

I. NOTÍCIES

Recull de les notícies relacionades amb el porc senglar descrites a antecedents.

1 - Notícies de la pàgina web d'informació de Televisió de Catalunya (www.3cat24.cat):

- **14/09/09: Un caçador mor d'un tret accidental d'un company de cacera a Llofriu.** *“Un caçador va morir ahir a conseqüència del tret que li va disparar accidentalment un altre caçador a prop de Llofriu, al Baix Empordà. És la primera víctima mortal des que va començar la temporada de cacera a les comarques gironines. El caçador que el va matar va disparar en veure que es movien uns matolls i es va pensar que era un senglar. La temporada de cacera del porc senglar va començar el 6 de setembre passat a les comarques gironines, tot i que durant l'estiu el Departament de Medi Ambient ha autoritzat batudes puntuals a causa de l'augment d'aquests animals.”*
- **20/11/08: Un porc senglar baixa de Collserola per passejar-se per Esplugues.** *“Un porc senglar va allunyar-se aquest dimecres de la muntanya de Collserola per fer una passejadeta tranquil·la per Esplugues de Llobregat. Un grup de veïns van veure l'animal cap a les vuit del vespre a la zona de Ciutat Diagonal, als peus de la muntanya, i en veure tanta gent la bèstia va girar cua amb tota la parsimònia i va enfilar camí a la muntanya. Un dels veïns que va veure el porc senglar és Josep Peruga, un usuari del 3cat24.cat que ens ha enviat la fotografia del moment.*

Aquest veí anava en cotxe amb el seu fill quan es va trobar el porc senglar. Diu que fa més de cinc anys que viu en aquella zona i més de 20 que és a Esplugues i que en tot aquest temps no s'havia trobat mai amb una situació similar. No és la primera vegada que el Josep veia un porc senglar; diu que ha estat amb caçadors que n'hi han ensenyat exemplars, "però ni molt menys tan grans com el d'ahir. I és que com es pot veure a la fotografia, l'animal té unes dimensions considerables. Tot i això, va mostrar una actitud tranquil·la mentre buscava menjar en diferents racons de la ciutat. En veure la gernació de gent que es va parar per veure'l, el porc senglar va reaccionar sense perdre els

nervis i, tranquil·lament, va tornar per on havia vingut cap a la muntanya.

No és habitual que es produeixin casos com aquest, però tampoc és excepcional. De fet, els últims mesos s'han vist exemplars de porcs senglars passejant-se pel barri de la Bonanova de Barcelona, i també per Sant Just Desvern.”

- **6/10/08: La societat de caçadors de Taradell haurà d'indemnitzar amb 1590 euros a un conductor que va rebre l'impacte d'un porc senglar.** *“La Secció 17 de l'Audiència de Barcelona ha condemnat la Societat de Caçadors de Taradell i la companyia asseguradora Mapfre a indemnitzar, de forma conjunta, amb 1.590 euros un conductor que va patir un accident quan un porc senglar va envair la carretera per on circulava i va impactar contra el vehicle que conduïa, la matinada del 22 d'agost del 2005. El tribunal considera que el porc senglar va envair la via i el conductor no va poder evitar la col·lisió.”*
- **29/12/04: La població de senglars a Catalunya arriba als 55.000 exemplars malgrat doblar-se les captures.** *“La població de senglars ha proliferat els últims anys a Catalunya fins a arribar als 55.000 exemplars, malgrat que els animals capturats en les campanyes de caça s'han duplicat en una dècada, segons ha admès el conseller de Medi Ambient, Salvador Milà. La Generalitat emet de forma continuada autoritzacions especials per caçar senglars, amb l'objectiu d'evitar*

danys provocats per l'abundància d'exemplars d'aquesta espècie i, des del 1995, prohibeix qualsevol repoblació i la tinença d'animals amb finalitats de repoblació.”

2 – Notícies d'altres mitjans de comunicació:

- **AVUI**

Societat - **31/10/2007**

Alerten d'una revifada de la població de porc senglar.

“Després de dos anys d'estancament, el senglar es torna a expandir a Catalunya, segons els experts. L'Alt Empordà registra la concentració més elevada d'exemplars.”

“El porc senglar és un animal amb una gran capacitat d'adaptació a la Catalunya cada cop menys rural. El progressiu abandonament de camps agrícoles ha afavorit la formació de grans àrees de bosc baix on el senglar troba l'aliment necessari per prosperar de forma espectacular. Després d'un parèntesi de dos anys, en què les condicions climàtiques han frenat l'expansió de l'espècie, els experts adverteixen que novament es donen les circumstàncies idònies perquè la població de senglars experimenti un nou salt endavant.

Així ho apunta l'últim informe de previsions que ha elaborat l'empresa Minuartia per encàrrec del departament de Medi Ambient. Un estudi detingut sobre la reproductibilitat d'exemplars femella caçats a la Garrotxa (i que es basa en el percentatge de gestants i mides de la ventrada) ha registrat l'índex de productivitat més elevat dels últims deu anys, amb 250 fetus per cada 100 femelles.

Aquest elevat potencial se sosté en el fet que la primavera va ser plujosa, una circumstància que afavoreix la creació de pastures i el manteniment dels exemplars més joves.

A Catalunya es fa un seguiment de les poblacions de senglar des de finals dels noranta. En col·laboració amb els caçadors que organitzen batudes, Minuartia estudia la demografia en una quinzena d'espais geogràfics. De tots, l'Alt Empordà registra la densitat més alta, amb 12,5

senglars per cada 100 hectàrees (per bé que la temporada 2005 van assolir els 15,5 exemplars cada 100 hectàrees). Són valors elevats, però comuns en altres zones d'Espanya i Europa.

A la resta de Catalunya destaquen les àrees de Girona i el nord de Barcelona, amb densitats superiors als 6 senglars, mentre que al Montsant, la serra de Prades i els Ports de Tortosa, la densitat oscil·la entre els 2 i 3 exemplars. Els espais d'alta muntanya del nord de Lleida registren les proporcions més baixes a causa de la sequera, entre 1 i 2 senglars cada 100 hectàrees.

Davant la preocupació creixent que hi ha al món rural per la incidència cada cop més important dels senglars, que ocasionen danys irreparables als cultius, Carme Rossell, coautora de l'estudi, incideix en la necessitat d'estendre la "cultura de prevenció" entre els pagesos, com la instal·lació de filats elèctrics específics (amb més potència i a diferent alçada que el convencional). "No estem davant d'una plaga, però evidentment es tracta d'una espècie que necessita control", explica Rossell.

Factors climàtics al marge, la regulació d'aquesta espècie escassa fa només 50 anys és avui en mans dels caçadors. Des de principis dels noranta, les captures d'exemplars a Catalunya s'han multiplicat per quatre (de 6.453 senglars la temporada 1990-91 a 24.548 animals la 2006-07)."

- EL PERIODICO DE CATALUNYA

Barcelona – **9/01/08**

La xifra de senglars de Collserola gairebé s'ha duplicat en tres anys.

“La població de senglars del parc de Collserola gairebé s'ha doblat en tres anys. Dels 350 o 400 exemplars que hi havia a finals del 2004 s'ha passat a un nombre que oscil·la entre els 600 i els 650 animals. Aquest augment coincideix amb la cada vegada més freqüent aparició de senglars a les zones urbanes, perquè moltes persones es dediquen a alimentar-los. L'increment de senglars és uniforme a tot Catalunya, i es deu, segons consta en un informe que el biòleg Sean Cahill va fer per a Collserola, a la recuperació dels boscos, als canvis profunds en el paisatge i a la proliferació de collites de blat de moro.

ACCÉS A MÉS ALIMENTS

Però, en el cas concret de Collserola, l'augment de la població també va lligat al fet que els senglars tenen accés a més aliments, cosa que provoca més naixements de cries. Aquests aliments no són propis del parc --de fet, a Collserola els naturals no són abundants i fins i tot per si mateixos limitarien el creixement de l'espècie--, sinó escombraries, zones de gespa urbana i altres restes de menjar (humà o el que se serveix a animals domèstics) en punts amb població. Segons la Conselleria de Medi Ambient i Habitatge, des de fa anys és una cosa habitual que els senglars s'acostin als nuclis urbans. Ahir a la matinada, sense anar més lluny, una manada d'uns 20 va baixar fins a l'Hospital de la Vall d'Hebron i es va dedicar a pasturar a prop de la porta d'urgències del centre. Un taxista, Manuel Chico, va explicar a aquest diari que circulava cap a la 1.30 hores pel carrer de la Poesia i va veure un senglar. El xòfer va decidir seguir-lo fins a un jardí al costat de l'hospital i es va trobar amb un grup que menjava amb total tranquil·litat. "Vaig baixar del cotxe, em vaig col·locar a dos metres, però no es van ni immutar", va relatar Chico.

El cap del Servei de Medi Natural del parc, Lluís Cabañeros, va dir que la raó de l'increment d'aquests animals a les ciutats és que algú els alimenta. O sigui, van allà on tenen menjar fàcil. Els senglars són omnívors. Ingereixen glans, invertebrats i baies, però també trossos de pizza, pa i fins i tot menjar per a gats. Aquests són alguns dels aliments que més habitualment els donen els veïns.

L'acostament d'aquests animals a Barcelona s'està convertint en un problema tant ecològic com social. Per un costat, provoca una domesticació de l'espècie, sobretot dels exemplars més joves. Al ser alimentats per veïns, és difícil que després tornin a l'hàbitat salvatge. Per un altre costat, els senglars causen destrosses als parcs i augmenten el risc d'accidents de trànsit.

REACCIONS IMPREVISTES

Cabañeros va negar que tingués constància d'atacs de senglars a persones produïts a Barcelona, però va advertir que qui topi amb ells ha d'anar amb molta cautela: "Són animals salvatges i, per tant, poden tenir reaccions imprevistes". Segons el cap del servei de Medi Natural, s'ha de distingir entre els senglars domesticats, que es caracteritzen per acostar-se a les poblacions de dia, i els salvatges, que només hi baixen de nit. En qualsevol cas, els porcs senglars que baixen a les ciutats estan acostumats a les persones. Per intentar reduir l'acostament dels senglars a les zones urbanes, el consorci del parc, juntament amb altres administracions, té previst posar en marxa una campanya de sensibilització perquè els veïns deixin d'alimentar aquests animals i dipositin les bosses d'escombraries als contenidors i no a terra. També es reforçaran les papereres d'aquelles zones, perquè és habitual que els senglars les tombin per poder-hi furgar. Segons Cabañeros, la campanya començarà aviat. El 2004, ja es va portar a terme una campanya entre els habitants més pròxims a Collserola, en què es va informar de la manera de conviure amb els senglars sense alterar el seu cycle vital. Ara, l'operació es repetirà, però s'ampliarà a més districtes, entre ells Horta-Guinardó, Nou Barris i Sarrià-Sant Gervasi, i també a altres localitats."

- **VILAWEB**

Barcelona - **16/02/07**

Medi Ambient demana als veïns que no donin de menjar als senglars.

“Evitar que els senglars s'acostin a les zones habitades cercant menjar és l'objectiu que persegueix l'Ajuntament amb l'edició d'un díptic informatiu. La circular també demana als veïns dels districtes de la Floresta i les Planes que no alimentin aquests animals salvatges.

La Floresta i les Planes estan patint els problemes derivats de la proliferació del porc senglar a la serra de Collserola. Per evitar que els porcs senglars s'habituin a cercar menjar a les zones habitades, fet que provoca destrosses als parcs i jardins i augmenta el risc d'accidents, l'Ajuntament demana als veïns que no els donin aliments. L'Ajuntament sol·licita la col·laboració veïnal a través d'una carta signada pel tinent d'alcalde de Medi Ambient, Eduard Pomar en què també s'aconsella posar les bosses d'escombraries al contenidor i conduir amb precaució a les carreteres, entre d'altres. L'Ajuntament adverteix igualment als veïns que els senglars un cop domesticats són irrecuperables per a la vida salvatge en el seu propi medi i es tornen vulnerables al furtivisme i als atropellaments.”

II. ENTREVISTES

CONVERSA AMB EL BIÒLEG DEL PARC DEL GARRAF: JOSEP TORRENTÓ I MARSELLES

- Conversant amb ell ens ha explicat que:
 - Cada any es fa el cens a Catalunya dels senglars basat en dades de les batudes de camp dels caçadors. Al Garraf hi ha unes 20 colles de caçadors.
 - Les zones de caça al Parc del Garraf estan dividides en dues parts. El centre del parc és una zona de caça controlada per la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona. Només s'hi permet la caça menor, o sia, que no s'hi poden caçar senglars. La zona no controlada de caça està situada als voltants d'aquesta altra controlada, solen ser zones privades de caça, controlades pels propis caçadors. El parc del Garraf només hi intervé per a fer plans de caça per tenir una mica de regulació i fan informes que, en cap cas, són vinculants, i solen ser els mateixos i no varien gaire d'un any a l'altre. És per això, que els caçadors no els hi fan gaire cas i fan reintroduccions d'espècies al·lòctones (com faisans, de la família *Phasianidae*) per a caçar-les.

Al a zona controlada de caça del centre del parc es fan censos de poblacions, sobretot de perdiu, ja que s'està reintroduint al Parc. En aquests moment ja s'ha arribat a una bona reintroducció, i ja es donen alguns permisos per a poder caçar-les.

- No hi ha cap problema amb que es cacin els senglars a les àrees privades de caça, ja que la població està augmentant any rere any, encara que sigui la que té menys densitat de població de tot Catalunya.
- Les batudes extraordinàries de senglars mai s'afegeixen als censos que es puguin fer. Aquestes s'organitzen quan hi ha hagut més

problemes del normal amb els animals, per exemple que hagin entrat en cases o que s'hagi format un grup molt grans d'exemplars que facin més mal del normal als conreus.

- Ell es pregunta què passarà en un futur, si la caça és la solució, ja que els caçadors cada dia són més grans i no acaben de tenir relleu generacional.

També li hem fet algunes preguntes:

- **Quins són els problemes que provoquen els senglars al parc del Garraf?**

- Els senglars tenen tendències a “aspirar” els conreus, ho destrossen tot. Anys enrera, un 40 % de la superfície del parc eren conreus, ara només un 4%, i el problema amb els senglars hi ha contribuït.

Actualment s'estan reobrint camps de conreu per a recuperar fauna que estava en perill (perdius o conills), perquè mengin de les llavors i dels conreus, però no interessa sembrar cultius que puguin agradar als senglars. S'intenten sembrar farratges com l'ordi en comptes del blat, etc.

Bàsicament els problemes que provoquen són: en l'agricultura (s'han de posar trampes, repelents...), accidents de cotxe (les assegurances solen pagar els desperfectes però, gairebé sempre, els conductors demanen indemnitzacions a les societats de caçadors), danys a la natura, etc. Un problema indirecte, i que ara s'està investigant a St.Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac són les malalties que puguin transmetre (entre ells i cap a les persones).

- **Com es fa la previsió per a la temporada de caça que ve?**

- No hi ha un mètode analític concret, es fa la previsió basant-se en el recompte de fetus que porten les femelles embarassades capturades. Si en porten 4 o 5 vol dir que aquell any ha sigut bo per a la reproducció i naixeran bastants raions. Si només en porten 1 o 2, vol dir que no ha sigut un bon any.

- **Té constància de què fan dels senglars quan els han caçat els caçadors?**
 - Se'ls sol menjar la mateixa colla de caçadors.

ENTREVISTA AMB EL Sr. JOSEP Ma FARRÉ I VILA, CAÇADOR. FA MOLTS ANYS QUE CAÇA AL GARRAF I ÉS MEMBRE DE LA SOCIETAT DE CAÇADORS D'IGUALADA

- **Quants anys fa que caça vostè?**
 - Uns 50 anys.
- **Quants membres té la societat de caçadors de Sitges?**
 - Uns 300 aproximadament ,però que es dediquin a la caça del senglar n'hi ha uns 35-40.
- **Creu que hi ha relleu generacional en la caça al Garraf?**
 - Molt poc, n'hi deu haver només un 2 %. Es preveu que moltes de les colles de caçadors acabaran desapareixent. Els joves no volen entrar a les societats de caçadors per motius varis, sobretot per dines, ja que s'han de pagar quotes elevades. Un altre motiu és que les batudes se solen organitzar els Dissabtes al matí, i si el jovent surt de festa no hi volen anar mai.
La mitjana d'edat de la nostra societat de caçadors és d'uns 50 anys. També tenim algunes dones caçadores, a la societat d'Igualada n'hi ha 3.
- **Què proposaria per a que hi hagi relleu generacional?**
 - No fer pagar tants diners per a les quotes de les societats, potenciar que la joventut s'hi apunti... en opinió meva, d'aquí 20 anys no hi haurà caça, i llavors hi hauran més senglars que persones.
- **Què en fan dels senglars un cop els han caçat?**
 - Ens els emportem a l'escorxador o a un magatzem, allà un veterinari pren mostres de la carn per mirar de que no tinguin cap malaltia. Després ens solem repartir la carn per a nosaltres.

- **Com troben els senglars en un dia de batuda?**
 - Quan ha plogut, s'esborren els rastres, i l'endemà van a veure si en troben de nous. Normalment la nit abans d'una batuda es va a "esborrar", és a dir, s'esborren els rastres que ja hi havia perquè els de l'endemà siguin frescos i fiables. Per norma general, ala batuda, es fan servir els gossos. Els gossos que fem servir venen de fora de Sitges.

- **Us heu trobat algun cas de malaltia en els senglars que heu caçat?**
 - No, normalment estan ben sans. Els que mengen basura solen tenir triquinosi, però no és el nostre cas.

- **Noten que la població de senglars augmenta cada any?**
 - Sí, cada any augmenta un 20-25%. En algunes zones es mesclen amb porc domèstic, sobretot a Girona, i això deu fer que vagin proliferant ràpidament.
Abans les femelles parien 3-4 garrins, ara uns 7-8.

- **Què mengen?**
 - S'han abandonat conreus i masies i ells tenen la via lliure per menjar de tot, absolutament tot el que vulguin, fins i tot es mengen animals. Ataquen les vinyes quan hi ha raïm, ataquen també margallons, figueres... tot el que tingui fruits dolços. Amb el margalló és curiós el què fan, l'arrenquen, es mengen la part tendra de dins i tiren la resta, això ho solen fer quan hi ha una mica de sequera. Es mengen també ous de perdius, conillets, serps...

- **Quina percepció social creu que té la caça del senglar actualment?**
 - La percepció que tinc jo és que la gent veu que està bé que es cacin senglars. Perquè la gent els veu vora les cases, tenen accidents de cotxe...

- **Us és fàcil diferenciar mascles de femelles?**
 - Sí, pel pes més que res. El que no podem distingir és quan una femella està o no prenyada. Si veiem que una femella porta garrins al darrera no disparem mai nosaltres.
- **Hi ha algun punt especialment problemàtic al Garraf degut als senglars?**
 - Sí, entre Sitges i Olivella hi ha Can Marsé, i tocant a Begues hi ha Can Lluçà. I a Can Planas, que tenen molta vinya. Aquestes zones solen ser conflictives perquè ataquen els conreus.

Conversant amb ell també ens ha explicat que:

- La societat de caçadors planta camps de conreu perquè els senglars puguin menjar d'allà.
- A Sitges sempre apunten les dades de les batudes per a informes.

ENTREVISTA AMB EL Sr. ÀNGEL RULL I CLIMENT, MASOVER DE CAN CAMPDÀSENS

Sr. Àngel Rull.

El grup Porjecte entrevistant al Sr. Àngel Rull.

- **Quant de temps fa que és agricultor?**
 - Des de tot a la vida.
- **Què conrea vostè?**
 - Vinya, cereals, ametlles...
- **Quins problemes té per culpa dels senglars? Des de quan? N'ha augmentat la freqüència?**
 - Ara ja no puc viure de l'agricultura. Els senglars es mengen els conreus, cada any es mengen uns 3000-4000 Kg de raïm, i aquest any s'han menjat uns 2500 Kg de 6000 Kg de blat i cereals que es van produir. Algun cop m'han indemnitzat per pèrdues als conreus, però no gaire.

Fan forats als marges per menjar animals.
De margalló en mengen molt, però ara hi ha molt aglà i sembla que no el toquen tant.
No es fan rovellons ja perquè fan malbé el terreny. I no es poden fer caragolades perquè es mengen també els cargols.

Abans no hi havia aquest problema. Després de la guerra civil s'havien erradicat, perquè la gent patia gana i els matava i matava a altres animals que els havien de servir d'aliment. Però després van baixar del Pirineu i s'han anat multiplicant, els primers que es van veure de nou van ser als anys 73-74.

I a sobre la gent els hi dona menjar i ho tenen molt fàcil.

- **Té mesures correctores per a solucionar aquests problemes?**
 - Hem posat valles a l'hort que tenim per a la casa. Als altres llocs no n'hi tinc, perquè abans en teníem, teníem un fil elèctric que el primer any va funcionar, però després s'hi acostumen i no servia de res, i és car posar tot això.

- **Té constància de si als altres agricultors de la zona els hi passa el mateix?**
 - Als pocs que queden els hi passa el mateix.

- **Ha tingut algun accident viari per culpa de senglars?**
 - Un cop vaig xocar amb un senglar però va rebre el senglar i no jo.

- **Té alguna anècdota que ens pugui explicar relacionada amb el porc senglar?**
 - Sí, un cop el meu fill plantava tomàquets a l'hort i va sentir un soroll. Hi havia el filferro posat. Van venir dos senglars des del bosc que volien entrar a la vinya. Es van quedar quiets mirant el filferro i escoltaven el "tac-tac" de l'electricitat que passava pel fil, i entre "tac" i "tac" van passar ràpidament pel fil i van aconseguir entrar, són molt llestos.

ENTREVISTA AMB LA Dra. CARME ROSELL, BIÒLOGA I DIRECTORA DE MINUARTIA

Dues membres del grup Porcjecte entrevistant la Dra. Carme Rosell.

- **Al Garraf, hi ha punts negres de col·lisions amb senglars a les carreteres i camins? Tenen característiques comunes aquests punts negres?**
- Si mireu a l'informe sobre punts de col·lisions amb ungulats en diferents trams de carreteres de Catalunya del Departament de Medi Ambient de la Generalitat, veureu que al Garraf gairebé no n'hi ha, o no n'hi ha cap. Aquest informe cataloga els punts negres en dues categories. Els que marca amb vermell són els més problemàtics, i tenen una fitxa feta per descriure el punt. Els altres estan classificats de color taronja i són conflictius en menor grau que els anteriors.

Els punts negres no solen tenir característiques comunes, és més, la majoria de punts negres no solen estar als llocs on s'esperaria que estiguessin. Hi ha un article d'un senyor que es diu Malo, que parla sobre si es pot predir en quin lloc hi poden haver més accidents amb ungulats. Normalment s'esperaria que els punts negres estessin en zones d'elevada cobertura forestal. Nosaltres hem vist que un 33% dels punts negres es troben en llocs sense cobertura forestal, envoltats de camps de conreu i, fins i tot, a prop de les ciutats. Això és perquè són àrees on no s'hi caça i els animals s'hi poden moure millor.

Els atropellaments, però, no són un problema per a la conservació de l'espècie, ja que comparat amb el nombre de senglars que hi ha és gairebé irrellevant.

- **S'estan estudiant alternatives a la caça?**

- Últimament es comença a parlar del "*fertility control*", però està en una fase d'estudi. Encara no s'aplica al senglar aquí a Europa. Només s'aplica en cèrvids als Estats Units.

- **Coneixes mesures correctores de cara a prevenir els danys als conreus ocasionats per porc senglars?**

- N'hi ha de dos tipus principals: repel·lents olfactius i tancaments físics. Ara es posen molt els tancaments físics. A la Garrotxa, on hi ha molta densitat de senglars, els agricultors estan posant unes valles que s'assemblen a les valles d'obra que els hi diuen "mallasso", però causen molt impacte visual i s'està intentant regular-ne l'ús.

El mètode que és efectiu al 100% és el tancat elèctric. Però amb un sol fil no n'hi ha prou, per anar bé se n'han de posar dos i han de tenir un voltatge alt. Les reticències que hi ha de cara a aquest mètode són, sobretot, que s'han de fer càrrec de tots els costos econòmics de col·locació i manteniment els propis agricultors, no tenen cap ajuda, i és car perquè vol un manteniment constant. És per això que molts no ho posen. Tot i així, a l'alt Pirineu aquest mètode s'ha aplicat i ha funcionat molt bé i és per això que mirem de promoure que les administracions ho subvencionin. Alhora, cal vigilar de no plantar conreus molt llaminers en zones adjacents a zones forestals.

Hi ha altres mètodes, com mirar de plantar conreus que no agradin als senglars, però no sempre es pot triar el que es vol sembrar, i els senglars s'ho poden menjar igual.

També hi ha repel·lents olfactius, però tenen una duració molt curta perquè els senglars de seguida s'hi habituen (en unes 2 setmanes).

- **És veritat que al Garraf els senglars ataquen el margalló per a menjar-ne els dàtils?**
 - És molt probable que si que mengin dàtils de Margalló ja que el porc senglar pot arribar a menjar moltes coses i aquest fruit pot ser un menjar exquisit per ells. Tot i així, no s'ha demostrat a cap estudi. Al parc nacional d'Aiguestortes es mengen el fruit de la gavarrera, ja que a l'hivern sol estar tot nevat i glaçat i els hi queda a la seva alçada. Sempre solem trobar llavors i fruits de plantes molt diferents als estomacs dels porcs senglars. Això del fruit del Margalló pot ser que sigui estacional només com en el cas de la gavarrera a Aiguestortes que se la menja quan el menjar escasseja a l'hivern.

- **Hem vist en els informes sobre la població de senglars de Catalunya que es fan cada any, que la població augmenta anualment, tot i això, amb les dades que tenim hem fet un gràfic i hem vist que la població s'estabilitza, és cert això?**
 - Sí. En els gràfics es pot veure la forma típica de “dents de serra” amb fluctuacions interanuals importants, ja que l'evolució depèn de la climatologia. La població té un sostre al qual s'està arribant, s'estabilitza i, fins i tot, en algun lloc està disminuint.

- **És possible determinar la capacitat de càrrega de l'espècie?**
 - No. No hi ha res publicat al respecte, i nosaltres tampoc en tenim cap dada. Tingueu en compte que els conflictes amb els senglars no vénen per arribar a la capacitat de càrrega, de fet, no crec que s'hi hagi arribat mai ni en anys plujosos. Els conflictes venen donats perquè entren a les cases, etc.

- **Què ho fa que al Garraf hi hagi la densitat de població de senglars de les més petites de Catalunya?**
 - Ho atribuïm a que és una zona bastant seca, els animals hi tenen més dificultat per a furgar i buscar menjar, etc. En zones seques també hi sol haver una mortalitat més alta.

- **Hi ha algun punt d'inflexió en el temps amb la problemàtica relacionada amb el porc senglar?**

- En els últims 20 anys és quan ha augmentat més la població. Però a partir dels anys 60-70-80 ja va començar a augmentar notòriament, condicionat sobretot per l'abandonament de l'activitat forestal als boscos (producció de carbó i de llenya, pastures de bestiar al bosc, etc.).

En els últims 10 anys ha començat també la "invasió" d'hàbitats dels humans i hàbitats urbans. També, els senglars cada cop es troben més amunt en zones alpines.

- **Creus que la caça és la solució per a controlar la població de senglars i evitar problemes amb els humans ara per ara?**

- És el mètode més efectiu però el problema no es pot resoldre només caçant. Encara que disminueixi la densitat de població de senglars, no s'aconseguirà dany 0. S'han de protegir els recursos més sensibles i fer mesures correctores. Alhora, cal una millor gestió dels conflictes des de l'Administració ja que no es fa amb prou agilitat i rapidesa i els senglars si que augmenten ràpidament.

- A Sant Cugat han estat els primers en fer una normativa que prohibeix donar de menjar als senglars. Si l'han hagut de fer és perquè el problema ja és greu.

- **Els porcs senglars es mesclen amb el porc domèstic?**

- Sí que es mesclen perquè són la mateixa espècie.

ENTREVISTA A LA Sra. NATÀLIA, ENCARREGADA DEL CENTRE D'ART DE VALLGRASSA I VEÏNA DE BEGUES

- **Has notat la presència de porc senglars als voltants de la casa?**
 - Sí, gairebé cada dia. Normalment aixequen les feixes i fan moltes furgades.

- **Saps si arriben fins a la urbanització que hi ha aquí a prop?**
 - No n'estic segura, però segurament que sí. Jo visc a Begues, i allà sí que tenim bastants problemes amb el porc senglar, hi ha hagut accidents de trànsit, etc.

- **Des de que estàs treballant aquí al centre d'art, has notat que ha augmentat la presència de porc senglars per la zona?**
 - Estic aquí des del 2003, i abans no notava tant la seva presència, ara se'n veuen més.

NOTA: Aquestes opinions coincideixen amb les d'altres veïns de la zona, amb els quals es van tenir converses informals.

SEGONA ENTREVISTA AMB EL Sr. ÀNGEL RULL i CLIMENT, MASOVER DE CAN CAMPDÀSENS

- **Ha notat si el porc senglar ataca més algun tipus de conreu, o ho fa indistintement?**
 - A la vinya, com més dolç és el raïm, més l'ataquen. Per exemple, es mengen més el *merlot* que el *syrah*.

- **Tots els problemes que li provoquen, tenen sempre la mateixa intensitat?**
 - Ara que és època de caça sembla que no em porten tants problemes, n'han caçat bastants, fa uns dies que no es veuen tant. Quan ataquen més és a l'estiu.

- **L'altre dia ens va dir que havia posat fil elèctric i no havia funcionat, ha provat alguna altra mesura per repel·lir la presència de porc senglars?**
 - He provat de tot. El fil elèctric només em va durar un any, després ja no va funcionar. Llavors vaig anar provant. Vaig posar boles de naftalina, però quan plou es fonen. Vaig intentar posar cabell de barberia perquè amb l'olor marxessin, però també quan plou se'n va l'olor, igual que posant draps mullats amb colònia, passa el mateix.

- Conversant amb ell, també ens ha explicat que:
 - En 3 nits se li van menjar un camp de patates, la primera van menjar les patates, la segona les plantes i la tercera tot el que quedava.
 - Els tomàquets no els han tocat mai, i els alls i les cebes tampoc. En canvi, els enciams els hi agraden molt
 - Va tancar amb una malla els arbres fruiters, però els senglars passaven per sota escarbant el terra. Provoquen tants danys que molts anys han hagut de collir la fruita massa verda per evitar perdre la collita, degut a que els arbres estaven malmesos.

III. MARC LEGAL

Degut al gran volum i el cost ambiental que comportaria imprimir totes les pàgines del marc legal que s'ha tingut en compte en la realització d'aquest projecte, s'ha cregut adient posar a l'Annex només l'enllaç a la pàgina web on es pot trobar en format digital la citada normativa, així com adjuntar un CD-ROM amb totes elles.

LEGISLACIÓ SOBRE PROTECCIÓ DE L'ESPAI NATURAL

- **Directiva 92/43/CEE, de 21 de Maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres.**
Enllaç:http://mediambient.gencat.net/cat/el_medi/espais_naturals/xarxa_natura_2000/directiva.jsp
- **Decisió 82-72-CEE del Consell, de 3 de Desembre de 1981, referent a la celebració del Conveni relatiu a la conservació de la vida silvestre i el medi natural d'Europa (Conveni de Berna)**
Enllaç: <http://www.atan.org/legislacion/pdf/berna.pdf>
- **Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat.**
Enllaç:http://www.mma.es/secciones/biodiversidad/legislacion_convenios/legislacion/pdf/leypatrimonionaturalybiodiv14_12_07.pdf
- **Pla especial de protecció del medi físic i del paisatge de l'espai natural del Garraf aprovat el 30 de juliol de 1986 impulsat per la Diputació de Barcelona i aprovat pel departament d'urbanisme**
Enllaç: http://www.diba.es/parcsn/parcs/fitxers/pdf/p10d110_annex.pdf

LEGISLACIÓ DE CAÇA

- **Llei 1/1970, de 4 de abril, de Caça.**
Enllaç: http://mediambient.gencat.net/Images/43_3587.pdf
- **Pla estratègic de la caça**
Enllaç:
http://mediambient.gencat.net/cat/el_medi/cassa/pla_estrategic_casa.jsp
- **RESOLUCIÓ MAH/1970/2009, de 30 de juny, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de caça i les vedes especials per a la temporada 2009-2010 en tot el territori de Catalunya.**
Enllaç: <http://www.gencat.cat/eadop/imatges/5421/09173049.pdf>
- **ORDRE 17 de juny de 1999, per la qual s'estableixen les espècies que poden ser objecte de caça a Catalunya.**
Enllaç: http://mediambient.gencat.net/Images/43_16269.pdf
- **DECRET 112/2003, d'1 d'abril, de modificació de la composició del Consell de Caça de Catalunya i dels consells territorials de caça.**
Enllaç:http://mediambient.gencat.net/cat/el_departament/actuacions_i_serveis/legislacio/natura/caza_i_pesca/decret_112_2003.jsp

Annex 1: Característica de la caça a Europa

País	Superfície km ²	Població (milions)	Densitat hab./km ²	Caçadors/ nombre	Caçadors/ població %	Nombre hab. per caçadors	Caçadors per 100 ha
Dinamarca	43.000	5,1	118	177.000	3,47	29	4,1
Portugal	89.000	10	112	300.000	3,01	33	3,4
Itàlia	301.000	57	190	925.000	1,62	62	3,1
Catalunya	3.200	6,2	194	98.000	1,58	63	3,0
França	550.000	57	104	1.625.000	2,85	35	3,0
Regne Unit	244.000	56	230	625.000	1,11	90	2,6
Europa	797.200	119,2	37	2.348.000	1,69	19	2,9
Grècia	132.000	10,4	78	293.000	2,84	35	2,2
Espanya	505.000	39	77	1.000.000	2,56	39	2,0
Irlanda	70.000	3,5	50	120.000	3,42	29	1,7
Àustria	84.000	7,8	93	110.000	1,41	71	1,3
Alemanya	357.000	81	226	338.000	0,41	239	0,9
Finlàndia	337.000	5,03	15	300.000	5,96	17	0,9
Luxemburg	2.600	0,4	154	2.200	0,55	182	0,8
Holanda	41.000	15,4	376	33.500	0,21	459	0,8
Bèlgica	35.700	10	280	29.000	0,29	345	0,8
Suècia	450.000	8,8	20	320.000	3,65	27	0,7

Annex 2: Resultats de l'enquesta

Resultats de l'enquesta realitzada entre els assistents a la presentació de les propostes d'elaboració del Pla estratègic de la caça 2002/2003

1. Quina d'aquestes mesures considereu prioritàries per millorar la fauna cinegètica? (més d'una opció)

Realitzar millores en el medi agrícola	61,4%
Regular la pressió de caça	15,7%
Disposar d'un servei de guarderia privat de caça	6,8%
Recuperar conreus abandonats	25,1%
Crear reserves de caça dins de cada àrea	16,5%

2. Davant de l'escassetat de la caça menor i a fi de conservar-la, seríeu partidaris de:

Posar un límit de captures caçador/dia	26,2%
Reduir la temporada de caça	8,8%
Reduir depredadors	40,4%
Augmentar la repoblació	20,8%
NS/NC	3,8%

3. Les repoblacions de perdiu i conill

Són efectives	33,8%
No són efectives per la baixa qualitat dels exemplars de granja que s'utilitzen	26,1%
No són efectives per manca d'assessorament tècnic	29,0%
Són innecessàries i contraproductes	7,1%
NS/NC	4,0%

4. Com s'haurien de prevenir els accidents de tràfic causats per la caça major?

Definir els punts de risc en les carreteres i senyalitzar-los	44,2%
Augmentar la cobertura de les assegurances	6,6%
Allargar la temporada de caça	5,8%
Altres mesures (barreres olfactivas, passos de fauna)	38,2%
NS/NC	5,2%

5. Com prevenir els accidents durant la caça?

Realitzar cursos de formació sobre prevenció de riscos	25,6%
Definir unes normes clares i d'obligat compliment per les colles	42,6%
Disposar de material d'identificació obligatòria (indumentària cridanera, senyalització)	25,0%
Realitzar cursos de primeres cures	1,8%
NS/NC	5,0%

6 Creieu necessari establir un examen del caçador?

Sí, però només per obtenir noves llicències	38,6%
Sí, però caldria fer cursos de reciclatge	29,4%
No els considero necessaris	30,1%
NS/NC	1,9%

7 Què valora més de les associacions de caçadors?

Companyonia	14,1%
La capacitat per administrar la cacera, vedats, batudes, etc.	24,5%
La defensa dels interessos de la caça i dels caçadors	58,6%
NS/NC	2,8%

8. Quina d'aquestes accions haurien de realitzar les societats de caçadors de forma més prioritària?

Implicar-se més en la defensa i conservació de la natura	43,9%
Endegar campanyes de millora de la imatge de la caça	25,0%
Crear un associacionisme tan fort com sigui possible per defensar-nos	27,1%
NS/NC	4,0%

9 Considereu que els plans tècnics de gestió cinegètica són:

Útils	42,9%
S'haurien de millorar molt perquè fossin útils	39,7%
No hi veig la utilitat	8,1%
No coneixia la seva existència	5,5%
NS/NC	3,8%

10 Penseu que disposar d'un codi de Bones Pràctiques del caçador:

Seria necessari	19,6%
Seria un bon instrument per millorar la imatge	29,3%
Permetria millorar la caça i conservar el medi natural	45,4%
NS/NC	5,7%

11 Quins temes us agradaria que tractés amb més profunditat la revista *La Geneta*? (més d'una opció)

Tècnics i de gestió de la caça	52,7%
Legislatius	14,7%
D'armes i gossos	11,9%
Conèixer altres experiències de caça	13,9%
No conec la revista	16,3%

13. Quina edat teniu?

14 -34 anys	19,1%
35 -64 anys	71,2%
65 i més	6,8%
NS/NC	2,9%

14. Podríeu indicar-nos de quina dimensió és el municipi a on resideix?

Més de 200.000 habitants	5,4%
De 50.000 a 200.000 habitants	6,6%
De 10.000 a 50.000 habitants	14,3%
De 5.000 a 10.000 habitants	15,8%
Menys de 5.000 habitants	54,3%
NS/NC	3,6%

15. Ens podríeu dir en quin sector treballa?

Agricultura/ Ramaderia/ Pesca	24,4%
Indústria	21,4%
Comerç i serveis	16,8%
Estudiant/Jubilat	11,4%
Altres	21,8%
NS/NC	3,8%

16. Quin tipus de caça practiqueu principalment?

Major	35,8%
Menor	35,6%
Ocellaires	16,5%
NS/NC	12,1%

17. Esteu federats?

Sí	84,1%
No	15,9%

Annex 3: Valoració de les captures en les àrees privades de caça

Temporada 2000/01

Espècie	Valor (Ptas/unitat)	Barcelona	
		Quantitat	Valor x 1000
Conill	3.500	41.839	146.437
Llebre	6.000	1.280	7.680
Perdiu roja	3.000	44.154	132.462
Perdiu xerra	3.500	291	1.019
Guatlla	800	56.003	44.802
Faisà	3.000	24.251	72.753
Becada	4.000	4.533	18.132
Tórtora	1.500	11.257	16.886
Colom	1.500	4.345	6.518
Tudó	2.500	39.016	97.540
Ànecs	2.500	1.348	3.370
Fotja	5.000	320	1.600
Polla d'aigua	500	-	-
Tords / grives	600	49.170	29.502
Porc senglar	75.000	5.595	419.625
Isard	250.000	86	21.500
Cèrvol	500.000	28	14.000
Daina	250.000	-	-
Cabirol	250.000	-	-
Mufló	50.000	-	-
Cabra salvatge	500.000	-	-
Total			1.033.824

Espècie	Valor (Ptas/unitat)	Girona	
		Quantitat	Valor x 1000
Conill	3.500	19.893	69.626
Llebre	6.000	2.005	12.030
Perdiu roja	3.000	21.634	64.902
Perdiu xerra	3.500	255	893
Guatlla	800	18.224	14.579
Faisà	3.000	12.659	37.977
Becada	4.000	6.282	25.128
Tórtora	1.500	14.193	21.290
Colom	1.500	5.650	8.475
Tudó	2.500	18.451	46.128
Ànecs	2.500	3.384	8.460
Fotja	5.000	25	125
Polla d'aigua	500	-	-
Tords / grives	600	9.130	5.478
Porc senglar	75.000	8.205	615.375
Isard	250.000	32	8.000
Cèrvol	500.000	84	42.000
Daina	250.000	-	-
Cabirol	250.000	-	-
Mufló	50.000	-	-
Cabra salvatge	500.000	-	-
Total			1.033.824

Espècie	Valor (Ptas/unitat)	Lleida	
		Quantitat	Valor x 1000
Conill	3.500	47.553	166.436
Llebre	6.000	2.043	12.258
Perdiu roja	3.000	52.773	158.319
Perdiu xerra	3.500	417	1.460
Guatlla	800	34.364	27.491
Faisà	3.000	1.838	5.514
Becada	4.000	1.535	6.140
Tórtora	1.500	16.862	25.293
Colom	1.500	7.408	11.112
Tudó	2.500	20.012	50.030
Ànecs	2.500	2.200	5.500
Fotja	5.000	150	750
Polla d'aigua	500	-	-
Tords / grives	600	299.240	179.544
Porc senglar	75.000	6.357	476.775
Isard	250.000	135	33.750
Cèrvol	500.000	69	34.500
Daina	250.000	19	4.750
Cabirol	250.000	53	13.250
Mufló	50.000	9	450
Cabra salvatge	500.000	-	-
Total			1.033.824

Espècie	Valor (Ptas/unitat)	Tarragona	
		Quantitat	Valor x 1000
Conill	3.500	47.565	166.478
Llebre	6.000	1.670	10.020
Perdiu roja	3.000	48.276	144.828
Perdiu xerra	3.500	-	-
Guatlla	800	12.699	10.159
Faisà	3.000	4.693	14.079
Becada	4.000	1.081	4.324
Tórtora	1.500	11.109	16.664
Colom	1.500	2.578	3.867
Tudó	2.500	20.751	51.878
Ànecs	2.500	22.251	55.628
Fotja	5.000	1.867	9.335
Polla d'aigua	500	17.625	8.813
Tords / grives	600	652.082	391.217
Porc senglar	75.000	1.843	138.225
Isard	250.000	-	-
Cèrvol	500.000	-	-
Daina	250.000	-	-
Cabirol	250.000	-	-
Mufló	50.000	-	-
Cabra salvatge	500.000	101	50.500
Total			1.076.013

Espècie	Valor (Ptas/unitat)	Catalunya	
		Quantitat	Valor x 1000
Conill	3.500	156.850	548.975
Llebre	6.000	6.998	41.988
Perdiu roja	3.000	166.837	500.511
Perdiu xerra	3.500	963	3.371
Guatlla	800	121.290	97.032
Faisà	3.000	43.441	130.323
Becada	4.000	13.431	53.724
Tórtora	1.500	53.421	80.132
Colom	1.500	19.981	29.972
Tudó	2.500	98.230	245.575
Ànecs	2.500	29.183	72.958
Fotja	5.000	2.362	11.810
Polla d'aigua	500	17.625	8.813
Tords / grives	600	1.009.568	605.741
Porc senglar	75.000	22.000	1.650.000
Isard	250.000	253	63.250
Cèrvol	500.000	181	90.500
Daina	250.000	19	4.750
Cabirol	250.000	53	13.250
Mufló	50.000	9	450
Cabra salvatge	500.000	101	50.500
Total			1.076.013

PROTECCIÓN DE LA NATURALEZA Y DE LA BIODIVERSIDAD >

Convenio de Berna

1) OBJETIVO

Garantizar la conservación de la vida silvestre y del medio natural de Europa mediante una cooperación entre los Estados.

2) MEDIDA COMUNITARIA

Decisión 82/72/CEE del Consejo, de 3 de diciembre de 1981, referente a la celebración del Convenio relativo a la conservación de la vida silvestre y del medio natural de Europa (Convenio de Berna).

3) CONTENIDO

1. La Comunidad Europea es Parte Contratante en el Convenio relativo a la conservación de la vida silvestre y del medio natural de Europa, celebrado en Berna el 19 de setiembre de 1979.

2. La flora y la fauna silvestres constituyen un patrimonio natural de importancia capital que debe preservarse y transmitirse a las generaciones futuras. Además de los programas nacionales de protección, las Partes en el Convenio consideran necesario establecer una cooperación a escala europea.

3. El Convenio tiene por objeto fomentar la cooperación entre los Estados signatarios a fin de garantizar la conservación de la flora y de la fauna silvestres, y de sus hábitats naturales, así como proteger las especies migratorias amenazadas de extinción.

4. Las Partes se comprometen a:

- establecer políticas nacionales de conservación de la flora y de la fauna silvestres y de los hábitats naturales;
- integrar la conservación de la flora y de la fauna silvestres en sus políticas nacionales de planificación, desarrollo y medio ambiente;
- fomentar la educación y la difusión de información sobre la necesidad de conservar las especies y sus hábitats.

5. Los Estados miembros tomarán las medidas legales y reglamentarias adecuadas para proteger las especies de flora silvestre enumeradas en el Anexo I. El Convenio prohíbe: coger, recolectar, cortar o desarraigar intencionadamente dichas plantas.

6. Las especies de fauna silvestre que figuran en el Anexo II deben ser objeto asimismo de disposiciones legales o reglamentarias adecuadas a fin de garantizar su conservación. Quedan prohibidos:

- todo tipo de captura, posesión o muerte intencionadas;
- el deterioro o la destrucción intencionados de los lugares de reproducción o de las zonas de reposo;

- la perturbación intencionada de la fauna silvestre, especialmente durante el período de reproducción, crianza e hibernación;
- la destrucción o la recolección intencionadas de huevos en su entorno natural o su posesión;
- la posesión y el comercio interior de los animales enumerados, vivos o muertos, incluidos los disecados, y de cualquier parte o de cualquier producto obtenido a partir del animal.

7. Las especies de la fauna silvestre, cuya lista se enumera en el Anexo III, deben ser objeto de reglamentación a fin de mantener la existencia de esas poblaciones fuera de peligro (prohibición temporal o local de explotación, normativa para su transporte o venta, etc.). Las Partes prohibirán la utilización de medios no selectivos de captura o muerte que puedan ocasionar la desaparición o perturbar la tranquilidad de la especie.

8. El Convenio prevé excepciones a las citadas disposiciones:

- en interés de la protección de la flora y de la fauna;
- para prevenir daños importantes en los cultivos, ganado, bosques, pesquerías, aguas u otras formas de propiedad;
- en interés de la salud y de la seguridad pública, la seguridad aérea y otros intereses públicos prioritarios;
- para fines de investigación y educación, repoblación, reintroducción y cría;
- para permitir, en determinadas condiciones estrictamente controladas, la captura, la posesión o cualquier otra forma razonable de explotación de determinados animales y plantas silvestres en pequeñas cantidades.

9. Las Partes Contratantes se comprometen a coordinar sus esfuerzos en materia de conservación de especies migratorias, enumeradas en los Anexos II y III, y cuya área de distribución se extienda por sus territorios.

10. Se crea un Comité permanente para la aplicación del presente Convenio.

11. El Convenio de Berna entró en vigor el 6 de junio de 1982.

4) PLAZO PARA LA APLICACIÓN DE LA NORMATIVA EN LOS ESTADOS MIEMBROS

No procede.

5) FECHA DE ENTRADA EN VIGOR (si no coincide con la fecha anterior)

01.09.1982

6) REFERENCIAS

Diario Oficial L 38 de 10.02.1982

7) TRABAJOS POSTERIORES

El 21 de diciembre de 1998 la Comisión aprobó una Decisión relativa a la aprobación, en nombre de la Comunidad, de la modificación de los Anexos II y III del Convenio de Berna relativos a la conservación de la vida silvestre y del medio natural de Europa, adoptada durante la decimoséptima reunión del Comité permanente del Convenio [Diario Oficial L 358 de 31.12.1998].

8) DISPOSICIONES DE APLICACIÓN DE LA COMISIÓN

Informe - SEC(2001) 515 final

Informe sobre el Convenio relativo a la conservación de la vida salvaje y del medio natural en Europa (1997-1998) (Artículo 9/2) (presentado por la Comisión Europea).

Las directivas relativas a las aves silvestres y a los hábitats constituyen el marco en el que se aplican las disposiciones del Convenio de Berna. El informe contiene información sobre las autoridades facultadas para autorizar las excepciones al artículo 6 (especies de los Anexos I y II del Convenio) y sobre los medios de captura y muerte enumerados en el Anexo IV del Convenio.

II

(Actos cuya publicación no es una condición para su aplicabilidad)

CONSEJO

DIRECTIVA 92/43/CEE DEL CONSEJO

de 21 de mayo de 1992

relativa a la conservación de los hábitats naturales y de la fauna y flora silvestres

EL CONSEJO DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS,

Visto el Tratado constitutivo de la Comunidad Económica Europea y, en particular, su artículo 130 S,

Vista la propuesta de la Comisión ⁽¹⁾,

Visto el dictamen del Parlamento Europeo ⁽²⁾,

Visto el dictamen del Comité Económico y Social ⁽³⁾

Considerando que la conservación, la protección y la mejora de la calidad del medio ambiente, incluida la conservación de los hábitats naturales, así como de la fauna y flora silvestres, son un objetivo esencial que reviste un interés general para la Comunidad, según lo dispuesto en el artículo 130 R del Tratado;

Considerando que el programa de acción comunitario en materia de medio ambiente (1987-1992) ⁽⁴⁾ incluye disposiciones relativas a la conservación de la naturaleza y de los recursos naturales;

Considerando que, dado que su objetivo principal es favorecer el mantenimiento de la biodiversidad al tiempo que se tienen en cuenta las exigencias económicas, sociales, culturales y regionales, la presente Directiva contribuirá a alcanzar el objetivo general de un desarrollo duradero; que el mantenimiento de esta biodiversidad podrá en determinados casos requerir el mantenimiento, e incluso el estímulo, de actividades humanas;

Considerando que en el territorio europeo de los Estados miembros, los hábitats naturales siguen degradándose y que un número creciente de especies silvestres están gravemente amenazadas; que, habida cuenta de que los hábitats y las especies amenazadas forman parte del patrimonio natural de la Comunidad y de que las amenazas que pesan sobre ellos tienen a menudo un carácter transfronterizo, es necesario tomar medidas a nivel comunitario a fin de conservarlas;

Considerando que, habida cuenta de las amenazas que pesan sobre determinados tipos de hábitats naturales y sobre determinadas especies, es necesario definir las como prioritarias a fin de privilegiar la rápida puesta en marcha de medidas tendientes a su conservación;

Considerando que, para garantizar el restablecimiento o el mantenimiento de los hábitats naturales y de las especies de interés comunitario en un estado de conservación favorable, procede designar zonas especiales de conservación a fin de realizar una red ecológica europea coherente con arreglo a un calendario establecido;

Considerando que todas las zonas clasificadas, incluidas las que están clasificadas o que serán clasificadas en el futuro como zonas especiales de protección en virtud de la Directiva 79/409/CEE del Consejo, de 2 de abril de 1979, relativa a la conservación de las aves silvestres ⁽⁵⁾, deberán integrarse en la red ecológica europea coherente;

Considerando que conviene aplicar, en cada zona designada, las medidas necesarias habida cuenta de los objetivos de conservación establecidos;

Considerando que, si bien los lugares que pueden ser designados como zonas especiales de conservación son

⁽¹⁾ DO nº C 247 de 21. 9. 1988, p. 3 y DO nº C 195 de 3. 8. 1990, p. 1.

⁽²⁾ DO nº C 75 de 20. 3. 1991, p. 12.

⁽³⁾ DO nº C 31 de 6. 2. 1991, p. 25.

⁽⁴⁾ DO nº C 328 de 7. 12. 1987, p. 1

⁽⁵⁾ DO nº L 103 de 25. 4. 1979, p. 1. Directiva modificada en último lugar por la Directiva 91/244/CEE (DO nº L 115 de 8. 5. 1991, p. 41)

propuestos por los Estados miembros, se deberá establecer un procedimiento para que se pueda designar, en casos excepcionales, un lugar no propuesto por un Estado miembro pero considerado por la Comunidad como fundamental para el mantenimiento o la supervivencia de un tipo de hábitat natural prioritario o de una especie prioritaria;

Considerando que cualquier plan o programa que pueda afectar de manera significativa a los objetivos de conservación de un lugar que ha sido designado o que lo será en el futuro deberá ser objeto de una evaluación apropiada;

Considerando que se reconoce que la adopción de medidas destinadas a fomentar la conservación de los hábitats naturales prioritarios y de las especies prioritarias de interés comunitario constituye una responsabilidad común de todos los Estados miembros; que ello puede no obstante imponer una carga financiera excesiva a determinados Estados miembros, habida cuenta, por una parte, de la distribución desigual de tales hábitats y especies en la Comunidad y, por otra, de que el principio de que «quien contamina paga» sólo puede aplicarse de forma limitada en el caso especial de la conservación de la naturaleza;

Considerando que, por consiguiente, se acuerda que en este caso excepcional se debería establecer una contribución mediante una cofinanciación comunitaria dentro de los límites de los recursos disponibles con arreglo a las decisiones comunitarias;

Considerando que conviene fomentar, en las políticas de ordenación del territorio y de desarrollo, la gestión de los elementos del paisaje que revistan una importancia fundamental para la fauna y la flora silvestres;

Considerando que conviene garantizar la aplicación de un sistema de vigilancia del estado de conservación de los hábitats naturales y de las especies mencionadas en la presente Directiva;

Considerando que, como complemento de la Directiva 79/409/CEE, conviene establecer un sistema general de protección para determinadas especies de la fauna y de la flora; que deben establecerse medidas de gestión para determinadas especies, si su estado de conservación lo justifica, incluida la prohibición de determinadas modalidades de captura o de muerte, a la vez que se establecen posibles excepciones bajo determinadas condiciones;

Considerando que, para garantizar el seguimiento de la aplicación de la presente Directiva, la Comisión elaborará periódicamente un informe de síntesis basado, en particular, en la información que los Estados miembros le comuniquen sobre la aplicación de las disposiciones nacionales adoptadas con arreglo a la presente Directiva;

Considerando que es indispensable mejorar los conocimientos científicos y técnicos para la aplicación de la presente Directiva, y que conviene, por consiguiente, fomentar la investigación y los trabajos científicos que se requieren a tal efecto;

Considerando que el progreso técnico y científico requiere la posibilidad de adaptar los Anexos; que conviene establecer un procedimiento de modificación de estos Anexos por el Comité;

Considerando que se deberá crear un comité de reglamentación para ayudar a la Comisión en la aplicación de la presente Directiva y, en particular, cuando se adopte la decisión sobre la cofinanciación comunitaria;

Considerando que conviene establecer medidas complementarias que regulen la reintroducción de determinadas especies de fauna y de flora indígenas, así como la posible introducción de especies no indígenas;

Considerando que la educación y la información general relativas a los objetivos de la presente Directiva son indispensables para garantizar su aplicación efectiva,

HA ADOPTADO LA PRESENTE DIRECTIVA:

Definiciones

Artículo 1

A efectos de la presente Directiva, se entenderá por:

- a) «*conservación*»: un conjunto de medidas necesarias para mantener o restablecer los hábitats naturales y las poblaciones de especies de fauna y de flora silvestres en un estado favorable con arreglo a las letras e) e i);
- b) «*hábitats naturales*»: zonas terrestres o acuáticas diferenciadas por sus características geográficas, abióticas y bióticas, tanto si son enteramente naturales como seminaturales;
- c) «*tipos de hábitats naturales de interés comunitario*»: los que, en el territorio a que se refiere el artículo 2:
 - i) se encuentran amenazados de desaparición en su área de distribución natural;

o bien
 - ii) presentan un área de distribución natural reducida a causa de su regresión o debido a su área intrínsecamente restringida;

o bien
 - iii) constituyen ejemplos representativos de características típicas de una o de varias de las cinco regiones biogeográficas siguientes: alpina, atlántica, continental, macaronesia y mediterránea.

Estos tipos de hábitats figuran o podrán figurar en el Anexo I;
- d) «*tipos de hábitats naturales prioritarios*»: tipos de hábitats naturales amenazados de desaparición presentes en el territorio contemplado en el artículo 2 cuya conservación supone una especial responsabilidad para la Comunidad habida cuenta de la importancia de la proporción de su área de distribución natural incluida en el territorio contemplado en el artículo 2. Estos tipos de hábitats naturales prioritarios se señalan con un asterisco (*) en el Anexo I;
- e) «*estado de conservación de un hábitat*»: el conjunto de las influencias que actúan sobre el hábitat natural de que

se trate y sobre las especies típicas asentadas en el mismo y que pueden afectar a largo plazo a su distribución natural, su estructura y funciones, así como a la supervivencia de sus especies típicas en el territorio a que se refiere el artículo 2.

El «estado de conservación» de un hábitat natural se considerará «favorable» cuando:

- su área de distribución natural y las superficies comprendidas dentro de dicha área sean estables o se amplíen, y
- la estructura y las funciones específicas necesarias para su mantenimiento a largo plazo existan y puedan seguir existiendo en un futuro previsible, y
- el estado de conservación de sus especies típicas sea favorable con arreglo a la letra i);

f) «hábitat de una especie»: medio definido por factores abióticos y bióticos específicos donde vive la especie en una de las fases de su ciclo biológico;

g) «especies de interés comunitario»: las que, en el territorio a que se refiere el artículo 2:

- i) estén en peligro, salvo aquéllas cuya área de distribución natural se extienda de forma marginal en dicho territorio y no estén ni amenazadas ni sean vulnerables en el área del paleártico occidental; o bien
- ii) sean vulnerables, es decir que su paso a la categoría de las especies en peligro se considera probable en un futuro próximo en caso de persistir los factores que ocasionen la amenaza; o bien
- iii) sean raras, es decir que sus poblaciones son de pequeño tamaño y que, sin estar actualmente en peligro ni ser vulnerables, podrían estarlo o serlo. Dichas especies se localizan en áreas geográficas limitadas o se encuentran dispersas en una superficie más amplia; o bien
- iv) sean endémicas y requieran especial atención debido a la singularidad de su hábitat y/o a posibles repercusiones que su explotación pueda tener para su conservación.

Estas especies figuran o podrán figurar en el Anexo II y/o IV o V;

h) «especies prioritarias»: las que se contemplan en el inciso i) de la letra g) y cuya conservación supone una especial responsabilidad para la Comunidad habida cuenta de la importancia de la proporción de su área de distribución natural incluida en el territorio contemplado en el artículo 2. Estas especies prioritarias se señalan con un asterisco (*) en el Anexo II;

i) «estado de conservación de una especie»: el conjunto de influencias que actúen sobre la especie y puedan afectar a largo plazo a la distribución e importancia de sus poblaciones en el territorio a que se refiere el artículo 2.

El «estado de conservación» se considerará «favorable» cuando:

- los datos sobre la dinámica de las poblaciones de la especie en cuestión indiquen que la misma sigue y puede seguir constituyendo a largo plazo un elemento vital de los hábitats naturales a los que pertenece, y
- el área de distribución natural de la especie no se esté reduciendo ni amenace con reducirse en un futuro previsible, y
- exista y probablemente siga existiendo un hábitat de extensión suficiente para mantener sus poblaciones a largo plazo;

j) «lugar»: un área geográfica definida, de superficie claramente delimitada;

k) «lugar de importancia comunitaria»: un lugar que, en la región o regiones biogeográficas a las que pertenece, contribuya de forma apreciable a mantener o restablecer un tipo de hábitat natural de los que se citan en el Anexo I o una especie de las que se enumeran en el Anexo II en un estado de conservación favorable y que pueda de esta forma contribuir de modo apreciable a la coherencia de Natura 2000 tal como se contempla en el artículo 3, y/o contribuya de forma apreciable al mantenimiento de la diversidad biológica en la región o regiones biogeográficas de que se trate.

Para las especies animales que ocupan territorios extensos, los lugares de importancia comunitaria corresponderán a las ubicaciones concretas dentro de la zona de *re, arto natural* de dichas especies que presenten los elementos físicos o biológicos esenciales para su vida y su reproducción;

l) «zona especial de conservación»: un lugar de importancia comunitaria designado por los Estados miembros mediante un acto reglamentario, administrativo y/o contractual, en el cual se apliquen las medidas de conservación necesarias para el mantenimiento o el restablecimiento, en un estado de conservación favorable, de los hábitats naturales y/o de las poblaciones de las especies para las cuales se haya designado el lugar;

m) «especimen»: cualquier animal o planta, vivo o muerto, de las especies que recogen los Anexos IV y V; cualquier parte o producto obtenido a partir de éstos, así como cualquier otra mercancía en el caso de que se deduzca del documento justificativo, del embalaje, o de una etiqueta o de cualquier otra circunstancia que se trata de partes o de productos de animales o de plantas de dichas especies;

n) «comité»: el comité creado con arreglo al artículo 20.

Artículo 2

1. La presente Directiva tiene por objeto contribuir a garantizar la biodiversidad mediante la conservación de los hábitats naturales y de la fauna y flora silvestres en el

territorio europeo de los Estados miembros al que se aplica el Tratado.

2. Las medidas que se adopten en virtud de la presente Directiva tendrán como finalidad el mantenimiento o el restablecimiento, en un estado de conservación favorable, de los hábitats naturales y de las especies silvestres de la fauna y de la flora de interés comunitario.

3. Las medidas que se adopten con arreglo a la presente Directiva tendrán en cuenta las exigencias económicas, sociales y culturales, así como las particularidades regionales y locales.

Conservación de los hábitats naturales y de los hábitats de especies

Artículo 3

1. Se crea una red ecológica europea coherente de zonas especiales de conservación, denominada «Natura 2000». Dicha red, compuesta por los lugares que alberguen tipos de hábitats naturales que figuran en el Anexo I y de hábitats de especies que figuran en el Anexo II, deberá garantizar el mantenimiento o, en su caso, el restablecimiento, en un estado de conservación favorable, de los tipos de hábitats naturales y de los hábitats de las especies de que se trate en su área de distribución natural.

La red Natura 2000 incluirá asimismo las zonas de protección especiales designadas por los Estados miembros con arreglo a las disposiciones de la Directiva 79/409/CEE.

2. Cada Estado miembro contribuirá a la constitución de Natura 2000 en función de la representación que tengan en su territorio los tipos de hábitats naturales y los hábitats de especies a que se refiere el apartado 1. Con tal fin y de conformidad con las disposiciones del artículo 4, cada Estado miembro designará lugares y zonas especiales de conservación, teniendo en cuenta los objetivos mencionados en el apartado 1.

3. Cuando lo consideren necesario, los Estados miembros se esforzarán por mejorar la coherencia ecológica de Natura 2000 mediante el mantenimiento y, en su caso, el desarrollo de los elementos del paisaje que revistan primordial importancia para la fauna y la flora silvestres que cita el artículo 10.

Artículo 4

1. Tomando como base los criterios que se enuncian en el Anexo III (etapa 1) y la información científica pertinente, cada Estado miembro propondrá una lista de lugares con indicación de los tipos de hábitats naturales de los enumerados en el Anexo I y de las especies autóctonas de las enumeradas en el Anexo II existentes en dichos lugares. Para las especies animales que requieran un territorio extenso, los mencionados lugares corresponderán a los lugares concretos, dentro de la zona de distribución natural de esas especies, que

presenten los elementos físicos o biológicos esenciales para su vida y reproducción. Para las especies acuáticas que requieran territorios extensos, sólo se propondrán lugares de estas características en caso de que exista una zona claramente delimitada que albergue los elementos físicos y biológicos esenciales para su vida y reproducción. Los Estados miembros propondrán, llegado el caso, la adaptación de dicha lista con arreglo a los resultados de la vigilancia a que se refiere el artículo 11.

La lista se remitirá a la Comisión en el curso de los tres años siguientes a la notificación de la presente Directiva, junto con la información relativa a cada lugar. Dicha información incluirá un mapa del lugar, su denominación, su ubicación, su extensión, así como los datos resultantes de la aplicación de los criterios que se especifican en el Anexo III (etapa 1) y se proporcionará de acuerdo con un formulario que elaborará la Comisión con arreglo al procedimiento contemplado en el artículo 21.

2. Tomando como base los criterios que se enuncian en el Anexo III (etapa 2) y en el marco de cada una de las cinco regiones biogeográficas que se mencionan en el inciso iii) de la letra c) del artículo 1 y del conjunto del territorio a que se refiere el apartado 1 del artículo 2, la Comisión, de común acuerdo con cada uno de los Estados miembros, redactará un proyecto de lista de lugares de importancia comunitaria, basándose en las listas de los Estados miembros, que incluya los lugares que alberguen uno o varios tipos de hábitats naturales prioritarios o una o varias especies prioritarias.

Aquellos Estado miembro en los que los lugares que alberguen uno o varios tipos de hábitats naturales prioritarios y una o varias especies prioritarias representen más del 5 % del territorio nacional podrán solicitar, con el acuerdo de la Comisión, que los criterios enumerados en el Anexo III (etapa 2) se apliquen de un modo más flexible con vistas a la selección del conjunto de los lugares de importancia comunitaria de su territorio.

La lista de lugares seleccionados como lugares de importancia comunitaria, en la que se harán constar los lugares que alberguen uno o varios tipos de hábitats naturales prioritarios o una o varias especies prioritarias, será aprobada por la Comisión mediante el procedimiento mencionado en el artículo 21.

La lista que se menciona en el apartado 2 se elaborará en un plazo de seis años a partir de la notificación de la presente Directiva.

4. Una vez elegido un lugar de importancia comunitaria con arreglo al procedimiento dispuesto en el apartado 2, el Estado miembro de que se trate dará a dicho lugar la designación de zona especial de conservación lo antes posible y como máximo en un plazo de seis años, fijando las prioridades en función de la importancia de los lugares el mantenimiento o el restablecimiento, en un estado de conservación favorable, de un tipo de hábitat natural de los del Anexo I o de una especie de las del Anexo II y para la coherencia de Natura 2000, así como en función de las amenazas de deterioro y destrucción que pesen sobre ellos.

5. Desde el momento en que un lugar figure en la lista a que se refiere el párrafo tercero del apartado 2, quedará sometido a lo dispuesto en los apartados 2, 3 y 4 del artículo 6.

Artículo 5

1. En aquellos casos excepcionales en los que la Comisión compruebe que un lugar que albergue un tipo de hábitat natural o una especie prioritarios y que, basándose en informaciones científicas pertinentes y fiables, considere indispensable para el mantenimiento de dicho tipo de hábitat natural o para la supervivencia de dicha especie prioritaria, no está incluido en la lista nacional contemplada en el apartado 1 del artículo 4, se iniciará un procedimiento de concertación bilateral entre dicho Estado miembro y la Comisión con el fin de cotejar los datos científicos utilizados por ambas partes.
2. Si al término de un periodo de concertación no superior a seis meses persistiere la discrepancia, la Comisión presentará al Consejo una propuesta relativa a la selección del lugar como lugar de importancia comunitaria.
3. El Consejo decidirá por unanimidad en un plazo de tres meses a partir de la recepción de la propuesta.
4. Durante el período de concertación y en espera de una decisión del Consejo, el lugar de que se trate se someterá a las disposiciones del apartado 2 del artículo 6.

Artículo 6

1. Con respecto a las zonas especiales de conservación, los Estados miembros fijarán las medidas de conservación necesarias que implicarán, en su caso, adecuados planes de gestión, específicos a los lugares o integrados en otros planes de desarrollo, y las apropiadas medidas reglamentarias, administrativas o contractuales, que respondan a las exigencias ecológicas de los tipos de hábitats naturales del Anexo I y de las especies del Anexo II presentes en los lugares.
2. Los Estados miembros adoptarán las medidas apropiadas para evitar, en las zonas especiales de conservación, el deterioro de los hábitats naturales y de los hábitats de especies, así como las alteraciones que repercutan en las especies que hayan motivado la designación de las zonas, en la medida en que dichas alteraciones puedan tener un efecto apreciable en lo que respecta a los objetivos de la presente Directiva.
3. Cualquier plan o proyecto que, sin tener relación directa con la gestión del lugar o sin ser necesario para la misma, pueda afectar de forma apreciable a los citados lugares, ya sea individualmente o en combinación con otros planes y proyectos, se someterá a una adecuada evaluación de sus repercusiones en el lugar, teniendo en cuenta los objetivos de conservación de dicho lugar. A la vista de las conclusiones de la evaluación de las repercusiones en el lugar y supeditado a lo dispuesto en el apartado 4, las autoridades nacionales competentes solo se declararán de acuerdo con

dicho plan o proyecto tras haberse asegurado de que no causará perjuicio a la integridad del lugar en cuestión y, si procede, tras haberlo sometido a información pública.

4. Si, a pesar de las conclusiones negativas de la evaluación de las repercusiones sobre el lugar y a falta de soluciones alternativas, debiera realizarse un plan o proyecto por razones imperiosas de interés público de primer orden, incluidas razones de índole social o económica, el Estado miembro tomará cuantas medidas compensatorias sean necesarias para garantizar que la coherencia global de Natura 2000 quede protegida. Dicho Estado miembro informará a la Comisión de las medidas compensatorias que haya adoptado.

En caso de que el lugar considerado albergue un tipo de hábitat natural y/o una especie prioritarios, únicamente se podrán alegar consideraciones relacionadas con la salud humana y la seguridad pública, o relativas a consecuencias positivas de primordial importancia para el medio ambiente, o bien, previa consulta a la Comisión, otras razones imperiosas de interés público de primer orden.

Artículo 7

Las obligaciones impuestas en virtud de los apartados 2, 3 y 4 del artículo 6 de la presente Directiva sustituirán a cualesquiera obligaciones derivadas de la primera frase del apartado 4 del artículo 4 de la Directiva 79/409/CEE en lo que se refiere a las zonas clasificadas con arreglo al apartado 1 del artículo 4 o con análogo reconocimiento en virtud del apartado 2 del artículo 4 de la citada Directiva, a partir de la fecha de puesta en aplicación de la presente Directiva, o de la fecha de clasificación o de reconocimiento por parte de un Estado miembro en virtud de la Directiva 79/409/CEE si esta última fecha fuere posterior.

Artículo 8

1. De forma paralela a sus propuestas relativas a los lugares susceptibles de ser designados como zonas especiales de conservación en las que se encuentren tipos de hábitats naturales prioritarios y/o especies prioritarias, los Estados miembros enviarán a la Comisión, cuando resulte pertinente, sus estimaciones de lo que consideren necesario en relación con la cofinanciación comunitaria para permitirles cumplir sus obligaciones de acuerdo con lo estipulado en el apartado 1 del artículo 6.
2. De acuerdo con cada uno de los Estados miembros de que se trate, la Comisión determinará, para los lugares de importancia comunitaria para los que se solicite cofinanciación, las medidas indispensables para el mantenimiento o el restablecimiento en un estado de conservación favorable de los tipos de hábitats naturales prioritarios y especies prioritarias en los lugares afectados, así como los costes totales que se deriven de dichas medidas.

3. La Comisión, de acuerdo con el Estado miembro de que se trate, evaluará la financiación necesaria, incluida la cofinanciación, para la aplicación de las medidas contempladas en el apartado 2, teniendo en cuenta, entre otras cosas, la concentración en el territorio del Estado miembro de hábitats naturales prioritarios y/o especies prioritarias y las cargas que impliquen, para cada Estado miembro, las medidas que se requieran.

4. De acuerdo con la evaluación a la que se refieren los apartados 2 y 3, la Comisión adoptará, teniendo en cuenta que las fuentes de financiación disponibles con arreglo a los pertinentes instrumentos comunitarios y de conformidad con el procedimiento establecido en el Anexo 21, un marco de acción prioritaria de las medidas que deban adoptarse y que supongan cofinanciación cuando el lugar haya sido designado en virtud de las disposiciones del apartado 4 del artículo 4.

5. Las medidas que no hayan podido aplicarse en el marco de la acción por falta de recursos, así como las incluidas en el mencionado marco de acción que no hayan recibido la necesaria cofinanciación o hayan sido sólo parcialmente cofinanciadas, podrán volverse a considerar con arreglo al procedimiento establecido en el artículo 21 en el contexto de la revisión bianual del programa de acción y podrán, entre tanto, ser pospuestas por los Estados miembros hasta la mencionada revisión. Dicha revisión tendrá en cuenta, cuando proceda, la nueva situación del lugar afectado.

6. En zonas donde se pospongan las medidas dependientes de cofinanciación, los Estados miembros se abstendrán de aprobar cualquier nueva medida que pueda resultar perjudicial para dichas zonas.

Artículo 9

La Comisión, con arreglo al procedimiento del artículo 21, evaluará periódicamente la contribución de Natura 2000 a la realización de los objetivos a que se refieren los artículos 2 y 3. En este contexto, podrá estudiarse el cambio de categoría de una zona especial de conservación cuando así lo justifique la evolución natural registrada como resultado de la vigilancia a que se refiere el artículo 11.

Artículo 10

Cuando lo consideren necesario, los Estados miembros, en el marco de sus políticas nacionales de ordenación del territorio y de desarrollo y, especialmente, para mejorar la coherencia ecológica de la red Natura 2000, se esforzarán por fomentar la gestión de los elementos del paisaje que revistan primordial importancia para la fauna y la flora silvestres.

Se trata de aquellos elementos que, por su estructura lineal y continua (como los ríos con sus correspondientes riberas o los sistemas tradicionales de deslinde de los campos), o por su papel de puntos de enlace (como los estanques o los sotos)

resultan esenciales para la migración, la distribución geográfica y el intercambio genético de las especies silvestres.

Artículo 11

Los Estados miembros se encargarán de la vigilancia del estado de conservación de las especies y de los hábitats a que se refiere el artículo 2, teniendo especialmente en cuenta los tipos de hábitats naturales prioritarios y las especies prioritarias.

Protección de las especies

Artículo 12

1. Los Estados miembros tomarán las medidas necesarias para instaurar un sistema de protección rigurosa de las especies animales que figuran en la letra a) del Anexo IV, en sus áreas de distribución natural, prohibiendo:

- a) cualquier forma de captura o sacrificio deliberados de especímenes de dichas especies en la naturaleza;
- b) la perturbación deliberada de dichas especies, especialmente durante los periodos de reproducción, cría, hibernación y migración;
- c) la destrucción o la recogida intencionales de huevos en la naturaleza;
- d) el deterioro o destrucción de los lugares de reproducción o de las zonas de descanso.

2. Con respecto a dichas especies, los Estados miembros prohibirán la posesión, el transporte, el comercio o el intercambio y la oferta con fines de venta o de intercambio de especímenes recogidos en la naturaleza, excepción hecha de aquellos que hubiesen sido recogidos legalmente antes de la puesta en aplicación de la presente Directiva.

3. Las prohibiciones que se mencionan en las letras a) y b) del apartado 1 y en el apartado 2 serán de aplicación en todas las etapas de la vida de los animales a que se refiere el presente artículo.

4. Los Estados miembros establecerán un sistema de control de las capturas o sacrificios accidentales de las especies animales enumeradas en la letra a) del Anexo IV. Basándose en la información recogida, los Estados miembros llevarán a cabo las nuevas indagaciones o tomarán las medidas de conservación necesarias para garantizar que las capturas o sacrificios involuntarios no tengan una repercusión negativa importante en las especies en cuestión.

Artículo 13

1. Los Estados miembros tomarán las medidas necesarias para instaurar un sistema de protección rigurosa de las especies vegetales que figuran en la letra b) del Anexo IV y prohibirán:

- a) recoger, así como cortar, arrancar o destruir intencionalmente en la naturaleza dichas plantas, en su área de distribución natural;
- b) la posesión, el transporte, el comercio o el intercambio y la oferta con fines de venta o de intercambio de especímenes de dichas especies recogidos en la naturaleza, excepción hecha de aquellos que hubiesen sido recogidos legalmente antes de que la presente Directiva surta efecto.

2. Las prohibiciones que se mencionan en las letras a) y b) del apartado 1 se aplicarán a todas las fases del ciclo biológico de las plantas a que se refiere el presente artículo.

Artículo 14

1. Si los Estados miembros lo consideraren necesario a la vista de la vigilancia prevista en el artículo 11, tomarán medidas para que la recogida en la naturaleza de especímenes de las especies de fauna y flora silvestres que figuran en el Anexo V, así como su explotación, sean compatibles con el mantenimiento de las mismas en un estado de conservación favorable.

2. Si dichas medidas se consideraren necesarias, deberán incluir la prosecución de la vigilancia prevista en el artículo 11. Además, dichas medidas podrán incluir, en particular:

- disposiciones relativas al acceso a determinados sectores;
- la prohibición temporal o local de la recogida de especímenes en la naturaleza y de la explotación de determinadas poblaciones;
- la regulación de los períodos y/o de las formas de recogida de especímenes;
- la aplicación, para la recogida de especímenes, de normas cinegéticas o pesqueras que respeten la conservación de dichas poblaciones;
- la instauración de un sistema de autorización de recogida de especímenes o de cuotas;
- la regulación de la compra, venta, comercialización, posesión o transporte con fines de venta de especímenes;
- la cría en cautividad de especies animales, así como la propagación artificial de especies vegetales, en condiciones de control riguroso con el fin de limitar la recogida de especímenes en la naturaleza;
- la evaluación del efecto de las medidas adoptadas.

Artículo 15

Por lo que respecta a la captura o sacrificio de las especies de fauna silvestre enumeradas en la letra a) del Anexo V, y

cuando se trate de excepciones con arreglo al artículo 16, aplicadas a la recogida, la captura o el sacrificio de especies enumeradas en la letra a) del Anexo IV, los Estados miembros prohibirán todos los medios no selectivos que puedan provocar la desaparición a nivel local o perjudicar gravemente la tranquilidad de las poblaciones de dichas especies y en especial:

- a) el empleo de los medios de captura y de sacrificio que se enumeran en la letra a) del Anexo VI;
- b) cualquier forma de captura y de sacrificio que utilice los medios de transporte mencionados en la letra b) del Anexo VI.

Artículo 16

1. Siempre que no exista ninguna otra solución satisfactoria y que ello no suponga perjudicar el mantenimiento, en un estado de conservación favorable, de las poblaciones de la especie de que se trate en su área de distribución natural, los Estados miembros podrán establecer excepciones a lo dispuesto en los artículos 12, 13 y 14 y en las letras a) y b) del artículo 15:

- a) con el fin de proteger la fauna y flora silvestres y de conservar los hábitats naturales;
- b) para evitar daños graves en especial a los cultivos, al ganado, a los bosques, a las pesquerías y a las aguas, así como a otras formas de propiedad;
- c) en beneficio de la salud y seguridad públicas o por razones imperativas de interés público de primer orden, incluidas las de carácter socioeconómico y consecuencias beneficiosas de importancia primordial para el medio ambiente;
- d) para favorecer la investigación y educación, la repoblación, la reintroducción de dichas especies y para las operaciones de reproducción necesarias a dichos fines, incluida la propagación artificial de plantas;
- e) para permitir, en condiciones de riguroso control, con criterio selectivo y de forma limitada, la toma o posesión de un número limitado y especificado por las autoridades nacionales competentes de determinados especímenes de las especies que se enumeran en el Anexo IV.

2. Los Estados miembros transmitirán cada dos años a la Comisión un informe, acorde con el modelo establecido por el comité, de las excepciones aplicadas con arreglo al apartado 1. La Comisión emitirá un dictamen acerca de dichas excepciones en un plazo máximo de doce meses a partir de la recepción del informe, dando cuenta al comité.

3. Los informes deberán mencionar:

- a) las especies objeto de las excepciones y el motivo de éstas, incluida la naturaleza del riesgo, con indicación, si procede, de las soluciones alternativas no adoptadas y de los datos científicos utilizados;

- b) los medios, instalaciones o métodos autorizados para la captura o el sacrificio de especies animales y las razones de su empleo;
- c) las circunstancias de tiempo y lugar en que se concedan dichas excepciones;
- d) la autoridad facultada para declarar y controlar que se dan las condiciones exigidas y para decidir los medios, instalaciones o métodos que se pueden aplicar, los límites, los servicios y las personas encargadas de su ejecución;
- e) las medidas de control aplicadas y los resultados obtenidos.

Información

Artículo 17

1. Cada seis años a partir de la expiración del plazo previsto en el artículo 23, los Estados miembros elaborarán un informe sobre la aplicación de las disposiciones que hayan adoptado en el marco de la presente Directiva. Dicho informe incluirá, en particular información sobre las medidas de conservación a que se refiere el apartado 1 del artículo 6, así como la evaluación de las repercusiones de dichas medidas en el estado de conservación de los tipos de hábitat del Anexo I y de las especies del Anexo II y los principales resultados de la vigilancia a que se refiere el artículo 11. Dicho informe, acorde con el modelo establecido por el comité, se remitirá a la Comisión y estará a disposición del público.

2. La Comisión elaborará un informe de síntesis basándose en los informes a que se refiere el apartado 1. Dicho informe incluirá una evaluación adecuada de los progresos realizados y, en particular, de la contribución de Natura 2000 a la consecución de los objetivos que se especifican en el artículo 3. La parte del proyecto de informe relativa a la información facilitada por un Estado miembro se presentará a las autoridades del Estado miembro de que se trate para su verificación. La Comisión publicará, tras someterla al Comité y a más tardar dos años después de la recepción por parte de la Comisión de los informes a que se refiere el apartado 1, la versión definitiva del informe y la remitirá a los Estados miembros, al Parlamento Europeo, al Consejo y al Comité Económico y Social.

3. Los Estados miembros podrán indicar las zonas designadas con arreglo a la presente Directiva mediante los carteles comunitarios previstos a tal efecto por el comité.

Investigación

Artículo 18

1. Los Estados miembros y la Comisión fomentarán la investigación y los trabajos científicos necesarios habida

cuenta de los objetivos enunciados en el artículo 2 y la obligación contemplada en el artículo 11. Intercambiarán información en aras de una buena coordinación de la investigación que se lleve a cabo tanto en los Estados miembros como a nivel comunitario.

2. Se concederá especial atención a los trabajos científicos necesarios para la aplicación de los artículos 4 y 10 y se fomentará la cooperación transfronteriza entre los Estados miembros en materia de investigación.

Procedimiento de modificación de los Anexos

Artículo 19

Las modificaciones necesarias para adaptar al progreso técnico y científico los Anexos I, II, III, V y VI serán adoptadas por el Consejo, que se pronunciará por mayoría cualificada a propuesta de la Comisión.

Las modificaciones necesarias para adaptar al progreso técnico y científico el Anexo IV serán adoptadas por el Consejo, que se pronunciará por unanimidad a propuesta de la Comisión.

Comité

Artículo 20

La Comisión estará asistida por un comité compuesto por representantes de los Estados miembros y presidido por un representante de la Comisión.

Artículo 21

1. El representante de la Comisión presentará al comité un proyecto de las medidas que deban tomarse. El comité emitirá su dictamen sobre dicho proyecto en un plazo que el presidente podrá determinar en función de la urgencia de la cuestión de que se trate. El dictamen se emitirá según la mayoría prevista en el apartado 2 del artículo 148 del Tratado para adoptar aquellas decisiones que el Consejo deba tomar a propuesta de la Comisión. Con motivo de la votación en el comité, los votos de los representantes de los Estados miembros se ponderarán de la manera definida en el artículo anteriormente citado. El presidente no tomará parte en la votación.

2. La Comisión adoptará las medidas previstas cuando sean conformes al dictamen del comité.

Cuando las medidas propuestas no sean conformes al dictamen del comité o a falta de dictamen, la Comisión someterá sin demora al Consejo una propuesta relativa a las

medidas que deban tomarse. El Consejo se pronunciará por mayoría cualificada.

Si, transcurrido un plazo de tres meses desde que la propuesta se haya sometido al Consejo, éste no se hubiere pronunciado, la Comisión adoptará las medidas propuestas.

Disposiciones complementarias

Artículo 22

En la aplicación de las disposiciones de la presente Directiva, los Estados miembros:

- a) estudiarán la conveniencia de reintroducir especies del Anexo IV, autóctonas de su territorio, siempre que esta medida contribuya a su conservación y a condición de que, teniendo igualmente en cuenta la experiencia de otros Estados miembros o de otras partes implicadas, se establezca mediante un estudio que tal reintroducción contribuye de modo eficaz a restablecer dichas especies en un estado de conservación favorable y que no se haga sino después de consultar adecuadamente a las personas afectadas;
- b) garantizarán que la introducción intencionada en la naturaleza de una especie que no sea autóctona de su territorio se regule de modo que no perjudique a la fauna y flora silvestres autóctonas ni a sus hábitats naturales en su zona de distribución natural y, si lo consideraren necesario, prohibirán dicha introducción. Se comunicará al comité, para su información, el resultado de los estudios de evaluación realizados;
- c) fomentarán la educación e información general sobre la necesidad de proteger las especies de fauna y flora

silvestres y de conservar sus hábitats, así como los hábitats naturales.

Disposiciones finales

Artículo 23

1. Los Estados miembros pondrán en vigor las disposiciones legales, reglamentarias y administrativas necesarias para dar cumplimiento a lo dispuesto en la presente Directiva en un plazo de dos años a partir de su notificación. Informarán de ello inmediatamente a la Comisión.
2. Cuando los Estados miembros adopten dichas disposiciones, éstas harán referencia a la presente Directiva o irán acompañadas de dicha referencia en su publicación oficial. Los Estados miembros establecerán las modalidades de la mencionada referencia.
3. Los Estados miembros comunicarán a la Comisión el texto de las disposiciones básicas de Derecho interno que adopten en el ámbito regulado por la presente Directiva.

Artículo 24

Los destinatarios de la presente Directiva serán los Estados miembros.

Hecho en Bruselas, el 21 de mayo de 1992.

Por el Consejo

El Presidente

Arlindo MARQUES CUNHA

ANEXO I

TIPOS DE HÁBITATS NATURALES DE INTERÉS COMUNITARIO PARA CUYA CONSERVACIÓN ES NECESARIO DESIGNAR ZONAS ESPECIALES DE CONSERVACIÓN

Interpretación

Código: La clasificación jerárquica de los hábitats realizada en el programa CORINE ⁽¹⁾ (CORINE BIOTOPES PROJECT), constituye el documento de referencia para este Anexo. La mayoría de los tipos de hábitats naturales van acompañados del código CORINE correspondiente, catalogado en el documento titulado Technical Handbook, volumen 1, páginas 73-109, CORINE/BIOTOPE/89-2.2, 19 de mayo de 1988, parcialmente actualizado el 14 de febrero de 1989.

El signo « x » combinando códigos indica tipos de hábitats que se encuentran asociados. Por ejemplo: 35.2 x 64.1 — De pastizales abiertos con *Corynephorus* y *Agrostis* (35.2) de las dunas continentales (64.1).

El signo « * » significa: tipos de hábitats prioritarios.

HÁBITATS COSTEROS Y VEGETACIONES HALOFÍTICAS

Aguas marinas y medios de marea

- 11.25 Bancos de arena cubiertos permanentemente por agua marina, poco profunda.
- 11.34 *Praderas de Posidonia.
- 13.2 Estuarios.
- 14 Llanos fangosos o arenosos que no están cubiertos de agua cuando hay marea baja.
- 21 *Lagunas.
- Grandes calas y bahías poco profundas.
- Arrecifes.
- «Columnas» marinas causadas por emisiones de gases en aguas poco profundas.

Acantilados marítimos y playas de guijarros

- 17.2 Vegetación anual pionera sobre desechos marinos acumulados.
- 17.3 Vegetación perenne de bancos de guijarros.
- 18.21 Acantilados con vegetación de las costas atlánticas y bálticas.
- 18.22 Acantilados con vegetación de las costas mediterráneas (con *Limonium* spp. endémicos).
- 18.23 Acantilados con vegetación de las costas macaronesianas (flora endémica de estas costas).

Marismas y pastizales salinos atlánticos y continentales

- 15.11 Vegetación anual pionera con *Salicornia* y otras de zonas fangosas o arenosas.
- 15.12 Pastizales de *Spartina* (*Spartinion*).
- 15.13 Pastizales salinos atlánticos (*Glaucopuccinellietalia*).
- 15.14 *Pastizales salinos continentales (*Puccinellietalia* distantis).

Marismas y pastizales salinos mediterráneos y termoatlánticos

- 15.15 Pastizales salinos mediterráneos (*Juncetalia* maritimi).
- 15.16 Matorrales halófilos mediterráneos y termoatlánticos (*Arthrocnemetalia fruticosae*).
- 15.17 Matorrales halo-nitrófilos ibéricos (*Pegano-Salsoletea*).

Estepas continentales halófilas y gipsófilas

- 15.18 *Estepas salinas (*Limonietalia*).
- 15.19 *Estepas yesosas (*Gypsophiletalia*).

(1) CORINE: Decisión 85/338/CEE del Consejo, de 27 de junio de 1985.

DUNAS MARÍTIMAS Y CONTINENTALES

Dunas marítimas de las costas atlánticas, del mar del Norte y del Báltico

- 16.211 Dunas móviles con vegetación embrionaria.
 16.212 Dunas móviles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas blancas).
 16.221 a 16.227 *Dunas fijas con vegetación herbácea (dunas grises):
 16.221 *Galio-Koelerion albescentis*
 16.222 *Euphorbio-Helichryson*
 16.223 *Crucianellion maritimae*
 16.224 *Euphorbia terracina*
 16.225 *Mesobromion*
 16.226 *Trifolio-Gerantietea sanguinet*, *Galio maritimi-Geranium sanguinet*
 16.227 *Thero-Airion*, *Botrychio-Polygaletum*, *Tuberarion guttatae*
 16.23 *Dunas fijas descalcificadas con *Empetrum nigrum*.
 16.24 *Dunas fijas descalcificadas eu-atlánticas (*Calluno-Ulicetea*).
 16.25 Dunas con *Hippophae rhamnoides*.
 16.26 Dunas con *Salix arenaria*.
 16.29 Dunas arboladas del litoral atlántico.
 16.31 a 16.35 Depresiones intradunales húmedas.
 1.A Machairs (* machairs de Irlanda).

Dunas marítimas de las costas mediterráneas

- 16.223 Dunas fijas de litoral del *Crucianellion maritimae*.
 16.224 Dunas con *Euphorbia terracina*.
 16.228 Dunas del *Malcolmietalia*.
 16.229 Dunas del *Brachypodietalia* y anuales.
 16.27 *Matorrales de enebro (*Juniperus* spp).
 16.28 Dunas con vegetación esclerófila (*Cisto-Lavanduletalia*).
 16.29 x 42.8 *Bosques de dunas con *Pinus pinea*, *Pinus pinaster* o ambos.

Dunas continentales, antiguas y descalcificadas

- 64.1 x 31.223 De brezales psamófilos de *Calluna* y *Genista*.
 64.1 x 31.227 De brezales psamófilos de *Calluna* y *Empetrum nigrum*.
 64.1 x 35.2 De pastizales abiertos con *Corynephorus* y *Agrostis* de las dunas continentales.

HÁBITATS DE AGUA DULCE

Agua estancada (estanques y lagos)

- 22.11 x 22.31 Aguas oligotróficas con un contenido de minerales muy bajo de las llanuras arenosas atlánticas, con vegetación anfibia de *Lobelia*, *Littorella* e *Isoetes*.
 22.11 x 22.34 Aguas oligotróficas con un contenido de minerales muy bajo de las llanuras arenosas del mediterráneo occidental con *Isoetes*.
 22.12 x (22.31 y 22.32) Aguas oligotróficas de las zonas centroeuropeas y perialpinas con vegetación de *Littorella* o *Isoetes*, o vegetación anual en las orillas expuestas (*Nanocyperetalia*).
 22.12 x 22.44 Aguas oligo-mesotróficas calcáreas con vegetación béntica con formaciones de caraceras.
 22.13 Lagos eutróficos naturales con vegetación *Magnopotamion* o *Hydrocharition*.
 22.14 Lagos distróficos.
 22.34 *Estanques temporales mediterráneos.
 — *Turloughs (Irlanda).

Agua corriente

Las partes de cursos de agua de dinámica natural y seminatural (lechos menores, medianos y mayores) en los que la calidad del agua no presente alteraciones significativas.

- 24.221 y 24.222 Ríos alpinos y la vegetación herbácea de sus orillas.
 24.223 Ríos alpinos y la vegetación leñosa de sus orillas de *Myricana germanica*.
 24.224 Ríos alpinos y la vegetación leñosa de sus orillas de *Salix elaeagnos*.

- 24.225 Ríos mediterráneos de caudal permanente con *Glacium flavum*.
 24.4 Vegetación flotante de ranúnculos de los ríos de zonas premontañas y de planicies.
 24.52 El *Chenopodium rubri* de los ríos de zonas premontañas.
 24.53 Ríos mediterráneos de caudal permanente con *Paspalo-Agrostidion* y cortinas vegetales ribereñas con *Salix* y *Populus alba*.
 — Ríos mediterráneos de caudal intermitente.

BREZALES Y MATORRALES DE ZONA TEMPLADA

- 31.11 Brezales húmedos atlánticos septentrionales de *Erica tetralix*.
 31.12 *Brezales húmedos atlánticos meridionales de *Erica ciliaris* y *Erica tetralix*.
 31.2 *Brezales secos (todos los subtipos).
 31.234 *Brezales secos costeros de *Erica vagans* y *Ulex maritimus*.
 31.3 *Brezales secos macaronesianos endémicos.
 31.4 Brezales alpinos y subalpinos.
 31.5 *Matorrales de *Pinus mugo* y *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhodoretum hirsuti*).
 31.622 Formaciones subarbuscivas subárticas de sauces.
 31.7 Brezales oromediterráneos endémicos con aliaga.

MATORRALES ESCLERÓFILOS

Submediterráneos y de zona templada

- 31.82 Formaciones estables de *Buxus sempervirens* en pendientes rocosas calcáreas (*Berberidion p.*).
 31.842 Formaciones de *Genista purgans* en montaña.
 31.88 Formaciones de *Juniperus communis* en brezales o pastizales calcáreos.
 31.89 *Formaciones de *Cistus palhinhae* sobre brezales marítimos (*Junipero-Cistetum palhinhae*).

Matorrales arborescentes mediterráneos

- 32.131 a 32.135 Formaciones de enebros.
 32.17 *Matorrales de *Zyziphus*.
 32.18 *Matorrales de *Laurus nobilis*.

Matorrales termomediterráneos y preestépicos

- 32.216 Monte bajo de laurel.
 32.217 Formaciones bajas de euphorbes próximas a los acantilados.
 32.22 a 32.26 Todos los tipos.

Matorrales espinosos de tipo frigánico

- 33.1 De *Astragalio-Plantaginetum subulatae*.
 33.3 De *Sarcopoterium spinosum*.
 33.4 Formaciones de Creta (*Euphorbieto-Verbascion*).

FORMACIONES HERBOSAS NATURALES Y SEMINATURALES

Prados naturales

- 34.11 *Prados calcáreos cársticos (*Alyso-Sedion albi*).
 34.12 *Prados de arenas xéricas (*Koelerion glaucae*).
 34.2 Prados calaminarios.
 36.314 Prados pirenaicos silíceos de *Festuca eskia*.
 36.32 Prados boreo-alpinos silíceos.
 36.36 Prados ibéricos silíceos de *Festuca indigesta*.
 36.41 a 36.45 Prados alpinos calcáreos.
 36.5 Prados orófilos macaronesianos.

Formaciones herbosas secas seminaturales y facies de matorrales

- 34.31 a 34.34 Sobre sustratos calcáreos (*Festuco Brometalia*)
(*parajes con notables orquídeas)
- 34.5 *Zonas subestépicas de gramíneas y anuales (*Thero-Brachypodietea*)
- 35.1 *Formaciones herbosas con *Nardus*, con numerosas especies, sobre sustratos silíceos de zonas montañosas (y de zonas submontañosas de Europa continental).

Bosques esclerófilos de pastoreo (dehesas)

- 32.11 De *Quercus suber* y/o *Quercus ilex*

Prados húmedos seminaturales de hierbas altas

- 37.31 Prados con molinias sobre sustratos calcáreos y arcillosos (*Ew-Molinion*)
- 37.4 Prados mediterráneos de hierbas altas y juncos (*Molinion-Holoschoenion*)
- 37.7 y 37.8 Megaforbios eutrofos
- Prados inundables de *Cnidion tenosae*

Prados mesófilos

- 38.2 Prados pobres de siega de baja altitud (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 38.3 Prados de siega de montaña (tipos británicos con *Geranium sylvaticum*)

TURBERAS ALTAS (-BOGS-) Y TURBERAS BAJAS (-MIREs- Y -FENS-)**Turberas ácidas de esfagnos**

- 51.1 *Turberas altas activas
- 51.2 Turberas altas degradadas
(que pueden todavía regenerarse de manera natural)
- 52.1 y 52.2 Turberas de cobertura (*turberas activas solamente)
- 54.5 *-Mires- de transición
- 54.6 Depresiones sobre sustratos turbosos (*Rhynchosporion*)

Turberas calcáreas

- 53.3 *Turberas calcáreas de *Cladium mariscus* y *Carex davalliana*
- 54.12 *Manantiales petrificantes con formación de tul (*Cratoneurion*)
- 54.2 Turberas bajas alcalinas
- 54.3 *Formaciones pioneras alpinas de *Caricion bicolours-atrofuscae*

HÁBITATS ROCOSOS Y CUEVAS**Desprendimientos rocosos**

- 61.1 Desprendimientos silíceos
- 61.2 Desprendimientos eutríticos
- 61.3 Desprendimientos mediterráneos occidentales y termófilos de los Alpes
- 61.4 Desprendimientos balcánicos
- 61.5 Desprendimientos medioeuropeos silíceos
- 61.6 *Desprendimientos medioeuropeos calcáreos

Vegetación casmofítica de pendientes rocosas

- 62.1 y 62.1A Subtipos calcáreos
- 62.2 Subtipos silíceos
- 62.3 Pastos pioneros en superficies rocosas
- 62.4 *Pavimentos calcáreos

Otros hábitats rocosos

- 65 Cuevas no explotadas por el turismo
- Campos de lava y excavaciones naturales

- Cuevas marinas sumergidas o semisumergidas
- Glaciares permanentes

BOSQUES

Bosques (sub)naturales de especies indígenas situadas en monte alto, incluidos los bosquecillos de monte alto con maleza típica, que respondan a los siguientes criterios: raros y residuales y/o que contengan especies de interés comunitario.

Bosques de la Europa templada

- 41.11 Hayedos del *Luzulo-Fagetum*
- 41.12 Hayedos con *Ilex* y *Taxus*, ricos en epífitos (*Ilici-Fagion*)
- 41.13 Hayedos del *Asperulo-Fagetum*
- 41.15 Hayedos subalpinos con *Acer* y *Rumex arifolius*
- 41.16 Hayedos calcícolas (*Cephalanthero-Fagion*)
- 41.24 Robledales del *Stellario-Carpinetum*
- 41.26 Robledales del *Galio-Carpinetum*
- 41.4 *Bosques de los barrancos de *Tilio-Acerion*
- 41.51 Robledales antiguos acidófilos con *Quercus robur* de las llanuras arenosas
- 41.53 Robledales antiguos con *Ilex* y *Blechnum* de las Islas Británicas
- 41.86 Bosques de fresnos con *Fraxinus angustifolia*
- 42.51 *Bosques de Caledonia
- 44.A1 a 44.A4 *Turberas boscosas
- 44.3 *Bosques aluviales residuales (*Alnion glutinoso-incanae*)
- 44.4 Bosques mixtos roble-olmo-fresno de los grandes ríos

Bosques mediterráneos de hoja caduca

- 41.181 *Hayedos de los Apeninos con *Taxus* e *Ilex*
- 41.184 *Hayedos de los Apeninos *Abies alba* y hayedos con *Abies nebrodensis*
- 41.6 Robledales galaico-portugueses con *Quercus robur* y *Quercus pyrenaica*
- 41.77 Robledales de *Quercus faginea* (península ibérica)
- 41.85 Robledales de *Quercus trojana* (Italia, Grecia)
- 41.9 Bosques de castaños
- 41.1A a 42.17 Hayedos helénicos con *Abies bornii-regis*
- 41.1B Hayedos de *Quercus frainetto*
- 42.A1 Bosques de cipreses (*Acero-Cupression*)
- 44.17 Bosques galería de *Salix alba* y *Populus alba*
- 44.52 Formaciones ripícolas de ríos mediterráneos de caudal intermitente, con *Rhododendron ponticum*, *Salix* y otros
- 44.7 Bosques de plátanos orientales (*Platanion orientalis*)
- 44.8 Galarías ribereñas termomediterráneas (*Nemo-Tamaricetea*) y del sudoeste de la península ibérica (*Securnegion tinctoriae*)

Bosques esclerófilos mediterráneos

- 41.7C Bosques cretenses de *Quercus brachyphylla*
- 45.1 Bosques de *Olea* y *Ceratonia*
- 45.2 Bosques de *Quercus suber*
- 45.3 Bosques de *Quercus ilex*
- 45.5 Bosques de *Quercus macrolepis*
- 45.61 a 45.63 *Bosques de laureles macaronésianos (*Laurus*, *Ocotea*)
- 45.7 *Palmerales de *Phoenix*
- 45.8 Bosques de *Ilex aquifolium*

Bosques alpinos y subalpinos de coníferas

- 42.21 a 42.23 Bosques acidófilos (*Vaccinio-Piceetea*)
- 42.31 a 42.32 Bosques de alerces y *Pinus cembra* de los Alpes
- 42.4 Bosques de *Pinus uncinata* (sobre sustrato yesoso o calcáreo)

Bosques mediterráneos montañosos de coníferas

- 42.14 *Abetales apeninos de *Abies alba* y de *Picea excelsa*
42.19 Abetales de *Abies pinsapo*
42.61 a 42.66 *Pinares mediterráneos de pinos negros endémicos
42.8 Pinares mediterráneos de pinos mesogeanos endémicos, incluidos los de *Pinus mugo* y *Pinus leucodermis*
42.9 Pinares macaronesianos (endémicos)
42.A2 a 42.A5 y 42.A8 *Bosques mediterráneos endémicos de *Juniperus* spp.
42.A6 *Bosques de *Tetraclinis articulata* (Andalucía)
42.A71 a 42.A73 *Bosques de *Taxus baccata*
-

ANEXO II

ESPECIES ANIMALES Y VEGETALES DE INTERÉS COMUNITARIO PARA CUYA CONSERVACIÓN
ES NECESARIO DESIGNAR ZONAS ESPECIALES DE CONSERVACIÓN

Interpretación

- a) El Anexo II es complementario del Anexo I en cuanto a la realización de una red coherente de zonas especiales de conservación.
- b) Las especies que figuran en el presente Anexo están indicadas:
- por el nombre de la especie o subespecie, o
 - por el conjunto de las especies pertenecientes a un taxón superior o a una parte designada de dicho taxón.

La abreviatura «spp.» a continuación del nombre de una familia o de un género sirve para designar todas las especies pertenecientes a dicha familia o género.

c) *Símbolos*

Se antepone un asterisco (*) al nombre de una especie para indicar que dicha especie es prioritaria.

La mayoría de las especies que figuran en el presente Anexo se hallan incluidas en el Anexo IV. Con el símbolo (o), colocado detrás del nombre, se indican aquellas especies que figuran en el presente Anexo y no se hallan incluidas en el Anexo IV ni en el Anexo V; con el símbolo (V), colocado detrás del nombre, se indican aquellas especies que figurando en el presente Anexo, están también incluidas en el Anexo V, pero no en el Anexo IV.

a) ANIMALES

VERTEBRADOS

MAMÍFEROS

INSECTIVORA

Talpidae

Galemys pyrenaicus

CHIROPTERA

Rhinolophidae

Rhinolophus blasii

Rhinolophus euryale

Rhinolophus ferrumequinum

Rhinolophus hipposideros

Rhinolophus mehelyi

Vespertilionidae

Barbastella barbastellus

Miniopterus schreibersi

Myotis bechsteini

Myotis blythi

Myotis capaccinii

Myotis dasycneme

Myotis emarginatus

Myotis myotis

RODENTIA

Sciuridae

Spermophilus citellus

Castoridae

Castor fiber

Microtidae

Microtus cabreræ

**Microtus oeconomus arenicola*

CARNIVORA

Canidae

- **Canis lupus* (respecto a las poblaciones españolas, solamente las del sur del Duero; respecto a las poblaciones griegas solamente las del sur del paralelo 39)

Ursidae

- **Ursus arctos*

Mustelidae

- Lutra lutra*
- Mustela lutreola*

Felidae

- Lynx lynx*
- **Lynx pardina*

Phocidae

- Halichoerus grypus* (V)
- **Monachus monachus*
- Phoca vitulina* (V)

ARTIODACTYLA

Cervidae

- **Cervus elaphus corsicanus*

Bovidae

- Capra aegagrus* (Poblaciones naturales)
- **Capra pyrenaica pyrenaica*
- Ovis ammon musimon* (Poblaciones naturales — Córcega y Cerdeña)
- Rupicapra rupicapra balcanica*
- **Rupicapra ornata*

CETACEA

- Tursiops truncatus*
- Phocoena phocoena*

REPTILES

TESTUDINATA

Testudinidae

- Testudo hermanni*
- Testudo graeca*
- Testudo marginata*

Cheloniidae

- **Caretta caretta*

Emyidae

- Emys orbicularis*
- Mauremys caspica*
- Mauremys leprosa*

SAURIA

Lacertidae

- Lacerta monticola*
- Lacerta schreiberi*
- Gallotia galloti insulanagae*
- **Gallotia simonyi*
- Podarcis lilfordi*
- Podarcis pityusensis*

Scincidae

- Chalcides occidentalis*

Gekkonidae

- Phyllodactylus europaeus*

OPHIDIA

Colubridae

- Elaphe quadrilineata*
- Elaphe situla*

Viperidae

- **Vipera schweizeri*
- Vipera ursinii*

ANFIBIOS

CAUDATA

Salamandridae

- Chioglossa lusitanica*
- Mertensiella luschani*
- **Salamandra salamandra aurorae*
- Salamandrina terdigitata*
- Triturus cristatus*

Proteidae

- Proteus anguinus*

Plethodontidae

- Speleomantes ambrosii*
- Speleomantes flavus*
- Speleomantes genei*
- Speleomantes imperialis*
- Speleomantes supramontes*

ANURA

Discoglossidae

- Bombina bombina*
- Bombina variegata*
- Discoglossus jeanneae*
- Discoglossus montalentii*
- Discoglossus sardus*
- **Alytes muletensis*

Ranidae

- Rana latastei*

Pelobatidae

- **Pelobates fuscus insubricus*

PECES

PETROMYZONIFORMES

Petromyzonidae

- Eudontomyzon* spp. (o)
- Lampetra fluviatilis* (V)
- Lampetra planeri* (o)
- Lethenteron zanandrai* (V)
- Petromyzon marinus* (o)

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

- **Acipenser naccarii*
- **Acipenser sturio*

ATHERINIFORMES

Cyprinodontidae

- Aphanius iberus* (o)
- Aphanius fasciatus* (o)
- **Valencia hispanica*

SALMONIFORMES

Salmonidae

- Hucho hucho (Poblaciones naturales) (V)
- Salmo salar* (excepto en aguas marinas) (V)
- Salmo marmoratus* (o)
- Salmo macrostigma* (o)

Coregonidae

**Coregonus oxyrhynchus* (poblaciones anádromas en ciertos sectores del Mar del Norte)

CYPRINIFORMES

Cyprinidae

Alburnus vulturius (o)
Alburnus albidus (o)
Anaecypris hispanica
Aspius aspius (o)
Barbus plebejus (V)
Barbus meridionalis (V)
Barbus capito (V)
Barbus comiza (V)
Chalcalburnus chalcoides (o)
Chondrostoma soetta (o)
Chondrostoma polylepis (o)
Chondrostoma genei (o)
Chondrostoma lusitanicum (o)
Chondrostoma toxostoma (o)
Gobio albipinnatus (o)
Gobio uranoscopus (o)
Iberocypris palaciosi (o)
 **Ladigesocypris ghigii* (o)
Leuciscus lucomonis (o)
Leuciscus souffia (o)
Phoxinellus spp. (o)
Rutilus pigus (o)
Rutilus rubilio (o)
Rutilus arcaei (o)
Rutilus macrolepidorus (o)
Rutilus lemmingii (o)
Rutilus friesii meidingeri (o)
Rutilus alburnoides (o)
Rhodeus sericeus amarus (o)
Scardinius graecus (o)

Cobitidae

Cobitis conspersa (o)
Cobitis laryata (o)
Cobitis trichonica (o)
Cobitis taenia (o)
Misgurnis fossilis (o)
Sabanejewia aurata (o)

PERCIFORMES

Percidae

Gymnocephalus schraetzer (V)
Zingel spp. [(o) exceptó *Zingel asper* y *Zingel zingel* (V)]

Gobiidae

Pomatoschistus canestrini (o)
Padogobius panizzai (o)
Padogobius nigricans (o)

CLUPEIFORMES

Clupeidae

Alosa spp. (V)

SCORPAENIFORMES

Cottidae

Cottus ferruginosus (o)
Cottus petiti (o)
Cottus gobio (o)

SILURIFORMES

Siluridae

Silurus aristotelis (V)

INVERTEBRADOS

ARTRÓPODOS

CRUSTACEA

Decapoda

Austropotamobius pallipes (V)

INSECTA

Coleoptera

Buprestis splendens
 *Carabus olympiae
 Cerambyx cerdo
 Cucujus cinnaberinus
 Dytiscus latissimus
 Graphoderus bilineatus
 Limoniscus violaceus (o)
 Lucanus cervus (o)
 Morinus funereus (o)
 *Osmoderma eremita
 *Rosalia alpina

Lepidoptera

*Callimorpha quadripunctata (o)
 Coenonympha oedippus
 Erebia calcaria
 Erebia christi
 Eriogaster catax
 Euphydryas aurinia (o)
 Graellsia isabellae (V)
 Hypodryas maturna
 Lycaena dispar
 Maculinea nausithous
 Maculinea teleius
 Melanagria arge
 Papilio hospiton
 Plebicula golgus

Mantodea

Apteromantis aptera

Odonata

Coenagrion hylas (o)
 Coenagrion mercuriale (o)
 Cordulegaster trinacriae
 Gomphus graslinii
 Leucorhina pectoralis
 Lindenia tetraphylla
 Macromia splendens
 Ophiogomphus cecilia
 Oxygastra curtisii

Orthoptera

Baetica ustulata

MOLUSCOS

GASTROPODA

Caseolus calculus
 Caseolus commixta
 Caseolus sphaerula
 Discula leacockiana
 Discula tabellata
 Discus defloratus
 Discus guerinianus
 Elona quimperiana
 Geomalacus maculosus
 Geomitra moniziana
 Helix subplicata

Leiostryla abbreviata
Leiostryla cassida
Leiostryla comeocostata
Leiostryla gibba
Leiostryla lamellosa
Vertigo angustior (o)
Vertigo genesii (o)
Vertigo geyeri (o)
Vertigo moulinsiana (o)

BIVALVIA

Unionoida

Margaritifera margaritifera (V)
Unio crassus

b) PLANTAS

PTERIDOPHYTA

ASPLENIACEAE

Asplenium jahandiezii (Litard.) Rouy

BLECHNACEAE

Woodwardia radicans (L.) Sm.

DICKSONIACEAE

Culcita macrocarpa C. Presl

DRYOPTERIDACEAE

**Dryopteris corleyi* Fraser-Jenk.

HYMENOPHYLLACEAE

Trichomanes speciosum Willd.

ISOETACEAE

Isoetes boryana Durieu
Isoetes malinverniana Ces. & De Not.

MARSILEACEAE

Marsilea batardae Launert
Marsilea quadrifolia L.
Marsilea strigosa Willd.

OPHIOGLOSSACEAE

Botrychium simplex Hitchc.
Ophioglossum polyphyllum A. Braun

GYMNOSPERMAE

PINACEAE

**Abies nebrodensis* (Lojac.) Mattei

ANGIOSPERMAE

ALISMATACEAE

Caldesia parnassifolia (L.) Parl.
Luronium natans (L.) Raf.

AMARYLLIDACEAE

Leucojum nicaeense Ard.
Narcissus asturiensis (Jordan) Pugsley
Narcissus calcicola Mendonça
Narcissus cyclamineus DC.
Narcissus fernandesii G. Pedro
Narcissus humilis (Cav.) Traub

- **Narcissus nevadensis* Pugsley
- Narcissus pseudonarcissus* L.
subsp. *nobilis* (Haw.) A. Fernandes
- Narcissus scaberulus* Henriq.
- Narcissus triandrus* (Salisb.) D. A. Webb
subsp. *capax* (Salisb.) D. A. Webb.
- Narcissus viridiflorus* Schousboe

BORAGINACEAE

- **Anchusa crispa* Viv.
- **Lithodora nitida* (H. Ern) R. Fernandes
- Myosotis lusitanica* Schuster
- Myosotis rehsteineri* Wartm.
- Myosotis retusifolia* R. Afonso
- Omphalodes kuzinskyana* Willk.
- **Omphalodes littoralis* Lehm.
- Solenanthus albanicus* (Degen & al.) Degen & Baldacci
- **Symphytum cycladense* Pawl.

CAMPANULACEAE

- Asyneuma giganteum* (Boiss.) Bornm.
- **Campanula sabatia* De Not.
- Jasione crispa* (Pourret) Samp.
subsp. *serpentinica* Pinto da Silva
- Jasione lusitanica* A. DC.

CARYOPHYLLACEAE

- **Arenaria nevadensis* Boiss. & Reuter
- Arenaria provincialis* Chater & Halliday
- Dianthus cintranus* Boiss. & Reuter
subsp. *cintranus* Boiss. & Reuter
- Dianthus marizii* (Samp.) Samp.
- Dianthus rupicola* Biv.
- **Gypsophila papillosa* P. Porta
- Herniaria algarvica* Chaudri
- Herniaria berlegiana* (Chaudhri) Franco
- **Herniaria latifolia* Lapeyr.
subsp. *litardierei* gamis
- Herniaria maritima* Link
- Moehringia tommasinii* Marches.
- Petrocoptis grandiflora* Rothm.
- Petrocoptis montsiciana* O. Bolos & Rivas Mart.
- Petrocoptis pseudoviscosa* Fernandez Casas
- Silene cintrana* Rothm.
- **Silene hicesiae* Brullo & Signorello
- Silene hisacensis* Rouy ex Willk.
- **Silene holzmanii* Helder. ex Boiss.
- Silene longicilia* (Brot.) Otth.
- Silene mariana* Pau
- **Silene orphanidia* Boiss.
- **Silene rothmaleri* Pinto da Silva
- **Silene velutina* Pourret ex Loisel.

CHENOPODIACEAE

- **Bassia saxicola* (Guss.) A. J. Scott
- **Kochia saxicola* Guss.
- **Salicornia veneta* Pignatti & Lausi

CISTACEA

- Cistus palhinhae* Ingram
- Halimium verticillatum* (Brot.) Sennen
- Helianthemum alypoides* Losa & Rivas Goday
- Helianthemum caput-felis* Boiss.
- **Tuberaria major* (Willk.) Pinto da Silva & Roseira

COMPOSITAE

- **Anthemis glaberrima* (Rech. f.) Greuter
- **Artemisia granatensis* Boiss.
- **Aster pyrenaicus* Desf. ex DC.
- **Aster sorrentinii* (Tod) Lojac.
- **Carduus myriacanthus* Salzm. ex DC.

- **Centaurea alba* L.
 subsp. *heldreichii* (Halacsy) Dostal
- **Centaurea alba* L.
 subsp. *princeps* (Boiss. & Heldr.) Gugler
- **Centaurea attica* Nyman
 subsp. *megarensis* (Halacsy & Hayek) Dostal
- **Centaurea balearica* J. D. Rodriguez
- **Centaurea borjae* Valdes-Berr. & Rivas Goday
- **Centaurea citricolor* Font Quer
- Centaurea corymbosa* Pourret
- Centaurea gadorensis* G. Bianca
- **Centaurea horrida* Badaro
- **Centaurea kalambakensis* Freyn & Sint.
- Centaurea kartachiana* Scop.
- **Centaurea lactiflora* Halacsy
- Centaurea micrantha* Hoffmanns. & Link
 subsp. *herminii* (Rouy) Dostál
- **Centaurea niederi* Heldr.
- **Centaurea peucedanifolia* Boiss. & Orph.
- **Centaurea pinnata* Pau
- Centaurea pulvinata* (G. Bianca) G. Bianca
- Centaurea rothmalerana* (Arènes) Dostál
- Centaurea vicentina* Mariz
- **Crepis crocifolia* Boiss. & Heldr.
- Crepis granatensis* (Willk.) B. Bianca & M. Cueto
- Erigeron frigidus* Boiss. ex DC.
- Hymenostemma pseudanthemis* (Kunze) Willd.
- **Jurinea cyanoides* (L.) Reichenb.
- Jurinea fontqueri* Cuatrec.
- **Lamyropsis microcephala* (Moris) Dittrich & Greuter
- Leontodon microcephalus* (Boiss. ex DC.) Boiss.
- Leontodon boryi* Boiss.
- **Leontodon sculus* (Guss.) Finch & Sell
- Leuzea longifolia* Hoffmanns. & Link
- Ligularia sibirica* (L.) Cass.
- Santolina impressa* Hoffmanns. & Link
- Santolina semidentata* Hoffmanns. & Link
- **Senecio elodes* Boiss. ex DC.
- Senecio nevadensis* Boiss. & Reuter

CONVOLVULACEAE

- **Convolvulus argyrothamnus* Greuter
- **Convolvulus fernandesii* Pinto da Silva & Teles

CRUCIFERAE

- Alyssum pyrenaicum* Lapeyr.
- Arabis sadina* (Samp.) P. Cout.
- **Biscutella neustriaca* Bonnet
- Biscutella vicentina* (Samp.) Rothm.
- Boleum asperum* (Pers.) Desvaux
- Brassica glabrescens* Poldini
- Brassica insularis* Moris
- **Brassica macrocarpa* Guss.
- Coincya cintrana* (P. Cout.) Pinto da Silva
- **Coincya rupestris* Rouy
- **Coronopus navasii* Pau
- Diplotaxis ibicensis* (Pau) Gomez-Campo
- **Diplotaxis siertiana* Maire
- Diplotaxis vicentina* (P. Cout.) Rothm.
- Erucastrum palustre* (Pirona) Vis.
- **Iberis arbuscula* Runemark
- Iberis procumbens* Lange
 subsp. *microcarpa* Franco & Pinto da Silva
- **Ionopsidium acaule* (Desf.) Reichenb.
- Ionopsidium savianum* (Caruel) Ball ex Arcang.
- Sisymbrium cavanillesianum* Valdes & Castroviejo
- Sisymbrium supinum* L.

CYPERACEAE

- **Carex panormitana* Guss.
- Eleocharis carniolica* Koch

DIOSCOREACEAE

- **Borderea chouardii* (Gaussen) Heslot

DROSERACEAE

- Aldrovanda vesiculosa* L.

EUPHORBIACEAE

- **Euphorbia margalidiana* Kuhbier & Lewejohann
- Euphorbia transtagana* Boiss.

GENTIANACEAE

- **Centaurium rigualii* Esteve Chueca
- **Centaurium somedanum* Lairz
- Gentiana ligustica* R. de Vilm. & Chopinet
- Gentianella angelica* (Pugsley) E. F. Warburg

GERANIACEAE

- **Erodium astragaloides* Boiss. & Reuter
- Erodium paularense* Fernandez-Gonzalez & Izco
- **Erodium rupicola* Boiss.

GRAMINEAE

- Avenula hackelii* (Henriq.) Holub
- Bromus grossus* Desf. ex DC.
- Culeanthus subtilis* (Tratt.) Seidl
- Festuca brigantina* (Markgr.-Dannenb.) Markgr.-Dannenb.
- Festuca duriotagana* Franco & R. Afonso
- Festuca elegans* Boiss.
- Festuca henriquesii* Hack.
- Festuca sumilusitanica* Franco & R. Afonso
- Gaudinia hispanica* Stace & Tutin
- Holcus setiglumis* Boiss. & Reuter
- subsp. *duriensis* Pinto da Silva
- Micropropryopsis tuberosa* Romero — Zarco & Cabezudo
- Pseudarrhenatherum pallens* (Link) J. Holub
- Puccinellia pungens* (Pau) Paunero
- **Stipa austroitalica* Martinovsky
- **Stipa bavarica* Martinovsky & H. Scholz
- **Stipa veneta* Moraldo

GROSSULARIACEAE

- **Ribes sardum* Martelli

HYPERICACEAE

- **Hypericum aciferum* (Greuter) N. K. B. Robson

JUNCACEAE

- Juncus valvatus* Link

LABIATAE

- Dracocephalum austriacum* L.
- **Micromeria taygetea* P. H. Davis
- Nepeta dirphyia* (Boiss.) Heldr. ex Halacsy
- **Nepeta sphaciotica* P. H. Davis
- Origanum dictamnus* L.
- Sideritis incana*
- subsp. *glauca* (L.) Malagarriga
- Sideritis javalambrensis* Pau
- Sideritis serrata* Cav. ex Lag.
- Teucrium lepicephalum* Pau
- Teucrium turredanum* Losa & Rivas Goday
- **Thymus camphoratus* Hoffmanns. & Link
- Thymus carnosus* Boiss.
- **Thymus cephalotos* L.

LEGUMINOSAE

- Antyllis hystrix* Cardona, Contandr. & E. Sierra
- **Astragalus algarbiensis* Coss. ex Bunge
- **Astragalus aquilanus* Anzalone
- Astragalus centralpinus* Braun-Blanquet

- * *Astragalus maritimus* Moris
- Astragalus tremolsianus* Pau
- * *Astragalus verrucosus* Moris
- * *Cytisus aeolicus* Guss. ex Lindl.
- Genista dorycnifolia* Font Quer
- Genista holopetala* (Fleischm. ex Koch) Baldacci
- Melilotus segetalis* (Brot.) Ser.
- subsp. *fallax* Franco
- * *Ononis hackelii* Lange
- Trifolium saxatile* All.
- * *Vicia bifoliolata* J. D. Rodriguez

LENTIBULARIACEAE

- Pinguicula nevadensis* (Lindb.) Casper

LILIACEAE

- Allium grosii* Font Quer
- * *Androcymbium rechingeri* Greuter
- * *Asphodelus bento-rainhae* P. Silva
- Hyacinthoides vicentina* (Hoffmanns. & Link) Rothm.
- * *Muscari gussonei* (Parl.) Tod.

LINACEAE

- * *Linum muelleri* Moris

LYTHRACEAE

- * *Lythrum flexuosum* Lag.

MALVACEAE

- Kosteletzkya pentacarpos* (L.) Ledeb.

NAJADACEAE

- Najas flexilis* (Willd.) Rostk. & W. L. Schmidt

ORCHIDACEAE

- * *Cephalanthera cucullata* Boiss. & Heldr.
- Cypripedium calceolus* L.
- Liparis loeselii* (L.) Rich.
- * *Ophrys lunulata* Parl.

PAEONIACEAE

- Paeonia cambessedesii* (Willk.) Willk.
- Paeonia parnassica* Tzanoudakis
- Paeonia clusii* F. C. Stern
- subsp. *rhodia* (Stearn) Tzanoudakis

PALMAE

- Phoenix theophrasti* Greuter

PLANTAGINACEAE

- Plantago algarbiensis* Samp.
- Plantago almogravensis* Franco

PLUMBAGINACEAE

- Armeria berlengensis* Daveau
- * *Armeria helodes* Martini & Pold
- Armeria neglecta* Girard
- Armeria pseudarmeria* (Murray) Mansfeld
- * *Armeria rouyana* Daveau
- Armeria soleirolii* (Duby) Godron
- Armeria velutina* Welv. ex Boiss. & Reuter
- Limonium dodartii* (Girard) O. Kuntze
- subsp. *lusitanicum* (Daveau) Franco
- * *Limonium insulare* (Beg. & Landi) Arrig. & Diana
- Limonium lanceolatum* (Hoffmanns. & Link) Franco
- Limonium multiflorum* Erben
- * *Limonium pseudolaetum* Arrig. & Diana
- * *Limonium strictissimum* (Salzmann) Arrig.

POLYGONACEAE

- Polygonum praelongum* Coode & Cullen
- Rumex rupestris* Le Gall

PRIMULACEAE

- Androsace mathildae Levier
- Androsace pyrenaica Lam.
- *Primula apennina Widmer
- Primula palinuri Petagna
- Soldanella villosa Darracq.

RANUNCULACEAE

- *Aconitum corsicum Gayet
- Adonis distorta Ten.
- Aquilegia bertolonii Schott
- Aquilegia kitaibelii Schott
- *Aquilegia pyrenaica D. C.
 subsp. cazorlensis (Heywood) Galiano
- *Consolida samia P. H. Davis
- Pulsatilla patens (L.) Miller
- *Ranunculus weyeri Mares

RESEDACEAE

- *Reseda decursiva Forssk.

ROSACEAE

- Potentilla delphinensis Gren. & Godron

RUBIACEAE

- *Galium litorale Guss.
- *Galium viridiflorum Boiss. & Reuter

SALICACEAE

- Salix salvifolia Brot.
 subsp. australis Franco

SANTALACEAE

- Thesium ebracteatum Hayne

SAXIFRAGACEAE

- Saxifraga berica (Beguinot) D. A. Webb
- Saxifraga florulenta Moretti
- Saxifraga hirculus L.
- Saxifraga tombeanensis Boiss. ex Engl.

SCROPHULARIACEAE

- Antirrhinum charidemi Lange
- Chaenorrhinum serpyllifolium (Lange) Lange
 subsp. lusitanicum R. Fernandes
- *Euphrasia genargentea (Feoli) Diana
- Euphrasia marchesettii Wettst. ex Marches.
- Linaria algarviana Chav.
- Linaria coutinhoi Valdés
- *Linaria ficalhoana Rouy
- Linaria flava (Poiret) Desf.
- *Linaria hellenica Turrill
- *Linaria ricardoi Cout.
- *Linaria tursica B. Valdes & Cabezudo
- Linaria tonzigii Lona
- Odontites granatensis Boiss.
- Verbascum litigiosum Samp.
- Veronica micrantha Hoffmanns. & Link
- *Veronica oetaea L.-A. Gustavson

SELAGINACEAE

- *Globularia stygia Orph. ex Boiss.

SOLANACEAE

- *Atropa baetica Willk.

THYMELAEACEAE

- Daphne petraea Leybold
- *Daphne rodriguezii Texidor

ULMACEAE

Zelkova abelicea (Lam.) Boiss.

UMBELLIFERAE

- **Angelica heterocarpa* Lloyd
- Angelica palustris* (Besser) Hoffm.
- **Apium bermejoi* Llorens
- Apium repens* (Jacq.) Lag.
- Athamanta cortiana* Ferrarini
- **Bupleurum capillare* Boiss. & Heldr.
- **Bupleurum kakiskalae* Greuter
- Eryngium alpinum* L.
- **Eryngium viviparum* Gay
- **Laserpitium longiradium* Boiss.
- **Naufraga balearica* Constans & Cannon
- **Oenanthe conioidea* Lange
- Petagnia saniculifolia* Guss.
- Rouya polygama* (Desf.) Coincy
- **Seseli intricatum* Boiss.
- Thorella verticillatundata* (Thore) Brig.

VALERIANACEAE

Centranthus trinervis (Viv.) Begunot

VIOLACEAE

- **Viola hispida* Lam.
- Viola jaubertiana* Mares & Vigineix

Plantas inferiores

BRYOPHYTA

- Bruchia vogesiaca* Schwaegr. (o)
- **Bryoerythrophyllum machadoanum* (Sergio) M. Hill (o)
- Buxbaumia viridis* (Moug. ex Lam. & DC.) Brid. ex Moug. & Nestl. (o)
- Dichelyma capillaceum* (With.) Myr. (o)
- Dicranum viride* (Sull. & Lesq.) Lindb. (o)
- Distichophyllum carinatum* Dix. & Nich. (o)
- Drepanocladus vernicosus* (Mitt.) Warnst. (o)
- Jungermannia handelii* (Schiffn.) Amak. (o)
- Mannia triandra* (Scop.) Grolle (o)
- **Marsupella profunda* Lindb. (o)
- Meesia longiseta* Hedw. (o)
- Nothothylas orbicularis* (Schwein.) Sull. (o)
- Orthotrichum rogeri* Brid. (o)
- Petalophyllum ralskii* Nees & Goot. ex Lehm. (o)
- Riccia breidlen* Jur. ex Steph. (o)
- Riella helicophylla* (Mont.) Hook. (o)
- Scapania massolongi* (K. Muell.) K. Muell. (o)
- Sphagnum pylaisii* Brid. (o)
- Tayloria rudolphiana* (Gasrov) B. & G. (o)

ESPECIES DE LA MACARONESIA

PTERIDOPHYTA

HYMENOPHYLLACEAE

Hymenophyllum maderensis Gibby & Lovis

DRYOPTERIDACEAE

**Polystichum drepanum* (Sw.) C. Presl.

ISOETACEAE

Isoetes azorica Durieu & Paiva

MARSILIACEAE

- **Marsilea azorica* Launert & Paiva

ANGIOSPERMAE

ASCLEPIADACEAE

- Caralluma burchardii* N. E. Brown
- **Ceropegia chrysantha* Svent.

BORAGINACEAE

- Echium candicans* L. fil.
- **Echium gentianoides* Webb & Coincy
- Myosotis azorica* H. C. Watson
- Myosotis maritima* Hochst. in Seub.

CAMPANULACEAE

- **Azorina vidalii* (H. C. Watson) Feer
- Musschia aurea* (L. f.) DC.
- **Musschia wollastonii* Lowe

CAPRIFOLIACEAE

- **Sambucus palmensis* Link

CARYOPHYLLACEAE

- Spergularia azorica* (Kindb.) Lebel

CELASTRACEAE

- Maytenus umbellata* (R. Br.) Mabb.

CHENOPODIACEAE

- Beta patula* Ait.

CISTACEAE

- Cistus chinamadensis* Banares & Romero
- **Helianthemum bystropogophyllum* Svent.

COMPOSITAE

- Andryala crithmifolia* Ait.
- **Argyranthemum lidii* Humphries
- Argyranthemum thalassophyllum* (Svent.) Hump.
- Argyranthemum winterii* (Svent.) Humphries
- **Atractylis arbuscula* Svent. & Michaelis
- Atractylis preauxiana* Schultz.
- Calendula maderensis* DC.
- Cheirolophus duranii* (Burchard) Holub
- Cheirolophus ghomerytus* (Svent.) Holub
- Cheirolophus junonianus* (Svent.) Holub
- Cheirolophus massonianus* (Lowe) Hansen
- Cirsium latifolium* Lowe
- Helichrysum gossypinum* Webb
- Helichrysum oligocephala* (Svent. & Bzaww.)
- **Lactuca watsoniana* Trel.
- **Onopordum nogalesii* Svent.
- **Onopordum carduelinum* Bolle
- **Pericallis hadrosoma* Svent.
- Phagnalon benettii* Lowe
- Stemmacantha cynaroides* (Chr. Son. in Buch) Ditt
- Sventenia bupleuroides* Font Quer
- **Tanacetum ptarmiciflorum* Webb & Berth

CONVOLVULACEAE

- **Convolvulus caput-medusae* Lowe
- **Convolvulus lopez-socasii* Svent.
- **Convolvulus massonii* A. Dietr.

CRASSULACEAE

- Aconium gomeraense* Praeger
- Aeonium saundersii* Bolle
- Aichryson dumosum* (Lowe) Praeg.
- Monanthes wildpretii* Banares & Scholz
- Sedum brissemoretii* Raymond-Hamet

CRUCIFERAE

- **Crambe arborea* Webb ex Christ
- Crambe laevigata* DC. ex Christ
- **Crambe sventenii* R. Petters ex Bramwell & Sund.
- **Parolinia schizogynoides* Svent.
- Sinapidendron rupestre* (Ait.) Lowe

CYPERACEAE

- Carex malato-belizii* Raymond

DIPSACACEAE

- Scabiosa nitens* Roemer & J. A. Schultes

ERICACEAE

- Erica scoparia* L.
- subsp. *azorica* (Hochst.) D. A. Webb

EUPHORBIACEAE

- **Euphorbia handiensis* Burchard
- Euphorbia lambii* Svent.
- Euphorbia stygiana* H. C. Watson

GERANIACEAE

- **Geranium maderense* P. F. Yeo

GRAMINEAE

- Deschampsia maderensis* (Haeck. & Born.)
- Phalaris maderensis* (Menezes) Menezes

LABIATAE

- **Sideritis cystosiphon* Svent.
- **Sideritis discolor* (Webb ex de Noe) Bolle
- Sideritis infernalis* Bolle
- Sideritis marmorea* Bolle
- Teucrium abutiloides* L'Hér
- Teucrium betonicum* L'Hér

LEGUMINOSAE

- **Anagyris latifolia* Brouss. ex Willd.
- Anthyllis lemanningiana* Lowe
- **Dorycnium spectabile* Webb & Berthel
- **Lotus azoricus* P. W. Ball
- Lotus callis-viridis* D. Bramwell & D. H. Davis
- **Lotus kunkelii* (E. Chueca) D. Bramwell & al.
- **Teline rosmarinifolia* Webb & Berthel.
- **Teline salsoloides* Arco & Acebes.
- Vicia dennesiana* H. C. Watson

LILIACEAE

- **Androcymbium psanimophilum* Svent.
- Scilla maderensis* Menezes
- Semele maderensis* Costa

LORANTHACEAE

- Arceuthobium azoricum* Wiens & Hawksw

MYRICACEAE

- **Myrica rivas-martinezii* Santos.

OLEACEAE

- Jasminum azoricum* L.
- Picconia azorica* (Tutin) Knobl.

ORCHIDACEAE

- Goodyera macrophylla* Lowe

PITTOSPORACEAE

- **Pittosporum coriaceum* Dryand. ex Ait.

PLANTAGINACEAE

Plantago malato-belizii Lawalree

PLUMBAGINACEAE

- **Limonium arborescens* (Brouss.) Kuntze
- Limonium dendroides* Svent.
- **Limonium spectabile* (Svent.) Kunkel & Sunding
- **Limonium sventenii* Santos & Fernandez Galvan

POLYGONACEAE

Rumex azoricus Rech. fil.

RHAMNACEAE

Frangula azorica Tutin

ROSACEAE

- **Bencomia brachystachya* Svent.
- Bencomia sphaerocarpa* Svent.
- **Chamaemeles coriacea* Lindl.
- Dendriopterium pulidoi* Svent.
- Marcetella maderensis* (Born.) Svent.
- Prunus lusitanica* L.
- subsp. *azorica* (Mouillef.) Franco
- Sorbus maderensis* (Lowe) Doele

SANTALACEAE

Kunkeliella subsucculenta Kammer

SCROPHULARIACEAE

- **Euphrasia azorica* Wats
- Euphrasia grandiflora* Hochst. ex Seub.
- **Isoplexis chalcantha* Svent. & O'Shanahan
- Isoplexis isabelliana* (Webb & Berthel.) Masferrer
- Odontites holtrana* (Lowe) Benth.
- Sibthorpia peregrina* L.

SELAGINACEAE

- **Globularia ascanii* D. Bramwell & Kunkel
- **Globularia sarcophylla* Svent.

SOLANACEAE

- **Solanum lidii* Sunding

UMBELLIFERAE

- Ammi trifoliatum* (H. C. Watson) Trelease
- Bupleurum handiense* (Bolle) Kunkel
- Chaerophyllum azoricum* Trelease
- Ferula latipinna* Santos
- Melanoselinum decipiens* (Schrader & Wendl.) Hoffm.
- Monizia edulis* Lowe
- Oenanthe divaricata* (R. Br.) Mabb.
- Sanicula azorica* Guthnick ex Seub.

VIOLACEAE

Viola paradoxa Lowe

Plantas interiores

BRYOPHYTA

- **Echinodium spinosum* (Mitt.) Jur. (o)
- **Thamnobryum fernandesii* Sergio (o)

ANEXO III

CRITERIOS DE SELECCIÓN DE LOS LUGARES QUE PUEDEN CLASIFICARSE COMO LUGARES DE IMPORTANCIA COMUNITARIA Y DESIGNARSE ZONAS ESPECIALES DE CONSERVACIÓN

ETAPA 1: Evaluación a nivel nacional de la importancia relativa de los lugares para cada tipo de hábitat natural del Anexo I y cada especie del Anexo II (incluidos los tipos de hábitats naturales prioritarios y las especies prioritarias)

A. *Criterios de evaluación del lugar para un tipo dado de hábitat natural del Anexo I*

- a) Grado de representatividad del tipo de hábitat natural en relación con el lugar.
- b) Superficie del lugar abarcada por el tipo de hábitat natural en relación con la superficie total que abarque dicho tipo de hábitat natural por lo que se refiere al territorio nacional.
- c) Grado de conservación de la estructura y de las funciones del tipo de hábitat natural de que se trate y posibilidad de restauración.
- d) Evaluación global del valor del lugar para la conservación del tipo de hábitat natural en cuestión.

B. *Criterios de evaluación del lugar para una especie dada del Anexo II*

- a) Tamaño y densidad de la población de la especie que esté presente en el lugar en relación con las poblaciones presentes en el territorio nacional.
- b) Grado de conservación de los elementos del hábitat que sean relevantes para la especie de que se trate y posibilidad de restauración.
- c) Grado de aislamiento de la población existente en el lugar en relación con el área de distribución natural de la especie.
- d) Evaluación global del valor del lugar para la conservación de la especie de que se trate.

C. Con arreglo a estos criterios, los Estados miembros clasificarán los lugares que propongan en la lista nacional como lugares que pueden clasificarse «de importancia comunitaria», según su valor relativo para la conservación de cada uno de los tipos de hábitat natural o de cada una de las especies que figuran en los respectivos Anexos I o II, que se refieren a los mismos.

D. Dicha lista incluirá los lugares en que existan los tipos de hábitats naturales prioritarios y especies prioritarias que hayan sido seleccionados por los Estados miembros con arreglo a los criterios enumerados en los puntos A y B.

ETAPA 2: Evaluación de la importancia comunitaria de los lugares incluidos en las listas nacionales

1. Todos los lugares definidos por los Estados miembros en la etapa 1 en que existan tipos de hábitats naturales y/o especies prioritarias se considerarán lugares de importancia comunitaria.
2. Para la evaluación de la importancia comunitaria de los demás lugares incluidos en las listas de los Estados miembros, es decir de su contribución al mantenimiento o al restablecimiento en un estado de conservación favorable de un hábitat natural del Anexo I o de una especie del Anexo II y/o a la coherencia de Natura 2000, se tendrán en cuenta los criterios siguientes:
 - a) el valor relativo del lugar a nivel nacional;
 - b) la localización geográfica del lugar en relación con las vías migratorias de especies del Anexo II, así como su posible pertenencia a un ecosistema coherente situado a uno y otro lado de una o varias fronteras interiores de la Comunidad;
 - c) la superficie total del lugar;
 - d) el número de tipos de hábitats naturales del Anexo I y de especies del Anexo II existentes en el lugar;
 - e) el valor ecológico global del lugar para la región o regiones biogeográficas de que se trate y/o para el conjunto del territorio a que se hace referencia en el artículo 2, tanto por el aspecto característico o único de los elementos que lo integren como por la combinación de dichos elementos.

ANEXO IV

ESPECIES ANIMALES Y VEGETALES DE INTERÉS COMUNITARIO QUE REQUIEREN UNA PROTECCIÓN ESTRICTA

Las especies que figuran en el presente Anexo están indicadas:

- por el nombre de la especie o subespecie, o
- por el conjunto de las especies pertenecientes a un taxón superior o a una parte designada de dicho taxón.

La abreviatura «spp.» a continuación del nombre de una familia o de un género sirve para designar todas las especies pertenecientes a dicha familia o género.

a) ANIMALES

VERTEBRADOS

MAMÍFEROS

INSECTIVORA

Erinaceidae

Erinaceus algirus

Soricidae

Crocidura canariensis

Talpidae

Galemys pyrenaicus

MICROCHIROPTERA

Todas las especies

RODENTIA

Gliridae

Todas las especies, excepto *Glis glis*, *Eliomys quercinus*

Sciuridae

Citellus citellus

Sciurus anomalus

Castoridae

Castor fiber

Cricetidae

Cricetus cricetus

Microtidae

Microtus cabreræ

Microtus oeconomicus arenicola

Zapodidae

Sicista betulina

Hystriidae

Hystrix cristata

CARNIVORA

Canidae

Canis lupus (excepto las poblaciones españolas del norte del Duero y las poblaciones griegas de la región situada al norte del paralelo 39)

Ursidae

Ursus arctos

Mustelidae

Lutra lutra

Mustela lutreola

Felidae

Felis silvestris
Lynx lynx
Lynx pardina

Phocidae

Monachus monachus

ARTIODACTYLA

Cervidae

Cervus elaphus corsicanus

Bovidae

Capra aegagrus (poblaciones naturales)
Capra pyrenaica pyrenaica
Ovis ammon musimon (poblaciones naturales — Córcega y Cerdeña)
Rupicapra rupicapra balcanica
Rupicapra ornata

CETACEA

Todas las especies

REPTILES

TESTUDINATA

Testudinidae

Testudo hermanni
Testudo graeca
Testudo marginata

Cheloniidae

Caretta caretta
Chelonia mydas
Lepidochelys kempii
Eretmochelys imbricata

Dermochelyidae

Dermochelys coriacea

Emydidae

Emys orbicularis
Mauremys caspica
Mauremys leprosa

SAURIA

Lacertidae

Algyroides fitzingeri
Algyroides marchi
Algyroides moreoticus
Algyroides nigropunctatus
Lacerta agilis
Lacerta bedriagae
Lacerta danfordi
Lacerta dugesi
Lacerta graeca
Lacerta horvathi
Lacerta monticola
Lacerta schreiberi
Lacerta trilineata
Lacerta viridis
Gallotia atlantica
Gallotia galloti
Gallotia galloti insulanagae
Gallotia simonyi
Gallotia stehlini
Ophisops elegans
Podarcis erhardii
Podarcis filfolensis
Podarcis hispanica atrata

Podarcis lilfordi
 Podarcis melisellensis
 Podarcis milensis
 Podarcis muralis
 Podarcis peloponnesiaca
 Podarcis pityusensis
 Podarcis sicula
 Podarcis taurica
 Podarcis tiiguerta
 Podarcis wagleriana

Scincidae

Ablepharus kitaibelli
 Chalcides bedriagai
 Chalcides occidentalis
 Chalcides ocellatus
 Chalcides sexlineatus
 Chalcides viridianus
 Ophiomorus punctatissimus

Gekkonidae

Cyrtopodion kotschy
 Phyllodactylus europaeus
 Tarentola angustimentalis
 Tarentola boettgeri
 Tarentola delalandii
 Tarentola gomerensis

Agamidae

Stellio stellio

Chamaeleontidae

Chamaeleo chamaeleon

Anguidae

Ophisaurus apodus

OPHIDIA

Colubridae

Coluber caspius
 Coluber hippocrepis
 Coluber jugularis
 Coluber laurenti
 Coluber najadum
 Coluber nummifer
 Coluber viridiflavus
 Coronella austriaca
 Eirenis modesta
 Elaphe longissima
 Elaphe quatuorlineata
 Elaphe situla
 Natrix natrix cetti
 Natrix natrix corsa
 Natrix tessellata
 Telescopus falax

Viperidae

Vipera ammodytes
 Vipera schweizeri
 Vipera seoanni (excepto las poblaciones españolas)
 Vipera ursinii
 Vipera varanina

Boidae

Eryx jaculus

ANFIBIOS

CAUDATA

Salamandridae

Chioglossa lusitanica
 Euproctus asper
 Euproctus montanus

Euproctus platycephalus
Salamandra atra
Salamandra aurorae
Salamandra lanzai
Salamandra luschani
Salamandrina terdigitata
Triturus carnifex
Triturus cristatus
Triturus italicus
Triturus karelinii
Triturus marmoratus

Proteidae

Proteus anguinus

Plethodontidae

Speleomantes ambrosii
Speleomantes flavus
Speleomantes genei
Speleomantes imperialis
Speleomantes italicus
Speleomantes supramontes

ANURA

Discoglossidae

Bombina orientalis
Bombina variegata
Discoglossus galganoi
Discoglossus jeanneae
Discoglossus montalentii
Discoglossus pictus
Discoglossus sardus
Alytes cisternasii
Alytes muletensis
Alytes obstetricans

Ranidae

Rana arvalis
Rana dalmatina
Rana graeca
Rana iberica
Rana italica
Rana latastei
Rana lessonae

Pelobatidae

Pelobates cultripipes
Pelobates fuscus
Pelobates syriacus

Bufo

Bufo calamita
Bufo viridis

Hylidae

Hyla arborea
Hyla meridionalis
Hyla sarda

PECES

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

Acipenser naccarii
Acipenser sturio

ATHERINIFORMES

Cyprinodontidae

Valencia hispanica

CYPRINIFORMES .

*Cyprinidae**Anaocypris hispanica*

PERCIFORMES

*Percidae**Zingel asper*

SALMONIFORMES

*Coregonidae**Coregonus oxyrhynchus* (poblaciones anadromas de determinados sectores del Mar del Norte)

INVERTEBRADOS

ARTRÓPODOS

INSECTA

*Coleoptera**Buprestis splendens*
Carabus olympiae
Cerambyx cerdo
Cucujus cinnaberinus
Dytiscus latissimus
Graphoderus bilineatus
Osmoderma eremita
*Rosalia alpina**Lepidoptera**Apatura metis*
Coenonympha hero
Coenonympha oedippus
Erebia calcaria
Erebia christi
Erebia sudetica
Eriogaster catax
Fabriciana elisa
Hypodryas maturna
Hyles hippophaes
Lopinga achine
Lycaena dispar
Maculinea arion
Maculinea nausithous
Maculinea teleius
Melanargia arge
Papilio alexanor
Papilio hospiton
Parnassius apollo
Parnassius mnemosyne
Plebicula golgus
Proserpinus proserpina
*Zerynthia polyxena**Mantodea**Apteromantis aptera**Odonata**Aeshna viridis*
Cordulegaster trinacriae
Gomphus graslinii
Leucorrhina albifrons
Leucorrhina caudalis
Leucorrhina pectoralis
Lindenia tetraphylla
Macromia splendens
Ophiogomphus cecilia
Oxygastra curtisii
Stylurus flavipes
Sympecma braueri

Orthoptera

Baetica ustulata
Saga pedo

ARACHNIDA

Araneae

Macrothele calpeiana

MOLUSCOS

GASTROPODA

Prosobranchia

Patella feruginea

Stylommatophora

Caseolus calculus
Caseolus commixta
Caseolus sphaerula
Discula leacockiana
Discula tabellata
Discula testudinalis
Discula turricula
Discus defloratus
Discus guerminianus
Elona quimperiana
Geomalacus maculosus
Geomitra moniziana
Helix subplicata
Leiostylia abbreviata
Leiostylia cassida
Leiostylia corneocostata
Leiostylia gibba
Leiostylia lamellosa

BIVALVIA

Anisomyaria

Lithophaga lithophaga
Pinna nobilis

Unionoida

Margaritifera auricularia
Unio crassus

ECHINODERMATA

Echinoidea

Centrostephanus longispinus

b) *PLANTAS*

La letra b) del Anexo IV contiene todas las especies vegetales enumeradas en la letra b) del Anexo II ⁽¹⁾, más las que se mencionan a continuación

PTERIDOPHYTA

ASPLENIACEAE

Asplenium hemionitis L.

ANGIOSPERMAE

AGAVACEAE

Dracaena draco (L.) L.

AMARYLLIDACEAE

Narcissus longispathus Pugsley
Narcissus triandrus L.

⁽¹⁾ Con excepción de las briofitas de la letra b) del Anexo II.

BERBERIDACEAE

Berberis maderensis Lowe

CAMPANULACEAE

Campanula morettiana Reichenb.
Physoplexis comosa (L.) Schur.

CARYOPHYLLACEAE

Mochringia fontqueri Pau

COMPOSITAE

Argyranthemum pinnatifidum (L.f.) Lowe
 subsp. *succulentum* (Lowe) C. J. Humphries
Helichrysum sibthorpii Rouy
Picris willkommii (Schultz Bip.) Nyman
Santolina elegans Boiss. ex DC.
Senecio caespitosus Brot.
Senecio lagascanus DC.
 subsp. *lusitanicus* (P. Cout.) Pinto da Silva
Wagenitzia lancifolia (Sieber ex Sprengel) Dostal

CRUCIFERAE

Murbeckiella sousae Rothm.

EUPHORBIACEAE

Euphorbia nevadensis Boiss & Reuter

GESNERIACEAE

Jankaea heldreichii (Boiss.) Boiss.
Ramonda serbica Pancic

IRIDACEAE

Crocus etruscus Parl.
Iris boissieri Henriq.
Iris marisca Ricci & Colasante

LABIATAE

Rosmarinus tomentosus Huber-Morath & Maire
Teucrium charidemi Sandwith
Thymus capitellatus Hoffmanns. & Link
Thymus villosus L.
 subsp. *villosus* L.

LILIACEAE

Androcymbium europeum (Lange) K. Richter
Bellevalia hackelli Freyn
Colchicum corsicum Baker
Colchicum cousturieri Greuter
Fritillaria conica Rix
Fritillaria drenovskii Dogen & Stoy.
Fritillaria gussichiae (Degen & Doerfler) Rix
Fritillaria obliqua Ker-Gawl.
Fritillaria rhodocanakis Orph. ex Baker
Ornithogalum reverchonii Degen & Herv.-Bass.
Scilla beirana Samp.
Scilla odorata Link

ORCHIDACEAE

Ophrys argolica Fleischm.
Orchis scopulorum Simsm. ex Rehb.
Spiranthes aestivalis (Poiret) L. C. M. Richard

PRIMULACEAE

Androsace cylindrica DC.
Primula glaucescens Moretti
Primula spectabilis Tratt.

RANUNCULACEAE

Aquilegia alpina L.

SAPOTACEAE

Sideroxylon marmulano Banks ex Lowe

SAXIFRAGACEAE

Saxifraga cintrana Kuzinsky ex Willk.

Saxifraga portosantana Boiss.

Saxifraga presolanensis Engl.

Saxifraga valdensis DC.

Saxifraga vayredana Luizet

SCROPHULARIACEAE

Antirrhinum lopesianum Rothm.

Lindernia procumbens (Krocker) Philcox

SOLANACEAE

Mandragora officinarum L.

THYMELAEACEAE

Thymelaea broterana P. Cout.

UMBELLIFERAE

Bunium brevifolium Lowe

VIOLACEAE

Viola athis W. Becker

Viola cazorlensis Gandoger

Viola delphinantha Boiss.

ANEXO V

ESPECIES ANIMALES Y VEGETALES DE INTERÉS COMUNITARIO CUYA RECOGIDA EN LA NATURALEZA Y CUYA EXPLOTACIÓN PUEDEN SER OBJETO DE MEDIDAS DE GESTIÓN

Las especies que figuran en el presente Anexo están indicadas:

- por el nombre de la especie o subespecie, o
- por el conjunto de las especies pertenecientes a un taxón superior o a una parte designada de dicho taxón.

La abreviatura «spp.» a continuación del nombre de una familia o de un género sirve para designar todas las especies pertenecientes a dicha familia o género.

a) ANIMALES

VERTEBRADOS

MAMÍFEROS

CARNÍVORA

Canidae

Canis aureus

Canis lupus (poblaciones españolas del norte del Duero y poblaciones griegas de la región situada al norte del paralelo 39)

Mustelidae

Martes martes

Mustela putorius

Phocidae

Todas las especies no mencionadas en el Anexo IV

Viverridae

Genetta genetta

Herpestes ichneumon

DUPLICIDENTATA

Leporidae

Lepus timidus

ARTIODACTYLA

Bovidae

Capra ibex

Capra pyrenaica (excepto *Capra pyrenaica pyrenaica*)

Rupicapra rupicapra (excepto *Rupicapra rupicapra balcanica*)

ANFIBIOS

ANURA

Ranidae

Rana esculenta

Rana perezi

Rana ridibunda

Rana temporaria

PECES

PETROMYZONIFORMES

Petromyzonidae

Lampetra fluviatilis

Lethenteron zanandrai

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

Todas las especies no mencionadas en el Anexo IV

SALMONIFORMES

Salmonidae

Thymallus thymallus

Coregonus spp. (excepto *Coregonus oxyrhynchus* — poblaciones anadromas)

Hucho hucho

Salmo salar (únicamente en agua dulce)

Cyprinidae

Barbus spp.

PERCIFORMES

Percidae

Gymnocephalus schraetzer

Zingel zingel

CLUPEIFORMES

Clupeidae

Alosa spp.

SILURIFORMES

Siluridae

Silurus arisototelis

INVERTEBRADOS

COELENTERATA

CNIDARIA

Corallium rubrum

MOLLUSCA

GASTROPODA — STYLOMMATOPHORA

Helicidae

Helix pomatia

BIVALVIA — UNIONOIDA

Margaritiferidae

Margaritifera margaritifera

Unionidae

Microcondylaea compressa

Unio elongatulus

ANNELIDA

HIRUDINOIDEA — ARHYNCHOBDELLAE

Hirudinidae

Hirudo medicinalis

ARTHROPODA

CRUSTACEA — DECAPODA

Astacidae

Astacus astacus

Austropotamobius pallipes

Austropotamobius torrentium

Scyllaridae

Scyllarides latus

INSECTA — LEPIDOPTERA

Saturniidae

Graellsia isabellae

b) PLANTAS

ALGAE

RHODOPHYTA

CORALLINACEAE

- Lithothamnium coralloides Crouan frat.
- Phymatholithon calcareum (Poll.) Adey & McKibbin

LICHENES

CLADONIACEAE

- Cladonia L. subgenus Cladina (Nyl.) Vain.

BRYOPHYTA

MUSCI

LEUCOBRYACEAE

- Leucobryum glaucum (Hedw.) Angstr.

SPHAGNACEAE

- Sphagnum L. spp. (excepto Sphagnum pylasii Brid.)

PTERIDOPHYTA

- Lycopodium spp.

ANGIOSPERMAE

AMARYLLIDACEAE

- Galanthus nivalis L.
- Narcissus bulbocodium L.
- Narcissus juncifolius Lagasca

COMPOSITAE

- Arnica montana L.
- Artemisia eriantha Ten
- Artemisia genipi Weber
- Doronicum plantagineum L.
- subsp. tournefortii (Rouy) P. Cout.

CRUCIFERAE

- Alyssum pintodasilvae Dudley.
- Malcolmia lacera (L.) DC.
- subsp. gracilima (Samp.) Franco
- Murbeckiella pinnatifida (Lam.) Rothm.
- subsp. herminii (Rivas-Martinez) Greuter & Burdet

GENTIANACEAE

- Gentiana lutea L.

IRIDACEAE

- Iris lusitanica Ker-Gawler

LABIATAE

- Teucrium salviastrum Schreber
- subsp. salviastrum Schreber

LEGUMINOSAE

- Anthyllis lusitanica Cullen & Pinto da Silva
- Dorycnium pentaphyllum Scop.
- subsp. transmontana Franco
- Ulex densus Welw. ex Webb.

LILIACEAE

- Lilium rubrum Lmk
- Ruscus aculeatus L.

PLUMBAGINACEAE

- Armeria sampaio (Bernis) Nieto Feliner

ROSACEAE

Rubus genevieri Boreau
subsp. *herminii* (Samp.) P. Cout.

SCROPHULARIACEAE

Anarrhinum longipedicelatum R. Fernandes
Euphrasia mendonçae Samp.
Scrophularia grandiflora DC.
subsp. *grandiflora* DC.
Scrophularia berminii Hoffmanns & Link
Scrophularia silyrata Brot.

COMPOSITAE

Leuzea rhaponticoides Graells

ANEXO VI

MÉTODOS Y MEDIOS DE CAPTURA Y SACRIFICIO Y MODOS DE TRANSPORTE PROHIBIDOS

a) Medios no selectivos

MAMÍFEROS

- animales ciegos o mutilados utilizados como cebos vivos
- magnetófonos
- dispositivos eléctricos y electrónicos que pueden matar o aturdir
- fuentes luminosas artificiales
- espejos y otros medios de deslumbramiento
- medios de iluminación de blancos
- dispositivos de mira para el tiro nocturno que comprendan un amplificador de imágenes electrónico o un convertidor de imágenes electrónico explosivos
- redes no selectivas en su principio o en sus condiciones de empleo
- trampas no selectivas en su principio o en sus condiciones de empleo
- ballestas
- venenos y cebos envenenados o anestésicos
- asfixia con gas o humo
- armas semiautomáticas o automáticas cuyo cargador pueda contener más de dos cartuchos.

PECES

- veneno
- explosivos

b) Modos de transporte

- aeronaves
 - vehículos de motor.
-

RESOLUCIÓ

MAH/1970/2009, de 30 de juny, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de caça i les vedes especials per a la temporada 2009-2010 en tot el territori de Catalunya.

Atesos l'article 23 de la Llei 1/1970, de 4 d'abril, de caça, i l'article 25 del seu Reglament, de 25 de març de 1971, sobre limitacions i períodes hàbils de caça aplicables a les diferents espècies;

Atès el Decret legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de protecció dels animals;

Atesa la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat;

Vist que els consells territorials de Caça i el Consell de Caça de Catalunya han informat del projecte, segons el que estableixen els articles 4.b) i 6.a) del Decret 108/1985, de 25 d'abril;

Vistos els informes dels serveis tècnics competents, i a proposta de la Direcció General del Medi Natural,

RESOLC:**—1 Espècies cinegètiques**

Les espècies que poden ser objecte d'aprofitament cinegètic en el territori de Catalunya en la temporada 2009-2010 són les que figuren a l'annex 1 de l'Ordre de 17 de juny de 1999 (DOGC núm. 2922, de 2 de juliol de 1999), per la qual s'estableixen les espècies que poden ser objecte de caça a Catalunya, amb l'excepció de l'estornell negre (*Sturnus unicolor*), que no es considera espècie susceptible d'aprofitament cinegètic.

—2 Períodes hàbils de caça menor a tot el territori de Catalunya

En el territori de Catalunya per a la temporada 2009-2010 els períodes hàbils de caça menor són els següents:

2.1 Caça menor en general.

Entre el segon diumenge d'octubre (dia 11) i el primer diumenge de febrer (dia 7), ambdós inclosos.

2.2 Previsions singulars per a determinades espècies.

Per a la perdiu roja (*Alectoris rufa*) i la perdiu xerra (*Perdix perdix*), el període hàbil de caça és el comprès entre el segon diumenge d'octubre (dia 11) i el primer diumenge de gener (dia 3), ambdós inclosos.

Per a l'ànec griseta (*Anas strepera*) i la fredeluga (*Vanellus vanellus*) el període hàbil és el comprès entre el segon diumenge d'octubre (dia 11) i el tercer diumenge de gener (dia 17), ambdós inclosos.

2.3 Mitja veda.

2.3.1 La caça en el període de mitja veda només es pot practicar en els terrenys cinegètics de règim especial que ho tinguin aprovat en el seu pla tècnic de gestió cinegètica.

2.3.2 S'estableixen com a períodes i dies hàbils per a la caça de les espècies guatlla (*Coturnix coturnix*), tórtora (*Streptopelia turtur*), tudó (*Columba palumbus*), colom roquer (*Columba livia*), garsa (*Pica pica*), i estornell vulgar (*Sturnus vulgaris*) els següents:

a) Barcelona.

Dies hàbils: dies 16, 23 i 30 d'agost i dia 6 de setembre.

b) Girona.

Dies hàbils: dijous, diumenges i festius no locals dins el període comprès entre el 15 d'agost i el 6 de setembre, ambdós inclosos.

- c) Lleida.
Dies hàbils: dijous, dissabtes, diumenges i festius dins el període comprès entre el 15 d'agost i el 13 de setembre.
- d) Tarragona.
Dies hàbils: dies 16, 23 i 30 d'agost i dia 6 de setembre.
La caça de la tórtora, el tudó, el colom roquer, l'estornell vulgar i la garsa s'ha de realitzar des de llocs fixos.
- e) Terres de l'Ebre.
Dies hàbils: dies 16, 23 i 30 d'agost i dia 6 de setembre.
La caça només s'ha de realitzar des de llocs fixos i no es permet l'ús de gossos.
Resta prohibida la caça de la guatlla.

—3 *Dies hàbils per a la caça menor*

Durant els períodes hàbils per a la caça menor descrits als apartats 2.1 i 2.2, en els terrenys cinegètics d'aprofitament comú, l'exercici de la caça resta limitat als dijous, diumenges i festius, i en el cas de la falconeria, també els dissabtes.

En els terrenys cinegètics de règim especial, els dies hàbils són els que estableix el corresponent pla tècnic de gestió cinegètica, excepte per a la perdiu xerra que serà exclusivament un dia per setmana i quedarà fixat en l'esmentat pla.

—4 *Períodes hàbils de caça major a tot el territori de Catalunya*

En el territori de Catalunya per a la temporada 2009-2010 els períodes hàbils de caça major són els següents:

4.1 Caça del porc senglar (*Sus scrofa*).

Entre el primer diumenge de setembre (dia 6) i el primer diumenge de febrer (dia 7), ambdós inclosos.

4.2 Caça de l'isard (*Rupicapra pyrenaica*), la cabra salvatge (*Capra pyrenaica subsp. hispanica*), el cérvol (*Cervus elaphus*), la daina (*Dama dama*) i el mufló (*Ovis musimon*).

En les reserves nacionals de caça i les zones de caça controlada el període hàbil de caça és el que indiquin els diferents plans tècnics de gestió cinegètica.

En les àrees privades i locals de caça, el període hàbil de caça de l'isard és entre el segon diumenge d'octubre (dia 11) i el quart diumenge de desembre (dia 27), ambdós inclosos i per a ambdós sexes. El període hàbil de caça de la cabra salvatge és entre el primer diumenge de març (dia 7) i el darrer dissabte de maig (dia 29), ambdós inclosos i exclusivament per a mascles, i entre el segon diumenge d'octubre (dia 11) i el darrer dilluns de desembre (dia 28), ambdós inclosos i per a ambdós sexes. El període hàbil del cérvol és entre el segon diumenge de setembre (dia 13) i el quart diumenge d'octubre (dia 25), ambdós inclosos i exclusivament per a mascles i en la modalitat d'acostament, i entre el quart diumenge d'octubre (dia 25) i el quart diumenge de febrer (dia 28), ambdós inclosos i per a ambdós sexes. El període hàbil de la daina i del mufló és entre el segon diumenge d'octubre (dia 11) i el segon diumenge de febrer (dia 14), ambdós inclosos i per a ambdós sexes.

Per a l'isard i la cabra salvatge només es permet la modalitat de caça per acostament.

4.3 Caça del cabirol (*Capreolus capreolus*). En les reserves nacionals de caça i les zones de caça controlada el període hàbil de caça és el que indiquin els plans tècnics. En les àrees privades i locals de caça el període hàbil és entre el primer diumenge de setembre (dia 6) i el tercer diumenge de novembre (dia 15), ambdós sexes i en qualsevol modalitat, i entre el segon diumenge d'abril (dia 11) i l'últim diumenge de juliol (dia 25), exclusivament per a mascles i en les modalitats d'aguait o acostament.

—5 *Dies hàbils per a la caça major*

Durant el període hàbil esmentat als apartats 4.1 i 4.2, en els terrenys cinegètics d'aprofitament comú, la caça del porc senglar i el mufló queda limitada als diu-

menges i festius. A les comarques de les províncies de Barcelona, Lleida i Girona s'afegeixen els dijous i els dissabtes.

En els terrenys cinegètics de règim especial, els dies hàbils són els que indica el corresponent pla tècnic de gestió cinegètica, excepte per al porc senglar i el cabirol que seran tots els dies de la setmana.

—6 *Previsions específiques de caràcter territorial per a la caça menor i major*

6.1 Comarques de Girona

El període hàbil per a la caça del porc senglar a les comarques de Girona és el comprès entre el primer diumenge de setembre (dia 6) i el quart diumenge de febrer (dia 28), ambdós inclosos.

6.2 Comarques de Barcelona

El període hàbil per a la caça del porc senglar a les comarques de Barcelona és el comprès entre el primer diumenge de setembre (dia 6) i el quart diumenge de febrer (dia 28), ambdós inclosos.

6.3 Comarques de Lleida

El període hàbil de caça del porc senglar a les comarques de Lleida és el comprès entre el primer diumenge de setembre (dia 6) i el quart diumenge de febrer (dia 28), ambdós inclosos.

6.4 Comarques de Tarragona

El període hàbil de caça del porc senglar és el comprès entre el primer diumenge de setembre (dia 6) i el quart diumenge de febrer (dia 28), ambdós inclosos.

Els tudons en passos tradicionals poden caçar-se entre l'1 d'octubre i el 30 de novembre, ambdós inclosos, sense limitació de dies hàbils, als indrets següents: la Budallera (terme municipal de Tarragona), dins l'àrea privada de caça T-10.123; Coll de Balaguer (terme municipal de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant), dins l'àrea privada de caça T-10.127; Mas Cusidó (terme municipal de Tarragona), dins l'àrea privada de caça T-10.327, i Mas Grimau, del mateix terme municipal, dins l'àrea privada de caça T-10.262.

6.5 Comarques de les Terres de l'Ebre

El període hàbil de caça de la fotja (*Fulica atra*) és entre el segon diumenge d'octubre (dia 11) i el segon diumenge de febrer (dia 14), ambdós inclosos.

El període hàbil de caça de l'ànec coll verd (*Anas platyrhynchos*) és entre el segon diumenge d'octubre (dia 11) i el primer diumenge de març (dia 7), ambdós inclosos.

La planificació i posterior aprofitament cinegètic de la fotja són determinats, a la vista de la població nidificant i hivernant, pels Serveis Territorials de Medi Ambient i Habitatge a les Terres de l'Ebre, a proposta de l'Àrea de Medi Natural i amb l'informe previ del Parc Natural del Delta de l'Ebre.

Els tudons en passos tradicionals poden caçar-se entre l'1 d'octubre i el 30 de novembre, ambdós inclosos, sense limitació de dies hàbils, als indrets següents: les Forques (terme municipal de l'Ametlla de Mar) dins l'àrea privada de caça T-10.104 i Puig Moltó (terme municipal de l'Ametlla de Mar), dins l'àrea privada de caça T-10.150. Entre l'1 d'octubre i el segon diumenge d'octubre (dia 11), aquesta cacera només s'ha de realitzar des de llocs fixos i no es permet l'ús de gossos.

Excepcionalment, per les característiques i usos agronòmics propis de les comarques del Baix Ebre i el Montsià, els Serveis Territorials de Medi Ambient i Habitatge a les Terres de l'Ebre poden autoritzar previ informe favorable del consell territorial de caça i amb les limitacions escaients, la caça de conill amb gos a partir de l'endemà de la publicació d'aquesta Resolució al DOGC fins al 31 d'agost, sempre que l'abundància de conills en aquestes comarques causi danys a l'agricultura i la pràctica d'aquesta caça no perjudiqui els cultius, ni la fauna protegida.

—7 *Variació dels períodes i dies hàbils*

Els serveis territorials del Departament de Medi Ambient i Habitatge poden variar les condicions de cacera descrites als apartats anteriors quan sigui necessari per a la

correcta gestió de les espècies de caça i sempre que les circumstàncies biològiques, sanitàries, meteorològiques i/o catàstrofes naturals ho aconsellin.

—8 *Mesures especials de protecció de la fauna salvatge*

8.1 No és permès caçar durant el període hàbil de caça major les femelles del porc senglar acompanyades de les cries, ni tampoc les cries. Es consideren cries els individus ratllats, denominats també lletons, porcells o raions.

8.2 No és permès caçar, en qualsevol època, les femelles acompanyades de cries i els exemplars menors de dos anys de l'isard i la cabra salvatge, excepte a les reserves nacionals de caça, zones de caça controlada i àrees de caça autoritzades, quan per raons biològiques sigui necessària autoritzar aquesta actuació pel director/a dels serveis territorials del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

8.3 En les àrees privades de caça no es podran caçar com a mascles no medallables, exemplars mascles de cabra salvatge amb una puntuació de les banyes superior als 204 punts ni isards amb una puntuació de les banyes superior als 74 punts. Tampoc es podran caçar com a mascles medallables cabres salvatges de menys de 10 anys.

8.4 No es pot dur a terme l'exercici de la caça durant tota la temporada hàbil 2009-2010 en els terrenys afectats pels incendis forestals ocorreguts a partir de l'1 de gener de 2008. El detall de les zones afectades per aquests incendis es pot consultar a les bases cartogràfiques dels serveis territorials del Departament de Medi Ambient i Habitatge. Tampoc es podrà dur a terme l'exercici de la caça als enclavaments no cremats de menys de 250 ha situats dins d'aquestes àrees incendiades.

8.5 No és permesa la caça de les espècies isard, cabra salvatge, cérvol, daina i cabirol en terrenys cinegètics d'aprofitament comú.

8.6 No es pot dur a terme l'exercici de la caça menor i d'ocells aquàtics per sota dels 1.700 m quan la neu cobreixi totalment el terra. Tampoc es pot caçar enllac en dies de neu quan aquesta cobreixi de forma contínua el terra, llevat del porc senglar.

8.7 Per preservar la fauna salvatge no es pot dur a terme l'exercici de la caça en els passos de fauna d'infraestructures viàries.

8.8 No és permesa la caça de les espècies estornell vulgar (*Sturnus vulgaris*), tord comú (*Turdus philomelos*), tord ala-roig (*Turdus iliacus*), griva (*Turdus viscivorus*) i griva cerdana (*Turdus pilaris*) a les comarques de les Terres de l'Ebre en terrenys cinegètics d'aprofitament comú confinants amb la reserva nacional de caça dels Ports.

8.9 No es pot dur a terme l'exercici de la caça en els terrenys sotmesos a aprofitament cinegètic comú que es trobin a l'interior dels espais naturals de protecció especial i al de les reserves naturals de fauna salvatge. Excepcionalment, de manera justificada i a proposta del director/a tècnic/a de l'espai natural afectat, l'àrea de Medi Natural pertinent pot autoritzar l'aprofitament cinegètic controlat.

8.10 No és permesa la caça de la becada (*Scolopax rusticola*) a l'espera o aguait entre la posta i la sortida del sol. El nombre màxim de captures de becada és de tres exemplars per caçador i dia.

8.11 El nombre màxim de captures de perdiu xerra (*Perdix perdix*) és de dos exemplars per caçador i dia.

8.12 El nombre màxim de captures de tórtora (*Streptopelia turtur*) és de dotze exemplars per caçador i dia.

8.13 Per garantir la conservació de les poblacions d'àliga cuabarrada, d'àliga daurada i de trençalòs, entre el dia 8 de febrer i el 31 de març no es podrà exercir la caça en aquelles zones o àrees de nidificació que estiguin delimitades per la Direcció General del Medi Natural per a les esmentades espècies i incloses en els espais d'interès natural. Els serveis territorials del Departament de Medi Ambient i Habitatge notificaran als titulars dels terrenys cinegètics afectats, les esmentades zones o àrees de nidificació.

8.14 No es pot subministrar aliment als exemplars de porc senglar fora del seu període hàbil de caça, llevat que estigui autoritzat excepcionalment pels serveis

territorials del Departament de Medi Ambient i Habitatge per raons de control poblacional.

—9 *Autoritzacions excepcionals*

9.1 Quan en una determinada comarca o àmbit territorial es produeixi una abundància d'individus d'una espècie de manera que resulti perillosa o nociva per a les persones o perjudicial per a l'agricultura, la ramaderia, els terrenys forestals o la caça, els/les directors/es dels serveis territorials del Departament de Medi Ambient i Habitatge, a proposta de les corresponents àrees de Medi Natural, poden autoritzar la caça d'aquestes espècies en èpoques de veda. Com a mesura de control per a l'eradicació d'espècies al·lòctones introduïdes, també es poden autoritzar la caça de cotorretes de pit gris (*Myopsitta monachus*). La Direcció General del Medi Natural dictarà les instruccions tècniques oportunes per a l'adequada aplicació d'aquestes autoritzacions.

9.2 Les autoritzacions excepcionals han d'especificar:

- a) L'espècie o espècies objecte d'autorització.
- b) Les causes excepcionals que les motiven.
- c) El període concret de les autoritzacions.
- d) La modalitat o modalitats i arts autoritzades.
- e) El caràcter d'aquestes autoritzacions.
- f) La/les persona/es autoritzada/es.

—10 *Falconeria*

El període hàbil per a la pràctica de caça amb ocells de falconeria és el comprès entre el segon diumenge d'octubre (dia 11) i quart diumenge de febrer (dia 28), ambdós inclosos. L'exercici de la caça ve determinat per l'Ordre de 3 d'octubre de 1990, per la qual es regula la pràctica de la falconeria.

—11 *Mamífers depredadors*

Es consideren mamífers depredadors la guineu (*Vulpes vulpes*) i el visó americà (*Mustela vison*). La seva captura en viu només s'autoritzarà en els terrenys cinegètics en règim especial i amb caràcter excepcional quan les guineus puguin ocasionar danys a la fauna autòctona o a les repoblacions cinegètiques i, en el cas dels visons americans, pel seu control per a la seva eradicació com a espècie al·lòctona introduïda. Aquestes autoritzacions excepcionals són emeses pels directors/es dels serveis territorials del Departament de Medi Ambient i Habitatge. La Direcció General del Medi Natural dictarà les instruccions tècniques oportunes per a l'adequada aplicació d'aquestes autoritzacions. Les autoritzacions excepcionals han de contenir les indicacions previstes a l'apartat 9.2 d'aquesta Resolució.

—12 *Règim cinegètic aplicable a Era Val d'Aran*

A Era Val d'Aran, en virtut de la Llei 16/90, de 13 de juliol, sobre el règim especial de la Val d'Aran, i dels decrets de transferència de competències i serveis de la Generalitat de Catalunya al Conselh Generau dera Val d'Aran, l'ordenació, planificació i gestió de l'activitat cinegètica a la reserva nacional de caça del territori aranès i a la zona de caça controlada estan establerts pels plans tècnics de gestió cinegètica corresponents, els quals són aprovats anualment pel Conselh Generau d'Aran.

Barcelona, 30 de juny de 2009

FRANCESC BALTASAR I ALBESA
Conseller de Medi Ambient i Habitatge

(09.173.049)

Introducció

El Departament de Medi Ambient, conjuntament amb la Federació Catalana de Caça, s'ha proposat d'elaborar un Pla estratègic de la caça amb l'objectiu de definir un model de caça sostenible dins de la natura i compatible amb les altres activitats territorials, potenciar l'esport cinegètic i reconèixer els valors culturals de la caça i les funcions que realitza dins de la societat. El Govern, a proposta del conseller de Medi Ambient, va aprovar en la sessió del 8 d'octubre de 2002 l'elaboració del Pla estratègic de la caça a Catalunya i l'encàrrec de formular-lo al Departament de Medi Ambient.

El Pla estratègic de la caça té com a objectiu definir la situació actual i preveure el futur amb l'elaboració d'un marc de referència de l'activitat cinegètica, la necessitat que té d'adaptació i les seves potencialitats. La seva ambició és establir adequadament el lloc dels caçadors dins la societat, que permeti la sostenibilitat d'una activitat tan arrelada a la cultura del nostre país. A partir d'una diagnosi de l'estat actual de la caça, s'ha estimat quina en serà l'evolució que previsiblement seguirà en el decurs dels pròxims anys, així com les seves prioritats. Es pretén que aquest document sigui útil i necessari per cercar un equilibri entre la presa de decisions, l'establiment de prioritats i la unificació de criteris. Per això, s'ha exposat al públic en general mitjançant la divulgació de documentació, la presentació conjunta de l'estratègia mitjançant la realització de 8 sessions de treball en el territori, i el complement d'una enquesta que ha permès aprofundir en el coneixement de l'opinió del sector en relació amb la problemàtica de la caça. Per aquest motiu, s'han convocat les persones, les organitzacions, les institucions i la societat relacionades amb la caça.

Les funcions de l'activitat cinegètica són diverses, per la qual cosa caldria definir

quines són les noves funcions que la societat demana a l'esport de la caça. A partir de la premissa prèvia de la necessitat de mantenir la caça com a element important de la cadena tròfica, cal definir les seves aportacions a l'equilibri de poblacions, el manteniment de la biodiversitat i el control de les malalties de la fauna, tot assumint les mesures de biocontrol. Una de les aportacions a la sostenibilitat que fan els caçadors és la seva col·laboració a mantenir l'equilibri de la natura i evitar l'anormal creixement de les espècies lligades al medi humà: exòtiques (visó americà) i oportunistes (còrvids, gavines, i domèstiques ensalvatgides). En el mateix sentit, s'han aprofundit diversos aspectes en relació amb la cria en captivitat, les repoblacions i el manteniment de les espècies. Els remugants salvatges mereixen una consideració específica per la seva aportació fonamental al control de la biomassa i a l'equilibri dels ecosistemes forestals, i requereixen una gestió acurada per a la millora dels hàbitats. Les diverses reintroduccions de remugants a Catalunya i el seu posterior seguiment han permès aconseguir un nou equilibri en els ecosistemes abandonats per la ramaderia extensiva.

Les reserves nacionals de caça han estat pioneres per generar una nova visió de la natura, i han estat una de les primeres actuacions de conservació i protecció que ha generat el punt de partida de molts parcs naturals. No hi ha una sola visió de la natura; la natura és la mateixa, però els agricultors, els ecologistes, els ciutadans en general o els caçadors la perceben diferentment, encara que tots plegats tenen com a objectiu conservar la natura. És per això que cal tenir en compte els diferents actors a fi de cercar una opció sostenible, i, sobretot, que tothom comparteixi. S'han de valorar especialment els importants recursos humans de què disposa el sector de les activitats cinegètiques, potenciar-ne els valors culturals i exercir els drets de ser ciutadans. En el Pla s'han tingut en compte tant els conceptes econòmics, científics i tècnics com els valors sociològics i culturals.

L'activitat principal que es desenvolupa en el medi rural és l'agricultura, i és per això que cal integrar les diverses funcions que s'hi realitzen. L'augment creixent de remugants salvatges i porc senglar està provocant danys tant a l'activitat agrícola com a la forestal. La prevenció de danys és una de les accions que s'han de preveure en els plans de gestió cinegètica, tant en les reserves nacionals de caça i zones de caça controlada com en les àrees de caça. Caldria arribar també a una millor simbiosi amb l'agricultura i potenciar sistemes de producció compatibles, tot analitzant els costos addicionals de producció.

Des de 1980, s'ha avançat molt, ja que s'ha passat de pràcticament un 40% de terreny *lliure*, sense gestió cinegètica, a menys de l'1% actual. A més, prop d'un 10% del territori és considerat zona de seguretat. A partir d'aquesta realitat, es proposa un pas més, consistent a millorar els plans tècnics de gestió cinegètica i potenciar refugis de fauna salvatge temporals i actuacions agrícoles per a la creació de guarets faunístics. L'activitat cinegètica és una de les accions més antigues en el medi natural i cal adaptar-la a les condicions actuals, recollint les aportacions dels estudis recents sobre les poblacions i la seva evolució constant. Hi ha una sèrie d'aspectes que cal definir amb claredat: la gestió de la caça de les aus migratòries, el control de depredadors, l'adaptació de les tradicions als nous conceptes de gestió i la reintroducció d'espècies.

Tot allò que es proposa en el Pla estratègic solament serà possible i factible si es valora especialment el factor humà generador del canvi. La formació del caçador i l'examen del caçador han estat una demanda constant dels caçadors. La Federació Catalana de Caça ha realitzat diverses iniciatives que han permès aportar nous coneixements per millorar l'activitat. Cal potenciar les nombroses associacions de caçadors que, distribuïdes arreu de Catalunya, generen un teixit associatiu que vetlla pel territori, i que és d'un

gran valor en les petites comunitats locals. La voluntat de les associacions de caçadors és ser entitats col·laboradores de l'Administració tant local com autonòmica. La seva participació en les agrupacions de defensa forestal, així com la seva col·laboració en accions d'àmbit municipal, així ho demostren.

La Federació Catalana de Caça no solament ha assumit la funció de representar els caçadors en defensa dels seus interessos, sinó també la d'influir per modernitzar el sector i adequar-lo a les noves demandes de la societat i a les necessitats de conservació del medi. La Federació Catalana de Caça, mitjançant la formació dels caçadors, la introducció de nous mètodes de treball, la dinamització de les associacions i la seva voluntat de col·laborar amb l'Administració per a la conservació i defensa de la natura, esdevé un dels principals motors de canvi del sector.

Aquest Pla estratègic de la caça voldria ser un marc de referència que definís les línies mestres per als propers anys. La complexitat de la tasca proposada ja queda reflectida en l'esquema de treball i és precisament la recerca de la diversitat d'opinions allò que ha ajudat a definir el punt de confluència. Aquest suport ha estat la base material per a encetar el debat social i el procés que ha de permetre madurar algunes idees, alguns conceptes, algunes opinions. Finalment, el Pla té com a missió d'integrar els diferents valors del sector agrari, la caça, la conservació de la natura i tota la societat catalana per aconseguir una natura sostenible.

Jordi Peix i Massip
Coordinador del Pla estratègic de la caça

Objectius del pla Estratègic per la caça

1. Definir una caça sostenible dins de la natura, compatible amb les altres activitats territorials.

El document *Cuidar la Terra* elaborat per la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN), publicat l'any 1991, representa un valuós pla d'acció que analitza la situació de la Terra i a la vegada proposa una Estratègia per al futur de la vida. No és un punt de partida, però és una proposta d'obligatòria referència per a qualsevol elaboració de plans estratègics relacionats amb el medi ambient. Aquest informe va representar una de les peces centrals en la Conferència de les Nacions Unides sobre l'Entorn i el Desenvolupament que es va celebrar a Rio l'any 1992.

En el seu annex vuitè, proposa d'emprendre estratègies per a la sostenibilitat que s'han de desenvolupar en tots els àmbits. L'objectiu és assolir una combinació sostenible de desenvolupament i conservació d'una manera integrada. En el model de treball, pren una especial rellevància la necessitat de discutir fent pedagogia, de disposar d'un consens o d'un acord general sobre les línies d'actuació. Per això, proposa d'iniciar l'acció emprant projectes demostratius perquè els participants apreïen els resultats de l'estratègia a mesura que s'aplica.

D'acord amb l'esmentat Pla d'acció, el 22 de novembre de 1997 es va signar el Conveni de col·laboració entre el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Estudis Catalans per elaborar els treballs per a l'Estratègia per a la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat a Catalunya. En aquest Conveni, s'establien els fonaments per a l'elaboració dels treballs de base, de la diagnosi i, finalment, de l'Estratègia, que bàsicament consistien a recopilar, seleccionar i sistematitzar la informació disponible sobre el grau de conservació i la

situació actual de la biodiversitat a Catalunya, i també a avaluar i analitzar aquesta situació per establir una relació de mesures possibles per a la conservació de la diversitat biològica a Catalunya.

19

2. L'Estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica.

Des de començaments de l'any 1998, es va encarregar a diversos experts la redacció dels informes corresponents als 55 temes que es volien desenvolupar en el marc de l'Estratègia. En conjunt, més d'un centenar d'experts, vinculats a les diverses branques de les ciències naturals i socials, l'economia i el dret, van col·laborar en la seva redacció.

El 31 de març de 1999, es va presentar el document final, que no solament plantejava propostes en el marc social i polític, sinó que, a més, després de procedir a la Identificació i el seguiment dels components de la diversitat biològica de Catalunya, elaborava propostes concretes per a la conservació de la diversitat

biològica i l'ús sostenible dels seus components; finalment, presentava unes recomanacions de mesures econòmiques i d'investigació, educació i informació.

En relació amb la caça i la pesca, plantejava els objectius a assolir següents:

- Disposar d'un model d'organització administrativa en què la gestió de la caça i de la pesca es dugués a terme de manera conjunta amb la planificació i la gestió de la fauna silvestre i dels espais naturals, la política forestal i el desenvolupament rural, la qual cosa feia també necessari reunir sota una mateixa unitat administrativa la majoria dels aspectes relacionats amb la planificació i la gestió de l'aigua.

- Modificar l'actual normativa de caça i pesca, renovar i actualitzar diversos aspectes de la Llei de caça, elaborar una nova Llei de pesca continental i de conservació dels ecosistemes aquàtics continentals, i adaptar les altres normatives que hi tenen relació.

- Planificar de forma global i coherent la pràctica de la caça i de la pesca de manera sostenible i en funció dels corresponents paràmetres biològics i tècnics i les diferents característiques territorials, i establir un programa de recuperació de les espècies cinegètiques i piscícoles que ho requereixen.

- Millorar la gestió de les àrees de caça i de pesca i la seva planificació tècnica, recollint alhora les necessitats de conservació de les espècies i els hàbitats silvestres, i garantir la sostenibilitat de les pràctiques cinegètiques i piscícoles.

- Evitar la introducció de noves espècies al·lòctones i recuperar les poblacions autòctones, especialment les de peixos, en els indrets on sigui possible, i assegurar la seva preservació *in situ* i *ex situ*, tot garantint que, quan calgui fer repoblacions, es facin amb espècies autòctones certificades i sanitàriament controlades.

- Introduir els aspectes cinegètics en les diferents polítiques sectorials, ja sigui l'ordenació del territori, el desenvolupament rural o la conservació del medi natural.

- Garantir un nivell adequat de formació del conjunt de caçadors i pescadors, i vetllar per la realització de campanyes i publicacions de sensibilització i de divulgació tècnica tant d'aquest col·lectiu com del conjunt de la població.

Aquest valuós document elaborat per l'Institut d'Estudis Catalans representa un conjunt de normes d'obligatori compliment i punt de partida per elaborar el Pla estratègic de la caça. En tot cas, cal recordar que les propostes han de ser integrades. Hi ha altres aspectes més globals que també incideixen en el desenvolupament d'una caça sostenible, que també s'han enfocat en l'Estratègia catalana i que es consideren assumits, i per això no seran tractats en la proposta sectorial de la caça.

No obstant això, i d'acord amb un compromís de solidaritat amb les generacions futures, també hi ha altres aspectes que potser no han estat prou tractats en l'Estratègia catalana. Les espècies cinegètiques participen d'un doble vessant en la seva consideració de recurs natural sostenible. En primer lloc, cal considerar que constitueixen la base fonamental d'una proposta que és a la vegada lúdica i esportiva, un recurs econòmic molt important en determinades àrees de muntanya, i una activitat social tradicional molt arrelada. En segon lloc, cal no oblidar que representen el suport tròfic d'una

comunitat d'espècies depredadores i carronyaires, variada i nombrosa.

La conservació dels nivells més elevats de les cadenes tròfiques és una responsabilitat prioritària, sobretot si es considera que determinades espècies de major estenofàgia es troben en risc de desaparició elevat. És per això que cal definir la gestió correcta dels recursos cinegètics, que permeti una millora de l'activitat i representi una garantia per a la conservació de la nostra fauna.

3. Reconèixer els valors culturals i les funcions que realitzen dins de la societat catalana.

Un dels objectius del Pla estratègic és situar adequadament l'activitat cinegètica dins del context de la societat catalana. No hi ha una idea de la natura en si mateixa, hi ha tantes visions de la natura com usuaris té. La natura, des del punt de vista de les ciències socials, és un producte humà. El pagès, el caçador, el turista, el visitant de caps de setmana, el boletaire, el naturalista, l'urbanista, cada un defensa la seva versió, amb més o menys coneixements, de l'ordre natural.

Kurosawa, en la pel·lícula *Derzu Usala*, va saber expressar adequadament la problemàtica de la caça dins el context d'uns valors culturals d'una activitat natural en què cal aprofundir constantment, i esdevenir-ne especialista. Acusa "... els soldats que l'acompanyen, que miren però no veuen": per a ells, el bosc és hostil. En canvi, el caçador Derzu coneix *la gent*: els elements que participen del bosc, de la muntanya, de la natura. No només les guineus o els toixons són *gent*, i s'han de respectar, sinó que els altres elements també són *gent*: el sol, la lluna o el foc. Derzu proclama la sostenibilitat de la caça quan destrossa unes trampes i es pregunta: "Si maten tots els animals, de què menjarem?" Els primers i millors comunicadors fins ara, a la televisió o en la literatura, han estat caçadors que ens van fer descobrir la virginitat de la natura salvatge i l'han

Objectius del Pla estratègic de la caça

volguda salvaguardar amb les imatges i la funció pedagògica que representa.

La caça és avui també un element d'interès mediàtic, amb una varietat de revistes sectorials, de cada vegada més alt nivell, i de canals de televisió especialitzats que de forma constant transmeten missatges de sos-

tenibilitat. El caçador, quan entra en la natura, és conscient que vol sortir de la civilització; sap que a la muntanya l'objectiu de la sostenibilitat és possible i a la ciutat ben difícil. És per això que, sovint, es troba insatisfet per la incomprensió de la seva activitat cinegètica per part de la resta de la societat que no fa res per "salvar" la natura. L'activitat cinegètica és una pràctica esportiva, no només física o psicològica, sinó que a més requereix unes qualitats socials i humanes addicionals. El caçador ha de passar per un estadi d'aprenentatge per conèixer la natura, per saber-la comprendre, per poder descobrir-hi els rastres i per conèixer els hàbits de cada un dels tipus de caça. Els filòsofs clàssics mateixos, i especialment Plató en les seves *Lleis*, van ennoblir l'activitat cinegètica per l'esforç que suposa de la necessitat de superació de la persona, en les seves activitats per aconseguir la presa.

A més, ha de disposar d'un bon gos, que no només és un animal de companyia, sinó que és un ésser amb qui es dialoga, que ha costat molt d'ensinistrar per seguir els rastres o aixecar la caça, i aconseguir que sigui el complement ideal que treballa conjuntament per aconseguir l'objectiu planificat. La majoria de tipus de caça no es pot entendre ni exercir sense un bon gos.

Finalment, cal no oblidar que normalment l'activitat cinegètica va acompanyada d'un acte de companyonia al voltant d'una gastronomia també tradicional, "salvatge", amb poca elaboració, amb el foc a ras de terra, on domina la carn a la brasa. La carn de l'animal capturat normalment té un altre destí i s'integra dins d'una cuina sofisticada que li permet posteriorment gaudir i celebrar el record de la lluita per la captura. La cuina de la caça s'ha traslladat a un món urbà refinat que recorda l'origen salvatge i genera una nova cuina elaborada pròpia dels grans restaurants. El caçador troba en l'activitat cinegètica un espai diferent, que li fa oblidar la rutina grisa del treball quotidià, del món artificial de la civilització: d'aquí ve la passió

per la caça. Aquesta passió ha estat llargament descrita pels nostres clàssics i pot *afectar* tant els terratinents com els pagesos, i, com no, els funcionaris privilegiats, però també fins i tot el senyor rector dels Pazos de Ulloa. La passió per la caça té sempre un valor de referència, el de l'autenticitat de l'acció, l'autenticitat del bosc, l'autenticitat d'un món rural d'on tothom procedeix. El retorn a la natura de la gent de la ciutat, que ha promogut recentment l'escoltisme, el muntanyisme o els neorurals, ja fa anys que els caçadors el practiquen.

4. Proposar uns principis per protegir la fauna, tot respectant la biodiversitat.

Gestionar és protegir, i els caçadors tenen clar aquest concepte que, no obstant això, cal aprofundir. L'època de la caça com a activitat depredadora s'ha acabat. El caçador, ara, s'ha convertit en un gestor de la fauna, i més encara en un protector del medi rural. A finals dels seixanta, quan es va crear la Reserva Nacional de Caça del Cadí, amb un acord entre la població local, l'Administració i els caçadors per protegir els isards, se'n varen comptar 55 exemplars, i ara s'estan duent a terme mesures per reduir la població de prop de 2.500 isards. Això s'ha aconseguit mitjançant gestió, disciplina i col·laboració entre els diferents actors. Actualment, totes les àrees de caça disposen d'un Pla tècnic de gestió cinegètica i la repoblació d'exemplars amb èxit de supervivència i reproducció o la creació de refugis de caça són realitats permanents. El caçador és conscient que només s'ha de sostreure allò que sobra. És per això que la caça, en cas de dificultats del medi, es recolza finalment en les explotacions cinegètiques per retornar allò que s'ha manllevat de la natura. La caça sostenible és l'aprofitament d'un recurs natural que, si és correctament gestionat, és renovable indefinidament.

La cria i reproducció en captivitat per mantenir el nivell de caça és una pràctica molt antiga i això ha permès mantenir tradicionalment el

nivell de la fauna cinegètica. Així, caldrà diferenciar adequadament la repoblació, com a element necessari de la caça sostenible, de l'alliberament amb finalitats complementàries. La Història aporta força accions d'aquest tipus, ja sigui en vedats reials, com va ser el de Valldaura, prop de Barcelona, o en les Deveses, que es repoblaven per mantenir uns certs nivells de fauna. En els textos antics es recullen repetidament repoblacions de cérvols, daines, cabirols, cabres salvatges, guatlles, faisans i, fins i tot, de francolins o de porc senglar.

La caça en la Mediterrània ha tingut sempre un vessant ramader. En les fires de la perdiu, tradicionalment els responsables de la caça es reaprovisionaven de caça per alliberar i mantenir el nivell de les zones de caça. Els gestors mateixos de parcs naturals han continuat inicialment el mateix esquema a fi de mantenir uns nivells d'equilibri de la fauna. És per això que cal establir unes condicions estrictes de reproducció en captivitat, especialment genètiques i sanitàries, de repoblació i finalment d'alliberament. Un dels aspectes que sempre pot sorprendre les persones alienes al medi rural és la cura de les societats de caçadors en la recuperació de la

fauna salvatge, ferida o malalta, per reintroduir-la posteriorment a la natura, sabent que podrà ser abatuda.

Els caçadors sovint es queixen que els depredadors redueixen la caça que ells han repoblat. Però el caçador ha rehabilitat els depredadors nobles, bàsicament rapinyaires, per la tasca de selecció natural que exerceixen: un bon índex de depredadors augura una bona caça. El control permanent dels depredadors a uns nivells adequats és una de les tasques que hauria de ser obligatòria en les àrees de caça, i que permet salvaguardar tot el conjunt de la fauna salvatge. Més greu és que actualment, en els repetits estudis sobre els depredadors carnívors realitzats a Catalunya, es destaca la preponderància com a depredadors dels animals domèstics ensalvatgits: bàsicament gats i gossos. Els caçadors, amb el control dels depredadors, col·laboren a redreçar l'equilibri trencat per pràctiques humanes incorrectes, i participen en la formació de la societat a fi de reduir aquest creixement descontrolat de la fauna domèstica ensalvatgida.

Els caçadors, amb el seu control de captures, coneixen i segueixen l'evolució de la fauna cinegètica, i per extensió de tota la fauna salvatge. Com a exemple, es pot citar que, ja a finals del segle XIX, diversos tractats de caça de Catalunya alertaven de la disminució de la perdiu. No debades, durant aquest segle, l'agricultura catalana va tenir un gran trasbals. En efecte, en relativament pocs anys, la superfície de cereals es va reduir a la meitat per la pressió constant de les noves plantacions de vinya i fins i tot els erms, refugi de les perdus, van ser roturats. L'hàbitat natural de la perdiu es va veure reduït amb una força implacable que va portar també a l'alarmant reducció de la fauna granívora.

L'objectiu del caçador és restaurar la natura, en el sentit estricte d'alimentar i el més ampli de tornar a posar les coses al seu lloc, de millorar l'hàbitat. Les coses no poden tornar a

ser com abans. A començaments del segle XVII, Catalunya tenia poc més de 0,5 milions d'habitants. A finals del segle XVIII, aquesta població havia doblat; a finals del segle XIX, ja eren 2 milions, i així comença una escalada fins als 3 milions dels anys quaranta, i els 6 milions dels anys noranta, a partir dels quals la població segueix ara creixent suaument. Aquest augment de població incideix directament en els hàbitats naturals i demana, en una primera etapa, un subministrament regular d'altres aliments en detriment dels cereals i de les pastures. La millora de la tecnologia agrària determina un retorn dels espais marginals des d'un punt agrari vers erms, en una primera etapa, que seran ocupats ràpidament pel bosc a partir de l'establació progressiva dels remugants. El segle XX es caracteritza també pel gran fenomen de l'augment de la superfície urbanitzada, en detriment dels espais rurals, necessaris per encabir aquests nous 4 milions d'habitants.

El caçador s'ha hagut d'adaptar també a aquesta nova realitat, conscient que la caça cal d'un hàbitat, d'una alimentació i d'una sanitat adequada, i ha assumit també noves funcions de millora de la gestió. Els plans tècnics de gestió de la caça ja incorporen accions de restauració del medi agrícola a fi de preservar la *producció* de fauna. En aquest sentit, cal introduir ara nous conceptes biològics, noves tecnologies que permetin la protecció i el manteniment de la caça i, a la vegada, de la fauna salvatge d'acord amb aquests nous paràmetres externs. Moltes societats de caçadors constitueixen reserves de caça dins de la seva àrea de caça amb l'objectiu de protegir la fauna en general i

potenciar la reproducció de la caça en concret. Cal destacar les col·laboracions amb associacions de defensa de la natura en coincidir ambdós objectius. Se'n pot citar com a exemple la sol·licitud que ha presentat enguany la Societat de Caçadors d'Almenar a l'Administració per crear un *refugi de fauna salvatge* en les 57 ha de la zona humida del Clot de la Unilla, amb el suport de la Fundació Natura, que permetrà estudiar i conservar els valors naturals d'aquest espai.

En tot cas, hi ha un fet recent que ha corprès l'opinió pública de casa nostra. El desembre de 2001, arran de les nevades seguides d'una prolongada gelada que va cobrir tota la Catalunya central, les societats de caçadors van ser les úniques que es varen mobilitzar, conjuntament amb el Departament de Medi Ambient, amb mitjans considerables, per distribuir alimentació a la fauna amenaçada davant aquest període advers.

5. Valorar el factor humà, i proposar un model de formació.

La passió per la cacera no és solament pur instint, és també una cultura. El veritable caçador no és un *aficionat*, és un home de cultura, de la seva cultura; és un *coneixedor*. En resum, és un especialista de la natura. Cal no oblidar que l'antecedent immediat dels espais naturals protegits i dels parcs naturals van ser les reserves nacionals de caça que van permetre salvaguardar una fauna en franc retrocés. Les Reserves de Caça dels Ports de Tortosa i Beseit, de l'Alt Pallars - Aran, del Delta de l'Ebre o del Cadí són els avantpassats recents dels corresponents parcs naturals. Així, es va poder demostrar una vegada més que cal *Gestionar per Protegir*.

L'activitat cinegètica proposa constantment nous mètodes de caça, i recupera antigues tradicions, com pot ser la caça amb arc o la de la falconeria, i finalment va destinada a un públic més ampli, el que es va anomenar *safari fotogràfic*. Aquest va ser institucionalitzat, juntament amb els caçadors, en la Reserva Nacional de Caça de Boumort, que l'acostava cada vegada més als *bird watchers*, i recuperava així el plaer d'observar la natura dins un medi restaurat. Aquesta activitat, propera a la *pesca sense mort* que s'ha promogut en les zones de pesca, permet la *captura* de la presa, transforma l'espectador en caçador, tot evitant el sacrifici. A tots plegats, els uneix un vincle comú: són consumidors de la natura, cadascú en la seva especialitat, però tots amb la mateixa base la natura en el seu estat *salvatge*. En tots aquests casos, es manifesta un punt d'unió entre els observadors de la natura, que és l'enemic comú: el furtiu, que aconsegueix la presa sense respectar la norma, establerta per la societat, de l'acte necessari de restauració de la fauna.

Els caçadors es diferencien d'altres col·lectius pel seu treball a llarg termini i per l'assumpció personal, col·lectiva i econòmica, de gestionar la natura per treure'n profit, i de

controlar les actituds fora de norma. El bon caçador no diferencia entre les espècies útils, o sigui, les que es poden caçar, de les inútils, o sigui, les que són protegides; sap que de la defensa integral de la natura sorgirà la defensa de la caça. Per això, cal que el caçador atàvic disposi d'una adequada formació que li permeti comprendre la natura en la seva integritat.

Fins ara, i gràcies a l'obligatorietat dels plans tècnics de gestió cinegètica, s'ha aconseguit una formació col·lectiva que ha començat a donar fruits. S'ha introduït el principi de planificació a termini, que considera l'àrea de caça un element objecte d'acció positiva, i s'han establert normes addicionals de comportament i de disciplina col·lectiva dins de l'àrea. S'observa que la diferència bàsica entre els plans tècnics de gestió de les diferents àrees se situa en relació directa amb el nivell de formació dels seus participants; destaquen els PTGC de les àrees que disposen d'hàbitats d'interès, i especialment els situats en zones protegides, que han rebut assessorament i participen en la gestió de la zona. Un cop aconseguida aquesta primera etapa, el pas addicional ha de centrar-se en la formació individual de cada caçador, que permeti consolidar un model a llarg termini en què la participació individual de cada membre és obligatòria.

6. Col·laborar en el desenvolupament de la població local.

A Catalunya, les tradicions compten. És tradició que l'activitat de la caça sigui exercida de forma col·lectiva per la societat de caçadors locals, que no solament respecten el patrimoni del poble, sinó que, a més, fan un esforç per millorar-lo. En les antigues Cartes de Població s'assegurava als nous pobladors "... *La possessió de les terres cultivades, els erms, les muntanyes i els plans, les garrigues i els boscos i la caça, la llenya, les pastures i l'aigua...*". És per això que, normalment, els propietaris dels terrenys de les zones rurals han cedit el dret de caçar a aquestes societats locals, que en la majoria dels casos assumeixen com a contrapartida tasques de millora dels camins rurals i participen en la lluita contra els incendis forestals i com a societat civil en la defensa del patrimoni rural.

En les zones de *camp oberts* de Lleida i Tarragona, on predominen els cereals i els erms, hi havia la tradició que l'Ajuntament o la Cambra Agrària subhastés les herbes i la caça, i les rendes es destinaven a actuacions col·lectives i a la seva distribució entre els propietaris. Aquesta situació es dona en una les zones d'ocupació més nova, de propietat molt repartida i on s'aplica la legislació sobre aprofitament de les pastures i rostolls. Els contractes són per un període determinat i es renoven d'acord amb la gestió realitzada, la riquesa faunística i el preu de mercat. En aquesta zona, també sovint es dona dret de caça preferent als caçadors locals, que en la major part són els propietaris mateixos. En tots els casos, la caça és col·lectiva i permet introduir uns principis de gestió territorial benèfics per a la sostenibilitat de la fauna.

El caçador busca també la relació amb les persones de la població local que coneixen el territori; cerca un retorn a un espai on encara regeixen unes normes de la tradició del món rural, sovint oblidades a la ciutat, en què tothom és igual, dins d'un esport col·lectiu de companyonia, de colla. A la caça es barregen,

sense estridències ni jerarquies, les classes socials i es reconeix el valor real dels homes; es valoren especialment l'habilitat de les persones i el seu coneixement de la natura, de les quals normalment els habitants locals es mostren millor dotats. El respecte vers els habitants del món rural és una prova addicional del valor que s'assigna a aquest espai diferent, original, que és preservat de la *contaminació*, en el sentit més ampli, de la Ciutat.

A Catalunya, les comunitats locals estan tradicionalment molt integrades al costat de les seves institucions. La caça és una tradició, i els caçadors formen una associació al servei de la comunitat local. El seu coneixement del territori i la seva organització són d'una ajuda inestimable en els casos de successos i episodis que superen la resposta normal dels serveis de la comunitat. En la mesura que es redueix la població agrícola, les societats de caçadors poden assumir part de les tasques que aquesta tenia encomanada, especialment la de regular el creixement de les espècies oportunistes, protegir els danys als béns i collites i realitzar actuacions d'abast territorial en les zones menys comunicades del poble.

Finalment, val a dir que, en les zones en què la densitat de la caça ho permet, aquesta activitat pot representar una nova font d'ingressos i un nou jaciment de treball, ja sigui directament com indirecta, per l'atracció de nous visitants i la potenciació d'una gastronomia local lligada a la caça, la qual cosa fa possible englobar la caça dins de les activitats d'agroturisme o turisme rural.

7. Fomentar l'esport cinegètic com una ètica de comportament.

L'esport cinegètic requereix, com tots els esports, una preparació adequada. Els cinc punts que poden definir aquest esport es poden resumir en: Preparació física, Destresa, Enginy, Esperit de treball en comú i, sobretot, Coneixement del territori. Aconseguir un equilibri entre aquests punts requereix preparació tècnica i mental, i pràctica i experimentació suficient. A més, l'esport cinegètic comporta addicionalment una ètica de comportament resultat de la pràctica de la caça.

Els interlocutors del caçador en el moment de la caça són diversos: la natura, la presa, l'arma, el gos i, sobretot, els companys, les

persones. En la caça es destaca l'aprenentatge del treball en comú, no només per la necessitat de gestionar la caça en l'àmbit de l'àrea, sinó que també, i especialment a partir de la gran empenta de la caça del senglar, s'afavoreix l'esperit de la "colla". En la colla es consolida el principi d'autoritat i responsabilitat del cap de colla, no solament per aconseguir la presa, sinó també per evitar riscos.

A més, es consolida consegüentment la disciplina de cada component de la colla necessària per aconseguir un benefici col·lectiu. En aquesta modalitat de caça, es formen de manera permanent els conceptes de seguretat en l'exercici de la pràctica esportiva. Els conceptes de seguretat en les accions són ara una exigència de les societats

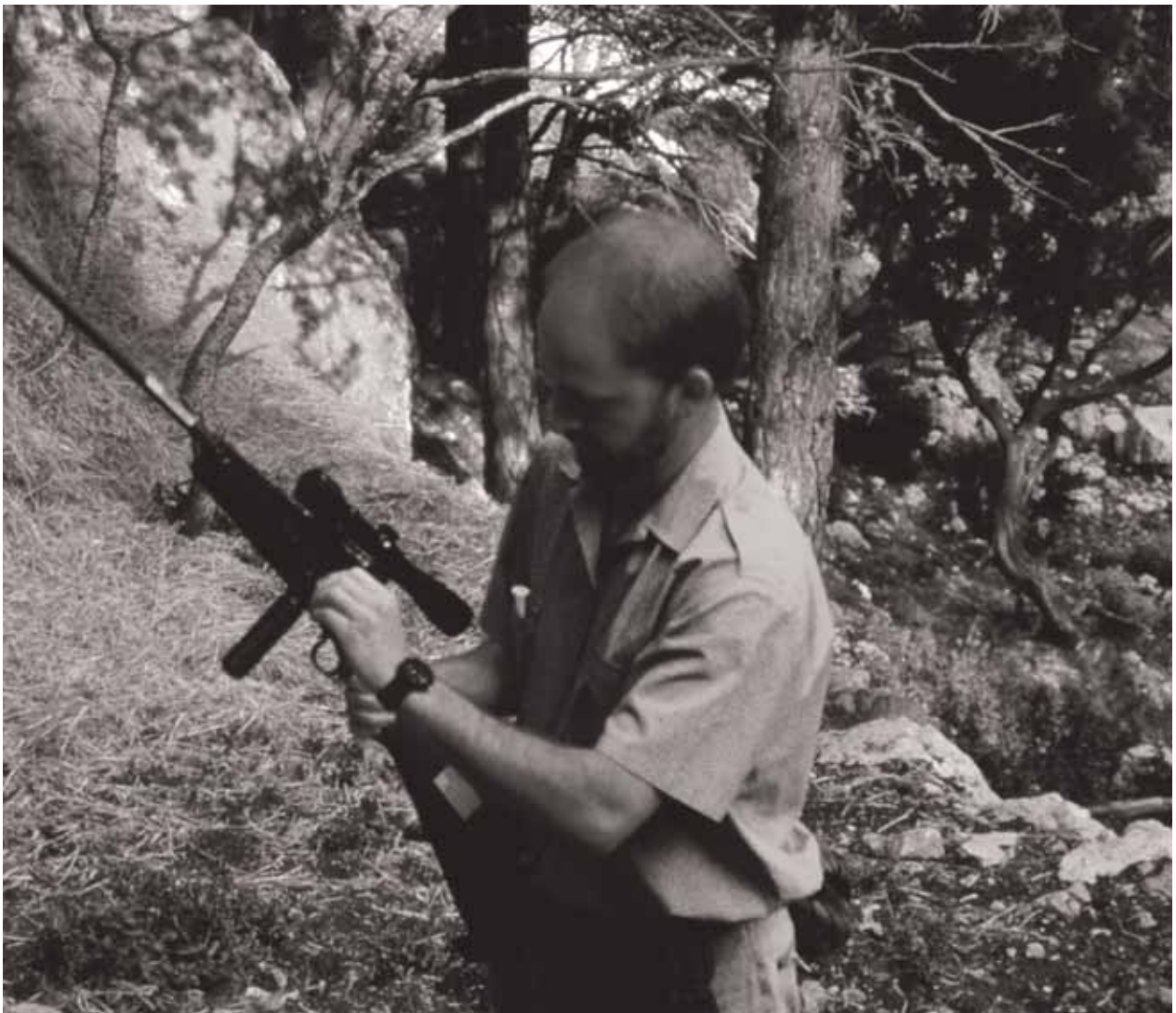
Objectius del Pla estratègic de la caça

avançades en els àmbits tant de la producció com del treball i de la vida quotidiana.

La caça valora especialment l'espai rural com a font dels recursos que n'extrau, i per això és conscient que cal salvaguardar la natura, ni que sigui per poder continuar exercint la seva activitat. Representa també un pas dinàmic en la conservació de la natura, ja que sap que s'han de gestionar no només les espècies cinegètiques sinó també tota la fauna salvatge, en un conjunt tot integrat. El gos és l'eina inestimable que permet aconseguir la caça; és per això que el caçador valora especialment l'animal, i també la presa amb què ha lluitat. Com diuen els caçadors, allò important no és el sacrifici de la presa, sinó tot el procés que porta a aconseguir-la.

La caça és també un esport complet, ja que no solament exigeix preparació i esforç físic suficient, i es pot practicar a totes les edats, sinó que, a més, exigeix una habilitat addicional. Els caçadors de qualitat es diferencien, no per la quantitat de peces caçades, sinó per la destresa en l'exercici de la caça.

Finalment, cal tenir en compte que la caça és un acte social i solidari, que relaciona l'individu amb un col·lectiu. És tan important l'acte de caçar com els comentaris necessaris dels esdeveniments produïts i la participació de cadascú en l'activitat. L'acte social és necessari dins d'una societat cada vegada més mancada de referents, i permet identificar la persona com a part d'un grup determinat, com a part de la societat.

És per tot això que en el moment d'iniciar les tasques per elaborar el Pla estratègic de la caça es va optar per un model participatiu. Perquè així es compleix ja un primer propòsit del Pla, que és portar-lo a terme. Els caçadors són els primers que col·lectivament van creure en la necessitat d'establir un pla d'acció per millorar la seva activitat dins els nous paràmetres que la condicionen, i posant un accent especial en la protecció del medi natural.

Hi ha pocs esports que demanen de coordinar alhora aspectes tan diferents com disposar d'una forma física adequada, conèixer la natura, estimar i ensinistrar adequadament el gos, emprar per a cada mètode l'arma i la munició adients, seguir unes normes de seguretat, disposar de destresa, exercir l'autoritat i la disciplina, i treballar en grup tot col·laborant amb la comunitat local.

El millor resum sobre l'esport de la caça, l'ha fet en la Guia completa per caçar a Catalunya el senyor Joaquim Gràcia, que als 91 anys va caçar el seu darrer isard:

"El veritable caçador, el que no abandonarà mai la seva afecció i, si la salut ho permet, arribarà a vell caçant, és l'home que sent el camp i el bosc, que està disposat a passar calors, fred i moltes fatigues i que se sent integrat en l'ambient i admira tant una sortida de sol o una gran tempesta com les muntanyes i les planes gemmades, l'esclat esplendorós de la primavera o els daurats i ocres de la tardor i l'aire perfumat per les herbes boscanes. Aquest serà l'home que tindrà tots els avantatges per ser un bon caçador, l'home al qual la pràctica d'aquesta activitat donarà goig al seu esperit i salut al seu cos i aprendrà del gran Llibre de la naturalesa. Actuarà esportivament amb correcció i, sobretot, amb companyonia, i serà l'exemple de l'autèntic esportista."

I. Disposiciones generales

JEFATURA DEL ESTADO

LEY 1/1970, de 4 de abril, de caza.

Transcurrido más de medio siglo desde que se promulgó en mil novecientos dos la vigente Ley de Caza, resulta obligado dejar constancia del acierto de los legisladores al enfrentarse con los difíciles problemas que ya entonces planteaba la armonización del aprovechamiento y conservación de la caza con el respeto debido a los derechos inherentes a la propiedad de la tierra, a la seguridad de las personas y a la adecuada protección de sus bienes y cultivos.

No obstante, las circunstancias actuales, tan distintas de las imperantes a principios de siglo, aconsejan adoptar determinadas medidas correctoras, encaminadas a modernizar los preceptos cinegéticos vigentes, con el fin de procurar que el ordenado aprovechamiento de esta importante riqueza proporcione las máximas ventajas, compatibles con su adecuada conservación y su deseable fomento. Reconocida la necesidad de revisar nuestra legislación cinegética, resulta preciso dar a la nueva Ley un sentido orgánico y práctico, acorde con los tiempos actuales, simplificando y unificando la numerosa y diversa doctrina promulgada a lo largo de sesenta y siete años.

Al analizar las estructuras cinegéticas nacionales, con vistas a satisfacer las legítimas aspiraciones de todos cuantos están implicados en los problemas de la caza, resulta especialmente útil tener en cuenta, en primer lugar, la experiencia transmitida a la Administración a través de la generosa aportación de miles de sugerencias procedentes de diversos Organismos, Entidades, Sociedades, propietarios y cazadores que respondieron, sin reservas, al llamamiento hecho por el Gobierno cuando decidió someter al juicio crítico de la opinión pública nacional un anteproyecto de Ley de Caza elaborado por los servicios competentes del Ministerio de Agricultura. Son también fuentes de inestimable valor, que han facilitado en grado sumo la tarea de los legisladores, los diversos intentos de reforma, que, aun cuando no llegaron a prosperar, han dado origen a un sedimento de orientaciones y doctrinas utilizables, y el estudio de las leyes de caza de los países cuyos supuestos cinegéticos tienen cierta semejanza con el nuestro. La prudente utilización de este inapreciable acopio de enseñanzas es garantía de que la nueva Ley de Caza asegurará a la nación un próspero futuro cinegético, al contemplarse en ella, con armonía y respeto, todos los intereses afectados.

Con el estricto cumplimiento de la presente Ley queda garantizada la protección de la riqueza cinegética nacional, se asegura su conservación y su fomento y se adoptan las disposiciones precisas para conseguir que la presencia misma de la caza en los terrenos donde constituye renta apreciable y atendible no esté en pugna con las riquezas agrícola, forestal y ganadera del país.

En su virtud, y de conformidad con la Ley aprobada por las Cortes Españolas, vengo en sancionar:

TÍTULO PRIMERO

Principios generales

Artículo primero. *Finalidad de la Ley.*—La presente Ley regula la protección, conservación y fomento de la riqueza cinegética nacional y su ordenado aprovechamiento en armonía con los distintos intereses afectados.

Artículo segundo. *De la acción de cazar.*—Se considera acción de cazar la ejercida por el hombre mediante el uso de artes, armas o medios apropiados para buscar, atraer, perseguir o acosar a los animales definidos en esta Ley como piezas de caza, con el fin de darles muerte, apropiarse de ellos o de facilitar su captura por tercero.

Artículo tercero. *Del cazador.*—Uno. El derecho a cazar corresponde a toda persona mayor de catorce años que esté en posesión de la licencia de caza y cumpla los demás requisitos establecidos en la presente Ley.

Dos. Para obtener la licencia de caza, el menor de edad no emancipado necesitará autorización escrita de la persona que legalmente le represente.

Tres. Para cazar con armas de fuego o accionadas por aire u otros gases comprimidos será necesario haber alcanzado la mayoría de edad penal o ir acompañado por otro u otros cazadores mayores de edad.

Cuatro. Para utilizar armas o medios que precisen de autorización especial será necesario estar en posesión del correspondiente permiso.

Artículo cuarto. *De las piezas de caza.*—Uno. Son piezas de caza los animales salvajes y los domésticos que pierdan esa condición, que figuren en la relación que a estos efectos deberá incluirse en el Reglamento para la aplicación de esta Ley.

Dos. La condición de piezas de caza no será aplicable a los animales salvajes domesticados, en tanto se mantengan en tal estado.

Tres. Las piezas de caza se clasificarán en dos grupos: caza mayor y caza menor. Tendrán la consideración de piezas de caza mayor la cabra montés, el ciervo, el corzo, el gamo, el jabalí, el lince, el lobo, el muflón, el oso, el rebeco y cuantas especies sean declaradas como tales por el Ministerio de Agricultura. Tendrán la consideración de piezas de caza menor las que figuren en la relación a que se refiere el número uno de este mismo artículo, excepto las definidas anteriormente como caza mayor.

Artículo quinto. *De las armas de caza.*—Respecto a la tenencia y uso de armas de caza, sin perjuicio de lo dispuesto en las Leyes especiales, se estará a lo establecido en esta Ley.

Artículo sexto. *Titularidad.*—Los derechos y obligaciones establecidos en esta Ley, en cuanto se relacionan con los terrenos cinegéticos, corresponderán al propietario o a los titulares de otros derechos reales o personales que lleven consigo el uso y disfrute del aprovechamiento de la caza.

Artículo séptimo. *Representación y competencia.*—Uno. Para el cumplimiento de esta Ley, sin perjuicio de las competencias que para actividades concretas se atribuyan expresamente a otros Departamentos, la Administración del Estado estará representada por el Ministerio de Agricultura.

Dos. Compete al Ministerio de Agricultura, por sí o a través del Organismo autónomo Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, afecto a la Dirección General de Montes, Caza y Pesca Fluvial, promover y realizar cuantas actuaciones sean precisas para alcanzar los fines perseguidos por la presente Ley, analizar e investigar los diversos factores que condicionan la existencia de la caza y estimular la iniciativa privada en la cría de piezas de caza y en la repoblación de terrenos cinegéticos.

TÍTULO SEGUNDO

De los terrenos, de la caza y de su ejercicio

Artículo octavo. *Clasificación.*—Uno. A los efectos de esta Ley los terrenos podrán ser de aprovechamiento cinegético común o estar sometidos a régimen especial.

Dos. Son terrenos sometidos a régimen especial los Parques Nacionales, los Refugios de Caza, las Reservas Nacionales de Caza, las Zonas de Seguridad, los Cotos de caza, los Cercados y los adscritos al Régimen de Caza Controlada.

Artículo noveno. *Terrenos cinegéticos de aprovechamiento común.*—En los terrenos cinegéticos de aprovechamiento común el ejercicio de la caza podrá practicarse sin más limitaciones que las generales fijadas en la presente Ley y su Reglamento.

Artículo diez. *Parques Nacionales.*—En los Parques Nacionales, establecidos al amparo de la legislación de Montes, el ejercicio de la caza se ajustará a lo prevenido en las disposiciones que reglamenten el uso y disfrute en cada Parque.

Artículo once. *Refugios de Caza.*—Uno. El Gobierno podrá establecer por Decreto Refugios Nacionales de Caza cuando por

razones biológicas, científicas o educativas sea preciso asegurar la conservación de determinadas especies de la fauna cinegética. La administración de estos refugios quedará al cuidado del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales.

Dos. Podrán promover el establecimiento de Refugios de Caza las Entidades privadas cuyos fines sean culturales o científicos y las de Derecho público. La autorización para constituirlos compete al Ministerio de Agricultura, previa petición conjunta del propietario o propietarios interesados y de la Entidad patrocinadora. Dichos Refugios podrán denominarse Estaciones Biológicas o Zoológicas, de acuerdo con los fines perseguidos, y serán administrados por las Entidades que hayan promovido su establecimiento, ateniéndose a las disposiciones generales de carácter reglamentario y a las específicas que se fijen por el Ministerio de Agricultura en cada caso concreto. Cuando la creación de estos Refugios tenga su origen en razones científicas o educativas, la fijación de las últimas se hará por el Ministerio de Agricultura, oído el de Educación y Ciencia.

Tres. En estos Refugios, cualquiera que sea su condición, el ejercicio de la caza estará prohibido con carácter permanente. No obstante, cuando existan razones de orden biológico, técnico o científico que aconsejen la captura o reducción de determinadas unidades, aquéllas podrán acordarse por el Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales.

Artículo doce. *Reservas Nacionales de Caza.*—Uno. En aquellas comarcas cuyas especiales características de orden físico y biológico permitan la constitución de núcleos de excepcionales posibilidades cinegéticas, podrán establecerse Reservas Nacionales de Caza, que, en todo caso, deberán constituirse por Ley.

Dos. En dichas Reservas Nacionales la protección, conservación y fomento de las especies corresponderá al Ministerio de Agricultura, debiendo ajustarse el ejercicio de la caza a lo establecido en la Ley de su constitución.

Artículo trece. *Zonas de seguridad.*—Uno. Son Zonas de seguridad, a los efectos de esta Ley, aquellas en las cuales deben adoptarse medidas precautorias especiales encaminadas a garantizar la adecuada protección de las personas y sus bienes.

Dos. Se considerarán Zonas de seguridad las vías y caminos de uso público, las vías pecuarias, las vías férreas, las aguas públicas, incluidos sus cauce y márgenes, los canales navegables, los núcleos urbanos y rurales y las zonas habitadas y sus proximidades. Tendrán análoga consideración las villas, jardines, parques destinados al uso público, los recintos deportivos y cualquier otro lugar que sea declarado como tal en razón a lo previsto en el número anterior del presente artículo.

Tres. Reglamentariamente se prohibirá o condicionará, según los casos, el uso de armas de caza en las Zonas de seguridad y en los lugares en que su ejercicio pueda perjudicar al ganado o a su normal pastoreo.

Artículo catorce. *Terrenos sometidos a régimen de caza controlada.*—Uno. Se denominan terrenos sometidos a régimen de caza controlada aquellos que se constituyan únicamente sobre terrenos cinegéticos de aprovechamiento común, en los cuales la protección, conservación, fomento y aprovechamiento de su riqueza cinegética deberán adaptarse a los planes que con este objeto apruebe el Ministerio de Agricultura.

Dos. El señalamiento de las zonas sometidas a régimen de caza controlada corresponderá al Ministerio de Agricultura, el cual cuidará por sí, o a través de sociedades de cazadores colaboradoras de aquél, de controlar y regular el disfrute de la caza existente en estos terrenos.

Tres. En los terrenos de caza controlada por una sociedad colaboradora se reservará a los cazadores nacionales y a los extranjeros residentes ajenos a ella un número de permisos que no será menor de la cuarta parte del total, sin que el importe de cada permiso pueda exceder del doble de lo que por el mismo concepto abonen los cazadores afiliados a la sociedad colaboradora.

Cuatro. Los titulares de derechos sobre terrenos sometidos a este régimen y, en su caso, los titulares de terrenos incluidos en el coto local que corresponda podrán formar parte de las sociedades colaboradoras interesadas abonando una cuota no mayor del setenta y cinco por ciento de la establecida para los restantes socios. En igualdad de condiciones entre varias sociedades colaboradoras, las de carácter local tendrán preferencia para desarrollar las actividades que se contemplan en el presente artículo.

Cinco. Los beneficios resultantes de controlar cinegéticamente estos terrenos, cuando los hubiera, se sumarán a la renta citada en el número ocho del artículo diecisiete. En su defecto, se distribuirán entre los titulares del derecho de caza en proporción a la superficie de sus fincas.

Seis. Por vía reglamentaria se determinarán las condiciones precisas para que estos terrenos puedan quedar desafectados del régimen de caza controlada. A estos efectos deberá tenerse en cuenta que el plazo de adscripción de terrenos a dicho régimen será, en todo caso, mayor de seis o de nueve años, según se trate, respectivamente, de caza menor o mayor.

Artículo quince. *Cotos de caza.*—Uno. Se denomina coto de caza toda superficie continua de terrenos susceptible de aprovechamiento cinegético que haya sido declarada y reconocida como tal, mediante resolución del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales.

Dos. A los efectos previstos en el número anterior, no se considerará interrumpida la continuidad de los terrenos susceptibles de constituirse en acotados por la existencia de ríos, arroyos, vías o caminos de uso público, ferrocarriles, canales o cualquier otra construcción de características semejantes.

Tres. Los cotos de caza podrán ser privados o locales, y, en su caso, tener la condición que se especifique en el artículo dieciocho de la presente Ley.

Cuatro. La declaración de coto de caza se efectuará a petición de los titulares o patrocinadores interesados.

Cinco. Cuando la constitución de un coto de caza pueda lesionar otros intereses cinegéticos, públicos o privados, el Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales oirá al Consejo Provincial de Caza y a las Entidades y personas afectadas, elevando el expediente, con su informe, a la Dirección General de Montes, Caza y Pesca Fluvial, la cual, oído, si lo estima oportuno, el Consejo de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, podrá denegar la autorización precisa para constituir el acotado. Contra este acuerdo se podrá interponer recurso de alzada ante el Ministro del Departamento.

Seis. En los terrenos acotados, la caza deberá estar protegida y fomentada, aprovechándose de forma ordenada.

Siete. En aquellos cotos de caza en los que existan lugares de paso o parada de aves migratorias, el aprovechamiento de estas especies deberá adaptarse a los planes que con este objeto apruebe el Ministerio de Agricultura. En los citados planes se harán figurar las condiciones precisas para evitar que el aprovechamiento sea abusivo.

Ocho. Los cotos de caza deberán ostentar en sus límites a todos los aires las señales que reglamentariamente se determinen.

Nueve. Cuando los cotos de caza no cumplan su finalidad de protección, fomento y ordenado aprovechamiento cinegético, el Ministerio de Agricultura, previa incoación del oportuno expediente, en que será preceptiva la audiencia de los interesados y el informe de los Consejos Local y Provincial de Caza, podrá anular la declaración que autorizaba la creación del acotado.

Diez. Quedan prohibidos y serán nulos los contratos de subarriendo del aprovechamiento cinegético de los cotos de caza. Asimismo será nula la cesión a título oneroso o gratuito de los contratos de arrendamiento celebrados al amparo de esta Ley, o cualquier otra figura jurídica que pretenda alcanzar las finalidades prohibidas en este número.

Artículo dieciséis. *Cotos privados de caza.*—Uno. Los propietarios o titulares a que se refiere el artículo seis de esta Ley, podrán constituir cotos privados de caza con arreglo a lo establecido en el presente artículo.

Dos. Los terrenos integrantes de estos cotos podrán pertenecer a uno o varios propietarios que se hayan asociado voluntariamente con esta finalidad. Tratándose de fincas cuya propiedad corresponda pro indiviso a varios dueños, para constituir o integrarse en un acotado, será preciso que concorra la mayoría establecida en el artículo trescientos noventa y ocho del Código Civil.

Tres. Las superficies mínimas para constituir estos cotos serán, cuando pertenezcan a un solo titular, de doscientas cincuenta hectáreas si el objeto principal del aprovechamiento cinegético es la caza menor, y de quinientas hectáreas si se trata de caza mayor. Cuando estos cotos estén constituidos por asociación de varios titulares, las superficies mínimas serán de quinientas hectáreas en el caso de caza menor y de mil hectáreas en el de caza mayor.

No obstante, en zonas donde la única explotación cinegética viable sea la caza menor de pelo, el Ministerio de Agricultura podrá autorizar la constitución de cotos privados de un solo propietario, cuando la superficie de la finca sea superior a veinte hectáreas. En circunstancias similares, tratándose de aves acuáticas, la superficie mínima será de cien hectáreas, salvo casos excepcionales, en que podrá ser disminuida por el Ministerio de Agricultura, a propuesta del Servicio de Pesca

Continental, Caza y Parques Nacionales, incluyéndose siempre en la misma la totalidad de la masa de agua afectada.

Se faculta al Ministerio de Agricultura para reducir en las provincias insulares las superficies establecidas en el presente artículo cuando razones cinegéticas especiales lo aconsejen.

Cuatro. Los propietarios o titulares de cotos privados de caza podrán solicitar del Ministerio de Agricultura la agregación de fincas enclavadas, cuya superficie conjunta no exceda del diez por ciento de la inicialmente acotada. A los efectos expresados, de no mediar acuerdo entre los titulares interesados, las condiciones y precios del arrendamiento se señalarán por el Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, con recurso de alzada ante el Ministro de Agricultura. La consideración de enclavados podrá también otorgarse a las parcelas cuyo perímetro linde en más de sus tres cuartas partes con el coto, pero no será aplicable a las fincas de un solo titular cuya superficie sea superior a la mínima exigible para constituir un coto privado.

Cinco. En los cotos privados de un solo titular, el ejercicio del derecho de caza corresponderá a éste y a las personas que autorice.

Seis. En los cotos privados integrados por asociación de titulares de terrenos colindantes, el ejercicio del derecho de caza, las características y régimen orgánico de la asociación, y, en su caso, la duración y peculiaridades del arrendamiento o cesión del aprovechamiento, deberán ser sometidas a la aprobación del Ministerio de Agricultura.

Artículo diecisiete. *Cotos locales de caza.*—Uno. Los Ayuntamientos, Entidades locales menores y las Hermandades Sindicales de Labradores y Ganaderos podrán patrocinar, dentro de sus respectivos términos, la constitución de cotos locales de caza, representando conjuntamente a los titulares mencionados en el artículo sexto de esta Ley, que accedan voluntariamente a otorgar esta representación en cuanto se relacione con la aplicación de los preceptos contenidos en el presente artículo. El Estado, las Entidades de Derecho público y privado y los particulares podrán aportar sus terrenos para que formen parte de estos cotos. Los montes catalogados como de utilidad pública también podrán formar parte de cotos locales, pero en este caso será necesaria la expresa conformidad del Ministerio de Agricultura, sin perjuicio de las facultades peculiares que sobre esta materia específica se deriven de las disposiciones actualmente en vigor.

Dos. La superficie de los cotos locales deberá ser mayor de quinientas o mil hectáreas, según se trate, respectivamente, de caza menor o mayor, y no excederá, incluidos los enclavados, del setenta y cinco por ciento de la total del término. No obstante, cuando existan causas debidamente justificadas, el Ministerio de Agricultura, previa petición razonada de la Entidad patrocinadora, podrá modificar dichos límites, oyendo previamente a los Consejos Provinciales y Locales de Caza que corresponda.

Tres. Previa propuesta conjunta de las Entidades patrocinadoras, oídos los Consejos Locales y Provinciales de Caza, se podrá autorizar la creación de cotos locales integrados por varios términos colindantes, siempre que la superficie aportada por cada Municipio o Hermandad no exceda del setenta y cinco por ciento mencionado en el número anterior.

Cuatro. No obstante lo prevenido en el número uno de este artículo, cuando en un coto local existan terrenos enclavados no sometidos a régimen cinegético especial, cuya superficie total no exceda de la cuarta parte de la del coto, el Ministerio de Agricultura, a propuesta de la Entidad o Entidades patrocinadoras, podrá acordar que los terrenos enclavados formen parte del coto con los mismos derechos y obligaciones.

Cinco. La contratación y adjudicación del aprovechamiento cinegético de los terrenos integrantes de un coto local, bien sea en su totalidad o divididos en varios lotes mayores de mil o quinientas hectáreas, según se trate, respectivamente, de caza mayor o menor, se efectuará por el Ayuntamiento, Entidad local o Hermandad interesados, de acuerdo con lo dispuesto en la Ley de Régimen Local, y, en su caso, tratándose de Hermandades, previa subasta pública. Las condiciones técnicas aplicables al aprovechamiento serán fijadas por el Ministerio de Agricultura. Si fueran varios los Municipios afectados, la subasta se efectuará en aquel cuya aportación de terrenos sea mayor. En ambos casos el Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales se reservará el derecho de tanteo previsto al efecto en el número cuatro del artículo dieciocho.

Seis. En los cotos locales el ejercicio del derecho de caza corresponde a los adjudicatarios de los aprovechamientos o a las personas que ellos autoricen.

Siete. La duración de los contratos de arrendamiento del aprovechamiento cinegético de los cotos locales de caza no podrá ser menor de seis años, si se trata de caza menor, ni de nueve si fuere de caza mayor.

Ocho. Del importe total de la renta se detraerá un diez por ciento para invertir en realizaciones de fomento cinegético por el Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, bien por sí o bajo su control y dirección técnica, precisamente en el propio término municipal. Salvo acuerdo en contrario, suscrito entre la Entidad patrocinadora y los titulares afectados, se detraerá otro diez por ciento para el Ayuntamiento y asimismo otro diez por ciento para la Hermandad Sindical local de Labradores y Ganaderos, y ambas sumas se destinarán para atender exclusivamente fines de interés agrario local. El resto se distribuirá entre los titulares del aprovechamiento en forma proporcional a la superficie de sus fincas.

Nueve. Gozarán de los beneficios económicos previstos en el apartado anterior quienes hubieren ofrecido sus terrenos con el fin de integrarlos en un coto local, aunque éstos no lleguen a formar parte del acotado por aplicación de lo dispuesto en el número dos del presente artículo.

Diez. Si en un terreno que forme parte de un coto local ya establecido tratase de constituirse un coto privado de caza, deberá notificarse a la Entidad patrocinadora con un año de antelación a la fecha de terminación del arriendo o cesión del aprovechamiento. En caso contrario, no podrá ejercitarse este derecho hasta que transcurra un nuevo turno de explotación.

Artículo dieciocho. *Cotos sociales de caza.*—Uno. Se denominan cotos sociales de caza aquellos cuyo establecimiento responde al principio de facilitar el ejercicio de la caza, en régimen de igualdad de oportunidades, a todos los españoles que lo deseen.

Dos. El ejercicio de la caza en estos cotos se reglamentará en forma tal que, previa adopción de las medidas precisas para asegurar la conservación y fomento de las especies, cuantos cazadores lo soliciten y cumplan las normas que en cada caso se establezcan, puedan tener la oportunidad de practicarla.

Tres. La administración de estos cotos corresponderá al Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, que deberá destinar a su constitución y conservación una cantidad anual no inferior al veinticinco por ciento de los ingresos que en su favor se establecen en la presente Ley.

Cuatro. El establecimiento de estos cotos podrá llevarse a cabo sobre los siguientes terrenos:

a) Sobre los del Estado y sus Organismos autónomos, mediante Decreto. Cuando estos terrenos correspondan al Ministerio de Agricultura, su adscripción al régimen de cotos sociales se hará por Orden ministerial.

b) Sobre aquellos terrenos, constituyan o no coto privado de caza, que para dicha finalidad puedan quedar a disposición del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, bien por ofrecimiento de los titulares o por contratación directa del Servicio.

c) Sobre los constituidos en cotos locales de caza, estableciéndose a estos efectos el derecho de tanteo en favor del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales.

Cinco. La fijación del importe de los permisos necesarios para poder practicar la caza en estos cotos se hará por el Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales de forma tal que los ingresos percibidos por este concepto no excedan del ochenta por ciento del total de los gastos precisos para atender al establecimiento y adecuada protección, conservación y fomento de la riqueza cinegética de los cotos sociales de caza.

Seis. En estos cotos, cuya utilización queda reservada exclusivamente a ciudadanos españoles, la mitad de los permisos se otorgarán con carácter preferente a los cazadores residentes en la provincia o provincias en que estén localizados. El importe de estos permisos no podrá exceder del setenta y cinco por ciento de lo que por el mismo concepto abonen los cazadores no residentes.

Artículo diecinueve. *Terrenos cercados.*—Uno. A los efectos de esta Ley son terrenos cercados aquellos que se encuentran rodeados materialmente por muros, cercas, vallas, setos o cualquier otra obra o dispositivo construido con el fin de impedir o prohibir el acceso de las personas o animales ajenos o el de evitar la salida de los propios.

Dos. En los terrenos cercados no acogidos a otro régimen cinegético especial, la caza estará permanentemente prohibida, salvo en el supuesto contenido en el número siguiente.

Tres. Los terrenos rurales cercados en los que se pueda penetrar a través de accesos practicables se considerarán, a efectos cinegéticos, como terrenos abiertos, salvo que el propietario

haga patente mediante carteles o señales la prohibición de entrada a los mismos. Esta disposición no será de aplicación a las villas, parques, jardines y recintos deportivos que se mencionan en el número dos del artículo trece.

Cuatro. Todo terreno cercado susceptible de aprovechamiento cinegético, podrá constituirse en coto de caza, siempre que su cerramiento cumpla las condiciones reglamentarias que se fijan y esté debidamente señalizado.

Cinco. El Ministerio de Agricultura, a petición de parte interesada o bien de oficio, podrá adoptar medidas encaminadas a reducir o eliminar la caza existente en terrenos cercados, no acogidos a régimen cinegético especial cuando aquélla origine daños en los cultivos del interior del cerramiento o en los de las fincas colindantes.

Seis. La autoridad y los agentes relacionados en el número uno del artículo cuarenta de esta Ley podrán penetrar en los terrenos rurales cercados para vigilar el cumplimiento de cuanto se establece en el presente texto legal.

Artículo veinte. *Terrenos del Estado, aguas públicas, canales y vías de comunicación, montes catalogados y zonas de influencia militar.*—Uno. Corresponderá al Ministerio de Agricultura la administración de la caza existente en los terrenos propiedad del Estado, sometidos a régimen cinegético especial, así como la fijación del destino y uso cinegético de aquellas masas de aguas públicas cuyas características aconsejen aplicar en ellas un régimen especial; a estos efectos, se recabará el informe de los Ministerios de Marina u Obras Públicas, según se trate de aguas sometidas a una u otra jurisdicción.

Dos. El aprovechamiento de la caza existente en los montes catalogados constituidos en cotos privados, pertenecientes a Entidades públicas locales, deberá efectuarse de acuerdo con lo dispuesto al efecto en las Leyes de Montes y de Régimen Local.

Tres. A propuesta conjunta de los Ministerios interesados y el de Agricultura, el Gobierno señalará las zonas de influencia militar en las cuales queda prohibido o especialmente reglamentado el ejercicio de la caza.

Cuatro. En las carreteras, los caminos y las vías pecuarias, así como en los cauces de los ríos, arroyos y canales que atraviesen o limiten terrenos sometidos a régimen cinegético especial, el ejercicio de la caza deberá ser autorizado, en cada caso, por el Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales.

Artículo veintiuno. *Protección de los cultivos.*—Uno. En las huertas, campos de frutales, olivares, viñedos, cultivos de regadío y montes repoblados recientemente sólo se podrá cazar en las épocas y circunstancias que señale el Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales de acuerdo con la Hermandad Sindical Nacional de Labradores y Ganaderos. En caso de discrepancia, resolverá el Ministro de Agricultura, oyendo previamente al Consejo de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales.

Dos. En los terrenos en donde existan otros cultivos no señalados en el número anterior del presente artículo, el ejercicio de la caza se podrá practicar sin más limitaciones que las generales establecidas en esta Ley. No obstante, el Ministerio de Agricultura dictará las medidas necesarias para que, cuando concurren determinadas circunstancias de orden agrícola o meteorológico, se condicione o prohíba la práctica de este ejercicio con el fin de asegurar la debida protección a los cultivos que pudieran resultar afectados.

Tres. En los predios en que se encuentren segadas las cosechas, aun cuando los haces o gavillas se hallen en el terreno, se permitirá la caza de las distintas especies de acuerdo con las vedas o condiciones que para cada una se determine, pero quedará prohibido pisar o cambiar los haces o gavillas del sitio donde estuvieren colocados.

TITULO TERCERO

De la propiedad de las piezas de caza

Artículo veintidós. *Propiedad de las piezas de caza.* Uno. Cuando la acción de cazar se ajuste a las prescripciones de esta Ley, el cazador adquiere la propiedad de las piezas de caza mediante la ocupación. Se entenderán ocupadas las piezas de caza desde el momento de su muerte o captura.

Dos. El cazador que hiera a una pieza en terreno donde le sea permitido cazar, tiene derecho a cobrarla, aunque entre en propiedad ajena. Cuando el predio ajeno estuviere cercado, o sometido a régimen cinegético especial, necesitará permiso del dueño de la finca, del titular del aprovechamiento o de la persona que los represente. El que se negare a conceder el

permiso de acceso estará obligado a entregar la pieza, herida o muerta, siempre que fuere hallada y pudiere ser aprehendida.

Tres. En los terrenos abiertos sometidos a régimen cinegético especial, y para piezas de caza menor, no será necesario el permiso a que se refiere el apartado anterior, cuando el cazador entre a cobrar la pieza solo, sin armas ni perro, y aquélla se encuentre en lugar visible desde la linde.

Cuatro. Cuando en terrenos de aprovechamiento cinegético común uno o varios cazadores levanten y persigieren una pieza de caza, cualquier otro cazador deberá abstenerse, en tanto dure la persecución, de abatir o intentar abatir dicha pieza.

Cinco. Se entenderá que una pieza de caza es perseguida cuando el cazador que la levantó, con o sin ayuda de perro u otros medios, vaya en su seguimiento y tenga una razonable posibilidad de cobrarla.

Seis. Cuando haya duda respecto a la propiedad de las piezas de caza, se aplicarán los usos y costumbres del lugar. En su defecto, la propiedad corresponderá al cazador que le hubiere dado muerte cuando se trate de caza menor, y al autor de la primera sangre cuando se trate de caza mayor.

TITULO CUARTO

De la protección, conservación y aprovechamiento de la caza

Artículo veintitrés. *Vedas y otras medidas protectoras.*—Uno.

a) El Ministerio de Agricultura, oídos los Consejos provinciales de Caza y el Consejo de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, fijará, a través de la Orden General de Vedas, las limitaciones y épocas hábiles de caza aplicables a las distintas especies en las diversas regiones españolas. Asimismo aprobará, si procede, las reglamentaciones específicas que sometan a su consideración los titulares de terrenos sometidos a régimen cinegético especial.

b) La publicación de la Orden de Vedas en el «Boletín Oficial del Estado» se hará con una antelación no menor de treinta días respecto a la iniciación del periodo hábil y deberá reproducirse en el «Boletín Oficial» de cada provincia.

Dos. Serán objeto de especial protección las especies de interés científico o en vías de extinción, las beneficiosas para la agricultura, las hembras y crías de todas aquellas que tengan un señalado valor cinegético y aquellas otras afectadas por convenios internacionales suscritos por el Estado español.

Tres. Se fijarán las zonas y épocas en que determinados animales deberán ser considerados peligrosos para las personas o perjudiciales para la agricultura, la ganadería o la caza, y se autorizarán los medios de defensa contra dichos animales, reglamentando las medidas precisas para procurar su reducción.

Cuatro. a) De acuerdo con los usos y costumbres locales, se dictarán las disposiciones precisas para reglamentar la caza de palomas con cimbel, la de patos desde puestos fijos o flotantes, la de palomas practicada en pasos tradicionales, la que se lleve a cabo con perros de rastro o persecución, la que se practique a caballo, la modalidad denominada cetrería, la de determinadas especies en época de celo y la especial denominada de alta montaña.

b) Se reglamentará con carácter restrictivo la caza de la paloma zurita.

Cinco. a) Por el Ministerio de Agricultura, oídos los Consejos Provinciales de Caza, se regulará la práctica de la caza de la perdiz con reclamo, en tiempo adecuado de celo, de forma que para cada zona el periodo hábil no exceda de seis semanas.

b) Los puestos para cazar con reclamo de perdiz deberán establecerse a más de quinientos metros de la linde cinegética más próxima, cualquiera que sea la condición de los terrenos.

c) Queda prohibido cazar con reclamo de perdiz hembra o con artificios que lo sustituya.

Artículo veinticuatro. *De las enfermedades y epizootias.*—El Ministerio de Agricultura, a través de las Direcciones Generales correspondientes, adoptará las medidas necesarias para evitar que la caza existente en determinadas comarcas pueda ser causa de difusión de epizootias y zoonosis.

Artículo veinticinco. *De la ordenación de aprovechamientos.* En aquellas comarcas donde existan varios cotos de caza mayor que constituyan una unidad biocológica, el Ministerio de Agricultura podrá exigir a los titulares a que se refiere el artículo sexto que confeccionen conjuntamente un plan comarcal de aprovechamiento cinegético. Una vez que el plan sea aprobado, sus prescripciones serán de cumplimiento obligatorio. Si transcurriese el plazo concedido para la presentación del plan sin que se hubiese dado cumplimiento al requerimiento del Minis-

terio, éste podrá establecerlo con carácter obligatorio, previa audiencia de los interesados.

Artículo veintiséis. De la caza con fines científicos.—Uno. La caza y captura de aves y mamíferos con fines científicos, en todos los casos, y la investigación y observación de nidos, pollos, madrigueras, colonias y criaderos de especies protegidas, que puedan ocasionar molestias o perjuicios a los reproductores o a la normal evolución de las crías, requerirán autorización especial.

Dos. El otorgamiento de dicha autorización precisará informe favorable de una institución científica directamente relacionada con la actividad investigadora del peticionario.

Artículo veintisiete. De la caza con fines industriales y comerciales.—Uno. La explotación industrial de la caza, entendiéndose por tal la orientada a la producción y venta de piezas de caza, vivas o muertas, podrá llevarse a cabo en granjas cinegéticas o en cotos privados de caza; en ambos casos será necesario contar con la previa autorización del Ministerio de Agricultura y cumplir las condiciones fijadas en la misma.

Dos. Cuando se trate de empresas de carácter turístico-cinegético, inscritas en el Registro de Empresas y Actividades Turísticas del Ministerio de Información y Turismo, deberán acreditar las condiciones exigidas por dicho Departamento para el ejercicio de las actividades de estas empresas.

Tres. La comercialización de las piezas de caza se reglamentará adecuadamente con el fin de que se garantice tanto la procedencia de las piezas cuanto la época de su captura.

Artículo veintiocho. De los perros y de la caza.—Uno. La utilización de perros para cazar y el tránsito de perros sueltos por terrenos cinegéticos de aprovechamiento común o régimen especial, se acomodará a los preceptos que reglamentariamente se dicten. No se considerarán incluidos en el párrafo anterior los que utilicen los pastores y ganaderos para la custodia y manejo de sus ganados.

Dos.—El Ministerio de Agricultura promoverá la conservación y fomento de las razas de perros de caza existentes en nuestro país, estableciendo a estos efectos los Libros de Orígenes de Perros de Caza Españoles y los Genealógicos correspondientes.

Artículo veintinueve. De las aves anilladas.—El Ministerio de Agricultura dirigirá los programas y actividades relacionados con el anillamiento de aves con fines cinegéticos o científicos, así como lo referente a la confección, distribución y recepción de anillas y marcas. A estos efectos establecerá la debida coordinación con las entidades científicas interesadas.

Artículo treinta. Monterías.—La celebración de monterías en fincas que no estén acogidas a las modalidades de reglamentación específica, previstas en el último inciso del número uno a) del artículo veintitrés o en el artículo veinticinco se deberán adaptar a las normas especiales que con este objeto se fijen reglamentariamente con el fin de asegurar la conservación y mejora de las especies.

Artículo treinta y uno. De las limitaciones y prohibiciones dictadas en beneficio de la caza.—Queda prohibido:

Uno. Cazar en época de veda.

Dos. Cazar fuera del período comprendido entre una hora antes de la salida del sol y una hora después de su puesta. Esta prohibición no será de aplicación a determinadas modalidades de caza nocturna que se especifiquen en el Reglamento.

Tres. Cazar en los llamados días de fortuna; es decir, en aquellos en los que como consecuencia de incendios, epizootias, inundaciones, sequías u otras causas, los animales se ven privados de sus facultades normales de defensa u obligados a concentrarse en determinados lugares.

Cuatro. Cazar en días de nieve, cuando ésta cubra de forma continua el suelo o cuando por causa de la misma queden reducidas las posibilidades de defensa de las piezas de caza. Esta prohibición no será aplicable a la caza de alta montaña ni a determinadas especies de aves migratorias, en las circunstancias que señale el Reglamento.

Cinco. Cazar, sirviéndose de caballerías o vehículos, como medios de ocultación.

Seis. Cazar en línea de refranca, tanto si se trata de caza mayor como de menor, fuera de los terrenos de régimen cinegético especial en los que tenga lugar un ojeo o batida.

Siete. Cazar en los Refugios Nacionales y en las Estaciones Biológicas y Zoológicas, con reserva de lo establecido en el número tres del artículo once.

Ocho. Entrar llevando armas, perros o artes dispuestas para cazar, en terrenos sometidos a reglamentación cinegética espe-

cial, debidamente señalizados, sin estar en posesión del permiso necesario.

Nueve. Practicar la caza en terrenos de aprovechamiento cinegético común, mediante el procedimiento llamado de ojeo, o combinando la acción de dos o más grupos de cazadores o haciendo uso de medios que persigan el cansancio o agotamiento de las piezas. Quedan exceptuadas de esta prohibición las batidas, debidamente autorizadas y controladas, que se encaminen a la reducción de animales dañinos.

Diez. Portar armas de caza desenfundadas o dispuestas para su uso cuando se circule por el campo en época de veda, careciendo de autorización competente.

Once. Cazar con armas de fuego o accionadas por aire u otros gases comprimidos quienes no hubieren alcanzado los dieciocho años de edad y no fueren acompañados por otro cazador mayor de edad.

Doce. A los ojeadores, batidores, secretarios o podenqueros, que asistan en calidad de tales a ojeos, batidas o monterías, cazar con cualquier clase de armas.

Trece. Cazar sin estar provisto de la documentación preceptiva o no llevándola consigo.

Catorce. Cazar o transportar especies protegidas o piezas de caza cuya edad o sexo, en el caso de que sean notorios, no concuerden con los legalmente permitidos o sin cumplir los requisitos reglamentarios.

Quince. Cazar con reclamo de perdiz, incumpliendo las disposiciones que regulen esta modalidad.

Dieciséis. La destrucción de vivares y nidos, así como la recogida de crías o huevos y su circulación y venta; salvo los destinados a repoblaciones para lo que será preciso disponer de autorización del Ministerio de Agricultura.

Diecisiete. Cualquier práctica que tienda a chantear, atraer o espantar la caza existente en terrenos ajenos.

Dieciocho. El empleo o tenencia no autorizados de cuantos animales, útiles, artes o productos aplicables a la captura o atracción de piezas de caza se detallen en el Reglamento para aplicación de esta Ley.

Diecinueve. Tirar a las palomas mensajeras y a las deportivas o buhoneras que ostenten las marcas reglamentarias.

Veinte. Tirar a las palomas en sus bebederos habituales o a menos de mil metros de un palomar, cuya localización esté debidamente señalizada.

Veintiuno. Mantener abiertos los palomares, en las épocas que reglamentariamente se determinen.

Veintidós. El incumplir cualquier otro precepto o limitación de esta Ley o de los que para su desarrollo se fijen reglamentariamente.

Artículo treinta y dos. Conducción y suelta de piezas de caza.—Uno. Para importar, exportar, trasladar o soltar caza viva será precisa la previa autorización del Ministerio de Agricultura y cumplir las disposiciones que se dicten por vía reglamentaria.

Dos. En época de veda no se podrá transportar ni comerciar con piezas de caza muertas, salvo autorización expresa.

Tres. La posesión en época de veda de piezas de caza muertas se considerará ilegal siempre que los interesados no puedan justificar debidamente su procedencia.

Cuatro. La circulación y venta de animales domésticos, vivos o muertos, aun cuando sean susceptibles de confundirse con sus similares silvestres, estará permitida en todo tiempo. No obstante, durante el período de veda será preciso dar cumplimiento a las condiciones que se señalen por vía reglamentaria.

TÍTULO QUINTO

De la responsabilidad por daños

Artículo treinta y tres. Responsabilidad por daños.—Uno. Los titulares de aprovechamientos cinegéticos, definidos en el artículo sexto de esta Ley, serán responsables de los daños originados por las piezas de caza procedentes de los terrenos acotados. Subsidiariamente, serán responsables los propietarios de los terrenos.

Dos. La exacción de estas responsabilidades se ajustará a las prescripciones de la legislación civil ordinaria, así como la repetición de responsabilidad en los casos de solidaridad derivados de acotados constituidos por asociación.

Tres. De los daños producidos por la caza procedente de Refugios, Reservas Nacionales y Parques Nacionales y de los que ocasione la procedente de terrenos de caza controlada responderán los titulares de los aprovechamientos de caza y subsidiariamente el Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales.

Cuatro. En aquellos casos en que la producción agrícola forestal o ganadera de determinados predios sea perjudicada por la caza, el Ministerio de Agricultura, a instancia de parte, podrá autorizar a los dueños de las fincas dañadas, y precisamente dentro de éstas, a tomar medidas extraordinarias de carácter cinegético para proteger sus cultivos.

Cinco. Todo cazador estará obligado a indemnizar los daños que causare con motivo del ejercicio de la caza, excepto cuando el hecho fuera debido únicamente a culpa o negligencia del perjudicado o a fuerza mayor. En la caza con armas, si no consta el autor del daño causado a las personas, responderán solidariamente todos los miembros de la partida de caza.

TITULO SEXTO

Licencias y exacciones

Artículo treinta y cuatro. *Licencias*.—Uno. La licencia de caza es el documento nominal e intransferible cuya tenencia es necesaria para practicar la caza dentro del territorio nacional.

Dos. Para cazar con aves de cetrería, hurones, reclamo de perdiz macho o poseer rehalas con fines de caza, será preciso estar provisto de una licencia especial.

Tres. Los ojeadores, batidores, secretarios o podenqueros que asistan en calidad de tales, sin portar armas de caza desenfundadas, a ojeos, batidas o monterías, no precisarán licencia de caza.

Cuatro. El Ministerio de Agricultura autorizará la expedición de las licencias de caza, previa tramitación del oportuno expediente por la Jefatura Provincial de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales. La renovación de estas licencias será anual. No obstante, con el fin de facilitar su obtención deberán habilitarse fórmulas reglamentarias que permitan renovaciones anticipadas durante periodos que no excedan de un quinquenio.

Cinco. No obstante lo dispuesto en el número anterior, los Capitanes Generales de Región Militar y Departamento Marítimo y Generales Jefes de Región Aérea, continuarán con la facultad de conceder licencias gratuitas e intransferibles de caza a todos los Generales, Jefes Oficiales, Suboficiales y asimilados en activo servicio, retirados y a los Caballeros de la Real y Militar Orden de San Fernando, previa solicitud de los interesados, y a las clases e individuos de tropa en situación de servicio activo, previa idéntica solicitud. La misma facultad continuará atribuida a los Directores generales de la Guardia Civil y de Seguridad, respecto a los miembros de los Cuerpos de la Guardia Civil, General de Policía y Policía Armada. A efectos estadísticos, las mencionadas autoridades remitirán al Ministerio de Agricultura relación de las licencias expedidas durante cada ejercicio.

Seis. El Ministerio de Agricultura podrá establecer las pruebas de aptitud que considere necesarias para la concesión de la licencia de caza.

Siete. Los peticionarios de licencia de caza que hubieran sido sancionados ejecutoriamente como infractores de la presente Ley no podrán obtener o renovar dicha licencia sin acreditar, previamente, que han cumplido las penas impuestas o abonado el importe de las multas.

Ocho. En ningún caso se podrán expedir licencias de caza a quienes no acrediten estar en posesión de los requisitos que se exijan reglamentariamente.

Artículo treinta y cinco. *Matriculas y precintos*.—Uno. El Ministerio de Agricultura expedirá la matricula anual acreditativa de la condición cinegética de los cotos de caza, de la que estarán exentos los sociales, cuyo importe será igual al 75 por 100 del gravamen que en concepto de Impuesto de Lujo se aplique a los acotados de caza.

Dos. En el Reglamento de esta Ley se detallaran las redes artes y otros medios, cuya utilización no estará permitida sin haber sido contrastados previamente mediante precintos por el Ministerio de Agricultura.

Tres. La caza comercial de pájaros perjudiciales a la agricultura requerirá en cada caso concreto autorización especial. Los interesados deberán proveerse de la matricula correspondiente, cuyo importe no podrá exceder del 10 por 100 del valor del aprovechamiento concedido.

Artículo treinta y seis. *Clases y cuantías de las licencias y precintos*.—Uno. Licencias para cazar con armas de fuego y cualquier otro procedimiento autorizado.

a) Licencia nacional. Será anual y válida para cazar en todo el territorio nacional. Cazadores nacionales y extranjeros residentes, quinientas pesetas. Cazadores extranjeros no residentes, cuatro mil pesetas.

b) Licencia regional. Será anual y válida para cazar en la provincia de residencia del titular y en las limítrofes. Las expedidas en Baleares y Canarias serán válidas en todas las provincias costeras de la Península. Sólo para cazadores nacionales y extranjeros residentes: si el titular es mayor de veintitún años, doscientas cincuenta pesetas; si el cazador es menor de veintitún años, ciento veinticinco pesetas.

c) Licencia temporal. Válida para cazar en todo el territorio nacional durante dos meses naturales prorrogables por el mismo período. Sólo para cazadores extranjeros no residentes: licencia inicial, dos mil pesetas; prórroga, mil pesetas.

Dos. Licencias para cazar haciendo uso de cualquier procedimiento autorizado, excepto armas de fuego.

Estas licencias tendrán la misma aplicación personal, temporal y territorial que las similares correspondientes descritas en el número anterior. El importe de estas licencias será igual a la mitad del fijado para el mismo tipo en el citado número.

Tres. *Licencias especiales*.

a) Para cazar con aves de cetrería o reclamo de perdiz, quinientas pesetas.

b) Para cazar con hurón (cada ejemplar), quinientas pesetas.

c) Para poseer una rehala con fines de caza, cinco mil pesetas.

Cuatro. Precintos: Veinticinco pesetas por unidad.

Artículo treinta y siete. *Recargos*.—Para practicar la caza mayor, excluidos los animales dañinos, participar en la caza de perdices a ojeo, tiradas de patos y cazar el urogallo o la avutarda, será necesario que en la licencia figure un sello de recargo, cuyo importe será igual a la mitad del de la licencia.

TITULO SEPTIMO

De la administración y policía de la caza

Artículo treinta y ocho. *Medidas económicas*.—Uno. El Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales dispondrá, para el cumplimiento de sus fines, de las partidas que se consignen a estos efectos en los Presupuestos Generales del Estado, así como de los ingresos procedentes de indemnizaciones y donaciones.

Dos. Las tasas y exacciones parafiscales configuradas en el título VI de la presente Ley serán en todo caso ingresadas en la subcuenta correspondiente del Tesoro Público. El importe total de las cantidades recaudadas por dichos conceptos será destinado a financiar los gastos del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, figurando a tal efecto entre los ingresos del Presupuesto de dicho Organismo, aprobado por el Ministerio de Hacienda y de conformidad con lo establecido en la Ley treinta y uno/mil novecientos sesenta y cinco, de cuatro de mayo, y disposiciones complementarias.

Tres. Todos los ingresos comprendidos en el presente artículo serán administrados por el indicado Servicio, con arreglo a lo dispuesto en las Leyes de Administración y Contabilidad del Estado y de las Entidades estatales autónomas.

Artículo treinta y nueve. *Los Consejos de Caza y las Asociaciones de Cazadores*.—Uno. Los Consejos Provinciales y Locales de Caza estarán vinculados al Ministerio de Agricultura. Su constitución, competencia y funcionamiento se regularán por vía reglamentaria.

Dos. En cada provincia deberá constituirse un Consejo Provincial de Caza, cuya presidencia y vicepresidencia serán asumidas por el Gobernador civil y el Jefe provincial del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, respectivamente. En estos Consejos estarán representados los Ministerios de la Gobernación, Educación y Ciencia, Información y Turismo y Agricultura; la Federación Provincial de Caza, la Cámara Oficial Sindical Agraria, dos Sociedades de Cazadores, una de las cuales deberá tener la consideración de colaboradora en los casos en que existan, y dos titulares de cotos de caza.

Tres. En los términos municipales o comarcas cuya importancia cinegética lo requiera, se podrán constituir Consejos Locales de Caza. En ellos estarán representados la Federación Provincial de Caza, los Ayuntamientos interesados, las Hermandades Locales de Labradores y Ganaderos, las Sociedades de Cazadores y los titulares de cotos de caza radicados en el área afectada.

Cuatro. El Ministerio de Agricultura, por vía reglamentaria, determinará los fines y requisitos que deberán reunir las Sociedades de Cazadores para obtener el título de Sociedades Colaboradoras.

Artículo cuarenta. *Del cuidado y policía de la caza*.—Uno. Las autoridades y sus agentes, y en particular la Guardia Ci-

vil, la Guardería del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, la Guardería Forestal del Estado, la Guardería del Patrimonio Forestal del Estado, los Guardas de las Reservas y Refugios Nacionales de Caza, los Guardas jurados de la Guardería Rural de las Hermandades de Labradores y Ganaderos y los Agentes de Policía Marítima harán observar las prevenciones de esta Ley, denunciando cuantas infracciones lleguen a su conocimiento.

Dos. Las personas adscritas a la vigilancia de terrenos sometidos a régimen cinegético especial, o de la caza en general, que no formen parte de un Cuerpo Oficial de guardería, deberán hallarse en posesión del título de Guarda jurado, expedido por la autoridad gubernativa correspondiente, y tendrán en el ejercicio de su cargo la consideración de agentes auxiliares de la Guardia Civil y del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales.

Tres. Las Sociedades de Cazadores podrán solicitar el nombramiento de Guardas jurados de Caza, previas las pruebas de aptitud que reglamentariamente determine el Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales.

Cuatro. Los Gobernadores civiles, a propuesta de las Sociedades de Cazadores colaboradoras, y previo informe del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, podrán nombrar Guardas Honorarios de Caza a personas de distinguida ejecutoria cinegética y probada moralidad cívico-social.

Cinco. Los Guardas de Caza deberán ostentar visiblemente los emblemas y distintivos de su cargo que reglamentariamente se determinen.

TITULO OCTAVO

De las infracciones y de las sanciones

Artículo cuarenta y uno. *Clasificación.*—El incumplimiento de las prescripciones de esta Ley podrá ser constitutivo de delito, falta o infracción administrativa cuando así estuviere calificado en la misma.

CAPITULO PRIMERO

DELITOS Y FALTAS DE CAZA

Artículo cuarenta y dos. *Delitos de caza.*—Uno. Serán castigados, como reos de delito, con la pena de arresto mayor o multa de cinco mil a cincuenta mil pesetas y, además, a la privación de la licencia de caza o de la facultad de obtenerla por un plazo de dos a cinco años:

- a) Los que, sin la debida autorización, emplearen cebos envenenados.
- b) Los que colocaren, suprimieran o alteraren los carteles o señales indicadores de la condición cinegética de un terreno para inducir a error sobre ella.
- c) Los que cazaren de noche, con armas de fuego o accionadas por gas o aire comprimido, auxiliándose con los focos de un vehículo o motor o con cualquier otro dispositivo que emita luz artificial.
- d) Los que hicieren uso indebido de armas rayadas en las zonas de seguridad.
- e) Los que, sin el debido permiso, entraren en terrenos sometidos a régimen cinegético especial, portando artes o medios prohibidos legal o reglamentariamente.
- f) Los que, sin el debido permiso, cazaren en terrenos sometidos a régimen cinegético especial, cuando el valor cinegético de lo cazado exceda de dos mil quinientas pesetas.
- g) Los que cazaren teniendo retirada la licencia de caza o estuvieren privados de obtenerla por sentencia judicial o por resolución administrativa firme.
- h) El que cometa alguna de las infracciones comprendidas en el artículo siguiente, habiendo sido ejecutoriamente condenado con anterioridad dos veces por delitos o tres veces por faltas de las previstas en la presente Ley.

Dos. En el supuesto del apartado c) del número uno del presente artículo, los Tribunales podrán, además, acordar la privación del permiso de conducir vehículos a motor por tiempo de dos meses a tres años a los culpables.

Tres. Los delitos cometidos por personas que por su cargo o función estén obligados a hacer cumplir a los demás los preceptos que regulan el ejercicio de la caza, se sancionarán, en todos los casos, aplicando la máxima pena de la escala correspondiente al delito cometido.

Artículo cuarenta y tres. *Faltas de caza.*—Uno. Tendrán la consideración de faltas de caza y serán sancionadas con la pena de arresto menor o multa de doscientas cincuenta a cinco mil pesetas, la realización de alguno de los siguientes hechos:

- a) Cazarse desde aeronave automóvil o cualquier otro medio de locomoción, cuyo uso para esta finalidad no este autorizado expresamente en el Reglamento, o transportar en ellos armas desenfundadas y listas para su uso, aun cuando no estuvieren cargadas. En los terrenos sometidos a reglamentación cinegética especial, mientras se estén celebrando en ellos ojeos o monterías, esta prohibición se concretará al hecho de cazar desde los vehículos o al de transportar en ellos armas cargadas.
 - b) Cazarse, sin el debido permiso, en terrenos sometidos a régimen cinegético especial, cuando el valor cinegético de lo cazado no exceda de dos mil quinientas pesetas.
 - c) Cazarse cuando la lluvia, nieve, niebla, falta de luz u otras causas similares reduzcan la visibilidad de forma tal que pueda producirse peligro para las personas o para sus bienes.
 - d) Cazarse en las proximidades de lugares concurridos o donde se estén celebrando actos públicos.
 - e) Cazarse con armas que disparen en ráfagas o provistas de silenciador.
 - f) Utilizar explosivos con fines de caza, cuando formen parte de municiones o artificios no autorizados.
 - g) Cazarse en línea de retranca utilizando arma larga rayada.
 - h) Hacer uso indebido de escopetas de caza en las zonas de seguridad o en sus proximidades.
 - i) Cazarse con municiones no autorizadas.
 - j) Comerciar con especies protegidas o con piezas de caza cuya edad o sexo, en el caso de que sean notorios, no concuerden con los legalmente permitidos, o sin cumplir los requisitos reglamentarios.
 - k) Abrir portillos en cercas o vallados o construir artificios, trampas, barreras o cualquier otro dispositivo que sirva o pueda servir para beneficiarse de la caza ajena.
 - l) Destruir o dañar las instalaciones destinadas a la protección o fomento de la caza así como los signos y letreros que señalicen el régimen cinegético de los terrenos, cuando estos últimos hechos no se llevaran a cabo con el propósito de inducir a error sobre la condición o calificación cinegética de tales terrenos.
- Dos. La reincidencia en falta de caza llevará consigo la privación de la licencia o de la facultad de obtenerla por tiempo de uno a dos años.

Artículo cuarenta y cuatro. En todo lo no expresamente prevenido en los dos artículos anteriores, regirá el Código Penal común.

Artículo cuarenta y cinco. *Competencia y procedimiento.* Uno. El enjuiciamiento de los delitos y faltas de caza corresponderá a los órganos jurisdiccionales de carácter penal, según las reglas de competencia establecidas en la legislación vigente, acomodándose a las normas procesales que corresponda, sin otras modificaciones que las siguientes:

- a) Toda sentencia condenatoria contendrá pronunciamiento expreso sobre la procedencia o improcedencia de indemnización por daños o perjuicios a la riqueza cinegética y, en su caso, determinará su importe.
- b) Para determinar la indemnización por daños o perjuicios a la riqueza cinegética, se pedirá informe a la Jefatura Provincial del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales. Si no pudiera determinarse la persona que ha de percibir la indemnización por los daños o perjuicios causados a la riqueza cinegética, la sentencia dispondrá el ingreso de la misma en la Caja del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales, para su inversión en obras o actividades que repercutan directamente en beneficio de la caza.

CAPITULO SEGUNDO

INFRACCIONES ADMINISTRATIVAS DE CAZA

Artículo cuarenta y seis. *Definición.*—Constituirá infracción administrativa de caza toda acción u omisión voluntaria que vulnere las prescripciones de esta Ley o del Reglamento que se dicte para su aplicación y no estén comprendidas en los artículos cuarenta y dos y cuarenta y tres de la misma.

Artículo cuarenta y siete. *Competencia y procedimiento.*—Uno. El conocimiento y resolución de los expedientes instruidos por infracciones definidas en esta Ley como administrativas y la fijación de las indemnizaciones por daños originados a la riqueza cinegética que, en su caso, procedan, corresponderán al Ministerio de Agricultura, a través del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales. A estos efectos, deberá tenerse en cuenta:

- a) Que la tramitación de estos expedientes se ajustará a lo preceptuado con carácter general en la Ley de Procedimiento Administrativo.

b) Que la acción para denunciar estas infracciones es pública y caduca a los dos meses, contados a partir de la fecha en que fueren cometidas.

c) Que las multas serán abonadas en papel de pagos al Estado, y las indemnizaciones, en metálico, en las Cajas de las Jefaturas del Servicio de Pesca Continental, Caza y Parques Nacionales que por razón administrativa corresponda. El importe de la indemnización se pondrá a disposición de las personas o Entidades que hubieran sufrido el daño o perjuicio, y si éstas fuesen indeterminadas se empleará en obras o actividades que repercutan directamente en beneficio de la caza.

d) Que cuando las multas o indemnizaciones no sean satisfechas en el plazo reglamentario, se procederá a su cobro por la vía administrativa de apremio.

Artículo cuarenta y ocho. *Clasificación y sanción de las infracciones de caza.*—Uno. Reglamentariamente se procederá a la clasificación de las infracciones administrativas de caza en graves, menos graves y leves, con expresión, cuando proceda, de las medidas de carácter complementario que sean aplicables, y en especial de las que se refieran a anulación, revocación o privación de autorizaciones, concesiones o declaraciones expedidas por las autoridades competentes.

Dos. La relación de infracciones y sanciones comprenderá las enumeradas en el artículo treinta y uno de la presente Ley y las que se refieren a:

a) Incumplimiento de lo dispuesto en los artículos quince, dieciséis, diecisiete, dieciocho, diecinueve y veinte de la presente Ley.

b) Infracción de las Reglamentaciones específicas aplicables a los Parques Nacionales, Refugios Nacionales de Caza, Estaciones Biológicas y Zoológicas, Reservas Nacionales de Caza y masas de aguas públicas sometidas a régimen cinegético especial.

c) Incumplimiento de las normas específicas aplicables a los terrenos sometidos a régimen de caza controlada.

d) Incumplimiento de medidas acordadas por Autoridad competente respecto a la protección de cultivos, el control de animales dañinos, la ocupación de las piezas de caza, la prevención de epizootias y zoonosis y los planes comarcales de aprovechamiento cinegético.

e) Incumplimiento de las condiciones establecidas en las autorizaciones especiales para cazar con fines científicos, explotación industrial de la caza o caza con fines comerciales de pájaros perjudiciales a la agricultura.

f) Transgresión de lo dispuesto sobre la caza de determinadas especies; ciertas modalidades de caza reglamentadas específicamente; la comercialización de caza enlatada, refrigerada o congelada; importación, exportación, conducción o suelta de caza viva; el transporte, comercio o posesión de piezas de caza muerta en época de veda; la conducción de animales domésticos, susceptibles de confundirse con sus similares silvestres; la utilización y tránsito de perros en el campo o sobre anillamiento y marcado de especies.

g) Infracción de las normas que regulan la seguridad en las cacerías o la expedición, tenencia y uso de licencias de caza, matrículas, recargos o precintos.

h) Incumplimiento de la obligación de tener contratado y vigente el Seguro Obligatorio.

Tres. Las infracciones administrativas serán sancionadas: Las graves, con multa de tres mil quinientas hasta cinco mil pesetas; las menos graves, con multa de dos mil hasta tres mil quinientas pesetas, y las leves, con multa de doscientas cincuenta hasta dos mil pesetas. Contra la resolución que imponga cualquiera de estas sanciones se darán los recursos establecidos en la Ley de Procedimiento Administrativo.

Cuatro. Tratándose de multas derivadas del incumplimiento de medidas acordadas por la Administración, en virtud de lo dispuesto en la presente Ley, éstas no podrán ser reiteradas por lapsos inferiores a quince días, sin exceder de cinco mil pesetas cada una ni de cincuenta mil pesetas en total.

Cinco. La reincidencia en infracciones administrativas graves y menos graves de caza llevará consigo la retirada de la licencia o la privación de la facultad de obtenerla por tiempo comprendido entre dos meses y un año.

Seis. En el Ministerio de Agricultura se llevará un Registro General de sancionados por infracciones administrativas de caza.

Artículo cuarenta y nueve.—Circunstancias modificativas de la cuantía de las sanciones impuestas por infracciones administrativas de caza:

Uno.—La reincidencia en infracciones administrativas de caza se sancionará incrementando el importe de la multa en el cin-

uenta por ciento cuando se trate de reincidencia simple, y en el ciento por ciento cuando se reincida por segunda o más veces. No se tendrán en cuenta infracciones cometidas con cinco o más años de anterioridad, contados a partir de la fecha de la denuncia.

Dos. Cuando un solo hecho constituya dos o más infracciones administrativas de caza, se castigarán con la sanción que corresponda a la de mayor gravedad, en su límite máximo.

Tres. Tratándose de infracciones administrativas graves y menos graves, si a juicio de la Administración concurre alguna circunstancia atenuante, podrá reducirse el importe de la multa hasta el 50 por 100 de su límite mínimo.

Cuatro. Las infracciones administrativas cometidas por personas que por su cargo o función estén obligadas a hacer cumplir a los demás los preceptos que regulan el ejercicio de la caza, se sancionarán, en todos los casos, aplicando la máxima cuantía de la escala correspondiente a la infracción cometida.

Cinco. En estos supuestos, a los infractores sancionados ejecutoriamente les será decomisada el arma, privándoseles, además, de la licencia de caza o de la facultad de obtenerla durante un plazo comprendido entre los dos meses y un año.

CAPÍTULO TERCERO

COMISOS Y RETIRADA DE ARMAS

Artículo cincuenta. *Comisos.*—Uno. Todo delito, falta o infracción administrativa de caza llevará consigo el comiso de la caza viva o muerta que fuere ocupada. A la caza viva se le dará el destino que se señale reglamentariamente, de acuerdo con las circunstancias que concurren en el hecho; tratándose de caza muerta, se entregará, mediante recibo, en un Centro benéfico local y, en su defecto, a la Alcaldía que corresponda con idénticos fines.

Dos. Los lazos, perchas, redes y artificios empleados para cometer la infracción serán decomisados, subastándose públicamente los de uso legal y destruyéndose los de uso ilegal tan pronto hayan servido como pruebas de la denuncia. Tratándose de perros, de aves de presa, de reclamos de perdiz o de hurones, el comiso será sustituido por el abono de una cantidad en papel de pagos al Estado, que no podrá exceder de mil pesetas por cada uno de estos animales.

Artículo cincuenta y uno. *Retirada de armas.*—Uno. La retirada del arma sólo se verificará por la autoridad o sus agentes en los casos que específicamente establezca el Reglamento, contra recibo y para su inmediato depósito en el puesto de la Guardia Civil que corresponda.

La negativa a entregar el arma, en el supuesto previsto en el apartado anterior, por el cazador cuando sea requerido al efecto, podrá ser considerada como constitutiva del delito previsto en el artículo doscientos treinta y siete del Código Penal.

Dos. Firme la sentencia absolutoria, la autoridad jurisdiccional competente acordará la devolución gratuita de las armas, si no lo hubiere dispuesto con anterioridad. Si la sentencia fuere condenatoria por delito, el Juez decidirá sobre el comiso del arma o autorizará la devolución previo pago de un rescate de dos mil quinientas pesetas en papel de pagos al Estado. Los condenados por falta podrán obtener la devolución del arma previo pago, en la misma forma, de mil pesetas. Tratándose de sanciones administrativas, la devolución de las armas será gratuita, en el caso de infracciones leves, y previo pago de un rescate de quinientas pesetas en los demás. Si fueran varias las armas retiradas, el pago del rescate se hará por cada una de ellas.

Tres. A las armas decomisadas y a las no rescatadas se les dará el destino establecido en el artículo cuarenta y ocho del Código Penal.

TÍTULO NOVENO

Del Seguro obligatorio y de la seguridad en las cacerías

Artículo cincuenta y dos. *Seguro Obligatorio.*—Uno. Todo cazador con armas deberá concertar un contrato de seguro que cubra la obligación de indemnizar los daños a las personas establecidas en el número cinco del artículo treinta y tres de esta Ley. La obligación de indemnizar estará limitada por la cuantía que reglamentariamente señale el Gobierno para las prestaciones del Seguro Obligatorio, sin perjuicio de las indemnizaciones que, por encima de dicho límite o para los daños a las cosas puedan derivarse de la aplicación de los Códigos Penal y Civil.

Dos. La determinación de las pólizas y tarifas de primas que hayan de utilizar las Sociedades anónimas o Asociaciones mu-

tuas aseguradoras en esta modalidad de Seguro, y la reglamentación general del mismo, corresponderán al Ministerio de Hacienda, oído el de Agricultura.

Artículo cincuenta y tres. *Seguridad en las cacerías.*—Por vía reglamentaria se señalarán las medidas que preceptivamente deberán ser aplicadas en aquellos casos y circunstancias en los que la seguridad de los cazadores y de sus colaboradores aconsejen la adopción de precauciones especiales.

DISPOSICION ADICIONAL

A los efectos prevenidos en el artículo cincuenta y dos de la presente Ley, se autoriza al Ministerio de Hacienda para, si lo estima conveniente, pueda constituir un Fondo de Garantía, que adscribirá a cualquiera de los ya establecidos.

DISPOSICIONES TRANSITORIAS

Primera. *Vedados y acotados.*—Se concede el plazo de un año, contado a partir de la fecha de entrada en vigor de la presente Ley, para que los titulares de los actuales vedados y acotados de caza puedan dar de alta sus terrenos en el régimen cinegético que corresponda. Si transcurriese dicho plazo sin que por los interesados se hiciese uso de este derecho, los terrenos afectados pasarán a tener la condición de terrenos cinegéticos de aprovechamiento común.

Segunda. *Contratos anteriores.*—Uno. Los contratos de arrendamientos de caza, concertados en fecha anterior a la publicación de esta Ley, surtirán todos sus efectos hasta expirar el plazo de vigencia que en ellos se hubiere convenido, si los terrenos afectados se acogieran al régimen cinegético especial que corresponda con arreglo a las disposiciones de la misma. En caso contrario, la duración de estos contratos caducará, como máximo, al año, contado a partir de la fecha de entrada en vigor de la presente Ley.

Dos. Los terrenos acotados con anterioridad a la publicación de la presente Ley y que, por aplicación de lo dispuesto en el número segundo del artículo diecisiete deban destinarse a aprovechamiento cinegético común, lo serán precisamente, en el régimen de caza controlada previsto en el artículo catorce y no adquirirán esta condición hasta que por el Ministerio de Agricultura haya sido aprobado el Plan de Aprovechamiento Cinegético.

DISPOSICIONES FINALES

Primera. *Fecha de vigencia.*—Se autoriza al Gobierno, a propuesta del Ministerio de Agricultura, para determinar la fecha de entrada en vigor de esta Ley, dentro del plazo máximo de un año, contado a partir de su publicación. Antes de la puesta en vigor de la misma se publicará el oportuno Reglamento y las disposiciones necesarias para el mejor desarrollo de la presente Ley.

Segunda. *Cotos nacionales de caza.*—Por el Gobierno, a propuesta conjunta de los Ministerios de Agricultura e Información y Turismo, se dictarán las disposiciones precisas para que los Cotos Nacionales de Cerdos, Pinos de Europa y Ronda adquieran la condición de Reservas Nacionales de Caza. En estas Reservas la protección, conservación y fomento de la caza quedarán encomendadas al Ministerio de Agricultura, reservándose el Ministerio de Información y Turismo la misión de administrar los aprovechamientos cinegéticos de acuerdo con aquellos criterios turístico-deportivos que considere más convenientes a los intereses generales.

Tercera. *Clausula derogatoria.*—A partir de la fecha de entrada en vigor de la presente Ley, quedan derogadas:

La Ley de Caza, de dieciséis de mayo de mil novecientos dos; la Real Orden de uno de julio de mil novecientos dos, dando instrucciones para el cumplimiento de la Ley anterior; la Real Orden de tres de julio de mil novecientos tres, aprobando el Reglamento para la aplicación de la Ley de Caza, de dieciséis de mayo de mil novecientos dos; la Real Orden de veinticinco de septiembre de mil novecientos tres aclarando los artículos treinta y cinco de la Ley de mil novecientos dos y sesenta y uno del Reglamento de mil novecientos tres; la Real Orden de doce de noviembre de mil novecientos tres, exigiendo licencias para toda clase de caza; la Real Orden de veintitrés de febrero de mil novecientos cuatro, sobre circulación de conejos caseros; la Real Orden de veinticuatro de septiembre de mil novecientos ocho, prohibiendo la caza en determinados terrenos; la Ley de veintidós de julio de mil novecientos doce, modificando los artículos treinta y dos y treinta y tres de la Ley de Caza, de mil novecientos dos; la Real Orden de veintidós de noviembre de mil novecientos doce, modificando los artículos cincuenta y

siete y cincuenta y ocho del Reglamento de tres de julio de mil novecientos tres; la Real Orden de dieciocho de septiembre de mil novecientos catorce, relacionada con las faltas por cazar sin estar levantadas las cosechas; la Real Orden de siete de julio de mil novecientos quince, sobre recompensas por destrucción de animales dañinos; la Real Orden de veintuno de mayo de mil novecientos veintiuno, sobre aprehensión de animales vivos con fines de repoblación; la Real Orden de quince de abril de mil novecientos veintidós, sobre competencia para castigar las faltas contra la Ley de Caza de mil novecientos dos; el Real Decreto de trece de junio de mil novecientos veinticuatro, reformando la Ley de Caza de mil novecientos dos, en cuanto se refiere a vedados; la Real Orden de diecisiete de julio de mil novecientos veinticinco, prohibiendo la caza en las vías férreas y sus terraplenes; la Real Orden de veintidós de enero de mil novecientos veintiséis, modificando el artículo quince del Reglamento de tres de julio de mil novecientos tres; la Real Orden de cinco de junio de mil novecientos veintinueve, autorizando la venta de palomas zuritas y patos caseros en época de veda; la Real Orden de seis de septiembre de mil novecientos veintinueve, declarando lícita la caza de pájaros no insectívoros, con redes o liga, desde el treinta y uno de septiembre hasta el treinta y uno de enero; la Real Orden de trece de enero de mil novecientos treinta, sobre la facturación y venta de pájaros no insectívoros; la Real Orden de veintiocho de febrero de mil novecientos treinta, sobre captura y transporte de ejemplares con fines científicos; el Real Decreto de nueve de abril de mil novecientos treinta y uno, sobre informes previos de las resoluciones que dicten los Gobiernos Civiles y dando nueva redacción al artículo trece del Reglamento de tres de julio de mil novecientos tres; la Orden ministerial de veintuno de mayo de mil novecientos treinta y uno, autorizando la caza en época de veda con fines de repoblación; la Ley de veintiséis de julio de mil novecientos treinta y cinco, sobre épocas de veda; el párrafo sexto del artículo sesenta y nueve del Decreto de veintisiete de diciembre de mil novecientos cuarenta y cuatro, sobre obtención de licencias de caza; el artículo ciento noventa y ocho, sobre caza en terrenos comunales y de propios, del texto refundido de veinticuatro de junio de mil novecientos cincuenta y cinco de la Ley de Régimen Local; la Orden ministerial de nueve de marzo de mil novecientos cincuenta y cuatro, sobre caza en terrenos acotados o amojonados; la Ley de treinta de marzo de mil novecientos cincuenta y cuatro, sobre daños producidos por la caza; la Orden ministerial de treinta de abril de mil novecientos cincuenta y cuatro, dando normas para el cumplimiento de la Ley anterior; el artículo cuarenta del Reglamento aprobado por Decreto de veintisiete de mayo de mil novecientos cincuenta y cinco, sobre contratación de aprovechamientos cinegéticos.

Asimismo, quedan derogados los conceptos b), e) y f) de la tarifa segunda, nueve, de la tasa del Ministerio de la Gobernación, regulada por el Decreto quinientos cincuenta y uno/mil novecientos sesenta, de veinticuatro de marzo; el concepto trece, A), g), de la tasa del Ministerio de Agricultura, regulada por el Decreto quinientos dos/mil novecientos sesenta, de diecisiete de marzo, y todas cuantas disposiciones se opongan a lo establecido en la presente Ley.

Dada en el Palacio de El Pardo a cuatro de abril de mil novecientos setenta.

FRANCISCO FRANCO

El Presidente de las Cortes,
ALEJANDRO RODRIGUEZ DE VALCARCEL Y NEBREA

LEY 2/1970, de 4 de abril, por la que se concede un crédito extraordinario al Ministerio de Asuntos Exteriores, de 426.000.000 de pesetas, ayuda del Gobierno español al de Guinea Ecuatorial, conforme a los Acuerdos de Cooperación Económica Comercial y de Pagos de fecha 19 de mayo de 1969.

Los Acuerdos de Cooperación Económica, Comercial y de Pagos firmados el diecinueve de mayo de mil novecientos sesenta y nueve entre los Gobiernos de España y de la Guinea Ecuatorial comprenden, entre otros compromisos, la concesión de una ayuda económica a dicha República Africana durante mil novecientos sesenta y nueve, a entregar por dozavas partes.

Al no existir en el presupuesto en vigor de dicho año crédito adecuado para atender a la referida obligación, el Ministerio de Asuntos Exteriores ha solicitado uno extraordinario, que en su tramitación reglamentaria ha obtenido informe fa-

I. Disposiciones generales

JEFATURA DEL ESTADO

21489 LEY ORGÁNICA 16/2007, de 13 de diciembre, complementaria de la Ley para el desarrollo sostenible del medio rural.

JUAN CARLOS I

REY DE ESPAÑA

A todos los que la presente vieren y entendieren.
Sabed: Que las Cortes Generales han aprobado y Yo vengo en sancionar la siguiente ley orgánica.

PREÁMBULO

La presente Ley Orgánica procede del desglose de la disposición adicional segunda del proyecto de Ley para el desarrollo sostenible del medio rural, cuyo contenido, conforme a los artículos 81 y 104 de la Constitución, tenía carácter orgánico.

En consecuencia, y atendiendo a las directrices de técnica normativa que aconsejan incluir en texto distintos los preceptos de naturaleza ordinaria y los preceptos de naturaleza orgánica, tal como se desprende de la jurisprudencia constitucional, la Mesa del Congreso de los Diputados, oída la Junta de Portavoces, acordó el mencionado desglose:

Artículo único. *Modificación de la Ley Orgánica 2/1986, de 13 de marzo, de Fuerzas y Cuerpos de Seguridad.*

Se añade una nueva Disposición Adicional Quinta, a dicha Ley Orgánica con la siguiente redacción:

«Disposición Adicional Quinta. *Colaboración para la prestación de servicios de policía local.*

En los supuestos en los que dos o más municipios limítrofes, pertenecientes a una misma Comunidad Autónoma, no dispongan separadamente de recursos suficientes para la prestación de los servicios de policía local, podrán asociarse para la ejecución de las funciones asignadas a dichas policías en esta Ley.

En todo caso, el acuerdo de colaboración para la prestación de servicios por los Cuerpos de Policía Local dependientes de los respectivos municipios respetará las condiciones que se determinen por el Ministerio del Interior y contará con la autorización de éste o, en su caso, de la Comunidad Autónoma correspondiente con arreglo a lo que disponga su respectivo Estatuto de Autonomía.»

Disposición final. *Entrada en vigor.*

La presente Ley Orgánica entrará en vigor a los veinte días de su publicación en el Boletín Oficial del Estado.

Por tanto,
Mando a todos los españoles, particulares y autoridades, que guarden y hagan guardar esta ley orgánica.

Madrid, 13 de diciembre de 2007.

JUAN CARLOS R.

El Presidente del Gobierno,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

21490 LEY 42/2007, de 13 de diciembre, del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad.

JUAN CARLOS I

REY DE ESPAÑA

A todos los que la presente vieren y entendieren.
Sabed: Que las Cortes Generales han aprobado y Yo vengo en sancionar la siguiente ley.

PREÁMBULO

En la sociedad actual se ha incrementado sensiblemente la preocupación por los problemas relativos a la conservación de nuestro patrimonio natural y de nuestra biodiversidad. La globalización de los problemas ambientales y la creciente percepción de los efectos del cambio climático; el progresivo agotamiento de algunos recursos naturales; la desaparición, en ocasiones irreversible, de gran cantidad de especies de la flora y la fauna silvestres, y la degradación de espacios naturales de interés, se han convertido en motivo de seria preocupación para los ciudadanos, que reivindican su derecho a un medio ambiente de calidad que asegure su salud y su bienestar. Esta reivindicación es acorde con lo establecido en nuestra Constitución que, en su artículo 45, reconoce que todos tienen el derecho a disfrutar de un medio ambiente adecuado para el desarrollo de la persona, así como el deber de conservarlo, exigiendo a los poderes públicos que velen por la utilización racional de todos los recursos naturales, con el fin de proteger y mejorar la calidad de vida y defender y restaurar el medio ambiente, apoyándose para ello en la indispensable solidaridad colectiva.

En este marco, esta Ley establece el régimen jurídico básico de la conservación, uso sostenible, mejora y restauración del patrimonio natural y de la biodiversidad española, como parte del deber de conservar y del objetivo de garantizar los derechos de las personas a un medio ambiente adecuado para su bienestar, salud y

desarrollo. Igualmente se recogen las normas y recomendaciones internacionales que organismos y regímenes ambientales internacionales, como el Consejo de Europa o el Convenio sobre la Diversidad Biológica, han ido estableciendo a lo largo de los últimos años, especialmente en lo que se refiere al «Programa de Trabajo mundial para las áreas protegidas», que es la primera iniciativa específica a nivel internacional dirigida al conjunto de espacios naturales protegidos de todo el mundo. En la misma línea, el Plan de Acción de la Cumbre Mundial de Desarrollo Sostenible de Johannesburgo, 2002, avalado por la Asamblea General de las Naciones Unidas y plasmado posteriormente en el Plan Estratégico del Convenio sobre la Diversidad Biológica, Decisión VI/26, punto 11, de la Conferencia de las Partes Contratantes, fijaron como misión «lograr para el año 2010 una reducción significativa del ritmo actual de pérdida de la diversidad biológica, a nivel mundial, regional y nacional, como contribución a la mitigación de la pobreza y en beneficio de todas las formas de vida en la tierra» y posteriormente, la Decisión VII/30 aprobó el marco operativo para alcanzar ese objetivo. A nivel europeo, la Comunicación de la Comisión de las Comunidades Europeas, COM (2006) 216, aprobada en mayo de 2006, abordó los correspondientes instrumentos para «Detener la pérdida de biodiversidad para 2010 y, más adelante, respaldar los servicios de los ecosistemas para el bienestar humano», objetivos que se pretende incorporar a la ley que, en síntesis, define unos procesos de planificación, protección, conservación y restauración, dirigidos a conseguir un desarrollo crecientemente sostenible de nuestra sociedad que sea compatible con el mantenimiento y acrecentamiento del patrimonio natural y de la biodiversidad española.

Con esta finalidad, la ley establece que las Administraciones competentes garantizarán que la gestión de los recursos naturales se produzca con los mayores beneficios para las generaciones actuales, sin merma de su potencialidad para satisfacer las necesidades y aspiraciones de las generaciones futuras, velando por el mantenimiento y conservación del patrimonio, la biodiversidad y los recursos naturales existentes en todo el territorio nacional, con independencia de su titularidad o régimen jurídico, atendiendo a su ordenado aprovechamiento y a la restauración de sus recursos renovables.

Los principios que inspiran esta Ley se centran, desde la perspectiva de la consideración del propio patrimonio natural, en el mantenimiento de los procesos ecológicos esenciales y de los sistemas vitales básicos, en la preservación de la diversidad biológica, genética, de poblaciones y de especies, y en la preservación de la variedad, singularidad y belleza de los ecosistemas naturales, de la diversidad geológica y del paisaje.

Si bien la protección del paisaje se afirma como uno de los principios de la presente ley y en ella se regulan aspectos puntuales de la política de paisaje, tales como la posibilidad de proteger algunos de ellos mediante figuras más generales o específicas de espacios naturales protegidos, la necesidad de que el análisis de los paisajes forme parte del contenido mínimo de los planes de ordenación de los recursos naturales, su utilización potencial como instrumento para dotar de coherencia y conectividad a la Red Natura 2000 y el fomento de las actividades que contribuyen a su protección como externalidad positiva cuando forme parte de un espacio protegido, no pretende, sin embargo, la presente ley ser el instrumento a través del cual se implantarán en España, de manera generalizada, las políticas de protección del paisaje como legislación básica del artículo 149.1.23.^a, políticas cuyo contenido técnico y enfoque general, no exento de valor paradigmático, exigen la puesta en marcha de instrumentos de gestión como los establecidos, con carácter de mínimos, en el Convenio Europeo del Paisaje, hecho en Florencia el 20 de octubre del año 2000, en el seno del

Consejo de Europa y que serán introducidos en la política ambiental española en un momento posterior.

Desde la perspectiva de la utilización del patrimonio natural, los principios inspiradores se centran: en la prevalencia de la protección ambiental sobre la ordenación territorial y urbanística; en la incorporación del principio de precaución en las intervenciones que puedan afectar a espacios naturales y/o especies silvestres; en contribuir a impulsar procesos de mejora en la sostenibilidad del desarrollo asociados a espacios naturales protegidos; en la promoción de la utilización ordenada de los recursos para garantizar el aprovechamiento sostenible del patrimonio natural; y en la integración de los requerimientos de la conservación, uso sostenible, mejora y restauración del patrimonio natural y la biodiversidad en las políticas sectoriales. Por último, también es principio básico la garantía de la información y participación de los ciudadanos en el diseño y ejecución de las políticas públicas, incluida la elaboración de disposiciones de carácter general dirigidas a la consecución de los objetivos de esta Ley.

La ley viene a derogar y sustituir a la Ley 4/1989, de 27 de marzo, de Conservación de los Espacios Naturales y de la Flora y Fauna Silvestres que, a su vez, en parte procedía de la Ley de 2 de mayo de 1975, de Espacios Naturales Protegidos, y a las sucesivas modificaciones de aquélla. La Ley 4/1989 introdujo en España desde una perspectiva integral, el Derecho de conservación de la naturaleza internacionalmente homologable, consolidando el proceso iniciado a principios de los años ochenta del siglo pasado mediante la ratificación de convenios multilaterales sobre, entre otras materias, humedales, tráfico internacional de especies amenazadas o especies migratorias, y regionales, sobre el patrimonio natural europeo a instancias del Consejo de Europa, y debido a la recepción del acervo comunitario con motivo de la entrada de España en las Comunidades Europeas el 1 de enero de 1986. En los más de treinta años de vigencia de estas normas, se ha cubierto una importante etapa de la política de conservación de la naturaleza, que ha sido complementada por la Directiva Hábitats europea y sus necesarias trasposiciones al derecho español. Este marco nacional se ha visto articulado a través de normas autonómicas que, dentro del actual reparto de competencias entre el Estado y las Comunidades autónomas, han permitido alcanzar un nivel relativamente adecuado en la necesaria conservación del patrimonio natural y de la biodiversidad española, al generalizarse el Derecho de conservación de la naturaleza, mediante la promulgación de legislación autonómica dentro del marco básico que supuso la Ley 4/1989. La presente Ley pretende avanzar en este proceso, todavía perfeccionable, con una mejor transposición de la normativa europea y con una mejor articulación que debe ser garantía —hacia las generaciones futuras— de disposición de un mejor patrimonio natural y biodiversidad.

El patrimonio natural y la biodiversidad desempeñan una función social relevante por su estrecha vinculación con la salud y el bienestar de las personas, y por su aportación al desarrollo social y económico, por lo que la presente ley establece que las actividades encaminadas a la consecución de sus fines podrán ser declaradas de utilidad pública o interés social, a todos los efectos, y, en particular, a los efectos expropiatorios respecto de los bienes o derechos que pudieran resultar afectados. También se dispone la preferencia de los acuerdos voluntarios con propietarios y usuarios, en materia de planificación y gestión de espacios naturales protegidos y especies amenazadas. Igualmente se establece la obligación de que todos los poderes públicos, en sus respectivos ámbitos competenciales, velen por la conservación y la utilización racional del patrimonio natural en todo el territorio nacional y en las aguas marítimas bajo soberanía o jurisdicción española, incluyendo la zona económica exclusiva y la plataforma continental, con independencia de su titulari-

dad o régimen jurídico, y teniendo en cuenta especialmente los hábitats amenazados y las especies silvestres en régimen de protección especial. Además la ley recoge las competencias de la Administración General del Estado sobre biodiversidad marina.

La ley establece que las Administraciones Públicas deben dotarse de herramientas que permitan conocer el estado de conservación del patrimonio natural y de la biodiversidad española, y las causas que determinan sus cambios; con base en este conocimiento podrán diseñarse las medidas a adoptar para asegurar su conservación, integrando en las políticas sectoriales los objetivos y las previsiones necesarios para la conservación y valoración del patrimonio natural, la protección de la biodiversidad, la conservación y el uso sostenible de los recursos naturales, y el mantenimiento, y en su caso la restauración, de la integridad de los ecosistemas. Igualmente, es obligación de las Administraciones Públicas promover la participación y las actividades que contribuyan a alcanzar los objetivos de la ley; identificar y eliminar o modificar los incentivos contrarios a la conservación del patrimonio natural y la biodiversidad; promover la utilización de medidas fiscales para incentivar las iniciativas privadas de conservación de la naturaleza; y fomentar la educación e información general sobre la necesidad de proteger las especies de flora y fauna silvestres y de conservar sus hábitats, así como potenciar la participación pública, a cuyo fin se crea el Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

Adicionalmente, la conservación del patrimonio natural y de la biodiversidad exige disponer de mecanismos de coordinación y cooperación entre la Administración General del Estado y las Comunidades autónomas, para lo que se establece la obligación de suministrarse mutuamente la información precisa para garantizar el cumplimiento de los objetivos de esta Ley y, para ejercer las funciones que venía desarrollando la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza y las nuevas establecidas por esta Ley, se crea la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad como órgano consultivo y de cooperación en materia de protección del patrimonio natural y la biodiversidad entre el Estado y las Comunidades autónomas, cuyos informes o propuestas serán sometidos para aprobación o conocimiento, a la Conferencia Sectorial de Medio Ambiente.

El conjunto de objetivos e instrumentos citados se articulan a través de seis títulos y las correspondientes disposiciones adicionales, finales y derogatorias.

El primer Título recoge la regulación de los instrumentos precisos para el conocimiento y la planificación del patrimonio natural y la biodiversidad. En él se considera, en primer lugar, el Inventario del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad, como instrumento para recoger la distribución, abundancia, estado de conservación y la utilización de dicho patrimonio natural, con especial atención a los elementos que precisen medidas específicas de conservación, o hayan sido declarados de interés comunitario; en particular, en el Inventario se recogerán los distintos catálogos e inventarios definidos en la presente ley y un sistema de indicadores para conocer de forma sintética el estado y evolución de nuestro patrimonio natural. Lo elaborará y mantendrá actualizado el Ministerio de Medio Ambiente, con la colaboración de las Comunidades autónomas y de las instituciones y organizaciones de carácter científico. Con base a este Inventario se elaborará anualmente un Informe que será presentado al Consejo y a la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, y a la Conferencia Sectorial de Medio Ambiente, antes de hacerse público.

El segundo componente del Título primero hace referencia al Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad, cuya finalidad es el establecimiento y la definición de objetivos, criterios y acciones que pro-

muevan la conservación, el uso sostenible y, en su caso, la restauración del patrimonio, recursos naturales terrestres y marinos y de la biodiversidad. Incorporará un diagnóstico de la situación y de la evolución del patrimonio natural y de la biodiversidad española, los objetivos a alcanzar durante su periodo de vigencia y las acciones a desarrollar por la Administración General del Estado, junto a las estimaciones presupuestarias necesarias para su ejecución. Elaborado por el Ministerio de Medio Ambiente, en colaboración con el resto de Ministerios y, muy particularmente, con los de Agricultura, Pesca y Alimentación y Fomento, contará con la participación de las Comunidades autónomas, y será aprobado por Consejo de Ministros. En su desarrollo podrán existir planes sectoriales de la Administración General del Estado, en el ámbito de sus competencias, para integrar los objetivos y acciones del Plan Estratégico Estatal en las políticas sectoriales, tanto en el medio terrestre como marino, sin perjuicio de que los planes de competencia de otros Departamentos, deban someterse, cuando así proceda, a la evaluación estratégica de planes y programas. La elaboración de los planes sectoriales incluirá la consulta a las Comunidades autónomas y a los sectores implicados, y la correspondiente evaluación ambiental estratégica. El Consejo de Ministros, a propuesta conjunta del Ministerio de Medio Ambiente y de los Ministerios implicados, aprobará estos Planes sectoriales mediante Real Decreto.

El tercer componente del Título I alude al planeamiento de los recursos naturales y mantiene como instrumentos básicos del mismo los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales y las Directrices para la Ordenación de los Recursos Naturales, creados en la Ley 4/1989, de 27 de marzo, de Conservación de los Espacios Naturales y de la Flora y Fauna Silvestres, perfilando los primeros como el instrumento específico de las Comunidades autónomas para la delimitación, tipificación, integración en red y determinación de su relación con el resto del territorio, de los sistemas que integran el patrimonio y los recursos naturales de un determinado ámbito espacial. Las disposiciones contenidas en estos Planes constituirán un límite de cualesquiera otros instrumentos de ordenación territorial o física, prevaleciendo sobre los ya existentes, condición indispensable si se pretende atajar el grave deterioro que sobre la naturaleza ha producido la acción del hombre. Las Directrices para la Ordenación de los Recursos Naturales dictadas por el Gobierno, establecerán los criterios y normas básicas que deben recoger los planes de las Comunidades autónomas para la gestión y uso de los recursos naturales.

Todos los instrumentos de planificación considerados en este Título I incluirán, necesariamente, trámites de información pública y de consulta a los agentes económicos y sociales, a las Administraciones Públicas afectadas y a las organizaciones sin fines lucrativos que persigan el logro de los objetivos de esta Ley, así como, en su caso, en su caso, la evaluación ambiental prevista en la Ley 9/2006, de 28 de abril, sobre evaluación de los efectos de determinados planes y programas en el medio ambiente. Adicionalmente, la voluntad de esta Ley de atender no sólo a la conservación y restauración, sino también a la prevención del deterioro de los espacios naturales, lleva a mantener los regímenes de protección preventiva, recogidos en la Ley 4/1989, aplicables a espacios naturales y a lo referente a la tramitación de un Plan de Ordenación de los Recursos Naturales, previniendo la realización de actos, o el otorgamiento de autorizaciones, licencias o concesiones que habiliten para una transformación que imposibilite el logro de los objetivos buscados, si no existe informe favorable de la administración actuante.

Se incorporan a la planificación ambiental o a los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales, los corredores ecológicos, otorgando un papel prioritario a las vías pecuarias y las áreas de montaña. Estos corredores ecoló-

gicos deben participar en el establecimiento de la red europea y comunitaria de corredores biológicos definidos por la Estrategia Paneuropea de Diversidad Ecológica y Paisajística y por la propia Estrategia Territorial Europea. En particular las Comunidades autónomas podrán utilizar estos corredores ecológicos, o la definición de áreas de montaña, con el fin de mejorar la coherencia ecológica, la funcionalidad y la conectividad de la Red Natura 2000.

El Título II, recoge la catalogación y conservación de hábitats y espacios del patrimonio natural, centrándose, en primer lugar, en la Catalogación de hábitats en peligro de desaparición, donde se incluirán aquellos cuya conservación o restauración exija medidas específicas de protección y conservación. Los hábitats considerados en el Catálogo deben ser incluidos en algún instrumento de gestión o figura de protección de espacios naturales, y tener un Plan o instrumento de gestión para la conservación y restauración. La Conferencia Sectorial de Medio Ambiente, a propuesta de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, y con informe previo del Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, aprobará Estrategias de Conservación y Restauración de los hábitats en peligro de desaparición.

El segundo capítulo del Título II establece el régimen especial para la protección de los espacios naturales, partiendo de la definición de la Ley 4/1989, de 27 de marzo, con la incorporación específica de las Áreas Marinas Protegidas, y la creación de la red de áreas marinas protegidas, en línea con las directrices de la Unión Europea, así como la posibilidad de crear espacios naturales protegidos transfronterizos. La ley mantiene la figura, definición y regímenes de protección de los Parques y de las Reservas Naturales de la Ley 4/1989, de 27 de marzo, adaptando la definición de los Paisajes Protegidos al Convenio del paisaje del Consejo de Europa. La declaración y gestión de los espacios naturales protegidos corresponderá, en todo caso, a las Comunidades autónomas en cuyo ámbito territorial se encuentren ubicados. Para estos espacios la presente ley mantiene la posibilidad de crear zonas periféricas de protección, la declaración de utilidad pública, a efectos expropiatorios de los bienes y derechos afectados, así como la facultad de la Administración competente para el ejercicio de los derechos de tanteo y retracto.

El tercer capítulo del Título II se centra en la Red Ecológica Europea Natura 2000, compuesta por los Lugares de Importancia Comunitaria, las Zonas Especiales de Conservación y las Zonas de Especial Protección para las Aves. Estos espacios tendrán la consideración de espacios protegidos, con la denominación específica de espacios protegidos Red Natura 2000, con el alcance y las limitaciones que las Comunidades autónomas establezcan en su legislación y en los correspondientes instrumentos de planificación. Las Comunidades autónomas definirán estos espacios y darán cuenta de los mismos al Ministerio de Medio Ambiente a efectos de su comunicación a la Comisión Europea, así como fijarán las medidas de conservación necesarias, que implicarán apropiadas medidas reglamentarias, administrativas o contractuales, y asegurar su inclusión en planes o instrumentos adecuados, que respondan a las exigencias ecológicas de los tipos de hábitats naturales y de las especies presentes en tales áreas, vigilando el estado de conservación y remitiendo la información que corresponda al Ministerio de Medio Ambiente, que presentará el preceptivo informe cada seis años a la Comisión Europea. La definición de estos espacios se realizará conforme a los criterios fijados en la Directiva 92/43/CEE del Consejo, de 21 de mayo de 1992, relativa a la conservación de los hábitats naturales y de la fauna y flora silvestres, que ha sido objeto de transposición por norma de rango reglamentario.

Para asegurar la preservación de los valores que han dado lugar a la definición de estas zonas, se establecen las correspondientes cautelas, de forma que cualquier

plan, programa o proyecto que, sin tener relación directa con la gestión de un espacio de la Red Natura 2000, o sin ser necesario para la misma, pueda afectar de forma apreciable a los citados lugares, ya sea individualmente o en combinación con otros planes, programas o proyectos, se someterá a una adecuada evaluación de sus repercusiones en el lugar, de forma que las Comunidades autónomas correspondientes sólo manifestarán su conformidad con dicho plan, programa o proyecto tras haberse asegurado de que no causará perjuicio a la integridad del lugar en cuestión y, si procede, tras haberlo sometido a información pública. En este sentido, se acepta que podrá realizarse el plan, programa o proyecto, pese a causar perjuicio, si existen razones imperiosas de interés público de primer orden que, para cada supuesto concreto, hayan sido declaradas mediante una ley o mediante acuerdo, motivado y público, del Consejo de Ministros o del órgano de Gobierno de la Comunidad autónoma. Por último, se establece que sólo se podrá proponer la descatalogación total o parcial de un espacio incluido en Red Natura 2000 cuando así lo justifiquen los cambios provocados en el mismo por la evolución natural, y previo trámite de información pública.

El cuarto capítulo del Título II se centra en las áreas protegidas por instrumentos internacionales de conformidad con, y en cumplimiento de lo dispuesto en los Convenios y acuerdos internacionales correspondientes (humedales de Importancia Internacional, sitios naturales de la Lista del Patrimonio Mundial, áreas marinas protegidas del Atlántico del nordeste, Zonas Especialmente Protegidas de Importancia para el Mediterráneo (ZEPIM), Geoparques, Reservas biogenéticas del Consejo de Europa, etc.) para las que el Ministerio de Medio Ambiente, con la participación de las Comunidades autónomas, elaborará, en el marco del Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural y la Biodiversidad, unas directrices de conservación, que deberán ser aprobadas por acuerdo de la Conferencia Sectorial de Medio Ambiente, en paralelo con las correspondientes a las de la Red Natura 2000, como marco orientativo para la planificación y gestión de estos espacios.

El Título III se centra en la Conservación de la biodiversidad silvestre, estableciendo la obligación de que las Comunidades autónomas adopten las medidas necesarias para garantizar la conservación de la biodiversidad que vive en estado silvestre, atendiendo preferentemente a la preservación de sus hábitats y estableciendo regímenes específicos de protección para aquellas especies silvestres cuya situación así lo requiera. Se prohíbe la introducción de especies alóctonas cuando éstas sean susceptibles de competir con las especies autóctonas, alterar su pureza genética o los equilibrios ecológicos, así como dar muerte, dañar, molestar o inquietar intencionadamente a los animales silvestres; igualmente se prohíbe la posesión, transporte, tráfico y comercio de ejemplares vivos o muertos.

Se crea el Listado de Especies en Régimen de Protección Especial con el efecto de que la inclusión de un taxón o población en el mismo conllevará la evaluación periódica de su estado de conservación y la prohibición de afectar negativamente a su situación. En el seno del Listado de Especies en Régimen de Protección Especial, se establece el Catálogo Español de Especies Amenazadas que incluirá, cuando exista información técnica o científica que así lo aconseje, los taxones o poblaciones amenazadas, que se incluirán en las categorías de «en peligro de extinción» o «vulnerables», según el riesgo existente para su supervivencia. La inclusión de un taxón o población en la categoría de «en peligro de extinción» podrá dar lugar a la designación de áreas críticas que pueden incluirse en el Catálogo Español de Hábitats en Peligro de Desaparición, y se mantiene la obligación, recogida en la Ley 4/1989, de 27 de marzo, de redactar un plan de recuperación para asegurar su conservación. Para este plan, como en general para el resto de planes e instrumentos

de gestión contemplados en la ley, se da un plazo máximo de tres años y se recoge la obligación de financiar los mismos por parte del Gobierno, a través del Fondo para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad. Para las «vulnerables» se actuará de forma similar, si bien el plazo se amplía a un máximo de cinco años.

La Conferencia Sectorial de Medio Ambiente, a propuesta de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, aprobará las Estrategias de Conservación de Especies Amenazadas, que constituirán el marco orientativo de los Planes de recuperación y conservación que elaborarán y aprobarán las Comunidades autónomas en el ámbito terrestre.

Como complemento a las acciones de conservación «in situ», para las especies incluidas en el Catálogo Español de Especies Amenazadas, la ley establece, en el capítulo segundo de este Título III, la obligación de impulsar el desarrollo de programas de cría o propagación fuera de su hábitat natural, en especial cuando tales programas hayan sido previstos en las Estrategias de conservación, o en los Planes de recuperación o conservación. Igualmente, con objeto de preservar el patrimonio genético y biológico de las especies silvestres y de integrar en los programas de conservación las operaciones «ex situ» e «in situ», la ley establece que las Administraciones Públicas promoverán la existencia de una red de bancos de material biológico y genético y un Inventario Español de Bancos de Material Biológico y Genético de Especies Silvestres, en el que se incluirán todos los datos disponibles al efecto.

El capítulo tercero del Título III se centra en la creciente problemática de las especies invasoras derivada de la globalización de intercambios de todo tipo, creándose el Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras, en el que se incluirán todas aquellas especies y subespecies exóticas invasoras que constituyan, de hecho, o puedan llegar a constituir una amenaza grave para las especies autóctonas, los hábitats o los ecosistemas, la agronomía, o para los recursos económicos asociados al uso del patrimonio natural.

El capítulo cuarto del Título III regula la protección de las especies en relación con la caza y con la pesca que, en su condición de aprovechamiento de recursos naturales, deben garantizarse, pero limitando su aplicación a los espacios, fechas, métodos de captura y especies que determinen las Comunidades autónomas, que en ningún caso incluirán las especies del Listado de Especies de Interés Especial, o los métodos o especies prohibidos por la Unión Europea. El Inventario Español de Caza y Pesca mantendrá la información de las poblaciones, capturas y evolución genética de las especies cuya caza o pesca estén autorizadas, con especial atención a las especies migradoras.

Respecto a los Catálogos, Listados e Inventarios de ámbito estatal regulados en la Ley, cabe señalar que, en su configuración, se han seguido dos modelos típicos de nuestro ordenamiento jurídico: en primer lugar, aquellos que tienen un carácter esencialmente informativo y que se elaboran con los datos que suministren las Comunidades autónomas, como es el caso del Inventario Español de Bancos de Material Biológico y Genético de Especies Silvestres, o el Inventario Español de Caza y Pesca; en segundo lugar, se encuentran aquellos que no se limitan a centralizar la información procedente de las Comunidades autónomas sino que, además, se constituyen como un instrumento necesario para garantizar complementariamente la consecución de los fines inherentes a la legislación básica; este modelo —que es el utilizado por la Ley 4/1989, de 27 de marzo, para configurar el Catálogo Español de Especies Amenazadas y que fue respaldado por el Tribunal Constitucional en su Sentencia 102/1995—, se reserva exclusivamente para aquellas categorías de espacios o especies cuyo estado de conservación presenta un

mayor grado de amenaza o deterioro y, en consecuencia, para los que es necesario asegurar unas normas mínimas y homogéneas para todo el territorio, que aseguren la correcta protección y restauración o recuperación de los citados espacios y especies; tal es el caso del Catálogo de Hábitats en Peligro de Desaparición o el Listado de Especies en Régimen de Protección Especial, que incluye al citado Catálogo de Especies Amenazadas.

El Título IV se centra en la promoción del uso sostenible del patrimonio natural y de la biodiversidad, con un primer capítulo centrado en las Reservas de la Biosfera Españolas, que constituyen un subconjunto de la Red Mundial de Reservas de la Biosfera, del Programa MaB (Persona y Biosfera) de la UNESCO. La regulación, caracterización y potenciación de estas Reservas de Biosfera se basa en el hecho de que constituyen un modelo de gestión integrada, participativa y sostenible del patrimonio y de los recursos naturales, con los objetivos básicos de conjugar la preservación de la biodiversidad biológica y de los ecosistemas, con un desarrollo ambientalmente sostenible que produzca la mejora del bienestar de la población, potenciando la participación pública, la investigación, la educación en la integración entre desarrollo y medio ambiente, y la formación en nuevas formas de mejorar esa integración.

El capítulo segundo del Título IV regula el acceso a los recursos genéticos procedentes de taxones silvestres y el reparto de beneficios derivados de su utilización, de acuerdo con lo dispuesto en el Convenio sobre la Diversidad Biológica y sus instrumentos de desarrollo y, en su caso, en el Tratado Internacional sobre Recursos Fitogenéticos para la Alimentación y la Agricultura de la Organización Mundial para la Alimentación y la Agricultura (FAO). El capítulo tercero recoge el comercio internacional de especies silvestres, adecuando su desarrollo a los principios de la sostenibilidad y, de acuerdo con la legislación internacional, en particular la Convención sobre el comercio internacional de especies amenazadas de fauna y flora silvestres, el Convenio sobre la Diversidad Biológica, el Tratado Internacional sobre Recursos Fitogenéticos para la Alimentación y la Agricultura de la Organización Mundial para la Alimentación y la Agricultura (FAO) y a la normativa comunitaria sobre protección de las especies amenazadas, mediante el control del comercio. Por último, el capítulo cuarto de este Título se centra en los aspectos aplicables del mismo Convenio sobre la Diversidad Biológica y de la Organización Mundial de Propiedad Intelectual, sobre promoción de los conocimientos tradicionales para la conservación del Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

El Título V recoge las disposiciones específicas dirigidas al fomento del conocimiento, la conservación y restauración del patrimonio natural y de la biodiversidad, incorporando la creación del Fondo para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, que actuará como instrumento de cofinanciación dirigido a asegurar la cohesión territorial y la consecución de los objetivos de esta Ley, en particular la elaboración en el plazo de tres años de los planes e instrumentos de gestión contemplados en la misma, así como los de poner en práctica las medidas encaminadas a apoyar la gestión forestal sostenible, la prevención estratégica de incendios forestales, la custodia del territorio y la protección de espacios naturales y forestales en cuya financiación participe la Administración General del Estado; igualmente, se recoge la concesión de ayudas a las asociaciones sin ánimo de lucro de ámbito estatal, para el desarrollo de actuaciones cuyo fin principal tenga por objeto la conservación, restauración y mejora del patrimonio natural y de la biodiversidad; y la competencia de las Comunidades autónomas para el establecimiento de incentivos a las externalidades positivas de los terrenos que se hallen ubicados en espacios declarados protegidos.

Como elemento imprescindible de aplicación de los principios y Directivas europeas en materia de patrimonio natural y biodiversidad (prevenir mejor que curar; el que contamina, paga; principio de precaución;...), el Título VI recoge las disposiciones generales, tipificación y clasificación de las infracciones y la clasificación y prescripción de las correspondientes sanciones, así como la prevalencia de la responsabilidad penal sobre la administrativa.

Con respecto a la remisión a normas reglamentarias que se realiza en distintos artículos de la ley para su desarrollo, cabe señalar que en determinados casos se trata de la aprobación de instrumentos planificadores mediante real decreto, en la medida en que se complementa la consecución de objetivos de esta Ley que, por su propia naturaleza, necesitan de una cierta fuerza vinculante y, al mismo tiempo, de un procedimiento ágil de modificación que permita su adaptación a una realidad cambiante; y en otros casos se trata de cuestiones de organización administrativa o de instrumentos financieros estatales (p.ej. el funcionamiento de los catálogos, la composición de los órganos de cooperación y coordinación o el Fondo para el Patrimonio Natural) cuya regulación detallada en la ley dotaría a los mismos de una rigidez excesiva.

Por último, la ley recoge una disposición adicional relativa al ejercicio de las competencias del Estado sobre espacios, hábitats y especies marinas.

Se excluye del ámbito de aplicación de la Ley los recursos pesqueros, ya que su protección, conservación y regeneración, así como la regulación y gestión de la actividad pesquera de los mismos es competencia exclusiva del Estado en materia de pesca marítima en aguas exteriores, si bien condicionada a la incorporación de las medidas medioambientales, de conformidad con lo establecido en el artículo 130 del Tratado Constitutivo de la Unión Europea, así como el artículo 6 del Convenio sobre la Diversidad Biológica, hecho en Río de Janeiro el 5 de junio de 1992.

Así, se hace referencia a la aplicación de la Ley 3/2001, en todo lo que respecta a la protección, conservación y regeneración de los recursos pesqueros, en razón de que las medidas que integra y el ámbito marino al que se ciñe, se incardinan en la materia «pesca marítima», atribuida al Estado con carácter exclusivo por el artículo 149.1.19.ª de la Constitución (STC 38/2002, FJ 11).

Además, se hace una salvaguardia de las competencias en materia de marina mercante previstas en la Ley 27/1992, de 24 de noviembre, de Puertos del Estado y de la Marina Mercante, atribuidas al Estado por el artículo 149.1.20.ª de la Constitución, tal y como ha declarado el Tribunal Constitucional en su Sentencia 40/1998.

Por ello, la Ley no afecta a las competencias relativas a la protección del medio marino y prevención y lucha contra la contaminación, atribuidas al Ministerio de Fomento en todo lo relativo a lo que el Tribunal Constitucional denomina vertidos mar-mar.

La disposición adicional segunda regula las medidas adicionales de conservación en el ámbito local y la tercera excluye del ámbito de aplicación de esta Ley los recursos fitogenéticos y los zoogenéticos para agricultura y alimentación y los recursos pesqueros, en la medida en que están regulados por su normativa específica.

Otra disposición adicional regula la sustitución del Consejo Nacional de Bosques y de la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza por los respectivos Consejo y Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

La disposición adicional quinta reproduce el contenido de la Ley 4/1989, de 27 de marzo, respecto a la capacidad del Gobierno para establecer limitaciones temporales en relación con las actividades reguladas en la ley, para el cumplimiento de los Tratados y Convenios internacionales de los que España sea parte; y la adicional sexta regula el régimen de la UICN-MED.

Por lo que respecta a las disposiciones transitorias, la primera establece que las especies incluidas en el Catálogo Español de Especies Amenazadas mantendrán su clasificación, con los efectos que establezca la normativa vigente en el momento de entrada en vigor de esta Ley, en tanto no se produzca la adaptación a la misma; y la segunda disposición transitoria establece plazos y mecanismos de financiación de los planes e instrumentos de gestión contemplados en la ley.

Adicionalmente se incluyen ocho anexos que incorporan los contenidos en la Directiva 79/409/CEE del Consejo, de 2 de abril de 1979, relativa a la conservación de las aves silvestres, y en la Directiva 92/43/CEE del Consejo, de 21 de mayo de 1992, relativa a la conservación de los hábitats naturales y de la fauna y flora silvestres, debidamente actualizados.

TÍTULO PRELIMINAR

Artículo 1. *Objeto.*

Esta Ley establece el régimen jurídico básico de la conservación, uso sostenible, mejora y restauración del patrimonio natural y de la biodiversidad, como parte del deber de conservar y del derecho a disfrutar de un medio ambiente adecuado para el desarrollo de la persona, establecido en el artículo 45.2 de la Constitución.

Artículo 2. *Principios.*

Son principios que inspiran esta Ley:

- a) El mantenimiento de los procesos ecológicos esenciales y de los sistemas vitales básicos, respaldando los servicios de los ecosistemas para el bienestar humano.
- b) La conservación de la biodiversidad y de la geodiversidad.
- c) La utilización ordenada de los recursos para garantizar el aprovechamiento sostenible del patrimonio natural y, en particular, de las especies y de los ecosistemas, así como su restauración y mejora.
- d) La conservación y preservación de la variedad, singularidad y belleza de los ecosistemas naturales, de la diversidad geológica y del paisaje.
- e) La integración de los requerimientos de la conservación, uso sostenible, mejora y restauración del patrimonio natural y la biodiversidad en las políticas sectoriales.
- f) La prevalencia de la protección ambiental sobre la ordenación territorial y urbanística y los supuestos básicos de dicha prevalencia.
- g) La precaución en las intervenciones que puedan afectar a espacios naturales y/o especies silvestres.
- h) La garantía de la información y participación de los ciudadanos en el diseño y ejecución de las políticas públicas, incluida la elaboración de disposiciones de carácter general, dirigidas a la consecución de los objetivos de esta Ley.
- i) La contribución de los procesos de mejora en la sostenibilidad del desarrollo asociados a espacios naturales o seminaturales.

Artículo 3. *Definiciones.*

A efectos de esta Ley, se entenderá por:

- 1) Áreas de montaña: territorios continuos y extensos, con altimetría elevada y sostenida respecto a los territorios circundantes, cuyas características físicas causan la aparición de gradientes ecológicos que condicionan la organización de los ecosistemas y afectan a los seres vivos y a las sociedades humanas que en ellas se desarrollan.

2) Área crítica para una especie: aquellos sectores incluidos en el área de distribución que contengan hábitats esenciales para la conservación favorable de la especie o que por su situación estratégica para la misma requieran su adecuado mantenimiento

3) Biodiversidad o diversidad biológica: variabilidad de los organismos vivos de cualquier fuente, incluidos entre otras cosas, los ecosistemas terrestres y marinos y otros ecosistemas acuáticos y los complejos ecológicos de los que forman parte; comprende la diversidad dentro de cada especie, entre las especies y de los ecosistemas.

4) Conocimiento tradicional: el conocimiento, las innovaciones y prácticas de las poblaciones locales ligadas al patrimonio natural y la biodiversidad, desarrolladas desde la experiencia y adaptadas a la cultura y el medio ambiente local.

5) Conservación: mantenimiento o restablecimiento en estado favorable del patrimonio natural y la biodiversidad, en particular, de los hábitats naturales y seminaturales de las poblaciones de especies de fauna y de flora silvestres, así como el conjunto de medidas necesarias para conseguirlo.

6) Conservación in situ: conservación de los ecosistemas y los hábitats naturales y seminaturales el mantenimiento y recuperación de poblaciones viables de especies silvestres en sus entornos naturales y, en el caso de las especies domesticadas y cultivadas, en los entornos en que hayan desarrollado sus propiedades específicas.

7) Conservación ex situ: conservación de componentes de la diversidad biológica fuera de sus hábitats naturales.

8) Corredor ecológico: territorio, de extensión y configuración variables, que, debido a su disposición y a su estado de conservación, conecta funcionalmente espacios naturales de singular relevancia para la flora o la fauna silvestres, separados entre sí, permitiendo, entre otros procesos ecológicos, el intercambio genético entre poblaciones de especies silvestres o la migración de especímenes de esas especies.

9) Custodia del territorio: conjunto de estrategias o técnicas jurídicas a través de las cuales se implican a los propietarios y usuarios del territorio en la conservación y uso de los valores y los recursos naturales, culturales y paisajísticos.

10) Ecosistema: complejo dinámico de comunidades vegetales, animales y de microorganismos y su medio no viviente que interactúan como una unidad funcional.

11) Especie autóctona: la existente dentro de su área de distribución natural.

12) Especie autóctona extinguida: especie autóctona desaparecida en el pasado de su área de distribución natural.

13) Especie exótica invasora: la que se introduce o establece en un ecosistema o hábitat natural o seminatural y que es un agente de cambio y amenaza para la diversidad biológica nativa, ya sea por su comportamiento invasor, o por el riesgo de contaminación genética.

14) Estado de conservación de un hábitat: situación derivada del conjunto de las influencias que actúan sobre el hábitat natural o seminatural de que se trate y sobre las especies típicas asentadas en el mismo y que pueden afectar a largo plazo a su distribución natural, su estructura y funciones, así como a la supervivencia de sus especies típicas en el territorio.

15) Estado de conservación favorable de un hábitat natural: cuando su área de distribución natural es estable o se amplía; la estructura y funciones específicas necesarias para su mantenimiento a largo plazo existen y pueden seguir existiendo en un futuro previsible; y el estado de conservación de sus especies es favorable.

16) Estado de conservación favorable de una especie: cuando su dinámica poblacional indica que sigue y puede seguir constituyendo a largo plazo un elemento

vital de los hábitats a los que pertenece; el área de distribución natural no se está reduciendo ni haya amenazas de reducción en un futuro previsible; existe y probablemente siga existiendo un hábitat de extensión suficiente para mantener sus poblaciones a largo plazo.

17) Externalidad: todo efecto producido por una acción, que no era buscado en los objetivos de la misma.

18) Geodiversidad o diversidad geológica: variedad de elementos geológicos, incluidos rocas, minerales, fósiles, suelos, formas del relieve, formaciones y unidades geológicas y paisajes que son el producto y registro de la evolución de la Tierra.

19) Geoparques o parques geológicos: territorios delimitados que presentan formas geológicas únicas, de especial importancia científica, singularidad o belleza y que son representativos de la historia evolutiva geológica y de los eventos y procesos que las han formado. También lugares que destacan por sus valores arqueológicos, ecológicos o culturales relacionados con la gea.

20) Hábitats naturales: zonas terrestres o acuáticas diferenciadas por sus características geográficas, abióticas y bióticas, tanto si son enteramente naturales como seminaturales.

21) Hábitat de una especie: medio definido por factores abióticos y bióticos específicos donde vive la especie en una de las fases de su ciclo biológico.

22) Instrumentos de gestión: bajo esta denominación se incluye cualquier técnica de gestión de un espacio natural y de sus usos, que haya sido sometido a un proceso de información pública, haya sido objeto de una aprobación formal y haya sido publicado.

23) Material genético: todo material de origen vegetal, fúngico, animal, microbiano o de otro tipo que contenga unidades funcionales de la herencia.

24) Medidas compensatorias: son medidas específicas incluidas en un plan o proyecto, que tienen por objeto compensar, lo más exactamente posible, su impacto negativo sobre la especie o el hábitat afectado.

25) Objetivo de conservación de un lugar: niveles poblacionales de las diferentes especies así como superficie y calidad de los hábitats que debe tener un espacio para alcanzar un estado de conservación favorable.

26) Paisaje: cualquier parte del territorio cuyo carácter sea el resultado de la acción y la interacción de factores naturales y/o humanos, tal como la percibe la población.

27) Patrimonio Natural: conjunto de bienes y recursos de la naturaleza fuente de diversidad biológica y geológica, que tienen un valor relevante medioambiental, paisajístico, científico o cultural.

28) Recursos biológicos: los recursos genéticos, los organismos o partes de ellos, las poblaciones, o cualquier otro tipo del componente biótico de los ecosistemas de valor o utilidad real o potencial para la humanidad.

29) Recursos genéticos: material genético de valor real o potencial.

30) Recursos naturales: todo componente de la naturaleza, susceptible de ser aprovechado por el ser humano para la satisfacción de sus necesidades y que tenga un valor actual o potencial, tales como: el paisaje natural, las aguas, superficiales y subterráneas; el suelo, subsuelo y las tierras por su capacidad de uso mayor: agrícolas, pecuarias, forestales, cinegética y de protección; la biodiversidad; la geodiversidad; los recursos genéticos, y los ecosistemas que dan soporte a la vida; los hidrocarburos; los recursos hidroenergéticos, eólicos, solares, geotérmicos y similares; la atmósfera y el espectro radioeléctrico, los minerales, las rocas y otros recursos geológicos renovables y no renovables.

31) Reservas de Biosfera: territorios declarados como tales en el seno del Programa MaB, de la UNESCO, al que está adherido el Reino de España, de gestión integrada,

participativa y sostenible del patrimonio y de los recursos naturales.

32) Restauración de ecosistemas: conjunto de actividades orientadas a reestablecer la funcionalidad y capacidad de evolución de los ecosistemas hacia un estado maduro.

33) Taxón: grupo de organismos con características comunes.

34) Taxón extinguido: taxón autóctono desaparecido en el pasado de su área de distribución natural.

35) Taxones autóctonos: taxones existentes de forma natural en un lugar determinado, incluidos los extinguidos, en su caso.

36) Uso sostenible del patrimonio natural: utilización de sus componentes de un modo y a un ritmo que no ocasionen su reducción a largo plazo, con lo cual se mantienen las posibilidades de su aportación a la satisfacción de las necesidades de las generaciones actuales y futuras.

37) Entidad de custodia del territorio: organización pública o privada, sin ánimo de lucro, que lleva a cabo iniciativas que incluyan la realización de acuerdos de custodia del territorio para la conservación del patrimonio natural y la biodiversidad.

38) Patrimonio Geológico: conjunto de recursos naturales geológicos de valor científico, cultural y/o educativo, ya sean formaciones y estructuras geológicas, formas del terreno, minerales, rocas, meteoritos, fósiles, suelos y otras manifestaciones geológicas que permiten conocer, estudiar e interpretar: a) el origen y evolución de la Tierra, b) los procesos que la han modelado, c) los climas y paisajes del pasado y presente y d) el origen y evolución de la vida.

Artículo 4. *Función social y pública del patrimonio natural y la biodiversidad.*

1. El patrimonio natural y la biodiversidad desempeñan una función social relevante por su estrecha vinculación con el desarrollo, la salud y el bienestar de las personas y por su aportación al desarrollo social y económico.

2. Las actividades encaminadas a la consecución de los fines de esta Ley podrán ser declaradas de utilidad pública o interés social, a todos los efectos y en particular a los expropiatorios, respecto de los bienes o derechos que pudieran resultar afectados.

3. En la planificación y gestión de los espacios naturales protegidos y las especies amenazadas se fomentarán los acuerdos voluntarios con propietarios y usuarios de los recursos naturales.

Artículo 5. *Deberes de los poderes públicos.*

1. Todos los poderes públicos, en sus respectivos ámbitos competenciales, velarán por la conservación y la utilización racional del patrimonio natural en todo el territorio nacional y en las aguas marítimas bajo soberanía o jurisdicción española, incluyendo la zona económica exclusiva y la plataforma continental, con independencia de su titularidad o régimen jurídico, teniendo en cuenta especialmente los hábitats amenazados y las especies silvestres en régimen de protección especial.

2. Las Administraciones Públicas:

a) promoverán la participación y las actividades que contribuyan a alcanzar los objetivos de la presente ley.

b) identificarán y, en la medida de lo posible, eliminarán o modificarán los incentivos contrarios a la conservación del patrimonio natural y la biodiversidad.

c) promoverán la utilización de medidas fiscales de incentivación de las iniciativas privadas de conservación de la naturaleza y de desincentivación de aquellas con incidencia negativa sobre la conservación de la biodiversidad y el uso sostenible del patrimonio natural.

d) fomentarán, a través de programas de formación, la educación e información general, con especial atención a los usuarios del territorio, sobre la necesidad de proteger el patrimonio natural y la biodiversidad.

e) se dotarán de herramientas que permitan conocer el estado de conservación del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad y de las causas que determinan sus cambios, para diseñar las medidas que proceda adoptar.

f) integrarán en las políticas sectoriales los objetivos y las previsiones necesarios para la conservación y valoración del Patrimonio Natural, la protección de la Biodiversidad y la Geodiversidad, la conservación y el uso sostenible de los recursos naturales y el mantenimiento y, en su caso, la restauración de la integridad de los ecosistemas.

Artículo 6. *Competencias de la Administración General del Estado sobre biodiversidad marina.*

Corresponde a la Administración General del Estado, a través del Ministerio de Medio Ambiente el ejercicio de las funciones administrativas a las que se refiere esta Ley, respetando lo dispuesto en los Estatutos de Autonomía de las Comunidades autónomas del litoral, en los siguientes supuestos:

a) Cuando se trate de espacios, hábitats o áreas críticas situados en áreas marinas bajo soberanía o jurisdicción nacional, siempre que no concurren los requisitos del artículo 36.1.

b) Cuando afecten, bien a especies cuyos hábitats se sitúen en los espacios a que se refiere el párrafo anterior, bien a especies marinas altamente migratorias.

c) Cuando, de conformidad con el derecho internacional, España tenga que gestionar espacios situados en los estrechos sometidos al Derecho internacional o en alta mar.

Artículo 7. *Mecanismos de cooperación.*

1. Las Administraciones Públicas cooperarán y colaborarán en materia de conservación del patrimonio natural y la biodiversidad y se suministrarán mutuamente información para garantizar el cumplimiento de los objetivos de esta Ley.

2. Se crea la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, como órgano consultivo y de cooperación entre el Estado y las Comunidades autónomas. Su composición y funciones se determinarán reglamentariamente. Los informes o propuestas de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad serán sometidos para conocimiento o aprobación, a la Conferencia Sectorial de Medio Ambiente.

Artículo 8. *Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad.*

Se crea el Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, como órgano de participación pública en el ámbito de la conservación y el uso sostenible del patrimonio natural y la biodiversidad, que informará, entre otros, las normas y planes de ámbito estatal relativas al patrimonio natural y la biodiversidad, y en el que se integrarán, con voz pero sin voto, las Comunidades autónomas y una representación de las entidades locales, a través de la asociación de ámbito estatal más representativa.

Su composición y funciones se determinarán reglamentariamente, previa consulta con las Comunidades autónomas garantizándose, en todo caso, la participación de las organizaciones profesionales, científicas, empresariales, sindicales y ecologistas más representativas.

TÍTULO I

**Instrumentos para el conocimiento
y la planificación del patrimonio natural
y de la biodiversidad**

CAPÍTULO I

**Inventario Español del Patrimonio Natural
y de la Biodiversidad**

Artículo 9. *Objetivos y contenido del Inventario Español del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad.*

1. El Ministerio de Medio Ambiente, con la colaboración de las Comunidades autónomas y de las instituciones y organizaciones de carácter científico, elaborará y mantendrá actualizado un Inventario Español del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad que recogerá la distribución, abundancia, estado de conservación y la utilización, así como cualquier otra información que se considere necesaria, de todos los elementos terrestres y marinos integrantes del patrimonio natural, con especial atención a los que precisen medidas específicas de conservación o hayan sido declarados de interés comunitario.

2. El contenido y estructura del Inventario Español del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad se determinarán reglamentariamente, previa consulta con las Comunidades autónomas, debiendo formar parte del mismo, al menos, la información relativa a:

1.º El Catálogo Español de Hábitats en Peligro de Desaparición.

2.º El Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial incluyendo el Catálogo Español de Especies Silvestres Amenazadas.

3.º El catálogo español de especies exóticas invasoras.

4.º El Inventario Español de Espacios Naturales Protegidos, Red Natura 2000 y Áreas protegidas por instrumentos internacionales.

5.º El Inventario y la Estadística Forestal Española.

6.º El Inventario Español de Bancos de Material Genético referido a especies silvestres.

7.º El Inventario Español de Caza y Pesca.

8.º El Inventario Español de Parques Zoológicos.

9.º El Inventario Español de los Conocimientos Tradicionales relativos al patrimonio natural y la biodiversidad.

10.º Un Inventario de Lugares de Interés Geológico representativo, de al menos, las unidades y contextos geológicos recogidos en el Anexo VIII.

11.º Un Inventario Español de Hábitats y Especies marinos.

3. Formará igualmente parte del Inventario Español del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad un Inventario Español de Zonas Húmedas, a fin de conocer su evolución y, en su caso, indicar las medidas de protección que deben recoger los Planes Hidrológicos de Demarcación de la ley de aguas.

Artículo 10. *Sistema de Indicadores.*

En el Inventario Español del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad se establecerá un Sistema de Indicadores para expresar de forma sintética sus resultados, de forma que puedan ser transmitidos al conjunto de la sociedad, incorporados a los procesos de toma de decisiones e integrados a escala supranacional. Los indicadores se elaborarán con la participación de las Comunidades autónomas.

Los Indicados es más significativos se incorporarán al Inventario de Operaciones Estadísticas del Ministerio de Medio Ambiente y al Plan Estadístico Nacional.

Artículo 11. *Informe sobre el estado del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad.*

Partiendo de los datos del Inventario Español del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad y del Sistema de Indicadores, el Ministerio de Medio Ambiente elaborará, con las Comunidades autónomas, anualmente un Informe sobre el estado y la evolución del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad así como de las iniciativas adoptadas para mantenerlo en buen estado de conservación. El informe contendrá una evaluación de los resultados alcanzados por las principales políticas adoptadas. Este informe será presentado al Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, a la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad y a la Conferencia Sectorial de Medio Ambiente, antes de hacerse público.

CAPÍTULO II

**Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural
y de la Biodiversidad**

Artículo 12. *Objeto y contenido del Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad.*

1. Es objeto del Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad el establecimiento y la definición de objetivos, acciones y criterios que promuevan la conservación, el uso sostenible y, en su caso, la restauración del patrimonio, recursos naturales terrestres y marinos y de la biodiversidad y de la geodiversidad.

2. El Plan Estratégico Estatal contendrá, al menos, los siguientes elementos:

a) un diagnóstico de la situación y de la evolución del patrimonio natural y la biodiversidad y la geodiversidad.

b) los objetivos cuantitativos y cualitativos a alcanzar durante su periodo de vigencia.

c) las acciones a desarrollar por la Administración General del Estado y las estimaciones presupuestarias necesarias para su ejecución.

Artículo 13. *Elaboración y aprobación del Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad.*

1. El Ministerio de Medio Ambiente, en colaboración con el resto de los Ministerios y, en especial, con el Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación en lo que atañe a las áreas marinas y a los recursos pesqueros, y con el Ministerio de Fomento en lo que respecta a la marina mercante, elaborará el Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad.

En la elaboración de dicho Plan participarán asimismo las Comunidades autónomas a través de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad que lo elevará para su aprobación a la Conferencia Sectorial de Medio Ambiente.

2. El procedimiento de elaboración del Plan incluirá necesariamente trámites de información pública y consulta de la comunidad científica, de los agentes económicos y sociales, de las Administraciones Públicas afectadas y de las organizaciones sin fines lucrativos que persigan el logro de los objetivos de esta Ley.

3. En todo caso el Plan será objeto de la evaluación ambiental prevista en la Ley 9/2006, de 28 de abril, sobre

evaluación de los efectos de determinados planes y programas en el medio ambiente.

4. El Plan será aprobado mediante Real Decreto, en un plazo máximo de dos años, previo informe del Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, y deberá ser revisado como máximo cada seis años.

Artículo 14. *Planificación sectorial.*

1. Con el fin de integrar sus objetivos y acciones en las políticas sectoriales que sean competencia de la Administración General del Estado, el Ministerio de Medio Ambiente y los Ministerios afectados elaborarán de forma conjunta los Planes Sectoriales que desarrollen el Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad, tanto en el medio terrestre como marino.

2. La elaboración de los Planes Sectoriales incluirá la consulta a las Comunidades autónomas y a los sectores implicados. Los Planes serán objeto de la evaluación ambiental prevista en la Ley 9/2006, de 28 de abril, sobre evaluación de los efectos de determinados planes y programas en el medio ambiente.

3. El Consejo de Ministros, a propuesta conjunta del Ministerio de Medio Ambiente y de los Ministerios implicados, aprobará estos Planes sectoriales mediante Real Decreto antes de 2012.

CAPÍTULO III

Planes de Ordenación de los Recursos Naturales

Artículo 15. *De la planificación de los recursos y espacios naturales a proteger.*

1. Los recursos naturales y, en especial, los espacios naturales a proteger, serán objeto de planificación con la finalidad de adecuar su gestión a los principios inspiradores señalados en el artículo 2 de esta Ley.

2. Los instrumentos de esta planificación, con independencia de su denominación, tendrán los objetivos y contenidos establecidos en esta Ley.

Artículo 16. *Planes de Ordenación de los Recursos Naturales.*

1. Los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales son el instrumento específico para la delimitación, tipificación, integración en red y determinación de su relación con el resto del territorio, de los sistemas que integran el patrimonio y los recursos naturales de un determinado ámbito espacial, con independencia de otros instrumentos que pueda establecer la legislación autonómica.

2. El Ministerio de Medio Ambiente, con la participación de las Comunidades autónomas, elaborará, en el marco del Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad, unas directrices para la ordenación de los recursos naturales a las que, en todo caso, deberán ajustarse los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales que aprueben las Comunidades autónomas. Dichas directrices se aprobarán mediante Real Decreto, en un plazo máximo de dos años, previo informe del Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

3. Es objeto de dichas directrices el establecimiento y definición de criterios y normas generales de carácter básico que regulen la gestión y uso de los recursos naturales, de acuerdo con lo establecido por la presente ley.

Artículo 17. *Objetivos.*

Son objetivos de los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales, sin perjuicio de lo que disponga la normativa autonómica, los siguientes:

a) Identificar y georeferenciar los espacios y los elementos significativos del Patrimonio Natural de un territorio y, en particular, los incluidos en el Inventario del Patrimonio Natural y la Biodiversidad, los valores que los caracterizan y su integración y relación con el resto del territorio.

b) Definir y señalar el estado de conservación de los componentes del patrimonio natural, biodiversidad y geodiversidad y de los procesos ecológicos y geológicos en el ámbito territorial de que se trate.

c) Identificar la capacidad e intensidad de uso del patrimonio natural y la biodiversidad y geodiversidad y determinar las alternativas de gestión y las limitaciones que deban establecerse a la vista de su estado de conservación.

d) Formular los criterios orientadores de las políticas sectoriales y ordenadores de las actividades económicas y sociales, públicas y privadas, para que sean compatibles con las exigencias contenidas en la presente ley.

e) Señalar los regímenes de protección que procedan para los diferentes espacios, ecosistemas y recursos naturales presentes en su ámbito territorial de aplicación, al objeto de mantener, mejorar o restaurar los ecosistemas, su funcionalidad y conectividad.

f) Prever y promover la aplicación de medidas de conservación y restauración de los recursos naturales y los componentes de la biodiversidad y geodiversidad que lo precisen.

g) Contribuir al establecimiento y la consolidación de redes ecológicas compuestas por espacios de alto valor natural, que permitan los movimientos y la dispersión de las poblaciones de especies de la flora y de la fauna y el mantenimiento de los flujos que garanticen la funcionalidad de los ecosistemas.

Artículo 18. *Alcance.*

1. Los efectos de los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales tendrán el alcance que establezcan sus propias normas de aprobación.

2. Cuando los instrumentos de ordenación territorial, urbanística, de recursos naturales y, en general, física, existentes resulten contradictorios con los Planes de Ordenación de Recursos Naturales deberán adaptarse a éstos. En tanto dicha adaptación no tenga lugar, las determinaciones de los Planes de Ordenación de Recursos Naturales se aplicarán, en todo caso, prevaleciendo sobre dichos instrumentos.

3. Asimismo, los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales serán determinantes respecto de cualesquiera otras actuaciones, planes o programas sectoriales, sin perjuicio de lo que disponga al respecto la legislación autonómica. Las actuaciones, planes o programas sectoriales sólo podrán contradecir o no acoger el contenido de los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales por razones imperiosas de interés público de primer orden, en cuyo caso la decisión deberá motivarse y hacerse pública.

Artículo 19. *Contenido mínimo.*

Los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales tendrán como mínimo el siguiente contenido:

a) Delimitación del ámbito territorial objeto de ordenación, y descripción e interpretación de sus características físicas, geológicas y biológicas.

b) Inventario y definición del estado de conservación de los componentes del patrimonio natural y la biodiversidad, de los ecosistemas y los paisajes en el ámbito territorial de que se trate, formulando un diagnóstico del mismo y una previsión de su evolución futura.

c) Determinación de los criterios para la conservación, protección, restauración y uso sostenible de los recursos naturales y, en particular, de los componentes de la biodiversidad y geodiversidad en el ámbito territorial de aplicación del Plan.

d) Determinación de las limitaciones generales y específicas que respecto de los usos y actividades hayan de establecerse en función de la conservación de los componentes del patrimonio natural y la biodiversidad.

e) Aplicación, en su caso, de alguno de los regímenes de protección de espacios naturales.

f) Establecimiento de los criterios de referencia orientadores en la formulación y ejecución de las diversas políticas sectoriales que inciden en el ámbito territorial de aplicación del Plan, para que sean compatibles con los objetivos de conservación del patrimonio natural y la biodiversidad.

g) Identificación de medidas para garantizar la conectividad ecológica en el ámbito territorial objeto de ordenación.

h) Memoria económica acerca de los costes e instrumentos financieros previstos para su aplicación.

Artículo 20. *Corredores ecológicos y Áreas de montaña.*

Las Administraciones Públicas preverán, en su planificación ambiental o en los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales, mecanismos para lograr la conectividad ecológica del territorio, estableciendo o restableciendo corredores, en particular entre los espacios protegidos Red Natura 2000 y entre aquellos espacios naturales de singular relevancia para la biodiversidad. Para ello se otorgará un papel prioritario a los cursos fluviales, las vías pecuarias, las áreas de montaña y otros elementos del territorio, lineales y continuos, o que actúan como puntos de enlace, con independencia de que tengan la condición de espacios naturales protegidos.

Las Administraciones Públicas promoverán unas directrices de conservación de las áreas de montaña que atiendan, como mínimo, a los valores paisajísticos, hídricos y ambientales de las mismas.

Artículo 21. *Elaboración y aprobación de los Planes.*

1. Corresponde a las Comunidades autónomas la elaboración y la aprobación de los Planes de Ordenación de los Recursos Naturales en sus respectivos ámbitos competenciales.

2. El procedimiento de elaboración de los Planes incluirá necesariamente trámites de audiencia a los interesados, información pública y consulta de los intereses sociales e institucionales afectados y de las organizaciones sin fines lucrativos que persigan el logro de los objetivos de esta Ley.

Artículo 22. *Protección cautelar.*

1. Durante la tramitación de un Plan de Ordenación de los Recursos Naturales o delimitado un espacio natural protegido y mientras éste no disponga del correspondiente planeamiento regulador, no podrán realizarse actos que supongan una transformación sensible de la realidad física y biológica que pueda llegar a hacer imposible o dificultar de forma importante la consecución de los objetivos de dicho Plan.

2. Iniciado el procedimiento de aprobación de un Plan de Ordenación de los Recursos Naturales y hasta que ésta se produzca no podrá otorgarse ninguna autorización, licencia o concesión que habilite para la realización de actos de transformación de la realidad física, geológica y biológica, sin informe favorable de la Administración actuante.

3. El informe a que se refiere el apartado anterior deberá ser sustanciado y emitido por el órgano ambiental de la administración actuante en un plazo máximo de noventa días.

Artículo 23. *De los espacios naturales sometidos a régimen de protección preventiva.*

Cuando de las informaciones obtenidas por la Comunidad autónoma se dedujera la existencia de una zona bien conservada, amenazada por un factor de perturbación que potencialmente pudiera alterar tal estado, se establecerá un régimen de protección preventiva consistente en:

a) la obligación de los titulares de los terrenos de facilitar información y acceso a los agentes de la autoridad y a los representantes de las Comunidades autónomas, con el fin de verificar la existencia de los factores de perturbación.

b) en el caso de confirmarse la presencia de factores de perturbación en la zona, que amenacen potencialmente su estado:

1.º Se iniciará de inmediato el Plan de Ordenación de los Recursos Naturales de la zona, de no estar ya iniciado.

2.º Sin perjuicio de la adopción de las medidas previstas en el artículo anterior de esta Ley, se aplicará, en su caso, algún régimen de protección, previo cumplimiento del trámite de audiencia a los interesados, información pública y consulta de las Administraciones afectadas.

TÍTULO II

Catalogación, conservación y restauración de hábitats y espacios del patrimonio natural

CAPÍTULO I

Catalogación de hábitats en peligro de desaparición

Artículo 24. *El Catálogo Español de Hábitats en Peligro de Desaparición.*

1. Bajo la dependencia del Ministerio de Medio Ambiente, con carácter administrativo y ámbito estatal, se crea el Catálogo Español de Hábitats en Peligro de Desaparición, que se instrumentará reglamentariamente, y en el que se incluirán los hábitats en peligro de desaparición, cuya conservación o, en su caso, restauración exija medidas específicas de protección y conservación, por hallarse, al menos, en alguna de las siguientes circunstancias:

1.ª Tener su área de distribución muy reducida y en disminución.

2.ª Haber sido destruidos en la mayor parte de su área de distribución natural.

3.ª Haber sufrido un drástico deterioro de su composición, estructura o funciones ecológicas en la mayor parte de su área de distribución natural.

4.ª Encontrarse en alto riesgo de transformación irreversible a corto o medio plazo en una parte significativa de su área de distribución.

2. La inclusión de hábitats en el Catálogo Español de Hábitats en Peligro de Desaparición se llevará a cabo por el Ministerio de Medio Ambiente, a propuesta de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, previa iniciativa de las Comunidades autónomas o del propio Ministerio, cuando exista información técnica o científica que así lo aconseje.

3. Cualquier ciudadano u organización podrá solicitar la iniciación del procedimiento de inclusión acompa-

ñando a la correspondiente solicitud una argumentación científica de la medida propuesta.

Artículo 25. *Efectos.*

La inclusión de un hábitat en el Catálogo Español de Hábitats en Peligro de Desaparición, surtirá los siguientes efectos:

a) Una superficie adecuada será incluida en algún instrumento de gestión o figura de protección de espacios naturales, nueva o ya existente.

b) Las Comunidades autónomas definirán y tomarán las medidas necesarias para frenar la recesión y eliminar el riesgo de desaparición de estos hábitats en los instrumentos de planificación y de otro tipo adecuados a estos fines.

Artículo 26. *Estrategias y Planes de conservación y restauración.*

La Conferencia Sectorial de Medio Ambiente, a propuesta de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad y con informe previo del Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, aprobará Estrategias de Conservación y Restauración de los hábitats en peligro de desaparición.

Estas estrategias, que constituirán el marco orientativo de los Planes o instrumentos de gestión adoptados para la conservación y restauración, incluirán al menos un diagnóstico de la situación y de las principales amenazas, y las acciones a emprender.

CAPÍTULO II

Protección de espacios

Artículo 27. *Definición de espacios naturales protegidos.*

1. Tendrán la consideración de espacios naturales protegidos aquellos espacios del territorio nacional, incluidas las aguas continentales, y las aguas marítimas bajo soberanía o jurisdicción nacional, incluidas la zona económica exclusiva y la plataforma continental, que cumplan al menos uno de los requisitos siguientes y sean declarados como tales:

a) Contener sistemas o elementos naturales representativos, singulares, frágiles, amenazados o de especial interés ecológico, científico, paisajístico, geológico o educativo.

b) Estar dedicados especialmente a la protección y el mantenimiento de la diversidad biológica, de la geodiversidad y de los recursos naturales y culturales asociados.

2. Los espacios naturales protegidos podrán abarcar en su perímetro ámbitos terrestres exclusivamente, simultáneamente terrestres y marinos, o exclusivamente marinos.

Artículo 28. *Contenido de las normas reguladoras de los espacios naturales protegidos.*

1. Las normas reguladoras de los espacios naturales protegidos, así como sus mecanismos de planificación de la gestión, determinarán los instrumentos jurídicos, financieros y materiales que se consideren precisos para cumplir eficazmente los fines perseguidos con su declaración.

2. Si se solapan en un mismo lugar distintas figuras de espacios protegidos, las normas reguladoras de los mismos así como los mecanismos de planificación deberán ser coordinados, al objeto de que los diferentes regí-

menes aplicables en función de cada categoría conformen un todo coherente.

Artículo 29. *Clasificación de los espacios naturales protegidos.*

En función de los bienes y valores a proteger, y de los objetivos de gestión a cumplir, los espacios naturales protegidos, ya sean terrestres o marinos, se clasificarán, al menos, en alguna de las siguientes categorías:

- a) Parques.
- b) Reservas Naturales.
- c) Áreas Marinas Protegidas.
- d) Monumentos Naturales.
- e) Paisajes Protegidos.

Artículo 30. *Los Parques.*

1. Los Parques son áreas naturales, que, en razón a la belleza de sus paisajes, la representatividad de sus ecosistemas o la singularidad de su flora, de su fauna o de su diversidad geológica, incluidas sus formaciones geomorfológicas, poseen unos valores ecológicos, estéticos, educativos y científicos cuya conservación merece una atención preferente.

2. Los Parques Nacionales se regirán por su legislación específica.

3. En los Parques se podrá limitar el aprovechamiento de los recursos naturales, prohibiéndose en todo caso los incompatibles con las finalidades que hayan justificado su creación.

4. En los Parques se facilitará la entrada de visitantes con las limitaciones precisas para garantizar la protección de aquéllos.

5. Se elaborarán los Planes Rectores de Uso y Gestión, cuya aprobación corresponderá al órgano competente de la Comunidad autónoma. Las Administraciones competentes en materia urbanística informarán preceptivamente dichos Planes antes de su aprobación.

En estos Planes, que serán periódicamente revisados, se fijarán las normas generales de uso y gestión del Parque.

6. Los Planes Rectores prevalecerán sobre el planeamiento urbanístico. Cuando sus determinaciones sean incompatibles con las de la normativa urbanística en vigor, ésta se revisará de oficio por los órganos competentes.

Artículo 31. *Las Reservas Naturales.*

1. Las Reservas Naturales son espacios naturales, cuya creación tiene como finalidad la protección de ecosistemas, comunidades o elementos biológicos que, por su rareza, fragilidad, importancia o singularidad merecen una valoración especial.

2. En las Reservas estará limitada la explotación de recursos, salvo en aquellos casos en que esta explotación sea compatible con la conservación de los valores que se pretenden proteger. Con carácter general estará prohibida la recolección de material biológico o geológico, salvo en aquellos casos que por razones de investigación, conservación o educativas se permita la misma, previa la pertinente autorización administrativa.

Artículo 32. *Áreas Marinas Protegidas.*

1. Las Áreas Marinas Protegidas son espacios naturales designados para la protección de ecosistemas, comunidades o elementos biológicos o geológicos del medio marino, incluidas las áreas intermareal y submareal, que en razón de su rareza, fragilidad, importancia o singularidad, merecen una protección especial. Podrán

adoptar esta categoría específica o protegerse mediante cualquier otra figura de protección de áreas prevista en esta Ley, en cuyo caso, su régimen jurídico será el aplicable a estas otras figuras, sin perjuicio de su inclusión en la Red de Áreas Marinas Protegidas.

2. Para la conservación de las Áreas Marinas Protegidas y de sus valores naturales, se aprobarán planes o instrumentos de gestión que establezcan, al menos, las medidas de conservación necesarias y las limitaciones de explotación de los recursos naturales que procedan, para cada caso y para el conjunto de las áreas incorporables a la Red de Áreas Marinas Protegidas.

3. Independientemente de la categoría o figura que se utilice para su protección, las limitaciones en la explotación de los recursos pesqueros en aguas exteriores se realizarán conforme a lo establecido en el artículo 18 de la Ley 3/2001, de 26 de marzo, de Pesca Marítima del Estado.

4. La Conferencia Sectorial, a propuesta de las Comunidades autónomas litorales y de la Administración General del Estado, establecerá los criterios mínimos comunes de gestión aplicables a las Áreas Marinas incluidas en la Red.

Artículo 33. *Los Monumentos Naturales.*

1. Los Monumentos Naturales son espacios o elementos de la naturaleza constituidos básicamente por formaciones de notoria singularidad, rareza o belleza, que merecen ser objeto de una protección especial.

2. Se considerarán también Monumentos Naturales los árboles singulares y monumentales, las formaciones geológicas, los yacimientos paleontológicos y mineralógicos, los estratotipos y demás elementos de la gea que reúnan un interés especial por la singularidad o importancia de sus valores científicos, culturales o paisajísticos.

3. En los Monumentos con carácter general estará prohibida la explotación de recursos, salvo en aquellos casos que por razones de investigación o conservación se permita la misma, previa la pertinente autorización administrativa.

Artículo 34. *Los Paisajes Protegidos.*

1. Paisajes Protegidos son partes del territorio que las Administraciones competentes, a través del planeamiento aplicable, por sus valores naturales, estéticos y culturales, y de acuerdo con el Convenio del paisaje del Consejo de Europa, consideren merecedores de una protección especial.

2. Los objetivos principales de la gestión de los Paisajes Protegidos son los siguientes:

- a) La conservación de los valores singulares que los caracterizan.
- b) La preservación de la interacción armoniosa entre la naturaleza y la cultura en una zona determinada.

3. En los Paisajes Protegidos se procurará el mantenimiento de las prácticas de carácter tradicional que contribuyan a la preservación de sus valores y recursos naturales.

Artículo 35. *Requisitos para la declaración de los Parques y las Reservas Naturales.*

1. La declaración de los Parques y Reservas Naturales exigirá la previa elaboración y aprobación del correspondiente Plan de Ordenación de los Recursos Naturales de la zona.

2. Excepcionalmente, podrán declararse Parques y Reservas sin la previa aprobación del Plan de Ordenación de los Recursos Naturales, cuando existan razones que los justifiquen y que se harán constar expresamente en la

norma que los declare. En este caso deberá tramitarse en el plazo de un año, a partir de la declaración de Parque o Reserva, el correspondiente Plan de Ordenación.

Artículo 36. *Declaración y gestión de los Espacios Naturales Protegidos.*

1. Corresponde a las Comunidades autónomas la declaración y la determinación de la fórmula de gestión de los espacios naturales protegidos en su ámbito territorial y en las aguas marinas cuando, para estas últimas, en cada caso exista continuidad ecológica del ecosistema marino con el espacio natural terrestre objeto de protección, avalada por la mejor evidencia científica existente.

2. En los casos en que un espacio natural protegido se extienda por el territorio de dos o más Comunidades autónomas, éstas establecerán de común acuerdo las fórmulas de colaboración necesarias.

Artículo 37. *Zonas periféricas de protección.*

En las declaraciones de los espacios naturales protegidos podrán establecerse zonas periféricas de protección destinadas a evitar impactos ecológicos o paisajísticos procedentes del exterior. Cuando proceda, en la propia norma de creación, se establecerán las limitaciones necesarias.

Artículo 38. *Áreas de Influencia Socioeconómica.*

Con el fin de contribuir al mantenimiento de los espacios naturales protegidos y favorecer el desarrollo socioeconómico de las poblaciones locales de forma compatible con los objetivos de conservación del espacio, en sus disposiciones reguladoras podrán establecerse Áreas de Influencia Socioeconómica, con especificación del régimen económico y las compensaciones adecuadas al tipo de limitaciones. Estas Áreas estarán integradas, al menos, por el conjunto de los términos municipales donde se encuentre ubicado el espacio natural de que se trate y su zona periférica de protección.

Artículo 39. *Utilidad pública y derecho de tanteo y retracto sobre espacios naturales protegidos.*

1. La declaración de un espacio natural protegido lleva aparejada la declaración de utilidad pública, a efectos expropiatorios de los bienes y derechos afectados, así como la facultad de la Comunidad autónoma para el ejercicio de los derechos de tanteo y de retracto respecto de los actos o negocios jurídicos de carácter oneroso y celebrados intervivos que comporten la creación, transmisión, modificación o extinción de derechos reales que recaigan sobre bienes inmuebles situados en su interior.

2. Para facilitar el ejercicio de los derechos de tanteo y retracto, el transmitente notificará fehacientemente a la Comunidad autónoma el precio y las condiciones esenciales de la transmisión pretendida y, en su caso, copia fehaciente de la escritura pública en la que haya sido instrumentada la citada transmisión. Dentro del plazo que establezca la legislación de las Comunidades autónomas desde dicha notificación, la administración podrá ejercer el derecho de tanteo obligándose al pago del precio convenido en un periodo no superior a un ejercicio económico.

La Comunidad autónoma podrá ejercer, en los mismos términos previstos para el derecho de tanteo, el de retracto en el plazo que fije su legislación, a partir de la notificación o de la fecha en que tenga conocimiento fehaciente de la transmisión.

Los Registradores de la Propiedad y Mercantiles no inscribirán documento alguno por el que se transmita cualquier derecho real sobre los bienes referidos sin que

se acredite haber cumplido con los requisitos señalados en este apartado.

Los plazos a los que se refiere este apartado serán lo suficientemente amplios para permitir que puedan ejercitarse los derechos de tanteo y de retracto.

Artículo 40. *Espacios naturales protegidos transfronterizos.*

A propuesta de las Administraciones competentes se podrán constituir espacios naturales protegidos de carácter transfronterizo, formados por áreas adyacentes, terrestres o marinas, protegidas por España y otro Estado vecino, mediante la suscripción de los correspondientes Acuerdos Internacionales, para garantizar una adecuada coordinación de la protección de dichas áreas.

CAPÍTULO III

Espacios protegidos Red Natura 2000

Artículo 41. *Red Natura 2000.*

1. La Red Ecológica Europea Natura 2000 es una red ecológica coherente compuesta por los Lugares de Importancia Comunitaria, hasta su transformación en Zonas Especiales de Conservación, dichas Zonas Especiales de Conservación y las Zonas de Especial Protección para las Aves, cuya gestión tendrá en cuenta las exigencias económicas, sociales y culturales, así como las particularidades regionales y locales.

2. Los Lugares de Importancia Comunitaria, las Zonas Especiales de Conservación y las Zonas de Especial Protección para las Aves tendrán la consideración de espacios protegidos, con la denominación de espacio protegido Red Natura 2000, y con el alcance y las limitaciones que las Comunidades autónomas establezcan en su legislación y en los correspondientes instrumentos de planificación.

3. El Ministerio de Medio Ambiente, con la participación de las Comunidades autónomas, elaborará, en el marco del Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural y la Biodiversidad, unas directrices de conservación de la Red Natura 2000. Estas directrices constituirán el marco orientativo para la planificación y gestión de dichos espacios y serán aprobadas mediante acuerdo de la Conferencia Sectorial de Medio Ambiente.

Artículo 42. *Lugares de Importancia Comunitaria y Zonas Especiales de Conservación.*

1. Los Lugares de Importancia Comunitaria son aquellos espacios del conjunto del territorio nacional o de las aguas marítimas bajo soberanía o jurisdicción nacional, incluidas la zona económica exclusiva y la plataforma continental, aprobados como tales, que contribuyen de forma apreciable al mantenimiento o, en su caso, al restablecimiento del estado de conservación favorable de los tipos de hábitat naturales y los hábitat de las especies de interés comunitario, que figuran respectivamente en los Anexos I y II de esta Ley, en su área de distribución natural.

2. Las Comunidades autónomas elaborarán, en base a los criterios establecidos en el Anexo III y a la información científica pertinente, una lista de lugares situados en sus respectivos territorios que puedan ser declarados como zonas especiales de conservación. La propuesta, que indicará los tipos de hábitat naturales y las especies autóctonas de interés comunitario existentes en dichos lugares, se someterá al trámite de información pública.

El Ministerio de Medio Ambiente propondrá la lista a la Comisión Europea para su aprobación como Lugar de Importancia Comunitaria.

Desde el momento que se envíe al Ministerio de Medio Ambiente la lista de los espacios propuestos como Lugares de Importancia Comunitaria, para su traslado a la Comisión Europea, éstos pasarán a tener un régimen de protección preventiva que garantice que no exista una merma del estado de conservación de sus hábitat y especies hasta el momento de su declaración formal. El envío de la propuesta de un espacio como Lugar de Importancia Comunitaria conllevará, en el plazo máximo de seis meses, hacer público en el boletín oficial de la administración competente sus límites geográficos, los hábitat y especies por los que se declararon cada uno, los hábitat y especies prioritarios presentes y el régimen preventivo que se les aplicará.

3. Una vez aprobadas o ampliadas las listas de Lugares de Importancia Comunitaria por la Comisión Europea, éstos serán declarados por las Comunidades autónomas correspondientes como Zonas Especiales de Conservación lo antes posible y como máximo en un plazo de seis años, junto con la aprobación del correspondiente plan o instrumento de gestión. Para fijar la prioridad en la declaración de estas Zonas se atenderá a la importancia de los lugares, al mantenimiento en un estado de conservación favorable o al restablecimiento de un tipo de hábitat natural de interés comunitario o de una especie de interés comunitario, así como a las amenazas de deterioro y destrucción que pesen sobre ellas, todo ello con el fin de mantener la coherencia de la Red Natura 2000.

Artículo 43. *Zonas de Especial Protección para las Aves.*

Los espacios del territorio nacional y de las aguas marítimas bajo soberanía o jurisdicción nacional, incluidas la zona económica exclusiva y la plataforma continental, más adecuados en número y en superficie para la conservación de las especies de aves incluidas en el anexo IV de esta Ley y para las aves migratorias de presencia regular en España, serán declaradas como Zonas de Especial Protección para las Aves, estableciéndose en ellas medidas para evitar las perturbaciones y de conservación especiales en cuanto a su hábitat, para garantizar su supervivencia y reproducción. Para el caso de las especies de carácter migratorio que lleguen regularmente a territorio español, se tendrán en cuenta las necesidades de protección de sus áreas de reproducción, alimentación, muda, invernada y zonas de descanso, atribuyendo particular importancia a las zonas húmedas y muy especialmente a las de importancia internacional.

Artículo 44. *Declaración de las Zonas Especiales de Conservación y las Zonas de Especial Protección para las Aves.*

Las Comunidades autónomas, previo procedimiento de información pública, declararán las Zonas Especiales de Conservación y las Zonas de Especial Protección para las Aves en su ámbito territorial. Dichas declaraciones se publicarán en los respectivos Diarios Oficiales incluyendo información sobre sus límites geográficos, los hábitat y especies por los que se declararon cada uno. De ellas se dará cuenta al Ministerio de Medio Ambiente a efectos de su comunicación a la Comisión Europea, de conformidad con lo establecido en el artículo 10 de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común.

Artículo 45. *Medidas de conservación de la Red Natura 2000.*

1. Respecto de las Zonas Especiales de Conservación y las Zonas de Especial Protección para las Aves, las Comunidades autónomas fijarán las medidas de conser-

vación necesarias, que respondan a las exigencias ecológicas de los tipos de hábitats naturales y de las especies presentes en tales áreas, que implicarán:

- a) Adecuados planes o instrumentos de gestión, específicos a los lugares o integrados en otros planes de desarrollo que incluyan, al menos, los objetivos de conservación del lugar y las medidas apropiadas para mantener los espacios en un estado de conservación favorable.
- b) Apropriadas medidas reglamentarias, administrativas o contractuales.

2. Igualmente las administraciones competentes tomarán las medidas apropiadas, en especial en dichos planes o instrumentos de gestión, para evitar en los espacios de la Red Natura 2000 el deterioro de los hábitats naturales y de los hábitats de las especies, así como las alteraciones que repercutan en las especies que hayan motivado la designación de estas áreas, en la medida en que dichas alteraciones puedan tener un efecto apreciable en lo que respecta a los objetivos de la presente ley.

3. Los órganos competentes deberán adoptar las medidas necesarias para evitar el deterioro o la contaminación de los hábitats fuera de la Red Natura 2000.

4. Cualquier plan, programa o proyecto que, sin tener relación directa con la gestión del lugar o sin ser necesario para la misma, pueda afectar de forma apreciable a los citados lugares, ya sea individualmente o en combinación con otros planes o proyectos, se someterá a una adecuada evaluación de sus repercusiones en el lugar, que se realizará de acuerdo con las normas que sean de aplicación, de acuerdo con lo establecido en la legislación básica estatal y en las normas adicionales de protección dictadas por las Comunidades autónomas, teniendo en cuenta los objetivos de conservación de dicho lugar. A la vista de las conclusiones de la evaluación de las repercusiones en el lugar y supeditado a lo dispuesto en el apartado 5 de este artículo, los órganos competentes para aprobar o autorizar los planes, programas o proyectos solo podrán manifestar su conformidad con los mismos tras haberse asegurado de que no causará perjuicio a la integridad del lugar en cuestión y, si procede, tras haberlo sometido a información pública.

5. Si, a pesar de las conclusiones negativas de la evaluación de las repercusiones sobre el lugar y a falta de soluciones alternativas, debiera realizarse un plan, programa o proyecto por razones imperiosas de interés público de primer orden, incluidas razones de índole social o económica, las Administraciones Públicas competentes tomarán cuantas medidas compensatorias sean necesarias para garantizar que la coherencia global de Natura 2000 quede protegida.

La concurrencia de razones imperiosas de interés público de primer orden sólo podrá declararse para cada supuesto concreto:

- a) Mediante una ley.
- b) Mediante acuerdo del Consejo de Ministros, cuando se trate de planes, programas o proyectos que deban ser aprobados o autorizados por la Administración General del Estado, o del órgano de Gobierno de la Comunidad autónoma. Dicho acuerdo deberá ser motivado y público.

La adopción de las medidas compensatorias se llevará a cabo, en su caso, durante el procedimiento de evaluación ambiental de planes y programas y de evaluación de impacto ambiental de proyectos, de acuerdo con lo dispuesto en la normativa aplicable. Dichas medidas se aplicarán en la fase de planificación y ejecución que determine la evaluación ambiental.

Las medidas compensatorias adoptadas serán remitidas, por el cauce correspondiente, a la Comisión Europea.

6. En caso de que el lugar considerado albergue un tipo de hábitat natural y/o una especie prioritaria, señalados como tales en los anexos I y II, únicamente se podrán alegar las siguientes consideraciones:

- a) Las relacionadas con la salud humana y la seguridad pública.
- b) Las relativas a consecuencias positivas de primordial importancia para el medio ambiente.
- c) Otras razones imperiosas de interés público de primer orden, previa consulta a la Comisión Europea.

7. La realización o ejecución de cualquier plan, programa o proyecto que pueda afectar negativamente a especies incluidas en los anexos II o IV que hayan sido catalogadas como en peligro de extinción, únicamente se podrá llevar a cabo cuando, en ausencia de otras alternativas, concorra alguna de las causas citadas en el apartado anterior. La adopción de las correspondientes medidas compensatorias se llevará a cabo conforme a lo previsto en el apartado 5.

8. Desde el momento en que el lugar figure en la lista de Lugares de Importancia Comunitaria aprobada por la Comisión Europea, éste quedará sometido a lo dispuesto en los apartados 4, 5 y 6 de este artículo.

9. Desde el momento de la declaración de una ZEPA, ésta quedará sometida a lo dispuesto en los apartados 4 y 5 de este artículo.

Artículo 46. *Coherencia y conectividad de la Red.*

Con el fin de mejorar la coherencia ecológica y la conectividad de la Red Natura 2000, las Comunidades autónomas, en el marco de sus políticas medioambientales y de ordenación territorial, fomentarán la conservación de corredores ecológicos y la gestión de aquellos elementos del paisaje y áreas territoriales que resultan esenciales o revistan primordial importancia para la migración, la distribución geográfica y el intercambio genético entre poblaciones de especies de fauna y flora silvestres.

Artículo 47. *Vigilancia y seguimiento.*

Las Comunidades autónomas vigilarán el estado de conservación de los tipos de hábitats y las especies de interés comunitario, teniendo especialmente en cuenta los tipos de hábitats naturales prioritarios y las especies prioritarias, así como de conservación de las especies de aves que se enumeran en el anexo IV, comunicando al Ministerio de Medio Ambiente los cambios que se hayan producido en los mismos a efectos de su reflejo en el Inventario Español del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad. Dicha comunicación se producirá anualmente excepto cuando ello no sea técnicamente posible, en cuyo caso deberá argumentarse.

Las Comunidades autónomas remitirán al Ministerio de Medio Ambiente información sobre las medidas de conservación a las que se refiere el artículo 45.1, la evaluación de sus resultados y las propuestas de nuevas medidas a aplicar, al objeto de que el Ministerio pueda remitir a la Comisión Europea, cada tres y seis años respectivamente, los informes nacionales exigidos por las Directivas comunitarias 79/409/CEE y 92/43/CE reguladoras de las zonas de la Red Natura 2000.

Artículo 48. *Cambio de categoría.*

La descatalogación total o parcial de un espacio incluido en Red Natura 2000 solo podrá proponerse cuando así lo justifiquen los cambios provocados en el mismo por la evolución natural, científicamente demos-

trada, reflejados en los resultados del seguimiento definido en el artículo anterior.

En todo caso, el procedimiento incorporará un trámite de información pública, previo a la remisión de la propuesta a la Comisión Europea.

CAPÍTULO IV

Otras figuras de protección de espacios

Artículo 49. *Áreas protegidas por instrumentos internacionales.*

1. Tendrán la consideración de áreas protegidas por instrumentos internacionales todos aquellos espacios naturales que sean formalmente designados de conformidad con lo dispuesto en los Convenios y Acuerdos internacionales de los que sea parte España y, en particular, los siguientes:

- a) Los humedales de Importancia Internacional, del Convenio relativo a los Humedales de Importancia Internacional especialmente como Hábitat de Aves Acuáticas.
- b) Los sitios naturales de la Lista del Patrimonio Mundial, de la Convención sobre la Protección del Patrimonio Mundial, Cultural y Natural.
- c) Las áreas protegidas, del Convenio para la protección del medio ambiente marino del Atlántico del nordeste (OSPAR).
- d) Las Zonas Especialmente Protegidas de Importancia para el Mediterráneo (ZEPIM), del Convenio para la protección del medio marino y de la región costera del Mediterráneo.
- e) Los Geoparques, declarados por la UNESCO.
- f) Las Reservas de la Biosfera, declaradas por la UNESCO.
- g) Las Reservas biogenéticas del Consejo de Europa.

2. La declaración o inclusión de áreas protegidas por instrumentos internacionales será sometida a información pública y posteriormente publicada en el Boletín Oficial del Estado junto con la información básica y un plano del perímetro abarcado por la misma.

3. El régimen de protección de estas áreas será el establecido en los correspondientes convenios y acuerdos internacionales, sin perjuicio de la vigencia de regímenes de protección, ordenación y gestión específicos cuyo ámbito territorial coincida total o parcialmente con dichas áreas, siempre que se adecuen a lo previsto en dichos instrumentos internacionales.

4. El Ministerio de Medio Ambiente, con la participación de las Comunidades autónomas, elaborará, en el marco del Plan Estratégico Estatal del Patrimonio Natural y la Biodiversidad, unas directrices de conservación de las áreas protegidas por instrumentos internacionales. Estas directrices constituirán el marco orientativo para la planificación y gestión de dichos espacios y serán aprobadas mediante acuerdo de la Conferencia Sectorial de Medio Ambiente.

CAPÍTULO V

Inventario Español de Espacios Naturales Protegidos, Red Natura 2000 y Áreas protegidas por instrumentos internacionales

Artículo 50. *Inventario Español de Espacios Naturales Protegidos, Red Natura 2000 y Áreas protegidas por instrumentos internacionales.*

1. Dependiente del Ministerio de Medio Ambiente, con carácter administrativo y ámbito estatal, se crea el

Inventario Español de Espacios Naturales Protegidos, Red Natura 2000 y Áreas protegidas por instrumentos internacionales, incluido en el Inventario Español del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad, que se instrumentará reglamentariamente.

2. A efectos de homologación y del cumplimiento de los compromisos internacionales en la materia, los espacios naturales inscritos en el Inventario Español de Espacios Naturales Protegidos se asignarán, junto con su denominación original, a las categorías establecidas internacionalmente, en especial por la Unión Internacional para la Naturaleza (UICN).

3. Las Comunidades autónomas facilitarán la información necesaria correspondiente para mantener actualizado el Inventario.

Artículo 51. *Alteración de la delimitación de los espacios protegidos.*

1. Sólo podrá alterarse la delimitación de espacios naturales protegidos o de la Red Natura 2000, reduciendo su superficie total o excluyendo terrenos de los mismos, cuando así lo justifiquen los cambios provocados en ellos por su evolución natural, científicamente demostrada. En el caso de alteraciones en las delimitaciones de espacios protegidos Red Natura 2000, los cambios debidos a la evolución natural deberán aparecer debidamente reflejados en los resultados del seguimiento previsto en el artículo 47.

2. Toda alteración de la delimitación de áreas protegidas deberá someterse a información pública, que en el caso de los espacios protegidos Red Natura 2000 se hará de forma previa a la remisión de la propuesta de descatalogación a la Comisión Europea y la aceptación por ésta de tal descatalogación.

3. El cumplimiento de lo previsto en los párrafos anteriores no eximirá de las normas adicionales de protección que establezcan las Comunidades autónomas.

TÍTULO III

Conservación de la biodiversidad

CAPÍTULO I

Conservación in situ de la biodiversidad autóctona silvestre

Artículo 52. *Garantía de conservación de especies autóctonas silvestres.*

1. Las Comunidades autónomas adoptarán las medidas necesarias para garantizar la conservación de la biodiversidad que vive en estado silvestre, atendiendo preferentemente a la preservación de sus hábitats y estableciendo regímenes específicos de protección para aquellas especies silvestres cuya situación así lo requiera, incluyéndolas en alguna de las categorías mencionadas en los artículos 53 y 55 de esta Ley.

Igualmente deberán adoptar las medidas que sean pertinentes para que la recogida en la naturaleza de especímenes de las especies de fauna y flora silvestres de interés comunitario, que se enumeran en el Anexo VI, así como la gestión de su explotación sean compatibles con el mantenimiento de las mismas en un estado de conservación favorable.

2. Las Administraciones públicas competentes prohibirán la introducción de especies, subespecies o razas geográficas alóctonas cuando éstas sean susceptibles de competir con las especies silvestres autóctonas, alterar su pureza genética o los equilibrios ecológicos.

3. Queda prohibido dar muerte, dañar, molestar o inquietar intencionadamente a los animales silvestres, sea cual fuere el método empleado o la fase de su ciclo biológico.

Esta prohibición incluye su retención y captura en vivo, la destrucción, daño, recolección y retención de sus nidos, de sus crías o de sus huevos, estos últimos aun estando vacíos, así como la posesión, transporte, tráfico y comercio de ejemplares vivos o muertos o de sus restos, incluyendo el comercio exterior.

Para los animales no comprendidos en alguna de las categorías definidas en los artículos 53 y 55, estas prohibiciones no se aplicarán en los supuestos con regulación específica, en especial en la legislación de montes, caza, agricultura, pesca continental y pesca marítima.

4. Se evaluará la conveniencia de reintroducir taxones extinguidos, pero de los que aún existen poblaciones silvestres o en cautividad, teniendo en cuenta las experiencias anteriores y las directrices internacionales en la materia, y con la adecuada participación y audiencia públicas. Mientras se realiza esta evaluación, las Administraciones Públicas podrán adoptar las medidas adecuadas para garantizar la conservación de las áreas potenciales para acometer estas reintroducciones.

En el caso de especies susceptibles de extenderse por el territorio de varias Comunidades autónomas, el programa de reintroducción deberá ser presentado a la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad y aprobado previamente por la Conferencia Sectorial de Medio Ambiente.

Artículo 53. *Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial.*

1. Se crea el Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial, que se instrumentará reglamentariamente, previa consulta a las Comunidades autónomas y que incluirá especies, subespecies y poblaciones que sean merecedoras de una atención y protección particular en función de su valor científico, ecológico, cultural, por su singularidad, rareza, o grado de amenaza, así como aquellas que figuren como protegidas en los anexos de las Directivas y los convenios internacionales ratificados por España.

El Listado tendrá carácter administrativo y ámbito estatal, y dependerá del Ministerio de Medio Ambiente.

2. La inclusión, cambio de categoría o exclusión de un taxón o población en este Listado se llevará a cabo por el Ministerio de Medio Ambiente, a propuesta de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, previa iniciativa de las Comunidades autónomas, cuando exista información técnica o científica que así lo aconseje. Cuando se trate de taxones o poblaciones protegidas en los anexos de las normas o decisiones de la Unión Europea, como los que se enumeran en el anexo V, o en los instrumentos internacionales ratificados por España, la inclusión en el Listado se producirá de oficio por el Ministerio de Medio Ambiente, notificando previamente tal inclusión a la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

Cualquier ciudadano u organización podrá solicitar la iniciación del procedimiento de inclusión, cambio de categoría o exclusión acompañando a la correspondiente solicitud una argumentación científica de la medida propuesta.

3. La inclusión de un taxón o población en el Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial conllevará la evaluación periódica de su estado de conservación.

4. Las Comunidades autónomas, en sus respectivos ámbitos territoriales, podrán establecer listados de especies silvestres en régimen de protección especial, deter-

minando las prohibiciones y actuaciones suplementarias que se consideren necesarias para su preservación.

Artículo 54. *Prohibiciones para las especies incluidas en el Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial.*

1. La inclusión en el Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial de una especie, subespecie o población conlleva las siguientes prohibiciones genéricas:

a) Tratándose de plantas, hongos o algas, la de recogerlas, cortarlas, mutilarlas, arrancarlas o destruirlas intencionadamente en la naturaleza.

b) Tratándose de animales, incluidas sus larvas, crías, o huevos, la de cualquier actuación hecha con el propósito de darles muerte, capturarlos, perseguirlos o molestarlos, así como la destrucción o deterioro de sus nidos, vivares y áreas de reproducción, invernada o reposo.

c) En ambos casos, la de poseer, naturalizar, transportar, vender, comerciar o intercambiar, ofertar con fines de venta o intercambio, importar o exportar ejemplares vivos o muertos, así como sus propágulos o restos, salvo en los casos que reglamentariamente se determinen.

Estas prohibiciones se aplicarán a todas las fases del ciclo biológico de estas especies, subespecies o poblaciones.

2. Las Comunidades autónomas establecerán un sistema de control de capturas o muertes accidentales y, a partir de la información recogida en el mismo, adoptarán las medidas necesarias para que éstas no tengan repercusiones negativas importantes en las especies incluidas en el Listado de Especies en Régimen de Protección Especial, y se minimicen en el futuro.

Artículo 55. *Catálogo Español de Especies Amenazadas.*

1. En el seno del Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial, se establece el Catálogo Español de Especies Amenazadas que incluirá, cuando exista información técnica o científica que así lo aconseje, los taxones o poblaciones de la biodiversidad amenazada, incluyéndolos en algunas de las categorías siguientes:

a) En peligro de extinción: taxones o poblaciones cuya supervivencia es poco probable si los factores causales de su actual situación siguen actuando.

b) Vulnerable: taxones o poblaciones que corren el riesgo de pasar a la categoría anterior en un futuro inmediato si los factores adversos que actúan sobre ellos no son corregidos.

2. La catalogación, descatalogación o cambio de categoría de un taxón o población en el Catálogo Español de Especies Amenazadas se realizará por el Ministerio de Medio Ambiente a propuesta de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, a iniciativa de las Comunidades autónomas o del propio Ministerio, cuando exista información técnica o científica que así lo aconseje.

Cualquier ciudadano u organización podrá solicitar la iniciación del procedimiento de inclusión, cambio de categoría o exclusión acompañando a la correspondiente solicitud una argumentación científica de la medida propuesta.

3. Las Comunidades autónomas, en sus respectivos ámbitos territoriales, podrán establecer catálogos de especies amenazadas, estableciendo, además de las categorías relacionadas en este artículo, otras específicas, determinando las prohibiciones y actuaciones suplementarias que se consideren necesarias para su preservación.

4. Las Comunidades autónomas podrán, en su caso, incrementar el grado de protección de las especies del Catálogo Español de Especies Amenazadas en sus catálogos autonómicos, incluyéndolas en una categoría superior de amenaza.

Artículo 56. Efectos de la inclusión en el Catálogo Español de Especies Amenazadas.

1. En lo que se refiere al Catálogo Español de Especies Amenazadas:

a) La inclusión de un taxón o población en la categoría de «en peligro de extinción» conllevará, en un plazo máximo de tres años, la adopción de un plan de recuperación, que incluya las medidas más adecuadas para el cumplimiento de los objetivos buscados y, en su caso, la designación de áreas críticas.

En las áreas críticas, y en las áreas de potencial reintroducción o expansión de estos taxones o poblaciones definidas como tales en los planes de recuperación, se fijarán medidas de conservación e instrumentos de gestión, específicos para estas áreas o integrados en otros planes, que eviten las afecciones negativas para las especies que hayan motivado la designación de esas áreas.

b) La inclusión de un taxón o población en la categoría de «vulnerable» conllevará la adopción de un plan de conservación que incluya las medidas más adecuadas para el cumplimiento de los objetivos buscados, en un plazo máximo de cinco años.

c) Para aquellos taxones o poblaciones que compartan los mismos problemas de conservación o ámbitos geográficos similares, se podrán elaborar planes que abarquen varios taxones o poblaciones simultáneamente.

d) Para las especies o poblaciones que vivan exclusivamente o en alta proporción en espacios naturales protegidos, Red Natura 2000 o áreas protegidas por instrumentos internacionales, los planes se podrán articular a través de las correspondientes figuras de planificación y gestión de dichos espacios.

2. Las Comunidades autónomas elaborarán y aprobarán los planes de recuperación y conservación para las especies amenazadas.

Artículo 57. Estrategias de Conservación de Especies Amenazadas.

La Conferencia Sectorial de Medio Ambiente, a propuesta de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad y previo informe del Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, aprobará las estrategias de conservación de especies amenazadas presentes en más de una Comunidad autónoma, dando prioridad a los taxones con mayor grado de amenaza y las estrategias de lucha contra las principales amenazas para la biodiversidad, dando prioridad a las que afecten a mayor número de especies incluidas en el Catálogo Español de Especies Amenazadas, como el uso ilegal de sustancias tóxicas, la electrocución y la colisión con tendidos eléctricos o el plumbismo.

Estas Estrategias, que constituirán el marco orientativo de los Planes de Recuperación y Conservación, incluirán al menos un diagnóstico de la situación y de las principales amenazas para las especies, y las acciones a emprender para su recuperación.

Artículo 58. Excepciones.

1. Las prohibiciones establecidas en este capítulo podrán quedar sin efecto, previa autorización administrativa de la Comunidad autónoma, si no hubiere otra solución satisfactoria y sin que ello suponga perjudicar el

mantenimiento en un estado de conservación favorable de las poblaciones de que se trate, en su área de distribución natural, cuando concorra alguna de las circunstancias siguientes:

a) Si de su aplicación se derivaran efectos perjudiciales para la salud y seguridad de las personas.

b) Para prevenir perjuicios importantes a los cultivos, el ganado, los bosques, la pesca y la calidad de las aguas.

c) Cuando sea necesario por razón de investigación, educación, repoblación o reintroducción, o cuando se precise para la cría en cautividad orientada a dichos fines.

d) En el caso de las aves, para prevenir accidentes en relación con la seguridad aérea.

e) Para permitir, en condiciones estrictamente controladas y mediante métodos selectivos la captura, retención o cualquier otra explotación prudente de determinadas especies no incluidas en el Listado de Especies en Régimen de Protección Especial, en pequeñas cantidades y con las limitaciones precisas para garantizar su conservación.

f) Para proteger la flora y la fauna silvestres y los hábitats naturales.

2. En el caso de autorizaciones excepcionales en las que concurren las circunstancias contempladas en el apartado e), la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad establecerá los mecanismos necesarios para garantizar, basándose en datos científicos rigurosos, que el nivel máximo nacional de capturas, para cada especie, se ajusta al concepto de «pequeñas cantidades». Igualmente, se establecerán los cupos máximos de captura que podrán concederse para cada especie, así como los sistemas de control del cumplimiento de dichas medidas que deberán ser ejercidas antes y durante el período autorizado para efectuar la captura, retención o explotación prudente, sin perjuicio de los controles adicionales que deben también establecerse una vez transcurrido dicho período.

3. La autorización administrativa a que se refieren los apartados anteriores deberá ser pública, motivada y especificar:

a) El objetivo y la justificación de la acción.

b) Las especies a que se refiera.

c) Los medios, las instalaciones, los sistemas o métodos a emplear y sus límites, así como las razones y el personal cualificado para su empleo.

d) La naturaleza y condiciones de riesgo, las circunstancias de tiempo y lugar y si procede, las soluciones alternativas no adoptadas y los datos científicos utilizados.

e) Las medidas de control que se aplicarán.

4. Las Comunidades autónomas comunicarán al Ministerio de Medio Ambiente las autorizaciones acordadas según lo previsto en este artículo, a efectos de su posterior notificación a la Comisión Europea y a los Organismos internacionales pertinentes, señalando, en cada caso, los controles ejercidos y los resultados obtenidos de los mismos.

CAPÍTULO II

Conservación ex situ

Artículo 59. Propagación de Especies Silvestres Amenazadas.

1. Como complemento a las acciones de conservación in situ, para las especies incluidas en el Catálogo Estatal de Especies Amenazadas, la Comisión Estatal de Patrimonio Natural y la Biodiversidad impulsará el desa-

rollo de programas de cría o propagación fuera de su hábitat natural, en especial cuando tales programas hayan sido previstos en las estrategias de conservación, o planes de recuperación o conservación.

Estos programas estarán dirigidos a la constitución de reservas genéticas y/o a la obtención de ejemplares aptos para su reintroducción al medio natural.

2. A tal efecto, en el marco de la citada Comisión, las Administraciones implicadas acordarán la designación y condiciones de los centros de referencia a nivel nacional, que ejercerán la coordinación de los respectivos programas de conservación ex situ.

3. Las organizaciones sin ánimo de lucro, los parques zoológicos, los acuarios, los jardines botánicos y los centros públicos y privados de investigación o conservación podrán participar en los programas de cría en cautividad y propagación de especies amenazadas.

Artículo 60. *Red e Inventario Español de Bancos de Material Biológico y Genético.*

1. Con objeto de preservar el patrimonio genético y biológico de las especies silvestres y de integrar en los programas de conservación las operaciones ex situ e in situ, la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad promoverá la existencia de una red de bancos de material biológico y genético. Dicha red dará prioridad, entre otras, a la preservación de material biológico y genético procedente de taxones autóctonos de flora y fauna silvestres amenazadas, y en especial de las especies amenazadas endémicas.

2. Las Comunidades autónomas deberán mantener un registro de los bancos de material biológico y genético de especies silvestres sitios en su territorio, con información actualizada sobre las colecciones de material biológico y genético de fauna y flora silvestres que mantengan en sus instalaciones.

3. Se crea el Inventario Español de Bancos de Material Biológico y Genético de especies silvestres, dependiente del Ministerio de Medio Ambiente, que tendrá carácter informativo y en el que se incluirán los datos facilitados por las Comunidades autónomas.

CAPÍTULO III

Prevención y control de las especies exóticas invasoras

Artículo 61. *Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras.*

1. Se crea el Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras, cuya estructura y funcionamiento se regulará reglamentariamente y en el que se incluirán, cuando exista información técnica o científica que así lo aconseje, todas aquellas especies y subespecies exóticas invasoras que constituyan una amenaza grave para las especies autóctonas, los hábitats o los ecosistemas, la agricultura o para los recursos económicos asociados al uso del patrimonio natural.

Depende del Ministerio de Medio Ambiente, con carácter administrativo y ámbito estatal.

2. La inclusión de una especie en el Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras se llevará a cabo por el Ministerio de Medio Ambiente, a propuesta de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, previa iniciativa de las Comunidades autónomas o del propio Ministerio, cuando exista información técnica o científica que así lo aconseje.

Cualquier ciudadano u organización podrá solicitar la iniciación del procedimiento de inclusión o exclusión de una especie o subespecie, acompañando a la correspon-

diente solicitud una argumentación científica de la medida propuesta.

3. La inclusión en el Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras conlleva la prohibición genérica de posesión, transporte, tráfico y comercio de ejemplares vivos o muertos, de sus restos o propágulos, incluyendo el comercio exterior. Esta prohibición podrá quedar sin efecto, previa autorización administrativa, cuando sea necesario por razones de investigación, salud o seguridad de las personas.

4. Por parte de las Comunidades autónomas se llevará a cabo un seguimiento de las especies exóticas con potencial invasor, en especial de aquellas que han demostrado ese carácter en otros países o regiones, con el fin de proponer, llegado el caso, su inclusión en el Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras.

5. El Ministerio de Medio Ambiente y las Comunidades autónomas, en el marco de la Comisión Estatal del Patrimonio Natural y la Biodiversidad, elaborarán Estrategias que contengan las directrices de gestión, control y posible erradicación de las especies del Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras, otorgando prioridad a aquellas especies que supongan un mayor riesgo para la conservación de las fauna, flora o hábitats autóctonos amenazados, con particular atención a la biodiversidad insular. La Conferencia Sectorial de Medio Ambiente, a propuesta de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, y previo informe del Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, aprobará estas estrategias, que tendrán carácter orientativo.

6. Las Comunidades autónomas, en sus respectivos ámbitos territoriales, podrán establecer catálogos de Especies Exóticas Invasoras, determinando las prohibiciones y actuaciones suplementarias que se consideren necesarias para su erradicación.

CAPÍTULO IV

De la protección de las especies en relación con la caza y la pesca continental

Artículo 62. *Especies objeto de caza y pesca.*

1. La caza y la pesca en aguas continentales sólo podrá realizarse sobre las especies que determinen las Comunidades autónomas, declaración que en ningún caso podrá afectar a las especies incluidas en el Listado de Especies en Régimen de Protección Especial, o a las prohibidas por la Unión Europea.

2. En todo caso, el ejercicio de la caza y la pesca continental se regulará de modo que queden garantizados la conservación y el fomento de las especies autorizadas para este ejercicio, a cuyos efectos la Comunidades autónomas determinarán los terrenos y las aguas donde puedan realizarse tales actividades, así como las fechas hábiles para cada especie.

3. Con carácter general se establecen las siguientes prohibiciones y limitaciones relacionadas con la actividad cinegética y acuícola en aguas continentales:

a) Quedan prohibidas la tenencia, utilización y comercialización de todos los procedimientos masivos o no selectivos para la captura o muerte de animales, en particular los enumerados en el Anexo VII, así como aquellos procedimientos que puedan causar localmente la desaparición, o turbar gravemente la tranquilidad de las poblaciones de una especie.

En particular quedan incluidas en el párrafo anterior la tenencia, utilización y comercialización de los procedimientos para la captura o muerte de animales y modos de transporte prohibidos por la Unión Europea, que se enumeran, respectivamente, en las letras a) y b) del anexo VII.

Siempre y cuando no exista otra solución satisfactoria alternativa esta prohibición podrá no ser de aplicación si se cumplen estos dos requisitos:

1.º Que concurren las circunstancias y condiciones enumeradas en el artículo 58.1, y

2.º que se trate de especies de animales de interés comunitario no consideradas de protección estricta en la normativa de la Unión Europea.

b) Queda prohibido con carácter general el ejercicio de la caza de aves durante la época de celo, reproducción y crianza y la caza durante el trayecto de regreso hacia los lugares de cría en el caso de especies migratorias.

c) Sólo podrán ser objeto de comercialización, vivas o muertas, las especies que reglamentariamente se determinen, de acuerdo con los Convenios Internacionales y la normativa de la Unión Europea.

d) Se podrán establecer moratorias temporales o prohibiciones especiales cuando razones de orden biológico o sanitario lo aconsejen. En relación con las especies objeto de caza y pesca, cuando existan razones de orden biológico o sanitario que aconsejen el establecimiento de moratorias temporales o prohibiciones especiales, la Comisión Estatal del Patrimonio Natural y la Biodiversidad podrá elaborar informes que puedan ser utilizados por las Comunidades autónomas para la determinación de dichas moratorias o prohibiciones.

e) En relación con la actividad cinegética y acuícola, queda prohibida la introducción de especies alóctonas. En el caso de introducciones accidentales o ilegales, no se podrá autorizar en ningún caso su aprovechamiento cinegético o piscícola, promoviendo las medidas apropiadas de control de especies para su erradicación.

f) Los cercados y vallados de terrenos, cuya instalación estará sujeta a autorización administrativa, deberán construirse de forma tal que, en la totalidad de su perímetro, no impidan la circulación de la fauna silvestre no cinegética y eviten los riesgos de endogamia en las especies cinegéticas. Las Administraciones públicas competentes establecerán la superficie mínima que deben tener las unidades de gestión para permitir la instalación de estos cercados y así garantizar la libre circulación de la fauna silvestre no cinegética y evitar los riesgos de endogamia en las especies cinegéticas.

Para los cercados y vallados no cinegéticos las Comunidades autónomas podrán excluir esta obligación por causas de sanidad animal.

g) Los métodos de captura de predadores que sean autorizados por las Comunidades autónomas deberán haber sido homologados en base a los criterios de selectividad y bienestar animal fijados por los acuerdos internacionales. La utilización de estos métodos sólo podrá ser autorizada, mediante una acreditación individual otorgada por la Comunidad autónoma. No podrán tener consideración de predador, a los efectos de este párrafo, las especies incluidas en el Listado de Especies Silvestres en Régimen de Protección Especial.

h) Cuando se compruebe que la gestión cinegética desarrollada en una finca afecte negativamente a la renovación o sostenibilidad de los recursos, las Administraciones Públicas competentes podrán suspender total o parcialmente la vigencia de los derechos de caza.

i) Las Administraciones Públicas competentes velarán por que las sueltas y repoblaciones con especies cinegéticas no supongan una amenaza para la conservación de estas u otras especies en términos genéticos o poblacionales.

j) Se prohíbe la tenencia y el uso de munición que contenga plomo durante el ejercicio de la caza y el tiro deportivo, cuando estas actividades se ejerzan en zonas húmedas incluidas en la Lista del Convenio relativo a Humedales de Importancia Internacional, en las de la Red

Natura 2000 y en las incluidas en espacios naturales protegidos.

Artículo 63. *Caza de la perdiz con reclamo.*

La Administración competente podrá autorizar la modalidad de la caza de perdiz con reclamo macho, en los lugares en donde sea tradicional y con las limitaciones precisas para garantizar la conservación de la especie.

Artículo 64. *Inventario Español de Caza y Pesca.*

El Inventario Español de Caza y Pesca, dependiente del Ministerio de Medio Ambiente, mantendrá la información más completa de las poblaciones, capturas y evolución genética de las especies cuya caza o pesca estén autorizadas, con especial atención a las especies migratorias.

Se incluirán en el Inventario los datos que faciliten los órganos competentes de las Comunidades autónomas. Con este objeto, los titulares de los derechos cinegéticos y piscícolas y, en general, los cazadores y pescadores, vendrán obligados a suministrar la correspondiente información a las Comunidades autónomas.

TÍTULO IV

Uso sostenible del patrimonio natural y de la biodiversidad

CAPÍTULO I

Red española de reservas de la biosfera y programa persona y biosfera (Programa MaB)

Artículo 65. *La Red de Reservas de la Biosfera.*

La Red de Reservas de la Biosfera Españolas constituye un subconjunto definido y reconocible de la Red Mundial de Reservas de la Biosfera, conjunto de unidades físicas sobre las que se proyecta el programa «Persona y Biosfera» (Programa MaB) de la UNESCO.

Artículo 66. *Objetivos de la Red española de Reservas de la Biosfera.*

1. Los objetivos de la Red española de Reservas de la Biosfera son:

a) Mantener un conjunto definido e interconectado de «laboratorios naturales»; estaciones comparables de seguimiento de las relaciones entre las comunidades humanas y los territorios en que se desenvuelven, con especial atención a los procesos de mutua adaptación y a los cambios generados.

b) Asegurar la efectiva comparación continua y la transferencia de la información así generada a los escenarios en que resulte de aplicación.

c) Promover la generalización de modelos de ordenación y gestión sostenible del territorio.

2. El Comité MaB español es el órgano colegiado de carácter asesor y científico, adscrito al Ministerio de Medio Ambiente, cuya composición, contenidos y funciones se definirán reglamentariamente. El Comité MaB realizará las evaluaciones preceptivas de cada Reserva de la Biosfera, valorando su adecuación a los objetivos y exigencias establecidas y, en su caso, proponiendo la corrección de los aspectos contradictorios.

Artículo 67. Características de las Reservas de la Biosfera.

Las Reservas de Biosfera, para su integración y mantenimiento como tales, deberán respetar las directrices y normas aplicables de la UNESCO y contar, como mínimo, con:

a) Una ordenación espacial integrada por:

1.º Una o varias zonas núcleo de la Reserva que sean espacios naturales protegidos, con los objetivos básicos de preservar la diversidad biológica y los ecosistemas, que cuenten con el adecuado planeamiento de ordenación, uso y gestión que potencie básicamente dichos objetivos.

2.º Una o varias zonas de protección de las zonas núcleo, que permitan la integración de la conservación básica de la zona núcleo con el desarrollo ambientalmente sostenible en la zona de protección a través del correspondiente planeamiento de ordenación, uso y gestión, específico o integrado en el planeamiento de las respectivas zonas núcleo.

3.º Una o varias zonas de transición entre la Reserva y el resto del espacio, que permitan incentivar el desarrollo socioeconómico para la mejora del bienestar de la población, aprovechando los potenciales y recursos específicos de la Reserva de forma sostenible, respetando los objetivos de la misma y del Programa Persona y Biosfera.

b) Unas estrategias específicas de evolución hacia los objetivos señalados, con su correspondiente programa de actuación y un sistema de indicadores adaptado al establecido por el Comité MaB Español, que permita valorar el grado de cumplimiento de los objetivos del Programa MaB.

c) Un órgano de gestión responsable del desarrollo de las estrategias, líneas de acción y programas.

CAPÍTULO II**Acceso a los recursos genéticos procedentes de taxones silvestres y distribución de beneficios**

Artículo 68. Acceso y uso de los recursos genéticos procedentes de taxones silvestres.

1. El acceso a los recursos genéticos procedentes de taxones silvestres y el reparto de beneficios derivados de su utilización se regirá por lo dispuesto en el Convenio sobre la Diversidad Biológica y sus instrumentos de desarrollo, y, en su caso, en el Tratado Internacional sobre Recursos Fitogenéticos para la Alimentación y la Agricultura de la Organización Mundial para la Alimentación y la Agricultura (FAO).

2. El acceso a estos recursos genéticos podrá someterse por Real Decreto a los requerimientos de consentimiento previo informado y condiciones mutuamente acordadas, haciendo uso de las potestades que a los Estados miembros atribuye el Artículo 15 del Convenio sobre la Diversidad Biológica. En este supuesto, la competencia para prestar el consentimiento y negociar las condiciones corresponderá a las Comunidades autónomas de cuyo territorio procedan los recursos genéticos o en cuyo territorio estén localizadas las instituciones de conservación ex situ de donde los mismos procedan.

3. Con independencia de lo establecido en el apartado anterior, las Comunidades autónomas, en su ámbito territorial, podrán establecer condiciones al acceso de recursos genéticos in situ cuando su recolección requiera de especial protección para preservar su conservación y utilización sostenible, notificándolo al órgano designado por el Ministerio de Medio Ambiente como punto focal en la materia a efectos de que éste informe a los órganos de cooperación de la Unión Europea competentes en la materia y a los órganos del Convenio sobre la Diversidad Biológica.

CAPÍTULO III**Comercio internacional de especies silvestres**

Artículo 69. Comercio internacional de especies silvestres.

1. El comercio internacional de especies silvestres se llevará a cabo de manera sostenible y de acuerdo con la legislación internacional, en particular la Convención sobre el comercio internacional de especies amenazadas de fauna y flora silvestres, el Convenio sobre la Diversidad Biológica, el Tratado Internacional sobre Recursos Fitogenéticos para la Alimentación y la Agricultura de la Organización Mundial para la Alimentación y la Agricultura (FAO) y la normativa comunitaria sobre protección de las especies amenazadas mediante el control del comercio.

2. El Ministerio de Industria, Turismo y Comercio mantendrá un registro de las importaciones y exportaciones de especies silvestres cuyo comercio esté regulado, y elaborará, con una periodicidad anual, informes que permitan realizar el análisis de los niveles y tendencias del comercio internacional de estas especies protegidas.

3. El Ministerio de Medio Ambiente evaluará, al menos cada cinco años, a partir de los datos de las estadísticas comerciales, el comercio internacional de vida silvestre en España y comunicará sus conclusiones al Ministerio de Industria, Turismo y Comercio junto con una propuesta de medidas que permitan adoptar, si procede, las actuaciones necesarias para asegurar la sostenibilidad de dicho comercio.

El Ministerio de Industria, Turismo y Comercio valorará la propuesta y, en su caso, la trasladará a la Comisión Europea.

CAPÍTULO IV**Conocimientos tradicionales**

Artículo 70. Promoción de los conocimientos tradicionales para la conservación del Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

De acuerdo con las normas, resoluciones y principios del Convenio sobre la Diversidad Biológica y de la Organización Mundial de Propiedad Intelectual, las Administraciones Públicas:

a) Preservarán, mantendrán y fomentarán los conocimientos y las prácticas de utilización consuetudinaria que sean de interés para la conservación y el uso sostenible del patrimonio natural y de la biodiversidad.

b) Promoverán que los beneficios derivados de la utilización de estos conocimientos y prácticas se compartan equitativamente.

c) Promoverán la realización de Inventarios de los Conocimientos Tradicionales relevantes para la conservación y el uso sostenible de la biodiversidad y geodiversidad, con especial atención a los etnobotánicos. Estos se integrarán en el Inventario Español de los Conocimientos Tradicionales relativos al Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

TÍTULO V**Fomento del conocimiento, la conservación y restauración del patrimonio natural y la biodiversidad**

Artículo 71. Ayudas a entidades sin ánimo de lucro.

El Ministerio de Medio Ambiente podrá conceder ayudas a las entidades sin ánimo de lucro de ámbito estatal,

para el desarrollo de actuaciones que afecten a más de una Comunidad autónoma y que tengan por objeto la conservación del patrimonio natural y la biodiversidad, previa aceptación, en su caso, de las Comunidades autónomas cuya gestión del patrimonio natural y de la biodiversidad sea afectada por las actuaciones.

Artículo 72. Promoción de la custodia del territorio.

1. Las Administraciones Públicas fomentarán la custodia del territorio mediante acuerdos entre entidades de custodia y propietarios de fincas privadas o públicas que tengan por objetivo principal la conservación del patrimonio natural y la biodiversidad.

2. La Administración General del Estado, cuando sea titular de terrenos situados en espacios naturales, podrá llevar a cabo el desarrollo de acuerdos de cesión de su gestión, total o parcial de los mismos, a entidades de custodia del territorio. Estos acuerdos para la cesión de la gestión, se establecerán por escrito en forma de convenio administrativo plurianual que preverá el sistema de financiación para su desarrollo, bien mediante aportaciones económicas, edificaciones, equipamientos, maquinaria, vehículos o cualquier otro bien o servicio, así como las directrices mínimas de gestión, fijadas en un precedente plan de gestión.

Artículo 73. Incentivos a las externalidades positivas en el ámbito de los espacios protegidos y de los acuerdos de custodia del territorio.

1. Las Comunidades autónomas regularán los mecanismos y las condiciones para incentivar las externalidades positivas de terrenos que se hallen ubicados en espacios declarados protegidos o en los cuales existan acuerdos de custodia del territorio debidamente formalizados por sus propietarios ante entidades de custodia. Para ello se tendrán en cuenta, entre otros, los siguientes servicios prestados por los ecosistemas:

a) La conservación, restauración y mejora del patrimonio natural, de la biodiversidad, geodiversidad y del paisaje en función de las medidas específicamente adoptadas para tal fin, con especial atención a hábitats y especies amenazados.

b) La fijación de dióxido de carbono como medida de contribución a la mitigación del cambio climático.

c) La conservación de los suelos y del régimen hidrológico como medida de lucha contra la desertificación, en función del grado en que la cubierta vegetal y las prácticas productivas que contribuyan a reducir la pérdida o degradación del suelo y de los recursos hídricos superficiales y subterráneos.

d) La recarga de acuíferos y la prevención de riesgos geológicos.

Artículo 74. El Fondo para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

1. Se crea el Fondo para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, con objeto de poner en práctica aquellas medidas destinadas a apoyar la consecución de los objetivos de esta Ley, así como la gestión forestal sostenible, la prevención estratégica de incendios forestales y la protección de espacios forestales y naturales en cuya financiación participe la Administración General del Estado.

Dicho fondo podrá financiar acciones de naturaleza plurianual y actuará como instrumento de cofinanciación destinado a asegurar la cohesión territorial. El fondo se dotará con las partidas asignadas en los Presupuestos Generales del Estado, incluidas las dotaciones que sean objeto de cofinanciación por aquellos instrumentos finan-

cieros comunitarios destinados a los mismos fines y con otras fuentes de financiación que puedan establecerse en el futuro.

2. Serán objetivos del Fondo:

a) Promover, a través de los incentivos adecuados, la inversión, gestión y ordenación del patrimonio natural, la biodiversidad y la geodiversidad, en particular, la elaboración de planes, instrumentos y proyectos de gestión de espacios naturales protegidos, de la Red Natura 2000 y de las Áreas protegidas por instrumentos internacionales, y de ordenación de los recursos naturales, así como de la conservación in situ y ex situ de especies del Catálogo Español de Especies Amenazadas.

b) Desarrollar otras acciones y crear otros instrumentos adicionales que contribuyan a la defensa y sostenibilidad de los espacios naturales protegidos, de la Red Natura 2000 y de las Áreas protegidas por instrumentos internacionales, y de ordenación de los recursos naturales, así como de la conservación de especies del Catálogo Español de Especies Amenazadas.

c) Hacer viables los modelos sostenibles de conservación del patrimonio natural y la biodiversidad, en especial en espacios naturales protegidos, en la Red Natura 2000, y en las Áreas protegidas por instrumentos internacionales.

d) Contribuir a la ejecución de las medidas incluidas en las Estrategias y Planes de conservación de hábitats en peligro de desaparición y especies catalogadas.

e) Promover, a través de los incentivos adecuados, la inversión, gestión y ordenación forestal, en particular, la elaboración de proyectos de ordenación de montes o de planes dasocráticos.

f) Instituir mecanismos financieros destinados a hacer viables los modelos de gestión sostenible en materia de silvicultura, actividades cinegéticas y piscícolas.

g) Valorizar y promover las funciones ecológicas, sociales y culturales de los espacios forestales y las llevadas a cabo por los agentes sociales y económicos ligados a los espacios naturales protegidos y a la Red Natura 2000, así como apoyar los servicios ambientales y de conservación de recursos naturales.

h) Apoyar las acciones de prevención de incendios forestales.

i) Apoyar las acciones de eliminación de otros impactos graves para el patrimonio natural y la biodiversidad, en especial el control y erradicación de especies exóticas invasoras y la fragmentación de los hábitats.

j) Incentivar la agrupación de la propiedad forestal para el desarrollo de explotaciones forestales conjuntas, que favorezcan la gestión forestal sostenible.

k) Promocionar la obtención de la certificación forestal.

l) Financiar acciones específicas de investigación aplicada, demostración y experimentación relacionadas con la conservación del patrimonio natural, la biodiversidad y la geodiversidad.

m) Financiar acciones específicas relacionadas con la custodia del territorio.

n) Promover el uso y el apoyo a la producción y comercialización de productos procedentes de espacios naturales protegidos, Red Natura 2000 y bosques certificados.

o) Promover la preservación, mantenimiento y fomento de los conocimientos y las prácticas de utilización consuetudinaria que sean de interés para la conservación y el uso sostenible del patrimonio natural y de la biodiversidad mediante, entre otros procedimientos, la incentivación de los agentes que los aplican.

p) Desarrollar otras acciones y objetivos complementarios que contribuyan a la defensa y sostenibilidad del patrimonio natural y la biodiversidad.

q) Promover la producción ecológica en las zonas incluidas en espacios naturales protegidos, en la Red Natura 2000 y Reservas de la Biosfera.

r) Financiar acciones específicas de prevención de la erosión y desertificación, preferentemente en los espacios naturales protegidos, en la Red Natura 2000 y Reservas de la Biosfera.

s) Incentivar los estudios y prospecciones que persigan el desarrollo y actualización del inventario español del patrimonio natural y la biodiversidad.

t) Impulsar iniciativas de divulgación que favorezcan el conocimiento y la sensibilización social por la conservación y el uso sostenible del patrimonio natural español.

3. La gestión de las subvenciones que se otorguen con cargo al Fondo corresponde a las Comunidades autónomas, con las que previamente se habrán establecido mediante convenio las medidas a cofinanciar.

4. Por Real Decreto, previa consulta con las Comunidades autónomas, se regulará el funcionamiento del Fondo para el patrimonio natural, que garantizará la participación de las mismas, singularmente en todos aquellos objetivos del Fondo que incidan sobre sus competencias.

5. Se regirán por su normativa específica las ayudas de desarrollo rural para actividades agrícolas, ganaderas y forestales, así como la regulación de la condicionalidad de las ayudas de la Política Agraria Común (PAC), si bien en aquellas cuestiones que afecten a los espacios protegidos de la Red Natura 2000 o al cumplimiento de la Directiva 79/409/CEE del Consejo, de 2 de abril de 1979, relativa a la conservación de las aves silvestres, y de la Directiva 92/43/CEE del Consejo, de 21 de mayo de 1992, relativa a la conservación de los hábitats naturales y de la fauna y flora silvestres, el Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación solicitará informe del Ministerio de Medio Ambiente.

TÍTULO VI

De las infracciones y sanciones

Artículo 75. Disposiciones generales.

1. Las acciones u omisiones que infrinjan lo prevenido en la presente Ley generarán responsabilidad de naturaleza administrativa, sin perjuicio de la exigible en vía penal, civil o de otro orden a que puedan dar lugar.

2. Sin perjuicio de las sanciones penales o administrativas que en cada caso procedan, el infractor deberá reparar el daño causado en la forma y condiciones fijadas en la Ley 26/2007, de 23 de octubre, de Responsabilidad Medioambiental. El infractor estará obligado a indemnizar los daños y perjuicios que no puedan ser reparados, en los términos de la correspondiente resolución.

3. La valoración de los daños al medio ambiente necesaria para la determinación de las infracciones y sanciones reguladas en este Título se realizará de acuerdo con el método de evaluación a que se refiere Ley 26/2007, de 23 de octubre, de Responsabilidad Medioambiental y sus disposiciones de desarrollo.

4. Cuando no sea posible determinar el grado de participación de las distintas personas que hubiesen intervenido en la realización de la infracción, la responsabilidad será solidaria, sin perjuicio del derecho a repetir frente a los demás participantes por parte de aquel o aquellos que hubieran hecho frente a las responsabilidades.

5. En ningún caso se impondrá una doble sanción por los mismos hechos y en función de los mismos intereses públicos protegidos, si bien deberán exigirse las demás responsabilidades que se deduzcan de otros hechos o infracciones concurrentes.

Artículo 76. Tipificación y clasificación de las infracciones.

1. A los efectos de esta Ley, y sin perjuicio de lo que disponga al respecto la legislación autonómica, se considerarán infracciones administrativas:

a) La utilización de productos químicos, sustancias biológicas, la realización de vertidos o el derrame de residuos que alteren las condiciones de los ecosistemas con daño para los valores en ellos contenidos.

b) La destrucción, muerte, deterioro, recolección, comercio o intercambio, captura y oferta con fines de venta o intercambio o naturalización no autorizadas de especies de flora y fauna catalogadas «en peligro de extinción», así como la de sus propágulos o restos.

c) La destrucción o deterioro de hábitats incluidos en la categoría de «en peligro de desaparición» del Catálogo Español de Hábitats en Peligro de Desaparición.

d) La destrucción del hábitat de especies «en peligro de extinción» en particular del lugar de reproducción, invernada, reposo, campeo o alimentación.

e) La destrucción o deterioro significativo de los componentes de los hábitats prioritarios de interés comunitario.

f) La introducción de especies alóctonas incluidas en el Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras, sin autorización administrativa.

g) La alteración de las condiciones de un espacio natural protegido o de los productos propios de él mediante ocupación, roturación, corta, arranque u otras acciones.

h) La instalación de carteles de publicidad o la producción de impactos paisajísticos sensibles en los espacios naturales protegidos.

i) El deterioro o alteración significativa de los componentes de hábitats prioritarios de interés comunitario o la destrucción de componentes, o deterioro significativo del resto de componentes de hábitats de interés comunitario.

j) La destrucción, muerte, deterioro, recolección, posesión, comercio, o intercambio, captura y oferta con fines de venta o intercambio o naturalización no autorizada de especies de flora y fauna incluidas en catalogadas como «vulnerables», así como la de propágulos o restos.

k) La destrucción del hábitat de especies vulnerables, en particular del lugar de reproducción, invernada, reposo, campeo o alimentación y las zonas de especial protección para la flora y fauna silvestres.

l) La captura, persecución injustificada de especies de fauna silvestre y el arranque y corta de especies de flora en aquellos supuestos en que sea necesaria autorización administrativa, de acuerdo con la regulación específica de la legislación de montes, caza y pesca continental, cuando no se haya obtenido dicha autorización.

m) La destrucción, muerte, deterioro, recolección, posesión, comercio o intercambio, captura y oferta con fines de venta o intercambio o naturalización no autorizada de especies de flora y fauna incluidas en el Listado de especies en régimen de protección especial, que no estén catalogadas, así como la de propágulos o restos.

n) La destrucción del hábitat de especies incluidas en el Listado de especies en régimen de protección especial que no estén catalogadas, en particular del lugar de reproducción, invernada, reposo, campeo o alimentación.

o) La perturbación, muerte, captura y retención intencionada de especies de aves en las épocas de reproducción y crianza, así como durante su trayecto de regreso hacia los lugares de cría en el caso de las especies migratorias.

p) La alteración de los componentes de los hábitats prioritarios de interés comunitario o el deterioro de los componentes del resto de hábitats de interés comunitario.

q) La tenencia y el uso de munición que contenga plomo durante el ejercicio de la caza y el tiro deportivo, cuando estas actividades se ejerzan en zonas húmedas incluidas en la Lista del Convenio relativo a Humedales de Importancia Internacional, en las de la Red Natura 2000 y en las incluidas en espacios naturales protegidos.

r) El incumplimiento de los demás requisitos, obligaciones o prohibiciones establecidos en esta Ley.

2. Tendrán en todo caso la consideración de infracciones muy graves las recogidas en los apartados a), b), c), d), e) y f), cuando la valoración de los daños derivados supere los 100.000 euros, y cualquiera de las otras si la valoración de daños supera los 200.000 euros.

Artículo 77. *Clasificación de las sanciones.*

1. Las infracciones tipificadas en el artículo anterior serán sancionadas con las siguientes multas:

- a) Infracciones leves, con multas de 500 a 5.000 euros.
- b) Infracciones graves, con multas de 5.001 a 200.000 euros.
- c) Infracciones muy graves, multas de 200.001 a 2.000.000 de euros, sin perjuicio de que las Comunidades autónomas puedan aumentar el importe máximo.

2. En la imposición de las sanciones se deberá guardar la debida adecuación entre la gravedad del hecho constitutivo de la infracción y la sanción aplicada, considerándose especialmente su repercusión, su trascendencia por lo que respecta a la seguridad de las personas o bienes protegidos por esta Ley, las circunstancias del responsable, su grado de malicia, participación y beneficio obtenido, así como la irreversibilidad de los daños o deterioros producidos.

3. La sanción de las infracciones tipificadas en esta Ley corresponderá a los órganos competentes de las Comunidades autónomas.

Compete a la Administración General del Estado, a través del Ministerio de Medio Ambiente, la imposición de sanciones en aquellos supuestos en que la infracción administrativa haya recaído en su ámbito de competencias.

4. A efectos del ejercicio de la potestad sancionadora de la Administración General del Estado, y sin perjuicio de lo que puedan disponer al respecto leyes especiales, las infracciones tipificadas en el artículo 76 de esta Ley, se calificarán del siguiente modo:

- a) Como muy graves las recogidas en los apartados a), b), c), d), e) y f), si los daños superan los 100.000 euros, y cualquiera de las otras si los daños superan los 200.000 euros.
- b) Como graves las recogidas en los apartados a), b), c), d), e) y f), si los daños no superan los 100.000 euros, g), h), i), j), k), l), m) y n).
- c) Como leves las recogidas en los apartados o), p), q) y r).

5. La Administración instructora podrá acordar la imposición de multas coercitivas, reiteradas por lapsos de tiempo que sean suficientes para cumplir lo ordenado, si los infractores no procedieran a la reparación o indemnización, de acuerdo con lo establecido en el artículo 75. La imposición de dichas multas coercitivas exigirá que en el requerimiento se indique el plazo de que se dispone para el cumplimiento de la obligación y la cuantía de la multa que puede ser impuesta. En todo caso, el plazo deberá ser suficiente para cumplir la obligación. En el caso de que, una vez impuesta la multa coercitiva, se mantenga el incumplimiento que la ha motivado, podrá reiterarse las veces que sean necesarias hasta el cumplimiento de la obligación, sin que, en ningún caso el plazo fijado en los nuevos requerimientos pueda ser inferior al fijado en el primero. Las multas coercitivas son independientes y

compatibles con las que se puedan imponer en concepto de sanción.

6. En el ámbito de la Administración General del Estado, la cuantía de cada una de dichas multas no excederá de 3.000 euros.

7. El Gobierno podrá, mediante Real Decreto, proceder a la actualización de las sanciones previstas en el apartado 1 de este artículo, teniendo en cuenta la variación de los índices de precios al consumo.

Artículo 78. *Responsabilidad Penal.*

En los supuestos en que las infracciones pudieran ser constitutivas de delito o falta, la administración instructora pasará el tanto de culpa al órgano jurisdiccional competente y se abstendrá de proseguir el procedimiento sancionador mientras la autoridad judicial no hubiera dictado sentencia firme o resolución que ponga fin al procedimiento. La sanción de la autoridad judicial excluirá la imposición de sanción administrativa, en los casos en que se aprecie la identidad del sujeto, del hecho y del fundamento. De no haberse estimado la existencia de delito o falta, la Administración podrá continuar el expediente sancionador, con base en los hechos que la jurisdicción competente haya considerado probados.

Artículo 79. *Prescripción de las infracciones y sanciones.*

1. Las infracciones a que se refiere esta Ley calificadas como muy graves prescribirán a los cinco años, las calificadas como graves, a los tres años, y las calificadas como leves, al año.

2. Las sanciones impuestas por la comisión de infracciones muy graves prescribirán a los cinco años, en tanto que las impuestas por faltas graves o leves lo harán a los tres años y al año, respectivamente.

Disposición adicional primera. *Ejercicio de las competencias de la Administración General del Estado sobre los espacios, hábitats y especies marinos.*

El ejercicio de las competencias estatales sobre los espacios, hábitats y especies marinos se ajustará a lo establecido en los párrafos siguientes:

- a) La protección, conservación y regeneración de los recursos pesqueros en las aguas exteriores de cualquiera de los espacios naturales protegidos, se regulará por lo dispuesto en el Título I, Capítulos II y III de la Ley 3/2001, de 26 de marzo, de Pesca Marítima del Estado.
- b) Las limitaciones o prohibiciones de la actividad pesquera en las aguas exteriores de los espacios naturales protegidos se fijarán por el Gobierno, de conformidad con los criterios establecidos en la normativa ambiental, de acuerdo con lo dispuesto en el artículo 18 de la Ley 3/2001.
- c) Las limitaciones o prohibiciones establecidas en materia de marina mercante en espacios naturales protegidos situados en aguas marinas serán adoptadas por el Gobierno de acuerdo con lo dispuesto en la Ley 27/1992, de 24 de noviembre, de Puertos del Estado y de la Marina Mercante.
- d) Las funciones de la Administración General del Estado en el mar territorial, aguas interiores, zona económica y plataforma continental en materia de defensa, pesca y cultivos marinos, marina mercante, extracciones de restos, protección del patrimonio arqueológico español, investigación y explotación de recursos u otras no reguladas en esta Ley, se ejercerán en la forma y por los departamentos u Organismos que las tengan encomendadas, sin perjuicio de lo establecido en la legislación específica o en los Convenios internacionales que en su caso sean de aplicación.

e) Fomentar la coordinación entre las políticas de conservación y uso sostenible de la biodiversidad y el paisaje y los programas nacionales de investigación.

Disposición adicional segunda. *Medidas adicionales de conservación en el ámbito local.*

Las entidades locales, en el ámbito de sus competencias y en el marco de lo establecido en la legislación estatal y autonómica, podrán establecer medidas normativas o administrativas adicionales de conservación del patrimonio natural y la biodiversidad.

Disposición adicional tercera. *Recursos pesqueros y recursos fitogenéticos y zoogenéticos para la agricultura y la alimentación.*

Quedan excluidos del ámbito de aplicación de esta Ley:

a) Los recursos fitogenéticos para la agricultura y la alimentación, que se regulan por la Ley 30/2006, de 26 de julio, de semillas y plantas de vivero y de recursos fitogenéticos.

b) Los recursos pesqueros regulados por la ley 3/2001, de 26 de marzo, de Pesca Marítima del Estado.

c) Los recursos zoogenéticos para la agricultura y la alimentación, que se regirán por su normativa específica.

Disposición adicional cuarta. *Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad y Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad.*

1. La Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, creada en el artículo 7 de esta Ley, asume las funciones de la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza.

2. El Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad, creado en el artículo 8 de esta Ley, asume las funciones del Consejo Nacional de Bosques.

3. No obstante, la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza y el Consejo Nacional de Bosques, continuarán en el ejercicio de sus funciones hasta que se aprueben las normas de desarrollo de la Comisión Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad y del Consejo Estatal para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

Disposición adicional quinta. *Limitaciones temporales en las actividades reguladas en la Ley.*

Para el cumplimiento de los Tratados y Convenios internacionales de los que España sea parte, el Gobierno podrá establecer limitaciones temporales en relación con las actividades reguladas en la presente Ley, sin perjuicio de las competencias que en su caso correspondan a las Comunidades autónomas.

Disposición adicional sexta. *Régimen de UICN-MED.*

1. Se reconoce al Centro de Cooperación del Mediterráneo de la Unión Mundial para la Naturaleza (en adelante, UICN-MED), de acuerdo con el objeto establecido en sus Estatutos, la condición de asociación de utilidad pública en los términos previstos en el artículo 33 de la Ley Orgánica 1/2002, de 22 de marzo, reguladora del Derecho de Asociación.

2. Los locales, dependencias y archivos de UICN-MED serán inviolables. Ninguna entrada o registro podrá practicarse en ellos sin autorización del Director General o representante por él autorizado, sin perjuicio de lo dispuesto en la Constitución y en las leyes.

3. Los empleados de UICN-MED, cualquiera que sea su nacionalidad, serán incluidos en el sistema de la Segu-

ridad Social española. No obstante, dicha obligación quedará exonerada en aquellos casos en que se acredite la existencia de cobertura por parte de otro régimen de protección social que otorgue prestaciones en extensión e intensidad equivalentes, como mínimo, a las dispensadas por el sistema de Seguridad Social español.

4. Esta disposición adicional será de aplicación sin perjuicio de lo establecido al respecto en la normativa comunitaria y en los convenios internacionales suscritos por España.

Disposición adicional séptima. *Investigación y transferencia de tecnología sobre la diversidad biológica.*

Las Administraciones Públicas fomentarán el desarrollo de programas de investigación sobre la diversidad biológica y sobre los objetivos de esta Ley.

En aplicación de los artículos 16, 17 y 18 del Convenio sobre la Diversidad Biológica, las Administraciones Públicas garantizarán la cooperación científico-técnica en materia de conservación y uso sostenible de la biodiversidad, así como tener acceso a la tecnología mediante políticas adecuadas de transferencia, incluida la biotecnología y el conocimiento asociado.

Disposición transitoria primera. *Especies del Catálogo Español de Especies Amenazadas, catalogadas en categorías suprimidas.*

Las especies incluidas en el Catálogo Español de Especies Amenazadas y que estén catalogadas en alguna categoría no regulada en el artículo 55, mantendrán dicha clasificación, con los efectos que establezca la normativa vigente en el momento de entrada en vigor de esta Ley, en tanto no se produzca la adaptación a la misma.

Disposición transitoria segunda. *Plazo de aprobación y publicación de los planes e instrumentos de gestión adaptados a los contenidos de esta Ley.*

En el plazo de tres años deberán estar aprobados y publicados los planes o instrumentos de gestión adaptados a los contenidos que se recogen en esta Ley, para lo que el Gobierno habilitará los correspondientes recursos para su cofinanciación en el Fondo para el Patrimonio Natural y la Biodiversidad.

Disposición transitoria tercera. *Normas e instrumentos a la entrada en vigor de esta Ley.*

En tanto no se aprueben las normas e instrumentos de desarrollo y aplicación previstos en esta ley seguirán vigentes los existentes en lo que no se opongan a la misma.

Disposición derogatoria. *Derogación normativa.*

1. Quedan derogadas las disposiciones de carácter general que se opongan a lo establecido en esta Ley y, en particular, la Ley 4/1989, de 27 de marzo, de Conservación de los Espacios Naturales y de la Flora y Fauna Silvestres, la disposición adicional primera de la Ley 10/2006, de 28 de abril, por la que se modifica la Ley 43/2003, de 21 de noviembre, de Montes y los anexos I, II, III, IV, V y VI del Real Decreto 1997/1995, de 7 de diciembre, por el que se establecen medidas para contribuir a garantizar la biodiversidad mediante la conservación de los hábitats naturales y de la fauna y flora silvestres.

2. Asimismo, se derogan, en lo referente a la caza con reclamo, los siguientes artículos:

Los artículos 23.5 a), b), y c); 31.15; y 34.2 de la Ley 1/1970, de 4 de abril, de Caza y los artículos 25.13 a), b) y c); 33.15, 33.18, 33.19; 37; 48.1.15; 48.2.17; 48.2.31 y

48.3.46 del Decreto 506/1971, de 25 de marzo, por el que se aprueba el Reglamento para la ejecución de la Ley de Caza.

Disposición final primera. *Modificación de la Ley 22/1988, de 28 de julio, de Costas.*

El artículo 84 de la Ley 22/1988, de 28 de julio, de Costas, queda redactado de la siguiente manera:

«Artículo 84.

1. Toda ocupación o aprovechamiento del dominio público marítimo-terrestre en virtud de una concesión o autorización, cualquiera que fuere la Administración otorgante, devengará el correspondiente canon en favor de la Administración del Estado, sin perjuicio de los que sean exigibles por aquélla.

2. Están obligados al pago del canon, en la cuantía y condiciones que se determinan en esta Ley, los titulares de las concesiones y autorizaciones antes mencionadas.

3. La base imponible será el valor del bien ocupado y aprovechado, que se determinará de la siguiente forma:

a) Por ocupación de bienes de dominio público marítimo-terrestre, la valoración del bien ocupado se determinará por equiparación al valor asignado a efectos fiscales a los terrenos contiguos a sus zonas de servidumbre, incrementado en los rendimientos que sea previsible obtener en la utilización de dicho dominio. En el caso de obras e instalaciones el valor material de las mismas. En los supuestos de obras e instalaciones en el mar territorial destinadas a la investigación o explotación de recursos mineros y energéticos se abonará un canon de 0,006 euros por metro cuadrado de superficie ocupada.

b) Por aprovechamiento de bienes de dominio público marítimo-terrestre, el valor del bien será el de los materiales aprovechados a precios medio de mercado.

4. En el caso de cultivos marinos la base imponible del canon de ocupación y aprovechamiento del dominio público marítimo-terrestre se calculará con arreglo a las siguientes reglas:

a) Se considerará como valor de los terrenos ocupados la cantidad de 0,006 euros por metro cuadrado.

b) En cuanto a los rendimientos que se prevé obtener en la utilización del dominio público marítimo-terrestre, se considerarán los siguientes coeficientes:

Tipo 1. Cultivos marinos en el mar territorial y aguas interiores 0,4 €/m².

Tipo 2. Cultivos marinos en la ribera del mar y de las rías 0,16 €/m².

Tipo 3. Estructuras para las tomas de agua de mar y desagües desde cultivos marinos localizados en tierra 5 €/m².

En ambos casos, las cantidades se revisarán por Orden del Ministerio de Medio Ambiente, teniendo en cuenta la variación experimentada por el Índice General Nacional del sistema de Índices de Precios de Consumo.

5. El tipo de gravamen anual será del 8 por ciento sobre el valor de la base, salvo en el caso de aprovechamiento, que será del 100 por ciento.

6. El canon de ocupación a favor de la Administración General del Estado que devengarán las concesiones que las Comunidades autónomas otorguen en dominio público marítimo-terrestre adscrito para la

construcción de puertos deportivos o pesqueros, se calculará según lo previsto en esta Ley y en su normativa de desarrollo. La estimación del beneficio que se utilice para obtener la base imponible del canon, en ningún caso podrá ser inferior al 3,33 por ciento del importe de la inversión a realizar por el solicitante.

7. El canon podrá reducirse un 90 por ciento en los supuestos de ocupaciones destinadas al uso público gratuito.

Con objeto de incentivar mejores prácticas medioambientales en el sector de la acuicultura, el canon se reducirá un 40 por ciento en el supuesto de concesionarios adheridos, con carácter permanente y continuado, al sistema comunitario de gestión y auditoría medioambiental (EMAS). Si no estuvieran adheridos a dicho sistema de gestión pero dispusieran del sistema de gestión medioambiental UNE-EN ISO 14001:1996, los concesionarios tendrán una reducción del 25 por ciento.

8. Las Comunidades autónomas y las corporaciones locales estarán exentas del pago del canon de ocupación en las concesiones o autorizaciones que se les otorguen, siempre que éstas no sean objeto de explotación lucrativa, directamente o por terceros. Igualmente quedarán exentos del pago de este canon los supuestos previstos en el apartado 2 del artículo 54 de esta Ley.

9. El devengo del canon, calculado de acuerdo con los criterios establecidos en los apartados anteriores, se producirá con el otorgamiento inicial y mantenimiento anual de la concesión o autorización, y será exigible en la cuantía que corresponda y en los plazos que se señalen en las condiciones de dicha concesión o autorización. En el caso de aprovechamiento, el devengo se producirá cuando aquél se lleve a cabo.

En el supuesto de concesiones de duración superior a un año, cuyo canon se haya establecido o haya sido revisado, aplicando la Orden de 30 de octubre de 1992, del Ministerio de Obras Públicas y Transportes, por la que se determina la cuantía del canon de ocupación y aprovechamiento del dominio público marítimo-terrestre, el mismo quedará actualizado anualmente, de forma automática, incrementando o minorando la base del vigente mediante la aplicación a la misma de la variación experimentada por el Índice General Nacional del sistema de Índices de Precios de Consumo en los últimos doce meses, según los datos publicados anteriores al primer día de cada nuevo año. El devengo del canon, cuya base se haya actualizado conforme a lo expuesto, será exigible en los plazos fijados en las condiciones establecidas en cada título.

En el caso de las concesiones de duración superior a un año, cuyo canon no se haya establecido o revisado aplicando la Orden de 30 de octubre de 1992, previamente se procederá a su revisión conforme a la misma. Una vez realizada esta revisión quedará actualizado anualmente tal como establece el párrafo anterior.»

Disposición final segunda. *Título competencial.*

1. Esta Ley tiene carácter de legislación básica sobre protección del medio ambiente, de conformidad con lo dispuesto en el artículo 149.1.23.^a de la Constitución, salvo las siguientes disposiciones: el artículo 68, que constituye legislación sobre comercio exterior dictada al amparo del artículo 149.1.10.^a de la Constitución; y la disposición adicional sexta, que constituye competencia exclusiva en materia de relaciones internacionales dictada al amparo del artículo 149.1.3.^a

2. No son básicos el artículo 72.2 y la disposición adicional primera, que serán sólo de aplicación a la Administración General del Estado, a sus Organismos Públicos y a las Agencias Estatales.

Disposición final tercera. *Modificación del texto refundido de la Ley de Aguas, aprobado por Real Decreto Legislativo 1/2001, de 20 de julio.*

El artículo 13 del texto refundido de la Ley de Aguas, aprobado por Real Decreto Legislativo 1/2001, de 20 de julio, queda redactado de la siguiente manera:

«Artículo 13. *De la desalación, concepto y requisitos.*

1. Con carácter general, la actividad de desalación de agua marina o salobre queda sometida al régimen general establecido en esta Ley para el uso privativo del dominio público hidráulico, sin perjuicio de las autorizaciones y concesiones demaniales que sean precisas de acuerdo con la Ley 22/1988, de 28 de julio, de Costas, y las demás que procedan conforme a la legislación sectorial aplicable.

2. Las obras e instalaciones de desalación declaradas de interés general del Estado podrán ser explotadas directamente por los órganos del Ministerio de Medio Ambiente, por las Confederaciones Hidrográficas o por las sociedades estatales a las que se refiere el capítulo II del título VIII de esta Ley. Igualmente, de acuerdo con lo previsto en el artículo 125, las comunidades de usuarios o las juntas centrales de usuarios podrán, mediante la suscripción de un convenio específico con los entes mencionados en el inciso anterior, ser beneficiarios directos de las obras e instalaciones de desalación que les afecten.

3. Las concesiones de aguas desaladas se otorgarán por la Administración General del Estado en el caso de que dichas aguas se destinen a su uso en una demarcación hidrográfica intercomunitaria.

En el caso haberse suscrito el convenio específico al que se hace referencia en el último inciso del apartado 2, las concesiones de aguas desaladas se podrán otorgar directamente a las comunidades de usuarios o juntas centrales de usuarios.

4. En la forma que reglamentariamente se determine, se tramitarán en un solo expediente las autorizaciones y concesiones que deban otorgarse por dos o más órganos u organismos públicos de la Administración General del Estado.

5. En el supuesto de que el uso no vaya a ser directo y exclusivo del concesionario, la Administración concedente aprobará los valores máximos y mínimos de las tarifas, que habrán de incorporar las cuotas de amortización de las obras.

6. Los concesionarios de la actividad de desalación y de aguas desaladas que tengan inscritos sus derechos en el Registro de Aguas podrán participar en las operaciones de los centros de intercambio de derechos de uso del agua a los que se refiere el artículo 71 de esta Ley.»

Disposición final cuarta. *Modificación del texto refundido de la Ley de Aguas, aprobado por el Real Decreto Legislativo 1/2001, de 20 de julio.*

El artículo 19 del texto refundido de la Ley de Aguas, aprobado por el Real Decreto Legislativo 1/2001, de 20 de julio, queda redactado de la manera siguiente:

«Artículo 19. *El Consejo Nacional del Agua.*

1. El Consejo Nacional del Agua es el órgano superior de consulta y de participación en la materia.

2. Forman parte del Consejo Nacional del Agua:

- La Administración General del Estado.
- Las Comunidades autónomas.
- Los Entes locales a través de la asociación de ámbito estatal con mayor implantación.
- Los Organismos de cuenca.
- Las organizaciones profesionales y económicas más representativas de ámbito estatal relacionadas con los distintos usos del agua.
- Las organizaciones sindicales y empresariales más representativas en el ámbito estatal.
- Las entidades sin fines lucrativos de ámbito estatal cuyo objeto esté constituido por la defensa de intereses ambientales.

3. La presidencia del Consejo Nacional del Agua recaerá en el titular del Ministerio de Medio Ambiente.

4. Su composición y estructura orgánica se determinarán por Real Decreto.»

Disposición final quinta. *Modificación de la Ley 22/1988, de 28 de julio, de Costas.*

Uno. Se añade una nueva disposición adicional novena a Ley 22/1988, de 28 de julio, de Costas, con la siguiente redacción:

«Disposición adicional novena. *Reducción de la contaminación por vertidos de sustancias peligrosas al medio marino.*

1. Para reducir la contaminación por vertidos de sustancias peligrosas al medio marino, y con el carácter de legislación básica en materia de protección del medio ambiente dictada al amparo del artículo 149.1.23.ª de la Constitución, se establecen objetivos de calidad del medio receptor para los vertidos realizados desde tierra a las aguas interiores del litoral y al mar territorial que puedan contener una o varias de las sustancias peligrosas incluidas en el anexo I, así como los métodos de medida y los procedimientos de control, en los siguientes términos:

a) Los objetivos de calidad en el medio receptor para las sustancias peligrosas incluidas en el anexo I serán, como mínimo, los que se especifican en dicho anexo.

Se podrán admitir superaciones de los objetivos de calidad previstos en el anexo I en los siguientes supuestos:

a) Cuando se constate que existe un enriquecimiento natural de las aguas por dichas sustancias.

b) Por causa de fuerza mayor.

b) Los métodos de medida de referencia que deberán utilizarse para determinar la presencia de cada una de las sustancias peligrosas del anexo I, así como la exactitud, la precisión y el límite de cuantificación del método aplicado, serán los establecidos en el anexo II.

c) Para la vigilancia del cumplimiento de los objetivos de calidad fijados para las sustancias del anexo I, se empleará el procedimiento de control establecido en el anexo III.

2. Las autorizaciones de vertido otorgadas por los órganos competentes de las Comunidades autónomas fijarán, para cada una de las sustancias peligrosas del anexo I presentes en los vertidos, los valores límite de emisión, que se determinarán tomando en consideración los objetivos de calidad recogidos en ese anexo, así como aquellos que, adi-

cionalmente, fijen o hayan fijado las Comunidades autónomas.

3. Con la finalidad de alcanzar los objetivos de calidad previstos en esta disposición adicional y en la normativa autonómica, y de conseguir la adecuación de las características de los vertidos a los límites que se fijen en las autorizaciones o en sus modificaciones, se incluirán en éstas las actuaciones previstas y sus plazos de ejecución. Para ello se tendrán en cuenta las mejores técnicas disponibles y se podrán incluir disposiciones específicas relativas a la composición y al empleo de sustancias o grupos de sustancias, así como de productos.

4. Las medidas que se adopten en aplicación de esta Disposición adicional no podrán en ningún caso tener por efecto un aumento directo o indirecto de la contaminación de las aguas continentales, superficiales o subterráneas, o marinas.

5. Para cumplir las obligaciones de suministro de información a la Comisión Europea, los órganos competentes de las Comunidades autónomas remitirán a la Dirección General de Costas del Ministerio de Medio Ambiente, los datos necesarios para cumplimentar lo establecido en la Directiva 91/692/CE, de 23 de diciembre, sobre normalización y racionalización de los informes relativos a la aplicación de determinadas directivas referentes al medio ambiente.

6. El Gobierno podrá modificar o ampliar la relación de sustancias, los objetivos de calidad, los métodos de medida y el procedimiento de control que figuran en los anexos I, II y III.»

Dos. Se añaden los Anexos I, II y III a la Ley 22/1988, de 28 de julio, de Costas, con el siguiente contenido:

«ANEXO I

Sustancias peligrosas y Objetivos de Calidad

Grupo	N.º CAS	Parámetro	Objetivo de calidad en aguas µg/l (1)	Objetivo de calidad en sedimento y biota
Metales y Metaloides.	7440-38-2	Arsénico.	25	N.A.S. (2)
	7440-50-8	Cobre.	25	N.A.S.
	7440-02-0	Níquel.	25	N.A.S.
	7439-92-1	Plomo.	10	N.A.S.
	7782-49-2	Selenio.	10	N.A.S.
	18540-29-9	Cromo VI.	5	N.A.S.
	7440-66-6	Zinc.	60	N.A.S.
Biocidas.	1912-24-9	Atrazina.	1	
	122-34-9	Simazina.	1	
	5915-41-3	Terbutilazina.	1	
	1582-09-8	Trifluralina.	0,1	
	115-29-7	Endosulfan.	0,01	
VOCs.	71-43-2	Benceno.	30	
	108-88-3	Tolueno.	50	
	1330-20-7	Xileno.	30	
	100-41-4	Etilibenceno.	30	
	71-55-6	1,1,1-Tricloroetano.	100	
	36643-28-4	Tributilestano (TBT).	0,02	N.A.S.
Hidrocarburos aromáticos policíclicos (HPA).	91-20-3	Naftaleno.	5	N.A.S.
	120-12-7	Antraceno.	0,1	N.A.S.
	206-44-0	Fluoranteno.	0,1	N.A.S.
	50-32-8	Benzo(a)pireno.	0,1	N.A.S.
	205-99-2	Benzo(b)fluoranteno.	0,1	N.A.S.
	191-24-2	Benzo(g,h,i)perileno.	0,1	N.A.S.
	207-08-9	Benzo(k)fluoranteno.	0,1	N.A.S.
	193-39-5	Indeno(1,2,3-cd)pireno.	0,1	N.A.S.

(1) Los objetivos de calidad en aguas marinas se refieren a la concentración media anual que se calculará como la media aritmética de los valores medidos en las muestras recogidas durante un año. El 75% de las muestras recogidas durante un año no excederán los valores de los objetivos de calidad establecidos. En ningún caso los valores encontrados podrán sobrepasar en más del 50% el valor del objetivo de calidad propuesto. En aquellos casos en los que la concentración sea inferior al límite de cuantificación, para calcular la media se utilizará el límite de cuantificación dividido por dos. Si todas las medidas realizadas en un punto durante un año son inferiores al límite de cuantificación, no será necesario calcular ninguna media y simplemente se considerará que se cumple la norma de calidad.

(2) N. A. S: La concentración del contaminante no deberá aumentar significativamente con el tiempo.

ANEXO II
Métodos de medida de referencia

Grupo	N.º CAS	Parametro	Método (1)	Límite cuantificación (2)	Precisión	Exactitud	
Metales y metales pesados.	7440-38-2	Arsénico.	Espectrofotometría de absorción atómica.	10%	10%	10%	
			Espectrofotometría de plasma.	10%	10%	10%	
	7440-50-8	Cobre.	Espectrofotometría de absorción atómica.	10%	10%	10%	
			Espectrofotometría de plasma.	10%	10%	10%	
	7440-02-0	Níquel.	Espectrofotometría de absorción atómica.	10%	10%	10%	
			Espectrofotometría de plasma.	10%	10%	10%	
	7439-92-1	Plomo.	Espectrofotometría de absorción atómica.	10%	10%	10%	
			Espectrofotometría de plasma.	10%	10%	10%	
	7782-49-2	Selenio.	Espectrofotometría de absorción atómica.	10%	10%	10%	
			Espectrofotometría de plasma.	10%	10%	10%	
	18540-29-9	Cromo VI.	Espectrofotometría de absorción molecular.	10%	10%	10%	
	7440-66-6	Zinc.	Espectrofotometría de absorción atómica.	10%	10%	10%	
			Espectrofotometría de plasma.	10%	10%	10%	
	Biocidas.	1912-24-9	Atrazina.	Cromatografía de gases		25%	25%
Cromatografía líquida de alta resolución.				25%	25%	25%	
122-34-9		Simazina.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%	
			Cromatografía líquida de alta resolución.	25%	25%	25%	
5915-41-3		Terbutilazina.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%	
			Cromatografía líquida de alta resolución.	25%	25%	25%	
1582-09-8		Trifluralina.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%	
115-29-7		Endosulfan.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%	
VOCs.		71-43-2	Benceno.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%
		108-88-3	Tolueno.	Cromatografía de gases	25%	25%	25%
	1330-20-7	Xileno.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%	
	100-41-4	Etilbenceno.	Cromatografía de gases	25%	25%	25%	
	71-55-6	1,1,1-Tricloroetano.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%	
	36643-28-4	Tributilestano (TBT.)	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%	

Grupo	N.º CAS	Parametro	Método (1)	Límite cuantificación (2)	Precisión	Exactitud
Hidrocarburos aromáticos policíclicos (HPA).	91-20-3	Naftaleno.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%
	120-12-7	Antraceno.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%
			Cromatografía líquida de alta resolución	25%	25%	25%
	191-24-2	Benzo (g,h,i)perileno.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%
			Cromatografía líquida de alta resolución	25%	25%	25%
	50-32-8	Benzo(a)pireno.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%
			Cromatografía líquida de alta resolución	25%	25%	25%
	205-99-2	Benzo(b)fluoranteno.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%
			Cromatografía líquida de alta resolución	25%	25%	25%
	207-08-9	Benzo(k)fluoranteno.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%
			Cromatografía líquida de alta resolución	25%	25%	25%
	206-44-0	Fluoranteno.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%
			Cromatografía líquida de alta resolución	25%	25%	25%
	193-39-5	Indeno (1,2,3,c,d)pireno.	Cromatografía de gases.	25%	25%	25%
Cromatografía líquida de alta resolución			25%	25%	25%	

(1) Los métodos utilizados serán normalizados. Podrán utilizarse métodos alternativos a los indicados siempre y cuando se garanticen los mismos límites de cuantificación, precisión y exactitud, que se recogen en la tabla y no tengan descritas interferencias no corregibles de sustancias que puedan encontrarse en el medio simultáneamente con el parámetro analizado.

(2) Se entenderá como límite de cuantificación la menor cantidad cuantitativamente determinable en una muestra sobre la base de un procedimiento de trabajo dado que pueda todavía distinguirse de cero. El porcentaje indicado se refiere al porcentaje del objetivo de calidad establecido para cada contaminante.

ANEXO III

Procedimientos de control

Sin perjuicio de lo establecido en la legislación vigente, el control de las sustancias del anexo I se realizará tomando en consideración lo siguiente:

1. Las muestras deberán tomarse en puntos lo suficientemente cercanos al vertido para que puedan ser representativas de la calidad del medio acuático en la zona afectada por los vertidos.

2. Los valores de los metales pesados se expresarán como metal total

3. Las concentraciones de los contaminantes en sedimentos se determinarán en la fracción fina, inferior a

63 mm, sobre peso seco. En aquellos casos en los que la naturaleza del sedimento no permita realizar los análisis sobre dicha fracción, se determinará la concentración de los contaminantes en la inferior a 2 mm sobre peso seco.

4. Las concentraciones en biota se determinarán en peso húmedo, preferentemente en mejillón (*Mytilus sp*), ostra o almeja.

5. Los controles en la matriz agua se realizarán, como mínimo, con periodicidad estacional. Ahora bien, se podrá reducir la frecuencia en los controles en función de criterios técnicos basados en los resultados obtenidos en años anteriores.

6. Las determinaciones analíticas en sedimento y/o biota se efectuarán como mínimo con periodicidad anual.»

Disposición final sexta. *Modificación de la Ley 16/2002, de 1 de julio, de prevención y control integrados de la contaminación.*

El segundo párrafo de la disposición transitoria primera queda redactado como sigue:

«A estos efectos, si la solicitud de la autorización ambiental integrada se presentara antes del día 1 de enero de 2007 y el órgano competente para otorgarla no hubiera dictado resolución expresa sobre la misma con anterioridad a la fecha señalada en el párrafo anterior, las instalaciones existentes podrán continuar en funcionamiento de forma provisional hasta que se dicte dicha resolución, por un plazo máximo de seis meses, siempre que cumplan todos los requisitos de carácter ambiental exigidos por la normativa sectorial aplicable.»

Disposición final séptima. *Incorporación del Derecho Comunitario.*

Esta Ley incorpora al ordenamiento jurídico español la Directiva 79/409/CEE del Consejo, de 2 de abril de 1979, relativa a la conservación de las aves silvestres, y la Directiva 92/43/CEE del Consejo, de 21 de mayo de 1992, relativa a la conservación de los hábitats naturales y de la fauna y flora silvestres.

Disposición final octava. *Desarrollo reglamentario.*

El Gobierno, en el ámbito de sus competencias, dictará las disposiciones necesarias para el desarrollo de esta Ley.

En particular, se faculta al Gobierno para introducir cambios en los anexos con la finalidad de adaptarlos a las modificaciones que, en su caso, introduzca la normativa comunitaria.

Disposición final novena. *Potestades reglamentarias en Ceuta y Melilla.*

Las Ciudades de Ceuta y Melilla ejercerán las potestades normativas reglamentarias que tienen atribuidas por las Leyes Orgánicas 1/1995 y 2/1995, de 13 de marzo, dentro del marco de esta Ley y de las que el Estado promulgue a tal efecto.

Disposición final décima. *Entrada en vigor.*

La presente ley entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el Boletín Oficial del Estado.

Por tanto,
Mando a todos los españoles, particulares y autoridades que guarden y hagan guardar esta ley.

Madrid, 13 de diciembre de 2007.

JUAN CARLOS R.

El Presidente del Gobierno,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

ANEXO I

Tipos de hábitats naturales de interés comunitario cuya conservación requiere la designación de zonas de especial conservación

INTERPRETACIÓN

En el «Manual de Interpretación de los Hábitats de la Unión Europea», aprobado por el comité establecido por

el artículo 20 («Comité Hábitats») y publicado por la Comisión Europea (*), se ofrecen orientaciones para la interpretación de cada tipo de hábitat.

El código corresponde al código NATURA 2000.

El símbolo «*» indica los tipos de hábitats prioritarios.

1. HÁBITATS COSTEROS Y VEGETACIONES HALOFÍTICAS.

11. Aguas marinas y medios de marea.

1110 Bancos de arena cubiertos permanentemente por agua marina, poco profunda.

1120 * Praderas de Posidonia (*Posidonium oceanicae*).

1130 Estuarios.

1140 Llanos fangosos o arenosos que no están cubiertos de agua cuando hay marea baja.

1150 * Lagunas costeras.

1160 Grandes calas y bahías poco profundas.

1170 Arrecifes.

1180 Estructuras submarinas causadas por emisiones de gases.

12. Acantilados marítimos y playas de guijarros.

1210 Vegetación anual sobre desechos marinos acumulados.

1220 Vegetación perenne de bancos de guijarros.

1230 Acantilados con vegetación de las costas atlánticas y bálticas.

1240 Acantilados con vegetación de las costas mediterráneas con *Limonium spp.* endémicos.

1250 Acantilados con vegetación endémica de las costas macaronésicas.

13. Marismas y pastizales salinos atlánticos y continentales.

1310 Vegetación anual pionera con *Salicornia* y otras especies de zonas fangosas o arenosas.

1320 Pastizales de *Spartina (Spartinion maritimi)*.

1330 Pastizales salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).

1340 * Pastizales salinos continentales.

14. Marismas y pastizales salinos mediterráneos y termoatlánticos.

1410 Pastizales salinos mediterráneos (*Juncetalia maritimi*).

1420 Matorrales halófilos mediterráneos y termoatlánticos (*Sarcocornetea fruticosae*).

1430 Matorrales halo-nitrófilos (*Pegano-Salsoletea*).

15. Estepas continentales halófilas y gipsófilas.

1510 * Estepas salinas mediterráneas (*Limonietalia*).

1520 * Vegetación gipsícola ibérica (*Gypsophiletalia*).

1530 * Estepas y marismas salinas panónicas.

16. Archipiélagos, costas y superficies emergidas del Báltico boreal.

1610 Islas esker del Báltico con vegetación de playas de arena, de rocas o de guijarros y vegetación sublitoral.

1620 Islotes e islitas del Báltico boreal.

1630 * Praderas costeras del Báltico boreal.

1640 Playas de arena con vegetación vivaz del Báltico boreal.

1650 Calas estrechas del Báltico boreal.

2. DUNAS MARÍTIMAS Y CONTINENTALES.

21. Dunas marítimas de las costas atlánticas, del mar del Norte y del Báltico.

2110 Dunas móviles embrionarias.

- 2120 Dunas móviles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas blancas).
- 2130 * Dunas costeras fijas con vegetación herbácea (dunas grises).
- 2140 * Dunas fijas descalcificadas con *Empetrum nigrum*.
- 2150 * Dunas fijas descalcificadas atlánticas (*Calluno-Ulicetea*).
- 2160 Dunas con *Hippophaë rhamnoides*.
- 2170 Dunas con *Salix repens* spp. *argentea* (*Salicion arenariae*).
- 2180 Dunas arboladas de las regiones atlánticas, continental y boreal.
- 2190 Depresiones intradunales húmedas.
- 21A0 Machairs (* en Irlanda).
22. Dunas marítimas de las costas mediterráneas.
- 2210 Dunas fijas de litoral del *Crucianellion maritima*.
- 2220 Dunas con *Euphorbia terracina*.
- 2230 Dunas con céspedes del *Malcomietalia*.
- 2240 Dunas con céspedes del *Brachypodietalia* y de plantas anuales.
- 2250 * Dunas litorales con *Juniperus* spp.
- 2260 Dunas con vegetación esclerófila del *Cisto-Lavanduletalia*.
- 2270 * Dunas con bosques *Pinus pinea* y/o *Pinus pinaster*.
23. Dunas continentales, antiguas y descalcificadas.
- 2310 Brezales psamófilos secos con *Calluna* y *Genista*.
- 2320 Brezales psamófilos secos con *Calluna* y *Empetrum nigrum*.
- 2330 Dunas continentales con pastizales abiertos con *Corynephorus* y *Agrostis*.
- 2340 * Dunas continentales panónicas.
3. HÁBITATS DE AGUA DULCE.
31. Aguas estancadas.
- 3110 Aguas oligotróficas con un contenido de minerales muy bajo de las llanuras arenosas (*Littorelletalia uniflorae*).
- 3120 Aguas oligotróficas con un contenido de minerales muy bajo sobre suelos generalmente arenosos del mediterráneo occidental con *Isoetes* spp.
- 3130 Aguas estancadas, oligotróficas o mesotróficas con vegetación de *Littorelletea uniflorae* y/o *Isoëto-Nanojuncetea*.
- 3140 Aguas oligomesotróficas calcáreas con vegetación béntica de *Chara* spp.
- 3150 Lagos eutróficos naturales con vegetación *Magnopotamion* o *Hydrocharition*.
- 3160 Lagos y estanques distróficos naturales.
- 3170 * Estanques temporales mediterráneos.
- 3180 * Turloughs.
- 3190 Lagos de karst en yeso.
- 31A0 * Lechos de loto de lagos termales de Transilvania.
32. Aguas corrientes-tramos de cursos de agua con dinámica natural y semi-natural (lechos menores, medios y mayores), en los que la calidad del agua no presenta alteraciones significativas.
- 3210 Ríos naturales de Fenoscandia.
- 3220 Ríos alpinos con vegetación herbácea en sus orillas.
- 3230 Ríos alpinos con vegetación leñosa en sus orillas de *Myricaria germanica*.
- 3240 Ríos alpinos con vegetación leñosa en sus orillas de *Salix elaeagnos*.
- 3250 Ríos mediterráneos de caudal permanente con *Glaucium flavum*.
- 3260 Ríos, de pisos de planicie a montano con vegetación de *Ranunculion fluitantis* y de *Callitricho-Batrachion*.
- 3270 Ríos de orillas fangosas con vegetación de *Chenopodion rubri* p.p. y de *Bidention* p.p.
- 3280 Ríos mediterráneos de caudal permanente del *Paspalo-Agrostidion* con cortinas vegetales ribereñas de *Salix* y *Populus alba*.
- 3290 Ríos mediterráneos de caudal intermitente del *Paspalo-Agrostidion*.
4. BREZALES Y MATORRALES DE ZONA TEMPLADA.
- 4010 Brezales húmedos atlánticos septentrionales de *Erica tetralix*.
- 4020 * Brezales húmedos atlánticos de zonas templadas de *Erica ciliaris* y *Erica tetralix*.
- 4030 Brezales secos europeos.
- 4040 * Brezales secos atlánticos costeros de *Erica vagans*.
- 4050 * Brezales macaronésicos endémicos.
- 4060 Brezales alpinos y boreales.
- 4070 * Matorrales de *Pinus mugo* y *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*).
- 4080 Formaciones subarbustivas subárticas de *Salix* spp.
- 4090 Brezales oromediterráneos endémicos con aliaga.
- 40A0 * Matorrales peripanónicos subcontinentales.
- 40B0 Monte bajo de *Potentilla fruticosa* de Ródope.
- 40C0 * Monte bajo caducifolio pontosarmático.
5. MATORRALES ESCLERÓFILOS.
51. Matorrales submediterráneos y de zona templada.
- 5110 Formaciones estables xerotermófilas de *Buxus sempervirens* en pendientes rocosas (*Berberidion* p.p.).
- 5120 Formaciones montanas de *Genista purgans*.
- 5130 Formaciones de *Juniperus communis* en brezales o pastizales calcáreos.
- 5140 * Formaciones de *Cistus palhinhae* sobre brezales marítimos.
52. Matorrales arborescentes mediterráneos.
- 5210 Matorrales arborescentes de *Juniperus* spp.
- 5220 * Matorrales arborescentes de *Zyziphus*.
- 5230 * Matorrales arborescentes de *Laurus nobilis*.
53. Matorrales termomediterráneos y pre-estépicos.
- 5310 Monte bajo de *Laurus nobilis*.
- 5320 Formaciones bajas de euphorbia próximas a los acantilados.
- 5330 Matorrales termomediterráneos y pre-estépicos.
54. Matorrales de tipo frigánico.
- 5410 Matorrales de tipo frigánico del mediterráneo occidental de cumbres de acantilados (*Astragalo-Plantaginietum subulatae*).
- 5420 *Sarcopoterium spinosum* phryganas.
- 5430 Matorrales espinosos de tipo frigánico endémicos del *Euphorbio-Verbascion*.
6. FORMACIONES HERBOSAS NATURALES Y SEMI-NATURALES.
61. Prados naturales.
- 6110 * Prados calcáreos cársticos o basófilos del *Alyssio-Sedion albi*.
- 6120 * Prados calcáreos de arenas xéricas.
- 6130 Prados calaminarios de *Violetalia calaminiariae*.
- 6140 Prados pirenaicos silíceos de *Festuca eskia*.

6150 Prados boreoalpinos silíceos.
 6160 Prados ibéricos silíceos de *Festuca indigesta*.
 6170 Prados alpinos y subalpinos calcáreos.
 6180 Prados orófilos macaronésicos.
 6190 Prados rupícolas panónicos (*Stipo-Festucetalia pallentis*).

62. Formaciones herbosas secas seminaturales y facies de matorral.

6210 Prados secos semi-naturales y facies de matorral sobre sustratos calcáreos (*Festuco-Brometalia*) (* parajes con notables orquídeas).

6220 * Zonas subestépicas de gramíneas y anuales del *Thero-Brachypodietea*.

6230 * Formaciones herbosas con *Nardus*, con numerosas especies, sobre sustratos silíceos de zonas montañosas (y de zonas submontañosas de la Europa continental).

6240 * Pastizales estépicos subpanónicos.

6250 * Pastizales estépicos panónicos sobre loess.

6260 * Estepas panónicas sobre arenas.

6270 * Pastizales fenoscándicos de baja altitud, secas a orófilas, ricas en especies.

6280M * Alvar nórdico y losas calizas precámbricas.

62A0 Pastizales secos submediterráneos orientales (*Scorzoneratalia villosae*).

62B0 * Prados serpentinícolas de Chipre.

62C0 * Estepas pontosarmáticas.

62D0 Prados acidófilos oromoesios.

63. Bosques esclerófilos de pastoreo (dehesas).

6310 Dehesas perennifolias de *Quercus* spp.

64. Prados húmedos seminaturales de hierbas altas.

6410 Prados con molinias sobre sustratos calcáreos, turbosos o arcillo-limónicos (*Molinion caeruleae*).

6420 Prados húmedos mediterráneos de hierbas altas del *Molinion-Holoschoenion*.

6430 Megaforbios eutrofos hidrófilos de las orlas de llanura y de los pisos montano a alpino.

6440 Prados aluviales inundables del *Cnidion dubii*.

6450 Prados aluviales noreales.

6460 Prados turbosos de Troodos.

65. Prados mesófilos.

6510 Prados pobres de siega de baja altitud (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*).

6520 Prados de siega de montaña.

6530 * Prados arbolados fenoscándicos.

7. TURBERAS ALTAS, TURBERAS BAJAS (FENS Y MIRE) Y ÁREAS PANTANOSAS.

71. Turberas ácidas de esfagnos.

7110 * Turberas altas activas.

7120 Turberas altas degradadas que todavía pueden regenerarse de manera natural.

7130 Turberas de cobertura (* para las turberas activas).

7140 «Mires» de transición.

7150 Depresiones sobre sustratos turbosos del *Rhynchosporion*.

7160 Manantiales ricos en minerales y surgencias de fens.

72. Áreas pantanosas calcáreas.

7210 * Turberas calcáreas del *Cladium mariscus* y con especies del *Caricion davallianae*.

7220 * Manantiales petrificantes con formación de tuf (*Cratoneurion*).

7230 Turberas bajas alcalinas.

7240 * Formaciones pioneras alpinas de *Caricion bicoloris-atrofuscae*.

73. Turberas boreales.

7310 * Aapa mires.

7320 * Palsa mires.

8. HÁBITATS ROCOSOS Y CUEVAS.

81. Desprendimientos rocosos.

8110 Desprendimientos silíceos de los pisos montano a nival (*Androsacetalia alpinae* y *Galeopsietalia ladani*).

8120 Desprendimientos calcáreos y de esquistos calcáreos de los pisos montano a nival (*Thlaspietea rotundifolia*).

8130 Desprendimientos mediterráneos occidentales y termófilos.

8140 Desprendimientos mediterráneos orientales.

8150 Desprendimientos medioeuropeos silíceos de zonas altas.

8160 * Desprendimientos medioeuropeos calcáreos de los pisos colino a montano.

82. Pendientes rocosas con vegetación casmofítica.

8210 Pendientes rocosas calcícolas con vegetación casmofítica.

8220 Pendientes rocosas silíceas con vegetación casmofítica.

8230 Roquedos silíceos con vegetación pionera del Sedo-*Scleranthion* o del Sedo *albi-Veronicion dillenii*.

8240 * Pavimentos calcáreos.

83. Otros hábitats rocosos.

8310 Cuevas no explotadas por el turismo.

8320 Campos de lava y excavaciones naturales.

8330 Cuevas marinas sumergidas o semisumergidas.

8340 Glaciares permanentes.

9. BOSQUES.

Bosques (sub)naturales de especies autóctonas, en monte alto con sotobosque típico, que responden a uno de los siguientes criterios: raros o residuales o que albergan especies de interés comunitario.

90. Bosques de la Europa boreal.

9010 * Taiga occidental.

9020 * Bosques maduros caducifolios naturales hemiboreales, de Fenoscandia, ricos en epífitos (*Quercus*, *Tilia*, *Acer*, *Fraxinus* o *Ulmus*).

9030 * Bosques naturales de las primeras fases de la sucesión de las áreas emergidas costeras.

9040 Bosques nórdicos/subárticos de *Betula pubescens* ssp. *czerepanovii*.

9050 Bosques fenoscándicos de *Picea abies* ricos en herbáceas.

9060 Bosques de coníferas sobre, o relacionados, con eskers fluvioglaciales.

9070 Pastizales arbolados fenoscándicos.

9080 * Bosques pantanosos caducifolios de Fenoscandia.

91. Bosques de la Europa templada.

9110 Hayedos del *Luzulo-Fagetum*.

9120 Hayedos acidófilos atlánticos con sotobosque de *Ilex* y a veces de *Taxus* (*Quercion robori-petraeae* o *Illici-Fagenion*).

9130 Hayedos del *Asperulo-Fagetum*.

9140 Hayedos subalpinos medioeuropeos de *Acer* y *Rumex arifolius*.

9150 Hayedos calcícolas medioeuropeas del *Cephalanthero-Fagion*.

9160 Robledales pedunculados o albares subatlánticos y medioeuropeos del *Carpinion betuli*.

9170 Robledales albares del *Galio-Carpinetum*.

9180 * Bosques de laderas, desprendimientos o barrancos del *Tilio-Acerion*.

- 9190 Robledales maduros acidófilos de llanuras arenosas con *Quercus robur*.
- 91A0 Robledales maduros de las Islas Británicas con *Ilex* y *Blechnum*.
- 91B0 Fresnedas termófilas de *Fraxinus angustifolia*.
- 91C0 * Bosques de Caledonia.
- 91D0 * Turberas boscosas.
- 91E0 * Bosques aluviales de *Alnus glutinosa* y *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).
- 91F0 Bosques mixtos de *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* o *Fraxinus angustifolia*, en las riberas de los grandes ríos (*Ulmenion minoris*).
- 91G0 * Bosques panónicos de *Quercus petraea* y *Carpinus betulus*.
- 91H0 * Bosques panónicos de *Quercus pubescens*.
- 91I0 * Bosques eurosiberianos estépico de *Quercus* spp.
- 91J0 * Bosques de las Islas Británicas con *Taxus baccata*.
- 91K0 Bosques ilirios de *Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*).
- 91L0 Bosques ilirios de robles y carpes (*Erythronio-Carpinion*).
- 91M0 Bosques balcanicopanónicos de roble turco y roble albar.
- 91N0 * Matorrales de dunas arenosas continentales panónicas (*Junipero-Populetum albae*).
- 91P0 Abetales de Swietokrzyskie (*Abietetum polonicum*).
- 91Q0 Bosques calcófilos de *Pinus sylvestris* de los Cárpatos Occidentales.
- 91R0 Bosques dináricos dolomíticos de pino silvestre (*Genisto januensis-Pinetum*).
- 91S0 * Hayedos pónicos occidentales.
- 91T0 Bosques centroeuropeos de pino silvestre y líquenes.
- 91U0 Bosques esteparios sármatas de pino silvestre.
- 91V0 Hayedos dacios (*Symphyto-Fagion*).
- 91W0 Hayedos de Moesia.
- 91X0 Hayedos de Dobrojuja.
- 91Y0 Bosques dacios de robles y carpes.
- 91Z0 Bosquetes de tilo plateado de Moesia.
- 91AA * Bosques de roble blanco.
- 91BA Abetales de Moesia.
- 91CA Bosques pino silvestre de Rhodope y la Cordillera Balcánica.
92. Bosques mediterráneos caducifolios.
- 9210 * Hayedos de los Apeninos con *Taxus* e *Ilex*.
- 9220 * Hayedos de los Apeninos con *Abies alba* y hayedos con *Abies nebrodensis*.
- 9230 Robledales galaico-portugueses con *Quercus robur* y *Quercus pyrenaica*.
- 9240 Robledales ibéricos de *Quercus faginea* y *Quercus canariensis*.
- 9250 Robledales de *Quercus trojana*.
- 9260 Bosques de *Castanea sativa*.
- 9270 Hayedos helénicos con *Abies borisii-regis*.
- 9280 Bosques de *Quercus frainetto*.
- 9290 Bosques de *Cupressus* (*Acero-Cupression*).
- 92A0 Bosques galería de *Salix alba* y *Populus alba*.
- 92B0 Bosques galería de ríos de caudal intermitente mediterráneos con *Rhododendron ponticum*, *Salix* y otras.
- 92C0 Bosques de *Platanus orientalis* y *Liquidambar orientalis* (*Platanion orientalis*).
- 92D0 Galerías y matorrales ribereños termomediterráneos (*Nerio-Tamaricetea* y *Securinegion tinctoriae*).
93. Bosques esclerófilos mediterráneos.
- 9310 Robledales del Egeo de *Quercus brachyphylla*.
- 9320 Bosques de *Olea* y *Ceratonia*.
- 9330 Alcornocales de *Quercus suber*.
- 9340 Encinares de *Quercus ilex* y *Quercus rotundifolia*.
- 9350 Bosques de *Quercus macrolepis*.
- 9360 * Laurisilvas macaronésicas (*Laurus*, *Ocotea*).
- 9370 * Palmerales de *Phoenix*.
- 9380 Bosques de *Ilex aquifolium*.
- 9390 * Matorrales y vegetación subarborescente con *Quercus alnifolia*.
- 93A0 Bosques con *Quercus infectoria* (*Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae*).
94. Bosques de coníferas de montañas templadas.
- 9410 Bosques acidófilos de *Picea* de los pisos montañoso a alpino (*Vaccinio-Piceetea*).
- 9420 Bosques alpinos de *Larix decidua* y/o *Pinus cembra*.
- 9430 Bosques montañosos y subalpinos de *Pinus uncinata* (* en sustratos yesoso o calcáreo).
95. Bosques de coníferas de montañas mediterráneas y macaronésicas.
- 9510 * Abetales sudapeninos de *Abies alba*.
- 9520 Abetales de *Abies pinsapo*.
- 9530 * Pinares (sud-)mediterráneos de pinos negros endémicos.
- 9540 Pinares mediterráneos de pinos mesogeanos endémicos.
- 9550 Pinares endémicos canarios.
- 9560 * Bosques endémicos de *Juniperus* spp.
- 9570 * Alcornocales de *Quercus suber*.
- 9580 * Bosques mediterráneos de *Taxus baccata*.
- 9590 * Bosques de *Cedrus brevifolia* (*Cedrosetum brevifoliae*).
- 95A0 Pinares oromediterráneos de altitud.

ANEXO II

ESPECIES ANIMALES Y VEGETALES DE INTERÉS COMUNITARIO PARA CUYA CONSERVACIÓN ES NECESARIO DESIGNAR ZONAS ESPECIALES DE CONSERVACIÓN

Interpretación

a) El anexo II es complementario del anexo I en cuanto a la realización de una red coherente de zonas especiales de conservación.

b) Las especies que figuran en el presente anexo están indicadas:

por el nombre de la especie o subespecie, o por el conjunto de las especies pertenecientes a un taxón superior o a una parte designada de dicho taxón.

La abreviatura «spp.» a continuación del nombre de una familia o de un género sirve para designar todas las especies pertenecientes a dicha familia o género.

c) Símbolos.

Se antepone un asterisco (*) al nombre de una especie para indicar que dicha especie es prioritaria.

La mayoría de las especies que figuran en el presente anexo se hallan incluidas en el anexo V. Con el símbolo (o), colocado detrás del nombre, se indican aquellas especies que figuran en el presente anexo y no se hallan incluidas en el anexo V ni en el anexo VI; con el símbolo (V), colocado detrás del nombre, se indican aquellas especies que, figurando en el presente anexo, están también incluidas en el anexo VI, pero no en el anexo V.

a) ANIMALES.

VERTEBRADOS.

MAMÍFEROS.

- INSECTIVORA.
- Talpidae.
Galemys pyrenaicus.
- CHIROPTERA.
- Rhinolophidae.
Rhinolophus blasii.
Rhinolophus euryale.
Rhinolophus ferrumequinum.
Rhinolophus hipposideros.
Rhinolophus mehelyi.
- Vespertilionidae.
Barbastella barbastellus.
Miniopterus schreibersii.
Myotis bechsteinii.
Myotis blythii.
Myotis capaccinii.
Myotis dasycneme.
Myotis emarginatus.
Myotis myotis.
- Pteropodidae.
Rousettus aegyptiacus.
- RODENTIA.
- Gliridae.
Myomimus roachi.
- Sciuridae.
* *Marmota marmota latirostris*.
* *Pteromys volans (Sciuropterus ruscicus)*.
Spermophilus citellus (Citellus citellus).
* *Spermophilus suslicus (Citellus suslicus)*.
- Castoridae.
Castor fiber (excepto las poblaciones estonias, letonas, lituanas, finlandesas y suecas).
- Cricetidae.
Mesocricetus newtoni.
- Microtidae.
Microtus cabrerae.
* *Microtus oeconomus arenicola*.
* *Microtus oeconomus mehelyi*.
Microtus tatricus.
- Zapodidae.
Sicista subtilis.
- CARNIVORA.
- Canidae.
* *Alopex lagopus*.
* *Canis lupus* (excepto la población estonia; poblaciones griegas: solamente las del sur del paralelo 39; poblaciones españolas: solamente las del sur del Duero; excepto las poblaciones letonas, lituanas y finlandesas).
- Ursidae.
* *Ursus arctos* (excepto las poblaciones estonias, finlandesas y suecas).
- Mustelidae.
* *Gulo gulo*.
Lutra lutra.
Mustela eversmanii.
* *Mustela lutreola*.
Vormela peregusna.
- Felidae.
Lynx lynx (excepto las poblaciones estonias, letonas y finlandesas).
* *Lynx pardinus*.
- Phocidae.
Halichoerus grypus (V).
* *Monachus monachus*.
Phoca hispida bottnica (V).
* *Phoca hispida saimensis*.
Phoca vitulina (V).
- ARTIODACTYLA.
- Cervidae.
* *Cervus elaphus corsicanus*.
Rangifer tarandus fennicus (o).
- Bovidae.
* *Bison bonasus*.
Capra aegagrus (poblaciones naturales).
* *Capra pyrenaica pyrenaica*.
Ovis gmelini musimon (Ovis ammon musimon) (poblaciones naturales — Córcega y Cerdeña).
Ovis orientalis ophion (Ovis gmelini ophion).
* *Rupicapra pyrenaica ornata (Rupicapra rupicapra ornata)*.
Rupicapra rupicapra balcanica.
* *Rupicapra rupicapra tatrica*.
- CETACEA.
- Phocoena phocoena*.
Tursiops truncatus.
- REPTILES.
- CHELONIA (TESTUDINES).
- Testudinidae.
Testudo graeca.
Testudo hermanni.
Testudo marginata.
- Cheloniidae.
* *Caretta caretta*.
* *Chelonia mydas*.
- Emydidae.
Emys orbicularis.
Mauremys caspica.
Mauremys leprosa.
- SAURIA.
- Lacertidae.
Lacerta bonnali (Lacerta monticola).
Lacerta monticola.
Lacerta schreiberi.
Gallotia galloti insulanagae.
* *Gallotia simonyi*.
Podarcis lilfordi.
Podarcis pityusensis.
- Scincidae.
Chalcides simonyi (Chalcides occidentalis).
- Gekkonidae.
Phyllodactylus europaeus.
- OPHIDIA.
- Colubridae.
* *Coluber cypriensis*.
Elaphe quatuorlineata.

Elaphe situla.

* *Natrix natrix cypriaca*.

Viperidae.

* *Macrovipera schweizeri* (*Vipera lebetina schweizeri*).

Vipera ursinii (excepto *Vipera ursinii rakosiensis*).

* *Vipera ursinii rakosiensis*.

ANFIBIOS.

CAUDATA.

Salamandridae.

Chioglossa lusitanica.

Mertensiella luschani (*Salamandra luschani*).

* *Salamandra aurora* (*Salamandra atra aurora*).

Salamandrina terdigitata.

Triturus carnifex (*Triturus cristatus carnifex*).

Triturus cristatus (*Triturus cristatus cristatus*).

Triturus dobrogicus (*Triturus cristatus dobrogicus*).

Triturus karelinii (*Triturus cristatus karelinii*).

Triturus montandoni.

Triturus vulgaris ampelensis.

Proteidae.

* *Proteus anguinus*.

Plethodontidae.

Hydromantes (*Speleomantes*) *ambrosii*.

Hydromantes (*Speleomantes*) *flavus*.

Hydromantes (*Speleomantes*) *genei*.

Hydromantes (*Speleomantes*) *imperialis*.

Hydromantes (*Speleomantes*) *strinatii*.

Hydromantes (*Speleomantes*) *supramontis*.

ANURA.

Discoglossidae.

* *Alytes muletensis*.

Bombina bombina.

Bombina variegata.

Discoglossus galganoi (*Discoglossus »jeanneae»* inclusive).

Discoglossus montalentii.

Discoglossus sardus.

Ranidae.

Rana latastei.

Pelobatidae.

* *Pelobates fuscus insubricus*.

PECES.

PETROMYZONIFORMES.

Petromyzonidae.

Eudontomyzon spp. (o).

Lampetra fluviali (V) (excepto las poblaciones finlandesas y suecas).

* *Lampetra planeri* (o) (excepto las poblaciones estonias, finlandesas y suecas).

Lethenteron zanandreae (V).

Petromyzon marinus (o) (excepto las poblaciones suecas).

ACIPENSERIFORMES.

Acipenseridae.

* *Acipenser naccarii*.

* *Acipenser sturio*.

CLUPEIFORMES.

Clupeidae.

Alosa spp. (V).

SALMONIFORMES.

Salmonidae.

Hucho hucho (poblaciones naturales) (V).

Salmo macrostigma (o).

Salmo marmoratus (o).

Salmo salar (sólo en agua dulce) (V) (excepto las poblaciones finlandesas).

Coregonidae.

* *Coregonus oxyrhynchus* (poblaciones anadromas en algunos sectores del Mar del Norte).

Umbridae.

Umbra krameri (o).

CYPRINIFORMES.

Cyprinidae.

Alburnus albidus (o) (*Alburnus vulturius*).

Anaocypris hispanica.

Aspius aspius (V) (excepto las poblaciones finlandesas).

Barbus comiza (V).

Barbus meridionalis (V).

Barbus plebejus (V).

Chalcalburnus chalcoides (o).

Chondrostoma genei (o).

Chondrostoma lusitanicum (o).

Chondrostoma polylepis (o) (*C. willkommii* inclusive).

Chondrostoma soetta (o).

Chondrostoma toxostoma (o).

Gobio albipinnatus (o).

Gobio kessleri (o).

Gobio uranoscopus (o).

Iberocypris palaciosi (o).

* *Ladigesocypris ghigii* (o).

Leuciscus lucumonis (o).

Leuciscus souffia (o).

Pelecus cultratus (V).

Phoxinellus spp. (o).

* *Phoxinus phoxinus*.

Rhodeus sericeus amarus (o).

Rutilus pigus (V).

Rutilus rubilio (o).

Rutilus arcasii (o).

Rutilus macrolepidotus (o).

Rutilus lemmingii (o).

Rutilus frisii meidingeri (V).

Rutilus alburnoides (o).

Scardinius graecus (o).

Cobitidae.

Cobitis elongata (o).

Cobitis taenia (o) (excepto las poblaciones finlandesas).

Cobitis trichonica (o).

Misgurnus fossilis (o).

Sabanejewia aurata (o).

Sabanejewia larvata (o) (*Cobitis larvata* y *Cobitis conspersa*).

SILURIFORMES.

Siluridae.

Silurus aristotelis (V).

ATHERINIFORMES.

Cyprinodontidae.

Aphanius iberus (o).

Aphanius fasciatus (o).

* *Valencia hispanica*.

* *Valencia letourneuxi* (*Valencia hispanica*).

PERCIFORMES.

Percidae.

Gymnocephalus baloni.*Gymnocephalus schraetzer* (V).* *Romanichthys valsanicola*.*Zingel* spp. ((o) excepto *Zingel asper* y *Zingel zingel* (V)).

Gobiidae.

Knipowitschia (Padogobius) panizae (o).*Padogobius nigricans* (o).*Pomatoschistus canestrini* (o).

SCORPAENIFORMES.

Cottidae.

Cottus gobio (o) (excepto las poblaciones finlandesas).*Cottus petiti* (o).

INVERTEBRADOS.

ARTRÓPODOS.

CRUSTACEA.

Decapoda.

Austropotamobius pallipes (V).* *Austropotamobius torrentium* (V).

Isopoda.

* *Armadillidium ghardalamensis*.

INSECTA.

Coleoptera.

Agathidium pulchellum (o).*Bolbelasmus unicornis*.*Boros schneideri* (o).*Buprestis splendens*.*Carabus hampei*.*Carabus hungaricus*.* *Carabus menetriesi pacholei*.* *Carabus olympiae*.*Carabus variolosus*.*Carabus zawadzskii*.*Cerambyx cerdo*.*Corticaria planula* (o).*Cucujus cinnaberinus*.*Dorcadion fulvum cervae*.*Duvalius gebhardti*.*Duvalius hungaricus*.*Dytiscus latissimus*.*Graphoderus bilineatus*.*Leptodirus hochenwarti*.*Limoniscus violaceus* (o).*Lucanus cervus* (o).*Macropilea pubipennis* (o).*Mesosa myops* (o).*Morimus funereus* (o).* *Osmoderma eremita*.*Oxyporus mannerheimii* (o).*Pilemia tigrina*.* *Phryganophilus ruficollis*.*Probaticus subrugosus*.*Propomacrus cypriacus*.* *Pseudogaurotina excellens*.*Pseudoseriscius cameroni*.*Pytho kolwensis*.*Rhysodes sulcatus* (o).* *Rosalia alpina*.*Stephanopachys linearis* (o).*Stephanopachys substriatus* (o).*Xyletinus tremulicola* (o).

Hemiptera.

Aradus angularis (o).

Lepidoptera.

Agriades glandon aquilo (o).*Arytrura musculus*.* *Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria* (o).*Catopta thrips*.*Chondrosoma fiduciarium*.*Clossiana improba* (o).*Coenonympha oedippus*.*Colias myrmidone*.*Cucullia mixta*.*Dioszeghyana schmidtii*.*Erannis ankeraria*.*Erebia calcaria*.*Erebia christi*.*Erebia medusa polaris* (o).*Eriogaster catax*.*Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia* (o).*Glyphipterix loricatella*.*Gortyna borelii lunata*.*Graellsia isabellae* (V).*Hesperia comma catena* (o).*Hypodryas maturna*.*Leptidea morsei*.*Lignyopectera fumidaria*.*Lycaena dispar*.*Lycaena helle*.*Maculinea nausithous*.*Maculinea teleius*.*Melanargia arge*.* *Nymphalis vaualbum*.*Papilio hospiton*.*Phyllometra culminaria*.*Plebicula golgus*.*Polymixis rufocincta isolata*.*Polyommatus eroides*.*Pseudophilotes bavius*.*Xestia borealis* (o).*Xestia brunneopicta* (o).* *Xylomoia strix*.

Mantodea.

Apteromantis aptera.

Odonata.

Coenagrion hylas (o).*Coenagrion mercuriale* (o).*Coenagrion ornatum* (o).*Cordulegaster heros*.*Cordulegaster trinacriae*.*Gomphus graslinii*.*Leucorrhinia pectoralis*.*Lindenia tetraphylla*.*Macromia splendens*.*Ophiogomphus cecilia*.*Oxygastra curtisii*.

Orthoptera.

Baetica ustulata.*Brachytrupes megacephalus*.*Isophya costata*.*Isophya harzi*.*Isophya stysi*.*Myrmecophilus baronii*.*Odontopodisma rubripes*.*Paracaloptenus caloptenoides*.*Pholidoptera transsylvanica*.*Stenobothrus (Stenobothrodes) eurasius*.

- ARACHNIDA.
Pseudoscorpiones.
Anthrenochernes stellae (o).
- MOLUSCOS.
GASTROPODA.
Anisus vorticulus.
Caseolus calculus.
Caseolus commixta.
Caseolus sphaerula.
Chilostoma banaticum.
Discula leacockiana.
Discula tabellata.
Discus guerinianus.
Elona quimperiana.
Geomalacus maculosus.
Geomitra moniziana.
Gibbula nivosa.
* *Helicopsis striata austriaca* (o).
Hygromia kovacsi.
Idiomela (Helix) subplicata.
Lampedusa imitatrix.
* *Lampedusa melitensis*.
Leiostyla abbreviata.
Leiostyla cassida.
Leiostyla corneocostata.
Leiostyla gibba.
Leiostyla lamellosa.
* *Paladilhia hungarica*.
Sadleriana pannonica.
Theodoxus transversalis.
Vertigo angustior (o).
Vertigo genesii (o).
Vertigo geyeri (o).
Vertigo moulinsiana (o).
- BIVALVIA.
Unionoida.
Margaritifera durrovensis (Margaritifera margaritifera)
(V).
Margaritifera margaritifera (V).
Unio crassus.
Dreissenidae.
Congeria kusceri.
b) PLANTAS.
PTERIDOPHYTA.
ASPLENIACEAE.
Asplenium jahandiezii (Litard.) Rouy.
Asplenium adulterinum Milde.
- BLECHNACEAE.
Woodwardia radicans (L.) Sm.
- DICKSONIACEAE.
Culcita macrocarpa C. Presl.
- DRYOPTERIDACEAE.
Diplazium sibiricum (Turcz. ex Kunze) Kurata.
* *Dryopteris corleyi* Fraser-Jenk.
Dryopteris fragans (L.) Schott.
- HYMENOPHYLLACEAE.
Trichomanes speciosum Willd.
- ISOETACEAE.
Isoetes boryana Durieu.
Isoetes malinverniana Ces. & De Not.
- MARSILEACEAE.
Marsilea batardae Launert.
Marsilea quadrifolia L.
Marsilea strigosa Willd.
- OPHIOGLOSSACEAE.
Botrychium simplex Hitchc.
Ophioglossum polyphyllum A. Braun.
- GYMNOSPERMAE.
PINACEAE.
* *Abies nebrodensis* (Lojac.) Mattei.
- ANGIOSPERMAE.
ALISMATACEAE.
* *Alisma wahlenbergii* (Holmberg) Juz.
Caldesia parnassifolia (L.) Parl.
Luronium natans (L.) Raf.
- AMARYLLIDACEAE.
Leucojum nicaeense Ard.
Narcissus asturiensis (Jordan) Pugsley.
Narcissus calcicola Mendonça.
Narcissus cyclamineus DC.
Narcissus fernandesii G. Pedro.
Narcissus humilis (Cav.) Traub.
* *Narcissus nevadensis* Pugsley.
Narcissus pseudonarcissus L. subsp. *nobilis* (Haw.) A. Fernandes.
Narcissus scaberulus Henriq.
Narcissus triandrus L. subsp. *capax* (Salisb.) D. A. Webb.
Narcissus viridiflorus Schousboe.
- ASCLEPIADACEAE.
Vincetoxicum pannonicum (Borhidi) Holub.
- BORAGINACEAE.
* *Anchusa crispa* Viv.
Echium russicum J. F. Gmelin.
* *Lithodora nitida* (H. Ern) R. Fernandes.
Myosotis lusitanica Schuster.
Myosotis rehsteineri Wartm.
Myosotis retusifolia R. Afonso.
Omphalodes kuzinskyanae Willk.
* *Omphalodes littoralis* Lehm.
* *Onosma tornensis* Javorka.
Solenanthes albanicus (Degen & al.) Degen & Baldacci.
* *Symphytum cycladense* Pawl.
- CAMPANULACEAE.
Adenophora lilifolia (L.) Ledeb.
Asyneuma giganteum (Boiss.) Bornm.
* *Campanula bohémica* Hruby.
* *Campanula gelida* Kovanda.
Campanula romanica Săvul.
* *Campanula sabatia* De Not.
* *Campanula serrata* (Kit.) Hendrych.
Campanula zoysii Wulfen.
Jasione crispa (Pourret) Samp. subsp. *serpentinica* Pinto da Silva.
Jasione lusitanica A. DC.
- CARYOPHYLLACEAE.
Arenaria ciliata L. subsp. *pseudofrigida* Ostenf. & O.C. Dahl.
Arenaria humifusa Wahlenberg.
* *Arenaria nevadensis* Boiss. & Reuter.
Arenaria provincialis Chater & Halliday.
* *Cerastium alsinifolium* Tausch.

- Cerastium dinaricum* G. Beck & Szysz.
Dianthus arenarius L. subsp. *arenarius*.
 * *Dianthus arenarius* subsp. *bohemicus* (Novak) O. Schwarz.
Dianthus cintranus Boiss & Reuter subsp. *cintranus* Boiss & Reuter.
 * *Dianthus diutinus* Kit.
 * *Dianthus lumnitzeri* Wiesb.
Dianthus marizii (Samp.) Samp.
 * *Dianthus moravicus* Kovanda.
 * *Dianthus nitidus* Waldst. et Kit.
Dianthus plumarius subsp. *regis-stephani* (Rapcs.) Baksay.
Dianthus rupicola Biv.
 * *Gypsophila papillosa* P. Porta.
Herniaria algarvica Chaudhri.
 * *Herniaria latifolia* Lapeyr. subsp. *litardierei* Gamis.
Herniaria lusitanica (Chaudhri) subsp. *berlengiana* Chaudhri.
Herniaria maritima Link.
 * *Minuartia smejkalii* Dvorakova.
Moehringia jankae Griseb. ex Janka.
Moehringia lateriflora (L.) Fenzl.
Moehringia tommasinii Marches.
Moehringia villosa (Wulfen) Fenzl.
Petrocoptis grandiflora Rothm.
Petrocoptis montsiciana O. Bolos & Rivas Mart.
Petrocoptis pseudoviscosa Fernández Casas.
Silene furcata Rafin. subsp. *angustiflora* (Rupr.) Walters.
 * *Silene hicesiae* Brullo & Signorello.
Silene hifacensis Rouy ex Willk.
 * *Silene holzmanii* Heldr. ex Boiss.
Silene longicilia (Brot.) Otth.
Silene mariana Pau.
 * *Silene orphanidis* Boiss.
 * *Silene rothmaleri* Pinto da Silva.
 * *Silene velutina* Pourret ex Loisel.

CHENOPODIACEAE.

- * *Bassia (Kochia) saxicola* (Guss.) A. J. Scott.
 * *Cremnophyton lanfrancoi* Brullo et Pavone.
 * *Salicornia veneta* Pignatti & Lausi.

CISTACEAE.

- Cistus palhinhae* Ingram.
Halimium verticillatum (Brot.) Sennen.
Helianthemum alypoides Losa & Rivas Goday.
Helianthemum caput-felis Boiss.
 * *Tuberaria major* (Willk.) Pinto da Silva & Rozeira.

COMPOSITAE.

- * *Anthemis glaberrima* (Rech. f.) Greuter.
Artemisia campestris L. subsp. *bottnica* A.N. Lundström ex Kindb.
 * *Artemisia granatensis* Boiss.
 * *Artemisia laciniata* Willd.
Artemisia oelandica (Besser) Komaror.
 * *Artemisia pancicii* (Janka) Ronn.
 * *Aster pyrenaicus* Desf. ex DC.
 * *Aster sorrentinii* (Tod) Lojac.
Carlina onopordifolia Besser.
 * *Carduus myriacanthus* Salzm. ex DC.
 * *Centaurea alba* L. subsp. *heldreichii* (Halacsy) Dostal.
 * *Centaurea alba* L. subsp. *princeps* (Boiss. & Heldr.) Gugler.
 * *Centaurea akamantis* T. Georgiadis & G. Chatzikyriakou.
 * *Centaurea attica* Nyman subsp. *megarensis* (Halacsy & Hayek) Dostal.
 * *Centaurea balearica* J. D. Rodriguez.
 * *Centaurea borjae* Valdes-Berm. & Rivas Goday.
 * *Centaurea citricolor* Font Quer.

- Centaurea corymbosa* Pourret.
Centaurea gadorensis G. Blanca.
 * *Centaurea horrida* Badaro.
Centaurea immanuelis-loewii Degen.
Centaurea jankae Brandza.
 * *Centaurea kalambakensis* Freyn & Sint.
Centaurea kartschiana Scop.
 * *Centaurea lactiflora* Halacsy.
Centaurea micrantha Hoffmanns. & Link subsp. *herminii* (Rouy) Dostál.
 * *Centaurea niederi* Heldr.
 * *Centaurea peucedanifolia* Boiss. & Orph.
 * *Centaurea pinnata* Pau.
Centaurea pontica Prodan & E. I. Nyárády.
Centaurea pulvinata (G. Blanca) G. Blanca.
Centaurea rothmalerana (Arènes) Dostál.
Centaurea vicentina Mariz.
Cirsium brachycephalum Juratzka.
 * *Crepis crocifolia* Boiss. & Heldr.
Crepis granatensis (Willk.) B. Blanca & M. Cueto.
Crepis pusilla (Sommier) Merxmüller.
Crepis tectorum L. subsp. *nigrescens*.
Erigeron frigidus Boiss. ex DC.
 * *Helichrysum melitense* (Pignatti) Brullo et al.
Hymenostemma pseudanthemis (Kunze) Willd.
Hyoseris frutescens Brullo et Pavone.
 * *Jurinea cyanoides* (L.) Reichenb.
 * *Jurinea fontqueri* Cuatrec.
 * *Lamyropsis microcephala* (Moris) Dittrich & Greuter.
Leontodon microcephalus (Boiss. ex DC.) Boiss.
Leontodon boryi Boiss.
 * *Leontodon siculus* (Guss.) Finch & Sell.
Leuzea longifolia Hoffmanns. & Link.
Ligularia sibirica (L.) Cass.
 * *Palaeocyanus crassifolius* (Bertoloni) Dostal.
Santolina impressa Hoffmanns. & Link.
Santolina semidentata Hoffmanns. & Link.
Saussurea alpina subsp. *esthonica* (Baer ex Rupr) Kupffer.
 * *Senecio elodes* Boiss. ex DC.
Senecio jacobea L. subsp. *gotlandicus* (Neuman) Sterner.
Senecio nevadensis Boiss. & Reuter.
 * *Serratula lycopifolia* (Vill.) A.Kern.
Tephroseris longifolia (Jacq.) Griseb et Schenk subsp. *moravica*.

CONVOLVULACEAE.

- * *Convolvulus argyrothamnus* Greuter.
 * *Convolvulus fernandesii* Pinto da Silva & Teles.

CRUCIFERAE.

- Alyssum pyrenaicum* Lapeyr.
 * *Arabis kennedyae* Meikle.
Arabis sadina (Samp.) P. Cout.
Arabis scopoliana Boiss.
 * *Biscutella neustriaca* Bonnet.
Biscutella vinentina (Samp.) Rothm.
Boleum asperum (Pers.) Desvaux.
Brassica glabrescens Poldini.
Brassica hilarionis Post.
Brassica insularis Moris.
 * *Brassica macrocarpa* Guss.
Braya linearis Rouy.
 * *Cochlearia polonica* E. Fröhlich.
 * *Cochlearia tatrae* Borbas.
 * *Coincya rupestris* Rouy.
 * *Coronopus navasii* Pau.
Crambe tataria Sebeok.
Diplotaxis ibicensis (Pau) Gómez-Campo.
 * *Diplotaxis siettiana* Maire.
Diplotaxis vicentina (P. Cout.) Rothm.

Draba cacuminum Elis Ekman.
Draba cinerea Adams.
Draba dorneri Heuffel.
Erucastrum palustre (Pirona) Vis.
* *Erysimum pieninicum* (Zapal.) Pawl.
* *Iberis arbuscula* Runemark.
Iberis procumbens Lange subsp. *microcarpa* Franco & Pinto da Silva.
* *Jonopsidium acaule* (Desf.) Reichenb.
Jonopsidium savianum (Caruel) Ball ex Arcang.
Rhynchosinapis erucastrum (L.) Dandy ex Clapham subsp.
Coincya cintrana (Coutinho) Franco & P. Silva (*Coincya cintrana* (P. Cout.) Pinto da Silva).
Sisymbrium cavanillesianum Valdés & Castroviejo.
Sisymbrium supinum L.
Thlaspi jankae A.Kern.

CYPERACEAE.

Carex holostoma Drejer.
* *Carex panormitana* Guss.
Eleocharis carniolica Koch.

DIOSCOREACEAE.

* *Borderea chouardii* (Gaussen) Heslot.

DROSERACEAE.

Aldrovanda vesiculosa L.

ELATINACEAE.

Elatine gussonei (Sommier) Brullo et al.

ERICACEAE.

Rhododendron luteum Sweet.

EUPHORBIACEAE.

* *Euphorbia margalidiana* Kuhbier & Lewejohann.
Euphorbia transtagana Boiss.

GENTIANACEAE.

* *Centaurium rigualii* Esteve.
* *Centaurium somedanum* Lainz.
Gentiana ligustica R. de Vilm. & Chopinet.
Gentianella anglica (Pugsley) E. F. Warburg.
* *Gentianella bohémica* Skalicky.

GERANIACEAE.

* *Erodium astragaloides* Boiss. & Reuter.
Erodium paularense Fernández-González & Izco.
* *Erodium rupicola* Boiss.

GLOBULARIACEAE.

* *Globularia stygia* Orph. ex Boiss.

GRAMINEAE.

Arctagrostis latifolia (R. Br.) Griseb.
Arctophila fulva (Trin.) N. J. Anderson.
Avenula hackelii (Henriq.) Holub.
Bromus grossus Desf. ex DC.
Calamagrostis chalybaea (Laest.) Fries.
Cinna latifolia (Trev.) Griseb.
Coleanthus subtilis (Tratt.) Seidl.
Festuca brigantina (Markgr.-Dannenb.) Markgr.-Dannenb.
Festuca duriotagana Franco & R. Afonso.
Festuca elegans Boiss.
Festuca henriquesii Hack.
Festuca summilusitana Franco & R. Afonso.
Gaudinia hispanica Stace & Tutin.

Holcus setiglumis Boiss. & Reuter subsp. *duriensis* Pinto da Silva.

Micropyropsis tuberosa Romero-Zarco & Cabezudo.
Poa granitica Br.-Bl. subsp. *disparilis* (E. I. Nyárády) E. I. Nyárády.

* *Poa riphaea* (Ascher et Graebner) Fritsch.
Pseudarrhenatherum pallens (Link) J. Holub.
Puccinellia phryganodes (Trin.) Scribner + Merr.
Puccinellia pungens (Pau) Paunero.
* *Stipa austroitalica* Martinovsky.
* *Stipa bavarica* Martinovsky & H. Scholz.
Stipa danubialis Dihoru & Roman.
* *Stipa styriaca* Martinovsky.
* *Stipa veneta* Moraldo.
* *Stipa zaleskii* Wilensky.
Trisetum subalpestre (Hartman) Neuman.

GROSSULARIACEAE.

* *Ribes sardoum* Martelli.

HIPURIDACEAE.

Hippuris tetraphylla L. Fil.

HYPERICACEAE.

* *Hypericum aciferum* (Greuter) N.K.B. Robson.

IRIDACEAE.

Crocus cyprius Boiss. et Kotschy.
Crocus hartmannianus Holmboe.
Gladiolus palustris Gaud.
Iris aphylla L. subsp. *hungarica* Hegi.
Iris humilis Georgi subsp. *arenaria* (Waldst. et Kit.) A. et D. Löve.

JUNCACEAE.

Juncus valvatus Link.
Luzula arctica Blytt.

LABIATAE.

Dracocephalum austriacum L.
* *Micromeria taygetea* P. H. Davis.
Nepeta dirphyia (Boiss.) Heldr. ex Halacsy.
* *Nepeta sphaciotica* P. H. Davis.
Origanum dictamnus L.
Phlomis brevibracteata Turril.
Phlomis cypria Post.
Salvia veneris Hedge.
Sideritis cypria Post.
Sideritis incana subsp. *glauca* (Cav.) Malagarriga.
Sideritis javalambrensis Pau.
Sideritis serrata Cav. ex Lag.
Teucrium lepicephalum Pau.
Teucrium turredanum Losa & Rivas Goday.
* *Thymus camphoratus* Hoffmanns. & Link.
Thymus carnosus Boiss.
* *Thymus lotocephalus* G. López & R. Morales (*Thymus cephalotos* L.).

LEGUMINOSAE.

Anthyllis hystrix Cardona, Contandr. & E. Sierra.
* *Astragalus algarbiensis* Coss. ex Bunge.
* *Astragalus aquilanus* Anzalone.
Astragalus centralpinus Braun-Blanquet.
* *Astragalus macrocarpus* DC. subsp. *lefkarensis*.
* *Astragalus maritimus* Moris.
Astragalus peterfii Jáv.
Astragalus tremolsianus Pau.
* *Astragalus verrucosus* Moris.
* *Cytisus aeolicus* Guss. ex Lindl.
Genista dorycnifolia Font Quer.
Genista holopetala (Fleischm. ex Koch) Baldacci.

Melilotus segetalis (Brot.) Ser. subsp. *fallax* Franco.

* *Ononis hackelii* Lange.

Trifolium saxatile All.

* *Vicia bifoliolata* J.D. Rodríguez.

LENTIBULARIACEAE.

* *Pinguicula crystallina* Sm.

Pinguicula nevadensis (Lindb.) Casper.

LILIACEAE.

Allium grosii Font Quer.

* *Androcymbium rechingeri* Greuter.

* *Asphodelus bento-rainhae* P. Silva.

* *Chionodoxa lochia* Meikle in Kew Bull.

Colchicum arenarium Waldst. et Kit.

Hyacinthoides vicentina (Hoffmans. & Link) Rothm.

* *Muscari gussonei* (Parl.) Tod.

Scilla litardierei Breist.

* *Scilla morrisii* Meikle.

Tulipa cyprica Stapf.

Tulipa hungarica Borbas.

LINACEAE.

* *Linum dolomiticum* Borbas.

* *Linum muelleri* Moris (*Linum maritimum muelleri*).

LYTHRACEAE.

* *Lythrum flexuosum* Lag.

MALVACEAE.

Kosteletzkya pentacarpos (L.) Ledeb.

NAJADACEAE.

Najas flexilis (Willd.) Rostk. & W.L. Schmidt.

Najas tenuissima (A. Braun) Magnus.

OLEACEAE.

Syringa josikaea Jacq. Fil. ex Reichenb.

ORCHIDACEAE.

Anacamptis urvilleana Sommier et Caruana Gatto.

Calypso bulbosa L.

* *Cephalanthera cucullata* Boiss. & Heldr.

Cypripedium calceolus L.

Dactylorhiza kalopissii E. Nelson.

Gymnigritella runei Teppner & Klein.

Himantoglossum adriaticum Baumann.

Himantoglossum caprinum (Bieb.) V. Koch.

Liparis loeselii (L.) Rich.

* *Ophrys kotschyi* H. Fleischm. et Soo.

* *Ophrys lunulata* Parl.

Ophrys melitensis (Salkowski) J et P Devillers-Terschuren.

Platanthera obtusata (Pursh) subsp. *oligantha* (Turez.) Hulten.

OROBANCHACEAE.

Orobanche densiflora Salzm. ex Reut.

PAEONIACEAE.

Paeonia cambessedesii (Willk.) Willk.

Paeonia clusii F.C. Stern subsp. *rhodia* (Stearn) Tzanoudakis.

Paeonia officinalis L. subsp. *banatica* (Rachel) Soo.

Paeonia parnassica Tzanoudakis.

PALMAE.

Phoenix theophrasti Greuter.

PAPAVERACEAE.

Corydalis gotlandica Lidén.

Papaver laestadianum (Nordh.) Nordh.

Papaver radicum Rottb. subsp. *hyperboreum* Nordh.

PLANTAGINACEAE.

Plantago algarbiensis Sampaio [*Plantago bracteosa* (Willk.) G. Sampaio].

Plantago almogravensis Franco.

PLUMBAGINACEAE.

Armeria berlengensis Daveau.

* *Armeria helodes* Martini & Pold.

Armeria neglecta Girard.

Armeria pseudarmeria (Murray) Mansfeld.

* *Armeria rouyana* Daveau.

Armeria soleirolii (Duby) Godron.

Armeria velutina Welw. ex Boiss. & Reuter.

Limonium dodartii (Girard) O. Kuntze subsp. *lusitanicum* (Daveau) Franco.

* *Limonium insulare* (Beg. & Landi) Arrig. & Diana.

Limonium lanceolatum (Hoffmans. & Link) Franco.

Limonium multiflorum Erben.

* *Limonium pseudolaetum* Arrig. & Diana.

* *Limonium strictissimum* (Salzmann) Arrig.

POLYGONACEAE.

Persicaria foliosa (H. Lindb.) Kitag.

Polygonum praelongum Coode & Cullen.

Rumex rupestris Le Gall.

PRIMULACEAE.

Androsace mathildae Levier.

Androsace pyrenaica Lam.

* *Cyclamen fatrense* Halda et Sojak.

* *Primula apennina* Widmer.

Primula carniolica Jacq.

Primula nutans Georgi.

Primula palinuri Petagna.

Primula scandinavica Bruun.

Soldanella villosa Darracq.

RANUNCULACEAE.

* *Aconitum corsicum* Gay (*Aconitum napellus* subsp. *corsicum*).

Aconitum firmum (Reichenb.) Neilr subsp. *Moravicum* Skalicky.

Adonis distorta Ten.

Aquilegia bertolonii Schott.

Aquilegia kitaibelii Schott.

* *Aquilegia pyrenaica* D. C. subsp. *cazorlensis* (Heywood) Galiano.

* *Consolida samia* P. H. Davis.

* *Delphinium caseyi* B. L. Burtt.

Pulsatilla grandis Wenderoth *Pulsatilla patens* (L.) Miller.

* *Pulsatilla pratensis* (L.) Miller subsp. *hungarica* Soo.

* *Pulsatilla slavica* G. Reuss.

* *Pulsatilla subslavica* Futak ex Goliasova.

Pulsatilla vulgaris Hill. subsp. *gotlandica* (Johanss.) Zaemelis & Paegle.

Ranunculus kykkoensis Meikle.

Ranunculus lapponicus L.

* *Ranunculus weyleri* Mares.

RESEDACEAE.

* *Reseda decursiva* Forssk.

ROSACEAE.

Agrimonia pilosa Ledebour.

Potentilla delphinensis Gren. & Godron.

Potentilla emilii-popii Nyárády.
* *Pyrus magyarica* Terpo.
Sorbus teodorii Liljefors.

RUBIACEAE.

Galium cracoviense Ehrend.
* *Galium litorale* Guss.
Galium moldavicum (Dobrescu) Franco.
* *Galium sudeticum* Tausch.
* *Galium viridiflorum* Boiss. & Reuter.

SALICACEAE.

Salix salvifolia Brot. subsp. *australis* Franco.

SANTALACEAE.

Thesium ebracteatum Hayne.

SAXIFRAGACEAE.

Saxifraga berica (Beguinot) D.A. Webb.
Saxifraga florulenta Moretti.
Saxifraga hirculus L.
Saxifraga osloënsis Knaben.
Saxifraga tombeanensis Boiss. ex Engl.

SCROPHULARIACEAE.

Antirrhinum charidemi Lange.
Chaenorhinum serpyllifolium (Lange) Lange subsp. *Lusitanicum* R. Fernandes.
* *Euphrasia genargentea* (Feoli) Diana.
Euphrasia marchesettii Wettst. ex Marches.
Linaria algarviana Chav.
Linaria coutinhoi Valdés.
Linaria loeselii Schweigger.
* *Linaria ficalhoana* Rouy.
Linaria flava (Poiret) Desf.
* *Linaria hellenica* Turrill.
Linaria pseudolaxiflora Lojacono.
* *Linaria ricardoi* Cout.
Linaria tonzigii Lona.
* *Linaria tursica* B. Valdés & Cabezudo.
Odontites granatensis Boiss.
* *Pedicularis sudetica* Willd.
Rhinanthus oesilensis (Ronniger & Saarsoo) Vassilcz.
Tozzia carpathica Wol.
Verbascum litigiosum Samp.
Veronica micrantha Hoffmanns. & Link.
* *Veronica oetaea* L.-A. Gustavsson.

SOLANACEAE.

* *Atropa baetica* Willk.

THYMELAEACEAE.

* *Daphne arbuscula* Celak.
Daphne petraea Leybold.
* *Daphne rodriguezii* Texidor.

ULMACEAE.

Zelkova abelicea (Lam.) Boiss.

UMBELLIFERAE.

* *Angelica heterocarpa* Lloyd.
Angelica palustris (Besser) Hoffm.
* *Apium bermejoi* Llorens.
Apium repens (Jacq.) Lag.
Athamanta cortiana Ferrarini.
* *Bupleurum capillare* Boiss. & Heldr.
* *Bupleurum kakiskalae* Greuter.
Eryngium alpinum L.
* *Eryngium viviparum* Gay.
* *Ferula sadleriana* Lebed.

Hladnikia pastinacifolia Reichenb.
* *Laserpitium longiradium* Boiss.
* *Naufraga balearica* Constans & Cannon.
* *Oenanthe conioides* Lange.
Petagnia saniculifolia Guss.
Rouya polygama (Desf.) Coincy.
* *Seseli intricatum* Boiss.
Seseli leucospermum Waldst. et Kit.
Thorella verticillatinundata (Thore) Briq.

VALERIANACEAE.

Centranthus trinervis (Viv.) Beguinot.

VIOLACEAE.

Viola delphinantha Boiss.
* *Viola hispida* Lam.
Viola jaubertiana Mares & Vigineix.
Viola rupestris F.W. Schmidt subsp. *relicta* Jalas.

PLANTAS INFERIORES.

BRYOPHYTA.

Bruchia vogesiaca Schwaegr. (o).
Bryhnia novae-angliae (Sull & Lesq.) Grout (o).
* *Bryoerythrophyllum campylocarpum* (C. Müll.) Crum.
(*Bryoerythrophyllum machadoanum* (Sergio) M. O. Hill) (o).
Buxbaumia viridis (Moug.) Moug. & Nestl. (o).
Cephalozia macounii (Aust.) Aust. (o).
Cynodontium suecicum (H. Arn. & C. Jens.) I. Hag. (o).
Dichelyma capillaceum (Dicks) Myr. (o).
Dicranum viride (Sull. & Lesq.) Lindb. (o).
Distichophyllum carinatum Dix. & Nich. (o).
Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus (Mitt.) Warnst.(o).
Encalypta mutica (I. Hagen) (o).
Hamatocaulis lapponicus (Norrl.) Hedenäs (o).
Herzogiella turfacea (Lindb.) I. Wats. (o).
Hygrohypnum montanum (Lindb.) Broth. (o).
Jungermannia handelii (Schiffn.) Amak. (o).
Mannia triandra (Scop.) Grolle (o).
* *Marsupella profunda* Lindb. (o).
Meesia longiseta Hedw. (o).
Nothothylas orbicularis (Schwein.) Sull. (o).
Ochyraea tatrensis Vana (o).
Orthothecium lapponicum (Schimp.) C. Hartm. (o).
Orthotrichum rogeri Brid. (o).
Petalophyllum ralfsii (Wils.) Nees & Gott. (o).
Plagiomnium drummondii (Bruch & Schimp.) T. Kop. (o).
Riccia breidleri Jur. (o).
Riella helicophylla (Bory & Mont.) Mont. (o).
Scapania massolongi (K. Müll.) K. Müll. (o).
Sphagnum pylaisii Brid. (o).
Tayloria rudolphiana (Garov) B. & S. (o).
Tortella rigens (N. Alberts) (o).

ESPECIES DE LA MACARONESIA.

PTERIDOPHYTA.

HYMENOPHYLLACEAE.

Hymenophyllum maderensis Gibby & Lovis.

DRYOPTERIDACEAE.

* *Polystichum drepanum* (Sw.) C. Presl.

ISOETACEAE.

Isoetes azorica Durieu & Paiva ex Milde.

MARSILEACEAE.

* *Marsilea azorica* Launert & Paiva.

ANGIOSPERMAE.

ASCLEPIADACEAE.

Caralluma burchardii N. E. Brown.
* *Ceropegia chrysantha* Svent.

BORAGINACEAE.

Echium candicans L. fil.
* *Echium gentianoides* Webb & Coincy.
Myosotis azorica H. C. Watson.
Myosotis maritima Hochst. in Seub.

CAMPANULACEAE.

* *Azorina vidalii* (H. C. Watson) Feer.
Musschia aurea (L. f.) DC.
* *Musschia wollastonii* Lowe.

CAPRIFOLIACEAE.

* *Sambucus palmensis* Link.

CARYOPHYLLACEAE.

Spergularia azorica (Kindb.) Lebel.

CELASTRACEAE.

Maytenus umbellata (R. Br.) Mabb.

CHENOPODIACEAE.

Beta patula Ait.

CISTACEAE.

Cistus chinamadensis Banares & Romero.
* *Helianthemum bystropogophyllum* Svent.

COMPOSITAE.

Andryala crithmifolia Ait.
* *Argyranthemum lidii* Humphries.
Argyranthemum thalassophyllum (Svent.) Hump.
Argyranthemum winterii (Svent.) Humphries.
* *Atractylis arbuscula* Svent. & Michaelis.
Atractylis preauxiana Schultz.
Calendula maderensis DC.
Cheirolophus duranii (Burchard) Holub.
Cheirolophus ghomerytus (Svent.) Holub.
Cheirolophus junonianus (Svent.) Holub.
Cheirolophus massonianus (Lowe) Hansen & Sund.
Cirsium latifolium Lowe.
Helichrysum gossypinum Webb.
Helichrysum monogynum Burt & Sund.
Hypochoeris oligocephala (Svent. & Bramw.) Lack.
* *Lactuca watsoniana* Trel.
* *Onopordum nogalesii* Svent.
* *Onopordum carduelinum* Bolle.
* *Pericallis hadrosoma* (Svent.) B. Nord.
Phagnalon benettii Lowe.
Stemmacantha cynaroides (Chr. Son. in Buch) Ditt.
Sventenia bupleuroides Font Quer.
* *Tanacetum ptarmiciflorum* Webb & Berth.

CONVOLVULACEAE.

* *Convolvulus caput-medusae* Lowe.
* *Convolvulus lopez-socasii* Svent.
* *Convolvulus massonii* A. Dietr.

CRASSULACEAE.

Aeonium gomeraense Praeger.
Aeonium saundersii Bolle.
Aichryson dumosum (Lowe) Praeg.
Monanthes wildpretii Banares & Scholz.
Sedum brissemoretii Raymond-Hamet.

CRUCIFERAE.

* *Crambe arborea* Webb ex Christ.
Crambe laevigata DC. ex Christ.
* *Crambe sventenii* R. Petters ex Bramwell & Sund.
* *Parolinia schizogynoides* Svent.
Sinapidendron rupestre (Ait.) Lowe.

CYPERACEAE.

Carex malato-belizii Raymond.

DIPSACACEAE.

Scabiosa nitens Roemer & J. A. Schultes.

ERICACEAE.

Erica scoparia L. subsp. *azorica* (Hochst.) D. A. Webb.

EUPHORBIACEAE.

* *Euphorbia handiensis* Burchard.
Euphorbia lambii Svent.
Euphorbia stygiana H. C. Watson.

GERANIACEAE.

* *Geranium maderense* P. F. Yeo.

GRAMINEAE.

Deschampsia maderensis (Haec. & Born.) Buschm.
Phalaris maderensis (Menezes) Menezes.

GLOBULARIACEAE.

* *Globularia ascanii* D. Bramwell & Kunkel.
* *Globularia sarcophylla* Svent.

LABIATAE.

* *Sideritis cystosiphon* Svent.
* *Sideritis discolor* (Webb ex de Noe) Bolle.
Sideritis infernalis Bolle.
Sideritis marmorea Bolle.
Teucrium abutiloides L'Hér.
Teucrium betonicum L'Hér.

LEGUMINOSAE.

* *Anagyris latifolia* Brouss. ex Willd.
Anthyllis lemmaniana Lowe.
* *Dorycnium spectabile* Webb & Berthel.
* *Lotus azoricus* P. W. Ball.
Lotus callis-viridis D. Bramwell & D. H. Davis.
* *Lotus kunkelii* (E. Chueca) D. Bramwell & al.
* *Teline rosmarinifolia* Webb & Berthel.
* *Teline salsoloides* Arco & Acebes.
Vicia dennesiana H. C. Watson.

LILIACEAE.

* *Androcymbium psammophilum* Svent.
Scilla maderensis Menezes.
Semele maderensis Costa.

LORANTHACEAE.

Arceuthobium azoricum Wiens & Hawksw.

MYRICACEAE.

* *Myrica rivas-martinezii* Santos.

OLEACEAE.

Jasminum azoricum L.
Picconia azorica (Tutin) Knobl.

ORCHIDACEAE.

Goodyera macrophylla Lowe.

PITTOSPORACEAE.

* *Pittosporum coriaceum* Dryand. ex. Ait.

PLANTAGINACEAE.

Plantago malato-belizii Lawalree.

PLUMBAGINACEAE.

* *Limonium arborescens* (Brouss.) Kuntze.
Limonium dendroides Svent.
 * *Limonium spectabile* (Svent.) Kunkel & Sunding.
 * *Limonium sventenii* Santos & Fernández Galván.

POLYGONACEAE.

Rumex azoricus Rech. fil.

RHAMNACEAE.

Frangula azorica Tutin.

ROSACEAE.

* *Bencomia brachystachya* Svent.
Bencomia sphaerocarpa Svent.
 * *Chamaemeles coriacea* Lindl.
Dendriopoterium pulidoi Svent.
Marcetella maderensis (Born.) Svent.
Prunus lusitanica L. subsp. *azorica* (Mouillef.) Franco.
Sorbus maderensis (Lowe) Dode.

SANTALACEAE.

Kunkeliella subsucculenta Kammer.

SCROPHULARIACEAE.

* *Euphrasia azorica* H.C. Watson.
Euphrasia grandiflora Hochst. in Seub.
 * *Isoplexis chalcantha* Svent. & O'Shanahan.
Isoplexis isabelliana (Webb & Berthel.) Masferrer.
Odontites holliana (Lowe) Benth.
Sibthorpia peregrina L.

SOLANACEAE.

* *Solanum lidii* Sunding.

UMBELLIFERAE.

Ammi trifoliatum (H. C. Watson) Trelease.
Bupleurum handiense (Bolle) Kunkel.
Chaerophyllum azoricum Trelease.
Ferula latipinna Santos.
Melanoselinum decipiens (Schrader & Wendl.) Hoffm.
Monizia edulis Lowe.
Oenanthe divaricata (R. Br.) Mabb.
Sanicula azorica Guthnick ex Seub.

VIOLACEAE.

Viola paradoxa Lowe.

PLANTAS INFERIORES.

BRYOPHYTA.

* *Echinodium spinosum* (Mitt.) Jur. (o).
 * *Thamnobryum fernandesii* Sergio (o).

ANEXO III

Criterios de selección de los lugares que pueden clasificarse como lugares de importancia comunitaria y designarse zonas especiales de Conservación

Etapa 1: Evaluación a nivel nacional de la importancia relativa de los lugares para cada tipo de hábitat natural del anexo I y cada especie del anexo II (incluidos los

tipos de hábitats naturales prioritarios y las especies prioritarias).

A. Criterios de evaluación del lugar para un tipo dado de hábitat natural del anexo I.

a) Grado de representatividad del tipo de hábitat natural en relación con el lugar.

b) Superficie del lugar abarcada por el tipo de hábitat natural en relación con la superficie total que abarque dicho tipo de hábitat natural por lo que se refiere al territorio nacional.

c) Grado de conservación de la estructura y de las funciones del tipo de hábitat natural de que se trate y posibilidad de restauración.

d) Evaluación global del valor del lugar para la conservación del tipo de hábitat natural en cuestión.

B. Criterios de evaluación del lugar para una especie dada del anexo II.

a) Tamaño y densidad de la población de la especie que esté presente en el lugar en relación con las poblaciones presentes en el territorio nacional.

b) Grado de conservación de los elementos del hábitat que sean relevantes para la especie de que se trate y posibilidad de restauración.

c) Grado de aislamiento de la población existente en el lugar en relación con el área de distribución natural de la especie.

d) Evaluación global del valor del lugar para la conservación de la especie de que se trate.

C. Con arreglo a estos criterios, las Administraciones públicas competentes clasificarán los lugares que propongan en la lista nacional como lugares que pueden clasificarse «de importancia comunitaria», según su valor relativo para la conservación de cada uno de los tipos de hábitat natural o de cada una de las especies que figuran en los respectivos anexos I o II, que se refieren a los mismos.

D. Dicha lista incluirá los lugares en que existan los tipos de hábitats naturales prioritarios y especies prioritarias que hayan sido seleccionados por las Administraciones públicas competentes con arreglo a los criterios enumerados en los apartados A y B.

Etapa 2: Evaluación de la importancia comunitaria de los lugares incluidos en las listas nacionales

1. Todos los lugares definidos por las Administraciones públicas competentes en la etapa 1 en que existan tipos de hábitats naturales y/o especies prioritarias se considerarán lugares de importancia comunitaria.

2. Para la evaluación de la importancia comunitaria de los demás lugares incluidos en las listas de las Administraciones públicas competentes, es decir de su contribución al mantenimiento o al restablecimiento en un estado de conservación favorable de un hábitat natural del anexo I o de una especie del anexo II y/o a la coherencia de Natura 2000, se tendrán en cuenta los criterios siguientes:

a) El valor relativo del lugar a nivel nacional.

b) La localización geográfica del lugar en relación con las vías migratorias de especies del anexo II, así como su posible pertenencia a un ecosistema coherente situado a uno y otro lado de una o varias fronteras interiores de la Comunidad.

c) La superficie total del lugar.

d) El número de tipos de hábitats naturales del anexo I y de especies del anexo II existentes en el lugar.

e) El valor ecológico global del lugar para la región o regiones biogeográficas de que se trate y/o para el conjunto del territorio a que se hace referencia en el artículo 2, tanto por el aspecto característico o único de los elementos que lo integren como por la combinación de dichos elementos.

ANEXO IV

Especies que serán objeto de medidas de conservación especiales en cuanto a su hábitat, con el fin de asegurar su supervivencia y su reproducción en su área de distribución

1. *Gavia stellata*, Colimbo chico.
2. *Gavia arctica*, Colimbo ártico.
3. *Gavia immer*, Colimbo grande.
4. *Podiceps auritus*, Zampullín cuellirrojo.
5. *Pterodroma madeira*, Petrel de Madeira.
6. *Pterodroma feae*, Petrel atlántico.
7. *Bulweria bulwerii*, Petrel de Bulwer.
8. *Calonectris diomedea*, Pardela cenicienta.
9. *Puffinus mauretanicus*, Pardela balear.
10. *Puffinus yelkouan*, Pardela mediterránea.
11. *Puffinus assimilis*, Pardela chica.
12. *Pelagodroma marina*, Paíño pechialbo.
13. *Hydrobates pelagicus*, Paíño común.
14. *Oceanodroma leucorhoa*, Paíño boreal.
15. *Oceanodroma castro*, Paíño de Madeira.
16. *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, Cormorán moñudo (mediterráneo).
17. *Phalacrocorax pygmeus*, Cormorán pigmeo.
18. *Pelecanus onocrotalus*, Pelicano común.
19. *Pelecanus crispus*, Pelicano ceñudo.
20. *Botaurus stellaris*, Avetoro.
21. *Ixobrychus minutus*, Avetorillo común.
22. *Nycticorax nycticorax*, Martinete.
23. *Ardeola ralloides*, Garcilla cangrejera.
24. *Egretta garzetta*, Garceta común.
25. *Egretta alba*, Garceta grande.
26. *Ardea purpurea*, Garza imperial.
27. *Ciconia nigra*, Cigüeña negra.
28. *Ciconia ciconia*, Cigüeña común.
29. *Plegadis falcinellus*, Morito común.
30. *Platalea leucorodia*, Espátula común.
31. *Phoenicopterus ruber*, Flamenco común.
32. *Cygnus bewickii* (*Cygnus columbianus bewickii*), Cisne chico.
33. *Cygnus cygnus*, Cisne cantor.
34. *Anser albifrons flavirostris*, Anser careto de Groenlandia.
35. *Anser erythropus*, Ánsar chico.
36. *Branta leucopsis*, Barnacla cariblanca.
37. *Branta ruficollis*, Barnacla cuellirroja.
38. *Tadorna ferruginea*, Tarro canelo.
39. *Marmaronetta angustirostris*, Cerceta pardilla.
40. *Aythya nyroca*, Porrón pardo.
41. *Polysticta stelleri*, Eider de Steller.
42. *Mergus albellus*, Serreta chica.
43. *Oxyura leucocephala*, Malvasía cabeciblanca.
44. *Pernis apivorus*, Abejero europeo.
45. *Elanus caeruleus*, Elanio común.
46. *Milvus migrans*, Milano negro.
47. *Milvus milvus*, Milano real.
48. *Haliaeetus albicilla*, Pigargo europeo.
49. *Gypaetus barbatus*, Quebrantahuesos.
50. *Neophron percnopterus*, Alimoche común.
51. *Gyps fulvus*, Buitre leonado.
52. *Aegypius monachus*, Buitre negro.
53. *Circus gallicus*, Culebrera europea.
54. *Circus aeruginosus*, Aguilucho lagunero occidental.
55. *Circus cyaneus*, Aguilucho pálido.
56. *Circus macrourus*, Aguilucho papialbo.
57. *Circus pygargus*, Aguilucho cenizo.
58. *Accipiter gentilis arrigonii*, Azor de Córcega y Cerdeña.
59. *Accipiter nisus granti*, Gavilán común (subesp. de las islas Canarias y archipiélago de Madeira).
60. *Accipiter brevipes*, Gavilán griego.
61. *Buteo rufinus*, Busardo moro.
62. *Aquila pomarina*, Águila pomerana.
63. *Aquila clanga*, Águila moteada.
64. *Aquila heliaca*, Águila imperial oriental.
65. *Aquila adalberti*, Águila imperial ibérica.
66. *Aquila chrysaetos*, Águila real.
67. *Hieraaetus pennatus*, Aguillilla calzada.
68. *Hieraaetus fasciatus*, Águila-azor perdicera.
69. *Pandion haliaetus*, Águila pescadora.
70. *Falco naumanni*, Cernícalo primilla.
71. *Falco vespertinus*, Cernícalo patirrojo.
72. *Falco columbarius*, Esmerejón.
73. *Falco eleonora*, Halcón de Eleonor.
74. *Falco biarmicus*, Halcón borní.
75. *Falco cherrug*, Halcón sacre.
76. *Falco rusticolus*, Halcón gerifalte.
77. *Falco peregrinus*, Halcón peregrino.
78. *Bonasa bonasia*, Grévol común.
79. *Lagopus mutus pyrenaicus*, Perdiz nival pirenaica.
80. *Lagopus mutus helveticus*, Perdiz nival alpina.
81. *Tetrao tetrix tetrix*, Gallo lira (continental).
82. *Tetrao urogallus*, Urogallo común.
83. *Alectoris graeca saxatilis*, Perdiz griega alpina.
84. *Alectoris graeca*, Perdiz griega.
85. *Perdix perdix italica*, Perdiz pardilla italiana.
86. *Perdix perdix hispaniensis*, Perdiz pardilla (subespecie ibérica).
87. *Porzana porzana*, Polluela pintoja.
88. *Porzana parva*, Polluela bastarda.
89. *Porzana pusilla*, Polluela chica.
90. *Crex crex*, Guión de codornices.
91. *Porphyrio porphyrio*, Calamón común.
92. *Fulica cristata*, Focha moruna.
93. *Turnix sylvatica*, Torillo andaluz.
94. *Grus grus*, Grulla común.
95. *Tetrax tetrax*, Sisón común.
96. *Chlamydotis undulata*, Avutarda hubara.
97. *Otis tarda*, Avutarda común.
98. *Himantopus himantopus*, Cigüeñela común.
99. *Recurvirostra avosetta*, Avoceta común.
100. *Burhinus oedipnemus*, Alcaraván común.
101. *Cursorius cursor*, Corredor sahariano.
102. *Glareola pratincola*, Canastera común.
103. *Charadrius alexandrinus*, Chorlito patinegro.
104. *Charadrius morinellus* (*Eudromias morinellus*), Chorlito carambolo.
105. *Pluvialis apricaria*, Chorlito dorado europeo.
106. *Hoplopterus spinosus*, Avefría espolada.
107. *Calidris alpina schinzii*, Correlimos común.
108. *Philomachus pugnax*, Combatiente.
109. *Gallinago media*, Agachadiza real.
110. *Limosa lapponica*, Aguja colipinta.
111. *Numenius tenuirostris*, Zarapito fino.
112. *Tringa glareola*, Andarrios bastardo.
113. *Xenus cinereus*, Andarrios de (del) Terek.
114. *Phalaropus lobatus*, Falaropo picofino.
115. *Larus melanocephalus*, Gaviota cabecinegra.
116. *Larus genei*, Gaviota picofina.
117. *Larus audouinii*, Gaviota de Audouin.
118. *Larus minutus*, Gaviota enana.
119. *Gelochelidon nilotica*, Pagaza piconegra.
120. *Sterna caspia*, Pagaza piquirroja.
121. *Sterna sandvicensis*, Charrán patinegro.
122. *Sterna dougallii*, Charrán rosado.
123. *Sterna hirundo*, Charrán común.
124. *Sterna paradisaea*, Charrán ártico.
125. *Sterna albifrons*, Charrancito común.
126. *Chlidonias hybridus*, Fumarel cariblanco.
127. *Chlidonias niger*, Fumarel común.
128. *Uria aalge ibericus*, Arao común (subespecie ibérica).
129. *Pterocles orientalis*, Ganga ortega.

128. *Pterocles alchata*, Ganga ibérica.
 129. *Columba palumbus azorica*, Paloma torcaz (subespecie de las Azores).
 130. *Columba trocaz*, Paloma de Madeira.
 131. *Columba bollii*, Paloma turqué.
 132. *Columba junoniae*, Paloma rabiche.
 133. *Bubo bubo*, Búho real.
 134. *Nyctea scandiaca*, Búho nival.
 135. *Sumia ulula*, Búho gavián.
 136. *Glaucidium passerinum*, Mochuelo chico.
 137. *Strix nebulosa*, Cárabo iapón.
 138. *Strix uralensis*, Cárabo uralense.
 139. *Asio flammeus*, Búho campestre.
 140. *Aegolius funereus*, Mochuelo boreal.
 141. *Caprimulgus europaeus*, Chotacabras gris.
 142. *Apus caffer*, Vencejo cafre.
 143. *Alcedo atthis*, Martín pescador común.
 144. *Coracias garrulus*, Carraca europea.
 145. *Picus canus*, Pito cano.
 146. *Dryocopus martius*, Picamaderos negro.
 147. *Dendrocopos major canariensis*, Pico picapinos de Tenerife.
 148. *Dendrocopos major thanneri*, Pico picapinos de Gran Canaria.
 149. *Dendrocopos syriacus*, Pico sirio.
 150. *Dendrocopos medius*, Pico mediano.
 151. *Dendrocopos leucotos*, Pico dorsiblanco.
 152. *Picoides tridactylus*, Pico tridáctilo.
 153. *Chersophilus duponti*, Alondra ricotí.
 154. *Melanocorypha calandra*, Calandria común.
 155. *Calandrella brachydactyla*, Terrera común.
 156. *Galerida theklae*, Cogujada montesina.
 157. *Lullula arborea*, Alondra totovía.
 158. *Anthus campestris*, Bisbita campestre.
 159. *Troglodytes troglodytes fridariensis*, Chochín común (subespecie de Fair Isle).
 160. *Luscinia svecica*, Ruiseñor pechiazul.
 161. *Saxicola dacotiae*, Tarabilla canaria.
 162. *Oenanthe leucura*, Collalba negra.
 163. *Oenanthe cyprica*, Collalba de Chipre.
 164. *Oenanthe pleschanka*, Collalba pia.
 165. *Acrocephalus melanopogon*, Carricerín real.
 166. *Acrocephalus paludicola*, Carricerín cejudo.
 167. *Hippolais olivetorum*, Zarcero grande.
 168. *Sylvia sarda*, Curruca sarda.
 169. *Sylvia undata*, Curruca rabilarga.
 170. *Sylvia melanothorax*, Curruca ustulada.
 171. *Sylvia rueppelli*, Curruca de Rüppell.
 172. *Sylvia nisoria*, Curruca gaviñana.
 173. *Ficedula parva*, Papamoscas papirrojo.
 174. *Ficedula semitorquata*, Papamoscas semicollarino.
 175. *Ficedula albicollis*, Papamoscas collarino.
 176. *Parus ater cypristes*, Carbonero garrapinos de Chipre.
 177. *Sitta krueperi*, Trepador de Krüper.
 178. *Sitta whiteheadi*, Trepador corso.
 179. *Certhia brachydactyla dorotheae*, Agateador común de Chipre.
 180. *Lanius collurio*, Alcaudón dorsirrojo.
 181. *Lanius minor*, Alcaudón chico.
 182. *Lanius nubicus*, Alcaudón cúbico.
 183. *Pyrhacorax pyrrhacorax*, Chova piquirroja.
 184. *Fringilla coelebs ombriosa*, Pinzón del Hierro.
 185. *Fringilla teydea*, Pinzón del Teide.
 186. *Loxia scotica*, Piquituerto escocés.
 187. *Bucanetes githagineus*, Camachuelo trompetero.
 188. *Pyrrhula murina*, Camachuelo de San Miguel.
 189. *Emberiza cineracea*, Escribano cinéreo.
 190. *Emberiza hortulana*, Escribano hortelano.
 191. *Emberiza caesia*, Escribano ceniciento.

ANEXO V

Especies animales y vegetales de interés comunitario que requieren una protección estricta

Las especies que figuran en el presente anexo están indicadas:

- por el nombre de la especie o subespecie, o
- por el conjunto de las especies pertenecientes a un taxón superior o a una parte designada de dicho taxón.

La abreviatura «spp.» a continuación del nombre de una familia o de un género sirve para designar todas las especies pertenecientes a dicha familia o género.

a) ANIMALES.

VERTEBRADOS.

MAMÍFEROS.

INSECTIVORA.

Erinaceidae.

Erinaceus algirus.

Soricidae.

Crocidura canariensis.*Crocidura sicula*.

Talpidae.

Galemys pyrenaicus.

MICROCHIROPTERA.

Todas las especies.

MEGACHIROPTERA.

Pteropodidae.

Rousettus aegyptiacus.

RODENTIA.

Gliridae.

Todas las especies excepto *Glis glis* y *Eliomys quercinus*.

Sciuridae.

Marmota marmota latirostris.*Pteromys volans (Sciuropterus ruscicus)*.*Spermophilus citellus (Citellus citellus)*.*Spermophilus suslicus (Citellus suslicus)*.*Sciurus anomalus*.

Castoridae.

Castor fiber (excepto las poblaciones estonias, letonas, lituanas, polacas, finlandesas y suecas).

Cricetidae.

Cricetus cricetus (excepto las poblaciones húngaras).*Mesocricetus newtoni*.

Microtidae.

Microtus cabreræ.*Microtus oeconomus arenicola*.*Microtus oeconomus mehelyi*.*Microtus tatricus*.

Zapodidae.

Sicista betulina.*Sicista subtilis*.

Hystricidae.

Hystrix cristata.

CARNIVORA.

Canidae.

Alopex lagopus.

Canis lupus (excepto las poblaciones griegas al norte del paralelo 39, las poblaciones estonias, las poblaciones españolas del norte del Duero; las poblaciones búlgaras, letonas, lituanas, polacas y eslovacas y las poblaciones finlandesas dentro del área de gestión del reno, según se define en el apartado 2 de la Ley finlandesa número 848/90, de 14 de septiembre de 1990, sobre a la gestión del reno).

Ursidae.

Ursus arctos.

Mustelidae.

*Lutra lutra.**Mustela eversmanii.**Mustela lutreola.**Vormela peregusna.*

Felidae.

*Felis silvestris.**Lynx lynx* (excepto la población estonia).*Lynx pardinus.*

Phocidae.

*Monachus monachus.**Phoca hispida saimensis.*

ARTIODACTYLA.

Cervidae.

Cervus elaphus corsicanus.

Bovidae.

*Bison bonasus.**Capra aegagrus* (poblaciones naturales).*Capra pyrenaica pyrenaica.*

Ovis gmelini musimon (*Ovis ammon musimon*) (poblaciones naturales - Córcega y Cerdeña).

Ovis orientalis ophion (*Ovis gmelini ophion*).

Rupicapra pyrenaica ornata (*Rupicapra rupicapra ornata*).

*Rupicapra rupicapra balcanica.**Rupicapra rupicapra tatrica.*

CETACEA.

Todas las especies.

REPTILES.

TESTUDINATA.

Testudinidae.

*Testudo graeca.**Testudo hermanni.**Testudo marginata.*

Cheloniidae.

*Caretta caretta.**Chelonia mydas.**Lepidochelys kempii.**Eretmochelys imbricata.*

Dermochelyidae.

Dermochelys coriacea.

Emydidae.

*Emys orbicularis.**Mauremys caspica.**Mauremys leprosa.*

SAURIA.

Lacertidae.

*Algyroides fitzingeri.**Algyroides marchi.**Algyroides moreoticus.**Algyroides nigropunctatus.**Gallotia atlantica.**Gallotia galloti.**Gallotia galloti insulanagae.**Gallotia simonyi.**Gallotia stehlini.**Lacerta agilis.**Lacerta bedriagae.**Lacerta bonnali* (*Lacerta monticola*).*Lacerta monticola.**Lacerta danfordi.**Lacerta dugesi.**Lacerta graeca.**Lacerta horvathi.**Lacerta schreiberi.**Lacerta trilineata.**Lacerta viridis.**Lacerta vivipara pannonica.**Ophisops elegans.**Podarcis erhardii.**Podarcis filfolensis.**Podarcis hispanica atrata.**Podarcis lilfordi.**Podarcis melisellensis.**Podarcis milensis.**Podarcis muralis.**Podarcis peloponnesiaca.**Podarcis pityusensis.**Podarcis sicula.**Podarcis taurica.**Podarcis tiliguerta.**Podarcis wagleriana.*

Scincidae.

*Ablepharus kitaibelii.**Chalcides bedriagai.**Chalcides ocellatus.**Chalcides sexlineatus.**Chalcides simonyi* (*Chalcides occidentalis*).*Chalcides viridianus.**Ophiomorus punctatissimus.*

Gekkonidae.

*Cyrtopodion kotschy.**Phyllodactylus europaeus.**Tarentola angustimentalis.**Tarentola boettgeri.**Tarentola delalandii.**Tarentola gomerensis.*

Agamidae.

Stellio stellio.

Chamaeleontidae.

Chamaeleo chamaeleon.

Anguidae.

Ophisaurus apodus.

OPHIDIA.

Colubridae.

*Coluber caspius.**Coluber cypriensis.**Coluber hippocrepis.*

- Coluber jugularis.*
Coluber laurenti.
Coluber najadum.
Coluber nummifer.
Coluber viridiflavus.
Coronella austriaca.
Eirenis modesta.
Elaphe longissima.
Elaphe quatuorlineata.
Elaphe situla.
Natrix natrix cetti.
Natrix natrix corsa.
Natrix natrix cypriaca.
Natrix tessellata.
Telescopus falax.
- Viperidae.
- Vipera ammodytes.*
Macrovipera schweizeri (Vipera lebetina schweizeri).
Vipera seoanni (excepto las poblaciones españolas).
Vipera ursinii.
Vipera xanthina.
- Boidae.
- Eryx jaculus.*
- ANFIBIOS.
- CAUDATA.
- Salamandridae.
- Chioglossa lusitanica.*
Euproctus asper.
Euproctus montanus.
Euproctus platycephalus.
Mertensiella luschani (Salamandra luschani).
Salamandra atra.
Salamandra aurorae.
Salamandra lanzai.
Salamandrina terdigitata.
Triturus carnifex (Triturus cristatus carnifex).
Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus).
Triturus italicus.
Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii).
Triturus marmoratus.
Triturus montandoni.
Triturus vulgaris ampelensis.
- Proteidae.
- Proteus anguinus.*
- Plethodontidae.
- Hydromantes (Speleomantes) ambrosii.*
Hydromantes (Speleomantes) flavus.
Hydromantes (Speleomantes) genei.
Hydromantes (Speleomantes) imperialis.
Hydromantes (Speleomantes) strinatii (Hydromantes (Speleomantes) italicus).
Hydromantes (Speleomantes) supramontis.
- ANURA.
- Discoglossidae.
- Alytes cisternasii.*
Alytes muletensis.
Alytes obstetricans.
Bombina bombina.
Bombina variegata.
Discoglossus galganoi (Discoglossus «jeanneae» inclusive).
Discoglossus montalentii.
Discoglossus pictus.
Discoglossus sardus.
- Ranidae.
- Rana arvalis.*
Rana dalmatina.
Rana graeca.
Rana iberica.
Rana italica.
Rana latastei.
Rana lessonae.
- Pelobatidae.
- Pelobates cultripes.*
Pelobates fuscus.
Pelobates syriacus.
- Bufo.
- Bufo calamita.*
Bufo viridis.
- Hylidae.
- Hyla arborea.*
Hyla meridionalis.
Hyla sarda.
- ACIPENSERIFORMES.
- Acipenseridae.
- Acipenser naccarii.*
Acipenser sturio.
- SALMONIFORMES.
- Coregonidae.
- Coregonus oxyrhynchus (poblaciones anadromas de algunos sectores del Mar del Norte, excepto las poblaciones finlandesas).*
- CYPRINIFORMES.
- Cyprinidae.
- Anaocypris hispanica.*
Phoxinus phoxinus.
- ATHERINIFORMES.
- Cyprinodontidae.
- Valencia hispanica.*
- PERCIFORMES.
- Percidae.
- Gymnocephalus baloni.*
Romanichthys valsanicola.
Zingel asper.
- INVERTEBRADOS.
- ARTRÓPODOS.
- CRUSTACEA.
- Isopoda.
- Armadillidium ghardalamensis.*
- INSECTA.
- Coleoptera.
- Bolbelasmus unicornis.*
Buprestis splendens.
Carabus hampei.
Carabus hungaricus.
Carabus olympiae.
Carabus variolosus.
Carabus zawadzskii.

Cerambyx cerdo.
Cucujus cinnaberinus.
Dorcadion fulvum cervae.
Duvalius gebhardti.
Duvalius hungaricus.
Dytiscus latissimus.
Graphoderus bilineatus.
Leptodirus hochenwarti.
Pilemia tigrina.
Osmoderma eremita.
Phryganophilus ruficollis.
Probaticus subrugosus.
Propomacrus cypriacus.
Pseudogaurotina excellens.
Pseudoseriscius cameroni.
Pytho kolwensis.
Rosalia alpina.

Lepidoptera.

Apatura metis.
Arytrura musculus.
Catopta thrips.
Chondrosoma fiduciarium.
Coenonympha hero.
Coenonympha oedippus.
Colias myrmidone.
Cucullia mixta.
Dioszeghyana schmidtii.
Erannis ankeraria.
Erebia calcaria.
Erebia christi.
Erebia sudetica.
Eriogaster catax.
Fabriciana elisa.
Glyphipterix loricatella.
Gortyna borelii lunata.
Hypodryas maturna.
Hyles hippophaes.
Leptidea morsei.
Lignyopectera fumidaria.
Lopinga achine.
Lycaena dispar.
Lycaena helle.
Maculinea arion.
Maculinea nausithous.
Maculinea teleius.
Melanargia arge.
Nymphalis vaualbum.
Papilio alexanor.
Papilio hospiton.
Parnassius apollo.
Parnassius mnemosyne.
Phyllometra culminaria.
Plebicula golgus.
Polymixis rufocincta isolata.
Polyommatus eroides.
Proserpinus proserpina.
Pseudophilotes bavius.
Xylomoia strix.
Zerynthia polyxena.
 Mantodea.
Apteromantis aptera.
 Odonata.
Aeshna viridis.
Cordulegaster heros.
Cordulegaster trinacriae.
Gomphus graslinii.
Leucorrhinia albifrons.
Leucorrhinia caudalis.
Leucorrhinia pectoralis.
Lindenia tetraphylla.

Macromia splendens.
Ophiogomphus cecilia.
Oxygastra curtisii.
Stylurus flavipes.
Sympecma braueri.

Orthoptera.

Baetica ustulata.
Brachytrupes megacephalus.
Isophya costata.
Isophya harzi.
Isophya stysi.
Myrmecophilus baronii.
Odontopodisma rubripes.
Paracaloptenus caloptenoides.
Pholidoptera transsylvanica.
Saga pedo.
Stenobothrus (Stenobothrodes) eurasius.

ARACHNIDA.

Araneae.

Macrothele calpeiana.

MOLUSCOS.

GASTROPODA.

Anisus vorticulus.
Caseolus calculus.
Caseolus commixta.
Caseolus sphaerula.
Chilostoma banaticum.
Discula leacockiana.
Discula tabellata.
Discula testudinalis.
Discula turricula.
Discus defloratus.
Discus guerinianus.
Elona quimperiana.
Geomalacus maculosus.
Geomitra moniziana.
Gibbula nivosa.
Hygromia kovacsi.
Idiomela (Helix) subplicata.
Lampedusa imitatrix.
Lampedusa melitensis.
Leiostyla abbreviata.
Leiostyla cassida.
Leiostyla corneocostata.
Leiostyla gibba.
Leiostyla lamellosa.
Paladilhia hungarica.
Patella ferruginea.
Sadleriana pannonica.
Theodoxus prevostianus.
Theodoxus transversalis.

BIVALVIA.

Anisomyaria.

Lithophaga lithophaga.
Pinna nobilis.

Unionoida.

Margaritifera auricularia.
Unio crassus.

Dreissenidae.

Congeria kusceri.

ECHINODERMATA.

Echinoidea.

Centrostephanus longispinus.

b) PLANTAS.

La letra b) del anexo V contiene todas las especies vegetales enumeradas en la letra b) (*) del anexo II, más las que se mencionan a continuación:

PTERIDOPHYTA.

ASPLENIACEAE.

Asplenium hemionitis L.

ANGIOSPERMAE.

AGAVACEAE.

Dracaena draco (L.) L.

AMARYLLIDACEAE.

Narcissus longispathus Pugsley.

Narcissus triandrus L.

BERBERIDACEAE.

Berberis maderensis Lowe.

CAMPANULACEAE.

Campanula morettiana Reichenb.

Physoplexis comosa (L.) Schur.

CARYOPHYLLACEAE.

Moehringia fontqueri Pau.

COMPOSITAE.

Argyranthemum pinnatifidum (L.f.) Lowe ssp. *Succulentum* (Lowe) C. J. Humphries.

Helichrysum sibthorpii Rouy.

Picris willkommii (Schultz Bip.) Nyman.

Santolina elegans Boiss. ex DC.

Senecio caespitosus Brot.

Senecio lagascanus DC. subsp. *lusitanicus* (P. Cout.) Pinto da Silva.

Wagenitzia lancifolia (Sieber ex Sprengel) Dostal.

CRUCIFERAE.

Murbeckiella sousae Rothm.

EUPHORBIACEAE.

Euphorbia nevadensis Boiss. & Reuter.

GESNERIACEAE.

Jankaea heldreichii (Boiss.) Boiss.

Ramonda serbica Pancic.

IRIDACEAE.

Crocus etruscus Parl.

Iris boissieri Henriq.

Iris marisca Ricci & Colasante.

LABIATAE.

Rosmarinus tomentosus Huber-Morath & Maire.

Teucrium charidemi Sandwith.

Thymus capitellatus Hoffmanns. & Link.

Thymus villosus L. subsp. *villosus* L.

LILIACEAE.

Androcymbium europaeum (Lange) K. Richter.

Bellevalia hackelli Freyn.

Colchicum corsicum Baker.

Colchicum cousturieri Greuter.

Fritillaria conica Rix.

Fritillaria drenovskii Degen & Stoy.

Fritillaria gussichiae (Degen & Doerfler) Rix.

Fritillaria obliqua Ker-Gawl.

Fritillaria rhodocanakis Orph. ex Baker.

Ornithogalum reverchonii Degen & Herv.-Bass.

Scilla beirana Samp.

Scilla odorata Link.

ORCHIDACEAE.

Ophrys argolica Fleischm.

Orchis scopulorum Simsmerh.

Spiranthes aestivalis (Poiret) L. C. M. Richard.

PRIMULACEAE.

Androsace cylindrica DC.

Primula glaucescens Moretti.

Primula spectabilis Tratt.

RANUNCULACEAE.

Aquilegia alpina L.

SAPOTACEAE.

Sideroxylon marmulano Banks ex Lowe.

SAXIFRAGACEAE.

Saxifraga cintrana Kuzinsky ex Willk.

Saxifraga portosanctana Boiss.

Saxifraga presolanensis Engl.

Saxifraga valdensis DC.

Saxifraga vayredana Luizet.

SCROPHULARIACEAE.

Antirrhinum lopesianum Rothm.

Lindernia procumbens (Krockner) Philcox.

SOLANACEAE.

Mandragora officinarum L.

THYMELAEACEAE.

Thymelaea broterana P. Cout.

UMBELLIFERAE.

Bunium brevifolium Lowe.

VIOLACEAE.

Viola athis W. Becker.

Viola cazorlensis Gandoger.

(*) Con excepción de las briofitas de la letra b) del anexo II.

ANEXO VI

ESPECIES ANIMALES Y VEGETALES DE INTERÉS COMUNITARIO CUYA RECOGIDA EN LA NATURALEZA Y CUYA EXPLOTACIÓN PUEDEN SER OBJETO DE MEDIDAS DE GESTIÓN

Las especies que figuran en el presente anexo están indicadas:

por el nombre de la especie o subespecie, o.

por el conjunto de las especies pertenecientes a un taxón superior o a una parte designada de dicho taxón.

La abreviatura «spp.» a continuación del nombre de una familia o de un género sirve para designar todas las especies pertenecientes a dicha familia o género.

a) ANIMALES.

VERTEBRADOS.

MAMÍFEROS.

RODENTIA.

Castoridae.

Castor fiber (poblaciones finlandesas, suecas, letonas, lituanas, estonias y polacas).

- Cricetidae.
Cricetus cricetus (poblaciones húngaras).
- CARNIVORA.
- Canidae.
Canis aureus.
Canis lupus (poblaciones españolas al norte del Duero, poblaciones griegas al norte del paralelo 39, poblaciones finlandesas dentro del área de gestión del reno, según se define en el apartado 2 de la Ley finlandesa número 848/90, de 14 de septiembre de 1990, sobre la gestión del reno; poblaciones búlgaras, letonas, lituanas, estonias, polacas y eslovacas).
- Mustelidae.
Martes martes.
Mustela putorius.
- Felidae.
Lynx lynx (población estonia).
- Phocidae.
 Todas las especies no mencionadas en el anexo IV.
- Viverridae.
Genetta genetta.
Herpestes ichneumon.
- DUPLICIDENTATA.
- Leporidae.
Lepus timidus.
- ARTIODACTYLA.
- Bovidae.
Capra ibex.
Capra pyrenaica (excepto *Capra pyrenaica pyrenaica*).
Rupicapra rupicapra (excepto *Rupicapra rupicapra balcanica*,
Rupicapra rupicapra ornata y *Rupicapra rupicapra tatraica*).
- ANFIBIOS.
- ANURA.
- Ranidae.
Rana esculenta.
Rana perezi.
Rana ridibunda.
Rana temporaria.
- PECES.
- PETROMYZONIFORMES.
- Petromyzonidae.
Lampetra fluviatilis.
Lethenteron zanandrai.
- ACIPENSERIFORMES.
- Acipenseridae.
 Todas las especies no mencionadas en el anexo V.
- CLUPEIFORMES.
- Clupeidae.
Alosa spp.
- SALMONIFORMES.
- Salmonidae.
Thymallus thymallus.
Coregonus spp. (excepto *Coregonus oxyrhynchus*-poblaciones anadromas de algunos sectores del Mar del Norte).
Hucho hucho.
Salmo salar (únicamente en agua dulce).
- CYPRINIFORMES.
- Cyprinidae.
Aspius aspius.
Barbus spp..
Pelecus cultratus.
Rutilus friesii meidingeri.
Rutilus pigus.
- SILURIFORMES.
- Siluridae.
Silurus aristotelis.
- PERCIFORMES.
- Percidae.
Gymnocephalus schraetzer.
Zingel zingel.
- INVERTEBRADOS.
- COELENTERATA.
- CNIDARIA.
Corallium rubrum.
- MOLLUSCA.
- GASTROPODA-STYLOMMATOPHORA.
Helix pomatia.
- BIVALVIA-UNIONOIDA.
- Margaritiferidae.
Margaritifera margaritifera.
- Unionidae.
Microcondylaea compressa.
Unio elongatulus.
- ANNELIDA.
- HIRUDINOIDEA-ARHYNCHOBDELLAE.
- Hirudinidae.
Hirudo medicinalis.
- ARTHROPODA.
- CRUSTACEA-DECAPODA.
- Astacidae.
Astacus astacus.
Austropotamobius pallipes.
Austropotamobius torrentium.
- Scyllaridae.
Scyllarides latus.
- INSECTA-LEPIDOPTERA.
- Saturniidae.
Graellsia isabellae.

b) PLANTAS.

ALGAE.

RHODOPHYTA.

CORALLINACEAE.

Lithothamnium coralloides Crouan frat.
Phymatholithon calcareum (Poll.) Adey & McKibbin.

LICHENES.

CLADONIACEAE.

Cladonia L. subgenus *Cladina* (Nyl.) Vain.

BRYOPHYTA.

MUSCI.

LEUCOBRYACEAE.

Leucobryum glaucum (Hedw.) AAngstr.

SPHAGNACEAE.

Sphagnum L. spp. (excepto *Sphagnum pylaisii* Brid.).

PTERIDOPHYTA.

Lycopodium spp.

ANGIOSPERMAE.

AMARYLLIDACEAE.

Galanthus nivalis L.
Narcissus bulbocodium L.
Narcissus juncifolius Lagasca.

COMPOSITAE.

Arnica montana L.
Artemisia eriantha Tem.
Artemisia genipi Weber.
Doronicum plantagineum L. subsp. *tournefortii* (Rouy)

P. Cout.

Leuzea rhaponticoides Graells.

CRUCIFERAE.

Alyssum pintadasilvae Dudley.
Malcolmia lacera (L.) DC. subsp. *graccilima* (Samp.) Franco.
Murbeckiella pinnatifida (Lam.) Rothm. subsp. *Herminii* (Rivas-Martínez) Greuter & Burdet.

GENTIANACEAE.

Gentiana lutea L.

IRIDACEAE.

Iris lusitanica Ker-Gawler.

LABIATAE.

Teucrium salvistrum Schreber subsp. *salvistrum* Schreber.

LEGUMINOSAE.

Anthyllis lusitanica Cullen & Pinto da Silva.
Dorycnium pentaphyllum Scop. subsp. *Transmontana* Franco.
Ulex densus Welw. ex Webb.

LILIACEAE.

Lilium rubrum Lmk.
Ruscus aculeatus L.

PLUMBAGINACEAE.

Armeria sampaio (Bernis) Nieto Feliner.

ROSACEAE.

Rubus genevieri Boreau subsp. *herminii* (Samp.) P. Cout.

SCROPHULARIACEAE.

Anarrhinum longipedicelatum R. Fernandes.
Euphrasia mendonçae Samp.
Scrophularia grandiflora DC. subsp. *grandiflora* DC.
Scrophularia berminii Hoffmanns & Link.
Scrophularia sublyrata Brot.».

ANEXO VII

PROCEDIMIENTOS PARA LA CAPTURA O MUERTE DE ANIMALES Y MODOS DE TRANSPORTE QUE QUEDAN PROHIBIDOS

a) medios masivos o no selectivos.

- animales ciegos o mutilados utilizados como reclamos.
- grabadores y magnetófonos, aparatos electrocutantes, dispositivos eléctricos y electrónicos que pueden matar o aturdir.
- fuentes luminosas artificiales, espejos, dispositivos para iluminar los blancos, dispositivos de visor que incluyan un convertidor de imagen o un amplificador de imagen electrónico para tiro nocturno,.
- armas semiautomáticas o automáticas cuyo cargador pueda contener más de dos cartuchos.
- trampas no selectivas en su principio o en sus condiciones de empleo.
- redes, lazos (sólo para aves), cepos, trampas-cepo, venenos, cebos envenenados o tranquilizantes,.
- ligas.
- explosivos.
- asfixia con gas o humo.
- ballestas.
- anzuelos (salvo para el ejercicio de la pesca).

b) medios de transporte.

- aeronaves.
- vehículos a motor.
- barcos a motor (salvo para el ejercicio de la pesca).

ANEXO VIII

GEODIVERSIDAD DEL TERRITORIO ESPAÑOL

I. UNIDADES GEOLÓGICAS MÁS REPRESENTATIVAS

1. Estructuras y formaciones geológicas singulares del Orógeno Varisco en el Macizo ibérico.
2. Estructuras y formaciones geológicas singulares del basamento, unidades alóctonas y cobertera mesozoica de las Cordilleras Alpinas.
3. Estructuras y formaciones geológicas singulares de las cuencas cenozoicas continentales y marinas.
4. Sistemas volcánicos.
5. Depósitos, suelos edáficos y formas de modelado singulares representativos de la acción del clima actual y del pasado.
6. Depósitos y formas de modelado singulares de origen fluvial y eólico.
7. Depósitos y formas de modelado costeros y litorales.
8. Sistemas kársticos en carbonatos y evaporitas.

II. CONTEXTOS GEOLÓGICOS DE ESPAÑA DE RELEVANCIA MUNDIAL

1. Red fluvial, rañas y paisajes apalachianos del Macizo Ibérico.
2. Costas bajas de la Península Ibérica.
3. Sistemas kársticos en carbonatos y evaporitas de la Península Ibérica y Baleares.

4. Series estratigráficas del Paleozoico inferior y medio del Macizo Ibérico.
5. El Carbonífero de la Cordillera Cantábrica.
6. Series mesozoicas de las cordilleras Bética e Ibérica.
7. Fósiles e icnofósiles del Cretácico continental de la Península Ibérica.
8. Secciones estratigráficas del límite Cretácico-Terciario.
9. Cuencas sinorogénicas surpirenaicas.
10. Cuencas terciarias continentales y yacimientos de vertebrados asociados de Aragón y Cataluña.
11. Unidades olistostrómicas del antepaís bético.
12. Episodios evaporíticos messinienses (crisis de salinidad mediterránea).
13. Yacimientos de vertebrados del Plio-Pleistoceno español.
14. Asociaciones volcánicas ultrapotásicas neógenas del sureste de España.
15. Edificios y morfologías volcánicas de las Islas Canarias.
16. El orógeno varisco ibérico.
17. Extensión miocena en el Dominio de Alborán.
18. Mineralizaciones de mercurio de la región de Almadén.
19. La Faja Pirítica Ibérica.
20. Las mineralizaciones de Pb-Zn y Fe del Urgoniano de la Cuenca Vasco-Cantábrica.

21491 *LEY 43/2007, de 13 de diciembre, de protección de los consumidores en la contratación de bienes con oferta de restitución del precio.*

JUAN CARLOS I

REY DE ESPAÑA

A todos los que la presente vieren y entendieren.

Sabed: Que las Cortes Generales han aprobado y Yo vengo en sancionar la siguiente ley.

PREÁMBULO

A lo largo de la historia, se ha pasado desde una producción de autoconsumo, en la que los individuos producían lo necesario para su supervivencia, a la producción de la economía de mercado actual, en la que se comercializa para un mercado impersonal y anónimo, guiado por motivaciones económicas y estimulado por la publicidad y la competencia. En ocasiones el consumidor emplea o gasta un caudal monetario no sólo con la idea de satisfacer sus necesidades o deseos más inmediatos, sino también con el objeto de adquirir bienes cuya utilidad radica en su mera posesión y colección. En este sentido, la realidad demuestra que determinados bienes, unitariamente o formando parte de una colección o un conjunto, resultan particularmente atractivos para dicho fin y que, además, manifiestan una aptitud directa o indirecta para la denominada generación de valor o mero depósito de valor frente al carácter naturalmente perecedero de otros bienes consumibles.

Las condiciones de comercialización de estos bienes, entendiéndose por tal su enajenación mediante contratos traslativos del dominio o figuras que cumplan similar función económica, pueden revestir las más diversas modalidades y en tal sentido el legislador ha venido dejando a la libre voluntad de las partes el establecimiento de cualesquiera pactos o condiciones que tengan por conveniente, no constituyendo en principio dicha comercialización una actividad que requiriese de mayor atención regulatoria, quedando sujeta, por tanto, a los mecanis-

mos de protección del consumidor diseñados por la normativa general reguladora de la actividad económica.

No obstante, cuando la actividad de venta directa a los particulares de dichos bienes lleva aparejado un pacto de recompra de los mismos, el consumidor, desde una situación asimétrica respecto a la información, tiende a prestar poca atención a los bienes objetos del contrato y a las condiciones del vendedor, debilitándose su posición frente a este último. Con el objeto de reforzar la posición del consumidor, se dictó la disposición adicional cuarta de la Ley 35/2003, de 4 de noviembre, de Instituciones de Inversión Colectiva, cuya inclusión tuvo por objeto o finalidad completar la regulación integral de la comercialización y publicidad de los bienes de que se trata, en el sentido de asegurar que el consumidor recibe una información precontractual amplia acerca de los bienes, su proceso de valoración y de la situación económica financiera del vendedor, que tiene que facilitar, entre otra información, una copia de sus cuentas auditadas. Asimismo, se estableció un régimen sancionador, a aplicar por parte de las autoridades de consumo, que pretendía asegurar que la comercialización de este tipo de bienes se realiza en las condiciones informativas previstas.

La realidad ha evidenciado, no obstante, que el tráfico de este tipo de bienes, bajo determinadas circunstancias, especialmente cuando el pacto de recompra se acompaña de una promesa o compromiso de revalorización cierto, hace que el consumidor atienda principalmente a la promesa de revalorización, y no preste atención suficiente a elementos importantes como las garantías ofrecidas para respaldar la mencionada promesa.

Por ello, resulta necesario complementar las actuales obligaciones de información, previstas en la disposición adicional mencionada y construir un marco completo de regulación, reforzando la protección de la parte más débil del contrato, el consumidor, mediante el otorgamiento de garantías a su favor.

Esta Ley se compone de 8 artículos, además de dos disposiciones adicionales, una disposición transitoria, una disposición derogatoria y tres disposiciones finales.

El artículo 1 define el ámbito de aplicación, poniendo el acento en lo que constituye la auténtica naturaleza de la actividad mercantil: la comercialización de bienes con oferta de recuperación del precio y, en la mayor parte de los casos, con ofrecimiento de revalorización. Aclarando, no obstante, para mayor seguridad que, en todo caso, se incluyen en el ámbito de aplicación de esta Ley las actividades reguladas hasta ahora como comercialización de bienes tangibles.

Quedando claro en la norma que la actividad regulada no es financiera, se aborda la regulación de las relaciones jurídicas con los consumidores estableciendo mecanismos de transparencia en la información y garantías adicionales para la protección del consumidor.

Tienen consideración de consumidores y usuarios los definidos en el artículo 1.2 y 3 de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios.

En el artículo 2 se regulan las comunicaciones comerciales, prohibiéndose que induzcan a confusión al consumidor con las actividades de tipo financiero, en particular mediante la utilización de expresiones propias de este sector, tales como inversión, ahorro, rentabilidad, u otras equivalentes. Exigiendo que en todas las comunicaciones comerciales se informe expresamente que los bienes o servicios a través de los que se realice la actividad no tienen garantizado ningún valor de mercado.

El artículo 3 aborda la regulación de la información precontractual, siendo este aspecto uno de los más novedosos y necesarios. Se exige que la información precontractual se preste por escrito o en soporte de naturaleza duradera que permita la constancia y conservación de la información. La oferta contractual será vinculante para el

EDICTE

de 29 de juny de 1999, sobre acords de la Comissió d'Urbanisme de Barcelona referents a diversos municipis.

La Comissió d'Urbanisme de Barcelona, en la sessió de 17 de febrer de 1999, adoptà, entre altres, els acords següents:

Aprovar, de conformitat amb els articles 127 i 128 del text refós de la legislació vigent a Catalunya en matèria urbanística i segons el procediment que assenyalava l'article 44 del Reglament de gestió urbanística, els expedients de sol·licitud d'autorització d'obres que es detallen a continuació:

Exp.: 1922/1997

Obertura d'un restaurant a la masia Can Ribas, que promou Can Ribas, SL, al terme municipal de Bigues i Riells.

Exp.: 26/1998

Construcció d'un habitatge a la finca cal Torra de la Masia, que promou Antoni Marimón Gabarró, al terme municipal de Copons.

Exp.: 2705/1998

Ampliació de les instal·lacions d'un centre de disminuïts psíquics de Vallderiol, que promou Fundació Privada Vallès Oriental per a disminuïts psíquics, al terme municipal de la Roca del Vallès.

Exp.: 1886/1998

Ampliació d'una nau existent a la carretera de Cardedeu a Granollers, km 3, que promou Levesta, SA, al terme municipal de les Franqueses del Vallès.

Exp.: 1181/1998

Construcció d'un habitatge situat a la finca can Nadal, dintre la serra del Mussons, que promou Jaume Salas Botey, al terme municipal de Masquefa.

Exp.: 2104/1998

Instal·lació d'una base de telefonia mòbil automàtica als plans de ca l'Alegre, zona Monistrollet, que promou Telefónica Servicios Móviles, SA, al terme municipal de Rajadell.

Exp.: 2270/1998

Ampliació de l'habitatge situat a la vall d'Horta-el Rossinyol, que promou Joaquim M. Herrero Llorenç, al terme municipal de Sant Llorenç Savall.

Exp.: 1652/1998

Construcció d'un habitatge, enderrocant el vell, al barri Bruguera, masia cal Baltasar, que promou Pere Manel Queraltó Sadurní, al terme municipal de Sant Martí Sarroca.

Exp.: 2646/1998

Rehabilitació de l'edificació destinada a habitatge al barri de la Torre, antigues escoles, que promou José Mas Maimó, al terme municipal de Sant Martí Sarroca.

Exp.: 1302/1998

Construcció d'un habitatge a l'indret can Marxant, que promou Joan Rodés Gual, al terme municipal de Santa Eulàlia de Ronçana.

Exp.: 187/1996

Instal·lació de la casa de colònies a Sant Julià de Cabrera, que promou el Bisbat de Vic, al terme municipal de Santa Maria de Corcó.

Exp.: 2645/1998

Construcció d'un celler d'elaboració, criança i embotellament de vins i vins escumosos de cava a cal Milà de la Roca, que promou Cellers Grimau Gol, SA, al terme municipal de Subirats.

Exp.: 706/1998

Activitat de fabrica de paper situada al carrer Riera, 5, Molí del Mig, que promou Papelera Noya, SA, al terme municipal de Torrelavit.

Exp.: 2019/1998

Modificació del pitch and putt i el camí de Vilassar, que promou l'Ajuntament de Vilanova del Vallès, al terme municipal de Vilanova del Vallès.

Denegar, de conformitat amb els articles 127 i 128 del text refós de la legislació vigent a Catalunya en matèria urbanística i segons el procediment que assenyalava l'article 44 del Reglament de gestió urbanística, els expedients de sol·licitud d'autorització d'obres que es detallen a continuació:

Exp.: 2662/1998

Construcció d'una casa amb dos habitatges a la carretera de Solsona, km 32, que promou Enric Parera Masferrer, al terme municipal de l'Espunyola.

Exp.: 2686/1998

Construcció d'un habitatge al camí de la Pòlvora, que promou Manuel Moreno Martínez, al terme municipal de Navarxes.

Exp.: 2727/1998

Ampliació de l'activitat de casa de colònies i restaurant a la carretera de Campins, km 2,3, que promou Restaurant Can Net, al terme municipal de Sant Celoni.

Exp.: 520/98

Instal·lació d'un hivernacle de PVC a la carretera BV-4401, km 20,600, que promou Antònia de la Ossa Navarro, al terme municipal de Prats de Lluçanès.

Contra els acords anteriors que no posen fi a la via administrativa es pot interposar recurs d'alçada, de conformitat amb el que preveuen els articles 107.1, 114 i 115 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, modificada per la Llei 4/1999, de 13 de gener, davant el conseller de Política Territorial i Obres Públiques, en el termini d'un mes comptador des de l'endemà de la publicació d'aquest Edicte al DOGC. El recurs s'entendrà desestimat si passen tres mesos sense que s'hagi dictat i notificat la resolució expressa i quedarà aleshores oberta la via contenciosa administrativa.

Barcelona, 29 de juny de 1999

MERCÈ ALBIOL I NÚÑEZ
Secretària de la Comissió d'Urbanisme
de Barcelona

(99.162.146)

*

DEPARTAMENT D'AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA

ORDRE

de 17 de juny de 1999, per la qual s'estableixen les espècies que poden ser objecte de caça a Catalunya.

La Generalitat de Catalunya té plenes competències per poder establir les espècies que poden ser objecte de caça dins el seu territori.

La Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestres, estableix a l'article 33 i següents que la caça només es pot realitzar sobre les espècies que reglamentàriament es declari peces de caça, i determina les condicions bàsiques per garantir que les activitats siguin compatibles amb la conservació de les esmentades espècies.

D'acord amb la Llei de caça de 4 d'abril de 1970 i el seu Reglament, la Llei 3/1988, de 4 de març, de protecció dels animals, i les ordres de 23 de novembre de 1994 i de 10 d'abril de 1997, per les quals s'amplia la relació d'espècies protegides a Catalunya;

D'acord amb la Directiva 94/42/CEE, de 8 de juny de 1994, que modifica la Directiva 79/409/CE, de 2 d'abril, relativa a la conservació d'ocells silvestres;

En ús de les atribucions que m'han estat conferides,

ORDENO:

Article 1

Es declaren espècies cinegètiques o de caça les que figuren a l'annex 1 d'aquesta Ordre.

Article 2

2.1 Les espècies que figuren a l'annex 2 d'aquesta Ordre poden ser objecte de caça si l'estat de les seves poblacions en permet un aprofitament cinegètic i, a més, es dona alguna de les circumstàncies següents:

Quan es fa necessària la seva caça per a la protecció d'altres espècies de la fauna salvatge autòctona protegida.

Quan es produeixin danys sobre béns i propietats.

Quan calgui per raons de salut i seguretat públiques.

2.2 En tots els supòsits a què fa referència l'apartat anterior cal justificar la necessitat de la caça de les esmentades espècies. La regulació de la caça d'aquestes espècies s'establirà, per a cada temporada de caça, en l'ordre anual per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de caça i les vedes especials, o bé en ordres específiques.

Article 3

L'Ordre per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic i els períodes hàbils de caça i les vedes especials establirà la llista d'espècies dels annexos 1 i 2 d'aquesta Ordre que poden ser objecte de caça, així com també, si escau, les normes, els períodes, els mètodes, les regulacions i les prohibicions específiques de caça per a cada espècie.

Barcelona, 17 de juny de 1999

FRANCESC XAVIER MARIMON I SABATÉ
Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca

ANNEX 1

ESPÈCIES CINEGÈTIQUES

Ocells (català, llatí, castellà)

Ànec xiulador, *Anas penelope*, ànade silbón.
 Ànec collverd, *Anas platyrhynchos*, ànade real.
 Ànec gris, *Anas strepera*, ànade friso.
 Ànec cuallarg, *Anas acuta*, ànade rabudo.
 Ànec cullerot, *Anas clypeata*, pato cuchara.
 Xarxet comú, *Anas crecca*, cerceta comú.
 Xarrasclat, *Anas querquedula*, cerceta carretona.
 Xibec, *Netha rufina*, pato colorado.
 Morell de cap roig, *Aythya ferina*, porrón comú.
 Morell de plomall, *Aythya fuligula*, porrón muñudo.
 Perdiu roja, *Alectoris rufa*, perdiz roja.
 Perdiu xerra, *Perdix perdix hispaniensis*, perdiz pardilla.
 Faisà, *Phasianus colchicus*, faisán.
 Guatlla, *Coturnix coturnix*, codorniz.
 Fotja vulgar, *Fulica atra*, focha comú.
 Fredeluga, *Vanellus vanellus*, avefría.
 Becada, *Scolopax rusticola*, becada.
 Becadell comú, *Gallinago gallinago*, agachadiza comú.
 Gavina vulgar, *Larus ridibundus*, gaviota vulgar.
 Gavià de potes grogues, *Larus cachinnans*, gaviota patiamarilla.
 Tudó, *Columba palumbus*, paloma torcaz.
 Xixella, *Columba oenas*, paloma zurita.
 Colom roquer, *Columba livia*, paloma bravía.
 Tórtora vulgar, *Streptopelia turtur*, tórtola.
 Griva cerdana, *Turdus pilaris*, zorzal real.
 Tord ala-roig, *Turdus iliacus*, zorzal alirrojo.
 Tord comú, *Turdus philomelos*, zorzal comú.
 Griva vulgar, *Turdus viscivorus*, zorzal charlo.
 Estornell vulgar, *Sturnus vulgaris*, estornino comú.
 Estornell negre, *Sturnus unicolor*, estornino negro.
 Garsa, *Pica pica*, urraca.

Mamífers (català, llatí, castellà)

Conill, *Oryctolagus cuniculus*, conejo.
 Llebre, *Lepus europaeus* i *Lepus granatensis*, liebre europea.
 Guineu, *Vulpes vulpes*, zorro.
 Senglar, *Sus scrofa*, jabali.
 Isard, *Rupicapra pyrenaica*, rebeco.
 Cabra salvatge, *Capra pyrenaica subs. hispanica*, cabra montés.
 Mufló, *Ovis musimon*, muflón.
 Cèrvol, *Cervus elaphus*, ciervo.
 Daina, *Dama dama*, gamo.
 Cabirol, *Capreolus capreolus*, corzo.

ANNEX 2

Ocells (català, llatí, castellà)

Oca vulgar, *Anser anser*, ansar comú.
 Polla d'aigua, *Gallinula chloropus*, polla de agua.
 Merla, *Turdus merula*, mirlo comú.
 Gralla, *Corvus monedula*, grajilla.
 Gaig, *Garrulus glandarius*, arrendajo.
 Corb, *Corvus corax*, cuervo.
 Cornella, *Corvus corone*, corneja.
 Pardal comú, *Passer domesticus*, gorrión comú.
 Cotorreta de pit gris, *Myopsitta monachus*, cotorreta gris.
 Cotorreta de collar o de Kramer, *Psittacula krameri*, cotorra de Kramer.

Mamífers (català, llatí, castellà)

Coipú, *Myocaster koypu*, coipú.
 Marmota, *Marmota marmota*, marmota.
 Esquirol, *Sciurus vulgaris*, ardilla.
 Visó americà, *Mustela vison*, visón americano.
 Gat mesquer, *Genetta genetta*, gineta.
 (99.154.094)

ORDRE

de 17 de juny de 1999, per la qual es prorroguen els terminis per obtenir el carnet d'aplicador de productes fitosanitaris i de responsable de la seva venda.

Mitjançant l'Ordre de 4 de març de 1997 (DOGC núm. 2353, de 18.3.1997), es va establir el termini d'un any perquè tot el personal de les empreses d'aplicació de productes fitosanitaris i els responsables de la seva venda estiguin en possessió del corresponent carnet.

Aquest termini va ser prorrogat fins al 18 de maig de 1999 mitjançant l'Ordre de 13 de maig de 1998 (DOGC núm. 2651, de 2.6.1998).

En determinats indrets de Catalunya l'oferta de cursos destinats a aquest personal no ha estat suficient per atendre les demandes per assistir-hi, requisit indispensable per a l'obtenció del preceptiu carnet i per a la renovació dels carnets d'aplicació de productes molt tòxics per al personal de les empreses d'aplicació i venda i, d'altra banda, no s'ha impartit encara cap curs d'aplicador aeri agroforestal. Per aquests motius cal ampliar de nou aquest termini per tal de facilitar que tot el personal que el precisi pugui realitzar el corresponent curs de capacitació.

En conseqüència,

ORDENO:

Article 1

Es prorroga fins al 31 de març del 2000 el termini perquè tot el personal de les empreses d'aplicació de productes fitosanitaris i els responsables de la seva venda estiguin en possessió del carnet corresponent, fixat a l'article 6 de l'Ordre de 4 de març de 1997, per la qual es regula la formació del personal de les empreses d'aplicació de productes fitosanitaris i els responsables de la seva venda.

Article 2

Es prorroga la validesa dels actuals carnets d'aplicador de bromur de metil en sòls i de fosfur d'alumini per al control de micromamífers amb data de caducitat anterior a 31 de març de 2000 fins a aquesta data.

Barcelona, 17 de juny de 1999

FRANCESC XAVIER MARIMON I SABATÉ
 Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca
 (99.154.110)

ORDRE

de 22 de juny de 1999, per la qual es crea la Denominació d'Origen Catalunya i se n'aprova el Reglament.

Des de la creació de l'Institut Català de la Vinya i el Vi s'ha impulsat, consolidat i, al mateix temps, s'ha contrastat que el desenvolupament de polítiques pròpies en el sector vitivinícola ha permès una millora substancial tant de l'explotació i el conreu de la vinya, com també de l'elaboració, la cria i la comercialització del vi produït a Catalunya.

El referent tant normatiu com econòmic tradicional de la vitivinicultura s'ha vist modificat, per una banda, pels acords generals sobre aranzels i comerç, acords del GATT, que marquen les línies de la progressiva liberalització i mundialització de l'economia en general i, en particular, del comerç de productes vitivinícoles i, per l'altra banda, pel desplegament de la política agrària comuna (PAC) i la conveniència de la seva aplicació a la realitat vitivinícola de Catalunya.

Per les raons exposades, entre altres, el marc econòmic i administratiu de la vitivinicultura catalana s'ha vist substancialment modificat en els últims anys i, conseqüentment, cal adequar a les necessitats presents i futures la normativa reguladora d'aquesta activitat econòmica, seguint els eixos de qualitat i regió determinada, amb uns controls administratius àgils, tècnics i moderns.

Tenint en compte les peticions rebudes de la majoria dels representants dels sectors vitícola i vinícola de Catalunya;

Vistos els informes favorables de l'Institut Català de la Vinya i el Vi, i efectuades les consultes que preveu l'annex del Reial decret 479/1981 en el seu apartat B).2.a);

D'acord amb el que estableix el Decret 835/1972, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 25/1970, de 2 de desembre,

ORDENO:

Article 1

Es crea la Denominació d'Origen Catalunya.

Article 2

S'aprova el Reglament de la Denominació d'Origen Catalunya el text articulat del qual figura a l'annex d'aquesta Ordre.

Article 3

Aquesta Ordre es trametrà al Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació per al seu coneixement i posterior ratificació.

Barcelona, 22 de juny de 1999

FRANCESC XAVIER MARIMON I SABATÉ
 Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca

REGLAMENT

de la Denominació d'Origen Catalunya i del seu Consell Regulador

CAPÍTOL 1
Generalitats

Article 1

D'acord amb el que disposa la Llei 25/1970, de 2 de desembre, que aprova l'Estatut de la vinya, el vi i dels alcoholos, el seu Reglament

Parc del Garraf
Xarxa de Parcs Naturals

**MODIFICACIÓ DEL PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL MEDI FÍSIC
I DEL PAISATGE DE L'ESPAI NATURAL DE GARRAF**

DESCRIPCIÓ DE L'ÀMBIT GEOGRÀFIC

Tot començant la seva descripció per l'extrem sud-oest, l'àmbit del Pla Especial resta definit per la línia continua que tot seguit es descriu:

Terme municipal de Sitges.-

La delimitació coincideix, en el punt més sud-occidental, amb la confluència de la línia de mar amb el límit est de la urbanització Montgavina (aprovada en data 27.9.67). A partir d'aquest punt, i coincidint amb el límit de l'esmentat pla parcial, la delimitació del Pla Especial segueix -en direcció nord-est- la carena definida pels cims de La Creueta, El Picart i la Penya del Llamp.

A partir d'aquesta darrera cota, i en direcció sud-nord aproximada, la línia segueix la carena definida pels cims del Puig de Sant Isidre, Pujol Petit, Puig d'en Boronat, Turó Rodó de la Bassa í La Sivina on es troba amb la partió entre els termes municipals de Sitges i Sant Pere de Ribes.

Terme municipal de Sant Pere de Ribes.-

L'àmbit del Pla Especial inclou els sòls qualificats pel vigent Pla General Municipal com a no urbanitzables de protecció paisatgística i sistema local d'espais lliures, situats a l'extrem oriental del terme municipal, llevat dels corresponents a l'àmbit del pla parcial de Mas Alba.

Terme municipal d'Olivella.-

A partir de l'encreuament de la partió de termes i el fondal que, situat entre Les Barraques d'en Gregori i El Planot, aboca aigües al Fondo del Raurell, la delimitació segueix -en direcció sud-nord- aquell primer fondo per prendre després el segon. En arribar a la capçalera, la delimitació s'enlaira a la cota 264, entre les masies de Can Raurell i la Mesquita. A partir d'aquest punt, segueix el serradet definit per les cotes 276, 286 i 287, aquesta darrera situada entre l'edifici de Can Camps i el nucli edificat d'Olivella.

Des d'aquell punt, la delimitació travessa el Fondo del Camp Gran en direcció sud-nord, en una línia recta que uneix la cota de referència amb la 256. A partir d'aquesta última, la delimitació segueix el serradet definit per les cotes 238 i 213, pràcticament en direcció oest. Des d'aquella darrera, el límit resta definit per una línia recta que uneix aquella cota amb el punt de desviament de la pista d'accés a Can Muntaner, coincidint a més amb la corba de nivell 150.

Vorejant les zones de conreu d'aquesta masia, la delimitació ascendeix per un fondal desenvolupat en direcció est-oest a buscar la Penya de Can Muntané i els punts 267, 263, 265, 252 -aquests darrers ja en la Serra de l'Alzina del Parany- fins arribar a la Roca Foradada, en el límit amb el terme municipal d'Avinyonet.

Terme municipal d'Avinyonet.-

A partir de la Roca Foradada, la delimitació segueix en direcció genèrica vers el nord-est, coincidint amb la carena definida per les cotes 263, 326, 326, 303, 306, 289, 276 i 291, baixant per una suau fondalada a buscar el punt d'inflexió que es produeix en la partió de termes, seguint aquest en direcció a Can Mitjans fins arribar al punt situat exactament a l'oest de la cota 271, on ascendeix segons una línia recta, ja en el terme d'Olesa de Bonesvalls.

Terme municipal d'Olesa de Bonesvalls.-

A partir de l'esmentada cota 271, segueix la carena -que segons una línia corbada-mena fins la cota 352. Un tram recte comprés entre aquest punt i la inflexió que presenta la riera de Begues a migdia de Can Malet, defineix el límit del Pla Especial en aquest sector. En sensible direcció vers el llevant, la delimitació coincidint amb aquesta riera fins les envistes de les primeres cases del Carrer de Baix del Barri de l'Hospital d'Olesa, on seguint una suau fondalada al sud del Corral de l'Hospital, ascendeix fins la cota mestre 300, línia que segueix fins la inflexió que presenta al nord-nord-oest del Serrat dels Boixos. Des d'aquest punt, tot seguint una línia recta pràcticament en direcció nord-sud, torna cercar la riera de Begues, que segueix a trobar la carretera. Des d'aquí, la delimitació coincideix amb aquesta carretera fins la partió amb el terme municipal de Begues.

Terme municipal de Begues.-

En aquest terme municipal, el Pla Especial inclou els terrenys qualificats pel Pla General Municipal com Sòl Protegit de Valor Forestal, Paisatgístic o Agrícola, situats a migdia del nucli edificat de la població.

Termes de Gavà i Castelldefels.-

En ambdós termes municipals, el Pla Especial incorpora els sectors qualificats pel vigent Pla General d'Ordenació Metropolitana com a Forestal de Conservació, Forestal de Repoblació i Lliure Permanent, que s'extenen a l'extrem oest d'aquells termes.

Terme municipal de Sitges.-

A partir de la divisió entre els termes de Castelldefels i Sitges, la delimitació segueix els criteris esmentats a l'epígraf anterior. En arribar al nord de la pedrera abandonada situada a llevant de la urbanització Rat Penat, la línia coincideix amb la carena que es situa sobre aquella, adoptant una forta inflexió, a partir de la qual va a trobar l'angle agut que forma la cota mestra 50, precisament en el fondal que -aigües avall- ocupa la urbanització.

A partir d'aquest darrer punt, la delimitació adopta una forma corba que va a trobar la carretera d'accés a Plana Novella en el seu revolt situat més a llevant, tot exclouent els sectors urbanitzats. El límit segueix la carretera en direcció oest fins la corba següent, on la deixa per anar a cercar en línia recta la carena que es desenvolupa a ponent de la urbanització Rat Penat, amb la qual coincideix fins arribar al seu extrem meridional. A partir d'aquesta cota, la línia descendeix a trobar el fondal situat a ponent, en el punt

on es creua aquest amb la cota 40, en una línia recta que posteriorment es perllonga fins la cota mestre 50. En direcció est-oest, la delimitació coincideix amb aquesta línia de cota fins arribar al seu encreuament amb el fondalet situat a ponent, on l'abandona per anar a cercar en línia recta la base de l'estribació mes oriental de la Serra dels Pins, que la segueix fins el seu contacte amb la carretera. Prosseguint per aquesta en direcció Sitges, en arribar front la Punta de Cala Ginesta, la delimitació es desplaça en línia recta a buscar aquest accident, seguint en direcció sud-oest la línia de costa fins la Punta dels Corral.

En aquest darrer, i pel damunt de la boca del túnel del ferrocarril, la delimitació va a cercar -en línia recta- la carretera, la qual segueix fins l'extrem sud-sud-oest de la base de la Serra dels Pins; prenent la línia de màxim pendent, la delimitació puja a la línia de cota 50 -coincident amb el límit actual del càmping- dirigint-se ver el nor-oest. En arribar a les envistes del Castellot, la delimitació creua en línia recta el fondal en direcció a aquestes restes, vorejant la base del turó on s'enliren i prenent la línia de cota 75, segueix vers el sud-oest. Front de la darrera casa que dóna façana, a la carretera, la delimitació baixa en línia recta a cercar la corba 50, la qual segueix fins trobar la carretera davant de l'encreuament de l'accés a la pedrera. Segueix aquesta pista fins l'alçada de la boca del túnel del ferrocarril, per damunt de la qual creua a buscar la base del turó i d'aquí -segons una línia recta- surt a trobar la línia de mar. Segueix la costa fins la Punta del Ferrer i des d'aquest punt, seguint la projecció teòrica del trencaones del port, s'enlaira fins la corba mestre 150 amb la qual coincideix en direcció nord. En el punt on el fondal de la pedrera assoleix la seva menor dimensió, la delimitació el creua en una línia recta, tot cercant un petit camí situat a mig vessant del turó que es troba al seu davant. A les envistes de la fabrica de ciment, la delimitació deixa aquell camí i pren el límit actual del bosc, seguint en direcció vers la masia de Vallcarca fins a cent cinquanta metres d'aquest edifici. A partir d'aquest punt, la línia creua el fondal segons una recta, anant a buscar el límit actual del bosc en el vessant oposat; el qual segueix, creua la carretera i es perllonga fins la nia de costa. En direcció genèrica est-oest, la delimitació coincideix amb aquella línia de costa, fins arribar al punt on s'ha iniciat la present descripció.

Terme municipal de Sant Pere de Ribes

L'ampliació del Pla Especial inclou els sòls qualificats pel vigent Pla General Municipal com a no urbanitzables de protecció paisatgística i sistema local d'espais lliures, limitant per l'est amb el Pla Especial del Garraf i pel nord amb els termes municipals, primer, d'Olivella i després de Canyelles, fins a la cruïlla amb el terme municipal de Vilanova i la Geltrú. Segueix el terme municipal cap el sud pel Fondo de les Catalunyes, i agafant cap a l'est la cota 150 fins el Fondo de la Torre del Veguer. Baixa fins a l'autopista seguint fins a Can Masalleres, deixant fora els conreus i arribant al Mas del Montgròs per anar a Can Ramon i des d'aqueí voreja els camps de conreu fins a La Coma, d'aquí seguint al camí va fins a Sant Pau. Pugem per la carena a trobar la línia d'alta tensió i es segueix aquesta creuant la carretera B-211 fins a la riera de Begues travessant el Pla de Galí per retrobar la riera de Begues. D'aquest punt segueix la carretera BV-2111 deixant-la a l'alçada de Can Tabaco, per seguir la línia d'alta tensió fins arribar a vorejar la urbanització Valles Altos per arribar al límit del Pla Especial del Garraf.

Terme municipal de Vilanova i la Geltrú

La delimitació coincideix, en el punt més sud-occidental, amb la confluència del terme municipal de Castellet i la Gornal i el Fondo del Castellot. Des d'aquest punt segueix el límit del terme municipal cap el nord fins a la cruïlla del terme municipal de Canyelles continua, direcció est, fins a la cruïlla amb el terme municipal de Sant Pere de Ribes fins la Pedrera Roca. Segueix cap a l'oest seguint la cota 150 fins deixar-la a l'alçada del Mas de l'Artis i continua, pel camí de Vilanova al Mas de l'Artis fins el Masset. Segueix direcció cap al Fondo de les Mesquites i d'aquí al Fondo de Cal Baró, continuant cap el sud fins el Mas Roig seguint pel Fondo del Castellot per arribar a la cruïlla amb el terme municipal de Castellet i la Gornal.

**MODIFICACIÓ DEL PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ
DEL MEDI FÍSIC I DEL PAISATGE DE L'ESPAI NATURAL
DE GARRAF**

INVENTARI DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC

La numeració dels elements incorporats al present Inventari del Patrimoni Arquitectònic, correspon a la codificació següent:

- 100 Edificis religiosos
- 200 Masies i altres Construccions Residencials ¹
- 300 Construccions agrícoles
- 400 Construccions militars i fortificades
- 500 Nuclis edificats
- 600 Altres
- 700 Jaciments arqueològics ²

1 Aquest epígraf fa referència a allò que disposa l'article 8.4 del Text Normatiu

2 Eventualment, poden incorporar-se a aquest epígraf elements que gaudeixin de règims tutelars específics derivats de la Llei 9/93 de 30 de setembre i disposicions concordants.

AVINYONET DEL PENEDÈS (ALT PENEDÈS)

201

Nom : **Santa Susanna**
Descripció: Masia fortificada, de grans dimensions, enlairada al cim d'un petit turó i que presideix els camps de conreu que l'envolten. Exemple magnífic de l'arquitectura catalana en la tipologia concreta de la casa pairal agrícola, dotada d'elements defensius.
Cronologia amb dates: 1150/1789
Estat de conservació: L'edificació es troba en bon estat de conservació si bé precisa de reparacions d'importància. És utilitzat de forma permanent.
Protecció existent: Legal/Declarat/BIC/D.22-4-1949, BOE 5-5-1949 Decret protecció castells R-I-51-5189

701

Nom del jaciment : **Santa Susanna**
Tipus de jaciment : 1.01.2.2./ Lloc d'habitació amb estructures conservades
Cronologia amb dates: -100/286
Estat de conservació: 3./ Regular

702

Nom del jaciment : **Mas Vendrell**
Tipus de jaciment : 1.01.1/ Lloc d'habitació sense estructura
Cronologia amb dates: -300/ -50
Estat de conservació: 3./ Regular

BEGUES (BAIX LLOBREGAT)

213

Nom: **Cal Jaques**
Descripció: Masia característica del massís en la tipologia de caire essencialment agrícola, excel·lent exemple de les formes característiques d'ocupació del territori al Garraf.
Conservació: La construcció es troba en un estat de degradació molt avançat, estant abandonada i fora d'ús.

215

Nom: **El Carxol**
Descripció: Masia característica del massís, en la tipologia de caire agrícola; exemple representatiu de la migradesa arquitectònica i constructiva de l'agricultura del Garraf.
Conservació: La construcció es troba en un estat de degradació molt avançat, estant abandonada i fora d'ús.

216

Nom: **Vallgrassa**
Descripció: Masia característica del massís en el seu doble vessant residencial i ramader, amb un excel·lent cobert lateral. El topònim fa referència sens dubte a la fertilitat que duria presentar d'antic aquest lloc.
Conservació: La construcció fou totalment restaurada i rehabilitada anys enrera, actuant a hores d'ara com a centre d'interpretació del Parc.

705

Nom del jaciment: **Puig de la Mola**
Tipus de jaciment: 1.01.1/Lloc d'habitació sense estructures
1.04./ Lloc de centre de reproducció i explotació
Cronologia amb dates: -650/ -50 ; 800/1492
Estat de conservació : 4./Dolent

729

Nom de jaciment: **Cova Cassimaya**
Tipus de jaciment: 2.01.2.1./Cova natural d'enterrament Inhumació
Cronologia amb dates: -2200/-50
Estat de conservació: 4./Dolent

CASTELLDEFELS (BAIX LLOBREGAT)

234

Nom::

Can Ganxo

Descripció:

Masia característica del massís, en la tipologia de caire essencialment agrícola, sense cap tret especialment significatiu.

Conservació:

Recentment ha estat restaurada i rehabilitada, i a hores d'ara opera com a equipament públic de l'espai natural protegit.

302

Nom :

Pleta dels Vaquers

Descripció:

Corral a l'aire lliure, amb una barraca de falsa cúpula amb la volta ensorrada, esmentat documentalment ja a la segona meitat del segle XVI.

GAVÀ (BAIX LLOBREGAT)

102

Nom: **Mare de Deu Bruguers**

233

Nom: **Mas Passoles**

402

Nom : **Castell d'Eramprunyà**

Descripció: Exemple característic del castell roquer, clarament relacionat amb la defensa de la Marca.

Cronologia amb dates:

Estat de conservació: Llevat de sectors molt localitzats, el castell és una ruïna.

Protecció existent: Legal/Declarat/D.22-4-1949, BOE 5-5-1949 Decret de protecció de castells, número de registre R-I-51-5484

730

Nom del jaciment: **Castell d'Eramprunyà**

Tipus de jaciment: 1.10.4./ Varis desconeguts

Cronologia amb dates: -650/ - 50

Estat de conservació: 4./Dolent

731

Nom del jaciment: **Turó de la Sentiu**

Tipus de jaciment: 1.01.1./Lloc d'habitació sense estructures

Cronologia amb dates: -650/-50

Estat de conservació: 3./ Regular

OLESA DE BONESVALLS (ALT PENEDEÈS)

301

Nom: **Corral de l'Esquerrà**

Descripció: Exemple molt característic de l'arquitectura relacionada amb la ramaderia de cabra. Petita edificació composta d'un cobert de dimensions reduïdes, amb un clos descobert delimitat per murs de pedra seca.

Conservació: Molt deteriorat. Fora d'utilització permanent.

OLIVELLA (GARRAF)

101

Nom: **Antiga església d'Olivella**
Descripció: Esglesiola romànica situada en un dels vessants del turó on s'enlairen les restes de l'antic castell, construcció amb la qual es relaciona. Planta d'una sola nau closa per un absis semicircular , ambdós elements coberts amb volta grassa de pedra.
Conservació: La construcció es troba en un estat de degradació molt avançat, estant abandonada i fora d'ús.

202

Nom: **Les Piques**
Descripció: Masia característica del massís, de grans dimensions i que conservava alguns elements de cert interès, com els revoltons encofrats de guix. El topònim fa referència sens dubte a les deus d'aigua que subministren a Palau Novella.
Conservació: La construcció es troba en un estat de degradació molt avançat i avui és ja una ruïna.

203

Nom: **Can Grau**
Descripció: Masia característica del massís, en la tipologia de caire essencialment agrícola, sense cap tret especialment significatiu llevat de les seves grans dimensions.
Conservació: Als anys seixanta l'edifici patí unes reformes de gran importància que comportaren la destrucció d'un sector força important del conjunt. Recentment ha estat restaurada i rehabilitada, i a hores d'ara opera com a equipament públic de l'espai natural protegit.

204

Nom: **Corral Nou**
Descripció: Petita masia, amb els trets característics de l'activitat ramadera, com denota la seva pròpia denominació.
Conservació: L'edifici està força deteriorat, no essent utilitzat de forma permanent.

205

Nom: **Maset de Dalt**
Descripció: Agrupació de masies al llarg d'un eix longitudinal, en forma d'estrany carrer. Construccions molt migrades, amb els materials i tècniques constructives habituals al Garraf.
Conservació: Conjunt abandonat i pràcticament enrunat.

206

Nom: **Mas Vendrell**
Descripció: Petita masia, d'ús essencialment ramader, característica de la migradesa de recursos i mitjans de l'arquitectura del Garraf
Conservació: L'edifici es troba abandonat i amenaçat de ruïna total.

207

Nom: **Mas Llorenç**
Descripció: Masia de caire essencialment agrícola
Conservació: L'edifici està molt deteriorat, si bé manté un règim d'ús parcial

208

Nom: **Can Morgell**
Descripció: Masia de caire essencialment agrícola, caracteritzada per l'agregació orgànica de volums.
Conservació: Molt deteriorada; actualment fora d'ús

209

Nom: **La Fassina**
Descripció: Masia de caràcter essencialment agrícola, tot i que la seva denominació assenyalava amb claredat una funcionalitat de caire industrial, probablement relacionada amb la fabricació de destil·lats.
Conservació: Ocupada de forma permanent

210

Nom: **Can Marcet**
Descripció: Masia de grans dimensions, enlairada al cim d'un petit turó. Es caracteritza pel gran nombre de construccions complementàries agregades al volt de l'edificació principal.
Conservació: L'estat de conservació és bo; la utilització, com a residència i unitat de producció agrària, és permanent.

211

Nom: **Can Ramonet**
Descripció: Masia de caire essencialment agrícola
Conservació: Molt deteriorada, actualment fora d'ús

212

Nom: **Casa Nova**
Descripció: Conjunt compost per dues edificacions, A la part baixa, una antiga masia, voltada de coberts i construccions auxiliars, que manté els trets característics de la tipologia del Garraf. En la part superior, a l'altre costat de la pista, es situa un segon edifici —record llunyà i migrat de les viles pal·ladianes— destinat essencialment a l'estiueig.
Conservació: La masia està força deteriorada i sense utilització; pel contrari, l'altre edifici es conserva en un relatiu bon estat de conservació i és utilitzat com a residència temporal.

401

Nom: **Antic castell d'Olivella**
Descripció: Restes d'un antic castell de marca, que permeten esbrinar una planta general de forma quadrada. Molt deteriorat per la superposició de construccions de data recent
Cronologia: Segle X (probable)
Conservació: Absolutament arruïnat, fins el punt que molts dels murs del castell es confonen amb els marges d'antics conreus
Protecció existent: Legal/Declarat/D.22-4-1949, BOE 5-5-1949 Decret de protecció de castells. Sense número de registre.

501

Nom: **Jafre de Garraf**
Descripció: Agregació de diversos edificis, de diferents característiques i èpoques constructives, en forma de petit agregat rural. Destaquen del conjunt edificat l'antiga església parroquial i l'edificació principal al voltant de la qual s'estructura la resta de construccions, en particular la seva façana lateral.
Conservació: En estat de deteriorament molt avançat, amb alguns sectors totalment ensulsiats. Abandonat i fora d'ús la totalitat del conjunt. Es troba en projecte una primera fase d'intervenció al nucli edificat i a l'església.

601

Nom: **Barret del Rector**
Descripció: Formació rocosa de gran tradició etnològica a la comarca. Alguns investigadors la consideren restes d'una primitiva estructura megalítica, molt probablement un dolmen.

602

Nom: **La Plana Novella**
Descripció: Edifici insòlit en el paisatge del Garraf i sens dubte, el de major càrrega significativa, estranya barreja de colònia agrària i falansteri utopista. El conjunt és format per un seguit de construccions molt diverses, desenvolupades en un vocabulari eclèctic molt peculiar.
Època: Segle XIX
Conservació: Ocupat permanentment per una comunitat religiosa. Bon estat de conservació.

703

Nom del jaciment: **El Molinot**
Puig Molí
Tipus de jaciment: 1.01.2./ Lloc d'habitació amb estructures
Cronologia amb dates: -650/ -50 ; 476/1453
Estat de conservació: 4./Dolent

704

Nom del jaciment: **Cova del Tramper**
Tipus de jaciment: 2.01.2.1.2./ Cova natural d'enterrament Inhumació col·lectiu
Cronologia amb dates: -4000/ -3500 ; -1800 / -650
Estat de conservació: 3./Regular

705

Nom del jaciment: **Puig de la Mola**
Tipus de jaciment: 1.01.1/Lloc d'habitació sense estructures
1.04./ Lloc de centre de reproducció i explotació
Cronologia amb dates: -650/ -50 ; 800/1492
Estat de conservació : 4./Dolent

706

Nom del jaciment: **Les Piques**
Tipus de jaciment: Lloc d'habitació
Cronologia amb dates: Edat del Bronze o Edat del Ferro
Estat de conservació: Dolent

707

Nom del jaciment: **Cova Xaro**
Tipus de jaciment: 2.01.2.1.2./Cova natural d'enterrament Inhumació col·lectiu
Cronologia amb dates: -1800 / -650
Estat de conservació 3./Regular

SANT PERE DE RIBES (GARRAF)

218

Nom: **Sumidors**

219

Nom: **El Racó**

220

Nom: **Can Espacs (Corral de Cabdet)**

221

Nom: **Can Bartomeu**

222

Nom: **Can Almirall**

223

Nom: **Caseta de Can Tabaco**

224

Nom: **Can Pere**

708

Nom del jaciment: **La Creueta**

Tipus de jaciment:

Cronologia amb dates: -1800/1500

Estat de conservació: 4./Dolent

Protecció existent: Legal/Plans Ordenació/ Pla General de Sant Pere de Ribes.

709

Nom del jaciment: **El Castellot**

Tipus de jaciment: Runes d'un castell. Consta de dos valls i d'una construcció de 27X22 metres. Els murs són de tàpia i es conserven prou bé com per presentar la planta de les cambres. El mur exterior de l'oest té prop de dos metres i mig metres d'alçada i presenta unes quantes sageteres.

Cronologia amb dates: Medieval s. XIII

Estat de conservació

Protecció existent: Legal/Declarat/D.22-4-1949, BOE 5-5-1949 Decret de protecció de castells. Sense número de registre.

710

Nom del jaciment: **Coves de Roca Rubí**

Tipus de jaciment: 2.01.2.1.2./Cova natural d'enterrament Inhumació col·lectiu

Cronologia amb dates: -220/ -50

Estat de conservació: 4. / Dolent

Protecció existent: Legal/ Plans Ordenació/ Pla General de Sant Pere de Ribes.

711

Nom del jaciment: **Les Tirenques**
Tipus de jaciment: 1.02.1.1./ Lloc d'enterrament Inhumació aïllat
Cronologia amb dates
Estat de conservació 4./Dolent

712

Nom del jaciment: **Forats de Sant Bori (d'en Bori)**
Tipus de jaciment: 2.01.2.1.2./Cova natural d'enterrament Inhumació col·lectiu
Cronologia amb dates -1800/-650
Estat de conservació 4./ Dolent

713

Nom del jaciment: **La Cova Negra**
Tipus de jaciment: 2.01.2.1.2./ Cova natural d'enterrament Inhumació col·lectiu
Cronologia amb dates -2200/ -50
Estat de conservació 4. /Dolent
Protecció existent: Legal/ Plans Ordenació/ Pla General de Sant Pere de Ribes

714

Nom del jaciment: **El Vilar**
Tipus de jaciment: 1.02.1.2.1./Lloc d'enterrament Inhumació col·lectiu necròpolis
Cronologia amb dates 988/1150
Estat de conservació 4./Dolent
Protecció existent: Legal/Plans Ordenació/Pla General de Sant Pere de Ribes.

715

Nom del jaciment: **Balma del Coster Mitger**
Tipus de jaciment: Petit taller de sílex
Cronologia amb dates
Estat de conservació
Protecció existent:

716

Nom del jaciment: **Allò en Rosell**
Tipus de jaciment: 1.01.1./ Lloc d'habitació sense estructures
Cronologia amb dates -350/14
Estat de conservació 4./Dolent
Protecció existent: Legal/Pla d'Ordenació/ Pla General de Sant Pere de Ribes.

717

Nom del jaciment: **Avenc del mas de Mossèn Alba**
Avenc del maset d'en Quadres
Tipus de jaciment: 2.01.2.2.2./Cova natural d'enterrament Incineració col·lectiu
Cronologia amb dates -1200/192
Estat de conservació 3./ Regular
Protecció existent: Legal/ Plans Ordenació / Pla General de Sant Pere de Ribes.

SITGES (GARRAF)

103

Nom: **La Trinitat**
Descripció: Exemple característic de la tipologia dels santuaris marians de la costa catalana.
Època: Finals dels segle XVII
Conservació: L'estat de conservació és bó. Utilització no permanent.

225

Nom: **Mas Quadrell**
Descripció: Masia de grans dimensions, enlairada al cim d'un turó que domina el paisatge de la rodalia. Construcció molt representativa de la masia agrícola del massís
Conservació: L'estat de conservació de l'edifici és bo, i es troba en règim d'utilització permanent.

226

Nom: **Can Maiol**
Descripció: Agregació de diverses entitats arquitectòniques, tot formant un conjunt aparentment unitari. És un dels exemples més representatius de l'arquitectura del massís.
Conservació: L'estat general de conservació del conjunt és força dolent, llevat d'alguns sectors que, de forma precària, han estat consolidats i rehabilitats. Aquest part és utilitzada de forma no continuada, per una societat de caçadors: la resta roman abandonada.

227

Denominació: **Les Basses**
Descripció: Masia de construcció relativament moderna, de tipologia poc habitual en el massís
Conservació: L'estat de conservació de l'edifici és molt dolent, amb diversos sectors ja ensulsiats. Abandonat

228

Nom: **Casa Vella**
Descripció: Petita masia, essencialment agrícola, situada en un petit fondal antigament conreat.
Conservació: L'edifici és pràcticament una ruïna. Abandonat.

229

Nom: **Can Planes**
Descripció: És una masia de grans dimensions i elevat interès arquitectònic. A tocar de l'edificació principal, encara que sense comunicació directa amb ella, es situa una torre de guaita de planta quadrada.
Conservació: L'estat general de conservació és satisfactori.
Protecció existent: Legal/Declarat/D.22-4-1949, BOE 5-5-1949. Decret de protecció de castells. Sense número

230

Nom: **Can Lluçà**
Descripció: Petita masia d'ús eminentment agrícola
Conservació: L'estat de conservació de l'edifici és bo. Utilitzada de forma permanent

231

Nom: **Campdàsens**
Descripció: Singular agrupació de diverses construccions, entre les quals destaquen diverses masies de caire agrícola, una petita capella i una torre de guaita de planta quadrada
Conservació: L'estat general de conservació és bo. Els edificis són utilitzats de forma permanent
Protecció existent: Legal/Declarat/D.22-4-1949, BOE 5-5-1949. Decret de protecció de castells. Número de registre R-I-51-5718

232

Nom: **Ca l'Amell de la Muntanya**
Descripció: Masia de grans dimensions, on concorren els trets tipològics de la instal·lació agrícola i les practiques constructives de característiques del Garraf. Integrat a la fabrica principal de la masia, es situa una torre de guaita de planta circular, amb el seu coronament molt modificat. Prop de la casa antiga, es troba un petit edifici —de construcció més recent— molt probablement destinada a l'estiueig
Època: Torre, molt probablement del segle XVI, així com part de la masia. Edifici annex, darrers anys del segle XIX
Conservació: L'estat general de conservació és força bo, si bé s'observen diversos sectors que precisen de reparacions importants
Protecció existent: De la torre defensiva. Legal/Declarat/D.22-4-1949, BOE 5-5-1949. Decret de protecció de castells. Número de registre R-I-51-5717

303

Nom: **La Pleta**
Descripció: Com el seu propi nom indica, es tracta d'una construcció destinada a estatjar els ramats. Cal destacar el gran pati situat front la casa principal, així com la peculiar resolució del broc de la cisterna. Construcció modernista.
Època: Primers anys del segle XX
Autor: F. Berenguer i Mestres (probable)
Conservació: L'edifici ha estat rehabilitat molt recentment com a oficina de l'Òrgan gestor de l'espai natural i centre de recepció de visitants.

403

Nom: **El Castellet de Garraf**
Descripció: Restes d'una primitiva construcció de caire militar, avui perduda
Conservació: Ruïna
Protecció existent: Legal/Declarat/D.22-4-1949, BOE 5-5-1949. Decret de protecció de castells. Número de registre R-I-51-5713.

719

Nom del jaciment: **Puig d'en Boronat**
Tipus de jaciment: 1.01.1./Lloc d'habitació sense estructures
Cronologia amb dates: -350 / - 50
Estat de conservació: 4./Dolent

720

Nom del jaciment: **Coll Blanc**
Tipus de jaciment: 1.01.1./Lloc d'habitació sense estructures
Cronologia amb dates: -250/ -50
Estat de conservació: 4./Dolent

721

Nom del jaciment: **Cofurna de Can Planes**
Tipus de jaciment: Lloc d'habitació
Cronologia amb dates: Medieval
Estat de conservació: Dolent

723

Nom del jaciment: **Cova del Duc**
Cova del Tro
Tipus de jaciment: 2.02.2.1.2 (Abrics i similars d'enterrament i habitació col·lectius)
Cronologia amb dates: -2200/ -650
Estat de conservació: 4./Dolent

724

Nom del jaciment: **Castellot de Campdàsens**
Tipus de jaciment: Assentament militar
Cronologia amb dates: Medieval (s. XII)
Estat de conservació: Dolent
Protecció existent: Torre defensiva. Legal/Declarat/D.22-4-1949, BOE 5-5-1949. Decret de protecció de castells. Número R-I-51-5714.

725

Nom del jaciment: **Ca l'Amell de la Muntanya**
Tipus de jaciment: 1.01.1./Lloc d'habitació sense estructures
1.02.1.2.1./Lloc d'enterrament Inhumació col·lectiu necròpolis
Cronologia amb dates: -650/476 ; 400/1492
Estat de conservació: 4./Dolent

727

Nom del jaciment: **La Falconera**
Tipus de jaciment: 1.01.1./Lloc d'habitació sense estructures
Cronologia amb dates: -1800/ -650
Estat de conservació: 4./Dolent

728

Nom del jaciment: **Els Covarrons**

Tipus de jaciment: 2.02.2.1.2./Abrics i similars d'enterrament Inhumació col·lectiu

Cronologia amb dates: -1800/ -650

Estat de conservació: 4./Dolent

VILANOVA I LA GELTRÚ

235

Nom:

Mas de l'Artís

Descripció:

Masia originària de planta rectangular composta de planta baixa i planta pis amb coberta a dues vessants de carener paral·lel a la façana principal i dues crugies paral·leles a aquesta, amb l'escala central i l'accés desplaçats. Cossos de magatzems, cellers i habitatges de cobertes a dos vessants. Cos modern destinat a habitatge principal, de volumetria potent, de planta sensiblement rectangular, amb cobertes compostes de les que sobresurt una torratxa.

Època:

Segle XIII

Estat de conservació:

Bé en general, encara que hi ha bigues en mal estat.

**MODIFICACIÓ DEL PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ
DEL MEDI FÍSIC I DEL PAISATGE DE L'ESPAI NATURAL
DE GARRAF**

**ELEMENTS INTEGRANTS DE LA ZONA
D'ALT INTERÈS ECOLÒGIC I PAISATGÍSTIC**

Avenc de la Ferla

Terme municipal de Begues. Regió Fons de les Conques
Altitud aproximada 343 m, profunditat 180 mm
Coordenades: latitud 41° 19' 11" ; longitud 1° 51' 47"

Localització: S'obre en la capçalera del Fondo de les Conques, en el tàlveg del torrent que descendeix per la vessant ESE del Puig de la Mola. La seva boca és de grans dimensions.

La Falconera

Terme municipal de Sitges. Sector del pas de la Mala Dona
Coordenades boca surgència: latitud 41° 14' 57"; longitud 1° 53' 35,5"

Localització: La boca de la surgència s'obre al nivell del mar, en els penyassegats del pas de la Mala Dona, proper a la sortida del túnel del ferrocarril de Barcelona a Tarragona, uns vint-i-un metres abans. El pou artificial de l'Eusebi es troba en la riera de la Falconera a uns 80 metres en línia recta, projectada de la boca de la Falconera.

Avenc del G.I.E.S

Terme municipal de Begues. Regió de la Morella
Altitud aproximada 562 m. Profunditat 82 m.
Coordenades: Latitud 41° 18' 01"; longitud 1° 55' 28"

Localització: La seva boca s'obre molt propera al turó dels Costerets en la mateixa divisòria d'aigües. Distant des de la Morella uns 490 m. Està molt a prop de l'avenc dels Colors.

Avenc de Sant Roc

Terme municipal de Begues. Regió Serra de Guarda
Altitud aproximada 462 m. Profunditat 31 m.
Coordenades: latitud 41° 18' 50"; longitud 1° 55' 21"

Localització: En el marge dret de la riera de Sant Roc, entre el pou de Verdaguer i la línia elèctrica. Molt proper a l'avenc Petit.

Dolina del Puig del Martell

Situació: En el sector oriental del massís al sud del mateix, entre la casa coneguda com la Pleta i el Puig de Martell a uns 350 metres d'altura.
En una plataforma que domina el Fondo de Vallbona.
Superfície aproximada de la dolina 6.300 m². Superfície aproximada total incloent l'entorn 9000 m².

Dolina de Campgràs

Situació: En el sector oriental del massís en la seva zona central, formada per diverses dolines, destaca entre elles la situada al sud-oest del pic de la Morella. S'ha de considerar com un conjunt, ja que totes formen una clara unitat de plataforma en aquest sector. Es preserva la zona compresa entre el pla de Carol i la capçalera del Fondo de les Terradelles.

Superfície aproximada 360.000 m²

Dolina del Basset de l'Arbre I

Situació: En el sector oriental del massís, a uns 420 m d'altitud al nord-oest del puig d'Olla, forma un petit serrat entre la riera de Vallbona i el Fons de les Terradelles. Es troba compresa entre els termes municipals de Gavà i Sitges.

Superfície aproximada 3000 m²

Dolina del Basset de l'Arbre II

Situació: En el sector oriental del massís a uns 400 m d'altitud, al nord-est del puig d'Olla, formant l'inici de la capçalera del Barranc del Port de Bomaguera, íntegrament en el terme municipal de Gavà.

Superfície aproximada 8.000 m²

Dolina del Pla de les Basses

Situació: En el sector oriental del massís, entre les cotes 360-380 m al nord-est del Puig d'Olls, en una plataforma al sud del Fondo de les Terradelles. Està íntegrament en el terme municipal de Gavà.

Superfície aproximada 6.000 m²

Fons de Vallbona

Situació: En el sector sud-oriental del massís, al nord-oest del barri de les Botigues de Sitges, la seva direcció principal és la nord/sud.

Delimitació: Situat al en el fons del Barranca en la cota 75 m, i en direcció aproximada sud-est, cal buscar la cota 125 m en la petita cresta que surt de la plataforma del Puig del Martell, la qual es segueix en sentit ascendent fins la cota 350 m, límit superior dels penyassegats de la plataforma que origina la dolina del Puig del Martell. La cota 350 m s'ha de seguir, fins el primer barranc que hi ha després de la dolina i descendint pel llit del mateix a la trobada del provinent del sector del pla de Carol, cota 308 m; es descendeix pel mateix fins a trobar un petit barranc en el marge esquerre, pel qual s'ha de remuntar fins la plataforma superior i a trobar a l'altre costat l'inici d'un nou barranc en la cota 350 m.

Seguint la mencionada cota es tanca tota la capçalera del fons de Vallbona, fins trobar la riera de més al sud de les dues que provenen del Puig d'Olla. Es Remunta el pendent en direcció sud-est, travessant les dues plataformes, de les penyes de Castellar i la cucona Sivina, per una línia imaginària de divisió d'aigües, sempre en un sentit preferent sud-est fins aproximadament la cota 250 m.

A partir d'aquest punt descendint per una carena molt delimitada de direcció SSW fins la cota 125 m des d'ací en línia recta al fons del barranc en la cota 75 m.
Superfície: 111,27 Ha.

Fons de les Coves

Situació: En el sector sud-oriental del massís, al nord-est del petit nucli de Garraf, té dues direccions predominants, un primer tram EW i l'altre SN.

Delimitació: Situat al fons del barranc en la cota 113 m. Puja per l'incipient barranc existent al marge dret fins a la cota 125 que se segueix en direcció oest fins la carena que es forma per damunt de les coves denominades covarons, per la qual s'ascendeix fins la cota 325 m en direcció al Pla de la Senyal.

Es segueix l'esmentada cota 325 fins el llit del barranc que neix en el coll situat entre el Pla dels Penyals i el Pla de la Cucona Sostrella.

Baixa pel barranc fins a trobar el que ve per l'esquerra del sector de la Pleta i pla del Querol, el qual puja fins trobar de nou la cota 325 m, la qual es segueix fins l'alçada del Pla del Vinyals a l'indret conegut com Canopolis; a partir d'ací per la carena seguirem fins el Fons del Barranc en la cota 113 m.

Superfície: 52,81 ha.

Fons del Tro

Situació: En el sector centre-sud del massís, proper a la població de Vallcarca al nord de la fàbrica de ciment. El barranc del Tro és tributari de la Riera de Vallcarca pel seu marge esquerre, amb direcció preferencial SW-NE.

Delimitació: Partint de la confluència de la riera del Fons del Tro amb la procedent del seu marge esquerre que té la seva capçalera en la plataforma de Campdàsens i concretament en la casa Nova, cota 48 m. Es remunta pel fons del Barranc del Tro, el qual es deixa per prosseguir remuntant per la riera de la roca Foradada al marge dret, fins la cota 200 m en direcció a les cases Les Àligues.

Seguint aquesta cota 200, es voreja tot el contorn del barranc fins a la carena que hi ha passat el barranc que s'inicia a Campdàsens, es remunten 25 metres i es segueix aquesta cota 225 fins la carena que limita el Fons de Tro de la Casa Nova i que te inici en les runes que hi ha abans d'arribar a Campdàsens. Es segueix tota la carena fins la confluència de la Riera del Fons del Tro, a la cota 48 m.

Superfície: 47,35 ha,

Avenc Carles Selicke

Terme municipal de Begues. Regió de la Morella

Altitud aproximada 552m. Profunditat 134 m,

Coordenades: latitud 41° 17' 53,5" longitud 1° 55' 8"

Localització: La boca inferior s'obre en un petit pla i la superior a poca distancia d'ella, al peu d'un fort pendent, a uns 25 metres de l'avenc de la Morella en direcció est i del vèrtex de la Morella en direcció S 45 W,

Avenc del Bruc

Terme municipal de Begues. Regió Fondo del Bruc.

Altitud aproximada 467m. Profunditat 118 m.

Coordenades: latitud 41° 17' 58"; longitud 1° 54' 31"

Localització: La seva gran boca s'obre en el marge dret del Fondo del Bruc a uns deu metres sobre el nivell de l'actual riera, es troba a l'E 28 S del vèrtex de la Morella.

Avenc Clos

Terme municipal de Begues. Regió Serra de les Agulles

Altitud aproximada 538 m. Profunditat 28 m.

Coordenades: latitud 41° 18' 29"; longitud 1° 55' 51"

Localització: En la zona superior plana de la Serra del Clos. Prop del camí que des de Puigmoltó, es dirigeix a Coll Sostrell i a la capçalera de la riera del Fondo de la Tronera.

Avenc de l'Esquerrà

Terme municipal d'Olesa de Bonesvalls. Regió Fons de l'Esquerrà

Altitud aproximada 348 m. Profunditat 202 m

Coordenades latitud 41° 19' 21,5"; longitud 1° 50' 26"

Localització: S'obra aquesta cavitat a uns 130 m al nord-oest del Corral de l'Esquerrà, en el mateix tàlveg de la riera en el marge d'una esplanada, envoltada d'una espessa vegetació.

Programes d'actuació

1. Funcions de la caça

1.1. Equilibri de poblacions i manteniment de la Biodiversitat

1.1.1. Ecosistemes, comunitats, poblacions i espècies: entendre la natura

La situació actual de la natura a Catalunya i a la resta d'Europa és molt lluny de les característiques de qualitat, quantitat i diversitat que hom esperaria trobar si la civilització no hi hagués actuat. El desenvolupament de l'agricultura, la ramaderia i els processos industrials, motivats per l'augment de la població, han produït al llarg dels segles canvis que ens allunyen del concepte de naturalitat. Això dificulta de vegades que puguem entendre com funciona realment la natura i quins són els seus components. La conseqüència és que es perd la perspectiva dels processos naturals en la gestió local. La caça i la seva gestió són un model vàlid de conservació, però sense perdre de vista la resta de components sense els quals les espècies que es cacen no es mantindrien més que d'una manera artificial.

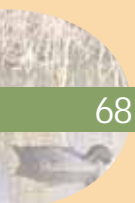
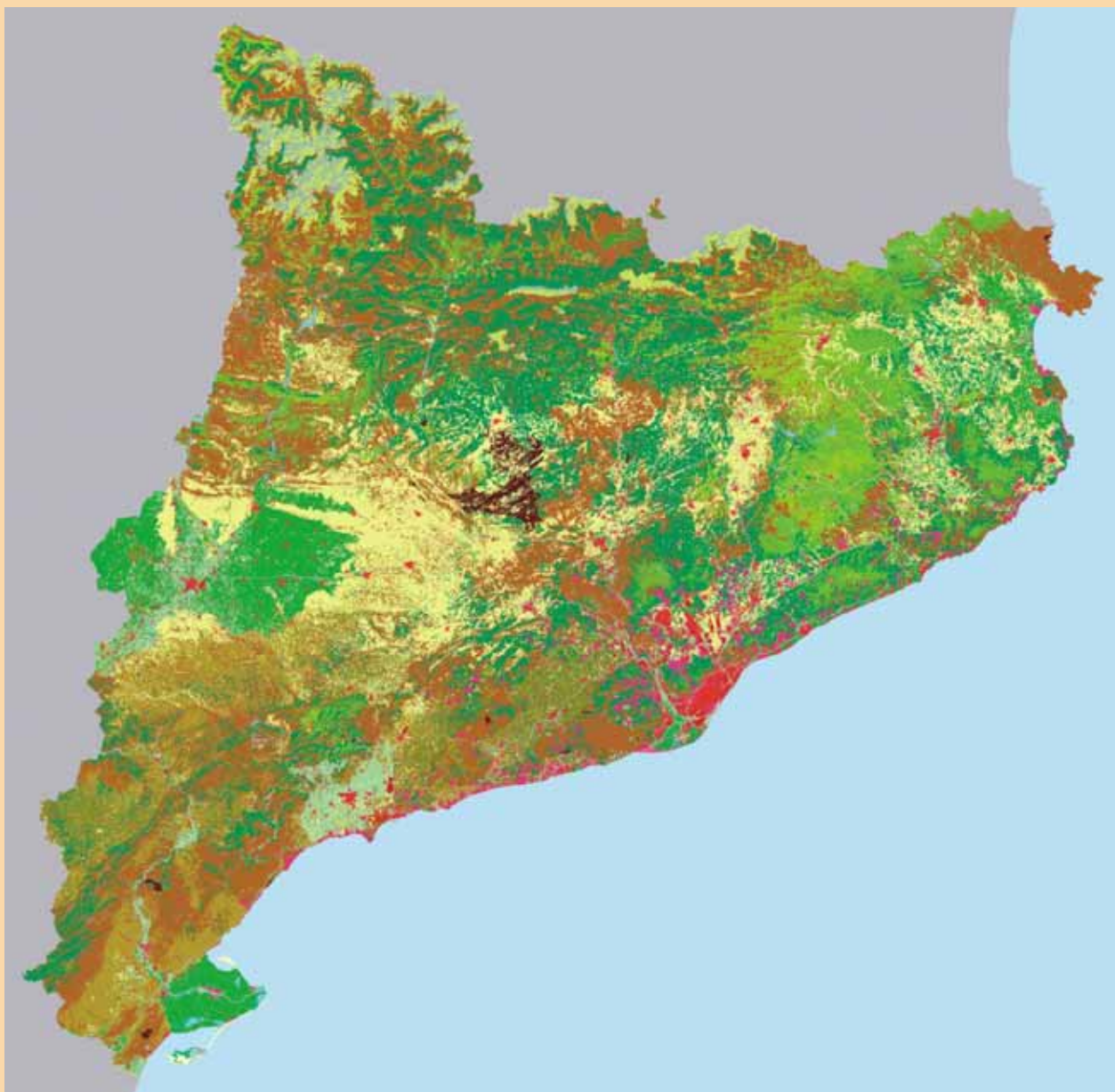
Per entendre la natura, ens n'hem d'allunyar i conèixer les diferents relacions i connexions que la dominen. Òbviament, el nivell més global és el funcionament de la Terra, que encertadament han simulat alguns autors com un ésser viu. Tot el que passa a la Terra es relaciona d'una manera o altra, i s'hi produeixen mecanismes de reacció tal com es produirien en un ésser viu enfront de canvis en les seves condicions ambientals (externes o internes). Per tant, tot el que la Humanitat ha fet i fa es tradueix en una reacció de la Natura en què tots els nivells d'organització estan relacionats.

El segon nivell d'organització són els ecosistemes, que es caracteritzen per disposar d'unes condicions ambientals típiques, tenint en compte els éssers vius, les estructures geològiques i els processos físics i químics.

Els límits, els marquem sempre nosaltres en funció d'aquests paràmetres. A Catalunya, hom podria anomenar l'ecosistema d'alta muntanya pirinenca, la muntanya baixa mediterrània, els ecosistemes agrícoles de secà, el medi marí costaner, o, fins i tot, l'ecosistema urbà. Aquesta delimitació ja dóna una aproximació de què estem parlant i de quines espècies hi trobarem.

Els ecosistemes es componen del medi físic (geologia, condicions climàtiques, salinitat, tipus de sòl, etc.) i els organismes vius característics. Es pot generalitzar que hi ha organismes exclusius d'un ecosistema i d'altres que són arreu o a més d'un. Les espècies d'un mateix grup taxonòmic associades a unes condicions físiques determinades constitueixen les comunitats. Així, podem anomenar la comunitat d'ocells estèpics, la comunitat de mamífers d'alta muntanya, etc. Entre aquestes espècies, hom troba semblances d'adaptació que permeten conviure en aquestes condicions. A Catalunya, els ecosistemes han estat modelats per la mà de l'home des del seu inici. Al segle XX i arreu del territori, els ecosistemes naturals han estat profundament modificats.

El nivell bàsic de gestió és l'espècie, i els organismes estan així determinats genèticament. Quan acotem en l'espai i el temps els individus d'una espècie, parlem de població. Les poblacions estan per tant acotades per la nostra percepció interessada. El caçador és el millor amic de la caça. Parlem de la població de perdius roges de la Segarra, quan volem estudiar els individus d'aquesta espècie que viuen en un lloc geogràfic determinat, sota unes condicions molt concretes i establint uns vincles i relacions entre els individus que en determinen les característiques. Així, podem establir els paràmetres de població bàsics, com la taxa de mortalitat, la taxa de natalitat, l'edat mitjana, l'esperança de vida, la proporció de sexes, la piràmide d'edats, la taxa de fecunditat, etc.

68

Mapa dels Usos del sòl a Catalunya

	Fora de l'àmbit de Catalunya		Fruiters de regadiu
	Aigua continental		Vinya
	Aigua marina		Prats supraforestals
	Congestes		Bosquines i prats
	Infraestructures viàries		Bosc d'escleròfil·les
	Urbanitzacions		Bosc de caducifolis
	Nuclis urbans		Bosc d'aciculifolis
	Zones industrials i comercials		Vegetació de zones humides
	Conreus herbacis de secà		Sòl amb vegetació escassa o nul·la
	Conreus herbacis de regadiu		Zones cremades
	Fruiters de secà		Sorrals i platges

1.1.2 Les interrelacions a la natura

El funcionament de la natura i les interrelacions entre els diferents components es poden arribar a entendre només com a intercanvis d'energia i nutrients. El flux energètic, que arriba en forma d'energia fotosintètica des del sol i que queda fixat pels vegetals, i el cicle dels nutrients, podrien iniciar-se amb la fixació que els vegetals mateixos fan de les sals inorgàniques i acabaria en la descomposició de la matèria orgànica en morir sota l'acció de les espècies detritívores. L'estratègia de vida de cada component viu dels ecosistemes es basa en quin lloc ocupa entre aquestes dues forces. Així mateix, cada ésser viu estableix una sèrie de relacions amb els seus congèneres amb la finalitat de reproduir-se i transmetre els gens, encara que en alguns casos es barallen entre si pel mateix recurs amb una competència *intraespecífica*. D'altra banda, cada espècie manté una relació amb les altres espècies que pot ser de diferents graus i que coneixem com: mutualisme, parasitisme i simbiosi, i que podem englobar sota el concepte de competència *interespecífica*.

Les espècies evolucionen, però ho fan com a resposta a aquests dos tipus de relacions. Per tant, quan es treu o desapareix una espècie, la resta que ha evolucionat de forma conjunta i de la qual depèn, en pateix les conseqüències. Es trenquen vincles, queden forats sense ocupar en l'ecosistema; aquella determinada funció, que realitzava, ara no la fa ningú. Les repoblacions de perdiu, per exemple, que es duen a terme a Catalunya han assumit un nínxol ecològic. Qualsevol canvi ha de ser meditat. Tan greu com la pèrdua d'una espècie és la modificació dels equilibris per afavorir una espècie damunt d'una altra.

1.1.3 Les relacions depredador - presa

Una de les relacions d'equilibri més importants i interessants en les relacions entre les diferents espècies i organismes són les forces de pressió depredadora. Els animals s'alimenten els uns dels altres, i, fins i tot, essent estrictes des del punt de vista ecològic, l'alimentació que un organisme fa d'un altre, com els herbívors s'alimenten dels vegetals, representa una depredació. Aquesta pressió produeix a escala evolutiva les estratègies per

70

sobreviure: se seleccionen adaptacions per capturar més bé i eficientment (urpes, becs, verins, plomes, olfacte, etc.) i a la vegada es respon amb sistemes de defensa que impedeixen la captura (dissenys mimètics, verins, punxes, sabors, etc.). Les adaptacions resultants mostren tot un ventall de com sobreviure a la natura, i palesen una complexa xarxa de relacions depredador - presa.

Quant a la dinàmica de poblacions, la depredació produeix sobre una població de preses un augment de la mortalitat, a la vegada que sobre la població de depredadors la més gran ingestió de menjar es tradueix en una millor condició física que s'hauria de traduir en un augment de la població. La ingestió de menjar augmenta la condició física i permet sobreviure a les condicions del medi als mascles (clima, malalties, lluites per les femelles) i a les femelles, a més, augmenta la capacitat de tenir més cries i més ben alimentades.

Aquesta visió molt resumida es complica quan introduïm limitacions al sistema. D'una banda, els depredadors també són depredats, però, d'altra banda, sovint els depredadors són invasors i a vegades protegits (gats i gossos ensalvatgits). La piràmide tròfica és una realitat a tots els ecosistemes, amb els organismes vius representats en la base pels vegetals que fixen les sals minerals i els nutrients (el que anomenem **productors primaris**). Dels vegetals, s'alimenten organismes animals (insectes, artròpodes, mol·luscs, vertebrats, etc.) i, d'aquests, uns altres, fins que arribem als carronyaires (voltors, còrvids, etc.) i els microorganismes descomponedors (bacteris i fongs).

A cada ecosistema, cada pis de la piràmide és format per més o menys espècies; com més complex és l'ecosistema, més espècies hi haurà, i les relacions i dependències entre espècies prendran valors diferents.

D'acord amb la relació depredador - presa, el sistema no pot funcionar indefinidament amb els mateixos valors. Hi ha una regla bàsica: cap espècie depredadora ha d'aconseguir per si mateixa extingir la seva presa o aliment. És un sistema de seguretat infal·lible que la natura ha ideat. Si una espècie, en una situació utòpica, capturés tots els individus d'una altra espècie fins a extingir-la, es quedaria sense menjar i moriria de gana, o evolucionaria envers un altre tipus de presa. Per evitar això, quan una espècie aconsegueix en l'evolució una forma de matar més eficient, les seves preses responen amb una millora de les defenses.

què es reduirà a uns pocs exemplars. En aquest punt, els pocs conills que restaven es poden recuperar perquè no hi ha quasi guineus. La situació es complica amb més factors com poden ser l'aparició de malalties víriques que no permeten la recuperació de les poblacions, però a llarg termini i en un model perfecte realment pot funcionar.

1.1.4 La capacitat de càrrega del medi

Cada espècie, segons les condicions del medi i la quantitat de recursos disponibles, pot arribar a un nombre màxim d'individus. És el que s'anomena capacitat de càrrega. Aquesta xifra pot variar d'un any a l'altre i entre zones per a la mateixa espècie. Així, durant l'estiu, a les nostres latituds la majoria d'espècies es reproduïxen; poden multiplicar el nombre d'exemplars perquè el medi disposa de menjar abundant: la capacitat de càrrega augmenta. Però, quan arriba l'hivern, el menjar sol escassejar, fa fred, i per tant no hi ha lloc per a tothom; la capacitat de càrrega es redueix.

La mateixa població genera mecanismes perquè se situï per sota de la capacitat de càrrega: els exemplars que sobren desapareixen, moren o bé marxen a altres llocs amb les migracions estacionals. Si no funcionés aquest mecanisme, la població estaria en perill de patir greus problemes de competència pels pocs recursos existents. La pèrdua, per tant, permet que la població es mantingui i perduri.

Aquesta relació d'equilibri, en el dia a dia i a escala humana, s'aconsegueix perquè les poblacions de depredadors i preses oscil·len entre uns límits. Si els depredadors (per exemple, les guineus) s'aprofiten d'una abundància de preses (per exemple, conills) causada per un augment de la vegetació per la bonança del clima, les femelles podran donar de menjar a més cries. D'aquesta manera, la població de guineus augmenta, i la propera temporada hi haurà moltes més guineus per menjar conills. Arribarà un moment que la situació serà insostenible, i les guineus arribaran a esgotar els conills, deixant-ne molts pocs. Tantes guineus no tindran prou menjar i es moriran de gana, i actuaran les malalties oportunistes. La població de guineus consegüentment arribarà un punt en

1.1.5 Què és i com es mesura la biodiversitat

La biodiversitat engloba la varietat d'organismes vius considerats segons l'organització genètica, d'espècies i nivells taxonòmics superiors, així com la varietat d'hàbitats i ecosistemes i els processos que s'hi desenvolupen. El concepte de biodiversitat indicarà, per tant, la complexitat que podem trobar. Cada lloc, cada situació i cada ecosistema estaran caracteritzats per un grau de diversitat en resposta a les condicions del lloc i del moment. Els ecosistemes terrestres més diversos són els boscos, formats per una estructura vegetal de diferents estrats que donen lloc a múltiples situacions d'humitat, ombra, pH del sòl, nutrients, amagatalls, etc. Cada una d'aquestes situacions permet la possibilitat de formes de vida diferents. Aquestes formes, aquests éssers vius, estan adaptats a aquestes situacions per un llarg procés de selecció natural que ha deixat empremta en el seu codi genètic. La variabilitat genètica, o sigui la diversitat de maneres de respondre a canvis en certes situacions, és el darrer grau de diversitat. Perdre biodiversitat és, per tant, perdre aquesta capacitat de resposta.

La conservació de la biodiversitat és realment el punt clau en la conservació dels nostres recursos naturals. La seva pèrdua afecta tothom, ja que cada vegada que una espècie desapareix es perden una sèrie de respostes que podrien ser vitals per al desenvolupament de la Humanitat.

L'extinció d'espècies és un procés inherent al funcionament de la natura. Una espècie s'extingeix perquè no ha pogut respondre als canvis en les condicions naturals que l'envolten. La seva desaparició pot ser conseqüència de l'aparició d'una altra espècie. Malgrat aquest procés natural, sembla que el grau o taxa d'extincions és avui molt més ràpid que quan la Humanitat no existia. No sabem quin és el grau real d'extinció, perquè no coneixem encara quantes espècies hi ha. Una nova espècie de mamífer és descoberta al món cada tres anys,

un gran vertebrat marí cada cinc. La taxa de descobriments totals d'espècies és de 300 espècies per dia. Sembla ser que el nombre d'espècies descrites (1,75 milions) és només un 10% del total.

Els científics intenten donar resposta a la inquietud dels polítics i a la societat en el seu afany d'avaluar quines són les espècies en perill i quines han de ser les zones millor conservades a fi d'evitar la pèrdua massiva de biodiversitat, per destinar i prioritzar recursos econòmics i humans.

Les respostes són múltiples i potser totes tenen una part de raó. Destaquem així l'estudi de les espècies, que, a causa del nombre total que hi ha i el ritme de desaparició de moltes, és una tasca a llarg termini. Una altra idea és l'estudi dels ecosistemes com a aglutinadors d'un conjunt d'espècies que viuen associades, que a més es pot veure des de dues perspectives: l'ecologia de les comunitats (dinàmica, evolució, diversitat i complexitat dels components biològics de l'ecosistema) i l'ecologia dels ecosistemes (funcionament dels organismes biològics i del seu entorn físic). Una altra aproximació al problema que es proposa és l'estudi d'espècies particulars, bé aquell conjunt que té la mateixa funció o gremis (espècies redundants), o bé una única espècie (espècies clau).

Una darrera aproximació al funcionament de l'ecosistema és buscar les espècies indicadores de biodiversitat o bioindicadores, que són les espècies més sensibles a certs processos. La nostra presència és la causa d'extincions que no haurien d'haver-se produït. La pèrdua de biodiversitat és fruit d'aquestes extincions, i actualment ha estat descrita a les reunions mundials de Rio (1992) i Johannesburg (2001) com la font de desequilibris entre els països pobres, els més rics en biodiversitat, i els desenvolupats, els més pobres. Les resolucions d'aquestes dues conferències han estat incloses en la nostra gestió del medi ambient, mitjançant l'Estratègia catalana per a la biodiversitat.

1.1.6 Conseqüències de la pèrdua de biodiversitat

A llarg termini, el manteniment de la diversitat en un ecosistema li permet ser més resistent i reorganitzar-se davant les fluctuacions del medi físic, i a curt termini assegura el funcionament de l'ecosistema. D'altra banda, la biodiversitat sembla tenir altres efectes importants. Una més gran diversitat sembla incrementar la capacitat de resistència de l'ecosistema envers les invasions.

Un ecosistema divers i complex té una disponibilitat de recursos més reduïda, i evita que espècies invasores trobin lloc per establir-se. En segon lloc, una diversitat elevada disminueix la importància de les malalties. Un principi de l'epidemiologia diu que les taxes de transmissió són proporcionals a l'abundància de l'hoste (de qui pateix la malaltia). A les zones amb una gran quantitat d'espècies, les abundàncies són més petites, sense arribar que cap mantingui una supremacia. Per tant, la transmissió de la malaltia serà molt lenta. I, en tercer lloc, l'augment de la biodiversitat incrementa la riquesa dels nivells tròfics superiors. Un augment de la diversitat de plantes porta un increment de la diversitat d'insectes que se n'alimenten, i d'ocells que s'alimenten d'aquests insectes, i així progressivament. Les zones agrícoles de monocultiu (una única espècie de planta) mantenen una diversitat d'insectes mínima.

1.1.7 Com conservar la natura: la biodiversitat

El manteniment de les activitats tradicionals d'una manera planificada permet la conservació d'aquesta diversitat. El manteniment d'usos com la caça s'inclou en aquesta estratègia, encara que sempre dins dels paràmetres de la gestió i de la planificació.

L'estratègia vàlida davant d'aquestes modificacions que poden arribar a constituir un perill per a les civilitzacions és sens dubte el **desenvolupament sostenible**. Aquest concepte, moltes vegades emprat com a reclam, inclou un gran ventall de possibilitats i

interpretacions, i marca límits i objectius que han de ser valorats i considerats en el marc general i readaptats a les peculiaritats de la zona on gestionem. Ha estat definit com l'intent de trobar en conceptes econòmics la manera de no degradar la *naturalitat* del sistema. Hi ha diferents corrents i formes de com s'ha d'interpretar aquest terme. S'ha de trobar la manera de conjugar desenvolupament (econòmic, social, cultural, etc.) i conservació dels valors naturals sense perdre qualitat de vida. Les noves disciplines científiques ja han aconseguit entendre aquests fets i han establert equips multidisciplinaris reunits sota el concepte de *biologia de la conservació*, que conjuga el vessant humà (economia, empresa, filosofia, religió, antropologia...) amb el vessant estrictament de funcionament dels processos (biologia, física, química...).

1.1.8 El desenvolupament sostenible i la caça

A la dinàmica de poblacions de qualsevol recurs natural renovable intervenen quatre paràmetres: la reproducció, la mortalitat, la migració i la immigració. Uns són de caràcter positiu i els altres resten individus a la població. Si volem un creixement positiu de la població, intentarem que els nascuts i els que arribin de fora siguin més que els que moren o marxen.

En l'aprofitament d'un recurs, ens limitem a actuar sobre aquests paràmetres introduint un valor nou de caràcter extractiu: en el nostre cas, la caça. A fi d'aconseguir un creixement positiu de la població malgrat haver-la sotmès a una captura d'exemplars (una pèrdua), hem de calcular quina és la màxima quantitat d'extracció que pot permetre un recurs renovable que es pot mantenir durant moltes generacions. Totes les poblacions arriben a un punt, a un nombre màxim d'exemplars (capacitat de càrrega) a partir del qual es genera a la població mateixa processos de competència i falta de menjar. Hi ha animals excedentaris: és el nombre d'animals que poden ser capturats, que poden ser caçats,

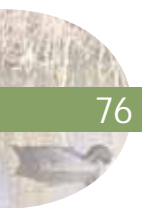
sense que la població pateixi aquesta pèrdua. En condicions naturals, aquest procés el fan les malalties que actuen sobre els animals debilitats, les migracions que els porten a altres zones amb més menjar, els depredadors que capturen els dèbils i malalts, etc. A qualsevol població, el nombre d'individus oscil·larà al voltant de la seva capacitat de càrrega.

Amb un aprofitament controlat, actuem mantenint la població per sota de la capacitat de càrrega. Per sota d'aquest nombre, la població tindrà sempre aliment i recursos en general disponibles i el creixement de la població ha de ser positiu. No s'ha de caure en l'optimisme que això és fàcil. Cal un bon coneixement de com funciona el recurs que volem gestionar i com respon als canvis a llarg termini a què el sotmetem.

1.2 Els remugants salvatges

1.2.1 Introducció: necessitem remugants salvatges

La dràstica caiguda de remugants domèstics ha afavorit la invasió dels boscos, tot reduint les pastures tradicionals i la fauna relacionada amb aquests espais oberts. La necessitat de preservar aquests tipus d'hàbitat, així com la necessitat de disminuir la càrrega de biomassa dels boscos i evitar la continuïtat de les masses forestals, ha conduït a proposar la reintroducció de remugants salvatges que a la vegada representen una clara possibilitat cinegètica. La recuperació d'aquestes espècies no té una implicació exclusivament cinegètica, ben al contrari, ja que ha estat fonamental per a la recuperació dels seus hàbitats, ja que els remugants silvestres porten a terme unes funcions ecològiques ben concretes en aquests ecosistemes.

76

Els projectes per recuperar les espècies de remugants silvestres realitzats als darrers vint anys a Catalunya s'han dut a terme a partir de dos tipus d'actuació; d'una banda, amb treballs de gestió als espais protegits gestionats per la Generalitat i amb poblacions ja existents, i, de l'altra, amb les reintroduccions fetes majoritàriament per l'Administració, però promogudes i fins i tot finançades pels caçadors i la Federació Catalana de Caça mateixa. A partir d'aquestes actuacions, totes les espècies de remugants silvestres autòctons (cérvol, cabirol, isard i cabra salvatge) tenen aprofitaments cinegètics controlats i se'n mantenen poblacions amb un nombre creixent d'individus que permeten la colonització de nous territoris. A més, es continuen els treballs de reintroducció en diferents indrets, cosa que permetrà que en pocs anys aquestes espècies siguin presents en gran part del territori i generin un enriquiment del nostre patrimoni natural.

Aquests animals realitzen funcions específiques en els ecosistemes, i, en condicions naturals, s'autoregulen amb la vegetació i els seus depredadors. Hi ha una sèrie de raons de caràcter beneficiós que cal considerar a l'hora de pensar en aquests animals:

- És una restitució de la comunitat faunística natural. Constitueix una recuperació de biodiversitat. Es compleix la legislació catalana, que obliga a mantenir les espècies pròpies de Catalunya.

- Es produeix una recuperació d'unes peces bàsiques en els ecosistemes naturals (on sovint el conill i la llebre havien passat a ser els únics grans consumidors primaris). Es tracta d'espècies anomenades basobionts (emmagatzemen gran quantitat de la biomassa animal de l'ecosistema), i en són espècies clau.

- Es produeix una recuperació del patrimoni cultural, històric i paisatgístic, i

també de la qualitat estètica, mitjançant la potenciació de l'anomenat *safari fotogràfic*.

- Es pot produir una recuperació del patrimoni genètic.

- Redueix l'efecte de determinats depredadors, que poden consumir espècies domèstiques (tot capturant-ne menys).

- Amplien l'espectre de les espècies cinegètiques.

- Poden ampliar l'espectre ramader (nova concepció) i econòmic. Són una forma sostenible d'aprofitar les pastures. Curiosament, ningú no es queixa de l'impacte ecològic de vaques o ovelles, en gran densitat, i sí davant d'una reintroducció d'una espècie autòctona.

- Són espècies que contribueixen a disminuir i a controlar la biomassa de boscos, garrigues i d'altres formacions, ja que en disminueixen la combustibilitat. El que evidentment no fan és prevenir els incendis.

- Afavoreixen la reconstitució dels espais oberts i la fauna annexa.

- Aporten matèria orgànica i afavoreixen la fauna insectívora i les espècies pròpies dels espais oberts.

1.2.2 La seva importància

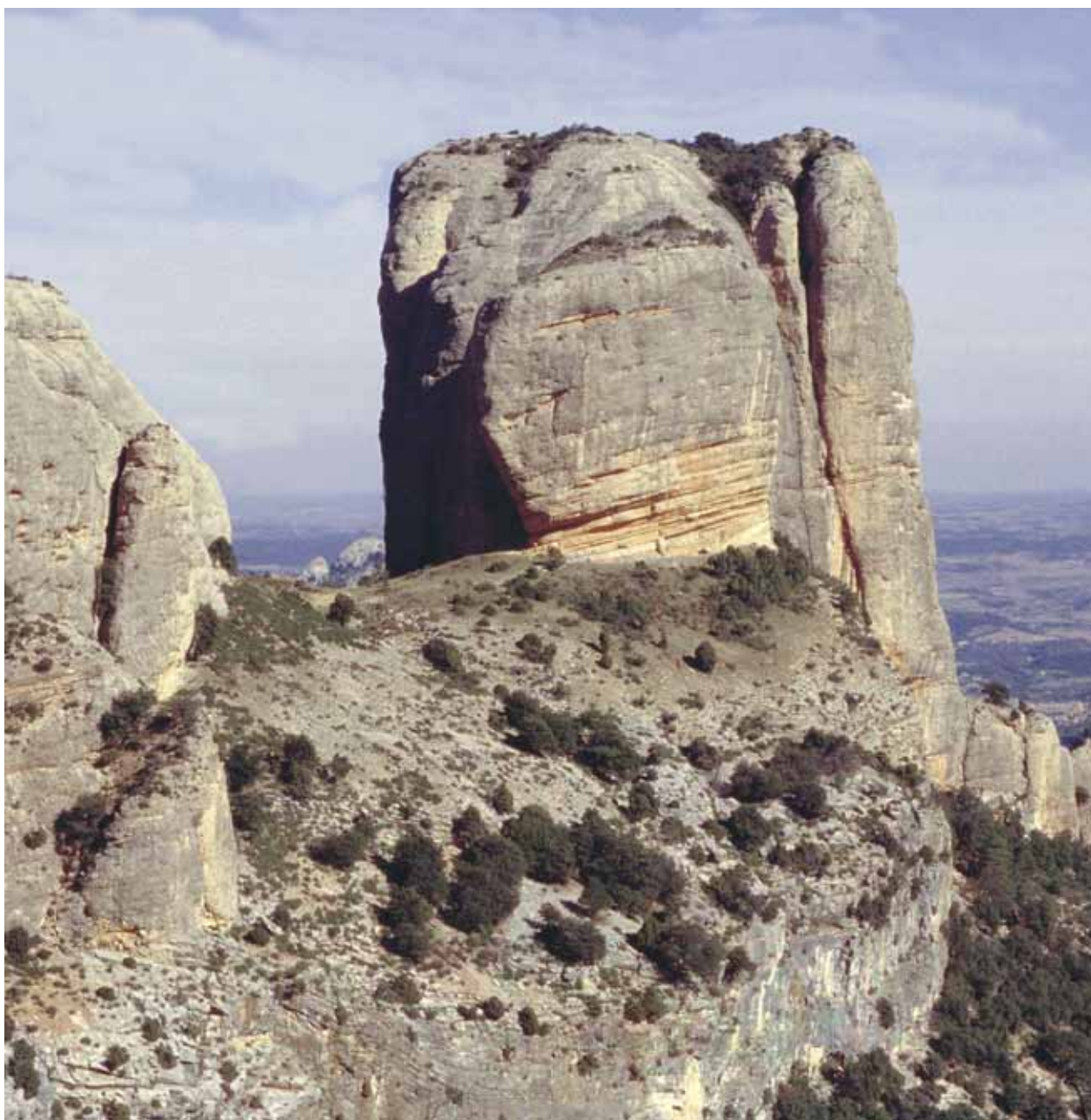
Les pintures rupestres del Llevant ibèric, del Pirineu i del seu entorn més immediat fan palesa la importància que cérvols, cabres salvatges, i d'altres animals de peu forcat salvatges (artiodàctils) van tenir per als nostres avantpassats. Difícilment trobem representacions d'altres elements de la fauna catalana, fora d'algunes espècies domèstiques, com ara els gossos de caça. Aquesta admiració, devoció i dependència ecològica (eren unes de les principals fonts d'aliment i de dedicació en el cas dels homes) contrasten amb un cert menyspreu ara a casa nostra. No ens ha de sobtar, ja que cap als anys 50 aquests animals s'havien extingit a casa nostra; solament un centenar d'isards (*Rupicapra pyrenaica*), un centenar de cabres salvatges (*Capra pyrenaica*) i un nombre segurament del mateix ordre de senglars (*Sus scrofa*) s'havien salvat, i el seu futur era poc engrescador... Segurament feia menys d'un segle que el darrer cabirol (*Capreolus*

capreolus) havia desaparegut dels nostres boscos. El darrer herc pirinenc, anomenat bucardo a l'Aragó (*C.p. pyrenaica*), desapareixia del massís de la Maladeta i territoris perifèrics just abans que comencés el segle XXI.

La causa d'aquest canvi d'actitud per part dels humans és segurament l'evolució del poblador primigeni de caçador recol·lector a ramader. L'home va escollir quines espècies de bestiar de peu forcat eren més adients en termes ramaders i productius i les va afavorir. Eren una font d'aliment, de proteïnes i de greixos segura, fàcil i predictable, i permetien elaborar nous productes (formatges, quallades...). Els hàbitats propicis a aquestes espècies van ser ocupats per la ramaderia extensiva d'ovelles i cabres domèstiques, tot afavorint les espècies de caça menor pròpies d'espais oberts com el conill, la llebre i la perdiu xerra.

Sovint s'ha acusat la caça indiscriminada de la desaparició d'aquests animals, i no cal menystenir-la; però, segurament, varen ser molt més importants la baixa tolerància de les espècies salvatges a la presència de les domèstiques, la rompuda i crema de boscos i d'altres ambients naturals, i, molt possiblement, la transmissió de malalties que acompanyaven els ramats. La menor productivitat i capacitat de càrrega (individus per unitat de superfície) dels ecosistemes mediterranis segurament no van ajudar gens a aquesta situació.

Solament els paisatges de muntanya molt trencats (Ports de Tortosa i Beselit, algunes parts del Pirineu) van permetre a les espècies que els habitaven, uns pocs isards i cabres salvatges, salvar-se. Just on l'home, els seus ramats i les malalties associades tenien dificultats per accedir-hi. Arribats a mitjan segle XX, els hàbits, les necessitats i la mitologia del nou humà urbà comencen a superposar-se als de l'humà rural. L'home comença a abandonar el camp, el bosc progressa i la cultura del lleure inicia el seu desplegament. I aquests animals comencen a ésser rescatats, no sempre amb prou encert.

1.2.3 Entre la recuperació i la introducció

Les actuacions dutes a terme durant els darrers 40 anys són molt diferents. Una part han estat realitzades per les successives administracions, i d'altres per associacions locals i altres empreses. Darrerament, la Federació Catalana de Caça ha agrupat les societats de caçadors i ha efectuat reintroduccions amb la col·laboració de l'Administració. En determinats casos, s'ha reeixit a recuperar una espècie; en d'altres s'ha tractat en realitat d'espècies introduïdes, que, encara que es consideren al·lòctones (mufló, daina), han tingut una reintroducció molt antiga, des de l'edat mitjana, i possiblement en algun cas ja existien en anteriors poblaments.

Si bé la recuperació d'aquests animals té els efectes positius que s'han destacat anteriorment, cal considerar una sèrie d'efectes que poden ser negatius. Entre d'altres, hom pot destacar els següents:

- Manca de planificació prèvia en les reintroduccions més antigues.
- Necessitat de complementar els controls, especialment en algunes àrees de caça tancades per la seva alta vulnerabilitat.
- Alliberament d'espècies no autòctones en àrees tancades.
- En les espècies autòctones, utilització de soques genètiques o subespècies no pròpies de Catalunya. Tot i que en determinats casos, com és el del cabirol o el del cérvol, es creu erròniament que, pel fet de ser d'estats diferents, les poblacions donants del sud de França no són tan adients com les ibèriques, quan en realitat són més properes biogeogràficament.
- Problemes potencials amb espècies vegetals amenaçades. Cal valorar-los en les operacions, tenint en compte que:
 - a) La conservació d'un element de la nostra biodiversitat no ha d'anar en contra de

la conservació d'un altre, tot i que cal prendre totes les mesures adients per evitar que es produeixi un dany irreparable.

b) Hi ha una certa tendència a qüestionar la recuperació d'animals de peu forcat salvatges pel seu efecte potencial sobre la flora amenaçada, i fer-ho menys amb el bestiar de peu forcat domèstic, sovint amb molt més grans densitats.

c) Cal recordar que els hàbitats d'algunes d'aquestes plantes o formacions són precisament mantinguts per l'efecte del bestiar de peu forcat domèstic o els animals salvatges sobre l'hàbitat.

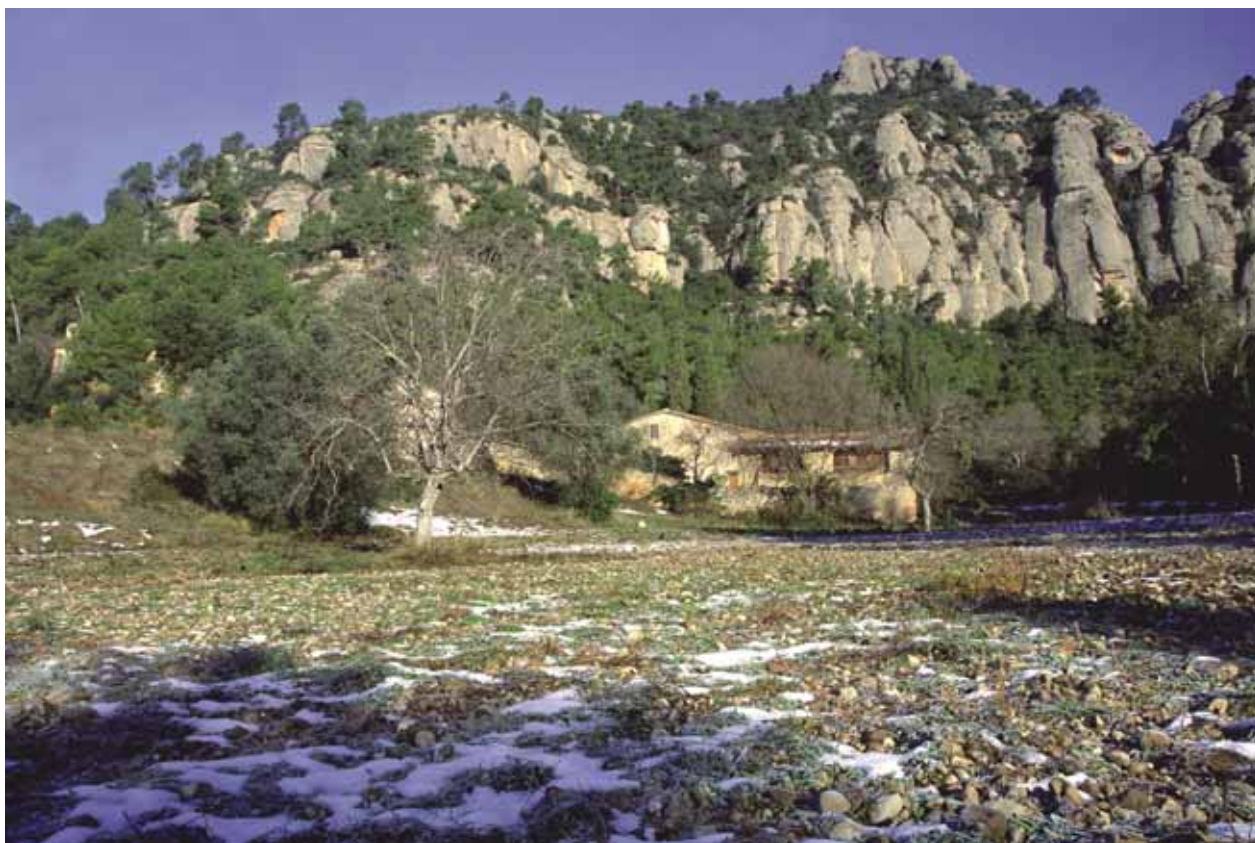
- Competència amb altres espècies salvatges. Cal sempre valorar aquesta possibilitat a priori.
- Danys a boscos i produccions agrícoles.
- Risc d'accidents de trànsit que sovint estan relacionats amb pràctiques de conducció inadequades o il·legals (excés de velocitat, principalment).
- Necessitats d'adaptació dels caçadors i dels gossos de rastre a la nova situació de les preses.
- Quant als vedats cinegètics, es detecta un rebuig social a les tanques i una forta erosió causada per una pastura excessiva, en el cas de densitats excessives.

1.2.4 L'isard, la cabra salvatge i el mufló

Les reserves nacionals de caça van afavorir la seva expansió gràcies a un aprofitament ordenat i prudent (normalment d'un 13% dels efectius). Actualment, la població catalana d'isards s'avalua en uns 15.000 isards. En llocs determinats, les densitats poden ser elevades (superiors als quinze individus/km²). La cabra salvatge també va experimentar una clara recuperació des de la reserva nacional de caça dels Ports de Tortosa i Beseit. Actualment, hom calcula una població d'uns 7.000 individus a Catalunya, tot i que cap als anys 1988-1991 era fins i tot superior. Les elevades densitats assolides en aquells moments (per exemple, una mitjana de vint-i-una cabres/km² a la reserva) varen aconsellar disminuir-ne el nombre, especialment per motius sanitaris. Aquest fet va aconseguir realitzar, l'any 1995, una prova pilot de translocació a una zona mediterrània allunyada de l'anterior amb dos objectius: a) tenir un altre nucli aïllat del principal, i b) realitzar una prova d'adaptació de les cabres a paisatges d'on havien desaparegut feia uns segles. Es va escollir un

parc natural i un indret del qual la Generalitat de Catalunya tingués la titularitat cinegètica: la serra de Montserrat. S'hi han alliberat vint-i-sis exemplars que s'han desenvolupat perfectament, amb baixes taxes de mortalitat i amb una reproducció elevada. Actualment, ja hi ha una gran producció d'individus nascuts en aquest espai, i s'ha aconseguit una població estable de prop del centenar d'individus.

El mufló va ésser introduït als Ports de Tortosa i Beseit l'any 1971, i posteriorment va entrar al nord del Principat procedent de repoblacions realitzades a França i Andorra i dels vedats cinegètics. Les seves poblacions varen començar a progressar durant els anys 80. La Generalitat de Catalunya va iniciar, especialment per raons sanitàries, un pla per eradicar l'espècie de les reserves nacionals de caça, tot capturant-ne tots els exemplars apareguts. Actualment, solament se'n manté un petit nucli a la vall de Núria. Fora d'aquests espais, es troben petites poblacions disperses, bàsicament en àrees privades de caça de l'Alt Empordà i en vedats.

1.2.5 El cas del cérvol, del cabirol i de la daina

El cérvol va retornar al Principat l'any 1957, quan el Servei Nacional de Pesca Fluvial i Caça va alliberar els primers nou individus a l'Alt Berguedà, que havien estat capturats a la província de Toledo. Des d'aleshores, es varen fer diversos alliberaments en aquest mateix indret i a la serra de Boumort. També es varen fer petits alliberaments en altres indrets sense gaire èxit. A partir de la dècada dels anys 80, comencen a entrar cérvols a la vall d'Aran i al Pallars Sobirà. Aquests nuclis són l'origen de la seva expansió a tot Catalunya, especialment a les comarques pirinenques i prepireniques. A més, hi ha exemplars que viuen en petits nuclis a l'Alt Empordà i a l'Alta Garrotxa (procedents de vedats cinegètics) i en alguna petita zona de les comarques de Tarragona. A la Terra Alta, el primer cérvol procedent de la gran població aragonesa de Terol i de Saragossa reintroduïda per l'Estat va ser observat l'any 1999. Actualment, tot i la dificultat existent per censar aquesta espècie, es pot estimar en uns 2.000 el nombre de cérvols que poblen Catalunya.

El cas del cabirol és més espectacular, ja que el seu retorn va ésser posterior. L'any 1971 i

1972, van arribar els primers divuit exemplars a la reserva nacional de caça de l'Alt Pallars-Aran. Aquesta població va progressar molt lentament. A mitjan 80, i amb més força, van començar a entrar els cabirols a la vall d'Aran, també procedents de França. Des d'aquí es produeix una expansió molt important; en els anys successius, els cabirols també entren al Principat pel Pallars Sobirà, la Cerdanya, el Ripollès i el massís de l'Albera. Els anys 1984, 1988 i 1989, la Generalitat de Catalunya realitza alguns alliberaments en l'àmbit del Cadí, els Aiguamolls de l'Empordà i l'Alt Ripollès. El Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa va iniciar un programa similar l'any 1995.

La Federació Catalana de Caça pren la iniciativa, amb el suport de l'Administració catalana, d'un programa de reintroduccions d'aquest animal per diversos massissos forestals: el Montnegre (1993), les serres de Prades i Alforja (1994), el Solsonès (1996), el cap de Creus (1997) i el Moianès (1998), entre d'altres.

El nombre actual aproximat d'animals reintroduïts és d'uns sis-cents exemplars. Aquest valor és en realitat més petit que el

corresponent als individus que han colonitzat Catalunya de forma natural i els seus descendents. Val a dir que aquestes reintroduccions no han fet més que accelerar el seu retorn, ja que a partir de l'expansió produïda des de França i des d'altres indrets de l'Estat espanyol, aquesta recuperació també s'hauria produït, només que amb uns pocs anys d'endarreriment. No hi ha un cens concret de cabirols, però hom estima que actualment un mínim de 4.000 viuen als nostres boscos. La daina manté unes poblacions estables amb exemplars dispersos per moltes comarques que, en conjunt, no superen el miler d'exemplars.

1.2.6 La caça intensiva de remugants

Des de l'any 1999, a Catalunya no hi ha cap situació legal en l'àmbit de la legislació i

normatives cinegètiques que obligui o estimuli l'existència de terrenys tancats per a la pràctica de la caça, ni tan sols la caça intensiva. El Codi Civil permet al propietari tancar els seus terrenys; d'acord amb la legislació vigent, aquests vedats han de permetre el pas de la fauna en general i, per tant, han de facilitar el pas dels individus de totes les espècies no cinegètiques.

1.2.7 El futur dels remugants salvatges

En totes els projectes de reintroducció, es defineix la densitat òptima d'acord amb les capacitats de càrrega del territori. Actualment, ja es disposa d'estudis que cal adaptar a cada cas, que defineixen la franja de densitats per a cada espècie salvatge de peu forcat i en valoren els efectes tolerables i compatibles sobre el medi i les activitats dels humans. Cal aprofundir aquesta línia d'acció per a cada actuació, així com la de prevenció dels possibles efectes negatius. I això és tant o més important si considerem que la repoblació natural d'aquests animals per tot el territori de Catalunya és qüestió d'uns pocs anys, procedents tant del nord com del sud i, fins i tot, de ponent. La progressió de la superfície amb coberta vegetal densa i d'una certa alçada no fa res més que afavorir-los. Cal, doncs, tornar a aprendre a conviure amb aquesta nova fauna, a gaudir-ne i, perquè no, a aprofitar-los d'una forma racional, útil i

sostenible. És possible que es recuperin noves relacions entre les diferents peces dels nostres ecosistemes, i que això determini recuperacions de nous avantatges i també de nous problemes.

D'altra banda, la conservació de la biodiversitat catalana també ha de determinar que, definitivament, tot i la seva bellesa plàstica, el mufló i la daina vagin desapareixent del nostre territori, o, si més no, s'estabilitzin o bé restin reclosos. Un aspecte en què s'ha aprofundit també és el maneig relacionat amb els trasllats d'aquests animals i el seu aprofitament en vedats on es practica la caça.

El bestiar de peu forcat (remugants i porc senglar) ha tornat per quedar-se. Hem de fer ara un esforç perquè aquest retorn encaixi sense generar problemes amb els humans.

1.3 Les malalties de la fauna salvatge i les mesures de biocontrol

1.3.1 Les malalties de la fauna salvatge

La fauna salvatge cinegètica, igual que la resta de fauna salvatge i la fauna domèstica, o qualsevol ésser viu, és sensible a l'acció de tots els organismes i microorganismes que actuen com a agents patògens i provoquen les malalties i diferents i diversos quadres clínics coneguts fins a l'actualitat gràcies a la medicina i sanitat animals.

És important destacar que la fauna salvatge cinegètica pot patir les mateixes malalties que afecten els animals domèstics i els animals salvatges criats i mantinguts en captivitat, i a la vegada pot actuar com a transmissora o vehiculadora d'aquestes malalties, i fins i tot com al seu reservori en el medi natural.

Per poder mantenir, i, en conseqüència, gaudir l'activitat cinegètica, és imprescindible incloure'n en la gestió els aspectes sanitaris, la qual cosa no solament comporta la conservació i el manteniment de les poblacions de fauna existents en equilibri amb el medi (hàbitat, animals domèstics, activitats humanes), sinó també assegurar un cert aïllament de la fauna salvatge en relació amb la domèstica. Com a conseqüència de la detecció i diagnosi de diverses malalties en els darrers anys, que han afectat de forma alarmant la fauna salvatge i que han comportat unes repercussions ecològiques, socials i econòmiques molt importants, actualment ja hi ha una major sensibilitat i preocupació per la sanitat dels animals.

Des de finals del segle passat, s'han anat produint diverses i greus epidèmies i brots de malalties que han causat importants mortaldats en poblacions d'animals que pertanyen a la fauna salvatge cinegètica. Un dels exemples recents ha estat la produïda per la sarna sarcòptica produïda per un àcar de la pell, que ha causat greus epidèmies en l'isard a la serralada Cantàbrica del nord d'Espanya i als Alps, en la cabra salvatge al Parc Nacional de Cazorla, Segura i Las Villas, a Sierra

Nevada (Andalusia) i també als Alps. Una altra malaltia coneguda com a queratoconjuntivitis infecciosa, que deixa cecs els isards, s'ha manifestat principalment durant diversos anys de forma esporàdica, i fins i tot epidèmica, en els Pirineus i els Alps.

En el cas de la fauna cinegètica de caça de pèl, són conegudes de tothom, pels seus greus estralls, les epidèmies que afecten tant el conill de bosc com el domèstic: la mixomatosi i la malaltia vírica hemorràgica. La mixomatosi va aparèixer a Catalunya l'any 1953, i la malaltia vírica hemorràgica l'any 1989; actualment, encara són presents entre les poblacions de conills existents a casa nostra.

L'altre lepòrid que viu als ecosistemes mediterranis, la llebre, també ha patit epidèmies causades per diferents microorganismes, com ara la tularèmia que va afectar poblacions localitzades de llebres a la comunitat autònoma de Castella-Lleó, durant l'any 1997, i que pot ser transmesa a l'home, o la síndrome de la llebre bruna europea que des de fa diversos anys afecta aquest lepòrid al nord i centre d'Europa.

D'altra banda, el major, millor i més aprofundit estudi i coneixement de les patologies i processos infecciosos pot ajudar a descobrir l'aparició de noves malalties causades per nous microorganismes o microorganismes alterats o mutants. Igualment que en la medicina humana, la fauna salvatge pot patir malalties noves o desconegudes fins ara, ja sigui perquè no s'havien manifestat o perquè no s'havien estudiat en profunditat. Un exemple podria ser el brot que actualment pateix la població d'isards existents a la vall Ferrera, la vall de Cardó i la vall d'Àneu des de l'any 2001, causat possiblement per un nou pestivirus específic d'aquesta espècie.

La seva ràpida expansió pot ser conseqüència de la disminució i, en alguns casos, desaparició dels grans depredadors naturals, i també dels canvis en els hàbitats on es desenvolupen aquestes poblacions per

l'efecte de les activitats humanes que modifiquen el medi natural i la dinàmica de les poblacions d'aquesta fauna. En aquest cas, tant l'home com algunes malalties epidèmiques assumeixen una nova funció hiperdepredadora.

1.3.2 Importància de les mesures de biocontrol

La fauna salvatge conviu molt sovint amb la fauna domèstica, ja sigui compartint conreus i pastures en el cas de la ramaderia extensiva o semiextensiva, o bé tenint contacte directament o indirecta amb instal·lacions intensives de cria i producció o amb els residus que aquestes generen.

que han estat recentment incloses en les normatives estatals. El 9 de maig de 2003, s'ha promulgat un Reial decret que defineix la normativa per a l'eradicació de la pesta porcina africana, que inclou campanyes d'informació als caçadors per eliminar els porcs senglars afectats i per controlar tots els animals caçats fins a l'eliminació del focus.

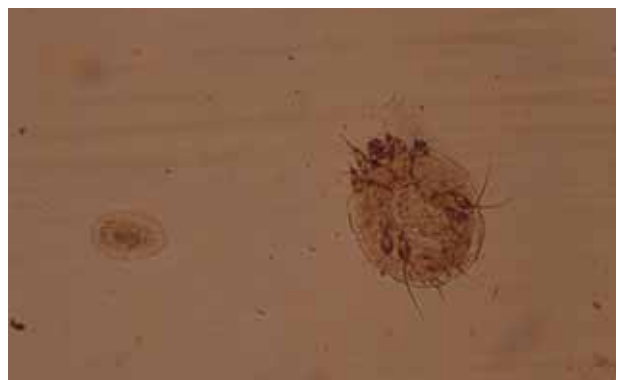
Finalment, cal destacar que les peces de caça, com a font d'aliment proteic per a l'home, poden transmetre alguna malaltia infectocontagiosa que causi un impacte sobre la salut humana i repercuteixi negativament sobre les persones (zoonosi). Tothom coneix zoonosis com la triquinosi (porc senglar), la tularèmia (llebre) i les febres de Malta o brucel·losi (ungulats).

Tot i que, en general, és difícil que un procés patològic arribi a extingir una espècie animal, sí que pot ocasionar problemes importants en la seva població o afectar poblacions animals filogenèticament properes. En aquest sentit, hi ha nombrosos exemples de transmissió de malalties d'animals domèstics a animals salvatges. En general, la fauna salvatge es comporta com portador cec. O sigui, que pot ser afectada per malalties procedents dels animals domèstics, però difícilment n'és transmissora, ja que, un cop l'animal salvatge és afectat per la malaltia, mor ràpidament.

D'altra banda, la majoria d'espècies cinegètiques tenen una forta mobilitat i un comportament poc sedentari, accentuat en el cas de dispersions obligades per manca d'aliment o per una excessiva densitat o càrrega d'animals, fet que corrobora la manca de fronteres, límits o barreres administratives i socials en la gestió dels recursos naturals i en la transmissió de malalties.

De forma resumida, les raons que justifiquen la importància de les mesures de biocontrol de la fauna cinegètica serien:

A més, cada any es traslladen arreu del món un nombre més gran d'animals tant domèstics com salvatges. La millora en les infraestructures viàries i la desaparició de controls i tràmits transfronterers facilita el transport d'animals entre petites i grans distàncies i en un període de temps relativament curt. És per això que la normativa comunitària ha establert una sèrie de normes per al seu control

1. D'ordre sanitari:

- Impacte sobre l'home (zoonosi)
- Impacte sobre animals domèstics
- Impacte sobre altres espècies salvatges

2. D'ordre ambiental:

- Desequilibris en els ecosistemes
- Risc de pèrdua de biodiversitat

3. D'ordre econòmic:

- Risc de pèrdua d'un aprofitament cinegètic
- Impacte sobre el turisme rural
- Impacte sobre la renda ramadera.

1.3.3 Actuacions per al seguiment i control de malalties

El risc d'aparició de malalties que poden afectar la fauna salvatge i les importants repercussions ecològiques, econòmiques i socials que poden comportar exigeixen disposar d'un sistema de vigilància, control i seguiment sanitari que actuï en àmplies zones biogeogràfiques i que serveixi per a la recopilació d'informació, estudis i resultats ecopatològics. Aquest sistema de vigilància, control i seguiment sanitari ha de ser contrastat, valorat i discutit de forma

coordinada amb d'altres resultats i actuacions que duen a terme gestors, entitats i administracions d'altres àmbits biogeogràfics propers i comparables.

Catalunya va ser la comunitat autònoma pionera a dur a terme, amb la col·laboració dels caçadors i de diversos gestors d'àrees de caça, estudis ecopatològics de la fauna salvatge cinegètica, i disposa de serveis i professionals especialitzats en aquesta matèria. Així, des de mitjan anys 90, a Catalunya s'estan duent a terme periòdicament estudis ecopatològics, seguiments sanitaris i assessoraments veterinaris en l'àmbit de la fauna salvatge cinegètica, que han permès la detecció ràpida de diverses malalties. Un dels temes en què no s'ha avançat gaire és l'estudi del conill. La Federació Catalana de Caça ha realitzat un gran esforç en la recerca d'alternatives vacunals per a la salvaguarda de les poblacions. Cal recordar que en els hàbitats mediterranis és l'espècie clau per a la conservació dels ecosistemes. En aquest sentit, cal insistir en la recerca a fi de pal·liar la gran davallada de poblacions de conill de bosc.

Seria molt recomanable també que els titulars i gestors cinegètics ampliessin la recollida i anàlisi de mostres biològiques amb finalitats sanitàries. Actualment, només es realitza de forma sistemàtica el diagnòstic de la triquina en el porc senglar. El control sanitari es realitza sistemàticament en les reserves nacionals de caça gestionades directament pel Departament de Medi Ambient i en les repoblacions de cabirols promogudes per la Federació Catalana de Caça i l'Administració mitjançant mostres aleatòries de sang i òrgans d'animals caçats, a fi de prevenir l'aparició de possibles malalties i assegurar el bon estat de salut de les poblacions.

Així mateix, abans de realitzar qualsevol trasllat i alliberament d'animals es garanteix i s'assegura el correcte estat sanitari dels animals mitjançant les anàlisis pertinents i la documentació sanitària que ho acrediti. Finalment, davant l'aparició de qualsevol mortaldat important, la detecció de símptomes d'aparició d'un brot de malaltia o l'existència de resultats positius d'anàlisis o proves serològiques de malalties que afecten la fauna salvatge, és obligatori comunicar-ho als organismes oficials per prendre les mesures oportunes de control.

1.4 Models actuals de gestió d'espècies d'interès cinegètic

1.4.1 Per un model de caça sostenible

Actualment, la major part dels treballs per recuperar les poblacions naturals d'espècies cinegètiques es concentren en la millora de l'hàbitat, el control de depredadors i l'alliberament o repoblació de la fauna criada en captivitat. La legislació actual fa la distinció entre repoblació i alliberament en funció de si s'ha dut a terme fora de la temporada de caça o durant el període hàbil.

L'objectiu de la repoblació és recuperar el nivell de densitat idoni per a la població d'un territori i dur a terme l'aprofitament cinegètic sobre els excedents de producció d'aquesta població ja estabilitzada. Contràriament, l'alliberament té com a objectiu inicial l'aprofitament cinegètic directe dels exemplars amollats. Una tercera actuació, la més important, es basa en l'esforç en la recuperació dels hàbitats naturals i en la gestió de les poblacions de fauna a partir d'una definició d'objectius previs.

La caça sostenible és aquella que basa l'aprofitament cinegètic en els excedents de producció de les poblacions naturals. Atès

que l'estat de les poblacions naturals depèn directament de l'estat de conservació dels hàbitats que ocupen aquestes espècies, els treballs a dur a terme en una àrea privada de caça passen per recuperar i conservar aquests hàbitats. A Catalunya, cada vegada són més les àrees privades de caça que fan dependre l'aprofitament cinegètic de l'estat real de les seves poblacions. Aquesta pràctica que es va iniciar en els espais gestionats per l'Administració es va ampliar progressivament a la resta d'àrees de caça. Gestionar un espai no vol dir només col·locar abeuradors i menjadores al camp, o eliminar depredadors; implica també entendre com són els processos ecològics, investigar i analitzar per quines causes determinades espècies desapareixen, identificar i corregir les agressions a l'hàbitat i avaluar els aprofitaments cinegètics adients per a cada espècie i per a cada situació.

Intervenir en l'hàbitat solament es pot fer amb objectius i planificació, i no és a l'abast directe del caçador individual. Això vol dir que el caçador ha d'assumir una etapa més: la gestió. El seu criteri i la seva col·laboració són fonamentals perquè és el primer que pot detectar problemes en les poblacions

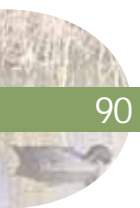
naturals, coneix molt bé el seu territori i pot participar activament en moltes de les actuacions que s'han de realitzar, com poden ser l'elaboració de censos, la gestió dels aprofitaments i dels recursos, la construcció d'instal·lacions, el maneig dels hàbitats i d'altres. La gestió dels hàbitats sobrepassa sovint l'àmbit i la capacitat d'actuació d'una àrea privada. Cal establir zones de gestió integrades per les diferents àrees privades de caça que compreguin superfícies de terreny que es comportin com una unitat biogeogràfica, i fomentar que es redactin i executin plans tècnics de gestió cinegètica conjunts per a aquests territoris, no solament en l'àmbit de la caça major, sinó també en allò referent a la caça de pèl i la de ploma. L'objectiu és que la gestió es faci de forma conjunta, però que l'aprofitament sigui individualitzat com fins ara.

1.4.2 Mètodes actuals de repoblació de perdiu

Els models emprats per dur a terme les repoblacions són variats segons les espècies, l'època de l'any i les possibilitats econòmiques de cada àrea de caça. L'objectiu fonamental d'aquests treballs és facilitar

l'adaptació al medi dels exemplars criats en captivitat a partir de la instal·lació de gàbies, refugis i voladores, destinar conreus específics a la caça i distribuir abeuradors i menjadores en les zones d'alliberament.

El cicle biològic de la perdiu obliga que les explotacions no puguin disposar d'exemplars per a la venda fins al mes d'abril o maig, i majoritàriament durant l'estiu; per tant, no és fins a aquestes dates que normalment s'inicien els treballs de repoblació. Algunes àrees de caça mantenen les perdius en voladores pròpies fins a acabar la temporada, o pacten amb les explotacions perquè els reservin un nombre de perdius per dur a terme les repoblacions al final de l'hivern, amb la idea que aquestes arribin a reproduir-se l'any mateix de l'alliberament. Les repoblacions als mesos de primavera o estiu haurien d'anar acompanyades de períodes voluntaris de veda per permetre que els animals, un cop adaptats al medi lliure, es reproduïssin, i avaluar i regular l'aprofitament cinegètic segons l'èxit d'aquests treballs. Una solució, correntment plantejada si es disposa de prou espai, és deixar una zona de l'àrea de caça com a reserva durant el primer any.

Quan la repoblació es fa a l'estiu, amb exemplars de tres o més mesos d'edat, cal distribuir-los en grups reduïts, durant un temps d'una setmana a un mes, en gàbies d'aclimatació, que acostumen a ser de cinc a deu metres quadrats, i disposar d'abeuradors i menjadores iguals als que es varen fer servir al parc de vol de la granja d'adquisició perquè trobin aigua i menjar amb facilitat. Aquests abeuradors i menjadores, cal instal·lar-los també al voltant de la zona d'alliberament. Si, a prop de la gàbia d'aclimatació, preparam sembrats de cereals i lleguminoses, de girasol o de blat de moro, sense tractaments fitosanitaris, en sortir de la gàbia la perdiu trobarà refugi i menjar i afavorirem que es quedi al territori d'alliberament. En ocasions, als camps de cereal, s'arriben a destinar superfícies importants de conreu per a la caça. És el que es coneix com a *bandes de conreu*, que consisteixen en franges de cinc a deu metres d'amplada i de la mateixa llargada que el sembrat, on s'alterna la sembra d'una nombrosa varietat d'espècies vegetals. La preservació dels marges dels conreus i els controls dels depredadors, en especial dels d'origen antròpic (gats i gossos ensalvatgits), són tasques habituals en aquests casos.

La metodologia es repeteix quan fem repoblacions amb exemplars adults en acabar la temporada de caça, però, en aquest cas, cal tenir molt en compte com es porta a terme el manteniment d'aquestes perdius quan, des de l'adquisició fins al trasllat a les gàbies d'adaptació, transcorren entre sis i nou mesos. Cal disposar d'un parc de vol de grans dimensions, i mantenir els animals en densitats baixes (al voltant d'una perdiu per metre quadrat). Aquestes voladores han d'estar aïllades de l'exterior i en condicions sanitàries correctes: no estem criant gallines, sinó perdius per caçar; per tant, cal evitar contactes amb la gent o amb animals domèstics i mantenir i potenciar el seu caràcter esquerp i desconfiat. Cal preveure l'alimentació adient i els tractaments sanitaris necessaris. Molts cops culpem la granja d'origen de la mala qualitat de la perdiu, quan

el veritable responsable del fracàs és el maneig inadequat de la perdiu en les instal·lacions pròpies.

Hi ha altres mètodes i variants més o menys sofisticats per afavorir que les perdius es quedin a prop del lloc d'alliberament, com deixar un exemplar de reclam dins de les gàbies d'aclimatació, o proporcionar insectes deixant sacs o munts de matèria orgànica en descomposició a sol i serena durant dies i obrint-los en el moment de l'alliberament. Si es disposa de temps, recursos i espai suficient, es pot fer servir el mètode que consisteix a criar els perdigons amb gallines nanes (*periquites*) en gàbies preparades en punts distribuïts pels sembrats destinats a la caça.

1.4.3 Les repoblacions amb conill de bosc

La metodologia que se segueix en el cas del conill es basa en la localització de caus abandonats o en la fabricació de caus artificials per procedir al seu alliberament. En ocasions, i amb l'objectiu de proporcionar la màxima protecció enfront dels depredadors, es fan tancats al voltant d'aquests caus. Quan els exemplars emprats provenen d'explo-tacions, és molt important preveure un període suficient d'adaptació a la nova alimentació natural; pensem que la dieta de la granja es basa en pinso compost sec i plena disposició d'aigua, amb aportacions puntuals d'herba. Passar d'aquest règim a una alimentació plenament natural no es pot fer ràpidament. Igual que en el cas de la perdiu, al voltant d'aquests caus, naturals o artificials, convé de preparar superfícies suficients amb conreus diversos per proporcionar protecció i aliment, i disposar d'abeuradors i menjadores fins que els conills s'adaptin a la nova dieta.

Els conills es distribueixen per grups reduïts en aquests caus, i se'n tanquen els accessos durant uns dies per facilitar fixar-los en el seu nou entorn. Habitualment, es porten a terme treballs de desinfecció dels caus, en especial si aquests són naturals, i es fan tractaments mitjançant vacunacions en previsió de les malalties que els afecten. Evitar els

tractaments fitosanitaris, controlar depredadors d'origen antròpic, i protegir i conservar els marges dels conreus són tasques útils per assegurar l'èxit dels treballs.

1.4.4 Repoblacions amb altres espècies

La introducció de noves espècies als ecosistemes no deixa de ser una nova agressió al medi per les interaccions que s'estableixen amb la fauna i flora autòctones. El faisà també és objecte de treballs de repoblació amb sistemes similars als descrits per a la perdiu, però, atès que és una espècie al·lòctona, encara que de reintroducció ja molt antiga des de l'edat mitjana, pensem que cal donar-hi una altra consideració. És cert que, en molts llocs, l'adaptació del faisà al territori és prou bona, però això pot anar en detriment d'altres espècies. En cada cas, s'ha de valorar la gran evolució de què han estat subjecte els hàbitats i les possibilitats de cada espècie.

La llebre també és objecte de repoblació en algunes àrees de caça, normalment a partir de parcs d'aclimatació. La gran dificultat que representa aconseguir mantenir-la a prop del lloc d'alliberament, l'elevat cost econòmic i la manca d'explotacions autoritzades per a la seva producció fan que el nombre de repoblacions al cap de l'any a Catalunya sigui molt reduït. Hi ha algunes àrees de caça que mantenen instal·lacions de cria d'aquesta espècie per a l'autoconsum, però les seves produccions són molt limitades.

Sobre les repoblacions amb espècies de caça major, com el cérvol i el cabirol, en parlarem al capítol dedicat al trasllat d'animals. La repoblació d'aquestes espècies amb exemplars criats en captivitat és poc corrent al nostre país, però és una pràctica habitual en altres comunitats autònomes com Andalusia, Castella i Extremadura.

1.4.5 Els alliberaments i les àrees de caça intensiva

La major part de les repoblacions fetes amb els sistemes tradicionals han assolit

rendiments molt baixos. El cost en hores de feina, la quantitat de mitjans que cal emprar, la forta pressió cinegètica a què es veuen sotmesos els individus repoblats, la dificultat i manca de popularitat d'establir períodes de veda o de fer restriccions en el nombre de captures i les limitacions per crear zones de reserva àmplies fan que moltes àrees de caça optin pels alliberaments previs a les caceres a fi que els caçadors trobin caça amb facilitat i a baix cost durant el període hàbil.

L'alliberament consisteix a amollar directament al camp els exemplars criats en captivitat perquè siguin caçats poca estona després. Això comporta una perillosa artificialització de la caça en allunyar-se de l'esportivitat i noblesa de la pràctica tradicional. Malgrat això, en molts casos representa una disminució de la pressió cinegètica sobre les poblacions naturals, ja que els caçadors es concentren als punts d'alliberament i, òbviament, capturen abans els exemplars alliberats de granja que els autòctons. D'altra banda, són moltes les àrees de caça que mantenen la seva activitat gràcies als alliberaments.

Les anomenades *àrees de caça intensiva* són àrees de caça sotmeses a reglamentació especial i varen sorgir com a resposta a una demanda creixent de caça per l'escassetat de les poblacions naturals i la forta pressió cinegètica a què aquestes es veien sotmeses. A Catalunya, hi ha poques àrees d'aquests tipus, que han estat una alternativa clara per facilitar l'ensinistrament de gossos de caça, per fer una festa ocasional entre amics o per ensenyar a un caçador novell a dur l'arma i tirar amb seguretat, però aquest criteri no pot substituir mai les veritables jornades de caça, ja que representaria la devaluació de l'ètica, de l'esportivitat i dels valors tradicionals de la caça.

1.4.6 El trasllat d'animals salvatges

Les translocacions consisteixen a capturar exemplars d'una espècie en un territori per alliberar-los en una altra zona. La major part de les translocacions es porten a terme amb conill de bosc procedent de Castella, on encara són molt abundants, i, menys, amb animals procedents d'altres àrees de caça del país o de l'àrea mateixa. Es capturen amb xarxes i fures i s'utilitzen petites gàbies adaptades per al trasllat. L'alliberament es porta a terme amb els mateixos sistemes que en el cas de les repoblacions, mitjançant caus artificials o naturals. La preparació de l'hàbitat al voltant del cau d'alliberament és fonamental per tenir èxit en la repoblació. Aquestes feines s'acompanyen de treballs de desinfecció dels caus d'acollida, de vacunacions, d'instal·lar tancats per facilitar la permanència dels conills al territori d'alliberament, i, fins i tot, de la distribució d'abeuradors i menjadores. Ocasionalment, s'han fet translocacions amb altres animals de pèl com la llebre, o amb perdigots d'un dia de vida. És una pràctica molt poc comuna i de resultats poc fiables.

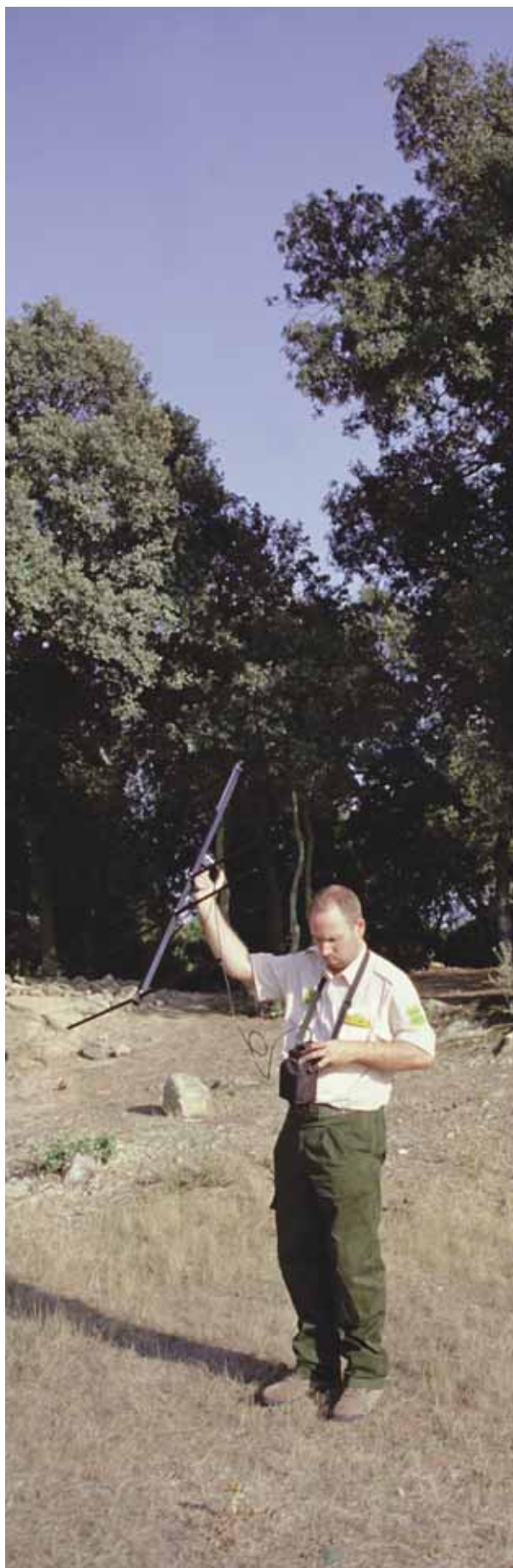

També es traslladen espècies de caça major: cérvol, cabirol, daina o cabra salvatge han estat objecte de recuperació al nostre país mitjançant sistemes de translocació. El promotor principal d'aquestes iniciatives ha estat l'Administració, i en ocasions ha comptat amb la col·laboració de la Federació de Caça i dels caçadors mateixos. El plantejament ha partit d'un estudi inicial que avalava la viabilitat del projecte, preveia les mesures de prevenció i de control sanitari necessàries i definia el seguiment posterior d'aquestes poblacions a partir de mètodes de radioseguiment i de censos continuats al llarg del temps. L'èxit d'aquestes iniciatives ha donat com a resultat que en els darrers anys s'ha ampliat tant el nombre d'espècies cinegètiques com la distribució d'aquestes i, en conseqüència, els llocs per caçar-les. Cal fomentar aquestes iniciatives, i per això és imprescindible la participació i col·laboració dels caçadors com a principals interessats.

1.4.7 Necessitat dels plans tècnics de gestió cinegètica

Quan s'analitzen les estadístiques que relacionen captures i alliberaments o repoblacions de perdiu, la conclusió que es treu és que la caça de perdiu és lleugerament superior a la que s'allibera. La caça, com a recurs natural renovable, que si és ben gestionat és indefinit, tracta de l'aprofitament racional dels excedents de les poblacions naturals de les espècies cinegètiques. Aquests excedents depenen de la *qualitat ecològica del territori*. El rendiment en caça no pot ser independent del grau de conservació del medi. No es pot valorar igual un vedat on es captura una perdiu per hectàrea i any sense fer repoblacions i alliberaments que un altre amb el mateix nombre de captures però assolides mitjançant els alliberaments previs a les caceres. En la caça, es busca l'enfrontament entre l'home i l'animal silvestre, que en el seu medi propi pot desenvolupar tots els recursos de defensa. És una activitat que dignifica qui la practica per la dificultat, l'esforç, els grans coneixements que es requereixen sobre el medi natural, el foment al respecte, la protecció i la conservació de la natura en el seu estat més pur. Caçar representa participar activament en l'equilibri ecològic convertint el caçador en una peça més d'aquest engranatge i en el principal interessat a protegir-lo. Això no té res a veure amb alliberar animals de granja, per molta qualitat que tinguin, per capturar-los poca estona després.

2. Compartir l'ús de la natura

2.1 L'activitat cinegètica, un ús de la natura a compartir

2.1.1 La caça, activitat tradicional

Al nostre país, l'activitat cinegètica ha estat practicada bàsicament pels habitants del món rural, ja que gràcies a ella podien millorar la seva dieta amb l'aportació de carn. Qui no ha sentit explicar un fet quotidià no fa tants anys, com tenir previst la mestressa de la casa cuinar conill, i l'home sortir a fer un vol pels entorns de la casa i en poca estona tornar amb un parell de conills per a l'àpat. La mixomatosi malauradament va fer que aquesta escena sigui avui cosa del passat.

La caça ha estat, per tant, una manera més d'aprofitar els recursos naturals que l'entorn oferia a les persones que vivien en el món rural, de la mateixa manera que es tallaven arbres per edificar, fer mobles, escalfar-se o cuinar; es collien fruits del bosc, es recol·lectaven plantes medicinals, es tallaven pedres per a la construcció o es recollien mel, bolets, farratges i altres productes. Una activitat plenament compatible amb les altres que es desenvolupaven, com conrear les terres, fer pasturar els animals o desplaçar-se d'un lloc a un altre.

L'evolució de la societat, amb una major concentració en ciutats i un progressiu despoblament del món rural, va capgirar aquesta vida, sovint soferta i dura. L'habitant de la ciutat comença a oblidar què és la natura, com se'n pot aprofitar sense malmetre-la i quina és la manera de viure de la gent que ha restat en el camp i la muntanya.

L'aparició de noves formes d'esbarjo, que no es limiten a les ofertes culturals o lúdiques de les ciutats, implica un redescobriments de l'entorn natural, que es comença a utilitzar per al gaudi propi, amb un gran desconeixement de les conseqüències que això implica per al medi. S'interfereix a més, sovint involuntàriament o per desconeixement, en la vida de la població rural, i sorgeixen conflictes diversos.

Es qüestionen les activitats tradicionals, desenvolupades al llarg de segles per les persones que viuen sobre el territori, i s'analitzen amb una visió urbana de l'entorn. Aquest fet s'agreuja quan les persones procedent del medi urbà surten al camp a gaudir dels recursos naturals, però en desconeixen els productes, les limitacions i la millor manera d'aprofitar-los. Les interferències sorgides entre una manera i altra d'explotar la natura comporten nous problemes i afegeixen confusions al tema.

2.1.2 Explotació dels recursos naturals i protecció

La realitat, però, és que la major part d'activitats a la natura són compatibles entre si, i encara més si moltes porten centenars d'anys practicant-se, com és el cas de la caça. Fins i tot la caça ha esdevingut motiu per preservar diverses zones del nostre territori.

Un exemple molt clar és la declaració per Lleï l'any 1966 de diverses reserves nacionals de caça. Les reserves es creen amb l'objectiu de protegir i promoure les espècies cinegètiques, per poder posteriorment aprofitar-les ordenadament quan les seves poblacions aconseguen els nivells de densitat adients; es procura alhora dirigir cap a les comarques afectades una activitat financera que millori significativament les seves condicions socioeconòmiques.

2.1.3 L'ús compatible en el medi natural

L'evolució en la gestió del Parc Natural del Cadí-Moixeró al llarg d'aquests vint anys (1983-2003) ha confirmat la possibilitat de convivència entre la caça i d'altres activitats a la natura. L'activitat tradicional de la caça esdevé, per la definició mateixa del Decret de creació del Parc, una activitat a respectar dins

l'espai protegit, al mateix temps que totes aquelles altres tant agrícoles com forestals, i les que puguin sorgir amb el temps.

La creació d'un parc genera sovint un cert refús, certa confusió i la creença que el parc limitarà de forma important formes de viure ancestrals i activitats desenvolupades des de fa molt temps, o bé dificultarà la implantació de noves. L'experiència acumulada al llarg dels més de 20 anys d'existència dels parcs a Catalunya demostra que s'han mantingut les activitats que tradicionalment es portaven a terme, i s'han promogut o han aparegut de noves que, realitzades en indrets adients, i sense impactes negatius sobre el medi, s'han pogut promoure sense problemes, les quals han esdevingut en algunes ocasions fenòmens multitudinaris molt practicats i d'un destacat pes específic en l'economia local.

Al llarg dels darrers anys, apareixen noves activitats de lleure que es fan cada vegada més populars, incrementen el nombre de practicants, i s'estenen més per la natura. Sortides amb tot terreny, senderisme, excursions amb raquetes de neu, circuits amb bicicleta de muntanya, observació de fauna, itineraris fotogràfics, itineraris a cavall,

passejades naturalístiques, i d'altres. La majoria utilitzen el mateix espai que els caçadors locals dels diferents municipis, sense que aquest fet hagi de degenerar en situacions d'enfrontament.

És evident que l'increment de l'afluència de visitants a la natura en els darrers anys, i especialment en espais protegits, també incrementa la possibilitat que apareguin petits conflictes puntuals quan diverses activitats coincideixen en l'espai i el temps. Si aquesta activitat es desenvolupa amb armes, és lògic que hi hagi un cert recel i preocupació per part dels altres usuaris de la muntanya o el camp.

La possibilitat, però, que la pràctica de la caça pugui ocasionar situacions de perill o comportar accidents de major o menor

gravetat és un fet plenament assumit pels gestors de la caça i especialment pel col·lectiu de caçadors mateix, els quals intenten posar tots els mitjans al seu abast per evitar-los. Cal, per tant, aprofitar aquesta conscienciació per reunir a l'entorn d'una taula els diferents usuaris de la natura per cercar un codi de comportament que afavoreixi la pràctica de totes les activitats, en un clima de seguretat i respecte mutu.

Els conflictes es generen sovint pel desconeixement general sobre quin és el marc legal vigent, així com els drets i deures com a ciutadans, que fa que algunes activitats no es puguin desenvolupar o bé estiguin regulades. També la falta de coneixement sobre la realitat de la pràctica de les diverses activitats, que és el que mou els afeccionats a practicar-les, quins requisits són necessaris per fer-les, quina tradició o història hi ha al seu darrera, etc., poden ser motiu perquè sorgeixin conflictes entre practicants d'activitats diferents, moguts per una incomprensió basada en el desconeixement mutu. Aquests conflictes es resolen establint un diàleg entre els diferents protagonistes, per facilitar l'intercanvi d'opinions i punts de vista, i buscar solucions de compromís, que rarament no es troben.

En tots aquests casos, el paper dels gestors del territori ha de ser actuar com a coordinadors de les diferents actuacions i garants del seu desenvolupament, de manera ordenada i respectuosa amb el medi i els seus altres usuaris, i donar assessorament i suport als diferents col·lectius en la seva pràctica i en la difusió de les respectives activitats.

2.1.4 Accions per fer més compatibles les activitats a la natura

És evident que no totes les activitats es poden practicar a tot arreu, i que cal establir regulacions en determinades àrees, circumstàncies i situacions. Curiosament, la caça és una de les activitats més regulades i legislades, i consegüentment de les que té més limitacions des de fa moltes dècades.

Una de les primeres tasques a fer és planificar els diferents usos del territori, ja que l'entorn natural mateix no fa possible algunes pràctiques, o bé d'altres tenen importants impactes negatius sobre el medi natural que les fan desaconsellables. De la mateixa manera que en la caça s'estableixen zones de seguretat i altres limitacions, en moltes altres activitats també es fixen àrees on no és possible practicar-les, o les condicions en què cal practicar-les.

És probable que coincideixin sobre una mateixa zona diferents activitats, totes compatibles amb la preservació de la natura i de la població local. Cal no oblidar que a la muntanya i al camp viuen persones amb drets i propietats que cal respectar. Caldrà establir normes de comportament que facilitin la integració, damunt d'un mateix espai, de les diferents pràctiques. Cal entendre que aquest no és solament un problema dels practicants de la caça amb altres modalitats esportives i de lleure, sinó que es tracta d'una situació cada vegada més freqüent, que pot afectar qualsevol persona o col·lectiu que pretengui realitzar una activitat a l'aire lliure. La circulació de la informació i la seva coordinació a cada territori poden facilitar

evitar la superposició d'activitats al mateix temps i espai, a la vegada que el coneixement de les activitats que s'hi volen desenvolupar ajudarà a adoptar les mesures necessàries per evitar molèsties i interferències entre si.

Una bona planificació de les diferents activitats que es volen desenvolupar a la natura, juntament amb un bon coneixement del territori on es pretén realitzar-les, són en la major part de casos una garantia de seguretat, ja que en permeten detectar els problemes i perills potencials, i fan possible adoptar les mesures necessàries per minimitzar-los, quan no sigui possible eliminar-los.

El marcatge d'itineraris afavoreix la canalització dels fluxos de visitants en àrees concretes, facilita la seva conservació i la creació d'infraestructures necessàries al seu entorn, i evita la pertorbació de zones de cria de fauna o amb una flora especialment sensible. La creació de circuits específics pot facilitar la pràctica d'algunes activitats, circumscriure-les a indrets molt concrets i controlats, i evitar pràctiques incontrolades i negatives sobre l'entorn natural, que sovint són també il·legals.

La senyalització de les zones de caça a les carreteres, pistes forestals i camins d'accés permet informar del desenvolupament de caceres i afavorir l'adopció de mesures d'atenció i seguretat complementàries a aquelles persones que tenen la intenció de penetrar dins d'aquesta àrea. La identificació dels caçadors amb robes cridaneres, fet cada vegada més freqüent, pot ajudar a percebre'n la presència i a adoptar les mesures de seguretat imprescindibles.

La formació contínua dels caçadors permetrà garantir un bon nivell de coneixements sobre les mesures de seguretat a tenir en compte abans, durant i després d'una cacera; la identificació dels riscos del maneig d'armes de foc; i les pautes de comportament a l'hora d'apuntar i disparar a una presa; tot encaminat a preveure i evitar accidents. També cal conèixer el territori on es vol realitzar una activitat; les dificultats que es poden presentar en desplaçar-se per la muntanya, la plana o zones d'aiguamoll; els perills potencials que amaga cada indret; l'equipament necessari per assegurar la confortabilitat durant la pràctica de l'activitat desitjada i vèncer qualsevol contingència que pugui aparèixer; o la presència de refugis o aixoplucs en cas d'emergència. Tots plegats són elements que contribuiran a poder gaudir de la natura, en qualsevol activitat i circumstància.

És important informar-se sobre els horaris i costums més comuns de les diferents activitats que es realitzen en el medi, cosa que permet planificar sortides i evitar incidents no desitjats. Algunes de les accions que ajudaran a millorar la convivència entre activitats molt diverses, sense haver de renunciar-hi, poden ser modificar l'itinerari d'una excursió, engegar el ramat d'ovelles en un vessant de muntanya o altre, evitar trams de sender els dijous o diumenges de caça enmig de batudes de caça, ser més matiners que els caçadors per anar a observar fauna o no escollir un itinerari el mateix dia que hi ha programada una marxa popular. Els serveis

dels parcs naturals informen normalment els usuaris d'aquestes realitats canviants.

101

Cal conèixer i respectar el fet que la natura té propietaris, que tenen els seus drets i obligacions. Una idea encara arrelada en la mentalitat urbana de molts ciutadans és considerar la natura patrimoni de tothom, i per tant d'ús lliure, sense limitacions ni obligacions. Les campanyes de divulgació de la realitat del món rural, dels drets i les obligacions de propietaris i usuaris, hauran d'ajudar a millorar el coneixement del nostre entorn i el comportament de tots els usuaris de la natura.

Cal destacar que el fet que sovint siguin els habitants del territori mateixos qui practiquen la major part d'activitats tradicionals d'aprofitament dels recursos naturals ajuda a compatibilitzar-les. El coneixement que aquestes persones tenen del seu entorn, de com desenvolupar qualsevol activitat en aquest medi i dels riscos potencials que hi poden aparèixer, afavoreix l'absència de conflictes i incidents.

2.1.5 La caça com a recurs turístic

L'activitat cinegètica ha esdevingut en els darrers decennis una activitat econòmica creixent, que mou persones i recursos. Aquest fenomen, molt evident en destinacions tradicionalment cinegètiques, com els safaris en alguns països africans, o més recentment els viatges organitzats a algunes antigues repúbliques soviètiques, s'ha anat imposant també al nostre país.

Sens dubte, un dels primers destins turístics de caça a Catalunya han estat les reserves nacionals de caça, visitades no solament per habitants de les grans i petites ciutats catalanes, sinó també per persones de la resta de l'Estat espanyol. També, però, han estat nombrosos els estrangers que han visitat les nostres reserves per practicar-hi la caça. L'atractiu principal ha estat la bona oferta de trofeus de caça major de diverses espècies, alhora que la presència d'un equip d'excel·lents professionals com són els guardes de reserves de fauna.

La creació d'àrees privades de caça especialitzades en algunes espècies com el conill o la perdiu roja, a part de les àrees de caça intensives, ha afavorit també d'alguna

manera un cert flux de visitants atrets per la caça menor i del porc senglar en determinades zones del nostre país. L'increment de la caça major en àrees privades de caça situades sovint a l'entorn de les reserves nacionals de caça ha possibilitat en les darreres temporades la concessió de permisos de caça major per a algunes espècies com l'isard, la cabra salvatge, el cérvol i el cabirol. Aquests permisos han suposat una nova font d'ingressos, destinats a la millora de la gestió cinegètica dins l'àrea, i han generat un nou flux de visites de caçadors i les seves famílies, que s'allotgen a les rodalies i comporten una nova modalitat de turisme rural. L'experiència que de mica en mica adquireixen els titulars d'aquestes àrees en la gestió de la caça major està fent que s'incrementi la qualitat dels animals i consegüentment la demanda d'aquesta nova activitat. En aquest cas, també caldrà buscar les fórmules de gestió que compatibilitzin la caça major, generalment per acostament, amb les altres activitats de gaudi de la natura que es desenvolupin en aquestes zones.

Sovint, el caçador forà no es desplaça sol, sinó que ho fa amb algun amic o familiar, cosa que incrementa l'ocupació hotelera i les despeses

generades per aquesta activitat. Alguns establiments hotelers i de turisme rural s'han especialitzat en el tracte i l'atenció dels clients caçadors, i posen a la seva disposició no solament uns serveis acurats, sinó també personal especialitzat coneixedor d'aquest món, i una ambientació específica de les instal·lacions relacionada amb aquesta activitat.

La convivència entre usuaris de turisme rural en molts establiments, amb afeccions i interessos diferents, és una altra demostració que la caça pot incidir en el desenvolupament d'activitats econòmiques en el camp, compatibles amb moltes d'altres, sempre que totes es desenvolupin dins la legislació vigent i amb la correcció i respecte que es mereix no solament el nostre patrimoni natural, sinó tothom qui en gaudeix.

2.2 Les reserves nacionals de caça

Les primeres reserves nacionals de caça de l'Estat espanyol van ser creades per la Llei 37/1966, de 31 de maig, en la qual van quedar definides vint, localitzades preferentment a la

serralada Pirinenca i a la serralada Cantàbrica. D'aquelles vint, cinc se situaven a Catalunya, si bé la dels Ports de Tortosa i Beseit s'estenia parcialment pel que després serien les comunitats autònomes de València i l'Aragó. Les reserves nacionals de caça van representar una valuosa aportació dins del desert legislatiu cinegètic existent, sense normes generals a seguir i quan els únics territoris que es podrien definir com de règim cinegètic especial eren els anomenats vedats de caça i acotats de caça, escassos i poc regulats. La resta del territori era declarat lliure per a la caça sense cap responsabilitat cinegètica, i els conceptes de conservació i foment de les espècies cinegètiques i protegides, que actualment són comuns, eren desconeguts.

La Llei de creació de les RNC planteja el primer concepte de terrenys de règim cinegètic especial, i s'avança a la Llei de caça de 1970, en la qual ja es recull aquesta figura juntament amb la resta dels espais, i defineix també els primers conceptes d'utilització racional dels recursos en harmonia amb l'interès públic.

2.2.1 Situació actual a Catalunya

Posteriorment a aquella Llei 37/1966, a l'any 1986, es crea la RNC de l'Encanyissada, l'any 1991 es crea la RNC de Boumort, i finalment l'any 1996 es crea la RC de l'Encanyissada, de manera que, després d'algunes modificacions parcials, ampliacions i reduccions de les creades originalment, la situació actual de les RNC a Catalunya és la següent:

Reserva Nacional de Caça	Superfície ha
L'Alt Pallars-Aran	106.661
La Cerdanya	19.003
El Cadí	46.591
Freser-Setcases	20.200
Boumort	13.097
Els Ports de Tortosa i Beseit	28.587
L'Encanyissada	908

La suma total de les superfícies és de 235.239 ha, cosa que representa el 7,8% de tot el territori de Catalunya. Geogràficament, les quatre primeres se situen en plena serralada Pirinenca, la cinquena en el Prepirineu, els Ports de Tortosa i Beseit, en el sistema Mediterrani meridional, i l'Encanyissada, en la plana litoral del sistema deltaic del riu Ebre.

La creació de les reserves nacionals de caça va suposar, a més, la creació d'un cos de guardes de reserves amb la contractació d'un equip de persones molt coneixedores del territori i dels costums dels animals, experts en el seu seguiment i captura. Això va comportar una vigilància intensa sobre algunes actuacions negatives per al medi, i, per tant, un major grau de protecció respecte d'altres zones, cosa que va donar com a resultat una millora en aquests ecosistemes, majoritàriament de muntanya, i una major presència d'espècies cinegètiques i protegides.

Aquest major valor ecològic de les reserves nacionals de caça ha comportat en moltes ocasions que els seus territoris fossin declarats posteriorment parc. Així va succeir amb la declaració del Parc Natural del Cadí-Moixeró sobre bona part del territori ocupat per la Reserva Nacional de Caça del Cadí. Això avalava la importància de les reserves com a indrets on s'havia preservat el medi natural de forma positiva, i demostrava la compatibilitat entre l'aprofitament cinegètic i el gaudi i la preservació del patrimoni natural; més recentment, el mateix ha succeït amb els Ports, i, en un futur proper, amb l'Alt Pirineu.

2.2.2 Definició d'objectius

En el preàmbul mateix de la Llei 37/1966, es defineixen els objectius inicials de la seva creació, on es decideixen, de forma resumida, que les especials circumstàncies d'ordre físic i biològic que concorren en determinades comarques les assenyalen com a nuclis d'excepcional possibilitat cinegètica, la protecció de la qual, complementada amb mesures de conservació i foment, podria garantir la difícil supervivència d'espècies característiques de la fauna ibèrica, consideracions prou importants per obtenir l'atenció especial de l'Administració, en les quals, després de l'aplicació de les mesures legals, econòmiques i tècniques convenients, haurien d'obtenir-se nivells de densitat cinegètica adequats que permetrien ordenar l'aprofitament d'aquesta riquesa i dirigir cap a aquestes comarques una activitat que permeti millorar les condicions econòmiques i socials dels seus habitants.

Aquesta definició d'objectius té un doble sentit, que, atesos els actuals conceptes de gestió integral d'un espai natural, pot semblar excessivament elemental. D'una banda, recuperar les poblacions d'espècies cinegètiques d'elevat interès,

fonamentalment unguilats de muntanya, i, d'altra banda, obtenir a continuació un rendiment econòmic dirigit a les comarques on s'ubiquen, que en la seva immensa majoria són economies de muntanya francament deprimides.

La manca de normativa legal i l'escàs sentiment conservacionista existent aquells anys havien motivat una activitat cinegètica sense planificació i una greu regressió de les poblacions de fauna cinegètica de muntanya, fins a nivells preocupants. La declaració de reserves nacionals de caça va suposar adoptar fortes mesures de protecció i conservació, inicialment coercitives i posteriorment de caràcter més positiu i constructiu, que evidentment han permès recuperar i sobrepassar nivells de poblacions d'espècies cinegètiques en aquell moment impensables, que han ocupat no solament les RNC mateixes, sinó que s'han estès per territoris dels voltants.

En aquells anys seixanta en què van ser creades, les zones de muntanya on se situen les reserves eren comarques d'una economia primària agrícola, ramadera i forestal, i a les quals només en comptats llocs arribava el turisme. S'havia produït una greu depressió de les produccions, de manera que l'estratègia de crear-les tenia com a objectiu generar una riquesa efectiva obtinguda del valor dels permisos de caça que es repartien entre els propietaris i, secundàriament, dels ingressos dels caçadors que hi accedirien. Aquest objectiu segon s'ha cobert àmpliament, sens dubte amb menys espectacularitat que l'anterior, però el repartiment dels ingressos per permisos entre els propietaris, la venda dels permisos adjudicats a aquests amb la possibilitat de comercialitzar-los, les diverses línies d'ajuts a entitats locals i els ingressos secundaris de la restauració han estat sens dubte una interessant font de recursos per a les economies locals i de creació de nous jaciments de treball.

2.2.3 Gestió dels recursos cinegètics

Els plans de gestió de les RNC es basen fonamentalment en els censos de poblacions que periòdicament es realitzen, que permeten conèixer no solament la magnitud absoluta d'individus, sinó també la seva composició, tant des del punt de vista de grups d'edat com de sexes, i la seva evolució passada i previsible. A partir d'això, s'estableixen les quotes de captures, d'acord amb un nivell sostenible. Les captures es distribueixen en menor nombre, en caça de qualitat o caça de trofeu, i en major quantitat i de menor valor la caça selectiva.

Un aspecte important a considerar és el control sanitari dels animals domèstics i de la fauna salvatge de les RNC que es realitza periòdicament mitjançant presa de mostres dels animals capturats per a la detecció de possibles malalties del bestiar. Quan s'han assolit nivells de densitat idònia, com passa ja en la major part de les RNC, la caça selectiva constitueix un instrument de gestió imprescindible per mantenir aquesta densitat i la distribució de la població de forma convenient. S'entén per caça selectiva la que

té com a objectiu eliminar individus malalts, dominants, de trofeu defectuós i, en termes generals, reduir la població a límits d'acord amb la capacitat de l'espai i amb una composició adequada. En condicions naturals, la gestió i el manteniment de la densitat de les poblacions, l'haurien de fer els grans depredadors, com el llop, el linx o l'ós bru avui extingits. Cal recordar que una femella pot transmetre un possible defecte a una cria cada any, però un mascle pot transmetre'l a diverses femelles. En els nostres plans de gestió, la caça selectiva ha arribat a ser, en nombre, de l'ordre de quatre a sis vegades superior a la caça de trofeu. Per als gestors de les RNC, la col·laboració dels caçadors locals i autonòmics ha arribat a ser una cosa especialment important, difícilment realitzable exclusivament amb el personal propi.

2.2.4 Acceptació per part de l'àmbit local

Una part important de l'innegable èxit de les RNC és sens dubte el tractament especial i social que s'ha donat al sector dels caçadors locals, els quals, si en el seu moment van poder sentir-se perjudicats en no poder crear una àrea de caça en aquests terrenys, com a contrapartida han tingut l'adjudicació exclusiva de la caça menor i de la del porc senglar. En la caça de trofeus i selectiva d'ungulats de muntanya, els caçadors locals disposen de quantitats importants de permisos a molt baix preu, de manera que aquest sector ha arribat a considerar-les una cosa pròpia lligada estretament a la comarca, i s'ha evitat així força el problema del furtivisme, que d'una altra manera hauria estat inevitable.

2.2.5 Les reserves nacionals de caça com a unitat de gestió integral de la fauna salvatge

Coberts satisfactòriament els objectius inicialment previstos, les RNC han evolucionat en un sentit ampli cap a posicions de protecció de l'entorn, no solament de la fauna com a objectiu immediat, sinó del conjunt del territori; han seguit paral·leles i fins i tot s'han avançat a les demandes de la societat que s'han produït en aquest sentit en l'últim quart de segle.

Una vegada admesa l'activitat cinegètica com una pràctica d'aprofitament de recursos naturals renovables, la societat recorda que, en el conjunt de la fauna salvatge, aquelles espècies només en són una part més del conjunt, amb l'obligació de compartir l'hàbitat amb la resta de les espècies. És per això que s'han habilitat mesures legals protectores i s'exigeix el seu compliment als organismes responsables de la gestió dels espais.

En els territoris relativament amplis i poc alterats de les RNC, amb responsabilitat única de la gestió i disponibilitat d'equips de personal de dedicació exclusiva, la protecció inicialment prevista sobre les espècies cinegètiques s'ha anat estenent a la resta de la fauna salvatge que ha evolucionat favorablement en el mateix sentit, i s'ha compatibilitzat la pràctica de la caça d'alta qualitat amb la presència d'un importat conjunt d'altres espècies. La cabra hispànica, l'isard, el cérvol, el cabirol, el mufló, etc., com a espècies cinegètiques d'elevat interès, coexisteixen amb poblacions creixents de rapinyaires diürns i nocturns, trencalòs i voltors, marmota, gall fer i perdiu blanca, aquestes dues últimes en poblacions estables, per esmentar solament algunes de les espècies més aparents i que atrauen més l'atenció general.

La qualitat intrínseca de l'espai i les evidents millores obtingudes en tots els sentits han motivat fins i tot d'incloure'n bona part en altres declaracions protectores. Així ha passat amb la declaració del Pla d'espais d'interès natural i la seva qualificació com a Xarxa Na-

tura 2000, que ha inclòs diverses reserves, o la creació de diversos parcs naturals que coincideixen amb les reserves de caça mateixes.

S'ha de recordar també que les RNC s'estenen sobre terrenys que tenen un propietari, Administració de la Generalitat, entitats locals o particulars, amb uns interessos establerts, agrícoles o ramaders, amb què la gestió de l'espai natural ha de comptabilitzar-se; cal col·laborar-hi, evitar possibles danys i fins i tot indemnitzar, si s'arribessin a produir danys, però també controlar i evitar situacions incorrectes.

Els equips responsables de la gestió, tècnics i guardes de fauna, han hagut d'assumir una funció polivalent: atendre l'activitat cinegètica mateixa, programar les temporades de caça, dirigir l'execució dels permisos adjudicats, controlar altres caceres menors, evitar el possible furtivisme, censar espècies cinegètiques i protegides, efectuar treballs de millora, etc., així com controlar altres activitats ben diverses, i regular la circulació motoritzada, els esports de muntanya, el parapent, la fotografia naturalista, etc., totes activitats lloables però que massivament o en determinats espais i èpoques poden arribar a ser altament destructives. Actualment, aquest col·lectiu està constituït per 65 guardes de fauna, personal amb una alta qualificació tècnica.

2.3 Les zones de seguretat i les vies de comunicació

En els darrers anys i com a resultat d'un increment apreciable del nostre nivell de vida, a Catalunya s'ha estès una xarxa de carreteres i infraestructures viàries en general, i han aparegut i s'han recuperat moltes zones urbanes, semiurbanes i segones residències. De manera paral·lela, les millores en la gestió i la conservació del medi ambient han afavorit l'augment del nombre de moltes espècies, algunes de caràcter cinegètic, entre les quals destaca a moltes comarques el porc senglar. La conseqüència directa ha estat un augment dels accidents a les carreteres per la irrupció d'algun animal, com ara espècies de caça de peu forcat (ungulats). Aquest fet, sense oblidar el perill per a les persones, ha creat una font de prejudicis per a la caça en general i per a les àrees de caça que segons la Llei de caça són responsables d'aquests a vegades dramàtics fets.

D'altra banda, la presència constant d'armes de foc en l'activitat cinegètica comporta perill per a la població en general (caçadors inclosos). Les queixes d'altres usuaris de la natura quan senten trets o veuen gent armada sovintegen a moltes zones. A més, les armes i municions han evolucionat molt quant a potència, abast, eficàcia i fiabilitat. Si a això afegim el benestar econòmic des dels anys 70, malbaratar municions, fer desplaçaments sense cap problema o canviar sovint d'escopeta són avui a l'abast de molts caçadors. Els recents canvis d'usos i l'elevada freqüentació que suporta el medi natural a casa nostra propicia situacions conflictives. L'espai destinat a la caça s'ha reduït, però no així la pressió cinegètica.

2.3.1 Definició i relació de les zones de seguretat

A fi d'evitar al màxim les situacions de perill, va ser creada la figura de la zona de seguretat en la planificació territorial de la caça, que es recull a la Llei de caça. La definició de zona de seguretat és als articles 14 i 15 del Decret 506/1971, segons els quals, per preservar la

integritat de les persones, en aquestes zones no es pot caçar amb armes de foc; no es pot transitar, en acció de caça, amb l'arma de foc llesta per ser emprada; els projectils mai no poden abastar la zona, i no es pot caçar amb gossos sense armes. Es consideren incloses dins l'àrea de caça, tret del cas de zones de seguretat específiques aprovades per l'Administració competent:

1. Vies i camins d'ús públic: distància de seguretat de 50 m a cada costat per a carreteres nacionals, comarcals i locals, i 25 m a cada costat per a les altres vies.
2. Vies pecuàries: s'hi pot caçar, però si travessen o limiten una àrea de caça cal una autorització específica.
3. Vies del tren: distància de seguretat de 25 m a cada costat.
4. Aigües públiques, lleres i marges: s'hi pot caçar, però si travessen o limiten una àrea de caça cal una autorització.
5. Canals navegables: distància de seguretat de 25 m a cada costat.
6. Nuclis urbans i rurals i zones habitades: distància de seguretat de 100 m.
7. Masos, edificis aïllats, jardins i parcs d'ús públic: distància de seguretat de 50 m.
8. Recintes esportius: la distància de seguretat, en el cas que tinguin tanca, és la tanca mateixa; si no, l'Administració competent la pot delimitar.
9. En zones específiques aprovades per l'Administració, la distància de seguretat és el límit de la zona.

2.3.2 Regulació de l'accés motoritzat al medi natural

Per evitar problemes en la planificació de la caça i les batudes, solament cal que cada municipi reguli l'accés motoritzat al medi natural i en diferenciï els diferents usos a fi de permetre que tothom pugui gaudir de la natura i, a la vegada, eliminar riscos.

El Decret 166/1998, de 8 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, estableix el procediment d'elaboració, aprovació i actualització de l'inventari de camins rurals i de camins i pistes forestals. El capítol 2 de l'esmentat Decret assigna als consells comarcals, a proposta dels municipis, l'elaboració d'un inventari d'aquests camins en la seva comarca. El Decret 166/1998 també estableix que, per incloure un d'aquests vials de propietat privada a l'inventari com a vial d'ús públic, cal la conformitat del propietari del camí i el compromís de l'Administració local de fer-se càrrec del seu manteniment. Atesa la normativa esmentada i les consideracions i suggeriments fets per la Direcció General, cal seguir les recomanacions següents:

a) Per caçar en un camí d'ús privat
Cal fer el tancament efectiu temporal que informi sobre la realització d'una cacera. S'haurien de senyalitzar tots els accessos al camí, amb senyals prou visibles que no puguin passar despercebuts. S'haurien de complementar amb senyals informatius. La senyalització s'hauria de retirar després de cada cacera.

En camins molt freqüentats, s'hauria d'avisar amb temps de la realització de la batuda als ajuntaments afectats i als cossos de seguretat.

b) Per caçar en un camí d'ús públic
Per fer el tancament efectiu temporal, cal l'autorització de l'Administració local que informi de la realització d'una cacera. S'han de senyalitzar tots els accessos al camí amb senyals prou visibles que no puguin passar

desapercebuts i complementar-los amb senyals informatius. La senyalització s'ha de retirar després de cada cacera.

Així mateix, cal instal·lar un sistema prou visible que travessi el camí, a banda i banda, per dificultar el pas de persones i impedir el pas de vehicles (per exemple, unes cintes plàstiques de colors llampants, posades a banda i banda del camí). Cal la presència permanent, durant la cacera, de personal que informi la resta d'usuaris de la natura del tancament temporal del camí, del motiu i de les alternatives per evitar passar per aquest camí tancat. Els informadors han d'anar desarmats. Es pot comptar amb la col·laboració d'agents de l'autoritat per fer efectiu el tancament (mesura aconsellable en camins amb alta freqüentació i/o risc).

2.3.3 Gestió de la caça en les zones de seguretat

A proposta de diferents entitats de caràcter local, es poden declarar zones de seguretat per l'alta possibilitat que la pràctica de la caça amb armes de foc hi produeixi accidents a les persones o als seus béns. Aquí, el problema no rau en el fet de com caçar-hi, sinó en la necessitat de fer-ho. Per a algunes espècies cinegètiques, com pot ser el porc senglar, aquestes zones suposen veritables refugis on la fauna pot proliferar sense control, amb els perjudicis que això comporta: accidents de trànsit, danys a conreus i a la fauna i danys a la propietat privada.

En aquestes zones de seguretat, es poden capturar fringíl·lids i es pot practicar la falconeria, sempre que no contravingui cap punt de la resolució de creació i que el promotor n'hagi emès informe favorable. Per capturar fringíl·lids o practicar la falconeria, no cal l'autorització del titular de les àrees de caça que les envolten, ja que se'n consideren excloses.

En cada resolució de creació, se sol preveure el procediment per efectuar caceres

excepcionals a fi de reduir poblacions excessives d'una espècie quan aquesta ocasioni danys agrícoles i materials, o pugui provocar accidents de trànsit en la zona. La resolució de creació també sol preveure qui ha d'assumir les responsabilitats per danys produïts per la fauna en aquestes zones de seguretat.

Paradoxalment, en aquestes zones on no es pot caçar amb armes de foc, la intervenció del caçador (després d'obtenir la corresponent autorització) pot esdevenir la solució excepcional més resolutiva. El perill d'ús d'armes en aquests indrets, de vegades, podrà ser controlat, no així el risc de patir perjudicis ocasionats per la fauna; en aquests casos, la caça esdevindrà una oportuna solució excepcional. Quan la situació és crítica, insalvable i no s'hi pot efectuar cap tipus d'actuació amb armes de foc, s'haurà de recórrer a altres mètodes com la captura anestèsica, amb xarxes o amb gàbies, o l'ús d'altres sistemes més complexos i planificats. Caldria proposar un model de gestió de fauna per a cada una d'aquestes zones de seguretat que servís per preveure, regular i resoldre els problemes.

2.3.4 Vies de comunicació i accidents de trànsit

A més de les consideracions realitzades sobre les vies de comunicació com a zones de seguretat, s'han d'analitzar els aspectes conflictius que no tenen relació directa amb la seguretat en l'activitat cinegètica, sinó amb la seguretat vial i amb la fragmentació d'hàbitats naturals. En les vies de comunicació (carreteres asfaltades nacionals, comarcals i locals), els accidents de trànsit amb espècies cinegètiques han augmentat progressivament d'acord amb l'augment dels ungulats i la fragmentació del territori. Anualment a Catalunya es produeixen centenars d'accidents de trànsit per aquest motiu. L'espècie cinegètica que n'ocasiona més és el porc senglar, però no en té l'exclusiva: cabirols, cérvols, daines i guineus també en són protagonistes eventuais. Els danys, físics i materials, són considerables, i els riscos preocupants. Per això, cal prendre mesures extraordinàries per intentar pal·liar aquests riscos i fer-ho sense perjudicar la fauna.

La Llei de caça vigent estableix que els danys provocats per la caça són responsabilitat de l'àrea de caça confinant. La jurisprudència posterior assimila els accidents de trànsit a

danys amb responsabilitat per als titulars de les àrees de caça confinants. Aquesta Llei va ser aprovada quan els danys eren bàsicament provocats pels conills, principal activitat cinegètica, i els danys es relacionaven estrictament amb les produccions agrícoles. L'evolució dels hàbitats i l'aparició de diverses malalties del conill han disminuït aquest tipus de caça i han facilitat el desenvolupament del porc senglar, amb la definició de nous tipus de danys.

En el cas de les carreteres ja en ús, el primer objectiu per disminuir els accidents és la prevenció dels riscos, amb l'anàlisi dels possibles traçats alternatius nous. En les noves carreteres, cal incloure a la declaració d'impacte la necessitat d'aplicar mesures efectives que assegurin tant el tancament efectiu com el disseny de passos reals per a la fauna. En les carreteres en ús, cal establir quins són els *punts negres* per al pas de la fauna. A partir d'aquí, es podran plantejar les solucions més adequades per a cada situació conflictiva. Posteriorment, s'hauria de fer un seguiment de cada punt, i valorar l'efectivitat de les mesures aplicades. Sense entrar en exàmens d'efectivitat, a continuació es relacionen de manera genèrica mesures que

es poden prendre a més de la senyalització convencional de les carreteres:

1. Mesures per als animals

- Instal·lació de tanques
- Creació de passos de fauna, efectius i estudiats en disseny i situació
- Repel·lents olfactius
- Repel·lents sonors
- Repel·lents visuals
- Gestió de poblacions

2. Mesures per als conductors

- Senyalització especial dels punts negres de pas de fauna
- Senyals lluminosos fixos
- Senyals lluminosos de detecció de moviment
- Bandes sonores a la carretera
- Campanyes d'informació com les que es fan sobre el cinturó de seguretat, l'alcohol o l'excés de velocitat.

Totes les mesures relacionades, tant les adreçades als animals com les adreçades a les persones, poden trobar el seu òptim en combinacions entre diverses mesures; per exemple, posar una tanca no connectarà hàbitats ni evitarà que els animals creuin per un altre indret la carretera, però posar una tanca combinada amb un pas de fauna pot aportar la solució adequada.

2.4 La seguretat en la pràctica de la caça, senyalització i informació

Tot i que l'esport de la caça estadísticament no registra un nombre elevat d'accidents, lamentablement cada temporada, té lloc algun o altre succés, que té com a resultat alguna víctima com a conseqüència de l'activitat cinegètica. El fet que la caça es practiqui amb armes de foc genera un risc i implica la necessitat de seguir i complir unes normes de seguretat estrictes. Per això cal proposar les mesures pertinents per fer la caça compatible amb la resta d'usuaris i activitats de la natura i a la vegada garantir la seguretat dels caçadors.

2.4.1 Seguretat en la pràctica de la caça en general

Per garantir la seguretat de l'activitat cinegètica, cal dur a terme una anàlisi dels riscos que es deriven de la seva pràctica i engegar les mesures de prevenció i protecció necessàries per minimitzar-los. No es tracta ara d'enumerar tot un seguit de mesures, la majoria de les quals ja es recullen en la normativa al respecte, sinó més aviat de revisar les més importants, suggerir-ne modificacions, i proposar noves mesures adients als nostres temps.

Les mesures de prevenció i protecció que cal aplicar en la caça tenen com a principal objectiu minimitzar el risc d'accidents per impacte dels trets disparats durant l'acció. La resta de riscos, com ara caigudes, pèrdues en el bosc, lesions, etc., tot i que importants, són secundaris i no específics de l'activitat que ens ocupa, sinó de la pràctica d'esports a la natura. Les mesures s'han d'adoptar en diferents àmbits:

- La seguretat del grup: Aquest tipus de mesures fixa els seus objectius a prevenir els riscos que comporta l'activitat practicada en conjunt (batudes de senglar) i també practicada individualment, però que globalment també requereix prendre mesures conjuntes (tirades aquàtiques, tords, tórtors...).

- Reduir riscos propis: Cada caçador individualment ha de tenir en compte tota una sèrie de mesures per garantir la seva seguretat. És de vital importància la formació cinegètica de l'individu en tot allò referent a normes de seguretat, limitacions i prohibicions del seu dret a caçar. La implantació de l'examen del caçador, la superació de l'examen d'armes i l'assistència a diferents activitats de formació i reciclatge haurien de garantir la formació correcta dels caçadors en els aspectes referents a la seguretat.

- Evitar danys a tercers: Cercar mesures d'entesa entre els diferents col·lectius i implantar mesures de prevenció i protecció, com ara la senyalització de les batudes, ha de ser una de les principals fites a assolir pel que fa a la seguretat de l'activitat cinegètica, si es vol fer-la compatible amb la resta d'activitats que es practiquen en el medi natural.

- La manipulació de les armes: El coneixement correcte del funcionament, manteniment i ús de les armes de foc ha de ser un dels primers aspectes que ha d'aprendre qualsevol caçador i que no ha d'oblidar mai. Actualment, pel que fa al coneixement i maneig de les armes de foc emprades per a la caça, aquest s'ha d'acreditar mitjançant la superació de l'examen d'armes que tramita el Cos de la Guàrdia Civil. Aquesta prova consta d'un apartat teòric i d'un altre de pràctic, que ha de superar qualsevol persona major de catorze anys que vulgui iniciar-se en la pràctica de la caça.

2.4.2 La seguretat en la pràctica de la caça major

En els darrers anys, les modalitats de caça major, sobretot les batudes de porc senglar, han esdevingut les que acullen més quantitat de participants. A més, si ens fixem en l'evolució demogràfica de les poblacions d'ungulats salvatges, es pot preveure que en un futur no gaire llunyà la caça major concentrarà la majoria de caçadors del nostre país. El fet és que durant la pràctica de la caça major s'han produït els accidents de més gravetat. És per això que es proposa per a totes les colles de porc senglar aplicar normes de seguretat de compliment obligat. Aquestes normes s'haurien d'incorporar al règim intern de les diferents colles o associacions de caçadors del nostre territori.

1. Mesures de prevenció i protecció col·lectives en les batudes de caça major

- Potenciar la figura del cap de colla, dotar-lo de la màxima autoritat en tot allò referent a la colla de senglar que dirigeix, i que sigui responsable de l'actuació.

- Establir uns criteris de seguretat (distàncies, angle de tir...) per ubicar les *parades* i cercar fórmules perquè tots els *gossers* en coneguin la ubicació perfectament.

- Catalogar els camins d'ús públic per delimitar-los com a zona de seguretat.

2. Mesures de protecció i prevenció individuals

- Vestir amb indumentària vistosa (gorres i armelles de color vermell o taronja), tant els tiradors de les *parades* com els *gossers*, i fer-ne obligatori l'ús.

- No moure's de la parada sota cap concepte sense permís del cap de colla, fins al moment de finalitzar la batuda.

- Disposar d'emissora homologada perquè qualsevol incident es pugui comunicar a l'instant.

- Els *gossers* han de ser bons coneixedors del terreny i de la ubicació de les *parades*, per a la seva seguretat i la dels caçadors ubicats a les *parades*. El nombre de *gossers* per grup no hauria de ser superior a dos.

3. Mesures de protecció i prevenció a tercers

- No disparar mai sense haver identificat correctament la presa i davant el més mínim dubte de la presència d'altres persones o animals.

- Senyalitzar les zones d'accés a la batuda mitjançant cartells indicadors normalitzats i d'obligat compliment per tothom.

- Informar immediatament el cap de colla, mitjançant l'emissora, de l'entrada a la zona de batuda de persones que en són alienes.

- Descarregar les armes davant la presència de persones alienes a la batuda que es dirigeixen cap als caçadors.

4. Mesures de protecció i prevenció per a l'ús i maneig d'armes de foc durant les batudes de caça major

- Fer el trajecte d'anada i tornada a la parada amb l'arma descarregada i enfundada.

- Vigilar la possibilitat de possibles rebots dels projectils en pedres, troncs, aigua...

- L'arma s'ha de carregar quan el cap de colla anuncia l'inici de la cacera i descarregar-la quan aquest n'indica la finalització.

- Utilitzar i portar durant les batudes de caça major només la munició autoritzada, és a dir, bales.

- Conservar i mantenir les armes en bon estat.

- Durant el transcurs de la jornada de caça no hem de portar constantment el dit sobre el gallet, només en el moment just de disparar. En tot moment, cal portar el sistema de seguretat de l'arma activat (fiador) i desactivar-lo només en el moment just de disparar.

- Mai no s'ha d'encarar l'arma a ningú, encara que estigui descarregada. Cal portar l'arma dirigida cap a terra o cap al cel.

2.4.3 La seguretat durant la pràctica de la caça menor

No només cal extremar les mesures de seguretat en la caça major, sinó que cal també seguir unes mesures de seguretat estrictes durant la pràctica de les diferents modalitats de caça menor. Sens dubte, les pràctiques o modalitats de caça menor més perilloses són aquelles que comporten la possibilitat de disparar un major nombre de trets, utilitzen d'una munició més perillosa i, a més, comporten la concentració d'un elevat nombre de caçadors i gossos movent-se.

Exemples de pràctiques o modalitats potencialment més perilloses són la caça del tord, la guatlla i la tórtora a la mitja veda, entre d'altres. També en els alliberaments de perdius i faisans, els primers dies de caça, tant de la temporada hàbil com de la mitja veda, on es poden donar elevades concentracions d'animals i de caçadors a la vegada, són ocasions en què augmenta el risc.

Una de les mesures per minimitzar riscos en la caça menor és el control de la pressió cinegètica, és a dir, regular el nombre de caçadors d'acord amb la superfície de caça. Aquests aspectes haurien d'estar inclosos en el Pla tècnic de gestió cinegètica, ja que el control de la pressió cinegètica, a més de ser una mesura per garantir la seguretat, és una eina de gestió de primer ordre. Algunes de les mesures de protecció i prevenció a diferents nivells per a la pràctica de la caça menor en general poden ésser les següents:

1. Mesures de protecció i prevenció col·lectiva per a la caça menor

- Control i repartició de la pressió cinegètica (nombre de caçadors/superfície, horaris, calendaris...).

- En les tirades col·lectives (tords, aus aquàtiques, tórtores, tudons...) fixar els llocs d'espera i repartir-los entre els caçadors.

- Per als alliberaments de perdius i faisans, escollir zones de les àrees de caça tan

allunyades com sigui possible de les zones de seguretat a causa de l'imprevisible comportament dels animals acabats d'alliberar en no conèixer el terreny, així com dur a terme una bona repartició dels animals sobre el terreny.

- Durant la pràctica de la modalitat de caça en mà (grup de caçadors que baten el terreny descrivint una U, utilitzada a camp obert per a la perdiu roja, guatlla, tords, llebre...) cal haver deixat molt clara l'estratègia de grup i conèixer la posició dels companys, i no disparar si hi ha el més mínim dubte.

2. Mesures de prevenció i protecció individuals per a la caça menor en general

- La indumentària del caçador per a les modalitats que no impliquin una espera en un lloc fix (al salt o en mà de perdiu roja, perdiu xerra, conill, llebre, becada...) pot ésser vistosa (gorra i armilla vermella o taronja) com en la pràctica de les batudes de caça major, ja que facilita la identificació ràpida entre els companys de caça.

- Utilitzar ulleres protectores, sobretot en aquelles modalitats i circumstàncies que concentren un bon nombre de caçadors (caça del tord, guatlla i tórtora a la mitja veda, alliberaments de perdius i faisans...).

3. Mesures de prevenció i protecció a tercers i d'ús i maneig de les armes de foc

- En travessar zones de seguretat, cal portar l'arma oberta i descarregada.

- Cal descarregar l'arma davant la presència d'altres usuaris de la natura.

- No disparar mai en cas de dubte i/o sense haver identificat correctament la presa.

- Durant el transcurs de la jornada de caça, no portar constantment el dit sobre el gallet, només en el moment just de disparar. En tot moment, s'ha de portar el sistema de seguretat de l'arma activat (fiador) i cal desactivar-lo només en el moment just de disparar.

- Avisar, informar i/o senyalitzar les zones on es practiquen tirades des de lloc fix (tord, aus aquàtiques, tórtora...).

- Dissenyar uns horaris de caça adequats que garanteixin la mínima presència de persones alienes a la caça.

- Durant el trajecte d'anada i tornada al lloc fix de caça, cal portar l'arma descarregada i enfundada.

- Vigilar els possibles rebots dels perdigons sobre pedres, troncs, aigua, sòl gelat...

- Conservar i mantenir les armes en bon estat.

- Utilitzar la munició autoritzada i adequada a la modalitat de caça que es practica.

- Mai no s'ha d'encarar l'arma a ningú, encara que estigui descarregada. Cal portar l'arma dirigida cap a terra o cap al cel.

3. La gestió de la fauna i la gestió agrícola

3.1 Sistemes de producció compatibles

La gestió dels hàbitats naturals i la fauna silvestre té en l'agricultura un component bàsic per les interaccions que estableixen entre si, atès que la majoria d'espècies depenen, requereixen o comparteixen els espais agrícoles en un moment o altre del seu cicle biològic. Fer compatibles activitat agrària i fauna és una prioritat, no solament en la gestió cinegètica, sinó també en la conservació de tot el medi natural, com recull el *Llibre blanc del sector agrari*, promogut i editat l'any 2001 pel Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, amb la participació de tots els sectors implicats.

Aquest treball recorda que el reglament del Consell (CEE) núm. 2078/92 va establir per primera vegada, com a mesures complementaries de reforma de la Política Agrícola Comuna, el foment de mètodes de producció compatibles amb les exigències del medi ambient i la conservació de l'espai natural. El reglament de juny de 1999 sobre ajudes al desenvolupament rural, a càrrec del FEOGA, inclou, a més, el règim aplicable a les zones desfavorides amb restriccions ambientals i les mesures agroambientals.

D'altra banda, el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca promou l'aplicació del *Codi de Bones Pràctiques agrícoles*, del qual es recomana l'aplicació, que serà de compliment obligatori per rebre determinades ajudes comunitàries. Finalment, es remarca la necessitat d'aconseguir la implicació activa de la població rural en l'aplicació d'un model d'agricultura i ramaderia més sostenible.

Així mateix, el Govern de la Generalitat ha aprovat programes d'actuació concrets per a diferents comarques i tipus d'explotació en previsió de la correcció dels efectes ambientals de les activitats agràries. Amb tot això, disposem d'una sèrie de recursos que no estan prou desenvolupats al territori. Una de les vies d'aplicació i promoció d'aquestes

mesures és la gestió cinegètica a partir de la col·laboració entre agricultors i caçadors.

3.1.1 Els models de producció agrícola compatibles

L'ús de fertilitzants nitrogenats, l'eliminació dels residus orgànics de les granges i especialment la progressiva eliminació dels marges i la pèrdua d'una agricultura en forma de mosaic són els elements que causen més impacte en l'evolució de la fauna en general, i de la caça menor en concret. Les mesures correctores per a aquestes pràctiques estan majoritàriament regulades per la legislació, però la necessitat d'obtenir rendibilitats suficients implica que els costos addicionals que se'n deriven no sempre són assumibles per l'explotació. Això implica que cal promoure l'elaboració de projectes que facin viable l'aplicació d'aquestes mesures correctores i que defineixin sistemes de producció respectuosos envers el medi. S'estan potenciant sistemes integrats entre cultius i producció ramaderia, es millora l'eficiència en l'ús de fertilitzants, es promou la producció integrada i s'afavoreix una gestió forestal per a la protecció de la fauna.

En l'àmbit estricte de l'àrea de caça, a més de tractar d'aplicar les mesures correctores i els models de gestió sostenibles segons els criteris definits fins ara, s'obre un ventall de possibilitats molt gran en l'adequació de les explotacions agràries als requeriments de la conservació de la fauna i flora pròpies del territori. D'una banda, trobem unes possibilitats de col·laboració entre caçadors i pagesos que fins ara han estat quasi inexistents. Els gestors d'àrees de caça han d'estar assabentats de les normatives vigents sobre les línies d'ajuts que ofereixen les diferents administracions a les explotacions agrícoles per dur a terme actuacions de preservació del medi, promoure-les entre els pagesos i fomentar-les amb la seva participació.

Cal donar a conèixer, tant a l'Administració com al pagès, les iniciatives de gestió i

propostes de conservació que es duen a terme en l'àrea de caça, i treballar en les sinergies que entre si poden establir. De vegades, solament amb una petita participació econòmica dels caçadors, l'agricultor pot rendibilitzar aquestes mesures d'ajut. Segons el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient, un dels punts principals de treball per al desenvolupament de les mesures agroambientals al territori és donar suport econòmic a la conservació en comptes de subvencionar els preus, i que els agricultors mateixos realitzin la cura ambiental primària. Aquesta *cura ambiental primària* entra directament en els objectius bàsics de l'àrea de caça per protegir i conservar la fauna cinegètica, i també implica que l'Administració ha de promoure línies d'ajuts directes per al foment de models d'explotació que siguin compatibles amb aquests objectius.

El segon aspecte a tractar dins l'àmbit estricte de l'àrea de caça és promoure sistemes de producció sostenibles. Cada conreu o cada tipus d'explotació ramadera o forestal tindrà les seves opcions envers el tipus de fauna que volem conservar.

3.1.2 Propostes per sectors de producció

- Producció de cereal

En els conreus cerealícoles destaquen diverses línies d'actuació amb què podem fomentar la fauna i flora del territori. La més important és la conservació dels marges de conreu, que permet la producció d'insectes i garanteix un refugi segur a la fauna.

El temps i la modalitat de collir són determinants perquè les espècies que comparteixen aquests territoris puguin tenir possibilitats de subsistir, i compensar la pèrdua de rendiment en la quantitat de palla, en collir com a mínim a vint centímetres de terra. Es tracta també, tant com sigui possible, d'adequar el temps de collita a les necessitats i requeriments de les espècies que en tenen una dependència especial durant el cicle reproductiu. També cal protegir la fauna de nificants en el moment de la collita amb

sistemes mecànics adients tot respectant marges sense collir i rutes de fugida, o retardar les llaurades per evitar agressions puntuals. Aquestes activitats es poden fomentar en la nostra àrea de caça i poden ser objecte d'ajuts per part dels caçadors i l'Administració. L'ús de pesticides de forma racional permet evitar danys a la fauna. La massiva introducció de la sembra directa de cereals ha estat una de les grans millores del camp català per fomentar la fauna silvestre. En el delta de l'Ebre, l'aplicació de les mesures agroambientals en tota la zona ha representat un factor clar de creixement de les espècies aquàtiques i de tota la fauna.

- Els farratges i les pastures

La gran varietat i diversitat d'espècies i cicles productius fan difícil concretar línies d'actuació precises, però sempre podrem treballar en l'anàlisi dels tres aspectes bàsics: respectar els marges de conreu, controlar les tècniques culturals (llaurada, adobs i collita) i ús de productes fitosanitaris. Cal estudiar en cada cas el model de producció, les afectacions a la fauna i flora i les possibles actuacions.

Moltes explotacions ramaderes compten amb prou base territorial per permetre que el bestiar obtingui la seva alimentació de volum de l'aprofitament rotatori de les pastures (mitjançant tanques fetes amb pastors elèctrics o d'altres sistemes). Cal conèixer el cicle d'aprofitaments i treballar en la gestió i maneig de les parcel·les més adients, atès que representen un recurs de primer ordre per a les espècies de fauna en zones de muntanya mitjana. L'explotació dels recursos dels prats naturals d'alta i mitjana muntanya ha d'estar subjecta a la mateixa consideració, i projectar zones protegides amb tanques que, en no permetre l'entrada del bestiar, tinguin prou creixement de la coberta vegetal perquè representi una font de recursos, d'aliment i de refugi per a la fauna autòctona.

- Les plantacions de fruiters

Aquests tipus d'explotació poden representar un recurs de refugi excel·lent per a la fauna sempre que els tractaments amb fertilitzants i plaguicides siguin moderats i compatibles. El factor limitant prioritari és l'eliminació de la coberta vegetal, que representa anular gran part del potencial dels recursos nutricionals. Cal treballar en aquestes dues línies d'actuació i fomentar la compatibilitat d'aquestes explotacions amb els requeriments de la fauna pròpia del territori.

Les plantacions de fruita seca i oliveres són normalment de secà cosa que fa molt difícil aconseguir mantenir un mínim de coberta vegetal. En aquests casos, cal prioritzar la conservació dels marges dels conreus i buscar alternatives per facilitar la disponibilitat de refugis. Un mètode recomanable és acumular en certs punts les restes de branques, construir refugis artificials i optimitzar al màxim l'ús de plaguicides. La ràpida expansió a Catalunya de les superfícies de fruiters que practiquen la Producció Integrada representa una millora de les perspectives de futur.

- L'horta

La característica que defineix aquests tipus de conreu és l'aprofitament intensiu dels recursos de producció. En moltes zones, i especialment durant els mesos d'estiu, quan l'aigua és molt escassa i la flora del territori no ofereix gaires recursos, són els espais més utilitzats per la fauna, però també els més urbanitzats. Cal potenciar la creació de zones de refugi i repoblació en aquests indrets, avaluar les tècniques culturals i aplicar les alternatives més eficients a fi de minimitzar els efectes de la intensificació.

- La gestió forestal

Cal distingir entre les explotacions forestals regulars, és a dir, les plantacions, que presentarien les mateixes característiques que els conreus de llenyoses, i les explotacions irregulars, que aprofiten la fusta a partir de la redacció i execució dels plans tècnics de gestió i millora forestals. Aquests plans tècnics han de considerar l'efecte de les actuacions projectades en la conservació de les espècies que en depenen, com és el cas de la becada, el cabirol, el senglar i d'altres. Molts dels treballs forestals, si estan ben plantejats, representen una millora per als hàbitats. La

gestió forestal és fonamental per conservar aquests ecosistemes. Un bosc gestionat permet la millora de la fauna i de la caça.

- La ramaderia

La gestió dels residus de les explotacions ramaderes intensives i el tractament de l'eliminació dels cadàvers en fosses estan extensament reglamentats, i cal potenciar-ne el compliment. Les propostes de reforma de la Política Agrícola Comuna exigeixen que, per percebre els ajuts europeus, s'elaborin d'auditories a les explotacions agràries en relació amb el compliment de les mesures de conservació del medi establertes en la reglamentació comunitària.

Els costos d'aplicació dels diferents models d'explotació, cal valorar-los tenint en compte que la producció cinegètica pot ser un complement econòmic per als municipis, o directament per als pagesos mateixos. Destinar els recursos obtinguts per la venda de la caça a transformar en sostenibles les activitats agràries permetria crear unes expectatives de col·laboració i participació en interessos comuns tant entre caçadors i pagesos com amb l'Administració mateixa.

3.2 Els danys a les activitats agrícoles, forestals i ramaderes

3.2.1 Introducció

El desenvolupament tecnològic de la Humanitat al llarg de la Història ha representat una ocupació progressiva del medi natural i una invasió dels espais ocupats per les espècies silvestres. Algunes d'aquestes espècies s'han vist clarament afavorides pels canvis que l'activitat agrícola ha produït al medi. La perdiu, que fa 2000 anys limitava les seves poblacions a les zones estepàries de la Península ibèrica, que eren minoria, va generalitzar la seva presència, a partir del segle XV, per la forta desforestació en favor de la implantació de conreus de cereal. La capacitat d'adaptació del seu cicle biològic al cicle productiu del cereal va ser essencial per al seu desenvolupament. Contràriament, la competència que representen els remugants silvestres per a les pastures de muntanya, les malalties i la forta pressió cinegètica han significat una barrera per al manteniment de certes espècies, que varen ser extingides o quasi, i a les quals destinem importants esforços per recuperar-les des de fa dècades.

La convivència entre el desenvolupament humà en tots els seus aspectes (industrial, infraestructures de comunicació terrestre, desenvolupament dels nuclis urbans, activitats agràries, ramaderes i forestals intensives i extensives, i activitats antròpiques en general) i la fauna silvestre no sempre ha estat fàcil. El successiu fraccionament dels ecosistemes ha limitat el desenvolupament de determinades espècies, mentre que d'altres s'han adaptat bé a aquests canvis i la seva proliferació pot representar un problema pels interessos que afecta.

L'altre vessant del problema és que, ocasionalment, algunes espècies silvestres presenten creixements espectaculars a causa d'un grau elevat d'adaptació a hàbitats modificats artificialment per les activitats humanes, i produeixen danys als cultius, amb les conseqüents pèrdues per als titulars i/o propietaris dels aprofitaments. Cal trobar,

doncs, l'equilibri entre ambdues situacions; d'una banda, quan les activitats antròpiques ocupen el territori habitat per espècies silvestres que poden provocar danys, i, de l'altra, els increments de densitats o la reintroducció d'espècies potencialment danyoses en llocs amb activitats antròpiques establertes.

3.2.2 Danys produïts pel senglar

És l'espècie que actualment provoca més danys a Catalunya, a tota mena d'explotacions, agrícoles, ramadera o forestals. La seva expansió demogràfica ha estat espectacular els darrers anys, i ara és molt freqüent, fins i tot on fa unes poques dècades era quasi inexistent. Els danys que provoca aquesta espècie són diversos. A l'estiu, especialment si és molt sec, cerca la humitat dels conreus intensius o que requereixen regadiu. Així, fruiters, hortes i sistemes de reg per degoteig o similars pateixen les seves incursions nocturnes. La manca de recursos nutricionals als boscos en períodes de sequera o quan la producció d'agllans és baixa fa que intensifiqui les expedicions, ja sigui en grups familiars formats per una o diverses femelles i els seus garrins o pels grans mascles solitaris, als camps de cereal, de blat de moro, de patates i d'altres. Les pastures de muntanya no se salven de la seva acció, i s'identifica clarament la seva presència pel rastre llaurat d'aquestes pastures.

El senglar és un omnívor capaç de menjar gairebé tot. Això fa que la llista de càrrecs que presenten en contra agricultors, ramaders i forestals sigui interminable: pastures aixecades, fruiters amb branques arrencades, cereals menjats, blat de moro tombat, planters d'arbres aixafats, sistemes de reg arrabassats, i un interminable etcètera. Fins i tot els caçadors de perdiu i conill posen de manifest que la proliferació del senglar afecta la reproducció d'aquestes espècies a les seves àrees de caça, ja que actua com a implacable depredador de nius i llogigades.

La necessitat de buscar un equilibri entre la densitat de l'espècie i els danys assumibles és en aquest cas una prioritat. L'Administració de la Generalitat dóna molts instruments per actuar davant aquests danys. Si la relació entre propietaris i titulars d'àrees de caça és propera i la reacció a les demandes d'aquests és ràpida i eficaç, la majoria dels problemes es poden resoldre amb la implicació dels caçadors fent actuacions especials com les esperes nocturnes i les batudes. És fonamental que l'Administració faciliti els tràmits per donar les autoritzacions en el temps mínim possible. Queda un aspecte important per analitzar: les autoritzacions es donen a partir d'una denúncia o sol·licitud, quan els danys ja s'han produït. Això vol dir que es comença a actuar quan el mal ja és un fet, i representa una despesa per indemnització per part dels caçadors cap als afectats sense possibilitat de prevenció.

Les possibilitats d'actuació no es limiten a estudiar la conveniència de reduir les poblacions de senglar, a autoritzar actuacions especials o a assumir el cost d'aquests danys. Les possibilitats d'actuació no es limiten a estudiar la conveniència de reduir les poblacions de senglar, a autoritzar actuacions especials o a assumir el cost d'aquests danys. Cal plantejar en èpoques de sequera la creació d'hàbitats favorables per al senglar al mateix bosc. Cal fomentar l'ús de barreres d'olor, tanques i pastors elèctrics específics per protegir els conreus més difícils de substituir o de major valor i risc econòmic. S'han d'elaborar mapes de risc i dur a terme actuacions preventives i finalment analitzar de forma conjunta una acció arreu del territori que resolgui les qüestions plantejades i permeti la viabilitat de les seves poblacions.

3.2.3 Danys provocats pels remugants silvestres

Els treballs de recuperació i reintroducció de les poblacions de remugants silvestres a Catalunya (cérvol, cabirol, daina, isard, cabra salvatge i mufló) han produït diverses situacions segons l'espècie i l'indret d'actuació.

- Isard i cabra salvatge

Aquestes dues espècies provoquen molts pocs problemes de danys, ja que les seves poblacions se situen en paratges on les activitats agrícoles, ramaderes o forestals són poc importants. Són, contràriament, molt més greus les afectacions que poden patir per la presència de ramats no controlats sanitàriament i per la competència que aquests representen per les pastures de més qualitat. En el cas de la cabra, cal prestar especial atenció als danys a cultius arbrats (ametllers i oliveres). Les mesures de protecció dels camps han demostrat la seva efectivitat.

- Cérvol i daina

S'han detectat danys a conreus de cereal i pastures i, ocasionalment, a les plantacions forestals regulars, en especial durant l'època en què perden el vellut de les banyes. Amb densitats molt elevades poden posar en perill la regeneració natural de certes espècies de coníferes. Les seves densitats encara baixes a casa nostra fan que no siguin freqüents les reclamacions per danys excepte a llocs molt concrets, si bé cal tenir en compte tots els paràmetres a l'hora de plantejar la seva gestió.

- Cabriol

El cabirol presenta un problema ben concret en relació amb les plantacions forestals regulars. Tant en el moment de la renovació de la banya com quan marca el territori durant l'època de zel, els mascles arrenquen, amb el fregament del banyam, l'escorça dels arbres més joves. També mostra preferència per menjar els brots més tendres de les plantacions regulars més joves, precisament en el seu extrem superior, que és el que defineix el correcte creixement futur de l'arbre. Hi ha sistemes de protecció molt efectius, basats en cobertes de materials biodegradables, que salvaguarden el tronc. En les plantacions irregulars, els danys són menys importants, però si les densitats són molt elevades pot comprometre la regeneració natural d'algunes espècies forestals.

- Mufló:

El mufló és un herbívor molt poc selectiu, i això fa que potencialment pugui fer mal a tot tipus de conreu, si bé la situació de les poblacions de l'espècie, força escasses, fa que els danys que provoca siguin reduïts. No perjudica tant pel que menja en entrar en un sembrat com pel que destrossa. Les tanques són poc efectives amb aquesta espècie.

3.2.4 El cas del conill de bosc

De les espècies de caça menor, el conill és l'únic que pot presentar problemes de danys, però la situació crítica de la major part de les seves poblacions fa que aquests danys siguin realment baixos. Els danys que provoca aquesta espècie es concentren bàsicament en els camps de cereal i de conreus extensius, en les plantacions d'arbres fruiters i en les plantacions d'horta. Als conreus extensius, i especialment a l'hivern, l'aspecte dels camps assetjats pels conills és ben característic, ja que s'hi defineixen roderes de pas i zones de creixement limitat per efecte del rosegament. Si bé, en aquesta època, pot semblar que les pèrdues seran grans, en la major part dels casos l'avaluació final indica que són escassos.

Quan les densitats són molt elevades i els recursos nutricionals escassos, es detecten

danys en les escorces dels arbres fruiters, a l'alçada de la soca. Hi ha proteccions molt efectives contra aquesta afectació dissenyades a partir de cobertes de material que envolten les soques. També les plantacions d'horta o els cultius de diferents espècies de lleguminoses i les de plantes ornamentals es poden veure afectats pel conill.

En aquesta espècie, i llevat de casos puntuals en què les mesures de protecció a certs conreus poden ser suficients, quan les densitats són realment elevades, cosa que malauradament passa en comptades ocasions, la millor eina de prevenció és la gestió de les poblacions. Si volem fer un aprofitament massiu durant la temporada regular de caça, l'increment d'ingressos per la venda de permisos ha de compensar les pèrdues de producció i la instal·lació de mesures de prevenció. Si no es pot o no es vol assumir aquest cost, caldrà reduir la població de forma controlada durant la primavera.

Hem de tenir en compte que el conill de bosc és a prop de la base tròfica dels ecosistemes mediterranis. La seva presència és fonamental per al manteniment de poblacions suficients de depredadors, i perquè d'altres espècies, com la perdiu, puguin ser també presents. Els darrers estudis manifesten que una de les principals causes d'extinció del linx o de l'àliga cuabarrada ha estat la gran davallada de conill a causa de la introducció de la mixomatosi i la reducció de perdius a causa de la pràctica desaparició dels cultius de cereals en les zones costaneres. S'hauria de plantejar globalment el cost de les pèrdues que els depredadors causen a la fauna cinegètica per assumir-los entre totes les parts interessades.

3.2.5 Els sistemes de prevenció de danys

Actualment, hi ha al mercat molts sistemes efectius per evitar els danys que provoca tant la fauna cinegètica com la silvestre en general. Protector d'arbres, tanques, pastors elèctrics, productes repel·lents i barreres d'olor són sistemes comuns i a l'abast de tothom.

provocar danys és abundant, sense plantejar dins la inversió inicial les mesures correctores escaients. Contràriament, quan els danys es produeixen per una abundància específica, això representa un avantatge en l'augment de l'aprofitament cinegètic, és lògic pensar que les mesures de correcció o les indemnit-

Però la prevenció no es limita solament a la instal·lació d'aquests sistemes de barrera. Quan els danys es produeixen per una manca o escassetat puntual de recursos adients durant certes èpoques de l'any, cal intervenir per generar-los. Si una espècie aprofita els recursos que li ofereix un conreu, és perquè en pot gaudir amb més facilitat o perquè en el medi propi no en té prou per subsistir. Destinar conreus de regadiu a la fauna en el seu medi és un mitjà per evitar danys a les explotacions durant l'estiu.

D'altra banda, no té sentit iniciar reintroduccions en zones on la presència d'espècies que potencialment poden

zacions pels possibles danys es cobreixin amb la compensació obtinguda per l'augment del rendiment en caça.

La valoració real dels danys és fonamental per establir un diàleg entre les parts implicades. No es pot pretendre un medi natural on es puguin dur a terme totes les activitats possibles sense cap afectació per part de les espècies que hi habiten. Això representaria l'artificialització completa del medi, i, en conseqüència, la seva total degradació. La sostenibilitat no es pot exigir en aquest cas exclusivament al caçador, sinó també a tothom qui explota i treu profit del medi natural.

3.2.6 La gestió de les poblacions

La gestió de les poblacions de fauna no va encaminada de manera exclusiva al binomi densitat/danys. És evident que cal controlar l'evolució de les poblacions, però els treballs sobre els hàbitats són també imprescindibles si no es vol repetir any rere any els mateixos problemes. Cal també conèixer la capacitat de càrrega del territori, mantenir equilibrat l'estat de les poblacions (un desequilibri en la relació de sexes o edats pot afavorir la presència de danys) i portar a terme els aprofitaments cinegètics adequats a cada cas.

Quan es fan reintroduccions, es parteix d'una situació en què les activitats agrícoles, ramaderes i forestals ja estan establertes. És per això que s'han d'avaluar els possibles danys, els mecanismes de prevenció i les fonts de finançament de les indemnitzacions.

3.2.7 El circuit d'avís de danys

El mecanisme actual de funcionament en cas de danys preveu que l'afectat per danys avisi el titular de l'àrea privada de caça o el cos d'Agents Rurals. El titular sol·licita autorització especial per dur a terme esperes o batudes amb escopeta o sense. Els agents rurals informen certificant l'existència dels danys, i l'Administració fa arribar l'autorització al titular de l'àrea privada de caça.

En ocasions, que cal prendre com a exemple de bon funcionament, les autoritzacions s'han donat en espai de poques hores des que s'ha produït l'avís del propietari afectat. Perquè això sigui possible, la relació entre els propietaris dels terrenys i els caçadors ha de ser estreta. Cal que hi hagi prou caçadors disponibles per dur a terme l'actuació i estar fàcilment localitzables. Hi ha titulars d'àrees de caça que promouen reunions amb els afectats per sincronitzar i optimitzar els temps de reacció davant qualsevol eventualitat, i aquesta és una actitud que cal felicitar i prendre també com a exemple.

El problema del circuit d'avís és que l'actuació es porta a terme quan el dany ja s'ha produït. Això és assumible quan la quantia i freqüència dels danys és baixa, però si els danys són continus i elevats cal intervenir en la gestió a llarg termini per evitar precisament aquestes situacions de risc.

3.3 Les explotacions de producció d'espècies cinegètiques

En els darrers trenta anys, s'han desenvolupat al nostre país explotacions ramaderes destinades a la producció en captivitat d'espècies d'interès cinegètic, bàsicament perdiu, faisà i conill de bosc, i, en menor mesura, guatlla, colí, colom i ànecs. La cria en captivitat d'espècies cinegètiques és una llarga tradició, com demostren les diverses fires de la perdiu que se celebren anualment. Això ha permès complementar tradicionalment l'escassetat d'efectius de poblacions naturals d'algunes de les principals espècies cinegètiques, en especial la perdiu roja i el conill de bosc, davant la demanda creixent de la societat. L'any 1884, una publicació sobre la caça de Catalunya ja alertava de l'escassetat de la perdiu i la necessitat de cercar-hi solucions.

Una gran part dels titulars d'àrees de caça adquireixen exemplars criats en captivitat per dur a terme repoblacions i alliberaments. A Catalunya, actualment, hi ha unes setanta explotacions cinegètiques registrades que duen a terme la cria i producció d'aquestes espècies, la majoria de les quals formen part de l'Associació de Criadors d'Espècies Cinegètiques de Catalunya, associada a la Federació Avícola Catalana.

L'Administració catalana va ser pionera a l'Estat espanyol en la regulació específica de les explotacions ramaderes que produeixen espècies cinegètiques. L'any 1995, ja es van establir les condicions i els requisits per a la inscripció obligatòria al Registre d'Explotacions Ramaderes amb finalitats de

re població. Per controlar el seu funcionament, s'estableix un sistema de seguiment periòdic mitjançant el Centre de Sanitat Avícola de Catalunya (CESAC), que actua com a laboratori de referència avícola.

3.3.1 Els condicionants específics de les explotacions cinegètiques

El principal problema a què s'enfronten aquests tipus d'explotacions és el fet que treballen amb espècies silvestres amb una baixa o nul·la adaptació als mètodes de producció ramadera tradicionals. Això obliga a modificar aquests models de producció i a adaptar-los a les necessitats i els requeriments de cada espècie. Els aspectes que una explotació cinegètica ha de poder garantir per oferir un producte final de qualitat són tres:

- La qualitat genètica dels reproductors

S'ha de tenir en compte que la fauna autòctona, la integren espècies que han patit al llarg del temps un procés de selecció natural que ha acabat definint el patrimoni

genètic que s'ha manifestat més apte per la seva capacitat d'adaptació a uns determinats hàbitats. A la bateria de reproductors d'una explotació cinegètica, solament haurien d'estar representats aquests individus. Malauradament, no sempre s'ha respectat el patrimoni genètic de les espècies autòctones, i, en ocasions, s'han encreuat amb espècies domèstiques per assolir produccions més rendibles. Per això hi ha explotacions amb instal·lacions més properes a les emprades en la cria d'aus o conills de carn que a les que necessiten perdius i conills de bosc, i això representa introduir un competidor genètic al medi que farà encara més difícil la recuperació de les poblacions naturals de l'espècie que volem defensar.

- Els controls sanitaris

Quan el destí d'un animal criat en captivitat és ser alliberat al medi, cal assegurar que no vehicula ni transmet malalties que puguin afectar els seus congèneres silvestres. Els controls sanitaris han de ser exhaustius i els sistemes d'explotació han de garantir el

maneig sanitari correcte de la producció. La millora en els darrers anys ha estat excepcional.

Aquests dos conceptes, genètica i sanitat, són fonamentals perquè els alliberaments i les repoblacions no representin una nova agressió als hàbitats i a les poblacions naturals, ja massa vegades en una situació residual ara.

- La qualitat cinegètica

És la capacitat d'adaptació al medi dels exemplars criats en captivitat. Si bé queda molt condicionada pel maneig que es fa des del moment de la compra fins a l'alliberament, i per la gestió i maneig previs dels hàbitats, no podem oblidar que el model d'explotació definirà uns mínims que haurien de ser de compliment obligat. Les capacitats de buscar menjar i refugi o de fugir dels depredadors han de ser fomentades des de les explotacions amb la potenciació dels instints naturals. L'aplicació de conceptes com *imprinting* i *socialització*, la cria amb exemplars adults, el disseny de parcs de recia imitant el territori d'alliberament, i la reducció del contacte visual amb el criador, el seu entorn i els animals domèstics són, entre d'altres, eines fonamentals en aquest apartat.

3.3.2 Les explotacions de perdiu roja

La major part del consum d'espècies cinegètiques criades en captivitat se centra en la perdiu roja, que representa el volum de negoci més important del sector ramader cinegètic. Les explotacions de perdiu tenen una sèrie de condicionants específics que cal analitzar.

- El model d'explotació

La major part de les explotacions de perdiu són de cycle tancat, és a dir, que en l'explotació mateixa conviuen els reproductors, la sala de conservació i d'incubació dels ous, els naixements, les sales de cria de primera edat dels perdigons i la recia de les perdus als parcs de vol fins a la venda. En menor nombre, però en augment, trobem explotacions de cycle obert, que comprenen els perdigons d'un

dia de vida per fer en les instal·lacions pròpies la cria i la recia fins a la venda. Les explotacions de cycle tancat presenten riscos sanitaris i de maneig importants que solament es poden resoldre amb plantejaments molt acurats, tant de les instal·lacions com del maneig diari dels lots de diferents edats i de les diferents fases de producció.

En diversificar els recursos de l'explotació en les diferents fases de producció en comptes de concentrar-los en una, és molt difícil trobar personal especialitzat o tècnics que puguin abastar tots els coneixements per fer el maneig, i per aplicar el programa higiènic i profilàctic i el programa nutricional específic per a cada lot. A més, en molts casos són els productors mateixos els qui assessoren els compradors sobre com han de dur a terme l'alliberament o la repoblació. Caldria anar cap a un model d'integració, tot respectant i millorant els interessos dels productors, que permetés la creació d'un centre de selecció controlat per l'Administració i el sector mateix, subdividit en les explotacions mare que es considerin suficients, les quals facilitarien a la resta d'explotacions perdigons d'un dia. D'aquesta manera, s'arribaria millor a l'especialització de les explotacions en cada una de les fases de producció, cosa que milloraria tant el seu rendiment econòmic com la qualitat del producte final. D'altra banda, l'assessorament en els sistemes de repoblació ha d'anar precedit de treballs de gestió i maneig dels hàbitats, feina aquesta ben diferenciada de la producció de perdus en explotacions i per a la qual cal un perfil professional específic.

- La qualitat genètica

Aquest ha estat un dels aspectes més polèmics i debatuts en aquesta espècie. Les sospites sobre encreuaments de perdius roges (*Alectoris rufa*) amb altres perdius com la grega i la chukar (*Alectoris graeca* i *Alectoris chukar*) per aconseguir individus més productius en condicions de captivitat van ser simultànies a l'aparició de les primeres explotacions, especialment per l'adquisició de reproductors a l'estranger, concretament procedents de França. No va ser fins a mitjan la dècada dels anys 80 que van sortir a la llum pública els primers treballs per trobar un marcador biològic que permetés identificar el grau d'hibridació de l'espècie, tot i que s'hi treballava des dels inicis dels anys 70. Cal recordar que la introducció d'híbrids al medi està expressament prohibida des de fa molts d'anys, i fer-ho representa un greu problema per a les poblacions autòctones, ja que és un possible competidor genètic que dificulta enormement la seva recuperació i altera les propietats salvatges, de rusticitat i de comportament de l'espècie.

- Els controls sanitaris

Els alliberaments de fauna representen un risc potencial, perquè aquests exemplars poden actuar com a vectors de malalties per als seus congèneres silvestres. A Catalunya, totes les explotacions han de passar uns controls sanitaris periòdics per poder vendre legalment la producció destinada a repoblació. El CESAC està aportant assessorament específic perquè les explotacions puguin complir aquests requeriments. Els caçadors, gestors i titulars d'àrees de caça han d'exigir garanties sanitàries i genètiques abans d'adquirir qualsevol exemplar destinat a repoblació.

- La qualitat cinegètica

El fet que en tot el procés de cria el perdigó no estigui mai en contacte amb adults, independentment del model d'explotació, pot dificultar la potenciació dels seus instints naturals. Cal vigilar al màxim tots els aspectes relacionats amb l'aïllament de l'explotació, el disseny de parcs de vol de grans dimensions imitant l'entorn natural, la preparació d'una coberta vegetal suficient i d'un bon drenatge, etc.

La Generalitat de Catalunya gestiona la granja de Torreferrussa dedicada a la producció de perdiu roja, que ha estat un punt de referència per a la resta d'explotacions. Duu a terme funcions d'assessorament i formació tant per a la cria com per a la repoblació i vetlla per facilitar als caçadors catalans uns animals sans, forts, vigorosos i de qualitat contrastada.

3.3.3 La producció de conill de bosc i de llebre

A Catalunya, hi ha molt poques explotacions dedicades a la cria de conills de bosc per repoblació. El nombre de repoblacions és decreixent, complementat per trasllats autoritzats de conills salvatges d'altres parts de l'Estat. Els condicionants específics d'aquestes explotacions es concentren en l'aspecte genètic i sanitari.

- La qualitat genètica

Criar conills de bosc en explotacions ramaderes és molt difícil per la poca capacitat d'adaptació d'aquesta espècie a les condicions de producció en captivitat. Arribar a tenir una bateria de reproductors purs que admetin un maneig suficient per obtenir produccions rendibles és molt difícil amb els models de cria tradicionals. Aquests models deriven de les granges de conills de carn, és a

dir, instal·lacions de bateries de gàbies individuals en què el maneig es basa a cobrir les femelles a la vista del criador, palpacions per controlar la gestació, deslletament al mes del part, buscar com a mínim quatre o cinc parts a l'any i mitjanes de cinc o sis llorigons per part. El conill de bosc no té aquesta capacitat ni d'adaptació ni de producció en captivitat, i això ha tingut com a conseqüència que la majoria de les explotacions, a fi d'obtenir produccions rendibles, han obtingut la seva bateria de reproductors a partir d'encreuaments amb conills de races de carn. A altres llocs de l'Estat hi ha explotacions que han tingut èxit amb reproductors purs, però treballant amb petits parcs per als reproductors de fins a 10 metres quadrats i sobre el terra en substitució de les gàbies. Evidentment, la producció és més baixa i el cost més elevat, però compensa per la qualitat òptima del producte final.

Si comparem aspectes morfològics entre exemplars híbrids i purs, ens adonarem de les diferències que hi ha i de la impossibilitat que un híbrid pugui arribar a sobreviure i reproduir-se en el medi lliure. Mentre que un conill silvestre autòcton difícilment arriba al quilo de pes, els híbrids el poden superar solament en tres mesos de vida. L'encreuament amb aquests exemplars representa la debilitació de l'espècie i la presència d'un competidor genètic de primer ordre.

- La qualitat sanitària

Les poblacions silvestres de conill estan afectades principalment per dues malalties, la mixomatosi i la malaltia hemorràgica vírica (RHD), si bé no són aquestes les úniques que els poden afectar. Per això cal dur a terme controls sanitaris estrictes i eficients en les explotacions perquè un exemplar criat en captivitat mai no pugui representar un perill per als seus congèneres silvestres.

- La qualitat cinegètica

El model d'explotació ha de preveure parcs de cria amples perquè, abans de ser alliberats, els conills puguin desenvolupar tot el seu

creixement, potenciar els seus instints naturals i adaptar-se a la nova dieta natural, cosa que en facilita l'adaptació posterior al medi lliure.

La producció de llebres en captivitat es limita a petites instal·lacions destinades pràcticament en la seva totalitat a l'autoconsum. El preu de mercat és molt elevat, i el poc èxit de les repoblacions ha relegat la seva producció a un segon pla. Cal diferenciar sempre entre les dues subespècies presents al nostre territori, la llebre europea (*Lepus europaeus*) al nord del riu Ebre, i la llebre ibèrica (*Lepus granetensis*) al sud, i respectar aquesta distribució en el moment de plantejar qualsevol projecte de repoblació o de recuperació de l'espècie, a més dels aspectes sanitaris i genètics.

3.3.4 La producció d'altres ocells

La popularitat de la guatlla radica en el seu cost baix i maneig fàcil, que permeten que sigui molt utilitzada per ensinistrar gossos. La guatlla que es produeix en les explotacions cinegètiques correspon a l'espècie *Coturnix coturnix*, que és autòctona i s'explota ocasionalment per a la cria en captivitat. S'han dut a terme treballs d'investigació que han

demostrat el debilitament de l'espècie autòctona per l'encreuament amb exemplars alliberats de guatlla japonesa. Això implica que cal extremar les precaucions amb aquesta espècie a l'hora d'autoritzar el seu ús com a au cinegètica. Els primers que haurien de prendre consciència sobre aquest fet, pel seu interès, són els caçadors mateixos.

Malgrat la popularitat de què gaudeix el faisà entre molts caçadors, cal recordar que és una espècie al·lòctona, encara que introduïda a l'edat mitjana, amb greus dificultats per adaptar-se als ecosistemes menys humits. No presenta els problemes genètics de perdius i conills que hem comentat, però s'han de mantenir les precaucions en qüestions sanitàries.

El colí de Virgínia, el colí de Califòrnia, la guatlla japonesa i el colom roquer també són objecte d'explotació intensiva, però la seva producció es limita al consum en àrees de caça amb reglamentació especial, és a dir, en vedats intensius. Sobre aquestes espècies, cal mantenir totes les precaucions sanitàries a fi d'evitar que eventualment puguin actuar com a vectors de malalties per a la fauna silvestre.

4. Els models per a la gestió de la caça sostenible

4.1 La investigació i el seguiment de les espècies de fauna

4.1.1 La necessitat prèvia de conèixer, per saber gestionar

El coneixement de les diferents circumstàncies que afecten el conjunt de l'activitat cinegètica permet aportar elements que faciliten la gestió de la caça dins del medi natural. Fins fa poc, moltes de les mesures aplicades es basaven en l'empirisme, la intuïció i en el coneixement tradicional que la gent del camp tenia sobre la natura. Si bé aquests coneixements han arribat en molts casos a donar bons resultats, la gran quantitat de canvis continus i nova informació impedeix donar una resposta adequada als problemes actuals de la caça.

El més normal és que el fracàs de la gestió per desconeixement arribi a desmoralitzar el gestor, tant de l'àrea de caça com del gestor públic, i de retruc la societat en general, i arribi en molts casos a interferir en la resta de processos que es donen a l'ecosistema. La investigació en general sobre el funcionament de la natura està adquirint una importància creixent, malgrat no disposar del reconeixement d'altres àrees d'interès com la biotecnologia, les ciències mèdiques, la indústria química, les telecomunicacions, etc. Les interaccions de la natura amb l'espècie humana, la pèrdua de diversitat i, sobretot, el seu aprofitament com a recurs adquireix des de mitjans del segle passat més importància.

La renovació i millora dels recursos cinegètics necessita del aprofundiment global en el coneixement del funcionament dels ecosistemes. La qualitat de la investigació sobre la natura és creixent, però encara hi ha un llarg camí en la millora de la recerca en matèria cinegètica. És per això que encara és difícil poder aplicar mesures de gestió basades en la seva totalitat en el coneixement científic.

4.1.2 Coneixement de l'hàbitat

La fragmentació del territori, el canvi dels usos del sòl i l'agricultura intensiva són responsables de la reducció de les poblacions de determinades espècies lligades a aquests medis. Aquests canvis, encara que són conseqüència del desenvolupament econòmic, caldria adequar-los a les potencialitats de cada territori, tot reduint el seu impacte.

La determinació dels factors responsables dels desequilibris i els valors que actuen com a sostre del creixement permetria determinar les mesures adequades de correcció i donar resposta als gestors de la planificació del territori de com s'ha de reduir l'impacte a fi de compatibilitzar les actuacions amb la conservació del medi i, per tant, de l'activitat cinegètica. Les dades obtingudes mitjançant l'ús creixent de la teledetecció i la utilització dels Sistemes d'Informació Geogràfica, i en concret del programa Miramon desenvolupat pel Centre de Recerques Ecològiques i Aplicacions Forestals, poden ser eines de gran utilitat per treballar en unitats biogeogràfiques adequades i complementar la recerca tradicional. Les associacions de caçadors podrien representar uns auxiliars de primer ordre per adaptar la recerca a les realitats territorials.

4.1.3 Coneixement de les espècies

Actualment, la recerca és molt fragmentada i és freqüent centrar els esforços en d'espècies que es troben a punt de desaparèixer i, en canvi, no es coneixen suficientment les que es consideren abundants i, fins i tot, vulgars. El principal avantatge de les espècies cinegètiques de poder ser caçades és que són abundants. El millor exemple és l'exemple del qual s'ha informat recentment. Actualment es coneixen perfectament i de forma individual els recorreguts dels pocs linxs ibèrics que queden al món i, en canvi, no s'actua de forma suficient sobre els conills que queden a les àrees de caça i que, precisament, són la base de l'alimentació del linx. Per gestionar

qualsevol espècie, des de la més amenaçada fins a la que fins i tot ara no donem cap importància, l'hem de situar adequadament dins del medi. A Catalunya, per molts esforços que realitzem per conservar els hàbitats de l'àguila cuabarrada, en cap cas hem d'oblidar la seva alimentació formada, en gran part, per espècies cinegètiques.

La metodologia de cens, malgrat ser senzilla, en molts casos necessita d'un desenvolupament, tant del mètode i de les tècniques com del procés de tractament de les dades i la seva correcta interpretació. A més, requereix un esforç constant en el temps per poder disposar de sèries a llarg termini que permeten seguir l'evolució de la situació i dels processos; per a la Direcció General d'Activitats Cinegètiques i Pesca Continental és una prioritat. Els models demogràfics ens permeten conèixer la resposta de les nostres poblacions als diferents canvis i ens permeten establir els ajustos adequats. A partir de la informació diversa, especialment la relativa a la dinàmica de poblacions, es poden generar models de simulació que prediguin les respostes de les poblacions a diferents factors.

4.1.4 Reproducció, patologies i epidemiologia

L'estudi dels paràmetres fisiològics de reproducció de les diverses espècies, tant en captivitat com a la natura, resulta bàsic per a la millora de les poblacions. Les patologies són normals en totes les espècies i, malgrat saber que aquest és un procés natural de la selecció, constitueix un important factor en la dinàmica de les poblacions de les espècies cinegètiques. El seu coneixement resulta fonamental per interpretar els resultats i establir models predictius i així interpretar les malalties com a factors reguladors de les poblacions. És per això que s'han iniciat programes de monitoratge i seguiment sanitari de les poblacions salvatges i de les captives emprades com a reproductores a fi de poder desenvolupar estudis etiològics i epidemiològics.

4.1.5 La investigació cinegètica a Catalunya

La política científica en general del nostre país està adquirint cada vegada més importància encara que a molta distància dels models anglosaxons. Actualment, a Catalunya existeixen quatre universitats amb llicenciatura de Biologia i dues universitats públiques i una de privada on s'ofereix la possibilitat d'estudiar la nova llicenciatura de Ciències Ambientals. Cal afegir els estudis d'Enginyeria Forestal i sis més on s'estudien Ciències Agràries i on es preparen un important nombre de professionals en el camp de les ciències de la vida. Hi ha hagut una clara millora, però cal promoure noves línies d'investigació que analitzin paràmetres relacionats amb la caça. A l'Estat espanyol només destaca el recentment inaugurat Institut per a la Recerca dels Recursos Cinegètics, que depèn del Consejo Superior de Investigaciones Científicas.

D'altra banda, el sector cinegètic privat, el més interessat a obtenir solucions, no acostuma a disposar de partides pressupostàries suficients per a la investigació i deixa tota la responsabilitat a la inversió pública. Cal destacar en aquest sentit el gran esforç realitzat per la Federació Catalana de Caça per investigar una vacuna per a les malalties del conill.

Es recomana que l'organisme que gestioni l'activitat cinegètica participi activament en la investigació de la fauna en general i amb aplicacions a la gestió cinegètica. Els sectors implicats han d'adonar-se dels fruits que es poden treure, tant en conservació com en aprofitament del recurs. Així mateix, cal realitzar esforços en la divulgació aplicada de les noves tècniques per formar els gestors mitjançant jornades de formació. Aquesta tasca ja va ser iniciada en les Jornades de presentació de les propostes del Pla estratègic de la caça amb la proposta de jornades temàtiques com efecte demostratiu dels avantatges que comporta l'extensió del coneixement. El temps a la natura és fonamental i molts processos es donen a llarg termini.

4.2 Els plans tècnics de gestió cinegètica

La caça com un dels components importants del medi natural està cada vegada més estudiada planificada i regulada. L'activitat cinegètica comporta, a més, l'aprofitament d'un recurs natural renovable i, de vegades, escàs, la fauna salvatge, que requereix d'una correcta planificació tècnica igualment que d'altres recursos naturals per tal de garantir la sostenibilitat del recurs i de l'activitat que se'n deriva del seu aprofitament.

El disseny i la promoció d'instruments de planificació cinegètica ha de ser un dels principals objectius de qualsevol estratègia que estigui encaminada a ordenar el món de la caça a Catalunya. L'obligatorietat d'elaborar els plans tècnics de gestió cinegètica (en endavant PTGC) va representar un primer pas per relacionar la caça amb les potencialitats dels territoris. A partir d'aquesta primera etapa

s'han detectat una sèrie de mancances que dificulten la seva correcta elaboració, així com dificultats per a la seva execució i seguiment. Un PTGC el podem definir com l'instrument o eina on es recull: la descripció, l'anàlisi, la planificació i el seguiment de tot allò que es refereix a la gestió d'una àrea de caça per un termini concret.

La figura dels plans tècnics de gestió cinegètica té el seu origen en la Llei de caça de 1970 i es referma amb la Llei 4/89 de Conservació dels espais naturals i de la flora i fauna salvatge. A Catalunya es regulen d'ençà pel Decret 6/1989 del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, amb la creació dels plans d'aprofitament cinegètic i posteriorment per l'Ordre, de 21 d'abril de 1999, per la qual es fixen les instruccions generals per a la redacció, l'aprovació i la revisió dels plans tècnics de gestió cinegètica.

4.2.1 Estructura i contingut dels PTGC

Els PTGC han de contemplar els apartats i continguts següents:

- Recollida d'informació i interpretació i anàlisi d'aquesta informació:

Hàbitats naturals i poblacions de fauna cinegètica i protegida

- Planificació de les actuacions i aprofitaments, d'acord amb l'anàlisi prèvia:

Actuacions sobre l'hàbitat

Planificació dels aprofitaments

Planificació de la pressió cinegètica

- Seguiment de les actuacions proposades.

Els PTGC han de ser, sobretot, documents útils amb tota la informació necessària, però hem d'evitar la confecció de plans massa densos amb informació supèrflua que després no resulten adequats per ser consultats amb facilitat. Els PTGC parteixen del coneixement d'un aspecte tan simple, però a l'hora tan complex, de saber la quantitat d'animals de la qual disposem per poder decidir quants en podem capturar i, així, fer que l'aprofitament sigui sostenible i equilibrat. A partir d'aquest punt de partida s'han d'aprofundir altres aspectes (maneig de l'hàbitat, control de la pressió cinegètica, cartografia, etc.), però són els censos de fauna i la posterior planificació dels aprofitaments, la pedra angular de la planificació cinegètica i el que dóna sentit a aquest instrument d'ordenació.

4.2.2 Els plans tècnics de gestió cinegètica a Catalunya

Els censos de fauna i la posterior planificació dels aprofitaments són els apartats de més importància i requereixen de l'auxili de personal tècnic preparat per garantir-ne l'objectivitat i la seriositat necessària. En un mateix nivell, el de la planificació forestal, s'estan elaborant els plans tècnics de gestió i millora forestal (PTGMF), que es consideren documents públics i que caldria, en el seu cas, que fossin tinguts en compte.

Un altre dels punts importants al voltant dels PTGC és l'execució, és a dir, la posada en pràctica i el seguiment de les actuacions que s'hi preveuen. El principal protagonista és el caçador o, més aviat, les associacions de caçadors i titulars de les àrees de caça en general. És per això que es demana una participació de les associacions de caçadors per ordenar i planificar la caça, igualment com es planifica qualsevol altra activitat. El PTGC ha d'ésser el document bàsic de l'Associació que li permeti anualment avaluar i debatre els avenços i resultats.

D'altra banda, per al compliment estricte de les mesures de gestió d'un PTGC com poden ser les quotes de captures, nombre de caçadors per dia, dies de caça, zones de refugi, manteniments de guarets de fauna salvatge, voladeres o gàbies d'aclimatació, control de depredadors etc. També, dins de cada APC es necessita l'auxili de guarderia o de personal habilitat. La implicació no només de la guarderia, sinó també de tot el col·lectiu en el seguiment de la gestió de les àrees de caça, facilitaria la tasca a les associacions i beneficiaria la fauna en general.

4.2.3 Limitacions territorials d'un pla tècnic de gestió cinegètica

La superfície sobre la qual es desenvolupa un PTGC condiciona directament l'assoliment dels diferents objectius de gestió que es plantegen durant la redacció del projecte. L'àmbit d'actuació dels PTGC a Catalunya és l'àrea de caça. Tot i així, la normativa preveu, en el cas de la caça major, la possibilitat de redacció de PTGC conjunts entre dues o més àrees, sempre que siguin confrontats en més d'un 25% del seu perímetre i formin part d'una mateixa unitat paisatgística i biològica.

Si es tenen en compte criteris tècnics, sobretot pel que fa a la caça major (domini vital de les espècies d'ungulats) i de cara a la unificació de criteris i actuacions pel que fa a la gestió cinegètica en general (pla de repoblacions, millora d'hàbitats, vigilància, etc.), cal dir que els PTGC no haurien de veure's condicionats

pels límits administratius d'una àrea de caça, si no que haurien d'abastar el que s'anomenen Unitats de gestió, és a dir, zones geogràfiques amb les mateixes característiques biològiques i paisatgístiques.

Amb l'assumpció d'aquestes unitats de gestió s'aconsegueix una racionalització de la gestió que permet unificar criteris i actuacions a dur a terme per a unes mateixes poblacions de fauna, que no entenen de límits administratius. La implantació de les unitats de gestió també permetria la repartició, entre diferents titulars de les àrees de caça, de les despeses econòmiques que es deriven de la correcta elaboració i execució d'un PTGC amb garanties.

4.2.4 Període de vigència

De forma general, el període de vigència dels PTGC és de quatre anys. Aquest temps permet planificar les diferents actuacions per un període relativament llarg de temps i el seguiment d'aquestes (milliores de l'hàbitat,

Regeneració de poblacions de fauna, calendari de dies hàbils, etc.) per avaluar-ne el major o menor èxit. Per als terrenys cinegètics, la titularitat dels quals és la Generalitat de Catalunya (Reserves Naturals de Caça i Zones De Caça Controlada), la vigència és només d'un any.

No obstant això, hi ha actuacions o apartats d'un PTGC en els quals l'escala temporal ha de ser la temporada cinegètica si realment se'ls hi vol donar sentit i utilitat. Aquest seria el cas dels censos de fauna i la planificació de les captures. La planificació dels aprofitaments per caça a llarg termini (més d'una temporada cinegètica) poden induir a errors a l'hora de la planificació. Qualsevol situació imprevista (malalties de la fauna, temporals de fred, sequera, aiguats, incendis, etc.) poden comportar el fracàs en la cria i/o pèrdua de nombrosos efectius d'una població. És per això que es proposa una revisió anual com la forma correcta de planificar els aprofitaments per garantir la sostenibilitat de les poblacions de fauna cinegètica, d'acord amb l'estat real de les poblacions de fauna per a cada temporada. En aquest sentit caldria dotar els PTGC de la suficient flexibilitat, plantejar mecanismes per al seguiment i monitoratge anuals de les poblacions i poder aplicar d'aquesta manera mesures de gestió ràpides i eficaces a la planificació dels aprofitaments en consonància amb la realitat de la temporada.

4.3 Els refugis de fauna salvatge

4.3.1 Objectius

Un refugi és un lloc on recollir-se, resguardar-se i protegir-se dels perills de l'entorn o de l'exterior. A tal efecte, i amb l'objectiu de preservar i protegir els recursos naturals existents en una regió concreta, la normativa que actualment regula els espais naturals, la fauna i la flora silvestres, ha establert diferents figures que volen aplicar aquest concepte en l'àmbit mediambiental. Així, actualment i en general, els refugis per a la fauna salvatge són espais naturals on, a causa de la presència destacada i rellevant de recursos naturals faunístics, està limitat (amb diferents graus de protecció) el desenvolupament de diferents activitats (com ara la caça) que poden fer perillar la preservació i conservació d'aquests recursos. En tots els casos implica un compromís de realitzar les accions de gestió integral adequada.

En casos aïllats, els refugis de fauna salvatge han estat promoguts per propietaris de finques rústegues que simplement no volen que es caci en les seves propietats. En aquest darrer cas una de les problemàtiques que es presenta és la manca de gestió de la zona. La conservació de la natura n'exigeix la gestió. És per això que, sovint, els beneficis esperats d'un refugi de caça són nuls i es proposa que es defineixi una superfície mínima de refugi que en permeti la gestió i que cada declaració de refugi de caça es complementi per l'assegurança d'una gestió adequada a llarg termini.

Les diferents normatives sobre espais naturals, caça i protecció d'animals, recullen diverses figures legals que, de major a menor grau de protecció, limiten l'aprofitament dels recursos faunístics. Entre d'altres, hi ha les següents:

- Parc Nacional: espai natural protegit d'extensió relativament gran que interessa preservar de totes les intervencions que puguin alterar la seva integritat i fisonomia.

- Reserva natural integral: espai natural protegit d'extensió reduïda i de considerable interès científic en el qual interessa preservar íntegrament el conjunt d'ecosistemes naturals que acullen, mitjançant la restricció totes les activitats excepte les d'investigació i conservació.

- Reserva natural parcial: la limitació dels aprofitaments només està limitada a les que són incompatibles amb la conservació de l'espècie o espècies a protegir.

- Refugi de caça: espai natural on, per raons biològiques, científiques o educatives està prohibida de forma permanent la caça.

- Refugi de fauna salvatge, espai natural de petita extensió i limitat per preservar i protegir la fauna salvatge existent. Està prohibida l'activitat cinegètica.

4.3.2. Els refugis per a la fauna salvatge a Catalunya

A Catalunya, actualment hi ha declarats: un parc nacional, concretament el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, diverses reserves naturals integrals, dos refugis de caça i seixanta-un refugis de fauna salvatge que sumen prop de 25.000 ha. Tots ells tenen en comú i es caracteritzen perquè està prohibit l'exercici de l'activitat cinegètica en els terrenys que els conformen.

La creació i posterior declaració d'un refugi de fauna salvatge comporta una responsabilitat de gestió per al manteniment i conservació de l'hàbitat que conforma el refugi, per tal de seguir preservant la fauna salvatge que l'acull. La correcta senyalització dels terrenys del refugi de fauna salvatge i la seva conservació en òptimes condicions, és una mesura de gestió important, però no l'única. Per a la conservació dels recursos naturals existents en un refugi de fauna salvatge, cal preveure i executar una sèrie d'actuacions en benefici de la fauna salvatge, que assegurin la preservació de la fauna que justifica la seva creació.

Entre d'altres, les actuacions que s'haurien de promoure són la de realitzar millores en l'hàbitat que permetin mantenir, amb el temps, les òptimes condicions naturals de tranquil·litat i refugi per a la fauna. Així mateix, l'establiment d'abeuradors (naturals o artificials), menjadores (naturals o artificials), de pastures, conreus, guarets faunístics o canyets per a la fauna i caixes niu, caus i d'altres sistemes per facilitar la reproducció i cria de les espècies de fauna salvatge existents en el refugi, són mesures que caldrien realitzar-se, per no tan sols conservar els recursos naturals, sinó també per obtenir-ne uns altres beneficis (investigació, estudis científics, fotografia de fauna salvatge, itineraris faunístics, educació ambiental, captura i trasllats de fauna, etc.).

Un dels aspectes en el qual cal aprofundir és el del control dels depredadors. En un territori tant humanitzat com és Catalunya, els depredadors poden incidir de forma molt violenta en les reserves, fins i tot en les reserves integrals o al Parc Nacional causant danys irreversibles. És per això que és freqüent que es plantegi la intervenció puntual en aquestes zones, mitjançant la derogació temporal de les prohibicions d'intervenció, no només pel control de depredadors sinó també per la problemàtica relacionada amb els seus corresponents hàbitats.

El propietari i/o administrador del refugi de fauna salvatge, com a responsable de la seva correcta conservació i gestió, ha de preveure els possibles danys, molèsties i altres perjudicis que pot causar la fauna salvatge que acull el seu refugi. La fauna cinegètica de caça major existent en el refugi, la qual no pot ser objecte de captura ni d'aprofitament cinegètic (excepte per raons extraordinàries), pot ser l'origen de danys a l'agricultura o accidents de trànsit en àrees de caça o zones de seguretat properes o que limitin amb el refugi. Per això, és important i convenient que el propietari del refugi també consideri la necessitat de subscriure una assegurança

que cobreixi els possibles danys o molèsties que la fauna salvatge existent en el refugi, tant la cinegètica com la no protegida (teixó, fagina o gorjablanc, etc.), poden causar a tercers.

4.3.3 Els refugis per a la fauna salvatge en les àrees de caça

El concepte de refugi de fauna salvatge pot aplicar-se perfectament com a mesura de gestió dins de les àrees de caça, a fi d'aconseguir un aprofitament cinegètic ordenat i sostenible de la fauna salvatge existent en ella.

La zonificació dels terrenys que conformen l'àrea de caça, amb l'establiment d'una limitació temporal de caça en alguna d'elles, pot afavorir la conservació de poblacions de fauna cinegètica i assegurar-ne la reproducció per garantir l'existència de nous exemplars per a la següent temporada cinegètica. L'establiment de zones de refugi dins de l'àrea de caça de forma temporal i rotatòria queda justificat i té sentit si són respectades per tots els socis o caçadors de l'àrea i en elles es realitzen actuacions de gestió (abeuradors, guarets faunístics, control de depredadors, etc.) que, mínimament, garanteixin una productivitat dels recursos faunístics. D'aquesta forma, el gestor o titular de l'àrea de caça, podria estalviar-se despeses en repoblacions cinegètiques i millorar la planificació cinegètica de futures temporades de caça. És per això que sovint són denominades també zona de repoblació cinegètica, especialment en les zones declarades com a parc natural.

4.4 El guaret faunístic

4.4.1 Que és el guaret?

El guaret és la “terra que ha estat en descans, és a dir, sense cap conreu, durant el període de referència.” (Idescat) Fou una pràctica ancestral de la pagesia, fins l'aparició dels nous sistemes de conreu i de fertilització a principis de segle XX. El sòl es divideix en diverses capes de superfície similar que es conreen de forma rotatòria deixant sempre una part en guaret. Així descansa la terra i es possibilita el pasturatge que en les zones extensives és majoritàriament d'ovelles i cabres. Així també s'abona orgànicament el sòl, s'afavoreixen els insectes, es regenera la terra, es promou un mosaic divers, es recull l'aigua i es disposa d'una cobertura vegetal que evita l'erosió. La colonització de les terres noves del centre i de “l'oest llunyà” es va realitzar aplicant la tècnica del *Dry Framing*, versió americana del guaret que no només deixa reposar la terra sinó que també manté la flora i la fauna autòctones.

4.4.2 El guaret a Catalunya

Encara que normalment se situen en les zones de secà, es consideren en guaret, aquelles

finques que, per diverses raons (canvi de conreu, en procés d'abandonament, o en període de repòs), estan sense cap conreu. A Catalunya es comptabilitzen prop de 63.000 ha de guaret, de les quals prop de 9.000 ha estan situades en zones de regadiu. És freqüent que els observadors i estudiosos del medi acusin els usuaris del territori dels impactes negatius de la seva activitat, ja siguin industrial, urbana, agrícola o les infraestructures. L'aprofitament de les polítiques agràries profitoses ha de ser un deure dels gestors del territori, ja siguin institucionals o privats. La retirada de terres, que abasta una superfície molt important, és una oportunitat que cal aprofitar per facilitar la gestió dels hàbitats i de les poblacions de fauna. Els caçadors, per la seva situació prop del territori, poden ser els primers beneficiats d'aquesta mesura.

La política agrícola comuna, a fi d'equilibrar les produccions i protegir el medi natural, ha proposat una política de retirada de terres. Aquesta és obligatòria per aquells que tenen ajuts en explotacions que produeixen més de 92 t i que representa una superfície situada entre les 25 i 35 ha.

En el cas d'explotacions de regadiu, aquesta retirada obligatòria es pot compensar amb superfícies de producció equivalent de secà. Així mateix, s'accepta una retirada voluntària per a aquells que encara inclouen el guaret en la rotació de les explotacions. Durant el període 2000 - 2002, han sol·licitat la retirada de terres, unes 31.000 ha. En tots els casos no està permesa la utilització productiva de les terres retirades, ja sigui collint o pasturant.

Retirada de terres 2001 a Catalunya

1. Retirada obligatòria:	19.100 ha
Secà:	15.800 ha
Regadiu:	3.300 ha
2. Retirada voluntària:	11.900 ha
Secà:	10.100 ha
Regadiu:	1.800 ha

Els treballs previs per la revisió a mitjà termini de la PAC proposen consolidar i augmentar els ajuts per aquest tipus d'acció. Els caçadors, conjuntament amb l'Administració i d'acord amb els agricultors tenen l'oportunitat històrica de sumar sinergies i proposar noves funcionalitats a la terra campa. L'objectiu se situa en l'aprofitament d'una política agrícola que sigui beneficiosa per a tot el medi que inclogui una gestió adequada a les noves utilitats.

4.4.3 El guaret com a mesura de gestió faunística

El guaret faunístic és una proposta d'actuació conjunta de les associacions de caçadors amb els titulars de les explotacions agrícoles que s'adhereixin al programa de retirada de terres. Ja sigui utilitzant els fixos o els guarets rotatoris es pot respondre a les necessitats de la fauna al llarg de tot l'any i pot representar una millora per a la reproducció de la perdiu roja en particular.

També es proposa actuar amb les terres de guaret que no s'incorporen al programa de retirada de terres, ja sigui amb guarets inferiors a l'any o ja sigui en els guarets de la

terra sense conreu que està a l'espera de noves plantacions o noves utilitzacions. En tots els casos, les associacions de caçadors hauran de realitzar un inventari de les disponibilitats de terres en guaret dins del seu àmbit cinegètic.

Es recomana que els especialistes agraris realitzin assaigs en cada zona per posar a punt les millors tècniques d'actuació. Els serveis de protecció dels vegetals i les agrupacions de defensa vegetal han d'incorporar aquesta nova realitat dins dels seus protocols d'actuació.

4.4.3.1 Guaret rotatori sense cap més tipus d'actuació afegida

La sembra directa generalitzada ja fa una colla d'anys que s'ha consolidat en les terres de cereals de la depressió central com una de les millors fórmules per al manteniment de la fauna. En el guaret rotatori, hi ha risc d'aparició de plantes adventícies, però és el menys oneros i el més favorable per a la fauna salvatge. Es tracta d'afavorir la reproducció de larves, pupes i crisàlides d'insectes enterrats al sòl durant l'hivern que, en cas contrari, serien destruïdes en aixecar el rostoll i deixar al descobert els coleòpters, lepidòpters i sírfids. Al mes d'abril i maig, els insectes protegits pels rigors de l'hivern es reproduïxen ràpidament en els conreus veïns depositant els ous. A la naixença dels polls de perdiu, els ous s'han transformat en larves que constitueixen, durant les primeres setmanes de vida, la seva dieta bàsica, molt rica en proteïnes.

Cal recordar que, en evitar els tractaments d'herbicides, que causen prop d'un 50% de la disminució d'insectes, es manté la fauna útil dels insectes grans depredadors d'altres insectes nocius per a l'agricultura, especialment el pugó, que és vector de diverses malalties. Si, a més, el rostoll és segat a més de 15 cm ofereix un excel·lent refugi per a les perdies contra els depredadors aeris i possibiliten un subministrament constant de gra.

En cas que sigui necessari un tractament herbicida per evitar les plantes adventícies, aquest es realitzarà tan tard com sigui possible una vegada les perdius ja siguin adultes (juliol). Es tracta de protegir el guaret especialment en el període crític de nidificació de les perdius o del naixement dels conills entre el principi d'abril i el principi de juliol. Una altra possibilitat més segura o en camps infestats és la d'aplicar sistemàticament a la tardor, a l'inici del guaret, un herbicida contra dicotiledònies que no sigui perjudicial per als insectes. Finalment el moment més delicat és l'aixecament del guaret necessari per preparar el sòl. Es recomana que la destrucció de les herbes es realitzi tan tard com sigui possible mitjançant un herbicida de llarg espectre.

En el cas de guarets de més d'un any, es recomana realitzar un guaret verd sembrant trepadella tard, al final de l'any previ a l'inici del guaret. Així, aquesta trepadella és sostinguda pel rostoll i representa una bona preparació dels camps, una coberta vegetal adequada per lluitar contra l'erosió i s'evita al mateix temps l'aparició de males herbes adventícies.

4.4.3.2 Guaret plurianual mediambiental

Les noves propostes per a la retirada de terres plantegen també un guaret plurianual que asseguri determinades actuacions per un període llarg que permeti aconseguir accions i resultats en uns terminis situats entre els 5 i els 10 anys. Una vegada més, caldrà l'esforç conjunt i contractual entre agricultors i caçadors per aconseguir els millors resultats. És el punt de trobada entre el reconeixement de la multifuncionalitat dels agricultors com a garants del medi natural i la dels caçadors com a conservadors de la fauna salvatge. És així que els caçadors assumeixen un nou protagonisme d'actuacions en el medi que fins ara havien deixat als agricultors.

L'objectiu es basa en definir un mosaic d'actuacions en les quals es diferencien una proposta d'actuació fixa de guarets a mitjà termini i unes propostes rotatòries de guarets anuals. En aquestes actuacions és proposen punts de nidificació, producció d'insectes (llagostes, papallones, coleòpters, sírfids, etc.), producció de grans de gramínies i manteniment de coberta vegetal com hàbitat de refugi.

Es poden iniciar aquestes actuacions aprofitant puntes de parcel·les o camps de difícil mecanització que, en cas contrari, serien envaïts ràpidament per la màquia mediterrània de baix valor faunístic. Es poden sembrar gramínies o lleguminoses fixes que es renovellarien mitjançant contracte cada 5 anys. D'aquesta forma es presenta una nova oportunitat no solament per a les espècies cinegètiques sinó també per al conjunt de tota la fauna salvatge.

Aquestes actuacions en forma de mosaic i preferentment prop de les zones forestals on es refugien porcs senglars i ungulats representen també uns punts de dissuasió per a la fauna salvatge ja que eviten que provoquin danys a l'agricultura i estalvien indemnitzacions costoses. A més, des d'un punt de vista de defensa dels vegetals, es creen reservoris d'insectes útils que permeten una millor gestió de les plagues del camp. Tot aquest pla de treball precisa, a l'inici, d'un seguiment adequat per part d'especialistes a fi d'adequar-lo a les condicions específiques de cada territori. Els tècnics de les agrupacions de defensa dels vegetals, especialment dels que evolucionen vers la producció integrada, poden representar un ajut inestimable per posar a punt aquesta nova tècnica.

4.4.3.3 Rendibilitat econòmica del guaret faunístic

L'aprofitament cinegètic, en moltes àrees de caça, representa un interessant complement de la producció agrícola que cal gestionar adequadament. Els beneficis directes per a les produccions agrícoles pot ser també interessant en allò relacionat amb les plagues del camp. Finalment, la producció cinegètica pot representar un nou jaciment de treball, per a les orientacions complementàries i alternatives de l'explotació agrària relacionades amb l'agroturisme.

L'ancestral pràctica del guaret era realitzada bàsicament per motius econòmics. L'especialització i intensificació obligada per la mecanització necessita també una revisió.

És per això que la retirada de terres en les quals inicialment s'hi destinaven les terres menys rendibles, finalment s'hi han incorporat la resta de parcel·les en uns períodes rotatoris d'uns 6 anys. És en aquest sentit que dins de cada explotació agrària i d'acord amb les diferents necessitats de l'agricultor es dissenyaran les parcel·les destinades a guaret fix o a guaret rotatori, amb l'objectiu d'optimitzar els resultats.

4.4.3.4 Rendibilitat del guaret faunístic

1. Subvenció per retirar per un període fix les terres de pitjor qualitat.
2. Beneficis agronòmics per a la retirada rotatòria de terres.
3. Reducció de costos en la lluita contra les plagues.
4. Ajuts de les societats de caçadors per realitzar els guarets o millorar la quota per a arrendament cinegètic.
5. Beneficis complementaris en cas de disposar d'instal·lacions d'agroturisme.
6. Nou jaciment de treball.
7. Participació en la defensa del medi natural.

4.4.4 Programa d'actuació

4.4.4.1 Contracte de guaret faunístic

Es recomana que la Federació Catalana de Caça i les organitzacions professionals agràries estableixin un model de contracte de guaret faunístic en el que es defineixin, entre d'altres, les condicions i els períodes de l'actuació, i s'indiquin les prestacions d'ambdues parts.

4.4.4.2 Inventari de guarets i pla d'actuació

En cada àrea de caça s'elaborarà un inventari de les parcel·les en guaret i les de retirada de terres susceptibles d'actuació, diferenciant els guarets fixos dels rotatoris. Es recomana que cada àrea de caça disposi dels mapes digitalitzats de parcel·les escala 1/5.000 del

seu territori. El Departament de Medi Ambient, conjuntament amb la Federació Catalana de Caça, podria subministrar el material adequat.

Cada àrea de caça incorporarà en el Pla tècnic de gestió cinegètica les actuacions en les terres de guaret per un període determinat, modificant o adaptant, si cal, les zones de refugi de caça i la resta d'actuacions previstes en el Pla. La posada a punt de noves propostes requereix, en el període inicial, d'un seguiment acurat que permeti definir els avantatges i les problemàtiques que sorgeixen. Entre d'altres, els tècnics de les agrupacions de defensa vegetal poden representar un element tècnic de suport de les actuacions.

4.4.4.3 Potenciar les actuacions agroambientals supramunicipals

En les noves propostes d'adaptació de la Política Agrícola Comuna (PAC) es demanen propostes que permetin millorar el medi ambient. El guaret faunístic representa una alternativa que podria ser susceptible d'ajut com a mesura agroambiental per part dels futurs programes de desenvolupament rural.

La millora dels hàbitats i de les condicions de desenvolupament de la fauna salvatge necessita d'un territori suficientment extens per optimitzar els resultats. És per això que es proposa actuar en àmbits de condicions naturals homogènies, proposant accions en territoris determinats que cobreixin una o diverses àrees de caça.

4.5 Anàlisi dels diferents mètodes i tipus de caça

Els mètodes de caça autoritzats han de ser aquells que permeten gaudir de la caça d'una forma natural i esportiva que es basi en l'ús d'unes arts o estris que garanteixin unes captures selectives i mai massives. Els mètodes de caça autoritzats els podem classificar segons l'art o tipus d'estri que usem per a la captura d'una determinada peça.

- Mitjançant l'ús d'armes: armes de foc (escopetes i rifles) i l'arc.

- Només mitjançant l'auxili d'animals: caça de conills amb fura, falconeria, caça de conills amb podencs, etc.

- Mitjançant l'ús d'altres estris autoritzats: caixa trampa, llaç amb topall, vesc, xarxes abatibles, etc.

Els mètodes de caça amb armes, sobretot armes de foc, són els més habituals i els practicats per un major nombre de caçadors. Pel que fa a les armes de foc i les diferents municions que s'utilitzen són els cartutxos de perdigons i bales, per a la caça menor i major respectivament. Cal tenir en compte que els avenços tecnològics han fet evolucionar, de manera considerable, aquests estris de caça. La vessant positiva d'aquesta evolució d'armes i municions és l'assoliment de material adequat pel que fa als aspectes de seguretat i de respecte envers el medi ambient (munició substitutiva del plom en les zones humides, beines biodegradables, etc.).

L'aspecte negatiu és el d'aquells avenços tècnics en armes i municions, la finalitat dels quals no és cap altra que aconseguir un major rendiment en les captures. Aquest fet i la possibilitat de gaudir de nous mitjans a l'abast del caçador (vehicles tot terreny, emissores, sistemes d'orientació geogràfica GPS) han restat esportivitat a algunes modalitats de caça i el més preocupant és que han incrementat la pressió cinegètica sobre determinades espècies.

És convenient exigir l'ús de noves tecnologies en benefici d'una activitat cinegètica més segura i més respectuosa amb l'entorn, més que no pas usar-la amb un afany d'augmentar els rendiments pel que fa a captures de diferents espècies. Les peces de caça han de tenir sempre prou avantatges per no ser sorpreses i poder fugir del caçador la majoria de vegades, d'aquesta manera estem fomentant la pràctica vers una caça més natural i amb un component de dificultat afegit, que és el que ha d'incentivar l'esperit de superació del caçador.

4.5.1 Aspectes a tenir en compte en les modalitats de caça amb armes de foc

A Catalunya es practiquen diferents modalitats de caça amb armes de foc, algunes de les quals gaudeixen de molta tradició i d'altres que han estat importades d'altres regions i que no han obtingut l'èxit que s'esperava. A continuació s'exposen algunes de les modalitats més comunes a casa nostra. Per a cada una de les modalitats més importants s'analitzaran els tres aspectes següents:

- L'ètica i l'esportivitat. Es valoren les diferents modalitats des d'un punt de vista esportiu i ètic, sobretot pel que fa a l'autenticitat de les accions de caça i el respecte que es mereixen les espècies cinegètiques.

- La seguretat. Es comentaran aspectes específics sobre la seguretat de les diferents modalitats.

- La gestió de la caça. Segons la modalitat que es practiqui, alguns objectius de gestió podran ser assolits amb més o menys facilitat. Escollir la peça a abatre (mascle, femella, jove, adult) o controlar la pressió cinegètica (caça en grup o en solitari) són aspectes a tenir en compte en cadascuna de les diferents modalitats.

Les denominacions de les modalitats de caça poden ser molt variables segons la comarca i la tradició en el seu ús. En tot cas utilitzarem la terminologia més freqüent encara que això comporti algun neologisme.

4.5.2 Modalitats de caça menor

- Al salt

És la modalitat de caça practicada en solitari amb o sense l'auxili de gos per buscar, sorprendre i capturar la peça. També es pot practicar acompanyat, però llavors la dificultat de captura es redueix i es perd part de l'encant d'aquesta modalitat. També és denominada *guerra galana* pel component d'ètica i dificultat que comporta. L'estratègia seguida dependrà de l'experiència i coneixements de l'espècie i del seu hàbitat, per part del caçador, veritable essència de la caça en solitari. La majoria de vegades es presenten en una jornada comptades ocasions de tirar, llavors cal contenir els nervis i gaudir de rapidesa de reflexos i, si la peça no s'arriba a abatre, la qualitat de la feina realitzada, el treball dels gossos i la contemplació de l'acció de caça compensen l'esforç.

Pel que fa a la gestió de la caça, el fet de tractar-se d'una caça en solitari dificulta la realització de captures excessives, la qual cosa garanteix el respecte de les quotes de captura que fixen les àrees de caça. Durant la caça en solitari cal anar molt en compte amb les lesions i explicar a familiars i amics les zones on està previst caçar i, si és possible, dur a sobre emissora de ràdio o telèfon mòbil. La perdiu roja, perdiu xerra, la guatlla, la becada, el becadell, la llebre i el conill són exemples d'espècies que se solen caçar al salt.

- En mà

És una cacera en grup, normalment de quatre a sis caçadors que han de mantenir una formació en U. Se sol practicar, sobretot, en terrenys oberts i de plana. El més important és no trencar la formació i conèixer la posició del company. Els gossos, que es poden utilitzar o no, baten el terreny a una velocitat còmoda per a tots els components de la mà, que avancen lentament. Els extrems han d'anar lleugerament més avançats i un responsable o cap de colla donarà les indicacions oportunes per mantenir els caçadors perfectament situats. En aquest tipus de cacera mai interessen els resultats individuals.

En aquesta modalitat cal extremar les mesures de seguretat, deixant molt clara l'estratègia del grup i no disparar mai davant del més mínim dubte sobre la posició dels companys de caça. Cal tenir en compte que, amb aquesta modalitat, les captures es poden multiplicar respecte a la caça al salt i és per això que, a l'hora de planificar les captures, cal tenir en compte aquest aspecte. Per tant, les quotes de captures haurien de ser

inversament proporcionals al nombre de caçadors del grup. El conill, la perdiu roja, la llebre i el tord són les espècies que se solen caçar en mà.

- L'aguait o espera

Modalitat que consisteix a restar amagat en llocs fixos prèviament estudiats i preparats a fi d'abatre la peça, sempre al vol i molt poques vegades amb l'animal aturat. Amb aquesta modalitat es poden caçar diferents espècies cinegètiques. Es poden caçar, entre d'altres espècies, el tord al pas, els tudons, les tórtres i les aquàtiques. Espècies com el conill, la perdiu roja, la perdiu xerra i la llebre, entre d'altres, no haurien de ser caçades a l'espera per la poca dificultat que suposa la seva caça, que en la majoria de les vegades serà amb l'animal aturat.

Els reclams en aquesta modalitat s'utilitzen com un nou art, que consisteix a enganyar els animals per atraure'ls al lloc. En el cas de la caça d'aquàtiques a l'espera està autoritzat l'ús de cimbells artificials o reclams mecànics per atraure les aus a un lloc determinat.

La modalitat de caça a l'espera per a la caça menor té algunes limitacions i prohibicions. La becada no es pot caçar a l'aguait o al pas i cal conèixer les limitacions a la normativa vigent. Les quotes de captura s'han d'anar imposant, així com la preparació dels llocs fixos per a la repartició dels caçadors i, per tant, de la pressió de caça i de la seguretat. L'ús de reclams ha de ser sempre d'acord amb la normativa vigent. Resta prohibida la reproducció dels sons dels animals amb cintes magnetofòniques i d'altres artefactes elèctrics.

- Barreig

És una modalitat molt específica i ancestral utilitzada per la caça d'aus aquàtiques. Es practica només al delta de l'Ebre. Els barrejadors o barquers condueixen les aus a barrejar cap a la zona de tiradors. La destresa del cap de barreig farà que la tirada tingui una categoria o una altra. Si es coneix la densitat d'animals per cens es pot seleccionar prèviament la quantitat d'animals a barrejar. Amb bon temps els ànecs fugen cap a mar i les fotges resten a la llacuna. És obligatori respectar totes les espècies protegides. Si el temporal és de mar, els animals tornen cap a la llacuna i es multipliquen les oportunitats per als caçadors.

- Les batudes

En les batudes de caça menor els tiradors segueixen el sentit de la cacera i solen ser pocs. A Catalunya es caça amb aquesta modalitat el conill, la llebre i la guineu. Una sèrie de caçadors es col·loquen en punts estratègics i van seguint l'avenç dels caçadors que condueixen els gossos. Els gossos són els autèntics protagonistes i els caçadors van dirigint el sentit de la cacera, moltes vegades només escoltant els lladrucs dels gossos en descobrir la presència d'un rastre bo. En caça major restarien fixos en els llocs preestablerts pel cap de colla. Actualment, les batudes més importants són les de porc senglar.

El conill i la llebre amb gossos de rastre són exemples d'aquesta modalitat, que es podrien considerar minibatudes mòbils. En el

cas de la llebre és una modalitat practicada a les comarques de muntanya, el Ripollès, el Berguedà i l'Osona. Pel que fa al conill, anys enrera havia estat una de les modalitats més practicades a Catalunya i, a més, servia d'escola per a molts caçadors a l'hora d'iniciar-se en la caça. Així com amb la resta de modalitats de caça menor, les quotes de captura haurien de ser inversament proporcionals al nombre de components de la batuda.

Les mesures de seguretat s'han de respectar aquí com en qualsevol altra modalitat, però en aquest cas, com que no es dispara al vol, el risc d'accidents disminueix, tot i que cal vigilar amb els rebots dels perdigons i conèixer la posició dels altres components de la partida de caça.

4.5.3 Modalitats de caça major

- La batuda

És la modalitat més practicada i tradicional a Catalunya per a la cacera del porc senglar. Consisteix a situar els caçadors als llocs fixos, anomenats *parada*, ben situats al voltant de la zona de batuda i en llocs estratègics per on es creu que fugiran els animals. Els caçadors encarregats de conduir els gossos, també anomenats *gossers*, baten el bosc o la zona de caça amb els gossos fins a localitzar els animals. Una bona pràctica és haver fet una recerca prèvia dels rastres per determinar la presència o no dels senglars a la zona de batuda.

Pel que fa a la gestió, aquesta modalitat de caça no permet la correcta selecció dels animals a abatre per la dificultat que suposa la rapidesa amb la que moltes vegades es dona l'acció de caça. Aquesta selecció dels animals (edat, sexe, estat sanitari) a abatre és un aspecte molt important per mantenir l'equilibri de les poblacions de caça major. Caldria intentar seleccionar, en la mesura del possible, els animals a caçar segons els criteris de gestió establerts i en espècies com el cabirol caldria combinar batudes amb acostaments, per intentar corregir el possible biaix produït per les primeres.

- L'acostament

És la modalitat de caça major que consisteix a buscar un determinat exemplar iniciant un acostament fins a tenir-lo a una distància adequada per efectuar un tret amb suficients garanties d'èxit. Els binocles són un bon complement i la selecció de l'animal a abatre és el primer objectiu. Aquest acostament el realitza un guarda de reserva de fauna, si cacem en una reserva nacional de caça o podem fer-ho en solitari, si ens autoritza el titular de l'àrea de caça.

El fet de seleccionar l'animal a abatre fa que sigui una modalitat de caça que permet seguir perfectament les indicacions d'un pla d'aprofitament. La planificació de la caça major sempre ha de tenir en compte el sexe, l'edat i la qualitat (trofeu) dels animals a capturar, així com el nombre total de captures.

Aquesta modalitat de caça, tot i que poc arrelada a casa nostra, té cada vegada més practicants com a resultat de l'expansió de diferents espècies d'ungulats, com és el cas del cabirol. Amb aquesta modalitat es caça el

cabirol, el cérvol, la cabra salvatge, l'isard, la daina i el mufló. Per a l'isard i la cabra salvatge és l'única modalitat permesa.

- L'aguait o espera

De la mateixa manera que en caça menor, en caça major també es practica aquesta modalitat. Els aguaits diürns s'utilitzen sobretot per a la caça del porc senglar a l'inici del dia i al capvespre. Cal saber quines són les zones que acostuma a freqüentar i esperar-lo des d'un lloc elevat per a la correcta visió de l'animal.

Aquesta modalitat no té gaire acceptació durant la temporada hàbil, ja que el senglar és caçat en batuda. Quan més s'utilitza és en època de veda, quan el porc senglar causa danys, mitjançant autoritzacions especials en zones on l'organització de batudes, sobretot per motius de seguretat, no són aconsellables. Per extreure les mesures de seguretat d'aquesta modalitat cal fixar els llocs d'aguait en zones prèviament estudiades i amb les condicions adequades.

4.6 Gestió de les poblacions d'ocells aquàtics al delta de l'Ebre

El delta de l'Ebre és la zona humida més gran de les terres catalanes. Amb els seus 320 km² de superfície, constitueix l'hàbitat aquàtic més important de la Mediterrània occidental després de la Camarga, i el segon de l'Estat espanyol, després del Parc Nacional de Doñana.

Si bé els principals quaters reproductors de la major part d'ànecs i fotges se situen molt al nord, la zona de la Mediterrània occidental, i concretament el delta de l'Ebre, és de molta importància com a quarter d'hivernada i com a zona de trànsit cap a l'Àfrica tropical occidental. Aquesta situació estratègica dins la ruta migratòria Europa-Àfrica fa que la composició d'espècies i el nombre d'efectius al delta variïn substancialment segons l'època de l'any. A més, s'han de tenir present les possibles irrupcions, tant des de localitats de més al sud, en cas de sequera, com de més al nord, cas que les condicions meteorològiques impedeixin l'alimentació en altres àrees d'hivernada.

L'avifauna del delta és de gran importància a escala internacional. S'han observat més de 350 espècies d'aus, de les quals hi nidifiquen regularment 81 i 28 més ho fan de forma ocasional. D'aquestes, unes 50 són aquàtiques, amb unes 40.000 parelles reproductores i una població mitjana hivernant de 170.000 ocells. Aquesta riquesa faunística ha comportat un aprofitament cinegètic tradicional que, en l'actualitat, continua profundament arrelat al delta.

4.6.1 Situació actual de la caça al delta

- Nombre de caçadors:
11 societats amb 5.000 caçadors locals.
- Estructuració dels terrenys cinegètics del delta:
38 àrees privades de caça amb aproximadament 34.000ha (algunes fora del delta mateix).

3 zones de caça controlada: el Fangar, el Garxal i l'illa de Buda.

1 reserva de caça: l'Encanyissada.

- Modalitats de caça
A l'espera.
Diürnes: tirades des de les basses.
Nocturnes: tirades de lluna.
Batudes: polla d'aigua (en cas de danys) i becadell.
Barreig: fotja.

4.6.2 Criteris bàsics per a la gestió de la caça dels ocells aquàtics

Amb relació als plans d'aprofitament cinegètic de la reserva i zones de caça controlada del delta s'han seguit els criteris bàsics següents per a la gestió de la caça dels ocells aquàtics (ONC 1983 i Rüger i col. 1987, Scott 1982):

1. S'estableixen limitacions a nivell general del delta, ja que els ocells es belluguen per tot arreu.

2. Les quotes de caça es distribueixen en base a la producció anual de les diferents espècies, de manera que no suposin una mortalitat addicional i redueixin les poblacions. Per aquest motiu, les quotes de caça es calculen en base a la població postreproductora de la tardor (finals de setembre o primers d'octubre) i coneixent les mortalitats naturals de cada una de les espècies.

3. En les modalitats de caça que són utilitzades al delta (amb molt trets, tirs a ocells llunyans i, en definitiva, molt poca selecció de trets), hi ha una proporció molt important d'ocells ferits no trobats que posteriorment moren i que ha estat valorada en un 20% del total de captures.

La mortalitat anual mitjana de l'ànec collverd és del 48% i s'ha calculat que la caça afecta negativament la població a partir del 40% dels efectius de tardor. La mortalitat anual mitjana de la fotja és del 47% i les captures ocasionades per la caça s'haurien de mantenir per sota del 10% de la població de tardor.

4. La temporada cinegètica no s'obre fins que les femelles hagin mudat (al delta de l'Ebre a partir de l'octubre)

5. La temporada de caça no ha de reduir la capacitat reproductora de les espècies. És a dir, que ha d'acabar temps abans de la cria. Per les nostres latituds és conegut que a partir de gener molt ocells ja estan aparellats, per la qual cosa la caça de final de l'hivern és força perjudicial.

6. En cas de condicions ambientals adverses i en situacions d'onades de fred molt intenses o gelades perllongades la caça s'hauria d'aturar.

7. Amb motiu de la conservació d'espècies protegides catalogades en perill d'extinció, la detecció, abans d'una tirada, d'exemplars d'aquestes espècies a la reserva pot comportar l'anul·lació de la caça a la tina o tines situades a les zones properes.

4.6.3 Censos d'ocells aquàtics al delta de l'Ebre

Els censos d'ocells aquàtics constitueixen una de les activitats de seguiment més fermament arrelades des de la creació del Parc Natural i, fins i tot, des de força abans. Els recomptes d'ocells constitueixen un camp força ampli, com a conseqüència de la gran diversitat d'espècies que caracteritza el conjunt d'ecosistemes del delta i, també, dels diferents contingents de poblacions que poden arribar a presentar moltes d'elles.

En aquest sentit, cal tenir present que una mateixa espècie pot comportar-se al delta, a la vegada, com a resident, migrant, estival, hivernant o reproductora. Cadascun d'aquests estatus suposa un conjunt de població diferent que interessa tenir avaluat per separat. Per això, es realitzen tres tipus de censos: el d'ocells hivernants i el d'ocells nidificants, complementats per censos quinzenals.

4.6.4 Principals espècies cinegètiques

La gran diversitat d'espècies que es cacen al delta de l'Ebre fa necessari realitzar una breu descripció de les principals espècies cinegètiques.

- Ànecxiulador. *Anas penelope*. Piulador. No es troba globalment amenaçat. És abundant. Als quaters hivernals es concentra per milers, amb una població hivernant a Europa estimada, a mitjan els anys vuitanta, en 1.350.000 ocells. És migrant i hivernant comú. Els recomptes hivernals del període 1972-2000 han donat una mitjana de 5.240 ocells i una màxima de 9.455 l'any 1988. Està present de mitjan setembre a mitjan maig. Mostra una marcada preferència per l'illa de Buda i la punta de la Banyà.

- Ànec griset. *Anas strepera*. Roncador
Està considerablement ben distribuït i és localment abundant. No es disposa d'informació del total estimat a Europa. És present al llarg de tot l'any. La població reproductora va assolir una màxima de 323 parelles estimades l'any 1995. Els recomptes hivernals del període 1972-2000 han donat una mitjana de 1.882 ocells i una màxima de 4.686 l'any 1999. És relativament comú a totes les basses i a certs sectors d'arrossar (Bombita/la Llanada)

- Xarxet. *Anas crecca*. Sarset
És un dels ànecs més comuns del món, amb una població hivernant a Europa estimada l'any 1990 en 1.400.000 ocells. És hivernant i migrant regular força comú. Els recomptes hivernals del període 1972-2000 donen una mitjana de 6.161 ocells i una màxima de 15.310 exemplars l'any 1999. És present del final de juliol a mitjan maig. Manifesta una marcada preferència per l'illa de Buda.

- Ànec collverd. *Anas platyrhynchos*. Collverd, àdena
És probablement l'ànec més àmpliament distribuït i nombrós del món, amb una població hivernant a Europa avaluada l'any 1991 en 9.000.000 d'ocells. És molt comú durant tot l'any i és, amb diferència, l'ànec més abundant al delta. Principalment sedentari, el delta l'acull com un quarter reproductor que exporta efectius a d'altres localitats. La població nidificant va assolir una màxima de 10.142 parelles l'any 1995. Els recomptes hivernals del període 1972-2000 han donat una mitjana de 25.171 ocells i una màxima de 43.670 exemplars l'any 1986. És l'ànec més comú al delta i a tot el món. El delta exporta efectius a d'altres localitats i la punta de la Banya és la localitat on és més abundant a l'hivern.

- Ànec cuallarg. *Anas acuta*. Collegut
És un dels ànecs més comuns a la major part de la seva àrea de distribució, amb una població hivernant a Europa estimada, a mitjan els anys vuitanta, en 370.000 ocells.

És migrant i hivernant comú que arriba a principis d'agost i deixa de veure's a mitjan maig. El poblament d'aquesta espècie és bastant variable i, durant els anys vuitanta, va disminuir lleugerament, per tornar-se a recuperar als anys noranta. Els recomptes hivernals del període 1972-2000 donen una mitjana de 1.758 ocells i una màxima de 7.969 l'any 1999. La punta de la Banya i l'illa de Buda són les localitats per les que té més tirada.

- Xarrasclet. *Anas querquedula*. Rosset
És comú i abundant a tota la seva àrea de distribució. Els xarrasclets que passen pel delta hivernen a l'oest d'Àfrica, al sud del Sàhara, on s'arriben a concentrar més de 2.000.000 d'ocells. Al delta és un migrant regular no gaire comú, un nidificant ocasional i un hivernant excepcional. En pas se'l pot veure de mitjan febrer al final de maig i del final de juliol a l'inici de novembre. Una de les localitats que més li agrada és el Garxal.

- Ànec cullerot. *Anas clypeata*. Cullerot
Es troba considerablement ben distribuït i és localment abundant. La població que hiverna a Europa es va avaluar a mitjan els anys vuitanta en 415.000 ocells. És un migrant i hivernant força comú. Els primers cullerots

forans arriben a finals de juliol, alguns anys abans, i deixen de veure's a mitjan maig. Els recomptes hivernals del període 1972-2000 han donat una mitjana de 9.414 ocells i una màxima de 20.617 exemplars el 1994. La seva localitat principal és l'illa de Buda.

- Xibec. *Netta rufina*. Xibec, boix

No es troba globalment amenaçat, però presenta una distribució molt localitzada, motiu pel qual les poques localitats on cria tinguin una especial importància per a la supervivència de l'espècie. És migrant, hivernant i nidificant força comú. El delta, on tot l'any hi ha un bon nombre d'efectius, és un dels principals quaters per a l'espècie a la Mediterrània occidental. Colonitzador recent, entre els anys trenta i cinquanta, la població reproductora s'incrementà fortament als anys

setanta i va atènyer una màxima de 2.160 parelles l'any 1995. Aquesta població nidificant és una de les més grans conegudes al món. Els recomptes hivernals 1972-2000 han donat una mitjana de 2.457 ocells i una màxima de 8.357 exemplars l'any 1999.

- Morell cap-roig. *Aythya ferina*. Morell, boix, moixó

És abundant. La població que hiverna a Europa s'ha avaluat en 1.600.000 ocells. És hivernant i migrant comú, que abunda especialment de novembre a gener. Els exemplars forasters arriben a l'inici d'agost i deixen de veure's a finals d'abril o primers de maig. El contingent hivernal és força variable d'un any per l'altre, com és habitual en totes les espècies d'ànecs que provenen de regions nord-orientals, i pot fluctuar entre uns pocs

centenars i diversos milers d'individus. Els recomptes hivernals del període 1972-2000 han donat una mitjana de 1.855 ocells i una màxima de 5.015 exemplars l'any 1985. Les millors localitats són l'Encanyissada i el Canal Vell.

- Morell de plomall. *Aythya fuligula*. Morell capellut

La població hivernal a Europa se situa al voltant d'1.350.000 ocells. És migrant i hivernant regular no gaire abundant. Apareix des de mitjan agost fins a primers de maig. Quan abunda més és de l'octubre al març. Els recomptes hivernals del període 1972-2000 han donat una mitjana de 205 ocells i una màxima de 850 exemplars l'any 1979. Les millors localitats són Buda i l'Encanyissada.

- Polla d'aigua. *Gallinula chloropus*. Polla

No es troba globalment amenaçada i és un ocell molt comú a tota Europa, on durant tot el segle ha anat ampliant la seva àrea de distribució. És resident i nidificant molt abundant. La població del delta sembla principalment sedentària, migrant i hivernant que deu ser regular, tot i que no es coneix amb precisió l'abast dels seus efectius. Anualment s'autoritza la seva caça només en cas de danys, que són molt freqüents i poden ser greus.

- Fotja vulgar. *Fulica atra*. Fotja

No es troba globalment amenaçada i sembla que aquest darrer segle ha ampliat la seva àrea de distribució. A Europa la població nidificant s'avalua en 40.000-100.000 parelles segons els anys. A l'hivern el seu contingent a la zona de la Mediterrània s'ha xifrat en 1.035.000-1.296.000 ocells. És resident i nidificant relativament comú. A la tardor i l'hivern és molt més nombrosa, a causa l'arribada d'exemplars forans d'origen centreeuropeu i de la resta de la Península Ibèrica. La població reproductora va augmentar de forma notable al darrer cens de l'any 1995, atenyent 2.031 parelles, quan, a causa de la davallada patida a la dècada dels vuitanta, s'avaluava en només unes 1.000-

1.500 parelles. Els recomptes hivernals del període 1972-2000 han donat una mitjana de 10.990 ocells i una màxima de 22.640 exemplars l'any 1997. La principal localitat és l'Encanyissada.

- Becadell comú. *Gallinago gallinago*. Becassina

No es troba globalment amenaçada, amb una població nidificant a Europa estimada en 530.000 parelles l'any 1986. El nombre total d'ocells que són abatuts cada any a Europa s'estima en 1.500.000. És migrant i hivernant comú. Els recomptes hivernals del període 1972-2000 han donat una mitjana de 1.048 ocells i una màxima de 3.500 l'any 1978, si bé, a causa dels seus hàbits críptics, aquesta espècie requeriria d'un seguiment específic per avaluar correctament les seves poblacions que, de ben segur, queden infravalorades en aquests tipus de cens. És citat des de primers de juliol a mitjan maig.

4.7 El control dels depredadors

La competència entre l'espècie humana i els depredadors ha estat sempre present, ja sigui des del temps que els homes havien de conviure amb els óssos a les caverne o, més tard, pel repartiment del menjar de caça. Les espècies depredadores supervivents són, en la majoria dels casos, les que han pogut adaptar-se millor als canvis, normalment anomenades generalistes, i en alguns casos es veuen afavorides per les activitats humanes.

El paper dels depredadors als ecosistemes és el de controlar i intervenir en la selecció natural, acostumen a capturar els individus debilitats per la falta d'aliment, malalts o envellits i, per tant, ajuden a reduir la competència entre la mateixa població de preses. En situacions normals cap depredador extermina la seva presa, ja que si no acabaria amb el seu propi menjar. La natura ja regula aquest comportament amb cicles més o menys complexos de relacions entre depredador i presa.

4.7.1 Definició adequada del problema

El conflicte amb els depredadors apareix quan no s'introdueix en el model de gestió cinegètica el balanç de pèrdues i els possibles beneficis de la depredació. En la natura no tot han de ser guanys i les úniques peces mortes han de ser caçades pel caçador. Aquesta idea ha de ser modificada si volem una natura i una caça sostenible. Malgrat tot, s'ha de comprendre que el medi ambient ha canviat molt i en alguns casos els canvis han afavorit més a algunes espècies que a d'altres.

Podríem incloure com espècies oportunistes alguns carnívors depredadors com la guineu i a ocells com el gavià argentat o les garses, afavorits per l'abundància de menjar (abocadors, explotacions, animals repoblats, canvis a l'hàbitat, etc.). La possibilitat d'obtenir aliment de fonts artificials, no sotmeses als canvis del medi, fa que la dinàmica de poblacions d'aquestes espècies no es vegi influenciada i, per tant, faci una competència

del tot deslleial envers les seves preses naturals. Així, quan els hiverns han estat dolents i la majoria d'animals pateixen fortes mortalitats per falta d'aliment, la guineu, per exemple, en les zones més humanitzades, pot canviar els seus hàbits alimentaris amb la recerca de menjar en les escombraries o en zones periurbanes en granges, o bé en abocadors.

Molts d'ells són canvis de caràcter global i en front dels quals un gestor d'una àrea de caça no n'és responsable. Cal un cert control que mantingui un equilibri entre poblacions de depredador i presa, entenent sempre que la presència dels depredadors és necessària. Moltes de les espècies que considerem com a depredadors són especialistes i realment pateixen les oscil·lacions del medi i els canvis, la majoria estan amenaçades de desaparèixer al nostre país i estan catalogades com a protegides (linx, ós bru, àliga, esparver, aligot, etc.). En d'altres, si bé es consideren com a menjadors de carn per ser de la mateixa família taxonòmica, no es troba una gran proporció de preses cinegètiques en la seva dieta: fagines, genetes, xoriguers, etc., i per tant, el seu control no està prou justificat.

4.7.2 Normes d'actuació

La captura de qualsevol espècie de caça fora del període hàbil resta normalment prohibida ja que causa greus problemes a l'espècie mateixa en coincidir amb el període reproductor, així com a la resta que en depenen. Excepcionalment, i sota una adequada gestió i vigilància, es poden realitzar tasques de captura en moments i llocs puntuals en els que poden resultar beneficiosos.

Però això s'exigeix un cert grau de professionalitat i responsabilitat per part del gestor i del personal que faci el control de depredadors i, a la vegada, requereix emprar mètodes que siguin del tot selectius i no massius d'acord amb allò establert pel Conveni de Berna. El mateix Conveni també contempla la possibilitat de realitzar el control

de les poblacions d'espècies en els casos que puguin causar danys a les persones i a les propietats, transmetre malalties a les persones i als animals domèstics o causar perjudicis a espècies en perill d'extinció.

4.7.3 Un nou model d'actuació

Fins als anys seixanta la gestió dels depredadors es venia realitzant sense gestió ni cap control dels resultats, amb el greu problema afegit de les extincions dels grans depredadors. A fi de millorar les condicions de realització del control de depredadors, a partir de l'any 1996 es va posar en funcionament el Programa de seguiment de les poblacions de carnívors. L'objectiu era el de defugir la rutina anual i desenvolupar, amb un alt grau de coneixement, una mesura de gestió bàsica com és el control en general dels depredadors i, especialment, de les poblacions de guineu. La sorpresa inicial, que es va consolidar posteriorment en tots els seguiments, va ser que el problema més important no era el de la guineu, sinó el dels animals domèstics abandonats.

Les premisses de partida eren la selectivitat en el mètode de captura, la necessitat de justificar l'acció i l'atorgament d'autorització només en casos excepcionals. A partir d'aquests conceptes previs es van desenvolupar una sèrie de condicions estrictes que possibilitaven realitzar el control i captura d'animals fora del període hàbil de caça.

4.7.4 El seguiment de les poblacions de guineu

El fonament bàsic per poder realitzar captures sobre una població és que aquesta mesura no alteri el creixement natural de la població posant en perill el seu futur. Per saber això hem de saber amb quins efectius comptem: quantes guineus o altres depredadors hi ha? És una pregunta senzilla i directa, a la qual, fins fa poc, la resposta era difícil d'aconseguir. Un dels objectius del Programa era aquest, però, a més, poder donar una resposta cada any, saber on n'hi havia més i on les densitats

eren inferiors, i conèixer la seva evolució i els resultats de les actuacions autoritzades.

Tres vegades l'any es recorren més de 40 itineraris distribuïts pel territori amb una distància mitjana d'uns 40 km durant la nit i amb l'ajut de potents focus halògens. Les observacions realitzades, tant de guineus com de la resta de mamífers, i el seu posterior tractament ens permeten saber quina és la densitat mitjana de guineus i d'altres depredadors a Catalunya, com varia d'un any a l'altre i distingir quines són les zones on la densitat és superior. Actualment ja disposem d'una sèrie de població de guineus, des de l'any 1996.

A causa dels canvis al medi (climatològics, de gestió, etc.) les poblacions de guineu han oscil·lat quant a la seva densitat, essent les densitats màximes a l'estiu i les mínimes a l'hivern. A l'estiu, aquests valors mitjans se situen al voltant d'una guineu per 100 ha, encara que hi han hagut anys amb valors inferiors. Les guineus que es compten són les que hi caben, les que el medi permet acollir. Quan falta menjar, el medi no permet tantes guineus, la població es redueix i no hi caben tantes. Per tant, l'apreciació que n'hi ha moltes o poques és només una percepció.

El seguiment ha permès també saber en quin lloc les densitats són més altes i en quin lloc les poblacions de guineu es mantenen amb poblacions reduïdes o quasi inexistentes. La disposició dels itineraris permet dibuixar un mapa de densitats de guineu, essent la zona litoral la que disposa de més guineus per superfície. Aquesta zona és la més humanitzada, amb l'aparició de nuclis urbans o periurbans com les urbanitzacions o segones residències, amb deixalles, que han modificat les condicions del medi natural. La guineu ha sabut aprofitar-se d'aquesta situació perquè està mantinguda per una font d'aliment més abundant i constant al llarg de l'any, fins i tot durant les èpoques de l'any més desfavorables. Si bé la guineu és una espècie que podem trobar arreu del món, excepte certes illes i l'Antàrtida, hi ha llocs a Catalunya on és realment difícil de trobar-ne. En la majoria dels casos, són zones humides del litoral, a més dels nuclis urbans estrictes.

4.7.5 Utilització de mètodes selectius

Qualsevol mètode de captura actual ha de ser selectiu, això vol dir que s'ha d'estar segur de capturar només les espècies que es volen caçar, sense posar en perill d'altres poblacions, algunes d'elles protegides, les domèstiques i, fins i tot, altres espècies de caça. Els mètodes emprats actualment per la captura de depredadors o per realitzar qualsevol mena de control compleixen aquesta condició. La majoria són fruit de l'enginy popular i de les tradicions amb adaptacions posteriors, però tots tenen la característica de poder capturar l'animal viu i que es mantingui així fins que el paranyer els revisi cada matí. Així, per a la captura de la guineu, es disposa del llaç amb doble topall, que permet capturar la guineu tot mantenint-la viva. Per a la resta d'espècies, a més de la guineu, està autoritzat l'ús de gàbies trampa amb dimensions i materials adequats per a cada cas (garses, guineus, visons americans, etc.). Així, en el cas que accidentalment una espècie que no estigui autoritzada sigui capturada, el paranyer pot alliberar-la.

4.7.6 Justificació de l'acció

El control de depredadors és una activitat que es pot autoritzar, però que en cap cas pot ser una activitat rutinària sense justificació. Qualsevol mesura de gestió ha de respondre a uns objectius i la captura de depredadors s'ha de realitzar de forma controlada. La captura de depredadors s'autoritzarà si es demostra alguna d'aquestes situacions:

- Causa danys a les persones, als animals domèstics o als seus béns
- Transmet malalties als ramats, als animals domèstics i/o a les persones
- Posa en perill la fauna protegida
- Posa en perill la fauna cinegètica i/o piscícola

Tots els plans tècnics de gestió cinegètica han de recollir aquesta problemàtica sobretot en el cas que s'hagin previst repoblacions d'espècies cinegètiques de caça menor. Quan un gestor sol·liciti realitzar aquest control ha de fer-ho sota aquests condicionants. L'equilibri entre les poblacions i les espècies és delicat, més encara si l'objectiu és un desenvolupament sostenible, amb una reducció de les nostres actuacions de gestió. És per això que cada autorització es donarà amb caràcter excepcional.

4.7.7 La figura del paranyer

Les accions de gestió sobre el camp necessiten de personal qualificat que sigui format, responsable i coneixedor de la seva actuació, i que entengui l'ampli context en el que es desenvolupa. Les premisses i condicionants en els quals es basa el control de depredadors no és viable si les persones que apliquen les mesures no les realitzen de forma acurada.

Actualment, l'Administració, conjuntament amb la Federació Catalana de Caça, desenvolupa periòdicament unes jornades de formació al col·lectiu de caçadors que realitzen el control de depredadors. L'objectiu és donar a conèixer les funcions que tenen les diferents espècies de carnívors i depredadors en general, les normes i legislacions en les quals es basa la normativa vigent, així com la forma en la qual han de col·laborar en la gestió i el seguiment de les poblacions. El paranyer ha de ser conscient que és una feina delicada, sovint no entesa per la societat, que resulta útil com a mesura de gestió per a la defensa de la caça i de l'equilibri de la natura. La metodologia ha de ser estricta i ha d'evitar greuges comparatius entre el sector.

A partir del control de depredadors s'obtenen mostres dels animals capturats perquè es faci un pas més en el coneixement de les poblacions de guineu i assolir millores per realitzar una gestió més acurada i eficient. Tots els paranyers tenen l'obligació de lliurar mostres dels animals capturats. A tal efecte han estat instal·lats punts de recollida amb congeladors. A partir d'aquestes mostres, es determinen els paràmetres de la dinàmica de les poblacions (edat, sexe, nombre de cries, etc.), de la biometria (pes, llargada, condició física), de l'estat sanitari (patologies, paràsits externs i interns) i de l'ecologia (alimentació). Amb aquestes dades es pot aprofundir en el coneixement de les poblacions i la seva possible evolució. És defineix l'edat mitjana d'una guineu, quants mascles existeixen, quan pesa una femella adulta, quantes cries tenen de mitjana, què mengen, quins paràsits

porten, si transmeten malalties com la triquina, i així una sèrie de variables que ajuden a entendre el funcionament de la població.

Cada paranyer ha de lliurar un full amb les dades de les captures que es realitzin a fi d'obtenir una segona font per calcular les dades d'abundància. Caldria reglamentar i homologar la formació i els coneixements mínims necessaris que permetin definir la professió de paranyer com a personal especialitzat en la gestió, maneig i captura de fauna salvatge. Això permetrà disposar de personal responsable i amb possibilitats d'actuar en tot el territori i en qualsevol moment.

4.7.8 Els depredadors assilvestrats

Un punt a tenir especialment en compte en la gestió dels depredadors són els animals assilvestrats: bàsicament gats i gossos. Si bé no tenen una probabilitat elevada de sobreviure a la natura i desenvolupar poblacions viables, el continuat reclutament d'individus per l'acció irresponsable de molts ciutadans afavoreix que avui sigui una població molt important que cal controlar. Aquestes dues espècies pertanyen al grup dels carnívors i entre la seva dieta es troben espècies tant de caça com protegides i algunes catalogades per la seva delicada situació. A més, són portadors de malalties que poden afectar tant la població humana com d'altres espècies salvatges o domèstiques.

Avui, l'abandonament de gossos és l'origen de la població de gossos assilvestrats. La majoria mor a les carreteres o de fam, perquè no saben caçar. El cas dels gats és molt similar, encara que la seva millor adaptabilitat al medi natural per la seva condició de felí els permet constituir poblacions més viables. Durant els censos també es comptabilitzen els individus d'aquestes espècies: el resultat és que per cada guineu observada es detecta un gos o un gat assilvestrat.

La legislació actual considera aquestes dues espècies com animals domèstics i, per tant, les mesures de gestió i control de les seves poblacions no es poden dur a terme de la mateixa forma. La conscienciació dels compradors, criadors i venedors, així com de la societat en general, és en aquests moments la millor alternativa a llarg termini, encara que, necessàriament, hauran de ser assumides mesures de control més dràstiques conjuntament amb les administracions locals.

4.8 Adaptar les tradicions als nous conceptes de gestió

Hi ha mètodes de caça alternatius que encara s'utilitzen o s'han utilitzat fins fa poc en les zones del tercer món que, sovint, depenen de la caça per subsistir. Altres s'han anat modificant amb el temps, s'han adequat a la captura de petits animals i s'ha permès, en un passat no gaire llunyà, que més d'un s'hi guanyés la vida o bé que en el món rural i en determinats períodes de l'any servís per complementar una dieta deficitària en proteïnes. La concepció moderna de la caça com a esport, entenent com a tal la que es practica amb armes de foc (o bé amb arc) ha anat desplaçant aquests mètodes tradicionals. Tanmateix, des de la ratificació del Conveni de Berna i l'adaptació de les normatives tant estatals com autonòmiques a les directives europees, tots els mètodes de caça considerats massius i no selectius han estat prohibits.

4.8.1 Mètodes que comporten l'ús de xarxa

Aquest tipus de captura està actualment prohibit per considerar-se massiu i no selectiu. Aquest mètode es basa a atreure els ocells a un determinat lloc, mitjançant enceballs, on hi ha una xarxa abatible, la qual, quan s'acciona, atrapa els ocells que hi han acudit. Normalment s'enceba amb aigua, mantenint plena una basseta en llocs on aquest element escasseja. Quan s'observa que els tords o altres ocells hi acudeixen amb regularitat, es col·loca la xarxa amb molta cura, subjectant-la al terra, amb les varetes preparades, s'enterra en una petita rasa la

corda d'uns 10 m de llargada, que és accionada pel caçador des d'una caseta, barraca o altre amagatall quan observa que hi ha prou concentració d'ocells bevent. El filat s'utilitza de bon matí. Els dies que fa força fred i bufa vent del nord són els millors per a aquest tipus de cacera.

Aquest mètode es practicava molt a les comarques del sud de Tarragona. En algunes comarques s'encebava amb espigues de blat i grans d'altres cereals per capturar perdius; també es capturaven tórtres i tudons. Cal destacar que un mètode similar, el filat en coll de Menorca, va ser legalitzat per la dificultat del seu exercici i els nuls danys possibles a la fauna protegida.

4.8.2 Xarxa per a guatlles

El mètode de caçar-la amb xarxa i reclam és molt antic. Consisteix a acudir als camps de sembrat i detectar pels cants allà on hi ha una bona quantitat de mascles. Si el tord proporciona aliment i entreteniment als que practiquen la seva caça en qualsevol de les seves modalitats durant la tardor i l'hivern, la guatlla ho fa durant la primavera i l'estiu.

La xarxa es para al damunt del sembrat i es comença a tocar el botet (reclam). Aviat respon un mascle, que es va atraient amb el reclam fins que es troba sola la xarxa, moment en què se l'espanta i, en volar, queda atrapat en ella. Els millors moments per practicar aquest tipus de cacera són a la matinada i al capvespre. Els botets es feien amb una petita bossa de cuir, a manera de manxa, i un xiulet d'os de gat, de llebre, d'oca o d'altres animals. Tot i que aquest mètode comporta l'ús de xarxa se'l pot considerar selectiu ja que tan sols es capturen guatlles, i en l'improbable cas que es capturés una altra espècie, aquesta es podria alliberar sense danys. També es considera no massiu ja que les guatlles es capturen d'una en una. A més pràcticament tots els animals capturats són mascles i ja que en aquesta espècie la proporció de mascles és molt superior a la de femelles hom creu que no es causa cap destorb. L'actual normativa

prohibeix la caça d'ocells durant el zel i és precisament en aquest període en el qual es basa el mètode. Per tant, només el podem adaptar a la gestió en la vessant de captura científica per al millor coneixement de l'espècie.

4.8.3 Xarxes abatibles per a la captura de fringíl·lids

Aquest mètode no provoca la mort ni lesions greus als ocells; això fa que en cas de captura d'una espècie no desitjada, aquesta espècie pugui ser alliberada sana i estalvia immediatament. En aquest cas la captura dels ocells es fa no per consum, com en els casos anteriors, sinó per seleccionar-los per participar en concursos tradicionals de cant. Això fa que només tinguin interès per al caçador els mascles de determinades espècies, i s'alliberen immediatament la resta d'ocells, així com les femelles de les espècies cantores que hagin pogut quedar atrapats a la xarxa.

El fort arrelament que aquesta activitat ha tingut a Catalunya i el fet que no causa danys als ocells capturats, va propiciar que la Llei 3/88, de 4 de març, de protecció dels animals, possibilités la reglamentació de la seva

captura. Actualment i exclusivament, de forma excepcional, està regulada la captura en viu de mascles de les espècies següents: verdum (*Carduelis chloris*), cadenera (*Carduelis carduelis*), passerell (*Carduelis cannabina*) i pinsà comú (*Fringilla coelebs*).

L'única finalitat permesa és la participació dels ocells mascles capturats en concursos oficials de cant. El mètode consisteix a atreure els esmentats fringíl·lids, mitjançant reclams, els quals s'han de mantenir en bones condicions i disposar d'aigua i aliment de forma permanent, de la mateixa espècie, cap a un lloc on està parada la xarxa. Aleshores, l'ocellaire, des del seu amagatall, estirant una corda, plega la xarxa i atrapa els ocells.

En tractar-se d'un mètode de captura en viu, no massiu, selectiu i que no pot causar danys a terceres persones o als seus béns, es practica molt sovint en zones de seguretat, o en terrenys cinegètics d'aprofitament comú o zones lliures. Malgrat això, seria convenient fomentar una major relació i col·laboració entre els membres de les societats d'ocellaires locals i els titulars d'àrees de caça, especialment si són societats de caçadors locals. L'objectiu és millorar i compatibilitzar la

gestió de les diferents modalitats de caça que s'hi practiquen i realitzar actuacions conjuntes en benefici de la fauna salvatge. Per al futur, caldria plantejar-se la possibilitat de crear una nova figura de terreny cinegètic destinat principalment a practicar captures d'animals sense ús d'armes de foc o assimilables.

La comercialització i l'exposició pública d'exemplars mascles de les espècies d'ocells fringíl·lids està prohibida, excepte en els concursos oficials i en els concursos dins de les seus socials mateixes. És per això que cal actuar en profunditat per eradicar l'activitat de venda il·legal d'aquests ocells en les fires i mercats de l'àrea metropolitana de Barcelona, per defensar la sostenibilitat de les espècies d'ocells fringíl·lids i per defensar l'activitat tradicional tan arrelada a Catalunya.

A fi d'assegurar la sostenibilitat de les poblacions d'aquests ocells fringíl·lids (molts dels efectius són migratoris, encara que n'hi ha de sedentaris), seria convenient limitar el nombre d'exemplars capturats per ocellaire, fixar un període hàbil permanent de captures que respecti l'època anual de pas, reproducció i

criança, limitar el nombre de tinença d'exemplars i realitzar actes públics d'alliberament dels exemplars que ja han participat en concursos.

4.8.4 Altres mètodes

Les xarxes japoneses, per la seva eficàcia, s'han convertit en una eina indispensable per a l'anellament científic que permet el seguiment de les poblacions. Aquestes xarxes resulten invisibles per als ocells. Es col·loquen, tibades, en llocs de pas o bé s'atreuen els ocells mitjançant reclams bucal. Estan expressament prohibides i el seu ús tan sols es permet excepcionalment per a la captura científica.

Les lloses són pedres planes de diferent superfície segons el tipus d'animal que es vol capturar, les quals es mantenen inclinades mitjançant suports a base de varetes fetes de trossos de branca col·locades de tal forma que mantenen un equilibri precari de manera que qualsevol animal que acudeixi a l'enceball (aigua o grans de cereals) i les toqui en provoqui el desplaçament i la caiguda de la llosa sobre ell.

Una variant: la llosa d'espigues no utilitzava bastonets per mantenir-la inclinada, sinó que ho aconseguia mitjançant un vímet, o una corda d'espart i unes espigues de blat que conservessin la tija. Per muntar-la es lligava un extrem de la corda a un arbust proper i en l'altre extrem es practicava una baga d'uns 2 cm de diàmetre amb un nus no escorredor. Per aquesta baga es feien passar les tiges de 2 o 3 espigues; es feia passar la corda per sobre la llosa per mantenir-la amb la deguda inclinació, subjectant les tiges de blat atrapades sota la base de la llosa. En menjar-se la perdiu, els grans de les espigues provocava que s'escolessin pel llaç i que la llosa caigués. Com es practicava un clot al terra les perdus normalment s'agafaven vives. L'aparició de les ballestes (ceps), molt més senzilles de parlar, va anar arraconant les lloses. En alguns incendis a la Terra Alta, en cremar-se el sotabosc han aparegut fileres de lloses, amb el seus potets, que romanien oblidades des de fa temps.

La barraca, *parany* al País Valencià, és un dels mètodes que des d'antic (hi ha qui les data del temps del rei Jaume I) ha tingut més arrelament a les comarques del sud de Catalunya i en les del nord de València. Es tracta d'atreure els tords, en el moment que entren al nostre país per passar-hi l'hivern, cap a uns arbres convenientment preparats on queden empastifats per unes varetes amb vesc, cauen a terra i són capturats. En els llibres d'agricultura llatins (Varró, Columela i Palladi) se cita l'engreix de tords i de les tótores com activitat comercial. En el moment de pas dels ocells migratoris es posaven parany de vesc, es capturaven els animals vius entre la tardor i la primavera, i s'engreixaven dins de voladores fins l'estiu com animal de granja. Actualment està prohibit.

Tots els mètodes de captura d'animals tradicionals que eren no selectius i massius s'han anat prohibint successivament o bé han introduït nous elements que garantien el compliment de les directives europees i de la normativa vigent.

4.9 La introducció i la reintroducció d'espècies

Quan parlem d'una introducció ens referim a l'aparició d'una espècie animal en el medi natural o en una regió en la qual és estranya o nova (al·lòctona o exòtica), per causa d'una intervenció humana voluntària o involuntària. D'aquesta forma, mitjançant les introduccions, els ecosistemes acullen una espècie animal absent fins aquell moment. En l'àmbit cinegètic, la majoria de les introduccions d'espècies animals són voluntàries i algunes d'elles (com ara la geneta, la daina, el faisà o el mufló), són tant antigues que alguns tècnics les consideren com espècies autòctones.

En canvi, quan parlem d'una reintroducció ens referim a l'aparició d'una espècie o taxó en una regió en la qual era present en una època anterior relativament recent, per causa d'una intervenció humana. En aquest cas, l'espècie reintroduïda és autòctona i recupera una part de la seva àrea de distribució antiga o potencial de la qual havia desaparegut.

Darrerament, s'han iniciat diversos programes i projectes de reintroducció d'espècies cinegètiques realitzats tant per part de

l'Administració (cabra salvatge a Montserrat, cabirol a la zona volcànica de la Garrotxa o als ports de Tortosa i Beseit) com per part de la Federació Catalana de Caça amb les societats de caçadors (cabirol al cap de Creus, al Montnegre-Corredor, al Moianès, a Prades i a Alforja, entre d'altres).

I, en tercer lloc, cal esmentar els reforçaments de poblacions o repoblacions, que consisteixen a portar individus a una població que encara es manté. Es tracten d'actuacions amb espècies autòctones, destinades a incrementar i millorar la dimensió de la població a fi d'assegurar la seva conservació o d'incrementar el seu aprofitament (cinegètic si es tracten d'espècies cinegètiques com el conill de bosc, perdius xerres i roges o cérvols).

4.9.1 Necessitat de conservar la fauna salvatge

Les espècies animals de la fauna cinegètica autòctona representen un patrimoni genètic natural que cal preservar i conservar amb el temps, ja que són les pròpies dels hàbitats naturals que conformen els ecosistemes del nostre país.

Totes les actuacions i mesures preventives de conservació de la fauna salvatge autòctona s'han de promoure, fomentar, incentivar, realitzar i, per tant, evitar que desapareguin, abans d'haver de recórrer a planificar una introducció o reintroducció. Aquestes actuacions de reintroducció han de ser l'últim recurs. L'existència o aparició d'espècies animals introduïdes constitueixen una causa de regressió en la diversitat i riquesa biològica pròpia d'un ecosistema.

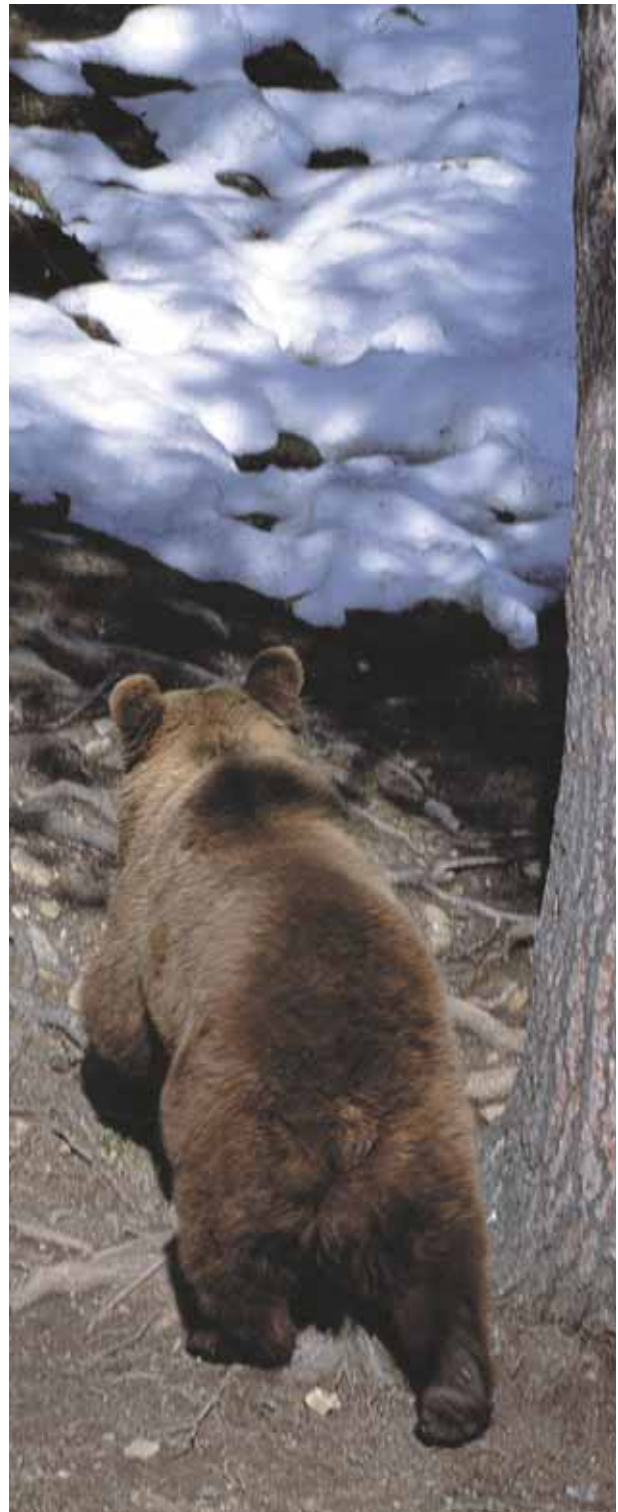
Excepcional és el cas de l'alliberament amb colins o guatlles japoneses que es realitzen en les àrees de caça amb reglamentació especial o àrees de caça intensiva, on, per causa d'una demanda social de caçadors que no disposen d'un lloc on poder practicar la caça, s'alliberen exemplars d'espècies al·lòctones que provenen d'explotacions cinegètiques per ser capturats en un període curt de temps i immediatament després de l'amollada.

4.9.2 Riscos que comporten les introduccions i reintroduccions

Les introduccions han d'evitar-se pels perjudicis que poden comportar. Pel que fa a les reintroduccions són una mesura de gestió per recuperar una població desapareguda. Però és una mesura complexa i a llarg termini perquè es vol aconseguir una població mínima viable amb garanties de futur. En general, abans d'iniciar qualsevol projecte de reintroducció, cal tenir en compte els riscos que aquest pot generar vers el medi natural que acollirà aquests nous animals.

Pel que fa a les introduccions, les noves espècies animals poden entrar en competència (per l'hàbitat, pels recursos tròfics o aliment) amb altres espècies animals existents en el medi. Així mateix, poden patir, ser transmissores o reservoris de noves malalties o de malalties que fins ara no havien aparegut en el medi. Si es tracten d'espècies, subespècies o races filogenèticament molt properes, poden donar lloc a hibridacions o encreuaments que posen en perill el patrimoni genètic d'una espècie autòctona.

Finalment, aquestes noves espècies introduïdes poden provocar alteracions i modificacions en l'hàbitat i afectar els béns humans causant danys i molèsties sobre les produccions agràries i, fins i tot, la seguretat i salut de les persones (com és el cas dels accidents de trànsit).

4.9.3 Promoció dels projectes de reintroducció

Darrerament, s'han endegat i desenvolupat en tot el territori català diversos projectes de reintroducció d'espècies que pertanyen a la fauna salvatge, tant protegides com cinegètiques.

Malgrat l'alt percentatge de resultats positius d'alguns d'aquests projectes de reintroducció, és important i necessari analitzar i valorar prèviament diversos aspectes i consideracions abans de plantejar qualsevol nou projecte, donat que pot resultar un fracàs anticipat, si aquests no s'han previst. Per poder endegar i plantejar qualsevol reintroducció d'una espècie animal, s'han de complir una sèrie de condicionants que han estat recomanats per organismes d'experts com la UICN (Unió Internacional per a la Conservació de la Natura):

a) Les causes que van determinar l'extinció de l'espècie han d'haver desaparegut.

b) La població o soca genètica d'origen ha de ser la més propera possible a la població desapareguda, tant des del punt de vista genètic com morfològic, ecològic i etològic.

c) L'hàbitat ha de conservar o haver recuperat els elements ecològics que el caracteritzaven quan l'espècie era present i les seves poblacions eren viables.

d) L'extinció de l'espècie no s'ha de remuntar a una època massa llunyana, de forma que la legitimitat de la reintroducció sigui màxima.

e) El projecte de reintroducció ha de preveure i assegurar unes disponibilitats econòmiques, humanes tècniques i d'individus (població fundadora), que permetin la recuperació d'un nombre d'exemplars per constituir una població mínima viable.

f) Cal realitzar un seguiment científic de l'evolució, adaptació, aclimatació i dispersió dels animals reintroduïts i de la seva mortalitat, reproducció, mida de poblacions, estructura demogràfica, hàbitat i interaccions amb activitats humanes; a fi de conèixer l'èxit de la reintroducció, les necessitats de gestió i poder extreure coneixements i experiències aplicables en el futur, tant a la mateixa població com a d'altres projectes de reintroducció.

g) No es pot realitzar cap reintroducció amb individus que puguin danyar o perjudicar les poblacions donants de les quals provenguin.

h) És obligatori disposar de les autoritzacions administratives pertinents i és molt convenient tenir el suport de la societat civil local.

i) Cal disposar del finançament suficient que asseguri poder assolir els objectius de la reintroducció: obtenir una població mínima viable.

4.9.4 Origen dels animals

Per poder reintroduir o reforçar una població hem d'assegurar la font donant. Hi ha dos orígens: el trasllat d'animals des d'una població salvatge o bé a partir d'un centre de cria en captivitat. El primer sembla, en la majoria dels casos, el sistema més recomanable, ja que els exemplars estan adaptats al medi natural. Es tindran en compte paràmetres com ara que el medi s'assembla al del lloc d'alliberament, el sistema de captura ha de ser el que causi els mínims danys, el transport ha de ser ràpid i en compartiments que evitin que els animals es facin mal o pateixin i, finalment, triar el moment òptim d'alliberament.

La segona opció és l'alliberament d'animals nascuts en un centre de cria. El problema en aquests casos és l'adaptació dels exemplars al medi natural, però es veu compensat per l'absència de l'estrès de la captura i del trasllat.

4.10 La falconeria i la caça amb arc a Catalunya

4.10.1 La falconeria

La falconeria és un art de caça molt antic. Es desconeix el lloc i la data del seu origen, però hi ha relleus en pedra d'un home amb un rapinyaire al puny tallats a Pèrsia cap a l'any 1400 aC. Tot sembla indicar, però, que la falconeria es va iniciar molts segles abans, possiblement pels mateixos pobles nòmades que domesticaren el cavall. A la península Ibèrica, la falconeria va entrar tant pel nord amb els pobles germànics, com pel sud amb els islàmics. A tota Europa, la gran època de creixement va ser entre els segles XIV i XVIII, quan els senyors feudals disposaven de grans equips d'ocells que eren ensinistrats per mestres falconers, ajudants i aprenents.

Les espècies utilitzades eren molt variades, però es considerava normal comptar amb un equip de 3 astors per als conills, llebres i ànecs; 8 falcons peregrins per a perdius, faisans i grans preses (*pressions*) com grues o bernats pescaires; 2 falcons llaners per a garses; 2 falcons sagrats per a altres còrvids; 1 falcó grifó per a *pressions*; 1 esmerla per a aloses; i 2 esparvers per a guatlles i merles. Les persones encarregades dels ocells, els falconers, es dedicaven exclusivament i professional a aquesta tasca. L'ús de grans àguiles ha estat escàs en la falconeria tradicional, però altres pobles com el *kirguiz*, de Mongòlia, les han fet servir i encara ho fan per a la caça del llop. La progressiva desaparició de l'estructura feudal i, posteriorment, l'aparició de les armes de foc, van provocar el declivi d'aquesta modalitat cinegètica.

Es tracta d'un art de caça que consisteix a ensinistrar ocells rapinyaires per capturar les preses. El rapinyaire ensinistrat caça per a la seva alimentació, però ho fa tolerant la presència humana, amb l'ajuda del falconer o mitjançant gossos, fures, altres persones, etc. i adaptant-se a una tècnica concreta.

Hi ha dos tipus de caça o vol en falconeria: l'alt

vol (altaneria) i el baix vol. L'alt vol es practica clàssicament amb falcons i consisteix a fer volar l'exemplar ensinistrat a gran alçada fent cercles. Quan s'aixeca la presa (un ocell), el falcó fa un picat per capturar-la. Aquest tipus de cacera requereix terrenys plans i oberts que, a Catalunya, només es donen en indrets molt concrets com ara la plana de Lleida. En el baix vol, en canvi, l'exemplar (astor, esparver, àliga, etc.) va posat al puny i, quan s'aixeca la presa, ocell o mamífer, es llança a la seva persecució. Aquest tipus de caça es pot fer en espais més tancats o abruptes i, per tant, és més practicable a qualsevol indret de Catalunya.

La pràctica d'aquest esport requereix d'uns condicionants i d'unes aptituds molt concretes entre les quals destaquen la paciència, els coneixements, la dedicació diària i l'espai, no tan sols per tenir l'exemplar a casa en condicions, sinó també per ensinistrar-lo i, finalment, caçar. Tot això fa que, actualment, a un falconer amateur li sigui extraordinàriament difícil mantenir en condicions més d'un exemplar. Cal tenir present que totes les espècies de rapinyaires autòctones d'Europa així com moltes d'exòtiques són protegides, fet que comporta un control més estricte de la seva procedència, tinença i ús.

Caps als anys 70, Fèlix Rodríguez de la Fuente, divulgador de la natura i falconer ell mateix, va rescatar la falconeria de l'oblit. Els llocs d'Espanya on més es practica són Madrid i Andalusia. A Europa hi ha hagut països on sempre s'ha practicat de forma continuada, havent-hi grans societats, com Anglaterra amb el *British Falconers Club* o Alemanya amb la *Deutsch Falknorden*. Aquestes societats compten amb milers de socis.

4.10.2 La falconeria a Catalunya

A diferència d'altres llocs d'Espanya, a Catalunya la falconeria és molt més minoritària. Comença a ressorgir cap al final dels 70 amb l'Associació Catalana de Falco-

neria. Posteriorment, han sorgit altres grups com GRUPFA (Maresme), que han mantingut aquesta pràctica viva quan el nombre de participants era absolutament anecdòtic.

Durant l'última dècada, la falconeria ha anat en augment, tant en nombre de practicants, com d'exemplars o criadors. Dos fets són els que han propiciat aquest increment. Per un costat, l'afecció més estesa de voler disposar de fauna més enllà dels clàssics animals de companyia i, per un altre, l'increment de la cria en captivitat, que ha permès posar a l'abast i a preus reduïts algunes espècies de rapinyaires. La cria comercial d'aquests ocells s'ha beneficiat del desenvolupament d'aquesta tècnica feta per als projectes de conservació d'espècies en perill. Els 746 exemplars registrats actualment a Catalunya pertanyen: 159 a 132 falconers (1,2 exemplars/persona) i 587 a 23 criadors (25,5 exemplars/criador). La gran majoria resideixen a l'àrea propera a Barcelona ciutat (96), mentre que la resta (26) resideixen a Girona, Tarragona o Lleida.

Com que, amb els anys, la cria en captivitat ha anat desenvolupant-se com un mètode fàcil per obtenir exemplars, es van deixar de donar autoritzacions per desnidificacions. Així, l'any 1995 va ser l'últim en què es va autoritzar la retirada d'un poll d'astor per al seu ús en falconeria. Actualment, a excepció d'alguns exemplars importats d'espècies exòtiques no protegides capturats a la natura (2%), la resta d'exemplars registrats per a la falconeria procedeixen de la cria en captivitat (98%), tant de criadors catalans com estrangers.

La caça amb falconeria no és en absolut un mètode productiu. Malgrat que amb un astor es poden arribar a caçar diversos conills o polles d'aigua en un dia, el més normal és que el falconer es doni per satisfet si, durant una jornada, ha caçat una presa. L'esforç i la complexitat que representa per a un falcó perseguir una garsa o una perdiu (els coloms són massa ràpids per capturar-los), fa que la

jornada sigui considerada un èxit si s'ha fet una captura. Si, a més, afegim la dificultat de l'ensinistrament, el manteniment de l'exemplar en unes condicions impecables de plomes, salut i força, i la dificultat de realitzar una actuació en condicions, arribem a la conclusió que aquest art cinegètic no pot ser mai comparat a la caça normal amb arma de foc.

Com és un mètode de caça sense risc de danys a les persones, és ideal per capturar espècies cinegètiques que causin danys als conreus i plantacions en les zones de seguretat, com és el cas de les polles d'aigua o dels conills. Finalment, cal esmentar que, actualment, la falconeria no només és un esport que compta amb els seus campionats nacionals (*Sky trials*), sinó que també s'utilitza per foragitar els grans ocells en els aeroports i per a tasques d'educació ambiental.

4.10.3 Legislació

Al final dels 80 i a l'inici dels 90, totes les espècies que s'utilitzaven per a la falconeria eren espècies protegides i la cria en captivitat no estava gaire estesa. La Llei 3/1988, de 4 de març, de protecció dels animals, va regular el desnidificació com una font per a l'obtenció d'exemplars. Posteriorment, l'Ordre de 3 d'octubre de 1990, per la qual es regula la pràctica de la falconeria, va establir els requisits per a l'autorització de la tinença i ús de rapinyaires.

Com a característica principal d'aquesta Ordre, cal destacar que la persona autoritzada a tenir un rapinyaire està obligada a practicar la falconeria, és a dir, a ensinistrar l'exemplar i, per tant, a fer-lo volar lliure. En cap cas s'autoritza la simple tinença. Això és perquè la Llei de Protecció dels Animals prohibeix la tinença d'espècies protegides a excepció d'alguns supòsits com és la dels rapinyaires per a la pràctica de la falconeria.

En els darrers anys, l'origen dels exemplars (exòtics) o les tècniques de cria en captivitat (producció d'híbrids) han fet canviar

notablement el present i el futur de la falconeria. Per això és convenient adaptar la normativa a la nova situació actual d'acord amb les consideracions següents:

- Només les espècies autòctones requeriran de controls estrictes; la resta (híbrids i exòtics) es regularan segons la legislació internacional (CITES).

- Per reduir els possibles riscos d'hibridació amb la fauna autòctona o l'establiment de poblacions de fauna al·lòctona amb exemplars escapats, els exemplars ensinistrats hauran de volar amb emissors.

- El manteniment d'exemplars de fauna autòctona requerirà d'instal·lacions especials i els exemplars hauran de ser ensinistrats obligatòriament.

- No s'autoritzarà la tinença de rapinyaires nocturns autòctons, a excepció del duc.

Pel que fa a la cria en captivitat, es continuarà requerint d'una autorització específica, però només per a la cria d'espècies autòctones. En aquests casos, els criadors hauran de demostrar amb proves de paternitat que la producció obtinguda prové dels parents dels que disposa. Actualment, els requisits bàsics per practicar la falconeria són els següents:

- Disposar d'un ocell prèviament legalitzat (importat amb papers CITES, adquirit de cria en captivitat, etc.).

- Inscriure l'exemplar en el Llibre de registre de falconeria del Servei de Protecció de Fauna, Flora i Animals de Companyia del Departament de Medi Ambient.

- Disposar del carnet de tinença que acrediti la inscripció al Llibre de registre.

- Disposar d'unes instal·lacions correctes per a l'espècie.

- Ensinistrar i volar l'exemplar. En les revisions anuals es pot comprovar que

l'exemplar pugui fer vols al puny o al cimbell.

- Per caçar, farà falta la llicència de caça tipus B.

4.10.4 La caça amb arc

Els mètodes de caça no respecten les fronteres del temps. És per això que ara es tornen a reintroduir les tècniques pròpies del Paleolític Superior, que només la imaginació és capaç d'ubicar. Es tracta d'un instrument que a l'home primitiu li va servir per caçar, per garantir-se de manera prioritària el seu sosteniment. Després, més endavant, potser també per fer la guerra. A l'inici, l'arc consistia en un pal de fusta i una corda vegetal o feta de budells d'animal trenats o de tendons. Aquesta corda anava fermament fixada a cada un dels extrems del pal i, si es tensava, servia per projectar un altre pal més petit i prim, acabat per una banda en una punta d'os afilada o de sílex en forma de triangle que van anar canviant de disseny amb el pas dels anys. En l'altre extrem, aquesta branqueta duia unes plomes d'au que la dirigien durant el vol cap el seu objectiu cinegètic.

En l'ingeni i l'habilitat per estendre i enfortir el poder del seu braç amb la manufactura de diversos tipus d'instruments i armes radica el triomf de l'home sobre la resta dels animals, inclosos els seus cosins germans, els antropoides. En el cas del propulsor, l'home l'utilitzà el braç de la palanca per augmentar l'eficàcia de la força física dels músculs. En l'arc, es dóna el principi més avançat de la concentració de l'energia. L'arc s'ha desenvolupat paral·lelament al progrés de l'home. En el seu llarg recorregut, aquest estri i el seu equip d'accessoris ha estat objecte de canvis d'acord amb la finalitat amb la qual s'ha volgut utilitzar. En l'actualitat es coneixen comunitats de l'Àfrica, Sud Amèrica i Nova Guinea on encara es mantenen l'arc i la fletxa com instruments essencials per a la caça i la pesca, i on els emplomallats i les puntes continuen sent tan sofisticades i efectives com les que es feien fa milers d'anys.

4.10.5 Formes i estils d'arcs i fletxes

Diverses formes, estils i sistemes de fabricació han anat consolidant-se amb el pas del temps. En la seva expansió cap a occident els conceptes de l'arc centreasiàtic anaven variant segons arribés l'arc a l'Àfrica, la península Ibèrica o les terres del nord. Els elements naturals que es donaven a Europa van propiciar la concepció d'uns arcs molt diferents als emprats a Orient, i concretament a l'Islam. De l'ampli mostrari de models que es van dissenyar, el més famós sens dubte és el clàssic *long bow*. En temps d'Eduard VIII es va disposar per decret que tot anglès havia de practicar el tir amb arc fins als seixanta anys i estava obligat a ensenyar els seus fills entre els set i els disset anys d'edat. Molt més tard va aparèixer l'arc en forma de politges amb totes les seves variants; fou dissenyat per aconseguir una major potència amb una menor necessitat d'esforç a l'hora de tesar-lo, característica especialment avantatjosa en el tir de caça.

172

Un component inseparable de l'arc és la fletxa. La fusta, preferentment la de cedre, era el material utilitzat en tota la història de l'arqueria. Actualment, s'utilitzen diferents aliatges d'alumini que permeten una àmplia elecció de flexibilitat i, més recentment, innovadores varetes de carboni.

D'acord amb l'activitat que es practiqui hi ha una gran varietat de puntes de caça, pesca o d'entrenament. Existeix també una gamma molt ampla de plomes, de plàstic i naturals, d'una gran varietat cromàtica, el paper de les quals consisteix a equilibrar i estabilitzar la fletxa en el seu vol.

4.10.6 Una relació respectuosa amb la natura

La caça amb arc es troba entre les més ecològiques. Està considerada com de les més respectuoses amb les regles de la cinegètica, on es dona el millor enteniment entre el caçador, el medi i l'animal. La seva pràctica no és massiva per les excepcionals qualitats que exigeix el caçador per poder

desenvolupar totes les possibilitats que ofereix aquesta modalitat.

És una de les modalitats cinegètiques més difícils i complicades en la qual es dona a l'animal tots els avantatges perquè surti indemne. Això fa que es requereixi una tècnica depurada, entrenament, condicions físiques, domini de l'arc, i un coneixement profund de la natura, de les espècies, dels hàbitats i dels terrenys, que permeti al caçador arquer aproximar-se molt a l'animal si vol completar amb èxit l'acció de la caça. Sens dubte, aquestes dificultats justificarien suficientment allò que Ibn Hudayl, escriptor granadí del segle XIV, deixà dit: " *Tirar amb arc és un art. Disparar amb arc és una festa. Encertar és una alegria* "

4.10.7 Situació a Catalunya

Actualment, a Catalunya, la caça amb arc és una situació de fet. L'Associació Esportiva de Caça amb Arc LAIE és l'única societat reconeguda per la Generalitat de Catalunya inscrita en el Registre d'Entitats Esportives, i adscrita a la Federació Catalana de Caça. Fundada l'any 1999, aquesta associació està integrada per un nombre limitat de membres que duen a terme una important tasca de promoció en favor de la caça amb arc. Participen en exhibicions en fires monogràfiques del sector i fan exposicions de divulgació en municipis, on es procura propiciar la formació de noves societats de caçadors arquers. A aquest col·lectiu cal d'afegir-hi uns quants caçadors amb arc federats, però que pertanyen a societats de caça amb arma de foc.

A Catalunya, fins fa dos anys, en les ordres de veda es feia una especial referència a la caça amb arc. Actualment es considera un mètode normalitzat. És per això que es proposa que es reguli específicament la caça amb arc i que es concretin els aspectes següents: transport de l'arc, fletxes i accessoris; la caça a les reserves nacionals de caça; autorització de la caça amb arc en èpoques en què les armes de foc poden pertorbar determinats períodes crítics de la fauna, i en zones de seguretat on no

poden utilitzar-se armes de foc donada la seva perillositat; definició de les potències per a la caça major i menor; tipus de puntes de caça permeses; i coneixements i capacitació necessaris per a la caça amb arc.

4.11 Les repoblacions

Les repoblacions més importants es limiten a les de la perdiu roja i del conill. Les dades estadístiques recollides anualment constaten que en el cas de la perdiu roja es caça quasi bé el mateix que s'allibera. En aquest cas, les repoblacions permeten mantenir el nivell de les captures. El concepte de caça com l'aprofitament d'un recurs natural renovable, que si es gestiona correctament és indefinit, ha de ser la prioritat dels gestors. Si fem dependre el nivell de captures de la qualitat del territori i del seu estat de conservació, haurem de centrar els esforços no ja en l'alliberament de fauna, sinó en la recuperació i conservació dels hàbitats naturals. A fi d'assolir aquest objectiu, cal plantejar una gestió professionalitzada de la caça a partir de criteris científics i tècnics per donar resposta a les necessitats dels caçadors i als requeriments per a la conservació del medi. Les repoblacions s'han de considerar com temporals amb l'objectiu de restaurar la fauna d'un territori.

4.11.1 La necessitat de repoblar

Actualment, la necessitat de repoblar es planteja en funció de si amb les existències de les poblacions naturals es cobreixen o no les demandes dels caçadors, tenint poc en compte les característiques i les possibilitats dels hàbitats, i fins i tot alguna vegada sense analitzar les causes que han portat a les espècies d'interès cinegètic a una situació crítica o si l'aprofitament que es portava a terme era o no sostenible. Això pot comportar una perillosa artificialització de la caça. És per això que cal considerar les repoblacions o alliberaments com un complement en aquells indrets on no és possible una gestió de les poblacions salvatges d'espècies cinegètiques autòctones.

4.11.2 Analitzar l'estat real de la població i les causes de la possible davallada dels efectius

El plantejament inicial és el de conèixer les possibilitats reals del territori i de l'espècie que volem repoblar tot avaluant l'estat de les seves poblacions naturals. En funció de la climatologia o d'altres factors, poden haver alteracions que es poden resoldre inicialment regulant l'aprofitament cinegètic. Cal esbrinar quin ha estat el motiu que ha provocat aquest retrocés, que en ocasions pot arribar a provocar la desaparició de l'espècie.

La gestió de la fauna en general, i de la caça en particular, necessita cada vegada més coneixements tècnics que cal aplicar amb cura. Per poder definir els factors d'agressió a un determinat ecosistema s'apliquen dues metodologies de treball. La primera es basa en el seguiment d'un nombre determinat d'individus de l'espècie afectada a partir de marcatges i radioseguiment amb captures i anàlisis periòdiques. L'altra es basa en l'estudi dels ecosistemes a partir de la seva definició, en l'anàlisi comparada de la biodiversitat i en el seguiment al llarg del temps dels diferents paràmetres d'avaluació.

En principi, si una espècie pateix una regressió important, la causa no tant sols pot afectar l'espècie en qüestió, sinó també tot l'hàbitat. Les activitats agrícoles, ramaderes i forestals que han conformat l'hàbitat al llarg dels segles són les que en primer terme han de ser sotmeses a anàlisi: des de les tècniques culturals fins a l'ús de productes fitosanitaris o adobs, des de les pràctiques de ramaderia intensiva fins a l'existència de fosses sèptiques i abocadors no controlats i des d'aprofitaments intensius forestals fins a la manca de gestió acurada dels boscos.

La presència de depredadors d'origen antròpic, especialment gats i gossos assilvestrats, la caça furtiva i la pressió cinegètica són encara els factors més importants a controlar abans d'una repoblació. D'altra banda, l'anàlisi de la biodiversitat i el seguiment dels seus paràmetres al llarg del temps ens permetrà trobar altres causes de la degradació dels hàbitats.

4.11.3 Corregir els factors crítics

Les repoblacions, per tal d'obtenir bons resultats a llarg termini, s'han de plantejar després d'haver resolt les causes que han provocat la davallada de l'espècie que volem recuperar. Planificar, valorar, fer dependre el rendiment cinegètic de l'estat natural de les poblacions, és a dir, de la qualitat del territori, i treballar per resoldre les agressions que l'afecten, representa convertir la caça en la

primera activista en defensa de la natura, actitud plenament sostenible per a un aprofitament racional d'aquest recurs natural.

No sempre és a l'abast del titular de l'àrea de caça poder definir i trobar solucions per als canvis constants als quals estan subjectes els ecosistemes. És per això que les àrees de caça, ja sigui de forma individual o conjuntament amb d'altres i amb la Federació Catalana de Caça, han de fer un seguiment continuat dels processos i mecanismes ecològics, així com de l'evolució de les poblacions de fauna, del seu estat sanitari i d'altres.

4.11.4 Elements a tenir en compte en les repoblacions

La repoblació és una de les actuacions que s'inclouen dins del que és el maneig de la fauna, però abans cal haver planificat un procés d'actuació. En primer lloc cal valorar la idoneïtat del territori per a l'espècie objecte de repoblacions. A continuació s'han de corregir les situacions que han portat a una determinada espècie a la davallada de les seves poblacions i així rendibilitzar al màxim els esforços previstos.

1. Condicions de la repoblació

Independentment de l'origen, ja sigui de granja o d'altres territoris per captura i trasllat, cal que siguin exemplars genèticament purs, sanitàriament controlats i, especialment els de granja, de suficient qualitat cinegètica i rusticitat, és a dir, amb capacitat per adaptar-se al nou medi.

No hi ha un model únic per determinar quina quantitat d'individus cal emprar. Hi ha diverses variables a tenir en compte: el sistema de repoblació escollit, el tipus de territori, l'efectivitat dels treballs de recuperació dels hàbitats i d'altres factors complementaris. Normalment es calcula la quantitat a repoblar a partir del nombre d'individus que componen una unitat de colònia o grup per cada punt de repoblació. Cal considerar els recursos naturals del territori per proporcionar refugi i aliment: la capacitat de càrrega és limitada i en cap cas es pot superar.

Per poder realitzar la repoblació s'han de tenir en compte diversos paràmetres, però sempre s'han de tenir en compte tres elements bàsics:

- **L'estrès.** El maneig dels animals ha de ser acurat per evitar problemes d'estrès. La durada del trasllat i el contacte directe amb l'home han de ser els mínims, els mitjans de transport han de ser adequats i les instal·lacions d'acollida i adaptació han d'estar perfectament preparades.

- **Adaptació al nou hàbitat.** Els períodes d'adaptació al nou hàbitat varien en funció de la qualitat cinegètica dels exemplars criats en captivitat. Si en les instal·lacions de la granja s'han reproduït les condicions que trobaran al medi natural, el període d'adaptació serà breu. Si s'han criat en un medi molt artificial i en contacte continuat amb l'home o amb animals domèstics, l'adaptació serà molt més lenta i llarga, amb els riscos que comporta.

- **Canvis d'alimentació.** Totes les espècies pateixen problemes si no hi ha una adaptació progressiva a la nova dieta. Els conills i les perdius roges criades en captivitat amb pinso compost requereixen d'un temps d'adaptació a una nova dieta on l'aigua és molt escassa i el recurs nutricional molt variat.

2. Seguiment de les repoblacions

En tota repoblació cal fer un seguiment al llarg del temps. El sistema més utilitzat és el marcatge dels animals mitjançant cròtals i anelles; i el més rigorós, el del radioseguiment, col·locant transmissors per conèixer les localitzacions periòdiques. Aquest darrer sistema és molt emprat per detectar les agressions que pateix l'hàbitat i l'espècie en concret, donat que l'anàlisi comparada de les dades obtingudes en les diferents captures dona una informació molt valuosa. Tot això té un cost, però la participació personal dels caçadors permet simplificar les actuacions, millorar el coneixement dels problemes i apropar el caçador a l'acció personal per a la conservació de la fauna.

3. Regulació dels aprofitaments, períodes de veda i zones de reserva

Tota repoblació té com a objectiu que els animals alliberats s'adaptin al medi natural. Un primer pas per assegurar l'èxit és el d'obtenir una bona reproducció. L'aprofitament cinegètic se centrarà en l'aprofitament dels excedents anuals de producció de la població. Per tant, caldrà regular els aprofitaments, marcant uns límits en les captures d'acord amb l'èxit de la repoblació.

4.12 La caça per mantenir l'equilibri de la natura

4.12.1 Els canvis al medi han alterat els equilibris: l'hora dels generalistes

La desaparició de moltes espècies de la majoria d'ecosistemes europeus ha provocat una reducció de la diversitat. Les espècies més afectades han estat aquelles que no han pogut respondre als canvis a causa de la seva especialització i dependència d'uns recursos determinats. La seva desaparició ha reduït la competència amb d'altres espècies, menys selectives, que han resultat afavorides perquè no tenen un depredador que les controli, o bé no han de repartir-se els recursos (aliment, llocs de cria, etc.) amb ells. D'aquesta forma, el resultat ha estat que els canvis antròpics han produït l'augment de les espècies considerades generalistes, moltes de les quals

que encara lluiten per sobreviure. La guineu es manté com el mamífer depredador més gran després d'extingir-se en el darrer segle l'ós, el llop i el linx. Pot viure a quasi qualsevol lloc i menjar de tot. Altres mamífers com la fagina i la geneta són generalistes per l'aliment, però el seu impacte depredador és molt reduït.

Un altre exemple és el porc senglar, una espècie que durant els darrers 30 anys ha vist augmentar la seva població i ha estat present a tot el territori, quan, fins a mitjan el segle XX no era gens abundant. L'augment de la superfície forestal ha comportat que l'hàbitat del porc senglar millori notablement. Els danys que produeixen no són només a béns, com danys a cultius, repoblacions forestals, prats de dall i fins i tot a jardins, sinó que també actua com a depredador d'una fauna determinada.

conviu amb l'home i amb les seves activitats.

El seu augment incontrolat i desmesurat arriba a produir danys a la fauna, als cultius, al bestiar, als béns i, de vegades, també a les persones. Hi ha casos que afecten directament les espècies de caça i d'altres que deixen sentir el seu efecte sobre les espècies en perill

Així mateix, ha augmentat el risc d'accidents de trànsit causats per exemplars de porcs senglars.

Pel que fa als ocells, durant els darrers anys espècies com les gavines, els tords, els estornells, els corbs marins, entre d'altres, han vist augmentades les seves poblacions. Les causes són també els canvis introduïts al

medi. En el cas de les gavines, això es deu a la presència d'aliment en abocadors descoberts, acompanyada per la reducció dels recursos marins, el seu aliment natural. La gavina és una espècie depredadora que exerceix una forta pressió sobre altres espècies d'ocells costaners, algunes de les quals estan en greu estat de conservació, com ara la gavina corsa.

Els estornells, tradicionalment, es trobaven confinats a zones de cultiu d'oliveres; ara han trobat un nou refugi en els nuclis urbans, on troben llocs idonis per passar la nit, en els parcs urbans i en les rambles arbrades. En aquestes zones la temperatura és més elevada i els seus depredadors naturals no hi accedeixen fàcilment. Causen danys importants als cultius i, a les zones urbanes, provoquen unes molèsties considerables (sorolls, brutícia, etc.).

4.12.2 Les espècies introduïdes i les espècies assilvestrades

La introducció d'espècies exòtiques és avui un dels més grans problemes de la natura. Una de les mesures prioritàries en la gestió dels recursos naturals a tots els països és la d'evitar aquestes noves bioinvasions, així com eradicar les que ja existeixen. Les espècies natives de l'ecosistema no tenen adaptacions eficients per poder competir amb el nou vingut: no el reconeixen com a depredador o competidor, no tenen mitjans per fugir, amagar-se o evitar-lo; poden portar malalties noves en front de les quals els natius no tenen defenses ni anticossos; els recursos s'han de repartir amb el nou vingut i potser aquest sigui més eficient (els transformi en més cries). El resultat, moltes vegades, ha estat l'extinció d'espècies locals o la reducció d'algunes d'elles, la qual cosa ha alterat per complet la composició originària de l'ecosistema.

Un cas recent és el del visó americà, que ha estat introduït de forma accidental. És originari de Nord Amèrica i, des de mitjan el segle passat, ha estat criat en granges amb l'objectiu d'aprofitar la pell per a la indústria. És un

petit mustèlid que no arriba a 1 quilo de pes i que viu en els rius, riberes de llacs i costes, i que s'alimenta de petits mamífers, ocells i peixos que pot arribar a capturar a l'aigua. Una sèrie d'accidents i despropòsits, així com l'absència de mesures de seguretat, han fet que molts animals s'escapessin de les granges i siguin avui poblacions viables a la natura. A Catalunya, un incendi forestal als anys vuitanta va afectar una granja situada a la comarca d'Osona i va ocasionar que s'escapessin femelles prenyades. Avui, la població de visó americà ocupa totes les comarques de Girona, l'Osona, el Vallès Oriental i el Maresme, ha arribat a la costa i es tenen sospites que s'expandeix cap a ponent.

Els seus hàbits carnívors el fan perillós per a la majoria d'espècies de les zones de ribera, així com per causar danys a les explotacions avícoles. L'extinció prèvia de la llúdriga i del turó en aquestes zones va possibilitar que no trobés un competidor superior. La prioritat és la seva eradicació, si més no el control de la seva expansió. La normativa de caça permet capturar-lo sense límits ni restriccions durant el període hàbil. A més, preveu autoritzar la seva captura mitjançant caixes gàbia, durant la resta de l'any. Però cal una acció molt més eficaç i sotmetre aquesta espècie a mesures dràstiques d'eradicació amb personal i mètodes professionalitzats.

Els gats i gossos abandonats i assilvestrats arriben a constituir una forta pressió de

depredació, la més important, envers la fauna salvatge. La realitat ens obliga a prendre mesures tant preventives com de control a fi d'eradicar aquestes espècies del medi natural. El problema s'ha generalitzat també en d'altres països, ja que han perdut les característiques d'animals domèstics i ocasionen nombrosos danys a la natura. Una vegada més s'ha de promoure la tinença responsable d'animals de companyia. En determinats Espais d'Interès Natural està prohibida la circulació amb gossos.

4.12.3 La funció dels caçadors com a controladors

El control de totes aquestes espècies és realment difícil per les tècniques específiques i selectives que s'han d'emprar, els recursos econòmics que s'hi han de destinar i, moltes vegades, perquè l'opinió pública no entén que la natura ha de ser gestionada.

El col·lectiu dels caçadors, gràcies a la seva organització i a la seva capacitat de desenvolupar tasques de captura, pot tenir un paper destacat e inestimable: en primer lloc, detectant el problema i/o la presència

d'aquestes espècies al camp abans que cap altre; i, en segon lloc, aplicant les mesures que siguin necessàries. Els danys a cultius produïts pel porc senglar es controlen mitjançant batudes. No hi ha cap altre col·lectiu nombrós, preparat i organitzat, amb coneixement de les espècies salvatges, del territori i de l'ús d'armes de foc, que pugui assumir aquesta tasca en el moment i el lloc adequat. El mateix succeeix amb d'altres espècies generalistes com els tords, que causen danys a les oliveres i que, mitjançant permisos puntuals als caçadors de les zones afectades, aquestes poblacions han estat fins ara controlades, fins i tot fora del període hàbil.

En el cas del control d'espècies generalistes i invasores és imprescindible demanar la col·laboració del col·lectiu de caçadors, creant grups de professionals que puguin respondre de manera efectiva i ràpida davant la demanda d'actuacions per danys i malalties que afecten el bestiar domèstic. La Federació Territorial de Caça de Girona, conjuntament amb l'Administració, està realitzant una acció contundent per eradicar els visons en els Espais d'Interès Natural de les comarques de Girona.

5. Potenciar el factor humà

5.1 Control del furtivisme i necessitat de control i seguiment de transfronterers

5.1.1 Concepte de furtivisme

S'entén per furtivisme l'exercici fraudulent de la caça que pugui afectar la fauna protegida, els drets dels animals o la gestió cinegètica sostenible. Totes aquestes actuacions són contràries al concepte de la caça com a pràctica esportiva. La pràctica del furtivisme ha estat directament relacionada, durant molts anys, amb la subsistència dels sectors més pobres de la societat rural, que trobaven en aquesta activitat una font d'aliments per al seu consum directe o bé un benefici econòmic per a la seva posterior comercialització.

Avui, en les societats evolucionades del primer món, la pràctica del furtivisme tan sols es pot entendre com un divertiment irresponsable i/o un lucratiu negoci que, en ocasions, es porta a terme de forma organitzada i amb el suport de mitjans tècnics i logístics sofisticats.

Per tant, la prevenció i lluita contra el fenomen del furtivisme es fa més justificada que mai, alhora que requereix d'actuacions cada vegada més complexes, tant en el camp de la prevenció com en el de la vigilància i control. La pràctica del furtivisme comporta els efectes següents:

- Un perjudici important en l'equilibri de les poblacions de fauna cinegètica i protegida.
- Un deteriorament de la imatge del caçador.
- Un increment obligat dels recursos emprats per a mesures de gestió, protecció i control de les poblacions de fauna.
- Un perjudici econòmic per als gestors dels espais cinegètics.
- Un risc addicional d'accidents en cas d'ús d'armes de foc.

5.1.2 Mesures de prevenció i control

A fi d'evitar aquests efectes perjudicials per a l'activitat cinegètica cal prendre una sèrie de mesures de prevenció i de lluita contra el furtivisme.

- Desplegament de vigilància uniformada. El desplegament d'efectius de vigilància uniformada és una eina vital per prevenir les infraccions de caça en general i, per tant, també el furtivisme. A Catalunya hi ha desplegats, en aquests moments, tres cossos de vigilància especialitzats en matèria de caça, el guardes de jurats de caça, els guardes de les reserves nacionals de caça i el cos d'Agents Rurals, aquest últim amb la condició d'agents de l'autoritat. Cal destacar, des del punt de vista de prevenció del furtivisme, la tasca que realitzen els guardes de les reserves nacionals de caça per la seva presència als espais més privilegiats en poblacions de grans mamífers, espècies que, d'altra banda, són més apreciades per la pràctica del furtivisme, i dels guardes de la Federació Catalana de Caça pel seu ampli desplegament al territori.
- Enduriment de les sancions. Unes sancions dures tenen un important efecte dissuasiu. Cal recordar que, en moltes

ocasions, darrere del furtivisme s'amaguen motivacions econòmiques. Des del punt de vista penal, s'afronta la problemàtica des del vessant del perjudici causat al patrimoni natural, bé per l'ús de mètodes indiscriminats i massius o per l'afectació a espècies protegides, les que estan en perill d'extinció i, en un rang inferior, les no cinegètiques.

- Campanyes de sensibilització i educació que fomentin el respecte a la natura i la pràctica responsable de l'activitat cinegètica. En col·laboració amb les federacions de caça i altres col·lectius de caçadors i dins del marc de l'educació ambiental en general, cal realitzar campanyes de sensibilització al col·lectiu dels caçadors que impulsin una cultura proteccionista en el sentit de fer extensió de les conseqüències del furtivisme tant des del punt de vista de protecció de la biodiversitat i del perjudici del potencial cinegètic d'un territori com de la imatge del col·lectiu davant la resta de la societat.

5.1.3 Accions de vigilància i control

La lluita directa és la millor eina dissuasiva contra el furtivisme. El cost de la vigilància és molt elevat i, per tant, les sancions han de ser exemplars, tant per la quantia com per la publicitat si es tracta d'una falta molt greu. Per això cal disposar d'una estructura d'acció adequada.

- Formació d'unitats d'intervenció especialitzades.

Les intervencions dels cossos policíacs en les operacions de furtivisme requereixen una formació en mètodes d'intervenció, coneixement del territori i de la fauna que hi habita, així com de les arts i modalitats de caça. Aquest tipus de serveis, atenent a la seva qualificació penal i administrativa, s'han de portar a terme per part de funcionaris que tinguin la condició d'agents de l'autoritat a fi de garantir els resultats de la intervenció i la viabilitat del posterior procediment penal o sancionador. El cos d'Agents Rurals reuneix tots els requisits exposats i una experiència en aquest tipus d'actuacions que el fa idoni per formar aquest tipus d'unitats.

- Foment de les relacions de col·laboració entre els col·lectius de caçadors i els cossos de guarderia.

Per aconseguir una lluita efectiva contra el furtivisme és del tot necessària la col·laboració entre els diferents cossos de guarderia i els caçadors. És de vital importància compartir la informació sobre possibles activitats de furtivisme detectades a fi que es puguin portar a terme tant les actuacions de prevenció com les intervencions per a la seva eradicació.

En aquest context són exemplars els acords de col·laboració del cos d'Agents Rurals amb la Federació Catalana de Caça i, d'altra banda, amb l'*Office National de la Chasse et la Faune Sauvage*, ambdós centrats en la formació, informació i intervenció conjunta en la lluita contra el furtivisme.

5.2 La formació del caçador i l'examen del caçador

Actualment, la formació dels caçadors és una de les principals eines amb les quals compta el col·lectiu per adequar les seves actuacions a les necessitats de conservació del medi natural i per millorar la seva imatge, sovint malmesa, davant la societat.

Els caçadors han de tenir coneixements de gestió, de seguretat, d'espècies cinegètiques i protegides, i és de vital importància, per al bon funcionament de l'activitat, conèixer els mecanismes de funcionament del medi.

Els coneixements sobre la caça (espècies, ús i maneig d'armes, mètodes de caça, seguretat, etc.) es transmetia abans de pares a fills, entres familiars o entre amics. Actualment, aquesta *cultura cinegètica popular i tradicional* que, per sort no s'ha perdut, no resulta suficient per afrontar els nous reptes que es plantegen al caçador gestor i conservador de la natura. Aspectes com la conservació de la fauna, coneixement i protecció de les espècies, limitacions i repartició de captures, participació en estudis tècnics i científics aportant dades i mostres i els plans

tècnics de gestió cinegètica necessiten caçadors preparats. Actualment, l'Administració catalana, conjuntament amb la Federació de Caça, realitza regularment cursos de formació, sense l'exigència d'un examen, per obtenir llicència.

5.2.1 Continguts per a la correcta formació del caçador

El Consell de Ministres de la Unió Europea, en la seva Recomanació 17/85 relativa a la formació dels caçadors, insta els diferents estats membres a promoure la formació dels caçadors per conscienciar-los de la seva responsabilitat sobre el patrimoni natural.

La recomanació es basa en quatre punts:

1. Subordinar la concessió de la llicència de caça al resultat d'un examen del caçador.

2. Desenvolupar, en col·laboració amb els organismes corresponents, les accions educatives pertinents per facilitar al caçador el major coneixement possible sobre la fauna en general.

3. Confiar a les associacions i organismes cinegètics l'establiment d'un codi del comportament del caçador.

4. Elaborar el programa de l'examen del caçador, tenint en compte els següents continguts:

- Coneixement de la fauna i del seu hàbitat. Identificació i característiques de les espècies de caça i de les espècies protegides.

- Coneixement de la legislació.

Reglaments nacionals i internacionals sobre la caça i la conservació de la naturalesa.

- Gestió de la caça i del seu hàbitat. Mètodes i pràctiques de caça.

- Ètica i comportament del caçador.

La certificació d'una formació específica del caçador només s'exigeix actualment per a

l'obtenció del permís d'armes, en tot allò referent a l'ús i maneig d'armes de foc, i es realitza mitjançant una prova d'aptitud teòrica i una de pràctica, organitzada per la Guàrdia Civil.

5.2.2 L'examen del caçador a Catalunya

Catalunya, igualment que diferents països europeus (França, Bèlgica, Alemanya), ha de posar a punt una prova d'aptitud on el futur caçador català acrediti uns coneixements mínims sobre tot allò que envolta la caça, un requisit imprescindible per obtenir la corresponent llicència de caça. Seguint les directrius marcades per la UE, cal adaptar els continguts que s'hi proposen a la realitat legal, natural i social del nostre país, que serviran com a base per a la formació dels futurs caçadors catalans.

Els joves caçadors i la resta de persones que sol·licitin la llicència de caça per primera vegada haurien de superar el corresponent examen. Per a la resta de caçadors caldria valorar quins haurien de superar la prova i quins elements han de ser tinguts en compte per convalidar l'experiència d'uns anys de practicar l'esport de la caça.

L'objectiu principal de la implantació d'un examen per al caçador català ha de ser incidir en la conscienciació dels futurs caçadors, implicant-los en la gestió, en la conservació i en el coneixement del medi natural. Una altra opció per acreditar coneixements en matèria cinegètica per obtenir la llicència de caça, podria ser la participació en una sèrie de cursos de formació teòrica i pràctica, que podrien convalidar la superació d'un examen o prova d'aptitud, sobretot destinats als més joves, dels 14 als 16 anys.

5.2.3 La formació contínua

Després de l'obtenció de la titulació amb l'examen corresponent, el caçador ha de poder accedir a diferents cursos i activitats de formació, on estiguin al dia dels nous requisits legals que apareguin, així com dels nous avenços científics. Altres aspectes importants que també han de tenir cabuda en la formació dels caçadors han d'estar relacionats amb la seguretat, l'ús i el maneig d'armes, ensinistrament de gossos, etc. Els elements a tenir en compte en la formació del caçador són:

- Coneixement sobre la biologia i gestió de les espècies de caça.

Potser és una de les assignatures més interessants per a molts caçadors, tot i que cada vegada mostren més interès en tot allò referent a la gestió de les àrees de caça (re poblacions, millora de l'hàbitat, control de depredadors).

- Seguretat en la pràctica de la caça i primers auxilis en cas d'accident.

La seguretat ha de ser present en l'actitud i comportament de qualsevol caçador mentre practica la seva activitat. S'ha de proposar un model d'actuació que comporti un risc nul i ha de ser complementat per uns coneixements

en primers auxilis que poden salvar la vida d'un company o d'un mateix.

- Gestió administrativa de les associacions de caçadors.

Cadascuna de les múltiples associacions catalanes de caçadors està regida per uns estatuts de compliment obligat. Els aspectes legals, comptables i de funcionament de les associacions de caçadors requereixen una formació contínua i són, de vegades, desconeguts per a la majoria. El valor d'una associació és la suma dels valors dels seus associats.

- Ensinistrament dels gossos de caça. No hi ha dubte que les activitats relacionades amb l'ensinistrament dels gossos tenen una gran acceptació entre els caçadors. Els coneixements de cinofília (tècniques d'ensinistrament, psicologia canina, etc.) ajuden a comprendre i educar millor el company inseparable del caçador.

- Ús i maneig d'armes i tècniques de tir. El caçador, per a la seguretat de tercers i per a la seva pròpia, ha de conèixer el funcionament i el maneig adequat de les armes i de les municions. A més, algunes modalitats com,

per exemple, les batudes de senglar, becada al salt, etc. ,no permeten l'oportunitat de disparar gaires vegades. Davant d'aquest fet, és important practicar i millorar la tècnica de tir.

- Altres modalitats de caça (caça amb arc, falconeria, etc.).

Aquestes modalitats cada dia prenen nous practicants. Divulgar-les i fer-ne pedagogia pot ajudar a captar nous caçadors:

- El medi natural i la pràctica de la caça.

Aquest és l'aspecte en el qual una formació del caçador ha de desenvolupar-se en profunditat. La caça només és possible si es practica en equilibri amb el medi. A fi de gestionar la caça és necessari que sigui de forma integrada amb un medi determinat i que, a més de millorar i practicar la caça, permeti millorar el patrimoni natural.

5.3 Les associacions de caçadors i les comunitats locals

5.3.1 Aportacions de les associacions de caçadors a la sostenibilitat local

La caça és una activitat que es realitza a pràcticament tots els municipis de Catalunya mitjançant associacions de caçadors. Actualment hi ha 978 associacions que agrupen

caçadors per desenvolupar la seva activitat a la vegada esportiva, gestora de la fauna i col·laboradora dels ajuntaments. És per això que les societats de caçadors sempre han demostrat la voluntat de ser part de la Societat Civil i que, permanentment, es troben al servei de les comunitats locals. Cal destacar la importància del col·lectiu de caçadors de Catalunya. La Federació Catalana de Caça és la segona federació autonòmica de caça, després de l'andalusa i, en nombre d'associats, una de les primeres esportives de Catalunya.

5.3.1.1 Control d'animals abandonats

En els estudis de depredadors carnívors realitzats periòdicament pel Departament de Medi Ambient es destaca que el nombre més important de depredadors està compost per gossos i gats abandonats que perjudiquen la fauna silvestre i, sovint, ataquen els ramats de bestiar i, fins i tot, les persones. Així mateix, els caçadors estan permanentment a la disposició del municipi a l'hora de capturar altres animals exòtics o assilvestrats que poden ser perjudicials per a la fauna o per al bestiar. Recentment, la Federació de Caça ha iniciat la seva col·laboració per eliminar els visons americans de determinats espais

naturals protegits que, com a depredadors carnívors, estan provocant greus danys a la fauna salvatge d'aquests espais protegits. És per tot això que, sovint, els ajuntaments demanen la col·laboració de les associacions de caçadors per controlar aquest tipus de fauna nociva.

5.3.1.2 Prevenció i lluita contra incendis forestals

Les associacions de caçadors, pel seu tipus d'organització jerarquitzada, pel seu coneixement del territori i pel material de comunicacions que tenen, representen un ajut inestimable en cas d'incendis forestals. Freqüentment, les mateixes associacions de caçadors s'incorporen a les agrupacions de defensa forestal a fi de coordinar-se amb la resta de la societat civil del municipi.

5.3.1.3 Control de la fauna cinegètica

La fauna cinegètica evoluciona amb oportunitats d'acord amb la seva capacitat d'adaptació al territori. De vegades, aquest equilibri es pot trencar i convertir una espècie cinegètica en plaga que causa danys als conreus, accidents de circulació o molèsties a les persones. Un dels casos més coneguts són els de la multiplicació d'estornells que no només causa danys a les collites sinó que, a més, en les zones de joc en places i passeigs, provoca danys als vehicles i a les persones per la quantitat d'excrements. És freqüent sol·licitar la col·laboració dels agricultors en casos de risc per a la comunitat.

5.3.1.4 Salvament de la fauna salvatge ferida

Molts ajuntaments han subscrit acords per al compliment de l'Agenda 21, i s'han compromès a salvar la fauna salvatge ferida o situada en llocs no convenients que pot esporuguir la població (porcs senglars en zones enjardinades). Molts ajuntaments no disposen de personal especialitzat en el maneig de la fauna salvatge i, per això, demanen la col·laboració amb les autoritats municipals per immobilitzar, fer els primers tractaments d'urgència i el trasllat al corresponent centre de recuperació d'animals.

5.3.2 Al servei del territori

Les activitats de les associacions de caçadors es desenvolupen en un territori determinat que coneixen pam a pam i normalment són els únics que hi tenen interès per exercir una activitat. Aquests valors es posen al servei de la societat per a tot allò que se'ls demani. Normalment assumeixen les funcions següents:

5.3.2.1 Reparació i desbrossament de camins

Els municipis rurals disposen normalment d'una xarxa molt àmplia de camins rurals i

forestals que cal mantenir periòdicament i evitar que siguin malmesos per les pluges i la circulació o siguin envaïts pels matolls. Així es facilita la circulació i es mantenen les comunicacions cap als punts extrems i permet accedir-hi especialment en cas d'urgència.

5.3.2.2 Emergències al medi natural: cerca de persones perdudes

La freqüentació de les zones forestals en realitat és molt reduïda, ja que els passejants es limiten a utilitzar els camins i corrioles. Avui, en el bosc pràcticament només hi penetren els que realitzen treballs forestals i els caçadors i, excepcionalment en la temporada, els boletaires. Periòdicament, a causa de la seva organització, quantitat i mitjans, es demana l'auxili dels caçadors per col·laborar en la cerca de persones perdudes o de bestiar que s'ha escapat o altres emergències del medi natural.

5.3.2.3 Col·laboració amb els agricultors i la sanitat pública

Així mateix, encara que de forma permanent les associacions de caçadors estan col·laborant amb els agricultors per reduir els danys als conreus, hi ha un aspecte que entra de ple en les responsabilitats de la sanitat pública. En efecte, en moltes zones hi ha animals

assilvestrats que poden ser reservoris de malalties. Els gats i gossos abans esmentats i especialment els remugants domèstics assilvestrats poden ser portadors de malalties transmissibles que poden afectar la cabana ramadera i també els humans (ràbia, tuberculosi, febres de Malta, etc.).

5.3.2.4 La guarderia de caça

Moltes associacions de caçadors disposen de guarderia, ja sigui de l'associació mateixa o contractada, que té com a finalitat el control de la fauna, l'exercici de l'activitat cinegètica, però també el control del furtivisme i el respecte als béns i a les persones. És per això que l'acció de la guarderia necessita una coordinació permanent amb els responsables de la seguretat ciutadana.

5.3.2.5 Participació en els informes mediambientals

La realització de les noves infraestructures urbanes (autopistes, carreteres, línies elèctriques, gasoductes, AVE) han de realitzar estudis mediambientals per tal de minimitzar els efectes de la seva construcció en el medi. Les associacions de caçadors, coneixedores del medi i amb el suport de la seva Federació de Caça, poden proposar mesures correctores que permetin situar la nova infraestructura amb el mínim d'efectes sobre el territori. Així mateix, poden coordinar actuacions per a la millora del territori i controlar l'evolució de les obres.

5.3.2.6 Participació en el desenvolupament local

La caça és una activitat també econòmica que genera rendes complementàries a la població local, que poden ser més o menys importants segons la qualitat de la caça. Les aportacions econòmiques de la caça a la comunitat local poden ser en forma d'una renda directa per unitat de superfície o, en canvi, poden ser en forma d'aportacions a la millora de les petites infraestructures locals o simplement en forma de participació a les activitats ciutadanes. A més, la cura de la natura pot representar una millora del paisatge i la potenciació dels recursos turístics basats en la conservació de la riquesa mediambiental.

Les associacions de caçadors que gestionen una àrea de caça han de tributar per l'impost d'activitats sumptuàries com si generessin beneficis. D'acord amb el seu caràcter social moltes de les àrees de caça, i atenent que són col·laboradores de l'Administració, són declarades exemptes o bé en d'altres no són reclamades per l'ajuntament mateix. En l'acció municipal de l'Agenda 21 sovint es recull el caràcter social i mediambiental de les associacions de caçadors.

5.3.3 Les associacions de caçadors: element bàsic de la societat civil rural

La petita dimensió de molts municipis rurals exigeix la integració dels diferents elements que actuen en el territori d'acord amb els medis dels quals disposen. El desenvolupament dels municipis interpel·la la consciència de tots els ciutadans, de tots els

elements que formen la societat civil per a la recerca de nous productes, de noves activitats, de noves propostes que facilitin el creixement del poble i la definició d'una voluntat de ser. Les associacions de caçadors, amb la seva voluntat representativa d'un col·lectiu, accepten el repte d'assumir determinades funcions en el dinamisme de les comunitats rurals, amb l'objectiu de ser presents en la vida del poble i poder exercir a la vegada la seva activitat cinegètica, que es troba íntimament lligada al medi productiu agrícola, al medi natural i també a les condicions de creixement de les zones urbanes i de les seves infraestructures.

És per tot això que es proposa elaborar un marc d'actuacions juntament amb el o els municipis situats en cada àmbit d'acció de les àrees de caça de les quals són titulars.

5.3.3.1 Una reflexió col·lectiva: una proposta al món rural

La col·laboració de les associacions de caçadors amb el municipi ha estat totalment espontània i desinteressada al llarg dels temps. No obstant això, cal proposar als gestors del municipi els beneficis que pot comportar obrir uns esquemes no només de

diàleg sinó, a més, d'anàlisi dels problemes comuns. Algun ajuntament ha iniciat aquest procediment de democràcia participativa a partir de l'anàlisi de problemes i la proposta d'accions compartides.

El món rural és alguna cosa més que una simple delimitació geogràfica. Esdevé un àmbit on cal tenir present la importància de diversos factors com poden ser el seu teixit econòmic i social i les funcions que realitza en l'equilibri territorial, el medi ambient, l'esponjament del territori, el manteniment de valors culturals o l'oferta d'un espai per al turisme i el lleure. En aquest sentit, el foment del desenvolupament rural que mantingui i millori tots els valors abans esmentats s'ha convertit avui en un objectiu d'equilibri territorial i d'optimització de recursos.

El trànsit d'un món rural en regressió a un món rural viu ha vingut determinat bàsicament pels canvis esdevinguts en l'activitat que, des de sempre, n'ha estat el principal motor: l'activitat agrària. En aquest sentit, l'impacte de noves tècniques en el sector agrari, que han incrementat la productivitat substituint la mà d'obra per inversions, ha modificat profundament el territori.

La conservació del patrimoni i la millora de la fauna és una de les tasques que, de forma voluntària, han assumit les associacions de caçadors. Molt sovint les accions de conservació de la natura es plantegen a escala global sense una visió de la realitat quotidiana. En els àmbits locals sovint és difícil enfocar la conservació del patrimoni natural en general i la millora de la fauna en particular. És per això que les associacions de caçadors, que tenen una gran experiència en el seu territori, han de proposar mesures concretes a escala local que permetin als ajuntaments participar en la defensa de la natura i de la biodiversitat.

5.3.3.2 Proposta d'un pla de treball conjunt: un contracte programa

En moltes zones periurbanes on hi ha hagut un fort creixement del sòl en procés d'urbanització, de les infraestructures de comunicacions i, per tant, de les zones de seguretat, és on potser caldria proposar al municipi un pla de treball a llarg termini que defineixi les accions a realitzar per uns períodes determinats. En aquestes zones la fauna salvatge en general i la caça en particular no disposen de plans de gestió, la qual cosa provoca uns creixements en especial de les espècies més oportunistes causant regularment problemes i danys, ja sigui en els conreus o jardins tant públics com privats o accidents de trànsit. En aquests territoris és on també les associacions de caçadors perden pes relatiu, i es té el risc que les associacions de caçadors no es vegin reconeguda la tasca que estan realitzant.

És per això que es considera de gran utilitat la signatura d'un contracte o un conveni entre el municipi i l'associació de caçadors en el qual es defineixin les propostes d'actuació a mig termini i es quantifiquin les aportacions d'ambdues parts. Un contracte programa implica l'acceptació d'una visió de la natura i el caràcter explícit de les associacions de caçadors com a col·laboradores de l'Administració. Aquest conveni podria també ser proposat a l'administració local supramunicipal (diputació provincial i consells comarcals) així com les entitats gestores de determinats territoris.

L'espai rural no és només un espai cultivat sinó també un espai salvatge. En la població urbana cada vegada més es valora la natura pel seu aspecte assilvestrat. Cal destacar que la pràctica de la caça és essencialment interclassista ja que és practicada per persones de diferents activitats que, juntes, busquen aquest retorn a la natura.

La Llei 30/1992, de 2 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i de procediment comú preveu en els seus articles 6 i 9 que les administracions locals podran realitzar convenis de col·laboració que es regiran per la legislació en matèria de règim local.

5.3.3.3 Unes propostes concretes i realitzables

El medi natural és el resultat d'una multiplicitat d'interaccions en el territori que defineix una personalitat pròpia a la qual cal donar suport i potenciar. En el contracte programa s'ha de proposar un tipus d'acció concreta amb els períodes necessaris d'adaptació que permetin realitzar accions genuïnes. D'acord amb la qualitat dels programes es podran demanar finançaments addicionals per part de les entitats que disposen de fons per a aquestes finalitats. Per això cal, cada vegada més, disposar de tècnics i d'eines de tecnologia adequada. La caça esdevé progressivament un lloc d'assaig d'innovacions en el qual la comunitat científica està cada vegada més interessada. És per això que les universitats i els centres de recerca estan interessats a trobar interlocutors que siguin bons coneixedors del territori a fi de portar a bon terme els seus treballs de recerca. Una vegada més, les associacions de caçadors estan en disposició d'aportar els seus coneixements pràctics en aquestes actuacions conjuntes.

5.3.4 La Federació Catalana de Caça i l'Administració

En els darrers cinquanta anys el paisatge rural ha canviat radicalment. Les finques llaurades han cedit espai a la superfície forestal o de matollar. Els espais buits busquen noves utilitats i necessiten una gestió que les associacions de caçadors estan disposades a posar al servei dels interessos comuns per generar una nova riquesa per a la població. És per això que la Federació Catalana de Caça ha assumit el concepte que "gestionar la natura és protegir-la".

L'Administració pot donar un nou sentit al territori qualificat com espai no urbanitzable al servei de la població local. L'objectiu dels convenis de col·laboració amb les Administracions és la de cercar els temes d'interès comú, amb l'objectiu de realitzar serveis a les comunitats locals mitjançant l'optimització dels recursos disponibles i prestant coopera-

ció i assistència activa per l'exercici eficaç de les seves competències.

La Federació Catalana de Caça, una de les federacions esportives més importants de Catalunya, permet reunir un dels col·lectius més extensos a escala territorial. Per la seva dispersió mateixa les associacions de caçadors disposen, amb la Federació Catalana, d'un dels instruments de més vitalitat per donar informació i formar tot un col·lectiu cap a la nova dimensió de l'activitat cinegètica. És per això que el Departament de Medi Ambient, tot reconeixent la tasca que realitza, ha proposat actuar conjuntament amb la Federació Catalana de Caça per aconseguir la progressiva modernització de tot el col·lectiu perquè assumeixi cotes superiors de gestió. La problemàtica ja no és només l'activitat cinegètica sinó, a més, la seva participació en la defensa, la gestió i la millora de la fauna salvatge i dels seus hàbitats naturals. L'organització dels caçadors en una entitat corporativa permet millorar les relacions entre l'activitat i la societat tot definint les funcions i aportacions del col·lectiu a la millora de la sostenibilitat de la natura i de tot el territori de Catalunya.

5.4 Responsabilitat civil per accidents de trànsit provocats per espècies cinegètiques

En l'actualitat s'ha produït un augment considerable de les espècies cinegètiques de caça major, especialment del cabirol i sobretot del porc senglar. Això ha provocat que el nombre d'accidents en carreteres per xocar amb aquestes espècies sigui cada vegada més elevat i, en conseqüència, es troben amb la necessitat d'estudiar i valorar el tema de la responsabilitat civil en aquests casos.

5.4.1 Legislació aplicable per danys produïts per peces de caça

La responsabilitat derivada dels danys produïts per peces de caça ha estat sotmesa tradicionalment al dret civil. D'acord amb el

Codi Civil vigent, aquesta ha estat una qüestió regulada en l'article 1906 que disposa el següent: *“El propietari d'una heretat de caça respondrà del dany causat per aquesta a les finques veïnes quan no hagi fet el que cal per impedir la seva multiplicació, o quan hagi dificultat l'acció dels amos de les finques mencionades per perseguir-la”*. Aquesta norma general del Codi Civil ha estat modificada per la legislació posterior, amb l'aparició d'un règim especial com és la Llei de caça i el Reglament que la desenvolupa.

La Llei de caça, de 4 d'abril de 1970, estableix en el seu article 33, que seran els titulars dels aprofitaments cinegètics els que respondran dels danys provocats per les peces de caça procedents de terrenys acotats i, subsidiàriament, ho seran els propietaris dels terrenys. El Decret 506/1971, de 25 de maig, preveu en el seu article 35 que, en aquells casos que no és possible determinar la procedència de les peces de caça, la responsabilitat serà solidària de tots els titulars de les àrees privades de la caça que fossin confrontants i, subsidiàriament, dels propietaris dels terrenys.

Les societats de caçadors, que normalment són les titulars de les àrees privades de caça, no poden evitar amb cap tipus de mesures la lliure circulació de les espècies de caça en els seus trajectes per alimentar-se, relacionar-se i trobar assentaments adequats, relacionats amb factors climàtics, alimentaris, etc. Aquests trajectes, amb molta freqüència, superen els límits físics de les àrees privades de caça, per la qual cosa sembla que no és raonable atribuir la responsabilitat dels danys ocasionats en accidents als titulars dels punts quilomètrics en els quals es produeixen.

Finalment i d'acord amb el que disposa l'article 148.1.11 de la Constitució espanyola, les comunitats autònomes, en virtut dels seus respectius estatuts, han assumit competències exclusives o plenes sobre la matèria i, en conseqüència, són diverses les autonomies que en l'actualitat tenen una Llei

de caça. En alguna d'aquestes lleis es preveuen modificacions al règim previst en la legislació comuna.

En una anàlisi comparativa sobre la situació en la jurisprudència en diverses comunitats autònomes s'observa una disparitat de criteris. Hi ha casos en què el responsable és el titular de l'àrea privada de caça quan en aquesta es reconegui l'aprofitament de l'espècie. En d'altres, el titular respon sempre i, finalment, hi ha casos en els quals es fa responsable l'Administració autonòmica o el propi conductor. Per tant, davant d'aquesta situació en la qual un mateix problema té diferents solucions, caldria evitar la inseguretats jurídica amb una nova regulació sobre la matèria.

5.4.2 La responsabilitat per accident de trànsit

La responsabilitat per accidents de trànsit produïts per col·lisió amb espècies cinegètiques està regulada d'acord amb el que estableixen, respectivament, els articles 33 i 35 de la Llei de caça de 1970 i el seu Reglament de 1971. Això vol dir que qualsevol titular d'un terreny cinegètic sotmès a règim especial i, subsidiàriament, el propietari del terreny es poden trobar amb una demanda de responsabilitat civil per danys ocasionats per espècies cinegètiques que són atropellades a les carreteres. Davant d'aquesta problemàtica és lògic que els titulars de les àrees privades de caça contractin una pòlissa d'assegurança per poder fer front a les elevades quanties reclamades com a conseqüència d'aquests tipus d'accidents. Ara bé, cal tenir en compte que el nombre d'accidents greus amb danys a persones està augmentant tots els anys, la qual cosa pot comportar que en un futur disminueixi considerablement el nombre de titulars d'àrees privades de caça i al mateix temps augmenti l'import de la pòlissa contractada.

Les societats de caçadors i la resta de titulars d'àrees de caça s'han vist desbordades i amb severes dificultats per trobar pòlisses

d'assegurances, amb un cost molt elevat, amb franquícies progressivament superiors i amb el risc de trobar-se amb una situació d'indefensió total. Davant d'aquesta situació, és normal que en l'actualitat es reclami, per aquest important col·lectiu, mesures urgents que regulin altres mecanismes d'indemnització coherents amb la nova situació del sector cinegètic.

Cal destacar que en diversos països europeus hi ha un sol plantejament amb relació a aquesta problemàtica. El titular de l'àrea privada de caça o el propietari del terreny no és responsable mai d'aquests tipus d'accidents. Després de l'estudi de diversos manuals sobre la matèria s'arriba a la conclusió que, només excepcionalment, es fa responsable el caçador quan, en una acció de caça, la peça de caça es dirigeix cap a la carretera, però mai quan es tracta d'espècies que circulen pel terreny lliurement.

5.4.2.1 Responsabilitat per danys com a conseqüència de les condicions de la carretera

L'estat i les condicions de les carreteres són, d'acord amb la jurisprudència del Tribunal

Suprem, un element que altera la relació de responsabilitat. Per tant, si no estan degudament senyalitzades amb cartells que avisin del pas d'animals salvatges, de la limitació de velocitat i, si tampoc estan degudament tancades, poden ser, entre altres motius, causes per exonerar de responsabilitat al titular de l'àrea privada de caça que pot ser imputada a l'administració titular de la carretera. Per això, correspon al titular de la via ser-ne responsable del manteniment, amb les millors condicions possibles de seguretat per a la circulació i la instal·lació i conservació de les marques i dels senyals vials adequats.

Aquest deure de manteniment de les condicions de seguretat està recollit en la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles a motor i seguretat vial i és més evident fins i tot en l'ordenació de les carreteres (Llei 25/1988, de 29 de juliol, de carreteres) i en general, en el conjunt de la legislació autonòmica sobre aquest aspecte. Així, per Llei, s'estableix una veritable activitat de protecció i preservació de les condicions de seguretat en la via, i l'incompliment determina la necessària responsabilitat de l'Administració.

5.4.2.2 La responsabilitat del conductor en accidents de trànsit

Una de les principals novetats recollides en la Llei 19/2001, de 19 de desembre de reforma del text articulat de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles a motor i seguretat vial és la possibilitat d'atribuir la responsabilitat al conductor del vehicle en accidents de trànsit per espècies cinegètiques. Serà causa legal que permeti atribuir la responsabilitat al conductor del vehicle per danys produïts en un accident de trànsit provocat per espècies cinegètiques, l'incompliment de les normes de circulació que puguin ser causa suficient dels danys ocasionats, sense perjudici de la responsabilitat que sigui exigible a qui correspongui d'acord amb la normativa específica i quan siguin provades les circumstàncies de l'accident.

5.4.2.3 Propostes per definir la responsabilitat al titular de l'àrea privada de caça

Existeix reiterada jurisprudència que exonera el titular de l'àrea privada de caça de responsabilitat per danys ocasionats per col·lisió amb una espècie cinegètica no inclosa en el pla tècnic d'aprofitament cinegètic. D'altra banda, també existeix jurisprudència del Tribunal Suprem que ha considerat que les condicions de la via són un element que pot alterar la relació de responsabilitat i, per tant, si no està degudament senyalitzada amb cartells que avisin del pas d'animals salvatges es pot produir una exoneració de la responsabilitat del titular de l'àrea, per imputar-la a l'administració titular de la carretera.

Així mateix, en l'actualitat hem de tenir en compte també la disposició addicional sisena de la Llei de trànsit i seguretat vial (Llei 19/2001, de 19 de desembre) en què s'estableix la possibilitat d'atribuir la responsabilitat al conductor del vehicle quan a aquest se li pugui imputar l'incompliment de les normes de circulació, sense perjudici d'altres responsabilitats exigibles a qui correspongui. És a dir, quan existeixin senyals especials de trànsit o cartells destinats a advertir del

possible trànsit de fauna silvestre en la zona, juntament amb les limitacions vigents de velocitat i el conductor del vehicle no adopta la prudència necessària que s'ha de presumir de tot automobilista, es pot considerar que hi ha negligència, atès que el conductor podia haver adoptat les mesures adients per evitar la col·lisió amb l'animal salvatge. En conseqüència, en aquests casos hi haurà la possibilitat d'exigir responsabilitats al conductor del vehicle.

Finalment, considerem que únicament hauria de respondre el titular de l'àrea privada, mai el propietari del terreny, en els casos que l'accident sigui una conseqüència directa de l'acció de caça o bé es pugui demostrar negligència en la conservació i l'ordenat aprofitament del terreny sotmès a règim cinegètic especial.

5.4.3 Dictamen del Consell de Caça de Catalunya sobre la responsabilitat dels accidents de trànsit

A fi de definir la responsabilitat dels accidents de trànsit causats pel porc senglar, cal tenir en compte el territori que necessita en el seu recorregut normal. Preocupat per aquesta problemàtica, el Consell de Caça de Catalunya, reunit el 18 de desembre de 1998, en sessió extraordinària per tractar de la problemàtica del porc senglar, va dictaminar que la superfície de recorregut del porc senglar supera majoritàriament la dimensió d'una àrea de caça.

Els estudis sobre el porc senglar demostren que el 75% d'efectius es desplacen bàsicament dins d'una àrea de 5 km, el 95% d'efectius mai no surten d'una zona de 15 km i, finalment un 5%, normalment mascles d'una certa edat, fan desplaçaments llargs. La majoria de les àrees de caça estan situades en radis inferiors a 5km.

Tres quartes parts dels senglars tenen menys de dos anys i és molt estrany trobar exemplars de més de 5-6 anys. Això fa que la població a Catalunya sigui jove amb una tendència a

l'augment de la problemàtica sobre seguretat viària. En aquella reunió es va manifestar que el porc senglar s'està convertint en una plaga que s'està estenent per tota Catalunya amb repercussions sobre l'agricultura i sobre la seguretat viària. Les zones més problemàtiques no són les que tenen major densitat, sinó aquelles on intervenen d'altres variables com són les carreteres i la pressió humana.

De tot això es conclou que els accidents de carretera i fins i tot els danys als conreus són especialment causats per variables extracinegètiques i que cal demanar la col·laboració dels caçadors per reduir els efectes no desitjats. En aquest sentit caldria revisar la legislació vigent aplicable eximint els caçadors de responsabilitat de danys i, ben al contrari, definir els caçadors com a col·laboradors en la prevenció dels danys. Paral·lelament, i de forma urgent, cal aplicar les mesures necessàries en les infraestructures per evitar danys i accidents de trànsit.

5.5 El Decàleg de Bones Pràctiques del caçador català

Qualsevol persona que es consideri caçador i que vulgui fer honor a aquest nom sap que ha de comportar-se i actuar d'una determinada manera mentre està practicant la seva activitat preferida.

Malauradament, alguna vegada aquesta premissa no es compleix i s'esdevenen situacions que no fan més que perjudicar el bon nom del col·lectiu caçador. Així doncs, tot caçador ha de tenir clar quines han de ser les seves pautes de conducta durant l'activitat cinegètica i quines activitats cal desenvolupar per al correcte funcionament de la nostra activitat i del nostre entorn natural, les quals de forma resumida les trobem recollides en aquest *Decàleg de Bones Pràctiques del caçador català*.

El *Decàleg de Bones Pràctiques del caçador català* té com a finalitat que el caçador tingui sempre present els seus deures i respon-

sabilitats envers la natura, la caça, els altres caçadors i les altres persones i els seus béns.

Es tracta de fomentar una dimensió ètica de la caça, element indispensable per fer-la compatible amb la societat actual, i sostenible dins de la natura per garantir la continuïtat d'aquesta activitat per a les generacions futures.

Un comportament rigorós ens ajudarà a gaudir del respecte de tothom. La caça antigament havia estat una necessitat material que ha evolucionat com una activitat recreativa, lúdica i tradicional, amb una repercussió en els fràgils equilibris de la natura que, sense una gestió adequada, podrien causar danys.

A partir d'aquesta realitat es proposa el caçador modern, amb un caire més esportiu (no competitiu), respectuós i bon coneixedor del medi ambient, que facilitarà la continuïtat d'aquesta activitat, lligada a l'home des de sempre, i n'afavorirà la imatge davant la societat.

5.5.1 Hem de tenir en compte les limitacions al nostre dret de caça

- No dispareu sobre espècies, la caça de les quals no està autoritzada; disparar sobre una espècie protegida o no autoritzada és indigne d'una persona que es consideri caçador.
- No confongueu el plaer de caçar amb una qüestió merament quantitativa. El millor caçador no és el que mata major nombre de peces. Per il·lustrar aquest punt ens pot servir el lema del Club Nacional de Caçadors de Becada de França: “Caçar molt i matar poc”.
- Respecteu els períodes i mètodes de caça autoritzats. Aquests terminis, que han estat establerts pels professionals de la gestió, ho són perquè la caça tingui futur i sigui sostenible.
- No caceu per negoci. El valor d'aquests recursos no té preu.
- No confongueu la caça amb un esport on només es fa punteria, la caça és molt més que

això. Hi ha altres esports i modalitats (tir al plat, recorreguts de caça), així com escenaris idonis (camps de tir) on practicar la punteria amb tota comoditat.

5.5.2 Cal respectar les espècies de caça

- Rebutgeu qualsevol acte contrari a l'esperit i l'ètica de la caça.

- Renuncieu a la utilització de mètodes de captura massius o no selectius.

- No sortiu a caçar quan les condicions ambientals o meteorològiques disminueixin les facultats normals de defensa de les espècies o les obligui a concentrar-se en determinats llocs.

- Ajudeu la fauna a sobreviure en aquestes condicions excepcionals.

- Identifiqueu sempre l'animal abans de disparar. Si no sabeu identificar correctament les espècies de caça, el vostre deure és aprendre.

- Dispareu només en distàncies i en condicions normals de tir.

- No dispareu en els límits de les zones protegides, que són indispensables per a una correcta gestió de la caça.

- Eviteu els patiments inútils als animals caçats i l'abandonament de les peces ferides o mortes. Dediqueu-vos a buscar-les escrupolosament.

5.5.3 Impliqueu-vos en la defensa i el coneixement de la caça

- Formeu-vos tant com sigui possible sobre el coneixement de la biologia de les espècies.

- Informeu-vos de les lleis i reglaments que regulen l'exercici de la caça i la conservació de la vida salvatge.

- Participeu en les associacions que agrupen els caçadors i aquelles que actuen en defensa de la natura.

- Col·laboreu amb les administracions i les autoritats competents en matèria de caça (com, per exemple, retornant les anelles de les aus migratòries).

- Ajudeu, mitjançant el consell i l'exemple, els joves caçadors. Promoveu entre els vostres amics i companys caçadors aquest Decàleg de Bones Pràctiques.

5.5.4 Les espècies migratòries són un patrimoni comú que cal conservar

- Cal tenir una cura especial amb les espècies migratòries i també cal tenir en compte la problemàtica específica d'aquestes aus de pas o hivernants allà on aneu a caçar.

- Procureu que les modalitats de caça tradicional que practiqueu tinguin molt en compte la conservació de les espècies migratòries.

- Participeu en les investigacions científiques sobre les aus migratòries, aportant mostres, responent a les enquestes sobre les peces capturades o observades i facilitant a les autoritats competents les anelles trobades.

- En el cas concret de les aquàtiques i pel que fa a les aus migratòries en general, sigueu bons coneixedors de les espècies cinegètiques (biologia, comportament, morfologia, reclam) per diferenciar-les ràpidament de les espècies protegides.

- Preneu consciència dels efectes negatius que té l'ús de munició de plom per a les aus aquàtiques i la resta d'espècies del medi natural. Promoveu la utilització de munició alternativa a les zones humides.

5.5.5 Actueu de forma responsable i respecte la resta d'usuaris de la natura

- Seguiu estrictament les mesures de seguretat.

- No cal que us vestiu amb indumentària militar ja que dona una imatge agressiva i poc d'acord amb el que s'espera del caçador modern. Durant les batudes de caça major i en aquelles modalitats de caça menor que no

siguin a l'espera, vestiu roba de color llampant (és aconsellable l'armilla i gorra de color groc fluorescent).

- Eviteu qualsevol greuge a les explotacions agrícoles o forestals; no trepitgeu les collites; no espanteu el bestiar; no deixeu les tanques del bestiar obertes

- Respecteu els béns públics (senyals de tràfic, cartells, indicadors). No dispareu sobre qualsevol objecte o animal pel simple fet de practicar la punteria. Respecteu les plaques que senyalitzen les àrees de caça.

- Sigueu cortesos i servicials amb la resta d'usuaris de la natura (boletaires, ciclistes, excursionistes, altres caçadors), així com amb les persones que viuen i treballen al camp (pagesos, ramaders, pastors, llenyataires).

- No embruteu el medi. No deixeu les restes de l'esmorzar, recolliu les beines dels cartutxos, les cigarretes, etc.

- Col·laboreu en la prevenció dels danys que les espècies de caça puguin provocar a les collites.

- Participeu en les agrupacions de defensa forestal.

- Faciliteu la indemnització ràpida d'aquells danys dels que sigueu responsables.

- Durant l'acció de caça no s'ha de portar constantment el dit sobre el gallet, només en el moment just de disparar. Cal portar sempre el fiador (dispositiu de seguretat) de l'arma i només desactivar-lo en el mateix moment de disparar.

- Cal que descarregueu l'arma davant la presència d'altres persones. Mai heu d'encarar l'arma a ningú encara que estigui descarregada.

- Tingueu cura del vostre gos de caça, recordeu que és el vostre company inseparable. Cal tenir-lo en un local adequat d'acord amb les normes de benestar animal, desparasitat, vacunat i correctament identificat.

- Cal evitar conduir per fora de les pistes forestals. Usar el vostre vehicle només per als desplaçaments inevitables. La caça és una

activitat esportiva que implica un esforç, heu de planificar les vostres jornades de caça per caminar i no haver d'utilitzar el cotxe amunt i avall dins la vostra àrea de caça.

5.5.6 Impliqueu-vos en la correcta gestió de la caça i del seu hàbitat

197

- Controleu les captures a fi de mantenir unes densitats òptimes de les diferents espècies i així no comprometre el seu correcte desenvolupament.

- Cal que fometeu unes poblacions cinegètiques sanes, variades i equilibrades amb l'entorn, adaptades a les condicions locals.

- Controleu rigorosament el desenvolupament quantitatiu i qualitatiu de la caça.

- Aviseu immediatament les autoritats competents de l'aparició d'anomalies, de malalties o epidèmies a les poblacions de fauna. Feu-ho també en el cas de trobar una espècie protegida ferida o morta i davant de qualsevol situació d'agressió al medi ambient (furtivisme, ús de verí, abocaments, aprofitaments forestals incontrolats). * Telèfon del cos dels Agents Rurals: 935 740 036.

- Els guardes de reserva de fauna i els agents rurals vetllen per la natura i la caça. Col·laboreu amb ells en l'exercici de la vigilància de la natura.

- Cal mantenir i establir la riquesa cinegètica del vostre territori en base al foment de les poblacions naturals, sense abusar de repoblacions i reintroduccions que no siguin estrictament necessàries, les quals poden comportar greus riscos sanitaris i genètics.

- Eviteu l'alliberament d'exemplars abans de les caceres o durant el seu transcurs; aquestes actuacions tenen poc a veure amb una caça tradicional, natural i ètica.

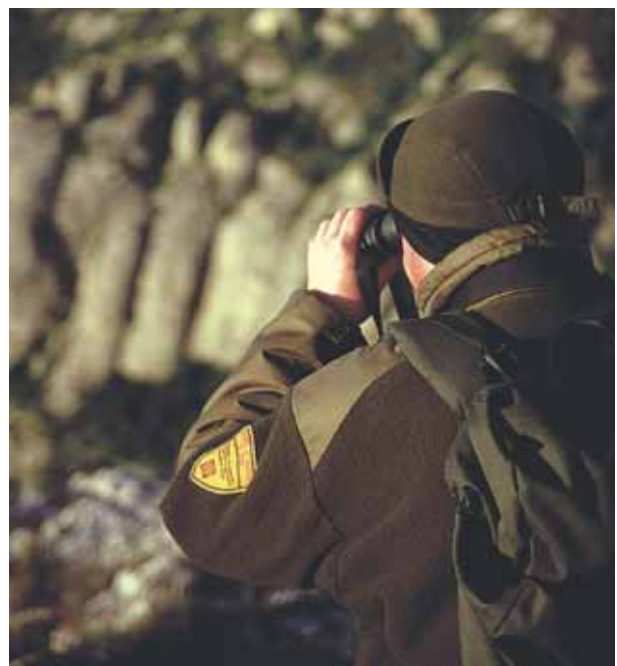
- Contribuiu a mantenir la diversitat del paisatge i dels hàbitats durant tot l'any per satisfer les necessitats de les espècies cinegètiques.

- Eviteu tota molèstia inútil a la fauna durant els períodes de reproducció.

- Intenteu posar-vos d'acord amb agricultors i propietaris forestals a fi de minimitzar les pràctiques que puguin ser més negatives

per a la fauna, com l'ús de productes fitosanitaris, aprofitaments forestals, dessecació de basses i fonts, crema de marges, aprofitament de pastures i cultius, etc.

- Col·laboreu i estigueu al servei de l'Administració local i de la Generalitat quan us ho demanin i especialment pel que fa al manteniment de les infraestructures del medi natural.

6. Anàlisi de l'enquesta sobre les propostes de debat del Pla estratègic de la caça

Un dels objectius que es van plantejar per elaborar el Pla estratègic va ser el de demanar la col·laboració dels caçadors mitjançant debats públics sobre unes propostes de partida. En cada debat públic es proposava una anàlisi de la situació i es presentava una ponència tècnica sobre els diferents aspectes de la caça. A fi de fer-los participar en el debat amb els caçadors, es va sol·licitar la participació dels assistents a una enquesta que es va distribuir a l'inici del debat.

L'objectiu de l'enquesta era el de conèixer les preocupacions del sector, els seus problemes i les inquietuds que demostren davant els problemes de la caça dins de la nostra societat. Les respostes han estat enriquidores ja que demostren que ens trobem amb un sector madur, amb ganes de millorar i de participar en la conservació de la caça i la seva adaptació a les necessitats del medi natural.

La resposta va ser majoritària per part dels assistents. Es van recollir 503 enquestes i es van tabular els resultats que s'adjunten com a annex. Globalment es destaca que la gran majoria d'assistents (84%) eren associats a la Federació Catalana de Caça, que era l'entitat que va realitzar la convocatòria. La gran majoria d'assistents, el 71%, tenia una edat situada entre els 35 i els 64 anys, que coincideix amb la població dels caçadors que han demanat llicència de caça.

Els caçadors practiquen amb grups molt equilibrats la caça major i menor, de vegades en les dues i, a més, hi ha el gran grup d'ocellaires que està integrat en la Federació Catalana de Caça. Els caçadors provenen de diferents sectors professionals de forma indistinta, amb una lleugera preponderància dels agricultors, segurament perquè els assistents eren majoritàriament procedents de municipis rurals.

6.1 Comentari sobre les respostes

1. Quina d'aquestes mesures considereu prioritàries per millorar la fauna cinegètica?

Les respostes denoten un bon coneixement dels problemes dels hàbitats i una profunda interrelació del caçador amb la natura. El 87% creu que cal actuar en el medi agrícola, del qual són conscients que en depèn la fauna salvatge; més en concret hi ha un 25% que assenyala la conveniència de recuperar conreus abandonats. Hi ha un bon nivell de respostes sobre la conveniència de controlar la pressió de la caça (16%) i la de crear reserves (16%) dins de cada àrea de caça. La necessitat de vigilància amb la guarderia no es considera important.

2. Davant de l'escassetat de la caça menor i per tal de conservar-la, seríeu partidaris de:

La problemàtica entre la presa i el depredador és un fenomen jove, massa poc estudiat dins d'un espai humanitzat com és Catalunya i que cal aprofundir conjuntament amb els caçadors. És simptomàtic que el primer problema que es planteja el caçador per

millorar la caça menor és el del control dels depredadors (40%), però conscientment també accepten la necessitat de posar un límit de captures (26%). L'augment de disponibilitat de peces de caça amb augments de repoblació és encara, amb un 21% de partidaris, una de les propostes que es mantenen per poder practicar l'esport de la caça. Caldria fer participar els caçadors en els estudis que es realitzen sobre els depredadors que s'hauria d'aprofundir dins de cada àmbit local.

3. Les repoblacions de perdiu i conill

El tema de les repoblacions, especialment de ploma, va ser recurrent en tots els debats de presentació del pla. La majoria opina que no són efectives, ja que actualment es fan amb baixa qualitat d'exemplars i manca d'assessorament tècnic per realitzar les repoblacions. Es reclama, doncs, més efectivitat en la repoblació. Un percentatge insignificant creu que són innecessàries i contraproduents.

4. Com s'haurien de prevenir els accidents de tràfic causats per la caça major?

Els caçadors són persones especialitzades en la caça. És per això que de forma implícita la gran majoria opina que s'ha d'actuar. Una part important, el 44%, proposa que es defineixin els punts de risc en les carreteres i senyalitzar-los i el 38% opta per actuacions més específiques com poden ser les barreres olfactives, els passos de fauna i d'altres. Millorar la cobertura de les assegurances o augmentar la pressió es consideren que són elements poc importants per a la prevenció. Les respostes demostren que els caçadors són persones d'acció, coneixedors de la natura i que prefereixen respostes actives, davant de la defensa passiva de les assegurances.

5. Com prevenir els accidents durant la caça?

La prevenció dels accidents de caça és una de les problemàtiques en la qual s'ha incidit especialment en els debats i que es considera prioritària. Un 42% creu urgent definir unes normes clares i d'obligat compliment per les colles del senglar. El 25,6% opina que han d'estar complementats per la realització de cursos de formació sobre prevenció de riscos i un altre 25% per l'ús obligatori de material d'identificació (indumentària cridanera, senyalització). El concepte de prevenció en l'exercici de l'esport ha penetrat profundament en el col·lectiu dels caçadors.

6. Creieu necessari establir un examen del caçador?

En els debats es va intentar aprofundir sobre la gran complexitat de la natura i dels seus actors; potser és per això que hi ha hagut una adhesió majoritària per a la formació del caçador. El 68% creu que cal establir un examen del caçador, o bé cursos de reciclatge, però encara un 30% no creu que calgui. En totes les reunions sempre hi havia afirmacions en les quals la millor escola era la pràctica de la caça.

7. Què valoreu més de les associacions de caçadors?

El caçador té un sentiment de marginació, a causa d'un cert rebuig d'una societat cada vegada més urbana. És per això que el 58% dels enquestats creu que la primera missió de les associacions de caçadors és la defensa dels interessos de la caça i dels caçadors. Però el 24% creu en una altra política més activa que prefereix assumir la capacitat dels caçadors per administrar la cacera, els vedats o les batudes. La companyonia se situa en darrer terme amb un 14% de respostes.

8. Quina d'aquestes accions haurien de realitzar les associacions de caçadors de forma més prioritària?

Aquesta resposta complementària amb l'anterior aclareix que “el millor amic de la caça és el caçador” i que uns dels primers objectius és la defensa de la natura. En efecte, el 44% creu que les associacions s'han d'implicar més en la defensa i conservació de la natura, i el 27% i el 25% respectivament creuen que les funcions més importants són promoure l'associacionisme per defensar-se i endegar campanyes de millora de la imatge de la caça.

9. Consideracions sobre els plans tècnics de gestió cinegètica:

L'obligatorietat dels plans tècnics de gestió per part de les àrees de caça va ser un primer pas per aprofundir les potencialitats i les captures. A partir dels PTGC es va poder iniciar un diàleg tècnic que relacionava la caça amb la natura. El 42% creu que els PTGC són útils per a la gestió de la caça i un 39% addicional creu que han de millorar perquè realment ho siguin, però en veuen la conveniència. Només un 8% és contrari als plans tècnics i un 5% n'ignoraven l'existència.

10. Penseu que cal disposar d'un codi de Bones Pràctiques del caçador?

La pràctica totalitat creu que cal un codi de Bones Pràctiques del caçador. Un 45,4% opina que permetria millorar la caça i conservar el medi natural; i, en segon lloc, un 29% opina que seria un bon instrument per millorar-ne la imatge.

11. Quins temes us agradaria que tractés amb més profunditat la revista de la Federació de Caça La geneta?

La revista *La geneta* és la nova revista que publica la Federació Catalana de Caça. El 16% no la coneix encara. La demanda més important, més del 52,7%, es refereix a temes tècnics i de gestió de la caça. La resta distribueix les seves preferències en percentatges similars, entre els aspectes legislatius, conèixer altres experiències de caça i temes d'armes i gossos. La tònica de tota l'enquesta revela un caçador que no només vol practicar l'esport, sinó que, sobretot i en primer lloc, vol millorar les condicions de la caça.

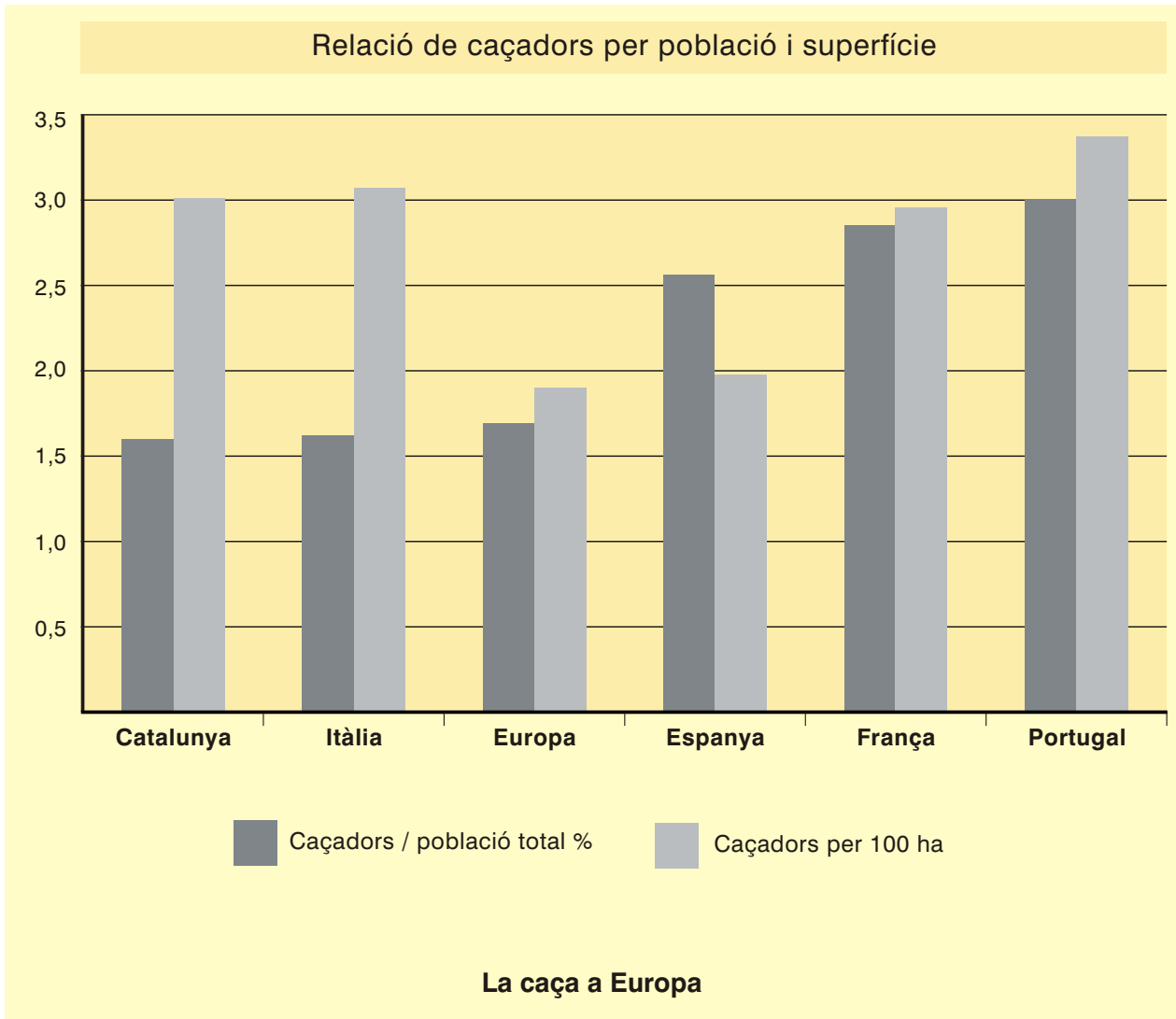
6.2 Incidència de la caça dins de la societat catalana

Per comprendre millor els resultats de l'enquesta s'ha considerat convenient situar la caça dins del context europeu. L'exercici de l'esport de la caça és molt variable segons els països i està en relació directa amb la tradició i la riquesa de cada país. És així que generalment, en els països mediterranis i els escandinaus, la caça s'ha mantingut com una tradició viva. En ambdues zones, amb unes agricultures extensives de cereals, existeix abundància de caça. En el cas de Dinamarca, amb la densitat més alta de caçadors de tota Europa, cal tenir en compte les seves característiques insulars que la predisposen a una abundància de captura d'aus aquàtiques.

Relació caçadors/habitants a Europa

País	Caçadors/ població total %	Caçadors per 100 ha
Catalunya	1,6	3,0
Itàlia	1,6	3,1
Europa	1,7	1,9
Espanya	2,6	2,0
França	2,9	3,0
Portugal	3,0	3,4

Si tenim en compte la població total, a Catalunya hi ha pocs caçadors, representen una minoria. Té una densitat de caçadors de les més baixes de tota Europa, pròpia dels països densament poblats, i això fa que sigui similar a la mitjana europea.

Per altra part, Catalunya és un país petit i és per això que la caça és intensiva i calen repoblacions o alliberaments. Té una densitat de caçadors per superfície superior a la mitjana i similar a la d'altres països del sud, com França, Itàlia i Portugal. Això fa que la demanda de caça sigui important i, per tant, molts dels caçadors catalans escullen practicar l'esport de la caça en les regions properes com Aragó i Castella-La Manxa.

La demanda de pràctica de la caça defineix una certa intensitat relativa de captures, tenint en compte la diversitat de modalitats que es poden practicar. La caça a Catalunya és molt diversa, a l'inrevés d'altres territoris; és per això que el nostre territori es caracteritza per la diversitat de captures en les quals conflueixen la caça major, la perdiu, la guatlla, el conill i la becada, les espècies aquàtiques i les espècies migratòries. Hi ha molt pocs territoris de l'Estat que disposen de tanta varietat.

6.3. Conclusions

Cal considerar que l'enquesta es va realitzar amb els assistents a les jornades de debat del Pla, en les quals precisament es realitzaven propostes de millora i dinamització del sector. En cap moment s'ha pretès fer una enquesta representativa dels caçadors, però podem afirmar que els assistents n'eren majoritàriament representants qualificats, que també són líders d'opinió i per tant factors de canvi davant del col·lectiu mateix. Si analitzem les respostes globalment, es detecta en primer lloc un bon coneixement del seu ofici, tot situant adequadament el problema de la conservació de la natura. Es detecta un esperit dinàmic, amb desig de superació de les pràctiques actuals, tot millorant el lligam amb el medi natural.

Els cinc primers elements que globalment han tingut més adhesions, si els aïllem de cada grup de preguntes, són els següents:

- La primera preocupació és la d'actuar i incidir sobre el substrat de la caça i el medi agrícola, tot recuperant terrenys abandonats.

- La segona és la de defensar els interessos dels caçadors.

- La tercera és la d'actuar en la prevenció dels accidents de trànsit mitjançant la definició dels punts de risc.

- La quarta és la necessitat d'aplicar un codi de Bones Pràctiques que permeti millorar la caça i conservar el medi natural.

- Finalment, la cinquena és la d'implicar-se més amb la defensa i conservació de la natura.

Aquestes respostes ens mostra un col·lectiu madur que coneix els problemes, que assumeix els objectius i que vol participar en la defensa de la natura. Ha estat una lliçó.

Propostes d'actuació

Capítol I. Objectius del Pla estratègic de la caça

1. Definir una caça sostenible dins de la natura i les altres activitats territorials.

L'Estratègia catalana per a l'ús i conservació de la diversitat biològica fou encarregada a la Institució Catalana d'Història Natural l'any 1997 i representa un punt de referència obligat per definir una caça sostenible. És per això que s'assumeixen els principis de la conservació i la sostenibilitat com a base d'aquest Pla estratègic.

2. Reconèixer els valors culturals de la caça i les funcions que realitzen dins de la societat catalana.

Una de les aportacions del medi rural a la nostra societat és la preservació d'uns valors, d'unes tradicions, d'un model de vida i d'una cultura propera a la terra. Cal divulgar els valors de la caça i fer-los accessibles a tota la ciutadania. La preservació i transmissió de la

cultura rural només és possible si hi ha persones que segueixen en el territori exercint activitats sostenibles.

3. Potenciar l'activitat cinegètica com a pràctica esportiva lligada a la natura.

L'activitat cinegètica és un esport col·lectiu que integra comunitats de persones arrelades al territori que participen no només en l'observació sinó especialment en la gestió de la natura. Es proposa potenciar aquesta activitat d'alt valor participatiu que responsabilitza els actors i que permet apreciar els esforços realitzats en el manteniment i desenvolupament de la natura.

Qualsevol persona que practica un esport, i estem parlant d'un que en alguns moments és molt exigent, ha de conèixer l'estat del seu cos. És per això que es recomana que periòdicament es realitzi un seguiment mèdic de les persones que realitzen l'exercici de l'esport de la caça

Capítol II. Definir la situació actual de la caça a Catalunya

1. Característiques de la fauna salvatge de Catalunya

El territori de Catalunya és molt divers, no solament per la seva gran varietat de territoris, sinó també per la seva densitat d'ocupació. Es proposa adaptar la planificació cinegètica a aquesta nova realitat, diferenciant situacions, per elaborar plans d'actuació adaptats a cada territori.

2. El medi agrícola, el ramader, el forestal i les infraestructures

2.1 Per un medi rural viu

L'evolució i la transformació del medi natural ha determinat la necessitat d'adaptació de la fauna (inclosa la cinegètica) a les noves condicions. En els darrers anys s'observa una evolució cap a una disminució de les superfícies conreades difícils de mecanitzar. Es proposa que es tregui profit de les mesures de retirades de terres de la producció per finançar l'adequació del territori a les necessitats de la sostenibilitat i de la caça.

2.2 Les infraestructures urbanes

La millora de les infraestructures urbanes incideix també en la fauna i les espècies cinegètiques. És per això que es proposa que els preceptius estudis d'impacte dels projectes de transformació agrària i de realització d'infraestructures tinguin en compte aquesta realitat i estableixin-els mecanismes adequats per incidir en l'adequació i millora dels hàbitats per equilibrar el desenvolupament de les espècies i la progressió constant de les superfícies forestals.

3. Models de gestió territorial de la caça

Els models de gestió territorial de la caça, i en especial els plans tècnics de gestió cinegètica, hauran d'adaptar-se a les noves situacions mitjançant propostes d'actuacions integrades de cada sector productiu dins de cada àrea de caça en les que es proposin mesures per corregir la incidència dels canvis. Es recomana incloure en els plans directores territorials i en l'aplicació de l'Agenda 21, l'activitat cinegètica com un dels recursos del medi natural.

4. Importància econòmica i social de la caça

La caça ha esdevingut un element de desenvolupament del medi rural i, en especial, de les zones més despoblades. És per això que s'assumeixen les propostes de línies estratègiques de l'Agenda 21, per la qual cosa cal potenciar un espai agrari multifuncional: mantenidor de la biodiversitat de la fauna i flora i, a la vegada, proveïdor d'espai per al lleure. Es proposa que s'estableixi la normativa tècnica i sanitària adaptada a la caça que permeti un control adequat per a la comercialització i el consum de la carn de caça.

5. Directrius europees sobre l'aprofitament de la fauna salvatge

Les directrius europees sobre l'aprofitament de la fauna salvatge consideren els efectes globals de les actuacions locals proposant la normalització de la caça per una millora de la sostenibilitat de la natura i dels espais rurals. És per això que es proposa actualitzar la normativa de l'Estat amb relació a les espècies que poden ser objecte de caça, les que la seva captura no està permesa i els mètodes de caça no autoritzats, a fi de millorar la sostenibilitat de la caça dins d'un marc europeu.

Capítol III. Programes d'actuació

1. Funcions de la caça

1.1 Equilibri de poblacions i manteniment de la biodiversitat

La caça és un dels elements que té incidència directa en l'equilibri de les poblacions de fauna silvestre. Una de les funcions que ha assumit tradicionalment és la de controlar els depredadors, la de controlar les espècies exòtiques i la de promoure el desenvolupament de la fauna cinegètica. El manteniment de la biodiversitat és una garantia per a la sostenibilitat de la caça a llarg termini, és per això que es recomana que es promoguin les actuacions que s'estan realitzant en la millora d'hàbitats, actuació sobre espècies exòtiques i l'alimentació en moments puntuals. Es proposa realitzar accions en profunditat a fi d'eliminar els riscos de plumbisme.

1.2 Els remugants salvatges i la gestió de l'hàbitat

En la mesura de la disminució dels aprofitaments forestals i agrícoles en les zones de pendents s'ha promogut la reintroducció i el desenvolupament de remugants salvatges que ocupen un buit i assumeixen unes funcions de manteniment de la cobertura vegetal i permeten disposar d'un nou instrument per a la gestió de l'hàbitat. Es considera

convenient anar promovent aquest tipus d'actuació, realitzant un seguiment acurat a fi de mantenir l'equilibri entre les diferents activitats. Caldria també promoure l'homologació dels trofeus de caça major com a distintiu de qualitat, no solament del caçador, sinó especialment de les reserves nacionals i àrees de caça.

1.3 Les malalties de la fauna i les mesures de biocontrol

La integració a un espai superior com ha estat la Unió europea ha suposat un augment de la mobilitat. El creixement constant a Catalunya de la fauna silvestre fa que augmentin els riscos de malalties de la fauna. És per això que es recomana consolidar les mesures de biocontrol en una xarxa en la que hi participin els responsables de la gestió cinegètica de cada àrea territorial. Es proposa l'elaboració d'un protocol d'actuació per al control i la vigilància de les malalties del bestiar i en especial de les pestes porcines.

1.4 Models actuals de manteniment d'espècies

1.4.1 Cria en captivitat

Caldria establir, conjuntament amb els criadors d'espècies cinegètiques, un protocol d'obligat compliment per a les explotacions

cinètiques i en concret les dedicades a la perdiu roja i el conill de bosc, a fi de garantir a curt termini la puresa genètica, la qualitat sanitària, de benestar animal, de rusticitat i comportament salvatge, que inclogui les condicions de transport, de distribució i de les etapes prèvies als alliberaments o repoblacions, d'acord amb les normatives vigents.

1.4.1 Repoblacions cinètiques

Les repoblacions cinètiques hauran de ser realitzades ateses les circumstàncies de cada territori. Caldria definir adequadament els elements necessaris per dur a terme una repoblació, que estudiés la capacitat de cada territori, les adequacions a realitzar, la situació dels depredadors, les voladores i els controls. Caldria, a més, diferenciar i condicionar adequadament els alliberaments, les repoblacions amb finalitats cinètiques anuals i les repoblacions sostenibles. Les repoblacions realitzades amb animals procedents de les granges de producció de l'Administració haurien de complir aquestes condicions.

1.4.2 Alliberaments

Actualment, un nombre significatiu d'àrees de caça es mantenen gràcies als alliberaments. Cal dur a terme una tasca de formació i informació als caçadors perquè coneguin les conseqüències de basar l'aprofitament cinètic en els alliberaments i els riscos d'artificialització i manca de sostenibilitat d'aquesta pràctica.

1.4.2 Necessitat de plans tècnics col·lectius de gestió cinètica

Cada vegada més és imprescindible implantar criteris de gestió basats en el coneixement tècnic per determinar els problemes que afecten els hàbitats i dissenyar les actuacions per resoldre'ls. Per fer possible la gestió sostenible, cal potenciar la creació d'unitats biogeogràfiques de gestió. En aquestes àrees cal fer uns plans tècnics conjunts de gestió cinètica, en concret per espècies de caça major. Caldria estudiar la possibilitat de donar una consideració legal pròpia a aquesta figura de gestió territorial.

1.5 Necessitat de mantenir la caça com a element de la cadena tròfica

1.5.1 Manteniment d'espècies

Una de les funcions dels plans tècnics de gestió cinètica és la del manteniment de les espècies. És per això que aquests tindran sempre en compte la situació de cada una d'elles dins de la planificació de cada àmbit. Es recomana divulgar el Codi de Bones Pràctiques de la caça a fi d'assumir una pedagogia individual que col·labori en la millora de la sostenibilitat.

1.5.2 La caça: element consolidat dins de la cadena tròfica

L'activitat cinètica és una activitat tradicional que s'ha inserit dins de la cadena tròfica; és per això que s'hauran de valorar especialment les seves aportacions al seu manteniment, concretament en allò que fa referència al manteniment de les espècies protegides i en risc d'extinció.

1.6 La caça com a pràctica esportiva

La caça és una pràctica esportiva que ha permès no només apropar l'home a la natura sinó que, a més, representa una activitat beneficiosa per a la salut que caldria aprofundir. La pràctica de la caça necessita una preparació esportiva especialitzada. Un dels aspectes a analitzar és la de la formació d'una manera de ser i actuar, i la seva participació en un equilibri personal dins de la dimensió de la societat moderna.

1.7 La caça: una visió de la natura

La pràctica de la caça ha comportat una visió de la natura. Les primeres accions per salvaguardar la natura van sorgir del col·lectiu de caçadors, han permès actuacions concretes en defensa de la natura i ha format els primers especialistes. Es proposa que les associacions de caçadors participin en l'òrgan de gestió dels parcs naturals i espais d'interès natural. Es proposa promoure els safaris fotogràfics per compartir amb la societat els valors de la caça.

2. Compartir l'ús de la natura

2.1 Equilibrar els diferents usuaris de la natura: turisme rural, veïns, societats de caçadors i espais d'interès natural

Amb una càrrega tradicional indubtable, la caça continua sent un dels esports més populars amb unes 100.000 llicències. La millora de les comunicacions ha determinat unes noves multifuncionalitats de l'espai rural amb nous consumidors de natura. Es recomana ordenar els accessos a l'espai rural, especialment en els períodes de caça, a fi d'equilibrar els diferents usos. Es recomana que es consideri obligatori el compliment del Codi de Bones Pràctiques de la caça en les àrees gestionades per l'Administració i l'aplicació voluntària en la resta d'àrees.

2.2 Les reserves nacionals de caça i les mesures de conservació de la natura

Històricament, les reserves nacionals de caça van ser el primer element de protecció i conservació de la natura, especialment en les zones de muntanya. En alguns casos atesa la gestió portada a terme, gran part del seu territori ha estat declarat com Parc Natural. És necessari mantenir i potenciar la figura de les reserves nacionals de caça de forma indepen-

dent i individualitzada, però evidentment en coordinació amb els òrgans rectors d'altres figures de gestió del territori que pugui haver-hi, tot dotant-les de més mitjans humans, tècnics i administratius, i materials. En aquestes zones de caça gestionades per l'Administració, caldria introduir nous elements de millora de la sostenibilitat econòmica utilitzant la caça com element bàsic de la seva gestió.

2.3 Les zones de seguretat i les vies de comunicació

El creixement de la caça a Catalunya, paral·lela a la multiplicació i millora de les infraestructures que faciliten i milloren l'accés al medi rural, comporta uns riscos en l'ús d'aquestes infraestructures. És per això que caldria definir i assenyalar els punts de risc i establir les mesures adequades en les infraestructures per evitar accidents, tot col·laborant i obtenint la informació necessària amb els caçadors locals.

2.4 La seguretat en la pràctica de la caça; senyalització i informació

Estadísticament, la caça és una de les pràctiques esportives amb un menor nivell de risc, però amb un elevat nombre d'accidents

mortals. Es proposa establir normes d'actuació adequades a cada àrea de caça a fi de disminuir tots els riscos per als practicants de la caça i pel seu entorn; cal establir senyalitzacions, informació, distintius i reglaments d'actuació i enfortir la figura tradicional del cap de colla.

3. Interrelació entre la gestió de la fauna i la producció agrícola

La producció agrícola és l'activitat econòmica predominant en el medi rural i determina la riquesa de la caça. Els agricultors necessiten els caçadors i els caçadors necessiten els agricultors. És en aquest sentit que cal apropar la caça a la producció agrícola i elaborar actuacions conjuntes per tal de protegir les produccions i, a la vegada, desenvolupar propostes conjuntes especialment per millorar la caça menor.

3.1 Sistemes de producció compatibles i costos de producció

Tradicionalment, les associacions de caçadors han realitzat inversions en el medi rural per tal de compensar a les comunitats locals l'aprofitament de la caça. L'adaptació de la producció agrícola pot representar uns costos addicionals que cal assumir col·lectivament. Les noves propostes europees per a la definició de les noves funcions de l'agricultura tendeixen a remunerar aquestes actuacions. És per això que es proposa participar conjuntament en la planificació de les produccions i en la reorientació de la participació en les despeses, utilitzant els nous instruments financers posats a la disposició del medi rural.

3.2 Els danys a les activitats agrícoles i forestals

La millora de la superfície forestal, el creixement dels caducifolis i la millora en general del seu hàbitat ha determinat el creixement del porc senglar i dels remugants salvatges que en algun cas s'han realitzat per tal de millorar l'equilibri de la natura. Aquest creixement fa que molt sovint sigui difícil de controlar-lo i causa danys a les produccions agrícoles. La

prevenció és l'eina fonamental de gestió per evitar conflictes d'interessos entre els caçadors i agricultors, ramaders i forestals. La prevenció passa per l'elaboració de mapes de risc, que permetin actuacions prioritàries de forma ràpida i eficaç. Les associacions de caçadors, conjuntament amb els propietaris i agricultors, portaran a terme les mesures necessàries per prevenir, controlar els danys i permetre una agricultura també sostenible.

3.3 Les explotacions ramaderes cinegètiques

La repoblació es realitza sovint amb espècies procedents d'explotacions cinegètiques. Aquestes, que necessiten una elevada professionalitat, poden esdevenir un complement de l'agricultura. Es proposa estudiar les possibilitats de desenvolupament d'aquesta activitat, especialment en les zones de muntanya, que pot representar un complement d'ingressos. Cal evitar les repoblacions amb espècies al·lòctones i híbrides, establir controls genètics i sanitaris de les explotacions cinegètiques i aconseguir una major col·laboració dels col·lectius implicats.

4. Els models per a la gestió de la caça sostenible

4.1 La investigació i la gestió cinegètica

L'evolució de les espècies cinegètiques segueix unes pautes encara poc conegudes. És per això que caldrà millorar els estudis sobre l'evolució de la fauna en general, i de les espècies cinegètiques en particular, tenint en compte especialment les variables climatològiques pròpies de Catalunya, tot promovent la col·laboració entre investigadors, gestors i caçadors i fent participar adequadament als serveis de guarderia de fauna.

4.2 Els plans tècnics de gestió cinegètica

L'obligatorietat de la planificació cinegètica de les àrees de caça va significar un pas endavant en la gestió que cal actualitzar mitjançant la inclusió de nous elements complementaris d'actuació. La caça sostenible es realitza en hàbitats determinats que cal millorar promovent, entre altres, plantacions de tanques naturals, sembres i cultius específics en zones marginals, manteniment del rostoll i els marges, la

promoció de la sembra directa i de les zones humides, instal·lació d'abeuradors, alimentació addicional en cas de gelades o nevades prolongades i tractaments fitosanitaris de baixa toxicitat entre d'altres. Es proposa definir un model de gestió col·lectiva de la caça amb un àmbit territorial que possibiliti una gestió cinegètica adequada. Es podria aplicar un model comarcal, o també el reagrupament de diferents àrees de caça sota una sola unitat de gestió, tot revisant les superfícies mínimes per a la creació de les àrees de caça.

4.3 Els refugis de fauna salvatge

Els refugis de fauna salvatge es creen amb objectius de conservació i manteniment de la biodiversitat. En realitat, molts d'ells s'han creat per evitar-hi la caça pel desig del propietari. Es proposa que la creació d'un refugi de fauna salvatge comporti accions de gestió i seguiment de la fauna que incloguin el control de depredadors i valorin el desenvolupament de les espècies cinegètiques davant de l'absència d'activitat.

4.4 El guaret faunístic

Les primeres experimentacions de guarets faunístics han definit nous sistemes de producció agrícola al servei d'una demanda de caça de qualitat creixent. Es proposa estendre aquesta activitat mitjançant la remuneració d'aquesta nova producció. Es proposa que la Federació Catalana de Caça i les organitzacions professionals agràries estableixin un model de col·laboració per al desenvolupament del guaret faunístic, en el que es defineixin, entre d'altres, les condicions i els períodes de l'actuació i s'indiquin les prestacions d'ambdues parts.

4.5 Les àrees de caça

La gestió del territori en àrees de caça ha permès introduir nous elements de gestió per a la millora de la caça per evitar la parcel·lació, que dificulta les actuacions. Es recomana promoure agrupacions d'àrees de caça en forma d'unitats viables per a la gestió. Es proposa regular els terrenys cinegètics tancats, pel seu possible impacte negatiu sobre el medi (fragmentació dels hàbitats, sobreexplotació dels recursos, endogàmia).

La majoria d'àrees de caça de Catalunya tenen una finalitat social. És per això que es proposa

adaptar la normativa per diferenciar les àrees socials de caça, gestionades pels propis caçadors, de les àrees privades de caça, que tenen una finalitat comercial.

4.6 Anàlisi dels diferents mètodes i tipus de caça

La diversitat del territori fa que a Catalunya s'aprofitin diversos tipus de caça que requereixen tractaments específics i adaptats a cada circumstància. És per això que caldria definir per a cada tipus de caça uns objectius de millora i adequació dels diferents mètodes d'aprofitament. Cal realitzar un esforç constant per realitzar censos que permetin disposar de sèries a llarg termini i així seguir l'evolució de les espècies d'acord amb les actuacions realitzades.

4.7 La gestió de la caça de les aus migratòries

Dins del nou marc de la Unió Europea i dels acords de les organitzacions internacionals es proposa una especial atenció a la gestió de la caça de les aus migratòries per als seus efectes dins d'àmbits superiors al dels Estats. És per això que s'hauran d'aplicar mesures addicionals per actualitzar les pràctiques d'aquest tipus de caça, especialment en el

tord i la becada i en la guatlla i la tórtora comuna pel que fa als migrants estivals. En aquest sentit es proposa un major control en el comerç i les pràctiques il·legals de caça i de la pressió cinegètica sobre aquestes espècies, establint mecanismes per al tancament de la caça en cas d'alta vulnerabilitat per temporals de fred.

4.8 El control de depredadors

El manteniment de la fauna i de les espècies cinegètiques exigeix el seguiment i control de depredadors, especialment necessaris en una societat altament humanitzada. És per això que es proposa fer un seguiment constant de cada situació, en el marc dels plans tècnics de gestió cinegètica i adaptar el període de control d'acord amb la densitat de depredadors, però també de la caça (conill i perdiu) i les previsions d'alliberaments i/o repoblacions.

Així mateix, es considera necessari gestionar la depredació en les zones de seguretat i les reserves de fauna. Caldria elaborar els protocols d'actuació adequats per a cada cas, en cada una de les reserves integrals i, fins i tot, per al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici quan estiguin en perill espècies protegides o en risc d'extinció.

4.9 Adaptar les tradicions als nous conceptes de gestió

Les pràctiques tradicionals d'un alt valor cultural exigeixen un aprofundiment per al seu manteniment i, a la vegada, per a la seva adequació als nous mètodes de gestió de la fauna. És per això que es proposa que les associacions de caçadors participin activament en l'estudi i en l'elaboració de propostes per a la millora d'aquestes pràctiques tot conservant el seu caràcter cultural.

4.10 La reintroducció i introducció d'espècies

L'Administració de caça de Catalunya està controlant des d'un punt de vista sanitari la reintroducció d'espècies. Caldria incidir en la recerca i definir marcadors genètics per evitar la repoblació amb espècies híbrides tot promovent la col·laboració amb els col·lectius implicats. Es recomana incidir especialment en la millora de les repoblacions cinegètiques i tendir a reduir-les, tot ajustant l'aprofitament del recurs a les capacitats del medi i sense intentar que sigui el medi el que s'adapti a la demanda de la caça

4.11 La recuperació d'antics mètodes de caça

La caça és una pràctica esportiva en constant evolució. Darrerament s'han desenvolupat vells mètodes de caça esportiva d'elevat interès, com la cacera amb arc o la falconeria. La Federació Catalana de Caça hauria de seguir promovent aquests mètodes de caça que permeten una major selectivitat en les captures i, a l'hora, ampliar el col·lectiu d'esportistes. Es fa del tot necessària una regulació de l'activitat de la caça amb arc, perquè la seva pràctica sigui l'adequada,

coherent i respectuosa amb les normes bàsiques de la conservació dels recursos naturals.

4.12 Les repoblacions

En moltes àrees de caça hi ha una confusió entre alliberaments, amb un objectiu merament temporal per la pràctica esportiva, i les repoblacions que permeten la millora de la capacitat productiva de l'àrea. Es proposa regular les condicions de cada actuació amb una normativa adaptada a les circumstàncies i qualitat de cada zona, diferenciant si cal les zones d'actuació. Hi ha molts problemes de gestió que sobrepassen les possibilitats d'actuació dins l'àmbit de l'àrea de caça. Cal unificar criteris i esforços agrupant les àrees de caça en unitats de gestió biogeogràfica.

Els caçadors, gestors i titulars d'àrees de caça han d'exigir garanties sanitàries i genètiques abans d'adquirir qualsevol exemplar destinat a repoblació i/o alliberaments. Cal que els caçadors s'impliquin directament en els problemes les solucions dels quals es troben dins l'àmbit estricte de l'àrea de caça.

4.13 La caça per mantenir l'equilibri de la natura

Les espècies oportunistes (còrvids, gavines, cabres assilvestrades) i exòtiques (visó) poden modificar substancialment els equilibris de la fauna en determinats territoris. D'acord amb la problemàtica de cada zona els caçadors poden esdevenir uns auxiliars d'inestimable qualitat per millorar l'equilibri del medi natural.

4.14 Comercialització de fringíl·lids

La comercialització i exposició pública d'exemplars de les espècies d'ocells fringíl·lids està prohibida. Només està autoritzada l'exposició pública dels mascles en els concursos oficials de cant i en els concursos dins les seues socials mateixes de

les societats d'ocellaires. És per això que cal actuar en profunditat per tal d'eradicar l'activitat de venda il·legal d'aquests ocells en els mercats i fires, principalment de l'àrea metropolitana de Barcelona, a fi de defensar la sostenibilitat de les espècies d'ocells fringíl·lids i a fi de defensar l'activitat tradicional i històrica tan arrelada a Catalunya.

5. Potenciar el factor humà

5.1 Control del furtivisme i necessitat de control i seguiment dels transfronterers.

El furtivisme és la negació de la pràctica esportiva i impossibilita l'adequada gestió de les àrees de caça. El control del furtivisme amb l'auxili de la població local esdevé una prioritat especialment a les zones

transfrontereres. Es recomana definir esquemes de col·laboració amb les autoritats de les zones problemàtiques. Es proposa augmentar les sancions de forma substancial i exemplar per eradicar definitivament aquestes pràctiques il·lícites.

5.2 La formació del caçador i l'examen del caçador

La sostenibilitat de la caça s'aconsegueix amb la formació dels seus actors principals, els caçadors. És per això que es proposa que una de les primeres accions a realitzar sigui la d'aconseguir una millora de la formació del caçador. Caldria exigir un examen del caçador a instaurar progressivament perquè sigui finalment obligatori per a l'expedició de les noves llicències de caça.

5.3 Formació de paranyers

El control de depredadors és una activitat necessària que cal reglamentar adequadament. Es proposa homologar la formació i els coneixements mínims necessaris que permetin definir les actuacions dels paranyers com a personal especialitzat en la gestió, maneig i captura de fauna salvatge. Això permetrà disposar de personal responsable i amb possibilitats d'actuar en tot el territori i en qualsevol moment.

5.4 Les associacions de caçadors i les comunitats locals

Les associacions de caçadors formen part del dinamisme de la societat civil rural que col·labora activament en les accions locals, com pot ser la millora de camins, actuacions contra danys a les collites, en cas de catàstrofe o en les ADF mateixes. És per això que es proposa incloure les actuacions de les associacions en els programes de l'Agenda 21 municipals i establir esquemes de participació en projectes conjunts amb les Administracions per mantenir aquest teixit viu, base de la riquesa del territori.

5.5 La responsabilitat civil i les assegurances de danys

El ràpid creixement de la fauna salvatge de peu rodó, principalment senglar, cabirol i cérvol, juntament amb la proliferació de les vies de comunicació fa que de forma inevitable es produeixin accidents de circulació. És per això que caldrà identificar els punts de risc de col·lisió i definir en cada

cas les actuacions adequades. Així mateix es recomana promoure un sistema d'assegurances suficient que cobreixi aquests tipus d'accidents. Es proposa definir adequadament la responsabilitat per a cada un dels actors implicats: Administració, conductors i caçadors. Les àrees de caça només en poden ser responsables en cas de negligència de les seves obligacions.

5.6 La seguretat dels caçadors

Es proposa que s'estableixin mesures per millorar la seguretat en l'exercici de la caça, impulsant entre d'altres l'ús d'indumentària de colors vistosos, recomanant el color groc (pantone núm. 116) en armilles i gorres, per a la pràctica d'aquelles modalitats de caça major i per a aquelles modalitats de caça menor que impliquin l'espera dels animals en llocs fixos. Es considera obligatori realitzar cursos de formació sobre seguretat i primers auxilis durant la pràctica de la caça en general i específics per a les modalitats potencialment més perilloses. Es proposa redactar unes normes d'obligat compliment per a la caça major en batuda, que siguin recollides en el règim intern de les colles del senglar de Catalunya.

5.7 El Centre Nacional de la Caça

Les actuacions conjuntes entre l'Administració i la Federació Catalana de Caça han permès millorar les actuacions en el sector de la caça. La gestió conjunta durant cinc anys de les repoblacions a partir de la granja de Torreferrussa per a la perdiu roja i la d'Esterrí d'Àneu per a la perdiu xerra, han demostrat l'eficàcia d'aquestes accions. Es proposa constituir un Centre Nacional de la Caça en el qual l'Administració actuï conjuntament amb el sector per gestionar conjuntament la caça amb la finalitat de promoure'n la sostenibilitat i millorar l'activitat cinegètica.

5.7 El Decàleg de Bones Pràctiques ambientals per a la caça

Les associacions de caçadors han introduït normes d'actuació dins de cada àrea consolidant els usos i costums tradicionals. Es proposa aplicar el Decàleg de Bones Pràctiques de la caça, que defineix les normes individuals d'actuació per a la millora de la sostenibilitat dins del conjunt del medi natural. Aquestes normes haurien de ser, a més, un principi d'obligat compliment per a tots els caçadors.

5.8 La Federació Catalana de Caça

La Federació Catalana de Caça és, en aquests moments, la segona federació de caça de l'Estat i una de les primeres federacions esportives de Catalunya. Això ha permès agrupar la majoria de caçadors que prac-

tiquen l'esport de la caça i de les seves associacions que estan distribuïdes per tot el territori i faciliten la promoció d'un nou model de caça sostenible. Es proposa potenciar la Federació Catalana de Caça perquè assumeixi noves funcions mitjançant l'aplicació del principi de subsidiarietat, amb l'objecte de divulgar noves propostes d'actuació i de formar als caçadors per a una millora de l'activitat cinegètica.

Definir la situació actual de Catalunya

1. Característiques de la fauna salvatge a Catalunya

Per valorar adequadament la potencialitat i varietat de la caça a Catalunya, l'hem de situar dins de la gran riquesa i diversitat de tota la fauna salvatge del nostre país. Per això, encara que breument, es vol descriure aquesta gran biodiversitat. L'especial orografia i situació de Catalunya li confereixen unes característiques específiques que es tradueixen en una diversitat de situacions i, per tant, en una fauna característica. Podem passar dels paisatges dels secans de Lleida d'ambient estèpic, amb hiverns secs i freds i estius secs i calorosos, a paisatges forestals centreeuropeus amb pluja abundant que permeten uns boscos dominats pels arbres caducifolis. Des del nivell del mar, amb zones humides i costaneres, refugi d'ocells migratoris i de nidificació, fins a l'estatge alpí dels cims dels Pirineus a més de 3.000 metres i amb espècies del nord d'Europa, reminiscències de les darreres glaciacions.

La fauna salvatge en general i cinegètica en particular són conseqüència d'aquestes situacions naturals, sense oblidar que han estat profundament alterades per l'acció de l'home durant els darrers tres mil anys, i amb una major pressió en els darrers segles. La combinació ens ha dut una riquesa faunística que, si bé potser ha deixat algunes espècies pel camí encara conserva un grapat de joies de la natura.

1.1 Els vertebrats

Taxonòmicament és el grup més vistós i que apreciem de forma més ràpida. El grup està format pels rèptils, amfibis, peixos, ocells i mamífers. Entre els primers, podem trobar actualment 32 espècies, on es diferencien tres grans grups: els sauris, normalment amb potes (sargantanes i llangardaixos), els ofidis

(serps i escurçons) i els quelonis (tortugues). Un grup que es veu afavorit pel component mediterrani de Catalunya, encara que per sota d'altres zones més càlides. Dels sauris (18 espècies), destaquen la sargantana de paret, associada als medis més humanitzats, els dragons, també associats a aquestes zones, el llangardaix verd i, recentment descobertes, les sargantanes del Pallars, que viuen a més de 2.000 metres i no es troben enlloc més del món. De les serps (11 espècies), hi ha algunes aquàtiques com la serp d'aigua, encara que la resta és terrestre, com els temuts escurçons (dues espècies), la serp blanca o la gran serp verda. Les espècies més petites són insectívores i les més grosses només accedeixen a menjar petits mamífers, peixos, i algun ou que agafen dels nius. L'últim grup, les tortugues, compost per 3 espècies, no és gaire abundant, i tenen com a representants la tortuga mediterrània, espècie que és en un estat fràgil que ha portat a reintroduir-la a llocs del Garraf, del delta de l'Ebre i del cap de Creus.

Quant als amfibis, lligats als ambients aquàtics i compostos per 16 espècies, els dividim en dos grans grups: els urodels (salamandres i tritons) i els anurs (granotes i gripaus). Els primers es componen de 5 espècies proveïdes de potes i cua, i respiren mitjançant brànquies o per la pell; en destaca l'espectacular salamandra, amb colors grocs i negres com a mètode per evitar la seva depredació, i el tritó pirinenc, que viu a petites torrenteres amb una bona qualitat de l'aigua del Pirineu. Els anurs, compostos per 11 espècies, necessiten l'aigua per pondre els ous, però podem trobar els adults de moltes espècies allunyats d'aquest medi, com és el cas dels gripaus.

bagres, carpes, etc.). Constitueixen la major part de la biomassa dels rius i, per tant, són bàsics en els ecosistemes riberencs. Per desgràcia, el major nombre d'espècies de peixos són considerades exòtiques i introduïdes, amb el conseqüent perill per a la resta d'espècies autòctones. Podem destacar-ne la carpa, el peix sol, la perca americana i el silur, peix de grans dimensions.

Sens dubte, el grup dels ocells és el més divers, amb un nombre d'espècies nidificants superior a les 384 espècies, de les quals cal distingir les considerades hivernants, que utilitzen el nostre país com a refugi del rigorós fred del nord d'Europa. La diversitat de formes

Encara que totalment aquàtics, hem d'afegir, com a integrants de la fauna, el grup dels peixos continentals. Actualment, hi ha als nostres rius, llacs i embassaments una gran varietat d'espècies; la truita comuna n'és l'únic representant dels salmònids i està sotmesa a una forta pressió dels pescadors pel seu reconegut caràcter en aquest esport. Ecològicament, el grup dels peixos més interessant dels nostres rius sotmesos a les condicions de l'ambient mediterrani és la família dels ciprínids (barbs, madrilles,

i espècies és un reflex de l'adaptabilitat d'aquest grup a la majoria de condicions i situacions ecològiques. Aquesta diversitat es tradueix en petits ocells de l'ordre dels passeriformes o moixons, el grup més divers, amb representants a Catalunya de 23 famílies. A les zones humides, destaca l'ordre dels anseriformes (ànecs i cignes). Bernats pescaires, agrons, esplugabous i martinets són també típics d'aquestes zones, i són actius pescadors amb l'ajut del seu bec llarg.

Cal destacar els ocells rapinyaires, veritables caçadors volants amb unes adaptacions a la captura de preses que van des dels petits insectes, en el cas dels xoriguers, a la captura en espectaculars vols en picat de petits ocells com fan els falcons, a l'espera pacient dels aligots apostats als pals fins que surti un talpó, a la patrulla constant des de l'aire de l'àliga cuabarrada, i a les poderoses urpes de l'àliga daurada per capturar grans preses a terra. Aquests caçadors són diürns i tots tenen una vista potent, però a la nit els amos són les òlibes, els mussols i els ducs, que aprofiten, a més de la vista adaptada a la manca de llum, una oïda prodigiosa. Poden caçar així petits mamífers en condicions de plena foscor. La riquesa en rapinyaires és indicadora de riquesa de caça. La depredació natural que realitzen permet millorar les espècies cinegètiques i actua de seleccionador genuí eliminant els individus malalts i maldestres.

També, cal recordar el grup dels ocells necròfags (voltors), que són a la darrera posició de la piràmide tròfica i eliminen les desferres d'animals actuant com a netejadors implacables. El trencaòs és, de ben segur, l'espècie que més ha sofert un retrocés de la

seva població a causa de les peculiaritats de la seva biologia: s'alimenta dels ossos pelats que deixen els altres carronyaires, posa anualment només un ou, i no és adult fins als 7 anys. Si les condicions d'estabilitat a què estava adaptat fallen, la seva possibilitat de respondre és mínima. Actualment, no en queden més d'una vintena de parelles a Catalunya. La seva preservació és un deure dels caçadors.

En darrer lloc, hem deixat el grup dels mamífers, dels quals hi ha a Catalunya fins a 51 espècies, des de la més petita, de pocs grams, com és la musaranya nana, fins a l'ós bru. Entre els petits mamífers, cal destacar els ratolins, presents a la majoria d'hàbitats, els talpons, que trobem a prats i zones obertes, els talps, que viuen sota terra, el liró gris i la rata cellarda, que romanen en letargia a l'hivern, i la rata almesquera, amb una boca en forma de trompa i que selecciona els cursos fluvials del Pirineu que encara queden nets, sense oblidar les 24 espècies de ratpenat, algunes en situació desconeguda a causa de la dificultat d'estudiar-los.

Després, cal destacar els conills i les llebres, dels quals el primer és l'autèntic sustentador dels ecosistemes mediterranis per la seva abundància i la seva dimensió òptima per a la majoria dels depredadors. Tant, que el linx ibèric ha adaptat les seves capacitats a la seva captura, i, quan el conill desapareix, no troba aliment, cosa que n'ha provocat l'extinció a la majoria de zones de la península Ibèrica on vivia fins a principis del segle XX. Com el linx, els carnívors que trobem a Catalunya estan condicionats a la captura de preses animals en una proporció variable. La família més important i diversa dels nostres carnívors són els mustèlids; engloba la mustela, l'ermini, la marta, la fagina i la llúdriga, entre d'altres, fins a 12 espècies. Els cànids són representats actualment per la guineu, autèntic supervivent i especialista a adaptar-se a tots els medis, encara que fins a principis de segle el llop encara vivia a certes zones, fins que es va extingir. Finalment, no es pot oblidar el més gran dels carnívors, l'os bru, perfecte omnívor que arriba a pesar més de 250 kg i que ha quedat restringit al Pirineu; sobreviu a Catalunya gràcies a la reintroducció d'exemplars dels Balcans.

Per últim, els artiodàctils o ungulats són els més grans herbívors que podem trobar a casa nostra. Cabirols, cérvols, daines, isards, porcs senglars, muflons i cabres salvatges constitueixen els ramats salvatges dels boscos i prats, que aprofiten la producció primària existent.

1.2. Els invertebrats

Els invertebrats són animals petits que, malgrat que són menys vistosos, són la major font de diversitat de la majoria d'ecosistemes. Els insectes constitueixen la meitat d'espècies descrites fins a la data. Molts dels insectes són fins i tot indicadors perfectes de l'estat d'un ecosistema, i són tant o més selectius que la majoria de vertebrats. La seva abundància prop de la base de la cadena tròfica és un reflex de la bona salut de l'ecosistema, i és garant d'una bona producció cinegètica, especialment les espècies insectívores.

1.3 La distribució de les comunitats faunístiques

Segons les característiques del medi, hi ha una sèrie d'espècies associades que conformen les comunitats faunístiques. A Catalunya, com ja hem indicat, la geografia i les condicions climàtiques diferencien set regions biogeogràfiques. La més septentrional és la regió del Pirineu, constituïda per l'eix de la serralada pirinenca amb l'estatge alpi; per sobre dels 3.000 metres, amb neu i el clima fred típic del nord d'Europa, hi destaquen l'isard, la perdiu blanca, la perdiu xerra i el trençalòs, els pocs habitants d'aquestes dures condicions. Els boscos de coníferes dels vessants nord són l'hàbitat d'espècies forestals de la taiga d'Europa: marta, gall fer, mussol pirinenc, talp roig, cabirol, daina i ós bru. Les serres laterals, més baixes i al sud, constitueixen el Prepirineu, amb boscos de pi roig i alzinars mediterranis, on les modificacions de l'home han alterat ja el medi. Podem trobar-hi espècies com la fagina, el cérvol, el cabirol, el picot, el trençalòs i la llúdriga als rius.

Tot anant cap a l'est, hi ha la regió oriental humida, on les serralades interiors i la influència de les abundants precipitacions permeten la presència dels boscos caducifolis de faig i roure, i on el porc senglar troba els aglans a l'hivern; hi ha espècies d'ocells forestals com el picot garser gros i el mussol. I, ja a la costa, l'efecte del mar conforma la regió de tramuntana de les comarques del nord de Girona, amb muntanyes baixes i costaneres amb una vegetació mediterrània constituïda per matolls i arbres de port petit. Són l'hàbitat de la tortuga mediterrània, d'ocells com el xoriguer petit o l'esparver cendrós, i de diversos ocells costaners.

Baixant per la costa destaca la regió litoral, una franja de pocs quilòmetres delimitada per la costa i les serres litorals. És constituïda per boscos mediterranis de pinedes de pi blanc, suredes i alzinars espessos amb un important sotabosc. Actualment, però, està molt transformada per nuclis urbans. Les espècies de fauna estan habituades a conviure amb

l'home i les seves activitats; la merla, els estornells i les cadeneres han patit una forta reducció de la diversitat.

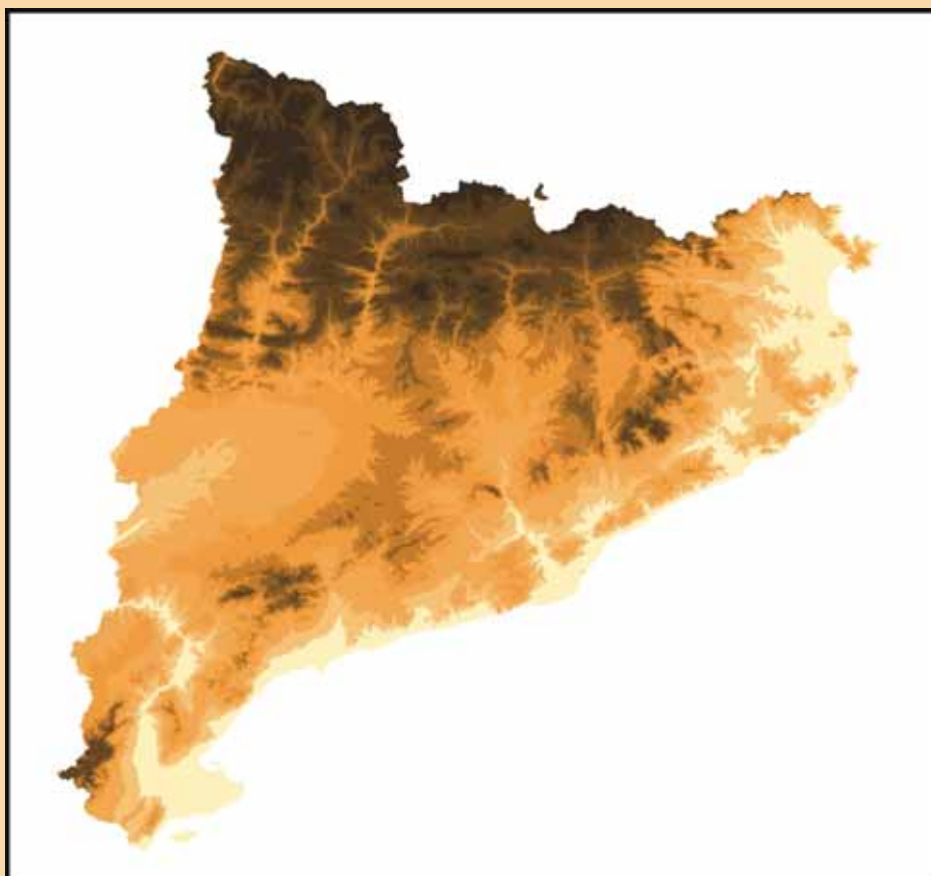
A l'interior, hi ha la regió continental a les comarques interiors de Tarragona i de Ponent. Té un clima típicament continental associat a la muntanya baixa mediterrània i relleu suau, hàbitat de les espècies mediterrànies com la perdiu roja, el conill, la guatlla, el sisó, l'aligot, la guineu i l'àliga cuabarrada. Malgrat les transformacions agrícoles, encara és una de les zones amb una riquesa faunística que constitueix l'exemple dels hàbitats mediterranis.

Finalment, a la Catalunya central trobem l'altiplà central, amb un clima humit i fred amb la presència d'elevacions, importants contraforts del Pirineu litoral. Les suredes i alzinars mediterranis són característics de la zona, amb espècies com la fagina, la geneta, l'esquirol, la becada, el pinsà, l'astor i l'esparver vulgar, i a les planes la llebre europea.

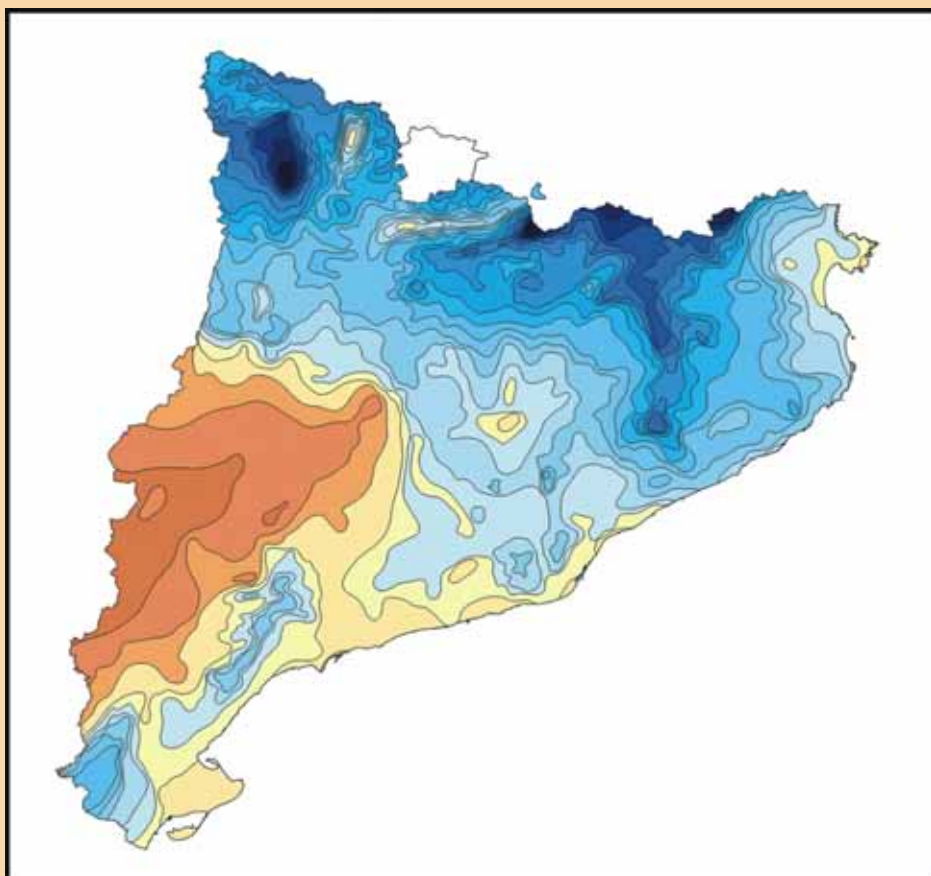
1.4 Les amenaces d'extinció

El procés d'extinció d'espècies és un fet natural, una de les conseqüències de l'evolució i de les forces de selecció natural. Al llarg de la vida de la Terra, un bon grapat d'espècies han desaparegut per deixar pas a unes altres de més adaptades a les condicions canviants del planeta. Ho podem comprovar als sediments fòssils, on hi ha representants d'organismes que ja no trobem. Gràcies a aquests jaciments, podem comprovar que, a més, hi ha hagut episodis d'extincions massives, produïdes per canvis en la composició de l'aire, augment del nivell dels oceans, períodes glacials, i fins i tot catàstrofes produïdes per la caiguda de meteorits. Però els ritmes d'extincions d'espècies han augmentat des que l'home domina els recursos naturals.

Mapa hipsomètric de Catalunya

Mapa de la mitjana de precipitacions anual de Catalunya (mm)

Realment, no podem encara saber quin és el ritme d'extinció d'espècies d'una manera precisa. Sabem aproximadament el nombre d'espècies que s'extingeixen, però no sabem quantes espècies poblen a la Terra. Actualment, n'hi ha descrites prop d'1,5 milions, però s'estima que el total es troba entre 10-50 milions d'espècies. Per tant, moltes espècies s'extingeixen sense arribar a descobrir-les.

Entre els factors que podem destacar com a causa de la modificació de la nostra fauna, a part de la profunda transformació dels hàbitats, hi ha els següents:

- Persecució directa. Fins fa pocs anys, l'absència d'una normativa legal que inclogués la planificació dels recursos i la protecció d'algunes espècies feia difícil el control de les poblacions per sota d'uns límits. A més, la persecució d'algunes espècies per competència o bé per ignorància (linx, llop, ós bru, ocells rapinyaires), o pel seu valor econòmic (gall fer), va dur algunes a la desaparició o al límit sostenible. A fi de protegir els animals domèstics i els ramats i de minimitzar la pèrdua d'efectius per a la caça, als anys 50 es va impulsar l'ús del verí, una de les pitjors mesures de control de la fauna dirigida als ocells rapinyaires i carnívors. Els seus efectes van deixar moltes zones d'Espanya i Catalunya sense la presència d'espècies emblemàtiques amb una funció ecològica clau: el control dels animals debilitats i malalts. Actualment, aquest mètode és il·legal, encara que periòdicament se'n detecten rebrots en casos molt puntuals.

- Dessecació i transformació de zones humides. La importància de les zones humides com a font de biodiversitat i de productivitat és un fet que ha estat moltes vegades remarcat. La riquesa de les terres per l'acumulació de matèria ha estat aprofitada per fer camps de conreu. A la vegada, la presència de malalties transmeses a les

persones per mosquits i d'altres insectes va motivar fins als anys cinquanta la dessecació de moltes zones humides a Catalunya. La seva desaparició va deixar molts ocells sense lloc de nidificació i refugi hivernal.

- Canvis en els usos del sòl. La transformació d'un hàbitat en un altre potser sigui la pitjor amenaça per a la fauna. El nostre país es troba des de fa més d'un segle en constant expansió i canvis: augment de la superfície urbanitzada, urbanització de la façana litoral, construcció de carreteres i vies ferroviàries, augment de les superfícies forestals i, puntualment, inundació de riberes tradicionals pels embassaments.

- Fragmentació dels hàbitats. Tots els punts anteriors fan que l'hàbitat disponible per a una espècie quedi fragmentat en petites illes, moltes de les quals sense connexió. Aquest fet motiva que, si bé el nombre d'efectius totals d'una espècie pot resultar suficient, en ser distribuïda en petits nuclis aquests no tinguin gaire esperança de vida en augmentar l'endogàmia i la presència de malalties hereditàries o reduir la variabilitat genètica i impedir la resposta a malalties o canvis.

- Mortalitat per infraestructures. La presència de cables de conducció d'energia de diferents voltatges, remuntadors d'esquí, carreteres, línies de ferrocarril, i la resta d'infraestructures, com ara canals d'aigua, produeixen un augment de la mortalitat per col·lisions, ofegaments o electrocució de moltes aus, i també de petits i grans mamífers.

- Incendis forestals. Si bé als medis mediterranis el foc és un modelador més de la natura, la reducció de zones naturals arbrades en condicions es veu limitada per la presència d'aquestes catàstrofes naturals que en moltes ocasions acaben per limitar el futur d'alguna espècie en fràgils condicions per d'altres causes.

• Contaminació. L'increment de la producció agrícola va ser possible gràcies al control de les plagues d'insectes i plantes amb productes sintetitzats industrialment: fitosanitaris, herbicides, insecticides, etc. Les fórmules inicials, basades en els compostos organoclorats, i l'ús en elevades quantitats, van produir efectes subtils a moltes espècies, sobretot les que es trobaven a dalt de tot de la piràmide tròfica pel seu efecte bioacumulatiu. Encara avui es deixen notar els seus efectes molts anys després de ser utilitzats. Altres contaminants com els metalls pesants, els PCB, els productes hormonals i un llarg llistat actuen de manera similar.

• Introducció d'espècies exòtiques i domèstiques. Moltes espècies portades de fora constitueixen un dels pitjors mals per a la fauna i els ecosistemes autòctons: duen

malalties, competeixen amb les espècies autòctones, augmenten la depredació sobre preses que no tenen adaptacions de defensa... La seva introducció pot ser accidental (escapats de granges com els visons americans o portats pels vaixells com el musclo zebra) o voluntària (muflons per caçar o silurs per pescar). El mateix passa amb els ramats domèstics, o bé amb animals ensalvatgits com ara gossos, gats, cotorres...

Si bé a casa nostra aquests factors no han actuat de la mateixa manera, sí que podem dir que la fauna actual a Catalunya ha estat modificada en la seva composició i abundància per processos d'extinció, d'adaptació i creixement derivats de la nostra presència i de les actuacions sobre el medi de forma intensa i contínua.

2. Les mesures de protecció de les espècies

La conservació de moltes espècies entra en contradicció amb les activitats humanes fruit d'un desenvolupament creixent de les necessitats de la societat. Sembla difícil, per no dir impossible, la recuperació d'algunes espècies a zones on els canvis són gairebé irreversibles. Les mesures, per tant, han d'anar encaminades a destinar esforços i recursos a la conservació de les espècies que encara es mantenen, i estudiar la possibilitat de recuperar aquells casos que tinguin futur. És clar que la planificació i la gestió dels recursos naturals dins del concepte de la sostenibilitat són la base de qualsevol mesura global o específica.

Els coneixements de la biologia i ecologia de les espècies, així com els avenços en la cria en captivitat, l'agricultura i la gestió forestal, entre d'altres, permeten aplicar les mesures adequades. Malgrat tot, sense la inclusió d'espècies sota la protecció de la legislació i normatives, base del funcionament ordenat de la nostra societat, les mesures no tindrien efecte.

2.1 Normatives de protecció de la fauna salvatge

Podem remarcar en primer lloc la protecció de les espècies en forma de Llei. Tenim així la inclusió de les espècies en diferents categories dins el Catàleg nacional d'espècies amenaçades derivat de la Llei 4/1989, de conservació dels espais naturals i de la fauna i flora silvestres. Se'n prohibeix en general la captura i mort, i s'han d'establir les mesures de conservació necessàries perquè es puguin seguir reproduint. Les directives de la Unió Europea, com l'anomenada Directiva dels ocells, la Directiva Hàbitats, els convenis internacionals com el Conveni de Ramsar de protecció de les zones humides, el Conveni de Bonn per a la protecció de les espècies migratòries, el Conveni de Washington o CITES per regular el comerç d'espècies en perill, o el Conveni de Berna de protecció de la natura al continent europeu, són exemples de legislacions que permeten la protecció de moltes espècies a fi de reduir-ne la possibilitat d'extinció.

Hi ha d'altres que inclouen aspectes de conservació. Encara que sembli contradictori,

les lleis de caça i de pesca actualment en vigor protegeixen precisament les espècies considerades cinegètiques. Se'n planifica la gestió de les poblacions, se'n delimita el territori, es regulen i prohibeixen els mètodes massius i no selectius de caça, i es prohibeix capturar animals durant una gran part de l'any. Aquestes mesures són del tot conservacionistes.

Altres mesures de conservació i recuperació de les espècies inclourien la protecció d'espais naturals, ja sigui amb la màxima protecció (parcs nacionals o reserves integrals) o bé amb tot un ventall de figures menys restrictives (parcs naturals, reserves naturals, espais d'interès natural, classificació dels sòls, etc). S'hi pot afegir la regeneració d'hàbitats (aforestació, guarets faunístics, alimentació suplementària...), el reforçament de les poblacions amb el trasllat d'exemplars d'altres zones, la reintroducció amb exemplars de centres de reproducció o traslladats a zones d'on han desaparegut, i, en darrer lloc, la cria en captivitat quan a la natura no es pot aconseguir.

2.2 Normativa de protecció de les espècies cinegètiques

La normativa bàsica que regula l'activitat cinegètica és la Llei de caça 1/1970, d'àmbit estatal. Té com a funció la protecció, la

conservació i el foment de la riquesa cinegètica de Catalunya i el seu aprofitament ordenat en consonància amb els diferents usos i interessos afectats. Aquesta Llei estableix els principis, les normes i les mesures necessàries per procurar un aprofitament regulat de la riquesa cinegètica. La superabundància d'una espècie, malgrat que a curt termini representi un augment del nombre de captures, a la llarga és perjudicial per al medi i per a tota la fauna del territori, i per tant, també per als caçadors.

L'any 1980, la Generalitat de Catalunya va assumir les competències, les funcions i els serveis de l'Estat en matèria de caça i pesca, que va desenvolupar en diverses normatives i especialment en l'Ordre de veda que es promulga anualment i que ha anat configurant un nou model de caça. La Generalitat de Catalunya mateixa, d'acord amb el seu Decret de transferència, va transferir al Conselh Generau d'Aran les competències corresponents a l'administració i ordenació de la gestió cinegètica. És per tot això, i a fi d'adaptar l'antiga Llei de caça tot incorporant les noves propostes d'actuació, que s'està elaborant un Projecte de Llei de caça que faciliti la regulació de l'activitat i reculli les propostes d'actuació que s'inclouen en aquest Pla estratègic.

3. Models actuals de gestió territorial de la caça

Tradicionalment, es diferenciava la caça d'animals de ploma (ocells) de la de pèl. Aquesta inclou no només els conills, que eren molt abundants, sinó també els porcs senglars i els remugants, que eren molt escassos i havien desaparegut en moltes zones. Els models de gestió de caça es caracteritzen per la definició jurídica de cada territori i de la modalitat que s'hi practica. Les espècies de caça són reunides ara en dues categories segons les seves característiques biològiques i el tipus de munició emprada, que determinaran dos models bàsics de gestió clarament diferenciats.

3.1 Tipus de caça

3.1.1 Espècies de caça menor

Són espècies de petites dimensions i les seves poblacions es caracteritzen per disposar de taxes de reproducció elevades que els permeten també unes elevades taxes de cria. Aquest fet és perquè són part de les espècies considerades presa, sotmeses a una depredació. Per tant, poden respondre activament a fortes davallades dels seus efectius. Per aquest motiu, els factors d'extracció són realment elevats comparats amb altres espècies.

S'inclouran aquí totes les espècies cinegètiques d'ocells i quatre espècies de mamífers: el conill, la llebre europea, la llebre ibèrica i la guineu, i ara el visó americà. A causa de la seva abundància i distribució general arreu del territori, és la caça més comuna i popular. El nombre de captures en finalitzar la temporada també és superior, encara que la capacitat de regeneració dins d'uns paràmetres permet que cada any les poblacions es recuperin.

3.1.2 Espècies de caça major

A diferència de les anteriors i d'acord amb el seu nom, són animals de gran volum, amb reduïda mortalitat natural i elevada esperança de vida. A fi de reduir la competència inevitable d'aquest creixement, aquestes espècies tenen una taxa de reproducció reduïda. Per tant, a diferència de les espècies de caça menor, el marge per poder-les caçar és menor, ja que aquestes espècies no disposen d'una capacitat natural de recuperació per tornar cada any als valors originals d'abans de la caça.

En el nostre país, les espècies de caça major pertanyen totes al grup dels ungulats, que inclou el cérvol (*Cervus elaphus*), la daina (*Dama dama*), el cabirol (*Capreolus capreolus*), l'isard (*Rupicapra rupicapra*), la cabra salvatge (*Capra hispanica*), el porc senglar (*Sus scrofa*) i el mufló (*Ovis ammon*). Si bé la mala gestió i la conservació insuficient van portar moltes d'aquestes espècies a extingir-se en les seves zones de distribució natural, avui són el paradigma de la recuperació dels hàbitats i de la bona gestió d'anys de feina.

3.2 Zones de caça restringida

La planificació territorial de la caça és actualment delimitada per les figures establertes a la Llei 1/1970, de caça. Aquesta delimitació té com a objectiu una ordenació dels recursos en funció de la propietat dels terrenys i del tipus de gestió que s'hi realitza.

D'acord amb el seu aprofitament cinegètic, la normativa vigent classifica el territori en zones on es permet la caça i en zones protegides on aquesta activitat resta regulada i restringida de forma general a causa de:

- L'interès natural: parcs nacionals, reserves naturals integrals i reserves naturals parcials on sigui expressament descrit, i refugis de fauna salvatge.
- La protecció de les persones i/o els béns materials: zones de seguretat. Aquestes zones són delimitades genèricament a la Llei mateixa (camins públics, carreteres, voltants de cases habitades...) o bé per declaració específica de certes zones en reunir les condicions d'afluència de gent i ser incompatibles, per tant, amb la caça amb armes de foc o assimilables.

3.3 Zones on es pot practicar la caça a Catalunya

En el territori qualificat de règim especial, en els terrenys d'aprofitament cinegètic comú i en els terrenys lliures és permesa la caça. Això actualment representa un total de 2.925.000 ha (un 97% de Catalunya).

En els terrenys sotmesos al Règim especial, hi ha un responsable directe de la gestió de les poblacions d'espècies de caça, i s'hi aplica la normativa general i la de l'àrea.

La seva superfície és de 2.694.000 ha i representa el 89,5% del territori. Des del punt de vista de la gestió, els terrenys sotmesos al règim especial són els més importants i prioritaris. Hi ha garantida una responsabilitat de gestió i conservació sota un Pla tècnic de gestió cinegètica que ha estat

discutit, supervisat i aprovat. Aquestes garanties de funcionament permeten la conservació tant de les espècies cinegètiques com de la resta d'espècies amb què conviuen, així com la preservació d'uns usos i hàbitats de gran valor. Entre els terrenys sotmesos a règim especial, podem distingir fins a 4 figures territorials:

- **Reserves nacionals de caça**

(Superfície: 235.239 ha; 7,81% del territori).

Són terrenys de grans dimensions i amb una part important declarada de propietat del Patrimoni públic. Les seves característiques naturals de riquesa i abundància gràcies a la gestió realitzada a partir de la seva creació els han transformat actualment en paradisos naturals i, en molts casos, gaudeixen darrerament d'una protecció específica com a parcs naturals per impedir el possible deteriorament per usos aliens de terceres parts. Moltes espècies amenaçades troben aquí uns hàbitats de qualitat que els permeten desenvolupar-se i ocupar nous territoris.

La gestió d'aquests territoris, el porta a terme un equip tècnic format per un director i diversos especialistes en fauna silvestre, altament qualificats i bons coneixedors del territori, supeditat a la supervisió d'una Junta Consultiva. El seu aprofitament principal cinegètic són els ungulats, i es realitza per acostament: cabra salvatge, isard, cérvol, cabirol i daina; el porc senglar n'és un aprofitament secundari. L'accés a la caça és estrictament limitat, ja que el nombre d'exemplars de cada espècie objecte d'aprofitament és regit per un pla tècnic de caràcter anual. Els permisos són limitats i les normes de caça controlades per la presència de la guarderia, que ajuda i assessora el caçador en els dies de què disposa per abatre l'animal que li ha estat designat per sorteig.

- **Reserva de caça**

(Superfície: 1.156 ha; 0,04%).

És una figura semblant a l'anterior i de la qual l'única representant és la Reserva de Caça de l'Encanyissada, al delta de l'Ebre. També és sotmesa a una Direcció, que n'assumeix la gestió anual. Les espècies de caça previstes són les anàtides.

- **Zones de caça controlada**

(Superfície: 83.551 ha; 2,8%).

Són de dimensions més reduïdes que les reserves nacionals, i se situen també en llocs de valors singulars i amb una alta proporció de sòl patrimonial. La seva gestió, l'assumeix normalment un director que planifica la temporada, i estableix la resta de mesures de gestió. En alguns casos, s'ha regulat mitjançant conveni la col·laboració en la gestió de les societats de caçadors. A diferència de les reserves, les espècies de caça solen ser espècies de caça menor, incloent el porc senglar, encara que l'augment d'espècies com el cabirol i l'isard a algunes d'aquestes zones ha fet que siguin incloses en els plans de caça. Actualment, hi ha aprovades 12 zones de caça controlada:

Monars i Can França
Fussimanya - el Batlló
El Pont de Suert
Sant Llorenç de Munt i Serra de l'Obac
Sort - Soriguera - Rialp
La Quer
Montserrat
El Garxal
Garraf
El Fangar
Poblet
Illa de Buda

- **Àrees privades o locals de caça**

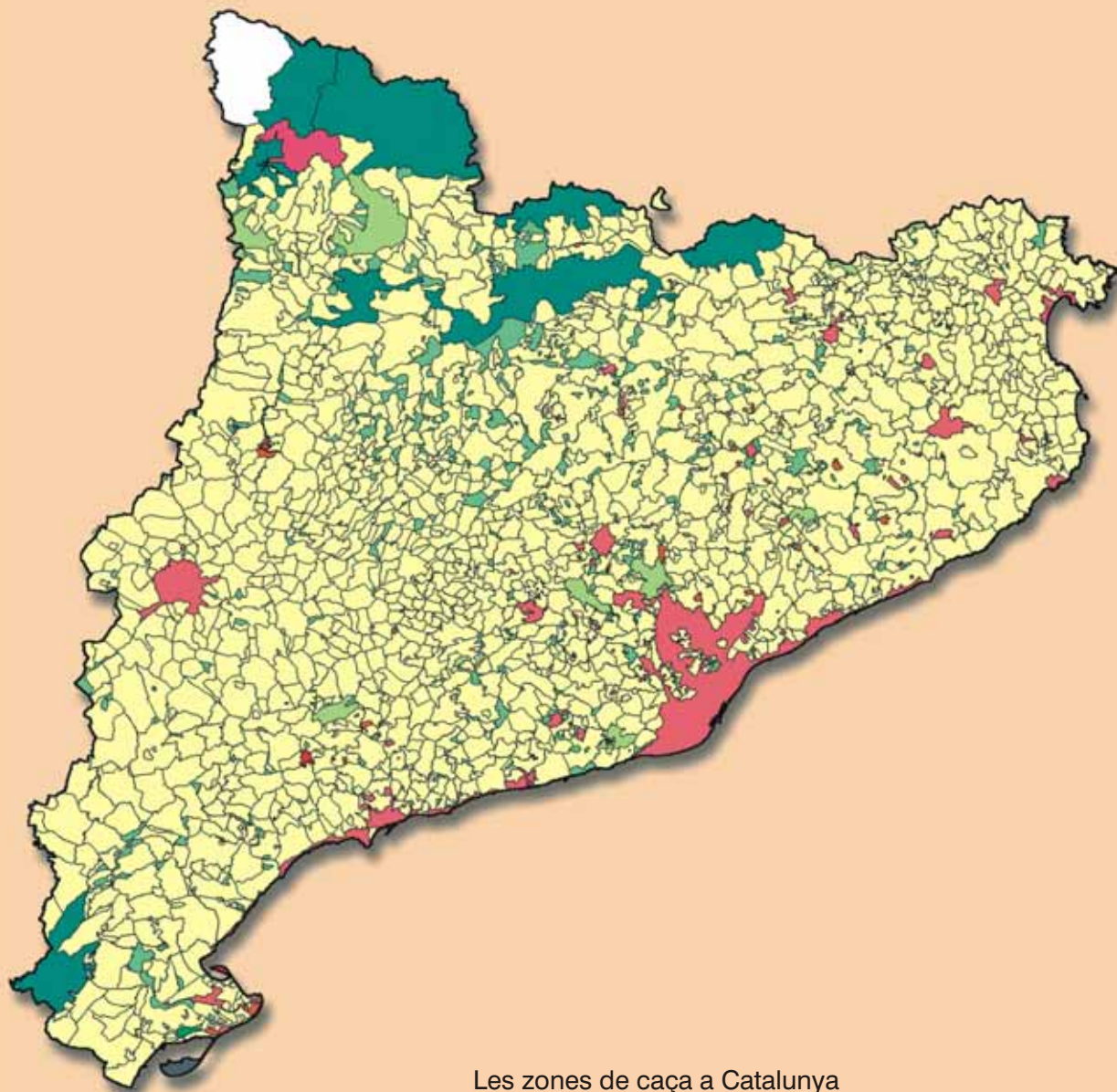
(Superfície: 2.375.000 ha; 78,9%).

Representen la figura més important quant a nombre i a superfície. Actualment, n'hi ha declarades 1.463. Els terrenys són majoritàriament de titularitat privada, encara que també són propietats pertanyents a

entitats locals (àrees locals de caça). La gestió i els drets de caça són concedits mitjançant contracte, conveni o adjudicació a una empresa, persona física o bé, o, més sovint, a una societat de caçadors constituïda. Per tant, moltes vegades el propietari del terreny i dels usos (agrícoles, forestals o ramaders) és diferent al titular dels drets de caça. La col·laboració entre ambdues parts és bàsica per a una bona gestió de la caça.

Segons la normativa vigent, una àrea de caça ha de disposar d'una superfície mínima contínua de 250 ha per a la caça menor (500 ha si són >1 propietari) i de 500 ha per a la caça major (1.000 ha si >1 propietari). Es manté així una concepció lògica en la gestió: la unitat d'una zona amb característiques comunes a tota la població d'animals a gestionar. Una superfície inferior no permetria una població mínima per fer-hi una gestió adequada de la caça i conservar els paràmetres de sostenibilitat. Cada àrea està obligada a planificar la seva gestió per conservar les poblacions. Aquest fet es tradueix en la redacció i aprovació obligatòria d'un Pla tècnic de gestió cinegètica amb quatre anys de carència.

Com a fet singular, destaquen les àrees privades de caça amb reglamentació especial. La conservació de les espècies en aquests casos no es basa en l'aplicació de mesures a mitjà i llarg termini, sinó que són assegurades per al manteniment artificial mitjançant alliberaments d'animals d'explotacions de fins a 10 espècies diferents. La presència d'aquestes figures radica en l'aprofitament merament econòmic i mercantil destinat a sectors minoritaris. En aquest cas, la baixa qualitat de les captures es compensa amb la facilitat i quantitat de peces caçades per caçador i jornada. Actualment, representen un nombre mínim de les àrees (38).

Les zones de caça a Catalunya

Àrees privades de caça	Reserves naturals de fauna salvatge
Zones lliures	Reserves naturals parcials
Parc nacional	Zones de caça controlada
Reserva de caça	Zones d'interès militar
Refugi de fauna	Zones de seguretat
Reserves nacionals de caça	Contorn límit autonòmic
	Cotos de caça i figures relacionades

3.4 Els terrenys d'aprofitament cinegètic comú. Els terrenys lliures

En els terrenys d'aprofitament cinegètic comú o *terrenys lliures* no hi ha cap tipus específic de gestió. La seva gestió es realitza d'acord amb les normatives generals de caça i conservació de la natura. La seva superfície actual és de 230.000 ha que representen el 7,7% del territori. És per això que s'ha tendit a incloure'ls o bé en zones de caça restringida o bé en zones gestionades per qualsevol règim.

Les possibilitats de garantir la sostenibilitat de les poblacions de fauna cinegètica, i de retruc de les protegides, en els anomenats *terrenys lliures* és molt difícil per l'absència d'un titular que es faci càrrec de la seva gestió. A més, la condició de terreny lliure pot provocar la concentració d'un nombre massa elevat de caçadors en moments determinats.

L'absència de mesures específiques de gestió pot comportar un resultat negatiu per a la fauna i per a la seguretat de les persones i el seus béns.

La normativa anual que regula l'activitat cinegètica preveu la prohibició de la caça en els terrenys sotmesos a aprofitament cinegètic comú i a l'interior dels espais naturals de protecció especial (parc natural, paratge natural d'interès nacional, reserva natural i reserva natural de fauna salvatge), sens perjudici que, provisionalment, de manera raonada i a proposta del director tècnic de l'espai natural afectat, es pugui autoritzar l'aprofitament cinegètic controlat.

En el futur, cal prendre en consideració la viabilitat d'aquest tipus de terrenys i cercar fórmules per garantir una correcta gestió d'aquests terrenys. Una proposta de gestió dels *terrenys lliures* a Catalunya, inclosos o no dintre d'espais de protecció especial, podria ser dur-hi a terme un aprofitament cinegètic

controlat d'acord amb els criteris específics de gestió dictats per la Direcció General d'Activitats Cinegètiques i Pesca Continental. En els terrenys lliures dins d'espais de protecció especial se segueix el mateix criteri, però d'acord amb la Direcció de l'espai afectat.

3.5 Els terrenys cinegètics tancats

Un terreny amb el seu perímetre envoltat d'una tanca pot esdevenir una àrea privada de caça si és declarat com a tal per l'Administració. També pot ésser considerat terreny d'aprofitament cinegètic comú (lliure) si manté uns accessos que en permetin la lliure entrada i aquesta no és prohibida mitjançant cartells indicadors. En la resta de finques tancades no autoritzades, la caça hi resta prohibida permanentment, fins i tot per al propietari.

La normativa exigeix per a aquest tipus de terrenys que la tanca no impedeixi el pas de la fauna salvatge no cinegètica. També estableix que la superfície i la forma del tancament hauran d'evitar riscos d'endogàmia en les espècies cinegètiques. A Catalunya, a diferència d'altres comunitats autònomes de l'Estat, hi ha molt pocs terrenys cinegètics d'aquests tipus, que són destinats a la caça major intensiva. La normativa vigent prohibeix el tancament de noves àrees.

La presència de tanques, igualment que qualsevol altra infraestructura (carretera, canal, via fèrria...) que impedeix la lliure circulació de la fauna en el medi natural, provoca una fragmentació de l'hàbitat per l'efecte de barrera d'aquestes infraestructures, a més d'un impacte negatiu a causa de l'alteració del paisatge natural. Aquesta problemàtica afecta la fauna salvatge en general, però molt més els ungulats salvatges (porc senglar, cabirol, cérvol...) que requereixen superfícies extenses per al seu correcte desenvolupament.

3.6 Les àrees de caça amb reglamentació especial o àrees de caça intensiva

A diferència dels terrenys cinegètics tancats, les àrees de caça intensiva disposen d'un Decret d'àmbit autonòmic que les regula. Excepcionalment, i amb l'aprovació prèvia del Consell Territorial de Caça, les àrees privades de caça gestionades per persones jurídiques poden gaudir d'una reglamentació especial i se'ls permet la caça i els alliberaments de forma intensiva i fora del període hàbil. No poden estar mai situades en espais naturals protegits. S'hi permet la caça intensiva d'espècies autòctones com la perdiu roja, el conill, la llebre, el colom roquer i la guatlla durant tot l'any, tret del període de reproducció i cria. També s'hi permet la caça intensiva d'espècies al·lòctones com el faisà, el colí de Virgínia, el colí de Califòrnia i la guatlla japonesa.

Aquestes àrees de caça, davant la davallada de diferents espècies cinegètiques autòctones de caça menor, tenen la funció de suplir aquesta mancança i oferir al caçador la possibilitat de practicar aquestes modalitats de caça menor (perdiu, faisà i guatlla, sobretot) i ensinistrar els gossos, tot i que de forma puntual i artificial. La principal funció d'aquestes àrees de caça intensiva és social, tot i que aquest fet no ha de comprometre mai el funcionament correcte de les poblacions de fauna autòctona cinegètica i protegida. La introducció d'espècies com la guatlla japonesa pot comportar problemes d'hibridació amb la guatlla autòctona.

3.7 Zones on no és autoritzada la caça

- **Refugis de caça**

(Superfície: 389 ha; 0,01%)

Actualment, hi ha declarats 2 espais d'aquest tipus. La Llei de caça preveu la possibilitat de declarar una zona com a tal per raons biològiques, científiques o educatives a fi d'assegurar la conservació de determinades espècies cinegètiques.

- **Refugis de fauna salvatge**

(Superfície: 5.685 ha; 0,2%)

La Llei de protecció dels animals, amb l'objectiu de conservar la fauna salvatge, preveu, a proposta del propietari del terreny, declarar refugis amb la prohibició de caçar en finques determinades. Actualment, n'hi ha declarats 41 espais a Catalunya.

- **Reserva natural (parcial o integral)**

Es declaren a proposta del Govern, i, com en la figura anterior, s'hi pot prohibir la caça a fi de conservar la fauna en llocs de singular riquesa, i/o on la supervivència d'una espècie pot ser clau per a la seva conservació futura.

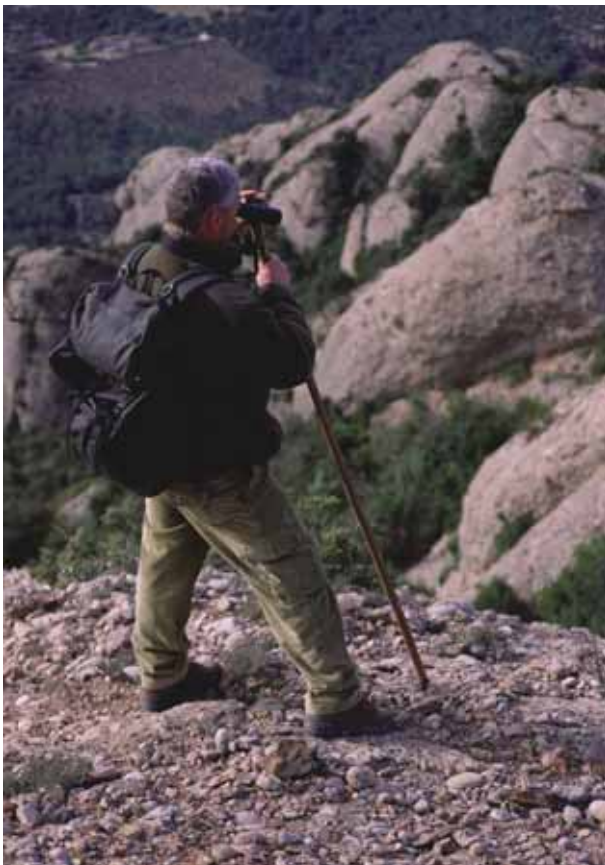
- **Parc nacional**

(Superfície: 13.900 ha; 0,46%)

És un territori de gran extensió, on es preveu la conservació d'un ecosistema sencer. En aquest cas, només s'ha aplicat aquesta qualificació al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. El seu Pla rector d'ús i gestió prohibeix la caça perquè és una activitat incompatible amb la finalitat de protecció d'aquest espai.

- **Zones de seguretat**

La protecció de les persones i els seus béns s'ha de concebre amb un interès màxim en l'activitat cinegètica. L'ús d'armes és habitual i, per tant, els possibles accidents han de ser previstos. La Llei de caça ja prohibeix una sèrie de zones on resta prohibida la caça amb armes de foc o assimilables: camins, vies, carreteres, autovies, aigües públiques i els seus marges, nuclis urbans i rurals, i també les zones habitades i les seves proximitats. A més, i a causa de les característiques peculiars d'una zona, es poden declarar zona de seguretat àrees extenses i delimitades.

4. Importància econòmica i social de la caça

Dins del context europeu, l'activitat cinegètica de l'Estat espanyol és una de les millors situades tant per la qualitat del seu territori com per les mesures de conservació dutes a terme. El model legislatiu ha significat també, especialment per a Catalunya, la participació dels caçadors en la conservació i gestió col·lectiva del territori, tot facilitant el seu manteniment com a riquesa econòmica de primer ordre. El *hunting tourism* o turisme cinegètic representa ara una oportunitat excepcional no només per assegurar unes rendibilitats territorials, sinó també per afavorir-ne un model sostenible tant naturalísticament com econòmic.

La situació de Catalunya amb la seva diversitat territorial fa que sigui possible disposar de les diverses especialitats cinegètiques que s'apliquen arreu d'Europa amb qualitat i diversitat. Aquesta diversitat de situacions biogeogràfiques i la seva qualitat natural, especialment si considerem els índexs de biodiversitat de la superfície arbrada o bé de superfície protegida, una de les més altes d'Europa, ha consolidat històricament un aprofitament cinegètic que ha permès respectar-lo, valorar-lo i integrar-lo en la nostra història, en la nostra cultura i en les nostres tradicions. Som hereus del passat i l'hem de preservar per a les generacions futures.

4.1 La consolidació d'uns valors

L'economia i l'ètica tenen algunes relacions

íntimes, perquè totes dues analitzen el mateix problema del valor. Uns valors de canvi per a l'economia, uns valors humans, de comportament, per a l'ètica. Els dos problemes són així mateix importants per a la societat, i finalment se situen a llarg termini en el mateix nivell de resposta.

L'evolució de la natura al llarg dels segles ha variat d'acord amb l'evolució de l'ocupació del sòl i de les tècniques que s'utilitzaven. No obstant això, ja en temps de la Generalitat medieval, davant de situacions problemàtiques, es dictaven normes per superar-les i protegir el patrimoni natural de casa nostra, i especialment d'una font de subministrament de proteïnes de gran valor. En l'Estatut de pau i treva de 1198, aprovat per Pere I a la primera cort de Barcelona, ja es prohibia que en les escomeses es cremessin o es tallessin ni oliveres, ni pallers, ni colomers, cosa que situava la cria en captivitat dels coloms al primer nivell de valor. És molt interessant el concepte de salvaguarda específica del colomar, ja que en realitat la cria del colom se situava a mig camí de la cria i del maneig d'un animal silvestre. La caça era ja una activitat molt propera de la casa pairal, de la producció que avui qualificaríem d'agrícola o ramadera.

Més tard, l'any 1456, es va aprovar la primera Llei sobre la veda de caça menor. Des de Carnestoltes fins al darrer dia de setembre, era prohibit caçar o capturar perdius i faisans. L'any 1534, també es va prohibir la captura d'ous d'astor per evitar-ne la desaparició. L'astor era molt utilitzat per la falconeria, una modalitat de caça molt valorada.

Actualment, l'augment de certs hàbits socials de consum i la concentració majoritària de la població en les aglomeracions urbanes han contribuït a revalorar l'activitat cinegètica com a punt de trobada entre natura i lleure. Així ho demostren les prop de 100.000 llicències de caça que s'expedeixen anualment a Catalunya.

4.2 Perspectives de futur

L'abandonament progressiu de la superfície llaurada des de principis de segle a causa de la plaga de la fil·loxera, a favor de les garrigues en un primer pas i dels boscos en un segon estadi, ha afavorit l'assentament de la fauna en general i de la caça en particular. Des d'un punt de vista econòmic, cal preveure que el manteniment d'una important superfície sense activitat productiva té un elevat cost d'oportunitat. L'activitat cinegètica representa una alternativa seriosa a ser tinguda en compte per evitar la desertificació de les activitats humanes, dels sòls i, en general, de l'activitat econòmica. Aquesta evolució de l'activitat agrària que ha transferit part del territori, dedicat bàsicament a cereals o a vinya, a sòl forestal ha afavorit la reducció de determinades espècies cinegètiques, fonamentalment aus, per deixar pas a d'altres, bàsicament ungulats. La política cinegètica dels darrers anys s'ha basat especialment en la millora de la gestió de la caça, la repoblació de perdiu, i la reintroducció de remugants salvatges, cosa que permet no solament reequilibrar el territori, sinó també afavorir una nova rendibilitat del medi.

La Revisió a termini mitjà de la Política Agrícola Comuna que es va iniciar amb l'anomenada Agenda 2000 té com a eixos bàsics la renovació de les estructures productives, l'adaptació als mercats internacionals, la protecció de determinades àrees del territori i la valoració de les noves activitats lligades a l'entorn rural. Els instruments previstos de desconnexió dels ajuts en relació amb el producte, la consolidació de la retirada de terres i l'adaptació de la política de preus als mercats internacionals produirà uns efectes

volguts de manteniment de les rendes en detriment del manteniment de la superfície cultivada. D'altra part, tendiran a promoure's activitats lligades amb l'entorn, el medi natural i l'agroturisme. La caça és una alternativa real, com ja s'ha demostrat en les reserves nacionals de caça, per a les zones de muntanya i més allunyades dels centres de decisió. És per això que cal aprofundir en les potencialitats de la caça en el medi rural i analitzar aquest nou jaciment d'activitat agroambiental, que permetria el manteniment de la població en el medi, tot servint la demanda creixent de la ciutat.

4.3 Els trofeus, una recompensa notòria a l'esforç

Un aspecte social molt important de la caça major és l'obtenció i posterior homologació d'exemplars amb aptitud de ser recompensats per una medalla de qualitat (or, argent i bronze) de les espècies autòctones (isard, cabra salvatge, cabirol, cérvol, daina, mufló i porc senglar), caçades durant l'exercici de l'activitat cinegètica. La valoració dels trofeus de caça permet mesurar i recompensar de forma notòria l'esforç realitzat per aconseguir la presa. El trofeu és una distinció no només al caçador, sinó també a l'animal, a la gestió de la caça en l'àrea i a la natura en general que ha fet possible d'aconseguir-ho. És tot un món que relaciona íntimament els diferents actors relacionats amb l'activitat cinegètica i que dóna reconeixement públic a la qualitat de l'animal i de l'àrea de caça, i, finalment, una distinció al caçador.

L'organisme oficial que homologa i valida la puntuació dels diferents trofeus és la Comissió Nacional de Catalunya d'Homologació de Trofeus de Caça, que depèn del Departament de Medi Ambient. A partir de l'any 1950, en què es va crear la primera Comissió de Trofeus amb l'objectiu d'agrupar les primeres exposicions que tenien lloc a Madrid, s'ha anat evolucionant amb la Junta d'Homologació de Trofeus de Caça creada oficialment a Catalunya l'any 1956, la qual, l'any 1979, va passar a ser la Comissió Nacional de Catalunya d'Homologació de Trofeus de Caça.

La finalitat principal de la Comissió és l'homologació de trofeus per donar així un interès més gran al caçador en el moment d'escollir la peça, perquè procuri seleccionar al màxim la qualitat del trofeu. Són homologats tots els trofeus, si ho demana qui els ha obtingut, sempre que estiguin dins de les normes que requereix cada espècie.

En la primera exposició, que es va dur a terme l'any 1950, es van presentar 411 trofeus; l'any 1960, en van ser presentats 700, i l'any 1970, el

total va ser de 3.093 trofeus. Es va acordar de celebrar les exposicions cada 5 anys, però això no va ser possible per la gran quantitat de trofeus que es presentaven. Els barems de mesura que havien estat acordats l'any 1950 van quedar desfasats. L'any 1975, es va arribar a la conclusió d'establir uns nous barems basats en les fórmules del Conseil International de la Chasse (CIC), que són els utilitzats per tots els organismes internacionals. El Conseil International de la Chasse és l'únic organisme mundial relacionat amb la caça amb finalitats merament consultives i que agrupa tots els països del món.

L'aplicació de les fórmules del CIC, més exigents que les utilitzades fins aleshores, i l'augment dels barems mínims, no han estat cap obstacle perquè la quantitat i la qualitat dels trofeus presentats a Catalunya se superin constantment. Tots els trofeus poden ser homologats, tret dels animals protegits, sempre que estiguin dins les normes que corresponen a cada una de les espècies. El sistema que s'utilitza per homologar els trofeus són mides geomètriques. Se'n prenen diverses mides, prèviament determinades, i així s'aconsegueixen uns punts: la puntuació final obtinguda se situa dins dels barems establerts corresponents a les diverses categories de medalla d'or, medalla d'argent o medalla de bronze. En els 10 anys del període 1991-1999, s'han atorgat a Catalunya 1.160 medalles, de les quals 553 corresponen a l'isard, 239 al senglar i 155 a la cabra salvatge, i la resta a diverses espècies de remugants.

Una de les normes principals i generals per a totes les espècies és que cap trofeu no podrà ser homologat fins passats 30 dies d'haver estat caçat, tret dels cèrvids, que un cop sobrepassen una certa puntuació hauran d'esperar 90 dies per a ser homologats definitivament. En el cas del cérvol, s'haurà d'esperar 90 dies quan la puntuació estigui per damunt dels 195 punts; en el cabirol, el mateix per damunt dels 130 punts, i, en la daina, a partir dels 180 punts. Una altra de les

normatives a tenir en compte fa referència a l'isard, que no podrà homologar-se si no compleix el requisit de l'edat, que ha de ser superior als 5 anys.

Exemple d'homologació de trofeus: l'isard.

- Es mesura la llargada de cada una de les banyes, la dreta i l'esquerra, i se'n treu la mitjana; aquest resultat obtingut es multiplica per 1,5.

- Es pren el gruix de la banya més gruixuda i es multiplica per 4.

- Es pren l'alçada de les banyes per la part del centre i perpendicularment a l'amplada de les banyes, i el resultat es multiplica per 1.

- Es pren l'amplada màxima, per la part de més alçada i més amplada i pel centre de cada una de les banyes, i seguidament es multiplica per 1.

- Finalment, es compten els anells que es formen en les banyes amb el creixement dels anys, equivalent cada un a 1 any, cosa que dona la puntuació següent: de 6 a 10 anys, 1 punt; d'11 a 12 anys, 2 punts, i de 13 anys en endavant, 3 punts.

Un cop sumats tots els apartats, resulta una puntuació final que determina la categoria del trofeu.

4.4 Valoració econòmica del sector cinegètic

4.4.1 Càlcul a partir de la participació de Catalunya en l'activitat de tot l'Estat

La determinació de la importància econòmica de la caça com a sector productiu és dificultada per la manca de dades i estadístiques oficials, per la multiplicitat d'elements que la integren i per la seva dispersió geogràfica arreu del territori. És per això que la Federació Espanyola de Caça va iniciar l'any 2002 un estudi que per primera vegada volia analitzar els diferents subsectors, amb la participació dels seus representants, tant dels que tenen una incidència directa com dels altres. A més, la Federació va fer una enquesta addicional que li va permetre valorar la despesa mitjana dels caçadors en l'exercici de la seva activitat.

L'estudi de la Federació Espanyola de Caça va delimitar l'àmbit del treball en 14 subsectors. Va reunir els corresponents gremis o associacions de cadascun a fi d'establir-ne el volum de negoci. Els resultats representen una bona aproximació a la realitat productiva del sector cinegètic. Només el 70% de les despeses es destinen a despeses directes de

la caça, i el 30% restant es dediquen a la restauració i al transport. La gestió pròpiament dita (plans tècnics de gestió cinegètica i guarderia) només representa el 6% de les despeses totals.

La valoració individualitzada de cada sector representa per a tot l'Estat espanyol una aportació al Producte Interior Brut d'uns 2.229 MEUR i ocupació per a unes 15.000 persones. A fi d'aproximar quina part correspon a Catalunya, es pot aplicar la part proporcional de llicències de caça: el 8,5%, o bé la part proporcional del territori: el 6,33%. És per això que considerem que a Catalunya el volum de negoci generat per la caça se situa entre 141 MEUR i 189 MEUR, que equivalen a 25.000 MPTA. En el quadre adjunt s'ha considerat una participació en el 7% de l'Estat.

Per situar adequadament l'activitat cinegètica, cal tenir en compte que el volum de negoci del sector de la caça representa un valor similar al dels ajuts directes que rep Catalunya en concepte de la Política Agrícola Comuna. Si el comparem amb la Producció Final Agrària, el sector cinegètic representa el 4,5% de la producció agrícola, pot ser de vital

Valoració econòmica del sector cinegètic			
Subsector productiu	Estat MEUR	%	Catalunya MEUR
Transport i energia	454,6	20%	31,8
Flux econòmic per les preses caçades	395,8	18%	27,7
Arrendament d'àrees de caça	392,9	18%	27,5
Manteniment dels gossos	312,7	14%	21,9
Armeria, munició i complements	238,1	11%	16,7
Restauració i hotels	173,7	8%	12,2
Guarderia de les àrees de caça	107,9	5%	7,6
Llicències	40,1	2%	2,8
Assegurances	30	1%	2,1
Taxidèrmia	21,7	1%	1,5
Despeses per tinença d'armes	20,3	1%	1,4
Plans tècnics de gestió cinegètica	19,8	1%	1,4
Prensa i mitjans de comunicació	19,7	1%	1,4
Costos de veterinaris	1,8	0%	0,1
Total	2.229,1	100%	156,0

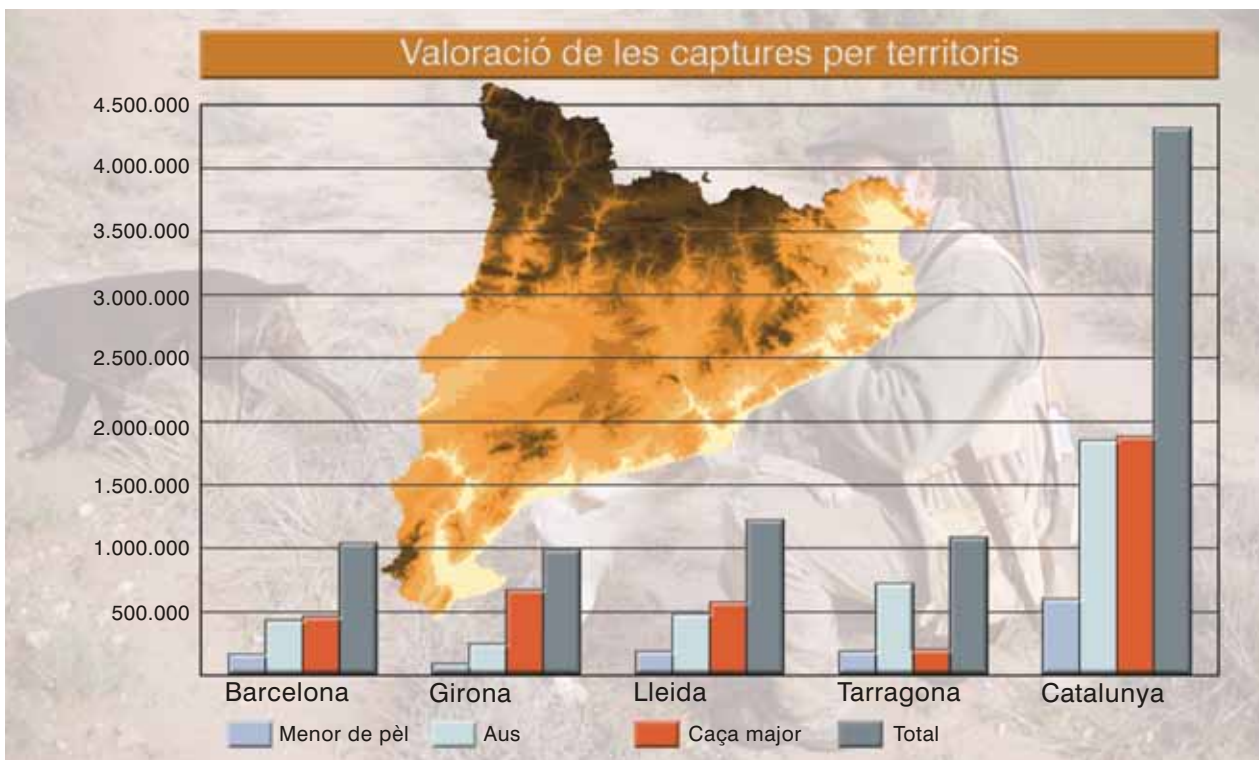
importància en zones de muntanya, i representa un sector productiu tan important com la vinya, la llet o l'oví, i molt més important que tot el sector forestal. Es considera que a Catalunya l'activitat cinegètica representa ocupació per a unes 1.000 persones, sense tenir en compte els 165 funcionaris que el Departament de Medi Ambient mateix ha assignat directament a la caça.

4.4.2 Distribució del valor de les captures entre representacions territorials

La valoració de la caça entre territoris representa unes dificultats addicionals per la gran varietat de la caça a Catalunya. Per situar la importància de la caça per a cada territori, s'ha adjudicat un valor a cada presa capturada. Aquestes dades s'han contrastat

durament castigada per les malalties, resta a un escàs 14%. Per territoris, el valor de la caça es distribueix entre uns marges no gaire allunyats. Les comarques de Lleida assumeixen la primera posició, seguides a poca distància de les de Tarragona i de Barcelona. Les comarques de Girona, amb una superfície inferior a la resta, romanen una mica més allunyades. Aquestes poques diferències globals s'accentuen quan analitzem cada territori.

En les comarques de Girona i de Lleida, la caça major és predominant. En les comarques de Barcelona, s'equilibra amb les captures de ploma, i, en les comarques de Tarragona, la caça de ploma es destaca clarament en primer lloc, sostinguda pels ànecs i els tords. La caça

amb l'estudi abans esmentat sobre la participació de Catalunya en el flux econòmic de les preses caçades, i s'obté un ordre de magnituds similars de 4.300 MPTA (26 MEUR) de valor de les preses.

A Catalunya, el valor de la caça major i de la de ploma se situa en un nivell similar, un 44 i un 43%, respectivament. La de menor de pèl,

del conill, que tanta importància va tenir a Catalunya, es manté en uns nivells discrets, especialment en les comarques gironines. La lluita contra les malalties del conill i la llebre ha de ser el primer objectiu de la recerca cinegètica i de la protecció de la fauna de la Mediterrània, que pot permetre mantenir una alimentació suficient als depredadors superiors i enfortir l'economia del medi rural.

Valoració de les captures per territoris i tipus de caça Temporada 2001/2002					
	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Menor de pèl	154.117	81.656	178.694	176.498	590.963
Aus	424.583	233.434	471.153	710.790	1.839.959
Caça major	455.125	665.375	563.475	188.725	1.872.700
Total milers PTA	1.033.824	980.464	1.213.321	1.076.013	4.303.622
Superfície ha	771.850	588.960	1.202.760	625.960	3.189.530
Valor PTA / ha	1.340	1.665	1.009	1.720	1.350

El creixement progressiu de la superfície forestal comporta una reducció dels hàbitats de les aus i la caça menor de pèl, i, contràriament, una millora de la caça major. És interessant comparar la *productivitat* per hectàrea de cada territori. La mitjana de Catalunya se situa en les 1.350 PTA/ha, sense gaires diferències entre comarques. Les comarques de Tarragona són les més productives, impulsades per les espècies migratòries i les zones humides, seguides per les de Girona a causa de l'augment de roures, alzines i alzines sureres productores d'aglanes que potencia la producció de porc senglar. Barcelona se situa a prop de la

mitjana i Lleida, la província més extensa i amb més superfície de secà, és a la vegada la menys *productiva*. Aquesta valoració demostra la relació íntima entre la caça i la fauna i el tipus d'hàbitat.

59

El futur de l'activitat cinegètica passa per un augment en les inversions per a la millora de la gestió de les àrees de caça, a les quals es dedica només el 6% del valor total de l'activitat. La millora de la qualitat de la caça passa obligatòriament per actuacions en el medi, millora de la formació dels caçadors i actuacions en la gestió de les àrees de caça.

5. Debilitats, amenaces, fortaleeses i oportunitats del sector cinegètic

Per situar adequadament un sector dins de context, s'utilitza sovint la tècnica del DAFO, que es confecciona com a resum d'una visió col·lectiva a partir d'una taula rodona d'opinions que analitza les debilitats i amenaces que afecten el sector objecte de debat, tot destacant-ne les fortaleeses i oportunitats d'adaptació. De forma sintètica, se'n detecten les debilitats estructurals i les amenaces que cal corregir amb urgència. D'altra part, se n'aprofundeixen els elements positius, les fortaleeses que cal consolidar, i, finalment, es destaquen les oportunitats del sector que cal desenvolupar a fi d'equilibrar i centrar la situació. Les recomanacions que s'elaborin com a conclusió d'aquesta proposta de treball tindran especialment en compte aquest quadre resum.

5.1 Debilitats

Catalunya és un territori relativament molt petit i amb uns recursos limitats en relació amb la

seva densitat de població concentrada en grans aglomeracions urbanes i amb una visió allunyada de la realitat rural. L'activitat cinegètica, com tot aprofitament dels recursos naturals, té una dependència molt directa de les característiques i l'evolució del territori.

La caça, com un element més de la fauna, és un element integrat en la natura al qual afecta el desenvolupament de la civilització actual. El creixement comporta una sèrie de factors limitants que els científics han resumit en un conjunt de febleses que afecten tot el conjunt del medi ambient, i que han descrit internacionalment per ordre d'importància en l'anagrama d'afectacions HIPPO:

H: *Habitat destruction*. Destrucció de l'hàbitat

I: *Invasive species*. Espècies invasives

P: *Pollution*. Contaminació

P: *Population*. Augment de població

O: *Overharvesting*. Intensificació agrícola

Definir la situació actual de Catalunya

La concentració urbana ha fet davallar i, sobretot, envellir la població que practica l'esport de la caça. L'aparició de malalties i l'abandonament de terres de conreu marginal, i especialment d'una agricultura de policultiu en forma de mosaic, ha provocat una davallada de la caça menor que obliga a constants repoblacions. Finalment, es constata una manca d'ús de programes de gestió tècnica en tots els àmbits que permetin garantir una adequada gestió.

La creació de l'actual model d'àrees de caça, que va permetre iniciar tasques de gestió cinegètica a un nivell proper de les comunitats locals, és potser ara una debilitat per a la gestió d'acord amb la necessitat d'aconseguir una major dimensió per aprofitar el potencial del territori. La manca d'una legislació

adaptada a la nostra realitat és potser allò que millor defineix la debilitat de l'activitat cinegètica.

5.2 Amenaces

El furtivisme és una amenaça constant que pot augmentar en la mesura que creix la qualitat de la caça, especialment la de la caça major. El caçador sovint no ha sabut comunicar adequadament la seva activitat esportiva, tradicional i conservadora del medi. L'urbanisme creixent, que no solament ocupa els sòls de qualitat, sinó també trosseja i parcel·la el territori, especialment mitjançant les infraestructures de comunicació, és potser la pitjor amenaça al medi natural i a la caça, i provoca accidents de trànsit, tot dificultant la seguretat durant la caça. La pèrdua del mosaic natural que facilita els grans incendis

forestals representa també una pèrdua dels ecotons tan rics en fauna. Finalment, cal destacar la dificultat que la caça sigui tinguda en compte en la gestió del territori com un element més a tenir en compte. Normalment, en els plans de desenvolupament del territori, l'activitat cinegètica és senzillament oblidada. Això ha portat a una artificialització forçosa de la caça que representa un dels problemes més importants de l'activitat.

5.3 Fortaleses

L'activitat cinegètica representa avui l'esforç més gran a favor del manteniment i la conservació del medi natural, i recull una tradició i una solidaritat entre persones i

DEBILITATS:

1. Recursos limitats.
2. Necessitat de repoblació.
3. Imatge de la societat urbana.
4. Dependència del territori.
5. Reducció del sòl agrícola.
6. Minifundisme de les àrees de caça.
7. Manca de gestió especialitzada.
8. Malalties (mixomatosi).
9. Edat elevada dels caçadors.
10. Manca de legislació adaptada

Amenaces:

1. Furtivisme.
2. Visió de la societat.
3. Urbanisme creixent.
4. Accidents de trànsit.
5. Seguretat durant la caça.
6. Reducció de llicències.
7. Fragmentació del territori.
8. Pèrdua del mosaic natural.
9. Dificultat de gestió compartida.
10. Artificialització de l'activitat.

FORTALESES:

1. Conservació del medi natural.
2. Tradició i solidaritat.
3. Presència en el territori.
4. Importància econòmica.
5. Turisme cinegètic.
6. Model d'organització.
7. Reserves nacionals de caça.
8. Un esport a prop de la natura.
9. Augment de la caça major.
10. Associacions locals de caça.

Oportunitats:

1. Col·laborar amb els municipis.
2. Formació dels caçadors.
3. Coneixement del territori.
4. Millora de la gestió de la fauna
5. Control de plagues.
6. Control d'animals exòtics.
7. Una visió europea de la natura.
8. Introducció del guaret faunístic.
9. Llei catalana de la caça.
10. Alt nivell federatiu.

població local, enfortida per una constant presència en el territori. En moltes comarques eminentment rurals, representa una importància econòmica de primer ordre, especialment en allò que fa referència a l'anomenat *turisme cinegètic*.

Les reserves nacionals de caça van representar el primer model de conservació del territori que ha estat el nucli de desenvolupament de gran part dels parcs naturals. El seu model d'organització i el fet de ser un col·lectiu nombrós, disciplinat i d'abast arreu del territori el configura com un element bàsic de societat civil que col·labora amb els ajuntaments i la població local. Finalment, cal destacar la qualitat d'un esport lligat íntimament a la natura que ha realitzat un gran esforç per al manteniment i la recuperació de la caça major, i especialment dels remugants salvatges. Finalment, segurament la fortalesa més important del sector de la caça és la seva organització a partir d'associacions locals que agrupen tots els caçadors, gestionen un territori determinat, col·laboren en el desenvolupament local, i signifiquen un elevat nivell de participació i d'arrelament al territori.

5.4 Oportunitats

En els municipis rurals, es valora especialment la col·laboració de les associacions de caçadors en les tasques locals pel seu coneixement del territori i per les seves aportacions no només econòmiques, sinó també socials. Formar els caçadors, els permetrà una millor gestió de la fauna i apropar-se a la nova visió europea de la natura. L'oportunitat de col·laborar amb els agricultors per controlar els danys a les collites i al bestiar representa també una possibilitat d'introduir noves formes de guaret, el guaret faunístic, que suposa un elevat potencial per a la recuperació de la fauna i de la caça. Així, les entitats defensores de la natura poden trobar en els caçadors els seus aliats naturals, especialment també en el control i l'eliminació dels animals exòtics. Finalment, cal dir que una Llei catalana de la caça lligada al model de responsabilitat i acció dels caçadors catalans pot representar una oportunitat i un repte amb vistes al futur per a la consolidació i la integració de la caça com a element de vital importància per conservar la natura. L'elevat nivell de participació dels caçadors a la vida federativa fa que la Federació Catalana de Caça sigui un dels instruments idonis per aconseguir la participació dels caçadors en la renovació i modernització de l'activitat. La sostenibilitat ha de ser una ètica de comportament, i és per això que cal donar un nou sentit a la caça, a fi de valorar aquesta activitat.

